

ABSTRACT BOOK

İZMİR
26 - 30 ARALIK 2024

EGE **12. ULUSLARARASI** **SOSYAL BİLİMLER** **KONGRESİ**

EGE
12TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
DECEMBER 26-30, 2024
Izmir

ISBN : 978-625-5962-07-2
Academy Global Publishing House

EGE 12TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
DECEMBER 26-30, 2024
IZMİR

Edited By
PROF. DR. DWI SOLISWORO

CONGRESS ORGANIZING BOARD

Head of Conference: Prof. Dr. Hülya Çiçek

Prof. Dr. Ali Bilgili

Prof. Dr. Naile Bilgili

Prof. Dr. Başak Hanedan

Prof. Dr. Hajar Huseynova

Prof. Dr. Dwi Sulisworo

Prof. Zain Musa

Prof. Dr. Sameer Jain

Prof. Yakup Babayev

Prof. Dr. Suyatno

Assoc. Prof. Dr. Dhesi Ari Astuti

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat Baran

Assoc. Prof. Dody Hartanto

Assoc. Prof. Dr. Rungchacadaporn

Assoc. Prof. Nazile Abdullazade

Assoc. Prof. Dr. Elif Akpınar Külekçi

Assoc. Prof. Dr. Feran Aşur

Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti

Assoc. Prof. Ivaylo Staykov

Assoc. Prof. Dr. Abbas Ghaffari

Assoc. Prof. Dr. Yasemin Taş

Assoc. Prof. Dr. Yeganə Qəhrəmanova

Assist. Prof. Ihwan Ghazali

Assist. Prof. Dr. Abışov Elşad Şərifxan oğlu

Assist. Prof. Dr. Mahrukh Dovlatzade

Dr. Dadash Mehravari

Dr. Gültekin Gürçay

Aynur Əliyeva

Khorram Manafidizaji

All rights of this book belong to Academy Global Publishing House

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

Academy Global–2024 ©

CONFERENCE ID

EGE
12TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

DATE – PLACE
DECEMBER 26- 30, 2024
IZMIR

ORGANIZATION
ACADEMY GLOBAL CONFERENCES& JOURNALS

EVALUATION PROCESS
All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES
Turkey – Azerbaijan- Malaysia – Nigeria- Serbia - South Africa. - Thailand – Lebanon
– China - Israel – Qatar - Saudi Arabia - Kuwait - USA – UAE – Korea – Cyprus –
Mauritius – Kazakhstan-Greece – Romania - India - Indonesia - Czech Republic –
Pakistan – Libya – Almaty – Singapore – Portugal – Ireland – Taiwan – Russia –
Switzerland – Spain – Hungary – Slovenia - México, - Cape Town – Croatia - Tanzania. –
Brazil - Senegal – Sweden – Czech Republic – Poland -

PRESENTATION
Oral presentation

ASSOCIATION & ACADEMIC INCENTIVES :
In the conference 571 papers have been presented by participants from Turkey and 668
papers by foreign participants
Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an
"official assignment letter"

LANGUAGES
Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

Issued: 31.12.2024
ISBN: 978-625-5962-07-2

Scientific & Review Committee

Prof. Dr. Ali BİLGİLİ – Türkiye
Prof. Dr. Naile BİLGİLİ – Türkiye
Prof. Dr. Başak HANEDAN – Türkiye
Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR – Türkiye
Prof. Dr. Emine KOCA – Türkiye
Prof. Dr. Fatma KOÇ – Türkiye
Prof. Dr. Bülent KURTIŞOĞLU – Türkiye
Prof. Dr. Hajar Huseynova – Azerbaijan
Prof. Dr. Dwi SULISWORO – Indonesia
Prof. Dr. Natalia LATYGINA – Ukraina
Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV – Russia
Prof. Muntazir MEHDI – Pakistan
Prof. Dr. Raihan YUSOPH – Philippines
Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ – Iran
Prof. Dr. F. Oben ÜRÜ – Türkiye
Prof. Dr. T.Venkat Narayana RAO – India
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ – Türkiye
Prof. Dr. Mustafa BAYRAM – Türkiye
Prof. Dr. Saim Zeki BOSTAN – Türkiye
Prof. Dr. Hyeonjin Lee – China
Assoc. Prof. Dr. Abdulsemet AYDIN – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat BARAN - Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Dilorom HAMROEVA - Uzbekistan
Assoc. Prof. Dr. Abbas GHAFARI – Iran
Assoc. Prof. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ - Türkiye
Assoc. Prof. Ivaylo STAYKOV - Bulgaria
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti – Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Ümit AYATA – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Okan SARIGÖZ – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Eda BOZKURT – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet TOPAL – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Kırbaş – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mesut Bulut – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Emgili – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Sandeep GUPTA – India
Assoc. Prof. Dr. Veysel PARLAK – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU – Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade – Azerbaijan
Assist. Prof. Dr. Göksel ULAY – Türkiye
Assist. Prof. K. R. PADMA – India
Assist. Prof. Dr. Omid AFGHAN - Afghanistan
Assist. Prof. Dr. Maha Hamdan ALANAZİ - Saudi Arabia

Assist. Prof. Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amina Salihi BAYERO – Nigeria
Assist. Prof. Dr. Baurcan BOTAKARAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ahmad Sharif FAKHEER - Jordania
Assist. Prof. Dr. Gültekin GÜRÇAY – Türkiye
Assist. Prof. Dr. Dody HARTANTO - Indonesia
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini HEYDALOU – Iran
Assist. Prof. Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Mamatkuli JURAYEV – Uzbekistan
Assist. Prof. Dr. Kalemkas KALIBAEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bouaraour KAMEL – Algeria
Assist. Prof. Dr. Alia R. MASALİMOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amanbay MOLDİBAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bhumika SHARMA - India
Assist. Prof. Dr. Gulşat ŞUGAYEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. K.A. TLEUBERGENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA – Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Hoang Anh TUAN - Vietnam
Assist. Prof. Dr. Botagul TURGUNBAEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA - Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Yang ZİTONG – China
Assist. Prof. Dr. Gulmira ABDİRASULOVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Imran Latif Saifi – South Africa
Assist. Prof. Dr. Zohaib Hassan Sain – Pakistan
Assist. Prof. Dr. Murat GENÇ – Türkiye
Assist. Prof. Dr. Monisa Qadiri – India
Assist. Prof. Dr. Vaiva BALCIUNIENE – Lithuania
Assist. Prof. Dr. Meltem AVAN – Türkiye
Aynurə Əliyeva - Azerbaijan
Sonali MALHOTRA - India

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tıp Fakültesi

Sayı :E-98102723-903.07-475454

Konu :Görevlendirme Talebi

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi : 27.03.2024 tarihli ve E--903.07-474236 sayılı yazı

Fakültemiz Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı'nda görevli öğretim üyesi Prof. Dr. Hülya ÇİÇEK'in Yükseköğretim Genel Kurulunun 15.06.2023 tarihli, 10 sayılı oturumunda alınan 2023.10.183 sayılı kararı gereğince Doçentlik Başvuru Şartlarında bulunan ve doçent olacak adaylardan istenen "Diğer uluslararası/ ulusal bilimsel toplantının düzenleme komitesinde resmi olarak görevlendirilmiş üniversite akademisyen temsilcisi bulunması zorunludur." maddesi gereğince, Academy Global Conference & Journals tarafından yapılan kongrelerin düzenleme kurullarında yolluksuz ve yevmiyesiz olarak görevlendirilme talebi ile ilgili dilekçesi ekte gönderilmiştir

Adı geçen öğretim üyesinin Academy Global Conference & Journals tarafından yapılan kongrelerin düzenleme kurullarında yolluksuz, yevmiyesiz olarak görevlendirilmesinde Dekanlığımızca bir sakınca bulunmamaktadır.

Onaylarınıza arz ederim

Prof.Dr. Şevki Hakan EREN
Dekan

OLUR

Prof.Dr. Arif ÖZAYDIN
Rektör

Ek:İlgi Dilekçe (1 Adet)

Dağıtım:

Gereği:

Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı Başkanlığı

Bilgi:

Sayın Prof.Dr. Hülya ÇİÇEK

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSFN3RR3CF* Pin Kodu : 27962

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/gaziantep-universitesi-ebys>

Adres : Gaziantep Üniversitesi Kampus Alanı, Tıp Fakültesi Dekanlığı, Şehitkamil - 27310 -
GAZİANTEP

Telefon : 0 (342) 360 60 60 Faks:0 (342) 360 16 17

e-Posta : tipfaksek@gmail.com Web : www.gantep.edu.tr/~tipdekanlik/bilgipaketi

Kep Adresi : gauntipdek@hs01.kep.tr

Bilgi için : Hüseyin Temel
Unvanı : Bilgisayar İşletmeni V.

EVRENİN VAROLUŞU VE YARATILIŞ BAHİSLERİ İLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION OF THE EXISTENCE AND CREATION OF THE UNIVERSE IN TERMS OF RELIGION, PHILOSOPHY AND SCIENCE

*Prof. Dr., RECEP ÖNAL

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, İlahiyat Fakültesi, onal1975@gmail.com-ORCID ID: 0000-
0002-2571-9949

** YL Öğrencisi İBRAHİM BOZKAYA

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, İlahiyat Fakültesi, bozkaya136@gmail.com, ORCID ID: 0009-
0000-1479-1833

ÖZET

İnsanlık, tarih boyunca “nasıl”, “neden” ve “niçin” gibi varoluşuyla ilgili temel sorulara cevap arayışında olmuştur. Bu soruların birçoğu insanların dünya görüşünü şekillendirmiş ve çeşitli kültürel, dini ve bilimsel açıklamalara yol açmıştır. (Örneğin; Dinler, Mitler, Pozitif İlimler vb.) Şüphesiz, bu sorular arasında en karmaşık ve çözülmesi en zor olanları, “Ontoloji/Yaratılış” konularıdır. Evrenin ve insanın nasıl var olduğu, insanın varlığının bir amacı olup olmadığı, her şeyin bir sebebi olduğunda ilk sebebin ne olduğu gibi sorular insanın düşündüğü temel konular arasında yer almaktadır. Bazıları, bu temel sorulara verdikleri cevapları mitolojik anlatılarda bazıları da dinlerde bulmuşlardır. Bazıları da her ikisini de yetersiz bularak bu tür varoluşsal sorulara daha tutarlı ve sistematik cevaplar arayışı içinde olmuşlardır. Birçok insan, araştırma yaparak, daha fazlasını merak edip keşfetmeye çalışarak nesilden nesile geçen bir bilgi birikimi oluşturmuştur. Bu birikim, zaman içinde günümüz bilim dallarının temellerini oluşturarak, insanın bilgi dünyasını zenginleştirmiştir. Araştırmamızda bu arayışın zaman içindeki gelişimine ve nasıl bir hal aldığına mercek tutacağız. Mitlerle başlayan ve günümüzde modern bilimin geldiği noktaya daha da karmaşık hale gelen bu konuyu sade ve anlaşılır bir biçimde açıklamaya çalışacağız. Özellikle dinlerin yaratılış konusundaki fikirlerini modern ilimlerin görüşleriyle kıyasını yaparak günümüzde insanlara yansıtılan din-bilim çatışmasının doğruluk-yanlışlık payını inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: İslam, Kelam Yaratılış, Evren, Big Bang.

ABSTRACT

Humanity, since its inception, has sought answers to fundamental questions about its existence by questioning the “how,” “why,” and “for what purpose.” Many of these questions have shaped people’s worldviews and led to various cultural, religious, and scientific explanations (e.g., religions, myths, positive sciences, etc.). Undoubtedly, among these questions, the most complex and challenging ones revolve around the topics of “Creation.” Questions such as how the universe and humans came into existence, whether there is a purpose to human existence, and what the initial cause was in a universe where everything has a reason are among the fundamental issues that occupy human thought. Some have found answers to these fundamental questions in mythological narratives. However, over time, with the inadequacy of

myths, there has been a search for more consistent and systematic answers, leading to the emergence of religions. Many individuals, not content with relying solely on myths and religions, have conducted research, delving into curiosity, and contributing to a cumulative knowledge passed down from generation to generation. This accumulation of knowledge has played a crucial role in laying the foundations of contemporary branches of science over time, enriching humanity's understanding of the world. In our research, we'll trace the evolution of this quest from myths to modern science, simplifying the complex topic. By comparing religious and scientific views on creation, we'll explore the accuracy of the conflict presented to contemporary society.

Keywords: Islam, Kalam, Creation, Universe, Bigbang

ENDÜLÜS İLİM HAVZASINDA ÇALIŞMALARIYLA MEŞHUR OLAN ASTRONOMİ ÂLİMLERİ

ASTRONOMY SCHOLARS WHO ARE FAMOUS FOR THEIR WORKS IN THE ANDALUSIAN SCIENCE BASIN

Prof. Dr., RECEP ÖNAL

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ, İlahiyat Fakültesi, onal1975@gmail.com-ORCID ID: 0000-
0002-2571-9949

ÖZET

Genelde İslam medeniyetinin özelde Müslüman İspanya'nın medarı iftarı olan Endülüs İslam Medeniyeti, Ortaçağ Avrupası'nın bilimde, teknikte, edebiyatta ve sanatta vb. çeşitli alanlarda en parlak dönemini oluşturan ve yaklaşık beş yüz yıl sürecince, dünya çapında kültür ve medeniyet meşalesini elinde tutmayı başaran bir medeniyeti temsil eder. Bunun dışında Grek ve Doğu İslam dünyasının ilmî ve kültürel birikimini Avrupa'ya taşıyarak medeniyetler arası köprü vazifesi gören ve Rönesans ve Reform hareketine de ilham kaynağı olan bir medeniyeti ifade eder. Kaynaklarda Endülüs Medeniyetinin dünya kültür ve medeniyetler tarihine pek çok alanda önemli katkılar sağladığı açıkça zikredilmektedir. Bu katkılarında biri de hiç şüphesiz "astronomi" alanındaki çalışmalara ev sahipliği yapması ve bu alanda şöhretleri Endülüs sınırlarını aşan ve Batı'daki astronomik araştırmalara yön veren Müslüman âlimler yetiştirmiş olmasıdır. Bunun birçok sebebi olmakla birlikte bunlar arasında dikkat çeken en önemli unsur Endülüslü Müslüman devlet adamlarının ve idarecilerin astronomik araştırmalara ve incelemelere özel bir önem ve itibar göstermeleridir. Bu destek sayesinde astronomi alanında önemli gelişmeler yaşanmış ve birçok astronom ve ilim adamı yetişmiştir. Bu âlimler sayesinde insanlar astronomi hakkında bilgi sahibi olmuşlar, ilerleyen süreçte astronomik icatlar gerçekleştirmişler ve bu alana dair temel kaynak niteliğinde birçok müstakil kitap yazmışlardır. Endülüs'te astronomik faaliyetlere yönelik bu ilgi ve başarının bir diğer nedeni de astronominin namaz ve oruç vakitleri ile kıblenin tespit edilmesi, denizde ve karada yön tayini, tarımsal faaliyetlerin zamanlanması gibi dinî-dünyevî pratik faydalarının bulunmasıdır. Endülüslü Müslümanlar, bu yüzden astronomiyi bilimsel olarak incelenmeye başlamışlar, bu alanda yürüttükleri araştırmalar ve ilmî keşifleriyle büyük gelişme kaydetmişlerdir. Bu tebliğimizde Endülüs ilim havzasında astronomi alanında yetişmiş astronomi âlimleri tespit edilip, tanıtılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam Medeniyet, Emevîler, Endülüs, Bilim, Astronomi.

HADİSLERLE İSLAM ADLI ESERDE NİKÂH HAKKINDAKİ HADİSLERE GETİRİLEN YORUMLARIN FİKHÎ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Öğr. Gör. Mehmet ZEYREK

Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı,

mehmedzeyrekk@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-9042-2850

ÖZET

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kurulan komisyon üyelerince telif edilen ve 7 cilt halinde basılan *Hadislerle İslam* eseri, ilk olarak 2012 yılında yayınlanmıştır. Eser, 85 yazarın ilmi birikiminin toplandığı bir çalışmadır. Yazarların büyük çoğunluğu ilahiyat fakültelerinde görev yapan akademisyenlerden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra Süryani Edebiyatı, Tarih ve Arap dili bölümlerinde çalışan akademisyenler, Milli Eğitim ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın farklı kademelerinde görev yapan araştırmacılar da bu kitabın oluşumunda katkıda bulunmuşlardır. Bu çalışmada, *Hadislerle İslam* eserinde yer alan nikâh ve nikâh öncesi evreler ile ilgili ahkâm hadislerinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmada ilk olarak genel anlamda âile hukukunun neyi ifade ettiği konu edilmiştir. Sonrasında evlilik öncesi evreler yani kız isteme, nişanlanma vb. konular işlenmiştir. Ayrıca nikâh ve nikâhla ilintili hususlar ele alınmıştır. Bu bağlamda evlilik çeşitlerine, kadının nikâh akdiyle hak ettiği mehre ve nafakaya, nikâhın hükmüne ve kaç kişiyle evlenilebileceğine değinilmiştir. Ardından *Hadislerle İslam*'da nikâh ve nikâh öncesi konular ile ilgili zikredilen hadislere dair yorumlar, tahliller ve tercihler incelenmiştir. Komisyonun ortaya koymuş olduğu tercihler hangi hadislere dayanmaktadır bu husus tespit edilmeye çalışılmıştır. *Hadislerle İslam*'da nikâh ve nikâh öncesi evreler ile ilgili güncel hükümlerin varlığı da araştırılmıştır. Araştırma neticesinde eşler arası denklik gibi birkaç başlıkta güncel hükümlerin bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, *Hadislerle İslam*'da konular ele alınırken hangi mezheplerin esas alındığı da incelenmiştir. Bu bağlamda, mezhepler arasında bir taassup benimsenip benimsenmediği veya toplumun ihtiyaçları doğrultusunda diğer mezheplerden yararlanılıp yararlanılmadığı da değerlendirilmiştir. Konular ile ilgili klasik kaynaklarda olduğu gibi detaylı bilgiler verilip verilmediği de araştırma konusu edilmiştir. Eserin yazıldığı toplumda nikâh ve nikâh öncesi evreler ile ilgili mevcut olan örf ve adetin İslam

¹ Bu çalışma Doç. Dr. Fetullah YILMAZ danışmanlığında Mart 2022 tarihinde tamamladığımız ve yayımladığımız “Hadislerle İslam” Adlı Eserde Aile Hakkındaki Hadislere Getirilen Yorumların Fikhî Açısından Değerlendirilmesi başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

kültürüne uydunluğu da tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda yanlış örf ve adetlere yönelik yeni çözümler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Hadislerle İslam, Aile Hukuku, Nikâh.

SEBEP KELİMESİNİN SEMANTİK ANALİZİ -KEHF SURESİNDEKİ KULLANIMLARININ MEAL VE TEFSİRLERDEKİ FARKLI YANSIMALARI ÜZERİNE-²

Öğr. Gör. Merve ZEYREK

Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belâgatı Ana Bilim Dalı,

merve.ozar@gumushane.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1635-7325

ÖZET

Semantik, Grekçe “Semantike” isminden gelmekte olup, anlam veren demektir. Anlam bilim olarak bilinen semantik analiz, anlam kargaşasını önlemeye ve sağlam manayı bulmaya yarayan bir yöntemdir. Bu çalışmada da س-ب-ب / se-be-be kökünün semantik analizi yapılmıştır. Ele alınan kökten türeyen fiillerin ve isimlerin oldukça geniş bir anlam yelpazesine sahip olduğu tespit edilmiştir. س-ب-ب kökünden türeyen fiiller; sövmek, küfretmek, yaralamak, boğazlamak, kınamak, kötülemek, yaralayıcı bir sözle küçümser tavır sergilemek, ağır sözler söylemek, dil uzatmak, lanet ve beddua etmek, (ip vb.) kesmek ve sövmekte aşırıya gitmek gibi manalara gelmektedir. Kökten türeyen isimler ise genellikle; bir şeyin sebebi, ip, bağ, yol, yakınlık, sevgi-muhabbet, gökyüzünün kapıları-katmanları, deliller, iki harften oluşan ses makta‘ı, ilim, hayat, sövgü, aşırı yericî küfür lafızları, yaşmak, elbise, yemeni, duvak, sarık, uzun saç ve kâkül gibi anlamlar ifade etmektedir. Çalışmada Kur’ân-ı Kerîm’deki س-ب-ب kökünden türeyen kelimelerin bulunduğu ayetlerin, özellikle de Kehf suresinin 84, 85, 89 ve 92. ayetlerinde aynı formda bulunan سَبَّا ifadesinin meallere ve tefsirlere farklı yansımalarının muhtemel sebepleri de araştırılmıştır. Kehf suresindeki dört ayette bulunan سَبَّا kelimesi meallerde çoğunlukla şu şekilde açıklanmaktadır: Bilgi, araçlara ulaşma bilgisi, ilim, yol, vasıta, araç, gereç, çare, imkan, eşyanın marifeti, üstün özelliklerle yüceltmış bilgi, güç, kuvvet, teknoloji, kültür, batıya giden yol, doğru ve meşru araç, sebep, her şeyin nasıl ve neden yapıldığının bilgisi, doğruya giden yol, hedef, güneyden kuzeye doğru giden bir yol, seddeye giden yol. Tefsirlerde ise çoğunlukla şu ifadelerle tevil edilmektedir: İlim ve güç sahibi olma vesilesi, yol, bağ, bağlantı, batıya giden yol, ilim, doğruya giden yol, cihat yolu, yeryüzünün ülkelerinden birine ulaştıran üçüncü bir sebep, kuzeye ulaştıran bir yol, doğu ile

² Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Sami SAMANCI danışmanlığında Mayıs 2021 tarihinde tamamladığımız ve yayımladığımız س-ب-ب / Se-Be-Be Kökünün Semantik Analizi -Kehf Suresi Örneği- başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

batı arasındaki üçüncü bir yol. Çalışma sonunda elde edilen bulgulara göre ise yukarıda yer verilen tevil ve tercüme çeşitliliğinin üç temel sebebi bulunmaktadır. Bunlar; kelimelerin çok anlamlılığı, kelimelerdeki hakikat-mecaz delaletleri ve siyak-sibakın gözetilmesi yahut ihmal edilmesi durumlarıdır.

Anahtar Kelimeler : Sebep, Semantik, Kehf Suresi.

EVRENDE DÜZEN Mİ VAR? YOKSA KAOS MU? SORUSUNUN GENEL BİR ANALİZİ

Mehmet Akif SEYİTOĞULLARI¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Hüseyin Çelik Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Coğrafya, Van
akif198200@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-2982-1155>

Öz: Son yıllarda, özellikle çeşitli kitle iletişim araçlarında evrende düzen mi var kaos mu? sorusu zaman zaman gündeme gelmektedir. Bir konunun doğru bir şekilde anlaşılmasında kelime ve kavramlara yüklenen anlamlar önem arz etmektedir. Bu çalışmada öncelikli olarak düzen, kural ve kaos gibi kelimelerin anlamlarının verilmesinin nedeni konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktır. Çünkü kanaatimizce olayın iyice anlaşılmasının bir nedeni de kavram kargaşasının yapılmasıdır. Bu çalışma, ulusal ve uluslararası literatürden elde edilen verilerin incelendiği nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Veriler, İslami kaynaklar ve bilimsellik açısından analiz edilmiştir. Daha sonra tüm veriler toplanmış ve betimsel olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmayla, evrenin aslında mükemmel derecede düzenli olduğu, doğada her bir parçanın diğer her parçayla denge/uyum içinde işlendiği büyük bir düzenin/nizamın olduğu sonucuna varılmıştır. Bu düzen yada nizamı doğanın kendisi yapamayacağına göre o zaman tüm doğayı her an yöneten sonsuz ilim (bilgi), irade (bilinç) ve kudret (güç) sahibi bir yaratıcının olması kaçınılmazdır.

Anahtar kelimeler: Evren, Düzen, Kaos

IS THERE ORDER IN THE UNIVERSE? OR CHAOS? A GENERAL ANALYSIS OF THE QUESTION

Abstract: In recent years, especially in various mass media, the question of whether there is order or chaos in the universe has been raised from time to time. The meanings attributed to words and concepts are important in understanding a subject correctly. The reason for giving the meanings of words such as order, rule and chaos in this study is to provide a better understanding of the subject. Because, in our opinion, one of the reasons why the event is not well understood is the confusion of concepts. This study is designed as a qualitative research in which the data obtained from national and international literature is analyzed. The data was analyzed in terms of Islamic sources and scientificity. All data were then collected and analyzed descriptively. With this study, it was concluded that the universe is in fact perfectly ordered, and that there is a great order/alignment in nature in which each part is in balance/harmony with every other part. Since nature itself cannot create this order, it is inevitable that there must be a creator with infinite knowledge, will (consciousness) and might (power) that governs all of nature at all times.

Key words: Universe, Order, Chaos

BAKARA SURESİNİN ALTMİŞİNCİ AYETİNİN FİZİKİ COĞRAFYA PERSPEKTİFİNDEN ANALİZİ (YER ALTI SULARI)

Mehmet Akif SEYİTOĞULLARI¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Hüseyin Çelik Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Coğrafya, Van
akif198200@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-2982-1155>

ÖZ

Günümüz dünyasında doğa olayları materyalizm, determinizm yada naturalizm perspektifinden ifade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle evrendeki tüm doğa olayları ya sebepler ya doğanın kendisi yada kendiliğinden meydana gelmiştir argümanı bilimsel çalışmalarda yoğunluktadır. Hâlbuki doğa olaylarının intizamlı, mizanlı ve ahenkli bir şekilde işleyişi göz önündedir ki bilim bunu verilerle, analizlerle ifade etmekte ve kanıtlamaktadır. O halde tüm evrende doğa olaylarının arkasında bir ilim (bilgi), irade (bilinç) ve kudret (güç) eli vardır ki Kur'ân bize bunu söylemektedir. Bu bağlamda Litosfer, hidrosfer ve atmosferde çıplak gözle görebildiğimiz yada bilimsel araç-gereçlerle gözlemleyebildiğimiz hava, su, toprak ve madenler gibi şuursuz doğal unsurların eliyle ortaya çıkan/sonuçlanan tüm eserler ölçülü, intizamlı ve mükemmel faaliyetlerdir. Doğadaki bu işleyişi konu edinen ve bu faaliyetleri adlandıran bilim coğrafyadır. Bu minvalde bu makalede Kur'an ve bilim perspektifinden fiziki coğrafyanın ana unsurlarından olan yeraltı sularına ve çıkarabileceklerine atıfta bulunan Bakara Suresi'nin 60. Ayeti değerlendirilmiştir. Günümüzde ulaşılan bilimsel veriler eşliğinde ayetlerin ve ilgili lafızların hangi muhtemel anlamlara gelebileceği hakkında tarafımızca fikir yürütülmüştür. Bu minvalde makalenin konusu olan Bakara Suresi'nin 60. Ayeti artezyene bir gönderme olarak anlaşılabilir. Böylelikle yeraltı sularından faydalanmak için yapılan aletler/icadlar insanlar tarafından kullanılmaya başlanmadan asırlar önce Kur'an-ı Kerim'de atıfta bulunduğu anlaşılmaktadır.

ANALYSIS OF THE SIXTIETH VERSE OF SURAH AL-BAQARA FROM THE PERSPECTIVE OF PHYSICAL GEOGRAPHY (GROUNDWATER)

ABSTRACT

In today's world, natural phenomena are expressed from the perspective of materialism, determinism or naturalism. In other words, the argument that all natural phenomena in the universe are either caused by causes, nature itself or spontaneously generated is prevalent in scientific studies. However, the orderly, harmonious and harmonious functioning of natural phenomena is evident, and science expresses and proves this with data and analysis. Therefore, there is a hand of knowledge, will (consciousness) and might (power) behind the natural phenomena in the entire universe, as the Qur'an tells us. In this context, all the works we can see with the naked eye or observe with scientific instruments in the lithosphere, hydrosphere and atmosphere by the hand of unconscious natural elements such as air, water, soil and minerals are measured, orderly and perfect activities. The science that deals with this functioning in nature and names these activities is geography. In this respect, in this article, verse 60 of Surat al-Baqarah, which refers to groundwater, one of the main elements of physical geography, and what it can extract, is evaluated from the perspective of the Qur'an and science.

In the light of the scientific data available today, we have speculated on the possible meanings of the verses and the related phrases. In this respect, verse 60 of Surat al-Baqarah, which is the subject of this article, can be understood as a reference to artesian artesian. Thus, it is understood that the Qur'an refers to the tools/inventions made to utilize groundwater centuries before they were used by humans.

GARÎBU'L-KUR'ÂN BAĞLAMINDA EL-HEREVÎ'NİN

KİTABU'L-GARİBEYN Fİ'L-KUR'ÂN VE'L-HADİS

ADLI ESERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Bayram AKTAŞ³

ÖZET

Çalışmamıza esas teşkil eden *Kitabu'l-Garibeyn fi'l-Kur'an ve'l-Hadis*'in müellifi Ebû Ubeyd Ahmed b. Muhammed el-Herevî (ö. 401/1011)'nin hayatı ile ilgili, kaynaklarda kapsamlı bilgiler yer almamaktadır. Müellif hakkında bahsedilenler ağırlıklı olarak meşhur eseri *Kitabu'l-Garibeyn* merkezlidir. Herevî, garîbu'l-Kur'ân ve garîbü'l-hadîs ilimlerini iki kapak arasında cem eden ilk kişi olması itibarıyla bu işin öncülüğünü yapmış, haklı olarak *Kitabu'l-Garibeyn* ile şöhret bulmuştur. İbn Hallikân, Herevî'yi ulemânın büyüklerinden addederken *Kitabu'l-Garibeyn*'i ise şöhreti her yere yayılan faydalı bir kitap olarak nitelendirmiştir. Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ*'da Onu “Allâme Ebu Ubeyde...Sâhibu'l-Garîbeyn” diye anmaktadır. Ulumu'l-Kur'ân sahasının önemli isimlerinden Zerkeşi (ö. 794/1392) *el-Burhân*'ın garîbu'l-Kur'ân'a tahsis ettiği on sekizinci bölümünde *Kitabu'l-Garibeyn*'i garîbu'l-Kur'ân türünün en meşhur iki eserinden biri olarak zikretmektedir.

Garibeyn türü eserlerin öncüsü olan Herevî'nin *Kitabu'l-Garibeyn*'i sahasının başyapıtı olarak kabul görmüş, kendisinden sonra bu alanda yazılan eserler *Kitabu'l-Garibeyn*'in ya muhtasarı, ya ilavelerle tamamlayıcı tetimmesi, ya hatalarının tashih edildiği ana metni, ya da kendisinden beslenen asli kaynak olarak *Kitabu'l-Garibeyn* üzerine inşa edilmiş çalışmalardır. Eser, hem garîbu'l-Kur'ân hem de garîbu'l-Hadis ilimleri açısından dönüm noktası niteliğindedir. Her iki ilim dalında telif edilen eserlerde süre gelen birçok uygulama, bu eserle birlikte değişikliğe uğramıştır. Herevî öncesi telifatta garîbu'l-Kur'ân'da mushaf tertibi esas alınırken garibu'l-Hadis'te ise kimi eserlerde ravi merkezli, kiminde ise sınırları net olmayan kendilerine has yöntemlerin takip ettiği müşahade edilmektedir. Her iki ilmin bir arada ele alındığı *Kitâbu'l-Garibeyn*'le birlikte garib kelimeye ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla muhtevada hadis senetlerin terk edildiği metot olarak da sure sırasına dayanan mushaf tertibi yerine kök harflere dayalı alfabetik tertibe geçildiği görülmektedir. Herevî, garib lafzın anlamını istişhad ederken ayet, hadis ve şiir olmak üzere çok çeşitli unsurları kullanmış, sarf – nahiv esaslı lugavî malzemeye müracaat etmiş ve konuyla ilgili açıklamalarda bulunan ulemanın görüşlerinden önemli ölçüde yararlanmıştır. Eser çok çeşitli filolojik unsurları bünyesinde barındırması ve özellikle alfabetik tertibin uygulandığı şekilsel yapısı itibarıyla modern dönem sözlüklerine ilham kaynağı olmuştur.

³ Diyanet İşleri Başkanlığı, bayramaktas79@hotmail.com, 0000-0002-6705-1166

Anahtar Kelimeler : Herevî, Garibu'l-Kur'ân, garibeyn

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAPAY ZEKAYA YÖNELİK GENEL TUTUMLARININ SINIF DÜZEYLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

AN INVESTIGATION OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS' GENERAL ATTITUDES TOWARDS ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TERMS OF GRADE LEVELS

Uzman Öğretmen, PINAR EROĞLU¹, Prof.Dr. Alev DOĞAN²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, pakgulbale@gmail.com-ORCID ID: 0000-0001-8343-0003

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, alevd@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8907-1344

ÖZET

Son yıllarda yapay zeka teknolojileri öğrencilerin bireysel hızlarına ve öğrenme tarzlarına göre materyal sunabilmesi ve kavramları daha anlaşılır hale getirebilmesi açısından öğrenenler için önemli bir araç haline gelmiştir. Öğrencilerin yapay zekaya yönelik tutumları, onların eğitim teknolojilerini ne kadar etkili ve verimli kullanacaklarını belirleyecektir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin yapay zekaya yönelik genel tutumlarını incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ankara Altındağ İlçesi'nde bir devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan rastgele seçilen toplam 380 öğrenciden(5,6,7 ve 8.sınıf) oluşmaktadır. Araştırma verileri Schepman ve Rodway (2020) tarafından geliştirilen Cronbach Alfa değerleri sırasıyla 0,88 ve 0,83 olan pozitif ve negatif tutum olmak üzere iki alt faktörlü; Kaya ve diğerleri (2022) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 5'li likert tipi 20 maddeden oluşan, "Yapay Zekâya Yönelik Genel Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin yapay zekâya yönelik genel tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesinde ilişkisiz örneklem için tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Veriler değerlendirildiğinde ölçekten alınan puanların ortalamaları ile sınıf düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmemiştir. Dikkate değer sonuçlar arasında, ölçeğin maddelerine öğrencilerin verdiği cevaplara ilişkin yüzde ve frekansları incelendiğinde ise öğrencilerin; %55,3'ünün kuruluşların yapay zekâyı etik olmayan bir şekilde kullandığını düşündüğü; %41,8'inin yapay zekânın tehlikeli olduğunu düşündüğü ve %41,3'ünün yapay zekâlı sistemlerin birçok hata yaptığını düşündüğü tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin; %40,5'inin yapay zekânın birçok faydalı uygulaması olduğunu düşündüğü ve %34,7'sinin günlük hayatında yapay zekâ sistemlerini kullanmanın ilgisini çektiği ve %29,7'sinin yapay zekâyı heyecan verici olarak düşündüğü de belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, ortaokul, sınıf düzeyi, genel tutum

ABSTRACT

In recent years, artificial intelligence technologies have become an important tool for learners in terms of providing materials according to students' individual speeds and learning styles and making concepts more understandable. Students' attitudes towards artificial intelligence will determine how effectively and efficiently they will use educational technologies. Therefore, the aim of this study is to examine the general attitudes of middle school students towards artificial intelligence. The sample of the study consists of 380 randomly selected students (5th, 6th, 7th and 8th grade) studying in a public secondary school in Ankara Altındağ District in the 2024-2025 academic year. The research data were collected with the “General Attitude Towards Artificial Intelligence Scale”, which was developed by Schepman and Rodway (2020) with two sub-factors as positive and negative attitudes with Cronbach's alpha values of 0.88 and 0.83, respectively, and adapted into Turkish by Kaya et al. The data obtained were analyzed using the SPSS program. One-way Anova test for unrelated samples was performed to determine whether there was a significant difference between the mean scores of secondary school students from the general attitude towards artificial intelligence scale and their grade level. When the data were evaluated, no statistically significant difference was found between the mean scores obtained from the scale and the grade level. Among the noteworthy results, when the percentages and frequencies of the students' responses to the items of the scale were examined, it was found that 55.3% of the students thought that organizations used artificial intelligence unethically, 41.8% thought that artificial intelligence was dangerous and 41.3% thought that artificial intelligence systems made many mistakes. In addition, 40.5% of the students think that artificial intelligence has many useful applications, 34.7% are interested in using artificial intelligence systems in their daily lives and 29.7% think that artificial intelligence is exciting.

Keywords: Artificial intelligence, middle school, grade level, general attitude

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN KAYGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS' SCIENCE ANXIETY LEVELS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Uzman Öğretmen, PINAR EROĞLU¹, Prof.Dr. Alev DOĞAN²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, pakgulbale@gmail.com-ORCID ID: 0000-0001-8343-0003

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, alevd@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8907-1344

ÖZET

Öğrencilerin derslere karşı kaygı düzeyi öğrenme süreçlerinin yürütülmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu durum da derse karşı duyulan kaygı o dersin ilke ve kavramlarının öğrenilmesinde öğrenenlerin ilgi ve motivasyonlarını olumsuz etkileyebilir; sınavlarda veya ders içi etkinliklerde daha düşük performansla neden olabilir. Bu bağlamda fen bilimleri dersindeki başarının artması ve verimli bir öğrenme sürecinin yürütülebilmesi için de öğrencilerin fene karşı kaygı düzeylerinin incelenmesi gereklidir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik kaygı düzeylerinin, sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesidir. Araştırma 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ankara Altındağ İlçesi'nde bulunan bir devlet ortaokulunun 5., 6., 7. ve 8.sınıflarında öğrenim gören seçkisiz atama yöntemiyle toplam 380 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Çelik (2021) tarafından geliştirilen, 5'li Likert tipi 13 maddeden oluşan "Ortaokul Öğrencilerinin Fen Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Kullanılan ölçeğin Cronbach's Alfa değeri 0.81'dir. Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin fen kaygı düzeyi ölçeğinden aldıkları puanların ortalamalarının sınıf düzeyleri ve cinsiyet bakımından benzemekte olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin fen kaygı düzeyi ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi ilişkisiz örneklem için tek yönlü Anova testi ile yapılmıştır. Aynı zamanda ortaokul öğrencilerinin fen kaygı düzeyi ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı fark olup olmadığının belirlenmesi adına bağımsız örneklem için t-testi kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre 5.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin diğer sınıf düzeyleriyle karşılaştırıldığında kaygı düzeyi düşük olmakla beraber istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Aynı şekilde cinsiyet faktöründe her sınıf düzeyinde karşılaştırma yapıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, fen bilimleri, kaygı düzeyi

ABSTRACT

Students' anxiety level towards the courses has an important place in terms of the execution of learning processes. In this case, anxiety against the course may negatively affect the interest and motivation of learners in learning the principles and concepts of that course; it may cause lower performance in exams or in-class activities. In this context, it is necessary to examine students' anxiety levels towards science in order to increase success in science courses and to carry out an efficient learning process. Therefore, the aim of this study is to examine the anxiety levels of middle school students towards science course in terms of class and gender variables. The study was conducted with a total of 380 students who were randomly assigned to 5th, 6th, 7th and 8th grades of a public secondary school in Ankara Altındağ District in the 2024-2025 academic year. In the study, the “Science Anxiety Scale of Secondary School Students” developed by Çelik (2021), consisting of 13 items in 5-point Likert type, was used. The Cronbach's Alpha value of the scale used is 0.81. SPSS package program was used to analyze the data obtained. According to the results of the analysis, it was determined that the mean scores of the students' science anxiety level scale were similar in terms of grade level and gender. The determination of whether there is a significant difference between the mean scores of secondary school students on the science anxiety level scale and the grade level was made with the One-Way Anova test for unrelated samples. At the same time, t-test for independent samples was used to determine whether there was a significant difference between the averages of the scores obtained by middle school students from the science anxiety level scale and gender. According to the data obtained, although the anxiety level of the students studying at the 5th grade level was low compared to the other grade levels, no statistically significant difference was observed. Likewise, it was determined that there was no statistically significant difference in the gender factor when comparisons were made at each grade level.

Keywords: Middle school, science, anxiety level

“Examination of Deep Learning Artificial Intelligence Language Models in High School Level English Teaching Students' Knowledge of Speaking”

Mehmet Çağdaş KÜPÇÜ¹, Prof. Dr. Fatma Filiz TILFARLIOĞLU²

*¹Gaziantep University, Faculty of Education, Department of Foreign Languages,
drnotyet@outlook.com, <https://orcid.org/0009-0007-9460-9085>*

*¹Gaziantep University, Faculty of Education, Department of Foreign Languages,
fyalcin@gantep.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0683-6218>*

ABSTRACT:

This study will explore the effectiveness of infusing AI into English language textbooks for the improvement of speaking proficiency among high school students in a rural classroom setting. This quasi-experiment was carried out with 80 students in a technologically under-resourced village school, aiming to test whether an AI-enhanced textbook would offer superior speaking skills for learners, supported by real-time feedback, pronunciation, and speaking activities adapted through a modified version of GPT-4. The treatment group used textbooks integrated with AI, while the control group went through the same curriculum using traditional, non-AI textbooks. The speaking proficiency was measured by pre-and post-tests according to the CEFR rubric, which evaluates fluency, pronunciation, and vocabulary usage.

The results showed that students with AI-enhanced textbooks had a statistically significant increase in speaking proficiency, including an average 20% increase in the overall speaking scores compared to 9% for those in the control group. Qualitative responses revealed the students' very high engagement and motivation for the learning activities because they could get immediate responses from AI, as well as personalized support. Furthermore, the AI-driven learning environment fostered digital literacy and self-confidence in the frame of a rural school by granting equal opportunities for education to those experiences that students from more resource-rich environments take as a matter of course.

This study reveals how textbooks integrated with artificial intelligence can build equal opportunities for learning in underserved areas, improving language learning outcomes and providing a model for AI's future role in personalized, classroom-based education.

Keywords: Artificial intelligence, ELT, GPT-4, Language Education, Speaking Proficiency

Biyoloji Eğitimi Lisansüstü Öğrencilerinin Yapay Zekâ Kullanım Durumlarının İncelenmesi

Sultan ÇIKRIK

Dr, Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Ana Bilim Dalı,

Ankara Türkiye.

ORCID ID: 0000-0002-6821-7922

sultanaltunsoy@gazi.edu.tr, cep telefonu numaraları: 0 535 866 25 42

Aytaç BAŞARAN

Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Ana Bili Dalı, Biyoloji Eğitimi Bilim Dalı, Ankara, Türkiye.

ORCID ID: 0009-0009-2374-0558

aytac.basaran@gazi.edu.tr, cep telefonu numaraları:0 505 874 45 45

ÖZET

Bu araştırma, biyoloji eğitimi lisansüstü öğrencilerinin yapay zekâ kullanım durumlarını, bu teknolojilere yönelik görüşlerini ve eğitim süreçlerine etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Teknolojinin eğitimde hızla yaygınlaşması, özellikle yapay zekâ uygulamalarının bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunarak öğrencilerin başarısını artırma potansiyelini gündeme getirmektedir. Bu çalışmada, biyoloji eğitimi öğrencilerinin yapay zekâ araçlarını günlük yaşamda ve eğitim-öğretim süreçlerinin farklı alanlarında nasıl kullandıkları araştırılacaktır. Nitel araştırma deseni kullanılarak yürütülecek çalışmada, biyoloji eğitimi lisansüstü öğrencilerinden oluşan çalışma grubuyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilecektir. Görüşmelerde öğrencilerin yapay zekâ araçlarının avantaj ve dezavantajlarına dair görüşleri, bu araçların öğretim yöntemlerini nasıl dönüştürdüğü ve gelecekte biyoloji eğitiminde nasıl bir rol oynayabileceğine yönelik beklentileri ele alınacaktır. Araştırma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilecektir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir üniversitenin eğitim bilimleri enstitüsü biyoloji eğitimi bilim dalında öğrenim gören lisansüstü öğrencileri oluşturacaktır. Bu araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşünden sonra son hali verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile biyoloji eğitimi lisansüstü öğrencilerinin yapay zekâ kullanım durumları incelenmeye çalışılacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geliştirilmesi sürecinde ilgili literatür referans alınmış ve daha önce yapılan çalışmalar dikkate alınmıştır. Toplam 17 sorudan oluşan form ile biyoloji eğitimi lisansüstü öğrencilerinin yapay zekâ kullanım durumlarının detaylı bir şekilde irdelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, biyoloji eğitimi lisansüstü öğrencilerinin yapay zekâyâ yönelik farkındalık düzeyleri, kullanım alışkanlıkları ve eğitimde karşılaşılan zorluklar ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Ayrıca, bu teknolojilerin eğitim süreçlerine entegrasyonu için öneriler sunulacaktır. Araştırma, biyoloji eğitiminde yapay zekâ uygulamalarının pedagojik faydalarını optimize etmek ve eğitim politikalarına yön vermek açısından önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Biyoloji Eğitimi, Eğitim Süreçleri, Eğitim Politikaları

ABSTRACT

This research aims to examine the use of artificial intelligence by biology education graduate students, their views on these technologies, and their effects on educational processes. The rapid spread of technology in education brings to the agenda the potential of artificial intelligence applications in particular to increase student success by providing individualized learning experiences. This research will investigate how biology education students use artificial intelligence tools in daily life and in different areas of education-teaching processes. In the research, which will be conducted using a qualitative research design, semi-structured interviews will be conducted with a working group consisting of biology education graduate students. In the interviews, students' views on the advantages and disadvantages of artificial intelligence tools, how these tools transform teaching methods, and their expectations about what role they can play in biology education in the future will be discussed. The research will be conducted in the 2024-2025 academic year. The study group will consist of graduate students studying in the biology education department of a university's educational sciences institute. In accordance with the purpose of this research, the semi-structured interview form developed by the researcher and finalized after expert opinion will be used to examine the use of artificial intelligence by biology education graduate students. In the development process of the semi-structured interview form, relevant literature was referenced and previous studies were taken into consideration. The form, consisting of a total of 17 questions, aimed to examine the use of artificial intelligence by biology education graduate students in detail. As a result of the research, the awareness levels of biology education graduate students towards artificial intelligence, their usage habits and the difficulties encountered in education will be revealed. In addition, suggestions will be presented for the integration of these technologies into educational processes. The research aims to make significant contributions in terms of optimizing the pedagogical benefits of artificial intelligence applications in biology education and guiding educational policies.

Keywords: Artificial Intelligence, Biology Education, Education Processes, Education Policies

INVESTIGATION OF LEARNING OUTCOMES AND PROCESS COMPONENTS OF PRIMARY SCHOOL SCIENCE CURRICULUM IN TERMS OF HIGHER- ORDER THINKING SKILLS

Prof. Dr. Hasan Güner BERKANT¹

¹Yozgat Bozok University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences,
Yozgat, Turkey

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0725-6036>
h.guner.berkant@yobu.edu.tr, +90 532 506 83 21

Res. Asst. Berkay KILIÇ²

²Yozgat Bozok University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences,
Yozgat, Turkey

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5839-336X>
berkay.kilic@yobu.edu.tr, +90 561 615 56 92

ABSTRACT

Technological advancements in today's world bring along various competencies which individuals need to possess. These competencies are defined as 21st-century skills. Higher-order thinking skills such as analytical, critical, and creative thinking are among the 21st-century skills. These skills are also located in the top three levels of Bloom's cognitive domain taxonomy. It can be stated that science courses, in particular, are significant for developing higher-order thinking skills. Indeed, when various related studies are examined, findings indicate that there is an insufficient number of learning outcomes related to higher-order thinking skills, such as creative thinking, in science curricula. In this context, when it is taken into consideration that courses at the primary level serve as a foundation for subsequent stages, it is important to examine the higher-order thinking skills included in the science curriculum implemented in 2024. Therefore, the main objective of this study is to analyze the learning outcomes and process components of the third and fourth grade primary school science curriculum in terms of critical, creative, and analytical thinking skills. In this research, the document investigation method, one of the qualitative research methods, was used. The material of the study consists of the learning outcomes and process components of the third and fourth grade science curriculum implemented in 2024. A descriptive analysis was conducted on the learning outcomes and process components to determine their levels according to the 2001 Bloom's cognitive domain taxonomy. The suitability of these levels for critical, creative, and analytical thinking skills was evaluated. It is found that, the learning outcomes and process components in the third and fourth grade science curriculum are mostly suitable with analytical thinking (analysis stage), secondly suitable with critical thinking (evaluation stage), and thirdly suitable with creative thinking (creation stage) skills. According to this finding, it is proposed that, the number of the learning outcomes and process components related to critical and creative thinking skills may be increased in the third and fourth grade science curriculum.

Key Words: science curriculum, higher order thinking skills, Bloom's cognitive domain taxonomy

İLKOKUL FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİNİN ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Hasan Güner BERKANT¹

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yozgat, Türkiye

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0725-6036>

h.guner.berkant@yobu.edu.tr, +90 532 506 83 21

Arş. Gör. Berkay KILIÇ²

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yozgat, Türkiye

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5839-336X>

berkay.kilic@yobu.edu.tr, +90 561 615 56 92

ÖZET

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler bireylerin sahip olması gereken çeşitli yeterlilikleri de beraberinde getirmektedir. Bu beceriler 21. yüzyıl becerileri olarak tanımlanmaktadır. 21. yüzyıl becerileri arasında analitik, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerileri de yer almaktadır. Bu beceriler aynı zamanda Bloom'un Bilişsel Alan Taksonomisi'nde de en üst üç basamakta bulunmaktadır. Üst düzey düşünme becerilerinin kazandırılması için özellikle fen bilimleri derslerinin önem taşıdığı ifade edilebilir. Nitekim çeşitli çalışmalar incelendiğinde fen bilimleri öğretim programlarında yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerine ilişkin kazanımların yeterli sayıda bulunmadığına yönelik bulgulara rastlanmaktadır. Bu bağlamda, özellikle ilkökul düzeyinde yer alan derslerin sonraki kademeler için temel oluşturduğu düşünüldüğünde 2024 yılında uygulanmaya başlanan fen bilimleri öğretim programında yer alan üst düzey düşünme becerilerinin incelenmesi önemlidir. Bu nedenle araştırmanın genel amacı, ilkökul üçüncü ve dördüncü sınıf fen bilimleri dersi öğretim programının öğrenme çıktılarının ve süreç bileşenlerinin eleştirel, yaratıcı ve analitik düşünme becerileri açısından incelenmesidir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden döküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın materyali 2024 yılında uygulanmaya başlanan fen bilimleri öğretim programının üçüncü ve dördüncü sınıf düzeylerindeki öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleridir. Öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri üzerinde betimsel analiz yapılarak bunların 2001 Bloom taksonomisi bilişsel alanına göre düzeyleri belirlenmiştir. Bu düzeylerin eleştirel, yaratıcı ve analitik düşünme becerilerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre üçüncü ve dördüncü sınıf fen bilimleri öğretim programında yer alan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin üst düzey düşünme becerilerinden en çok analitik düşünme (çözümleme basamağı), ikinci sırada eleştirel düşünme (değerlendirme basamağı), üçüncü sırada yaratıcı düşünme (yaratma basamağı) becerileri ile uyumlu oldukları

belirlenmiştir. Bu sonuca göre, üçüncü ve dördüncü sınıf fen bilimleri öğretim programındaki eleştirel ve yaratıcı düşünmeyle uyumlu öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: fen bilimleri öğretim programı, üst düzey düşünme becerileri, Bloom'un bilişsel alan taksonomisi

MEB MAARİF MODELİ ORTAOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, FATMA TUBA ER¹, Doç. Dr., MELİKE ÖZYURT²

¹ Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tubaeriletisim@gmail.com - 0000-0003-3161-5668

² Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, melikeozyurt@gantep.edu.tr - 0000-0003-4527-9343

ÖZET

Günümüzde bireylerin bilgiye ulaşma şekli değişmiş; sorgulayan, analitik düşünen ve üst düzey düşünme becerilerine sahip bireyler yetiştirilmesi önem kazanmıştır. Bu beceriler alan yazında "21. yüzyıl becerileri" olarak adlandırılmaktadır. Bu becerilerinin öğrencilere eğitim yolu ile kazandırılmasına yönelik çalışmalar dünya genelinde yapılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında uygulanmaya başlanan yeni matematik öğretim programının bu becerileri geliştirmeye yönelik olma durumunun incelenmesi önemli bulunmuş ve araştırmanın amacı 2024 ortaokul matematik dersi öğretim programını 21. yüzyıl becerilerini geliştirmeye yönelik olma açısından incelemek olarak belirlenmiştir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda öğretim programında yer alan öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, öğrenme- öğretme yaşantıları ve farklılaştırma bölümleri 21. yüzyıl becerilerini geliştirmeye yönelik olma açısından P21 beceri çerçevesine göre betimsel analiz tekniği uygulanarak incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğrenme çıktılarının genel olarak öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerisini geliştirmeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Fakat öğrenme çıktıları öğrenme ve yenilenme becerilerinden yaratıcı düşünme, iletişim ve işbirliğinin geliştirilmesine işaret etmemektedir. Program bilgi, medya ve teknoloji okuryazarlığı becerileri bağlamında incelendiğinde ise; öğrenme çıktılarında bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı becerilerine yer verildiği ancak programda bilgi okuryazarlığı ve medya okuryazarlığı becerilerini geliştirmeye yönelik öğrenme çıktılarına yer verilmediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde programda öğrencilerin yaşam ve kariyer becerilerini geliştirmeye yönelik öğrenme çıktıları da yer almamaktadır. Programın diğer önemli bileşenlerinden öğrenme-öğretme yaşantıları ve farklılaştırma bölümleri incelendiğinde ise; öğrenme çıktılarında yer verilmeyen 21. yüzyıl becerilerine bu bileşenlerde yer verildiği tespit edilmiştir. Programın tüm bileşenleri bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde 2024 ortaokul matematik dersi öğretim programının öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine yönelik olduğu söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: 21. yüzyıl becerileri, maarif modeli, matematik öğretim programı, ortaokul, P21

EXAMINATION OF THE MEB MAARIF MODEL MIDDLE SCHOOL MATHEMATICS CURRICULUM IN THE CONTEXT OF 21ST-CENTURY SKILLS

Master's Student, FATMA TUBA ER¹, Associate Professor Dr, MELİKE ÖZYURT²

¹ Gaziantep University, Institute of Educational Sciences, tubaerriletisim@gmail.com- **0000-0003-3161-5668**

² Gaziantep University, Institute of Educational Sciences, melikeozyurt@gantep.edu.tr - **0000-0003-4527-9343**

ABSTRACT

Nowadays, the way individuals access information has changed and it has become important to raise individuals who question, think analytically and have high-level thinking skills. These skills are called as '21st century skills' in the literature. Studies are carried out worldwide to teach these skills to students through education. In this context, it was found important to examine whether the new mathematics curriculum, which started to be implemented within the scope of the Turkish Century Education Model, was aimed at developing these skills, and the aim of the study was determined as examining the 2024 secondary school mathematics curriculum in terms of being aimed at developing 21st century skills.

Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. In this context, the learning outcomes and process components, learning-teaching experiences and differentiation sections in the curriculum were examined by applying the descriptive analysis technique according to the P21 skills framework in terms of developing 21st century skills.

As a result of the research, it was determined that the learning outcomes are generally aimed at developing students' critical thinking and problem solving skills. The learning outcomes do not point to the development of creative thinking, communication and co-operation among learning and innovation skills. When the curriculum was examined in the context of information, media and technology literacy skills, it was found that information and communication technologies literacy skills were included in the learning outcomes, but the curriculum did not include learning outcomes to develop information literacy and media literacy skills. Similarly, the curriculum does not include learning outcomes to develop students' life and career skills. When the learning-teaching experiences and differentiation sections, which are other important components of the programme, were examined, it was found that 21st century skills that were not included in the learning outcomes were included in these components. When all components of the curriculum are evaluated holistically, it can be said that the 2024 secondary school mathematics curriculum is aimed at developing students' 21st century skills.

Keywords: 21st-century skills, maarif model, mathematics curriculum, middle school, P21

KAPADOKYA BÖLGESİNDE SAĞLIK TURİZMİ YETKİLİ SEYAHAT ACENTESİ WEB SİTELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Nihat ÇEŞMECİ⁴

Erciyes Üniversitesi

ncesmeci@erciyes.edu.tr – ORCID ID: [0000-0003-0736-4133](https://orcid.org/0000-0003-0736-4133)

Yüksek Lisans Öğrencisi Bengi AKDEMİR⁵

Erciyes Üniversitesi

bengitemiz6638@gmail.com – ORCID ID: [0009-0006-6535-2850](https://orcid.org/0009-0006-6535-2850)

ÖZET

Seyahat acenteleri, sağlık turizmi destinasyonlarında farklı alanlarda sağlık hizmeti arayan turistler için büyük öneme sahip aracı kuruluşlar olarak bilinmektedir. Sağlık hizmeti veren hastane ve kliniklerin hizmetlerinin yanı sıra, destinasyonun kültürel ve doğal çekiciliklerinin tanıtılması, uzak bölgelerdeki turistlere pazarlanması ve talep oluşması durumunda turistlerin seyahatlerinin organize edilmesi, sağlık turizminde yer alan seyahat acentelerinin başlıca faaliyetleri arasında bulunmaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte seyahat acenteleri, çoğunlukla web siteleri aracılığıyla potansiyel turistlere (hastalara) ulaşmakta ve onları destinasyondaki sağlık hizmetleri ve tesisleri hakkında bilgilendirmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak, bu araştırmanın temel amacı, dünyaca tanınan bir turistik destinasyon olan Kapadokya bölgesi genelinde sağlık turizmi yetki belgesine sahip olan seyahat acentalarını tespit ederek, bu işletmeleri web sitelerinin incelemek ve değerlendirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere 2024 yılı Kasım ayında, Geniş Kapadokya olarak adlandırılan bölge sınırları içerisinde yer alan Nevşehir, Kayseri, Aksaray ve Niğde illerinde sağlık turizmi yetki belgesi almış olan seyahat acentaları tespit edilmiş ve bunların web siteleri incelenerek, literatür taramasına dayalı olarak önceden hazırlanmış veri toplama formu ile web siteleri özellikleri hakkında veri toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi ile sınıflandırmaya tabi tutulmuş ve tanımlayıcı istatistik analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları, sağlık turizmi yetki belgeli araçların Geniş Kapadokya bölgesi içerisinde sadece Nevşehir ve Kayseri illerinde bulunduğunu ve bunların web sitelerinde önemli eksiklikler olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Araçlar, Seyahat Acentaları, Web Sitesi, Kapadokya.

EVALUATION OF HEALTH TOURISM-AUTHORIZED TRAVEL AGENCY WEBSITES IN CAPPADOCIA REGION

ABSTRACT

Travel agencies are known as intermediaries of great importance for tourists seeking different health services in health tourism destinations. The primary responsibilities of travel agencies engaged in health tourism encompass the promotion of healthcare services and the cultural and natural attractions of the destination, the marketing of these offerings to tourists in distant locations, and the organization of tourist travel when the demand arises. Nowadays, with the

⁴ Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Kayseri, Türkiye

⁵ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası Sağlık Turizmi Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye

development of technology, travel agencies reach potential tourists (patients) and inform them about the health services and facilities in the destination, mostly through their websites. Based on this information, the main purpose of this research is to identify the travel agencies with a health tourism authorization certificate throughout the world-renowned Cappadocia destination and to examine and evaluate their websites. To achieve this aim, travel agencies with health tourism authorization certificates within the borders of the Greater Cappadocia region (Nevşehir, Kayseri, Aksaray, and Niğde provinces) were identified in November 2024. The websites were then examined and data about their characteristics were collected using a pre-prepared data collection form based on a literature review. The collected data was subjected to content analysis and evaluated using descriptive statistical analyses. The findings indicate that intermediaries engaged in health tourism in the Greater Cappadocia region are located only in the Nevşehir and Kayseri provinces and that their websites exhibit notable deficiencies.

Keywords: Health Tourism, Intermediaries, Travel Agencies, Website, Cappadocia.

CURRENT STATUS OF THERMAL TOURISM IN BAYRAMHACI HOT SPRINGS IN THE LIGHT OF ONLINE VISITOR REVIEWS

Assoc. Prof. Nihat ÇEŞMECİ⁶

Erciyes University

ncesmeci@erciyes.edu.tr – ORCID ID: [0000-0003-0736-4133](https://orcid.org/0000-0003-0736-4133)

Masters's Student Kadriye YENİLMEZ⁷

Erciyes University

kadriyeyenilmez6@gmail.com – ORCID ID: [0009-0006-0752-2647](https://orcid.org/0009-0006-0752-2647)

ABSTRACT

In Anatolia, hot springs and healing thermal water resources have been a point of interest throughout history, with centuries of documented use for therapeutic purposes. Currently, thermal tourism occupies a significant position within the broader landscape of health tourism in Türkiye, and it plays a pivotal role in the tourism industry and the national economy. Thermal tourism drives high occupancy rates in accommodation facilities in the destination and stimulates regional employment by extending tourism activities to four seasons. The focus of this study is Bayramhacı Hot Springs Center, located in Kayseri province which has valuable tourism potential due to its proximity to the Cappadocia destination. The main purpose of the study is to evaluate the perceptions of visitors and tourists about the thermal center, based on their online comments, and to make inferences about the current situation of the center based on this evaluation. To obtain data about visitors' perceptions of the center, online comments written between 2017 and 2024 in the business profile of the center in the Google search engine and “Google Maps” were used. For this period, 330 reviews about Bayramhacı Thermal Center were identified and evaluated with the content analysis method. The findings reveal that the thermal center exhibits considerable shortcomings concerning thermal tourism, which leads to the conclusion that its existing condition is not optimal for tourism use. The conclusion part of

⁶ Erciyes University, Tourism Faculty, Tour Guiding Department, Kayseri, Türkiye

⁷ Erciyes University, Graduate School of Social Sciences, Interdisciplinary Health Tourism Master Program Student, Kayseri, Türkiye

the study includes some suggestions for the development of thermal tourism in the region and the utilization of the existing potential of the center.

Keywords: Health Tourism, Thermal Tourism, Bayramhacı Hot Springs; Online Reviews, Content Analysis.

ÇEVİRİMİÇİ ZİYARETÇİ DEĞERLENDİRMELERİ İŞİĞİNDA BAYRAMHACI KAPLICALARINDA TERMAL TURİZMİN MEVCUT DURUMU

ÖZET

Anadolu’da kaplıcalar ve şifalı termal su kaynakları tarih boyunca insanların dikkatini çekmiş ve asırlar boyunca tedavi amaçlı kullanılmıştır. Günümüzde de termal turizm, Türkiye’deki diğer sağlık turizmi türleri arasında vazgeçilmez bir yere sahiptir ve turizm endüstrisi içerisinde olduğu kadar, ülke ekonomisi içerisinde de önemli bir yere sahiptir. Termal turizm, turizm faaliyetlerinin dört mevsime yayılmasını sağlayarak, turizm destinasyonunda bulunan konaklama tesislerinde yüksek doluluk ve bölge genelinde istihdam artışı sağlamaktadır. Bu araştırmanın odağında Kayseri ili sınırları içerisinde yer alan ve Kapadokya destinasyonuna yakınlığı nedeniyle değerli bir turizm potansiyeline sahip olan Bayramhacı Kaplıcaları bulunmaktadır. Çalışmanın temel amacı, ziyaretçi ve turistlerin Bayramhacı Kaplıcaları hakkındaki algılarını, yazmış oldukları çevrimiçi yorumlara dayanarak değerlendirmek ve bu değerlendirmeden yola çıkarak, kaplıcanın mevcut durumu hakkında bir çıkarımda bulunmaktır. Kaplıca ziyaretçilerinin termal merkeze yönelik algıları hakkında veri elde etmek için, kaplıcanın Google arama motoru ve “Google Haritalar” kısmında ortak kullanılan işletme profilinde yer alan ve 2017-2024 yılları arasında yazılmış olan çevrimiçi yorumlar kullanılmıştır. Bu zaman aralığında, Bayramhacı Kaplıcaları ile ilgili toplam 330 yorum tespit edilmiş olup, bunlar içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, kaplıcanın termal turizm açısından önemli eksikliklerinin bulunduğu işaret etmekte ve mevcut durumunun turizm amaçlı kullanıma çok elverişli olmadığına dair bir kanaatin oluşmasına yol açmaktadır. Sonuç bölümünde bölgede termal turizmin geliştirilmesine ve mevcut potansiyelin değerlendirilmesine yönelik bazı öneriler de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Termal Turizm, Bayramhacı Kaplıcaları; Çevrimiçi Değerlendirme, İçerik Analizi.

GASTRONOMİ MÜZECİLİĞİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM (DIGITAL TRANSFORMATION IN GASTRONOMY MUSEOLOGY)

İbrahim ÇEKİÇ⁸

Çağlar BAYAR⁹

ÖZ

Gastronomi müzeciliği, yemek kültürünü, bu kültürün değişim ve geniş kitlelerle paylaşmayı amaçlayan, disiplinler arası bir inceleme alanıdır. İlk zamanlarda klasik müzecilik anlayışın bir tezahürü olarak ortaya çıkan bu alan, teknolojik gelişmeler doğrultusunda, müze sınırlarını aşan, erişim imkânlarını genişleten, duyu organlarını bütüncül bir biçimde etkileyen ve kültürel aktarımı çok boyutlu bir şekilde zenginleştiren bir yapıya bürünmüştür. Bu çalışmada, gastronomi müzelerinin dijitalleşme sürecinde benimsediği yenilikçi yaklaşımlar ve sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR), dijital arşivleme, interaktif ekranlar, duysal uyarıcılar ve çevrim içi sergiler gibi dijital unsurların ziyaretçi deneyimine katkıları ele alınmıştır. Bu bağlamda ilk olarak müzecilik ile ilgili literatür ayrıntılı bir şekilde taranmış; elde edilen bilgiler fişleme metodu kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Literatür taramasının ardından dijital uygulamaları bünyesinde barındıran gastronomi temalı müzeler bazı müzelerin faaliyetleri şekil ve içerik bakımından incelenmiştir. Araştırma sonuçları, gastronomi müzeciliğinde yaşanan dijital dönüşümün ziyaretçi kitlesinin çeşitlenmesine, sürdürülebilir kültürel etkileşiminin gerçekleşmesine, bilgi aktarımının kolaylaşmasına ve gastronomik mirasın geniş bir kesime tanıtılmasına olanak tanıdığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Müzecilik, Gastronomi Müzeciliği, Dijital Dönüşüm.

ABSTRACT

Gastronomy museology is an interdisciplinary field of study that aims to share the food culture, its changes and wide masses. This field, which emerged as a manifestation of the classical understanding of museology in the early days, has taken on a structure that transcends museum boundaries, expands access opportunities, affects the senses in a holistic manner and enriches cultural transmission in a multidimensional way in line with technological developments. In this study, the innovative approaches adopted by gastronomy museums in the digitalization process and the contributions of digital elements such as virtual reality (VR), augmented reality (AR), digital archiving, interactive displays, sensory stimuli and online exhibitions to the visitor experience are discussed. In this context, firstly, the literature on museology was reviewed in detail and the information obtained was recorded by using the fiche method. Following the literature review, the activities of some gastronomy-themed museums that incorporate digital applications were analyzed in terms of form and content. The results of the research revealed

⁸ Doç. Dr. İbrahim ÇEKİÇ, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-7375-1866, ibrahim.cekic@gibtu.edu.tr

⁹ Arş. Gör. Çağlar BAYAR, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, ORCID ID: 0009-0009-0049-2942, caglar.bayar@gibtu.edu.tr

that the digital transformation in gastronomy museology enables the diversification of the visitor audience, the realization of sustainable cultural interaction, the facilitation of information transfer and the promotion of gastronomic heritage to a wide audience.

Keywords: Gastronomy, Museology, Gastronomy Museology, Digital Transformation.

TÜRKİYE'DEKİ YEŞİL ANAHTAR ÖDÜLLÜ OTEL İŞLETMELERİNİN ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİYLE SIRALANMASI

Doç Dr., Elif Tuba TAMER

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

eliftuba.beydilli@dpu.edu.tr - 0000-0002-1192-5370

Öğr. Gör., İlker VURAL

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

ilker.vural@dpu.edu.tr - 0000-0002-3357-7725

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, turizm sektöründe çevresel sürdürülebilirliği teşvik eden Yeşil Anahtar ödüllü otel işletmelerinin performanslarının çok kriterli karar verme yöntemlerinden TOPSIS ve Entropi Yöntemleriyle değerlendirilmesidir. Çalışmada, etstur.com platformundan elde edilen kullanıcı verilerinden yararlanılmıştır. Tavsiye etme oranı, fiyat-performans, oda, yüzmeye, hizmet ve yemek kriterlerine ilişkin veriler, çalışmanın temel veri setini oluşturmuştur. Analiz kapsamında, entropi yöntemi ile kriter ağırlıkları nesnel bir şekilde belirlenmiş, ardından TOPSIS yöntemi ile otel işletmeleri performanslarına göre sıralanmıştır. Sonuçlar, Prive Bodrum otelinin en yüksek performansı gösterdiğini, yemek kriterinin ise kullanıcı değerlendirmelerinde en önemli faktör olarak öne çıktığını göstermiştir. Çalışma, otel işletmelerinin kullanıcı odaklı veri analitiği kullanarak stratejik kararlarını yönlendirmelerine katkı sunmayı hedeflemektedir. Gelecekteki çalışmalarda, daha geniş veri setleri ve farklı analiz yöntemleriyle elde edilen bulguların genellenebilirliği artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Anahtar ödüllü oteller, çok kriterli karar verme, ENTROPI, TOPSIS, sürdürülebilir turizm

RANKING OF GREEN KEY AWARDED HOTELS IN TURKEY USING MULTI-CRITERIA DECISION MAKING METHODS

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the performances of Green Key award-winning hotel establishments, which promote environmental sustainability in the tourism sector, by using TOPSIS and Entropy Methods, which are multi-criteria decision making methods. In the study, user data obtained from etstur.com platform was utilized. Data on recommendation rate, price-performance, room, swimming, service and food criteria constituted the basic data set of the study. Within the scope of the analysis, the criteria weights were objectively determined using the entropy method, and then the hotel establishments were ranked according to their performance using the TOPSIS method. The results show that the Prive Bodrum hotel has the highest performance, while the food criterion stands out as the most important factor in user evaluations. The study aims to contribute to hoteliers to guide their strategic decisions by using user-oriented data analytics. In future studies, the generalizability of the findings can be increased with larger data sets and different analysis methods.

Keywords: Green Key awarded hotels, multi-criteria decision making, ENTROPI, TOPSIS, sustainable tourism

KÜTAHYA İLİNDE YER ALAN KÜLTÜR VARLIKLARINA İLİŞKİN ÇEVİRİMİÇİ YORUMLARIN DUYGU ANALİZİ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

Öğr. Gör., İlker VURAL

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

ilker.vural@dpu.edu.tr - 0000-0002-3357-7725

Doç Dr., Elif Tuba TAMER

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

eliftuba.beydilli@dpu.edu.tr - 0000-0002-1192-5370

ÖZET

Bu çalışmada, Kütahya ilinde yer alan kültür varlıklarına yönelik çevrimiçi yorumların duygu analizi yöntemiyle incelemesi amaçlanmaktadır. Araştırmada, Tripadvisor seyahat platformundan elde edilen 599 yorum, veri madenciliği aracı olan Orange yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde VADER duygu analizi yöntemi tercih edilmiş ve pozitif, negatif, nötr olmak üzere üç temel duygu kategorisi üzerinden yorumların sınıflandırılması yapılmıştır. Analiz sonucunda, yorumların %75,96'sının pozitif, %16,36'sının negatif ve %7,68'inin nötr olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca TF-IDF yöntemiyle anahtar kelime analizi gerçekleştirilmiş ve Kütahya'yı temsil eden kelimelerin öne çıktığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kütahya, Kültür Varlıkları, Metin Madenciliği, Duygu Analizi, Tripadvisor, Orange Veri Madenciliği

ANALYZING ONLINE COMMENTS ON CULTURAL ASSETS IN KÜTAHYA PROVINCE WITH SENTIMENT ANALYSIS METHOD

ABSTRACT

This study aims to analyze online comments on cultural assets in Kütahya province using sentiment analysis method. In the study, 599 reviews obtained from Tripadvisor travel platform were analyzed using Orange software, a data mining tool. VADER sentiment analysis method was preferred in the analysis and the comments were classified into three basic sentiment categories: positive, negative and neutral. As a result of the analysis, it was determined that 75.96% of the comments were positive, 16.36% were negative and 7.68% were neutral. In addition, keyword analysis was conducted with the TF-IDF method and it was determined that words representing Kütahya were prominent.

Keywords: Kütahya, Tourism, Text Mining, Sentiment Analysis, Tripadvisor, Orange Data Mining

GASTRONOMİ SEKTÖRÜNDE ÇALIŞMAKTA OLAN KADIN İŞGÖRENLERİN YAŞADIKLARI SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ ÜZERİNDE NİTEL BİR ARAŞTIRMA¹⁰

Doç. Dr. Furkan BALTACI¹¹

Fatma Zehra DAĞLI¹²

Ömer KURT³

Beyza ASLAN³

Gülşah YAMAN YILMAZ³

ÖZET

Gastronomik değerler, birçok insanın seyahatine yön veren önemli motivasyonel faktörler haline gelmiştir. Seyahat tabanlı bu hareketlilik destinasyonlara sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda birçok fayda sağlamaktadır. Ekonomik faydaların başında ise istihdam etkisi gelmektedir. Mutfaklar geleneksel ve kültürel olarak kadınların alanı olmasına rağmen, endüstriyel mutfaklarda kadın aşçı sayısının günümüz erkek aşçılarına kıyasla çok az olduğu görülmektedir. Bu durum Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden toplumsal cinsiyet eşitliği (H5) ve eşitsizliklerin azaltılması (H10) ile çelişmektedir. Gastronomi sektöründe cinsiyet tabanlı çalışmaları yapılmasına rağmen, özellikle kadın şeflerin rolüne odaklanarak gastronomi sektöründeki kadınların görünürlüğü ve karşılaştıkları zorluklar ve motivasyon kaynakları hakkında çok az araştırma yapılmıştır.

Bu çalışma, gastronomi sektöründe cinsiyet eşitsizliğine yol açan ve kadın çalışanların sektörde yer almasını zorlaştıran ve faktörleri tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma desenin uygulandığı çalışmada gastronomi sektörü deneyimi olan 24 kadın çalışan ve öğrenci ile mülakat yapılmıştır. Elde edilen veriler MAXQDA nitel veri derleme programı aracılığıyla kodlanmıştır. Kadın çalışanların gastronomi sektöründe karşılaştıkları problemlere yönelik 9 tema ve bunlara bağlı toplamda 60 kod elde edilmiştir. Buna göre kadınların en çok vurguladıkları problem temaları cinsiyet temelli mesleki yükselme (terfi) engelleri, erkek ağırlıklı çalışma kültürü ve davranış kalıpları, güç dengesi ve taciz riski, eğitim ve beceri geliştirme olanaklarına sınırlı erişim, girişimcilik engelleri olarak ön plana çıkmıştır.

¹⁰ Bu çalışma TÜBİTAK tarafından 2209-A kapsamında desteklenen “B.14.2.TBT.0.06.01.00-221-249164” sayılı proje kapsamında hazırlanmıştır.

¹¹ Hasan Kalyoncu Üniversitesi Turizm Fakültesi, furkan.baltaci@hku.edu.tr, 0000-0001-5362-6769

¹² Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Lisans Öğrencisi, daglifatmazehra@gmail.com, omerkurt5112@gmail.com, aslannbeyzaaa1@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Cinsiyet Eşitliği, İstihdam Sorunları, Kadın Şefler

HANE MUTFAKLARINDA İSRAFA NEDEN OLAN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ VE ATIKSIZ MUTFAK ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ¹³

Doç. Dr. Furkan BALTACI¹⁴

Ash YILDIRIM¹⁵

Murat BAĞDAŞ³

Tuba EKİCİ³

ÖZET

Gıda israfı, birçoğu mevcut çerçeveler tarafından eksik veya yetersiz bir şekilde karakterize edilen, geniş kapsamlı sonuçları olan sosyal bir sorundur. Dünya genelinde üretilen gıdanın çoğu israf edilmektedir. İsfraf edilen gıdanın üretiminin kaynak etkisi ve gıda atıklarının yönetiminde tüketilen enerji ve su miktarı da israfın çarpan etkisini arttırmaktadır. Gıda israfı gıda tedarik zincirinin tüm aşamalarında meydana gelse de, özel haneler (konutlar) gıda israfının oluşumunda kilit aktörler olarak belirlenmiştir. Ancak, hanelerde gıda israfının neden meydana geldiğine dair kanıtlar dağınık haldedir. Son yıllarda, gıda israfı yerel, ulusal ve Avrupa politika yapıcılar, uluslararası örgütler, STK'lar ve çeşitli disiplin alanlarından akademisyenler tarafından giderek artan bir ilgi görmektedir.

Bu çalışmanın amacı, gıda israfı uygulamaları ve hane düzeyinde gıda israfının oluşumunu teşvik eden faktörleri ampirik olarak ortaya koymaktır. Bu kapsamda Türkiye'den UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına gastronomi alanında giren ilk il olan Gaziantep araştırma evreni olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma prosedürü takip edilmiştir. Gönüllü 28 ev hanımı ile derinlemesine mülakat yapılmıştır. Deşifre edilen form verilerinin analizi sonucunda gıda israfına neden olan 42 madde belirlenmiştir. Bunlar içerisinde etiket-okuryazarlığı oranının düşük olması, plansızlık, hatalı saklama/depolama, estetik kriterler, çevresel bilinç yoksunluğu, porsiyon miktarı, düzensizlik, bilinçsizlik, düşük endişe ve pişirme tekniklerinin doğru kullanılmaması ön plana çıkmıştır. Gıda israfının önlenmesi ve atıksız mutfak hedefine ulaşılabilmesi sadece tüketicilerin bilinçlendirilmesi yeterli değildir. Bu süreç üretimden tüketim aşamalarına kadar aktörler arasında yaklaşımları koordine eden bir strateji gerektirmektedir. Çalışma ele aldığı konu ve ortaya koyduğu çözüm önerileri bakımından Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden temiz su ve sanitasyon (H6), sorumlu tüketim ve üretim (H12), iklim eylemi (H13), sudaki yaşam (H14), karasal yaşam (H15) ile doğrudan ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Gıda İsrafı, Atıksız Mutfak, Sürdürülebilir Kalkınma, Hane Mutfağı

¹³ Bu çalışma TÜBİTAK tarafından 2209-A kapsamında desteklenen "B.14.2.TBT.0.06.01.00-221-249164" sayılı proje kapsamında hazırlanmıştır.

¹⁴ Hasan Kalyoncu Üniversitesi Turizm Fakültesi, furkan.baltaci@hku.edu.tr, 0000-0001-5362-6769

¹⁵ Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü Lisans Öğrencisi, yildirimashi586@gmail.com, bagdasmd@gmail.com, tubaekici1980@gmail.com

TÜRKİYE’DE “SHARENTING” KONUSUNDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr., İBRAHİM YILDIZ ¹

¹ T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, Dış İlişkiler ve Tanıtım Dairesi
Başkanlığı, ibrahim.yildiz@devletarsivleri.gov.tr - 0000-0002-2542-389X

ÖZET

Günümüzde ebeveynler, büyük ölçüde teknolojinin ilerlemesine bağlı olarak çocuklarını dijital kültürün hâkim olduğu bir ortamda yetiştirmektedir. Bu dijital kültürün önemli bir aracı olan sosyal medya, ebeveynlerin çocuklarının mahremiyetine ilişkin sorumluluklarında köklü değişimler meydana getirmiştir. Sosyal medyada ebeveynlerin çocukları hakkında çok sayıda ayrıntılı bilgiyi çevrimiçi olarak paylaşması sharenting kavramı ile açıklanmaktadır. Sosyal medya ile bağlantılı bir kavram olarak sharenting çeşitli bilimsel çalışmalara konu olmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de sharenting konusunda yapılan lisansüstü tezlerin mevcut durumunu saptamak ve elde edilen verilerin analizine dayanarak bu konuda gelecekte yapılacak çalışmalar için öngörüler sunmaktır. Çalışmada verilerin toplanması için doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “sharenting” konusunu ele alan 15 lisansüstü tez çalışması incelenmiş ve analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler daha sonra frekans tablolarında gösterilerek değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda şu bulgular elde edilmiştir: tez sayısında zaman içinde belirgin bir artış eğilimi görülmemiştir; doktora düzeyinde ve yabancı dillerde lisansüstü tez oranı çok azdır; devlet üniversitelerinde daha fazla tez yapılmıştır, sharenting ile birlikte sosyal medya kelimesi baskın bir anahtar kelimedir. Yabancı literatüre göre yürütülen çalışma sayısının yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. İletişim bilimlerinde bu konuda önemli bir boşluk olduğu belirlenmiştir. Özellikle iletişim bilimleri alanında yeni çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sharenting, sosyal medya, ebeveyn, çocuk, lisansüstü tezler.

A REVIEW OF POSTGRADUATE THESES ON “SHARENTING” IN TÜRKİYE

ABSTRACT

In the contemporary era, parents are raising their children in an environment that is pervasively shaped by digital culture, largely as a consequence of the exponential advancement of technology. The advent of social media has precipitated a profound shift in the responsibilities that parents bear with regard to their children's privacy. The concept of “sharenting” is defined as the act of sharing a great deal of detailed information about one's children on social media platforms. As a phenomenon closely related to social media, sharenting has been the subject of

numerous scientific studies. The primary objective of this study is to ascertain the current status of postgraduate theses on sharenting in Turkey and to offer insights for future studies on this subject based on an analysis of the data obtained. The document analysis method was employed to collect data in this study. In the context of this research project, a comprehensive analysis was conducted on 15 postgraduate thesis studies on the phenomenon of “sharenting,” as documented in the Council of Higher Education National Thesis Center. Subsequently, the data were evaluated by means of frequency tables. The research yielded the following findings: there was no discernible upward trend in the number of theses over time; the proportion of postgraduate theses at the doctoral level and in foreign languages was minimal; a greater number of theses were conducted in state universities; and the term social media was a dominant keyword, along with sharenting. It was concluded that the number of studies conducted in accordance with foreign literature is insufficient. It has been determined that there is a significant gap in communication sciences with regard to this subject. It is recommended that new studies be conducted, particularly in the field of communication sciences.

Keywords: Sharenting, parents, social media, child, graduate theses.

ONLINE TOPLANTILARDA BEDEN DİLİNİN ÖNEMİ VE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi, HACER FİLİZ ¹

¹ Pamukkale Üniversitesi, İletişim Fakültesi, hfiliz@pau.edu.tr - ORCID ID:

<https://orcid.org/0000-0001-5591-7092>

ÖZET

Günümüzde teknolojinin ilerlemesi ile birlikte iş ve eğitim toplantıları giderek daha fazla çevrimiçi platformlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu değişim, iletişimin temel unsurlarından biri olan beden dilinin rolünü ve etkisini yeniden şekillendirmiştir. Online toplantılarda beden dilinin önemi, katılımcıların birbirleriyle etkileşimde bulunma biçimlerini doğrudan etkileyebilmekte ve toplantının genel verimliliğine katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, online toplantılarda beden dili, katılımcıların ilgi ve katılım düzeylerini göstermenin yanı sıra, mesajların etkili bir şekilde iletilmesine de yardımcı olur. Göz teması, mimikler, el hareketleri ve duruş, sanal ortamda bile olsa, iletişimde samimiyet ve profesyonellik hissi uyandırmada kritik rol oynar. Bu unsurlar, sözcüklerle ifade edilenleri güçlendirir ve yanlış anlaşılmanın önlenmesine yardımcı olur.

Çevrimiçi toplantılarda beden dilini etkili kullanmanın bazı zorlukları vardır. Kamera açıları, internet bağlantı kalitesi ve teknolojik sınırlamalar gibi faktörler, katılımcıların beden dilini doğru bir şekilde göstermelerini ve yorumlamalarını engelleyebilir. Bu durum, iletişimde yanlışlara veya yanlış anlamalara yol açabilir. Bu durumu önlemek için ise yani beden dilinin etkili kullanılması için; kamera pozisyonu, mimiklerin açık olması, ellerin görünür olması ve duruşa dikkat edilmesi önemli ipuçlarıdır.

Sonuç olarak, online toplantılarda beden dili, başarılı ve etkili iletişimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Uygun beden dili teknikleri kullanılarak yapılan iletişim, mesajların daha net bir şekilde iletilmesine, yanlış anlaşılmanın azaltılmasına ve toplantının genel akıcılığına katkıda bulunur. Dolayısıyla, çevrimiçi toplantıların verimliliğini artırmak ve etkileşimi maksimize etmek için beden dilinin bilinçli olarak kullanılması büyük önem taşır. Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışma, online toplantılarda beden dilinin kullanımının önemini vurgulamakta ve etkili iletişim için stratejiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Beden Dili, Online Toplantılar, İletişim Teknikleri, Dijital İletişim

ABSTRACT

Today, with the advancement of technology, business and educational meetings are increasingly held on online platforms. This change has reshaped the role and effect of body language, one of the basic elements of communication. The importance of body language in online meetings can directly affect the way participants interact with each other and contribute to the overall efficiency of the meeting. In this context, body language in online meetings not only shows the interest and participation levels of participants, but also helps to effectively convey messages. Eye contact, facial expressions, hand movements and posture play a critical role in creating a sense of sincerity and professionalism in communication, even in a virtual environment. These elements strengthen what is expressed with words and help prevent misunderstandings.

There are some difficulties in using body language effectively in online meetings. Factors such as camera angles, internet connection quality and technological limitations can prevent participants from showing and interpreting body language correctly. This can lead to misconceptions or misunderstandings in communication. In order to prevent this situation, i.e. to use body language effectively; camera position, open facial expressions, visible hands and attention to posture are important clues.

As a result, body language is an indispensable part of successful and effective communication in online meetings. Communication using appropriate body language techniques contributes to clearer messages, reducing misunderstandings and the overall fluidity of the meeting. Therefore, conscious use of body language is of great importance in order to increase the efficiency of online meetings and maximize interaction. In light of all this information, this study emphasizes the importance of using body language in online meetings and offers strategies for effective communication.

Keywords : Body Language, Online Meetings, Communication Techniques, Digital Communication

TOPLUMUN HAFIZASINA İZ BIRAKMAK: BİRLEŞİK KRALLIK DEMANS FARKINDALIK KAMPANYALARI

Prof. Dr. Deniz SEZGİN

Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi,

dsezgin@media.ankara.edu.tr – ORCID: 0000-0002-6136-5244

ÖZET

Demans, beyin fonksiyonlarında ilerleyici bir bozulma ile karakterize edilen, bellek kaybı, düşünme ve karar verme yeteneklerinin azalması gibi belirtilerle kendini gösteren bir hastalıktır. Küresel olarak yaşlı nüfusun artması sonucunda demans vakalarının hızla arttığı bilinmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, demansı bir halk sağlığı önceliği olarak kabul etmekte ve ülkelerin bu konuda stratejik planlar oluşturmasını teşvik etmektedir. 2024 yılında dünyada yaklaşık 55 milyon kişinin demans ile yaşadığı tahmin edilmektedir ve bu sayının 2050 yılına kadar üç katına çıkması öngörülmektedir. Bu artış, sağlık hizmetleri üzerinde ciddi bir yük oluşturmanın yanı sıra, toplumsal bilincin artırılmasını da gerekli kılmaktadır.

Demans hastalığı sadece tıbbi bir sorun veya bireysel bir konu değil, aynı zamanda toplumsal bir meseledir. Hastalığın ilerleyen sürecinde hastaların bağımsızlıklarını yitirmeleri ve bakıma ihtiyaç duymaları hastaları, ailelerini aynı zamanda sağlık sistemlerini de etkilemektedir. Hastalık ile ilgili farkındalığın oluşturulması hem bireyler hem de toplum açısından önemlidir. Bilgilendirme kampanyaları, erken teşhis ve müdahale olanaklarını teşvik ederek, hastalığın ilerlemesini yavaşlatabilecek tedavi süreçlerinin başlatılmasını kolaylaştırmaktadır. Gelişmiş ülkelerde demans farkındalığı artarken, düşük ve orta gelirli ülkelerde bilgilendirme kampanyalarının eksikliği devam etmektedir.

Bu çalışma demans hastalığı farkındalık çalışmalarını inceleyerek, toplum bilgilendirmelerindeki gelişimi ve değişimi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda tüm farkındalık çalışmaları bu çalışmanın evrenini, Birleşik Krallık'ta 1980-2024 yılları arasında gerçekleştirilen demans farkındalık çalışmaları ise örneklemi oluşturmaktadır. Sağlık iletişimi perspektifinden örnek olay inceleme yöntemi ile yürütülen çalışmalar incelenmiştir.

Birleşik Krallıktaki demans farkındalık kampanyaları 1980’lerden 2024’e kadar önemli ölçüde değişmiştir. Kampanyalar demansın yaşanmanın kaçınılmaz bir yönü olmaktan ziyade ciddi bir sağlık durumu olduğu yönündeki anlayışı yansıtmıştır. İlk dönemlerde demans hastalığı hakkında farkındalık yaratmaya odaklanan bu kampanyalar giderek damgalama, kamuoyundaki yanlış anlamalar, erken teşhis ve müdahalenin önemine değinmiştir. Sonuç olarak, demans hakkında farkındalık artırıcı kampanyalar, hastaların damgalanmasını önlemeyi, toplumun empati ve anlayış geliştirmesini sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle dijital platformlarda yürütülen kampanyalarla geniş kitlelere ulaşılmakta ve hastalık hakkında yanlış bilinen birçok bilgi düzeltilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demans, farkındalık, sağlık iletişimi, Birleşik Krallık

1917 Devrimi Sonrası Sergei Eisenstein Sinemasının İdeolojik Rolü

Sibel SEBUKTEKİN¹⁶, Doç. Dr. Yasemin KILINÇARSLAN¹⁷

Özet

1917 Ekim Devrimi sonrasında Sovyet sineması, Bolşevik hükümetinin kültürel politikalarıyla şekillenen sanatsal bir form haline gelmiştir. Lenin'in "Bütün sanatlar içinde bizim için en önemlisi sinemadır," şeklindeki ifadesi Bolşeviklerin sinemayı toplumsal ve politik dönüşüm için güçlü bir araç olarak gördüğünü göstermektedir. Bolşevikler sinemayı, sadece eğlence aracı olarak değil, toplumsal değişimi anlatan, devrimci değerleri benimseten ve yeni Sovyet kimliğini pekiştiren bir ideolojik araç olarak tasarlamıştır. Bu strateji tarih yazma ve şekillendirmeye yönelik bir çaba olup, sınıf çatışması, devrimci kahramanlık ve proletarya sınıfının zaferleri gibi temaları işlerken Sovyet toplumunun değerleri de vurgulanmıştır. Bu filmler aracılığıyla, devrimci liderlerin yüceltilmesi, işçi sınıfının kahramanlaştırılması ve sınıfsız bir toplum hayali gibi temalar; halkın bilincini, Sovyet sosyalizminin hedefleriyle uyumlu hale getirmektedir. Bu bağlamda Sovyet sineması, devletin ideolojik aygıtlarından biri haline getirilerek Bolşeviklerin toplumsal mesajlarını geniş kitlelere ulaştırmıştır. Sinemanın kitlesel çekiciliğiyle Sovyet hükümeti okuryazarlık oranlarının düşük olduğu kent işçilerini ve kırsal köylüleri etkilemeyi amaçlayarak ideolojik kontrolünü pekiştirmiştir.

Sovyet sinemasının önemli figürlerinden Sergei Eisenstein, sanatı ve ideolojiyi birleştiren çalışmalarıyla tanınmaktadır. Eisenstein, montaj tekniğiyle sinemanın görsel dilini devrimci mesajları iletmek için kullanmıştır. Potemkin Zırhlısı (1925) ve Ekim (1927) gibi başyapıtlarında, montaj tekniğiyle görüntüleri hızlı bir şekilde yan yana getirerek duygusal tepkiler uyandırmış ve ideolojik mesajları harmanlamış, sosyalist gerçekçiliğin yayılmasına katkıda bulunmuştur. Potemkin Zırhlısı filmindeki ünlü "Odessa Merdivenleri" sekansı, Tsarist güçlerce acımasızca baskı altına alınan halkın kahramanca direnişini dramatik bir şekilde vurgulamaktadır. Ekim Filmi, devrimi ve Bolşeviklerin zaferini görsel olarak anlatarak ve sosyalist gerçekçiliğin ilkelerini sergileyerek tarihi bir anlatı olmaktan çıkıp devrimci bir propaganda aracı haline gelmiştir.

Sonuç olarak, görsel anlatı ve devrimci içeriğin birleşimi, Eisenstein'in filmlerini, etkili bir politik propaganda aracına dönüştürmüştür. Eisenstein, sinemanın estetik formunu Bolşevik devletin hedefleriyle uyumlu hale getirerek, sosyalist gerçekçiliğin yayılmasına önemli katkılarda bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sergei Eisenstein, Sovyet Sineması, Ekim Devrimi, İdeolojik Propaganda

¹⁶ Uşak Üniversitesi, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora öğrencisi sibel.sebuktekin@usak.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6774-3533

¹⁷ Uşak Üniversitesi, Radyo, Televizyon ve Sinema, Doç. Dr. yasemin.kilincarslan@usak.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8286-6187

The Ideological Role of Sergei Eisenstein's Cinema After the 1917 Revolution

Sibel SEBUKTEKİN¹, Doç. Dr. Yasemin KILINÇARSLAN²

Abstract

After the October Revolution of 1917, Soviet cinema became an artistic form shaped by the cultural policies of the Bolshevik government. Lenin's statement, "Of all the arts, for us the most important is cinema," illustrates how the Bolsheviks viewed cinema as a powerful tool for social and political transformation. The Bolsheviks designed cinema not just as an entertainment tool, but as an ideological tool to convey social change, promote revolutionary values, and strengthen the new Soviet identity. This strategy was part of a broader effort to write and shape history, emphasizing themes like society struggle, revolutionary heroism, and the victories of the proletariat, while also highlighting the values of Soviet society. Through these films, themes such as the glorification of revolutionary leaders, the heroization of the proletariat, and the dream of declassified society were used to align the public's consciousness with the goals of Soviet socialism. In this context, Soviet cinema became one of the state's ideological tools, helping the Bolsheviks spread their social messages to a wide audience. With cinema's mass appeal, the Soviet government aimed to reinforce ideological control over both urban workers and rural peasants, especially in a society where literacy rates were low.

One of the most crucial figure in Soviet cinema, Sergei Eisenstein, is known for his ability to combine art and ideology. Eisenstein used the technique of montage to convey revolutionary messages through cinema's visual language. In masterpieces such as *Battleship Potemkin* (1925) and *October* (1927), he used montage to quickly juxtapose images, creating emotional reactions and blending ideological messages, contributing to the spread of socialist realism. The famous "Odessa Steps" sequence in *Battleship Potemkin* dramatically highlights the heroic resistance of the people being brutally oppressed by Tsarist forces. *October* visually depicts the revolution and the Bolshevik victory, turning from a historical narrative into a tool of revolutionary propaganda while showcasing the principles of socialist realism.

In conclusion, the combination of visual storytelling and revolutionary content turned Eisenstein's films into powerful political propaganda tools. Eisenstein aligned the aesthetic form of cinema with the goals of the Bolshevik state, making significant contributions to the spread of socialist realism.

Keywords: Sergei Eisenstein, Soviet Cinema, October Revolution, Ideological Propaganda

¹ Uşak University, Department of Communication Sciences, PhD Student sibel.sebuktekin@usak.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-6774-3533

² Uşak University, Radio, Television, and Cinema, Doç. Dr. yasemin.kilincarslan@usak.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-8286-6187

Konstrüktivizm Sanatı: Toplumsal Dönüşüm Ve İşlevsel Estetik

Sibel SEBUKTEKİN¹⁸, Doç. Dr. Yasemin KILINÇARSLAN¹⁹

Özet

20. yüzyılın başlarında Rusya’da doğan Konstrüktivizm, sanatı toplumsal dönüşüm için bir araç olarak gören devrimci sanat hareketidir. 1917 Ekim Devrimi ve sonrasındaki Rus İç Savaşı’nın neden olduğu toplumsal, ekonomik ve siyasal çalkantılar, sanatta radikal yeniliklerin doğmasına yol açmıştır. Konstrüktivizm, sanatın yalnızca estetik bir değer olarak algılanmasına karşı çıkarak, sanatı aynı zamanda endüstriyel ve işlevsel bir araç olarak kullanmayı amaçlamıştır.

Konstrüktivizmin ideolojik temelleri, Marksist düşünceden beslenir. Bu ideolojiden ilham alan sanatçılar, sanatı yalnızca bireysel bir yaratıcı ifade değil, toplumsal sorumluluğu taşıyan bir akım olarak kullanmıştır. Sanatçılar, eserlerini hem estetik hem de işlevsel açıdan toplumun ihtiyaçlarına hizmet eden üretimler olarak görmüşlerdir. Bu perspektif, sanatın pratik işlevselliğini ön plana çıkaran bir sanat anlayışının doğmasına yol açmıştır.

Konstrüktivizmin sanatsal dilinde, endüstriyel malzemeler ve geometrik soyutlamalar öne çıkar. Geleneksel sanat formlarından uzaklaşılarak cam, metal, plastik gibi modern malzemeler kullanılmıştır. Bu malzemeler ve formlar, sanatı sadece estetik bir ifade biçimi olmaktan çıkarıp, toplumsal işlevi olan bir araç hâline getirmiştir. Konstrüktivizm, yalnızca resim ve heykel gibi geleneksel sanat dallarında değil, grafik tasarım, mimarlık ve endüstriyel tasarım gibi alanlarda da etkili olmuştur. Sanat, bu bağlamda estetikten ziyade işlevselliği ve toplumun pratik ihtiyaçlarını ön plana çıkaran bir biçim kazanmıştır.

Konstrüktivizmin etkisi, Sovyetler Birliği ile sınırlı kalmamış, Batı’daki modernist hareketlerle de etkileşime girmiştir. Bauhaus gibi okullar, konstrüktivist ilkelere dayalı bir tasarım anlayışını benimsemiş ve modern tasarımın gelişimine katkıda bulunmuştur. Sonuç olarak, Avrupa’dan Latin Amerika’ya kadar geniş bir coğrafyada etkisini gösteren, modern sanatın evriminde önemli bir dönüm noktası oluşturan bu hareket, sanatın toplumsal işlevine dair yeni bir bakış açısı yaratmış ve sanatın toplumsal dönüşümdeki rolünü yeniden tanımlayarak sanatın geleceği üzerinde belirleyici bir etki yapmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konstrüktivizm, Sanat, İşlevsellik, Modernizm

¹⁸ Uşak Üniversitesi, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora öğrencisi sibel.sebuktekin@usak.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6774-3533

¹⁹ Uşak Üniversitesi, Radyo, Televizyon ve Sinema, Doç. Dr. yasemin.kilincarslan@usak.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8286-6187

Constructivist Art: Social Transformation And Functional Aesthetics

Sibel SEBUKTEKİN¹, Doç. Dr. Yasemin KILINÇARSLAN²

Abstract

Constructivism, which emerged in Russia at the beginning of the 20th century, is a revolutionary art trend that viewed art as a tool for social transformation. The societal, economic, and political upheavals caused by the October Revolution of 1917 and the subsequent Russian Civil War led to radical innovations in art. Constructivism rejected the notion of art as merely an aesthetic value and aimed to use art as an industrial and functional tool.

The ideological foundations of Constructivism are rooted in Marxist thought. Inspired by this ideology, artists embraced art not only as an individual creative expression but as a movement carrying social responsibility. Artists viewed their works as productions that served both aesthetic and functional purposes, addressing the needs of society. This perspective gave rise to an artistic philosophy that emphasized the practical functionality of art.

In Constructivism's artistic language, industrial materials and geometric abstraction take center stage. Moving away from traditional art forms, materials such as glass, metal, and plastic were used. These materials and forms transformed art from being merely a visual expression into a tool with societal function. Constructivism influenced not only traditional art forms like painting and sculpture but also graphic design, architecture, and industrial design. In this context, art became a form that prioritized functionality and society's practical needs over aesthetics.

The impact of Constructivism was not confined to the Soviet Union; it also interacted with Western modernist movements. Schools like the Bauhaus embraced design principles based on Constructivist ideals, contributing to the development of modern design. As a result, this movement, which spread from Europe to Latin America, became a turning point in the evolution of modern art. Constructivism created a new perspective on the social function of art and redefined its role in social transformation, exerting a defining influence on the future of art.

Keywords: Constructivism, Art, Functionality, Modernism

¹ Uşak University, Department of Communication Sciences, PhD Student sibel.sebuktekin@usak.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-6774-3533

² Uşak University, Radio, Television, and Cinema, Doç. Dr. yasemin.kilincarslan@usak.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-8286-6187

SANAL TOPLUM YANILGISI: HAKARET ETME HAKKI

Eymen BERBER¹

Doç. Dr. Esra ÇİZMECİ ÜMİT²

Öz

Bilişim teknolojilerinin hızla gelişmesi iletişim biçimlerini dönüştürmüş ve bireylerin sosyal medya platformlarında kendilerini ifade etmelerine olanak tanıyan yeni etkileşim alanları yaratmıştır. Bu platformlarda kullanıcılar, gerçek kimlikleriyle ya da anonim olarak dijital kimliklerini şekillendirme özgürlüğüne sahiptir. Ancak anonimlik; hakaret, nefret söylemi ve siber zorbalık gibi etik dışı davranışları da beraberinde getirebilmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesi ile düzenlenmiş olan hakaret suçu bireylerin toplumsal yaşamdaki cezai sorumluluklarını ortaya koymaktadır. Sosyal medya platformlarında sıkça görülen hakaret içerikli paylaşımlar ise kullanıcıların ifade özgürlüğü ile etik değerler arasındaki dengeyi sorgulamalarına neden olmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma sosyal medya kullanıcılarının diğer bireylere yönelik hakaret etme motivasyonlarını, bu durumla karşılaşan bireylerin verdikleri tepkileri ve sosyal medyada oluşan siber zorbalık ortamını X platformu üzerindeki paylaşımlar üzerinden inceleyerek analiz etmektedir. Çalışmada elde edilen veriler değerlendirildiğinde; sosyal medya ortamlarında hakaret etme davranışının kolaylıkla gerçekleştiği, kişilerin konumları ve toplum nezdindeki görünümünü (dijital ve toplumsal itibarlarını) yaptıkları hakaret içerikli paylaşımlarda göz ardı ettikleri, hakaret konusunda bir dava açılmadıkça veya toplumsal bir tepki oluşmadıkça pişmanlık duymadıkları ve bu davranışı normal kabul ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın sonuç bölümünde analiz bulguları üzerinden çevrim içi iletişim ile yüz yüze iletişim arasındaki farkları vurgulamak ve sosyal medya platformlarının dinamikleri çerçevesinde bireylerin dijital ortamdaki davranışlarının sosyo-kültürel ve hukuki boyutlarını ele almak hedeflenmektedir. Çalışma, sosyal medyada hakaret suçuna yönelik farkındalığı artırması ve bu alandaki akademik literatüre katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sanal Toplum, Hakaret, Sosyal Medya, Siber Zorbalık.

¹ ¹ Yalova Üniversitesi İletişim Sanatları Tezli Yüksek Lisans Öğr., eymenberber@gmail.com,
ORCID: 0009-0008-2084-9673

² Doç. Dr., Yalova Üniversitesi Yeni Medya ve İletişim
Bölümü, esra.cizmeci@yalova.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1193-9112

SOSYAL MEDYA ve KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINDA KÜLTÜREL CİNSİYET ROLLERİ

Öğr. Gör. Türkan AYDOĞAN, Avrasya Üniversitesi, Orcid No: 0000-0002-1286-1604, turkan.aydogan@avrasya.edu.tr , 532 156 69 50

Özet

İletişim araçları ve medya ile sosyalleşen toplum, kültürel etki ve unsurlarına görsel ve işitsel verilerle hâkim olmaktadır.

Medya davranış oluşturma da en etkili güçtür. Sosyal medya ve kitle iletişim araçlarında geçirilen zaman diliminin artması bu alanların hedef kitle üzerinde eğlence, bilgi, kültürel etkiler, görsel işitsel unsurlar, magazin, televizyon dizileri, reklam araçları ile mesajlarını iletmelerinde bir araç olmuştur. Bireyin üzerindeki kontrol ve hakimiyet arttıkça mecralara yüklenen anlamlar tamamen tutum ve davranışların beklenilen noktada değiştirilmesini sağlayacak verilerle, hedef kitlenin zihnine kodlanmalıdır.

Bireylerin davranışlarını işitsel, görsel olarak sunulan bilgiler etkiler. Kontrol bu mekanizmalarında bu kodlar kültürel yapı etkisi ve cinsiyet rol ve görevleri, bununla birlikte cinsiyet kavramlarına yüklenen kültürel davranış yapıları ile roller kişilere uyarlanır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği kavramı, çalışma ortamı, eğitim, kamusal ve özel olan bireysel alanda, kişilerin beklenti ve yaşam kriterlerine bağlı olarak şekillenir. Medya ve kitle iletişim araçları tam bu noktada cinsiyet rolleri üzerinde kültürel değerlerle, geleneksel yapılar eşliğinde toplumsal algıyı belirlemede önemli rol oynarlar.

Toplumsal cinsiyet rolleri diğer hedef kitleleri gözlemleyerek ve rol model olarak oluşur. Medya kültür etkisi ile rol kalıpları oluştururken, kalıplara yüklediği ideolojiler ile kabul edilirliliği artırır.

Çalışma bu veriler ışığında kültürel değer etkileri, cinsiyet rollerine medya araçları ile nasıl dayatılmış DeFleur, Gerbner Ekme Modeli ve Anaakım modelleri çerçevesinde ele alınarak irdelenecektir. Davranışlarımızın kültürel değer esasları ile kategorize edilmiş olması, sunulan rolleri, bireylerin daha çabuk kabullenmesine neden olmuştur.

Anahtar: Kültür, Cinsiyet, Roller, Medya, İletişim

CULTURAL GENDER ROLES IN SOCIAL MEDIA AND MASS COMMUNICATIONS

**Lecturer Gör. Türkan AYDOĞAN, Eurasia University, Orcid No: 0000-0002-1286-1604,
turkan.aydogan@avrasya.edu.tr , 532 156 69 50**

Abstract

The society, which is socialized through communication tools and media, dominates its cultural influences and elements with visual and auditory data.

Media is the most effective power in creating behavior. The increase in the time spent on social media and mass media has become a tool for these areas to convey their messages to the target audience through entertainment, information, cultural influences, audiovisual elements, magazines, television series and advertising tools. As the control and dominance over the individual increases, the meanings attributed to the media should be encoded in the minds of the target audience with data that will ensure that attitudes and behaviors are changed at the expected point.

The behaviors of individuals are influenced by the information presented audibly and visually. In these mechanisms of control, these codes are adapted to the cultural structure effect and gender roles and duties, as well as the cultural behavioral structures and roles attributed to gender concepts.

The concept of gender inequality is shaped by the expectations and life criteria of individuals in the work environment, education, public and private spheres. At this point, the media and mass media play an important role in determining the social perception of gender roles through cultural values and traditional structures.

Gender roles are formed by observing other target audiences and taking role models. While the media creates role stereotypes with the influence of culture, it increases acceptability with the ideologies it imposes on the stereotypes.

In the light of these data, the study will examine how cultural value effects are imposed on gender roles through media tools within the framework of DeFleur, Gerbner Sowing Model and Mainstream models. The fact that our behaviors are categorized on the basis of cultural values has caused individuals to accept the roles presented more quickly.

Keywords: Culture, Gender, Roles, Media, Communication

EXAMINATION OF ONLINE SHOPPING BEHAVIOR WITHIN THE FRAMEWORK OF THE DIFFUSION OF INNOVATIONS THEORY²⁰

Dr. Bedriye Taylı

Selçuk University Graduated Student

bedriyetayli@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8525-674X>

Assoc. Prof. Dr. Hayriye Nur GORKEMLI

Selçuk University, Faculty of Communication

ngorkemli@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-5506-1343

ABSTRACT

In this study, Rogers' model is applied to consumers' online shopping and the reasons under the process of acceptance or rejection of online shopping by consumers are tried to be revealed. The first three sections of the study, which consists of four chapters, are based on theoretical and theoretical information. In the fourth part, where the study is explained methodologically and the findings are interpreted, the role of innovations in the online shopping behavior of consumers in the light of the characteristics of innovations within the framework of the model is examined.

In the study, data were collected through an online survey from 861 internet users aged 18 and over from different regions and cities of Turkey and analyzed with statistical methods. Research findings were evaluated and presented with conclusions and recommendations.

From the results of the study, supportive findings were obtained in terms of the 4 basic elements of Rogers' (1983) diffusion of innovations theory (communication channels, innovation, time and social system). It was found that the reasons, behaviors and attitudes of Internet users to purchase online are significantly related to age, income and education level. In this aspect of the theory, it was seen that the reasons for the participants to prefer or not to prefer online shopping from the internet were consistent.

Keywords: Consumption, consumer society, consumer behavior innovation, diffusion of innovations model, Everett Rogers, internet, online shopping, online shopping behavior.

²⁰ This study was prepared from the data of the doctoral thesis titled "Examination of Online Shopping Behavior within the Framework of the Diffusion of Innovations Model" conducted at Selçuk University Institute of Social Sciences in 2020.

MİZAHIN YANSITTIKLARI: 1980'LERDE KARİKATÜR SANATININ TÜRKİYE'DE SİYASİ BELLEK OLUŞUMUNA ETKİSİ

Doktorant Gülçin SAĞIR KESKİN ¹

¹ Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Fakültesi Gazetecilik Ana Bilim Dalı
Cebeci-Ankara/Türkiye

Mail Adresi: gulcin.sgr@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-6933-4293

ÖZET

Bu çalışma, 1980'li yıllarda Türkiye'de karikatür sanatının siyasi bellek oluşumundaki rolünü derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Giriş bölümünde, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından oluşan baskıcı siyasi atmosfer ve bunun toplumsal etkileri ele alınarak, karikatür sanatının bu dönemde bir ifade ve direnç aracı olarak önemine değinilmiştir. Literatür taraması kısmında, mizahın ve karikatürün toplumsal eleştiri ve bilinçlendirme süreçlerindeki yeri, ulusal ve uluslararası çalışmalar ışığında değerlendirilmiştir. Yöntem bölümünde, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak, 1980'li yıllarda yayımlanan önde gelen karikatür dergileri ve gazeteler incelenmiştir; karikatürlerde kullanılan temalar, semboller ve dil analiz edilerek dönemin siyasi ve toplumsal dinamikleriyle ilişkileri ortaya konulmuştur. Bulgular bölümünde, karikatürlerin baskıcı siyasi ortamda sansür ve baskıya rağmen toplumsal eleştiri ve ifade aracı olarak etkin bir şekilde kullanıldığı, halkın duygularını ve düşüncelerini yansıttığı tespit edilmiştir. Tartışma kısmında, elde edilen bulgular literatürle karşılaştırılarak karikatür sanatının toplumsal bilinçlenme ve direnç süreçlerindeki önemi vurgulanmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma karikatür sanatının 1980'lerde Türkiye'de siyasi bellek oluşumuna önemli katkılarda bulunduğunu ve mizahın gücü sayesinde toplumsal bilinç ve eleştirinin canlı tutulduğunu ortaya koymaktadır. Böylece, karikatürlerin sadece bir eğlence aracı olmadığını, aynı zamanda toplumsal ve siyasi değişim süreçlerinde etkin bir rol oynadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Karikatür, Siyasi Bellek, Türkiye'de Sanat, 12 Eylül 1980.

REFLECTIONS OF HUMOR: THE IMPACT OF CARTOON ART ON THE FORMATION OF POLITICAL MEMORY IN TURKEY DURING THE 1980S

Doctorant Gülçin SAĞIR KESKİN ¹

¹ Ankara University, Graduate School of Social Sciences, Department of Journalism,
Faculty of Communication, Ankara/Turkey.

Email: gulcin.sgr@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6933-4293

ABSTRACT

This study aims to thoroughly examine the role of cartoon art in the formation of political memory in Turkey during the 1980s. In the introduction, the oppressive political atmosphere following the September 12, 1980 military coup and its societal impacts are discussed, highlighting the importance of cartoon art as a means of expression and resistance during this period. The literature review section evaluates the place of humor and cartoons in the processes of social criticism and awareness, in light of national and international studies. In the methodology section, leading cartoon magazines and newspapers published in the 1980s were examined using content analysis, a qualitative research method; themes, symbols, and language used in the cartoons were analyzed to reveal their relationships with the political and social

dynamics of the period. In the findings section, it was determined that cartoons were effectively used as a means of social criticism and expression despite censorship and oppression in the repressive political environment, reflecting the feelings and thoughts of the people. The discussion section compares the obtained findings with the literature, emphasizing the importance of cartoon art in the processes of social awareness and resistance. As a result, this study demonstrates that cartoon art made significant contributions to the formation of political memory in Turkey in the 1980s and that social awareness and criticism were kept alive through the power of humor. Thus, it shows that cartoons are not just a means of entertainment but also play an active role in social and political change processes.

Keywords: Cartoon, Political Memory, Art in Turkey, September 12, 1980.

ÇOCUK KORUMADA BAĞLANMA VE ŞİDDETE DUYARLIK

Prof. Dr. Özkan ÇIKRIKÇI

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ozkan.cikrikci@gop.edu.tr

0000-0002-9789-5888

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ÇIKRIKÇI

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

neslihan.cikrikci@gop.edu.tr

0000-0002-6091-9356

Uzm. Psk. Dan. Elifnur BARIŞ

elifnur.baris0823@gop.edu.tr

0000-0002-5340-9489

ÖZET

Çalışmanın amacı çocuk korumada bağlanma ve şiddete duyarlık arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu kapsamda annelerin bağlanma stilleri ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılıkları arasındaki ilişkiler ele alınmıştır. Çalışma nicel araştırma desenine dayalı olarak ilişkisel desende gerçekleştirilmiştir. Kişisel bilgi formu, üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği ve çocuğa yönelik şiddete duyarlık ölçeği maddelerini içeren dijital bir form anneler ile paylaşılarak 155 veri toplanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda on iki data setten çıkarılmış ve 143 veri ile analizler gerçekleştirilmiştir. Betimsel istatistik analizlerine göre katılımcıların yaşları 28 ile 61 arasında değişmektedir. Katılımcıların çocuk sayılarının ise bir ile beş arasında değişiklik gösterdiği söylenebilir. Annelerin 92'si (%64) çocuğuna şiddet uygulamadığını, 34'ü (%23.8) fiziksel şiddet uyguladığını ve 17'si (%11.9) psikolojik şiddet uyguladığını belirtmiştir. Annelerin kendi çocukluk deneyimlerini nasıl değerlendirdiği incelendiğinde ise 24'ünün (%16.8) çok iyi, 45'inin iyi (%31.5), 61'inin (42.7) orta, 12'sinin (%8.4) kötü ve 1'inin (%.7) çok kötü olarak nitelendirdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Annelerin bağlanma stilleri ile çocuğa yönelik şiddete duyarlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Tekniği kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre çocuğa yönelik şiddete duyarlığın, güvenli bağlanma stili ($r = .16$, $p < .05$) ve kaçınan bağlanma stili ($r = -.18$, $p < .05$) ile ilişki olduğu belirlenmiştir. Çocuğa yönelik şiddete duyarlık ile kaygılı kararsız bağlanma stili arasında ($r = -.01$, $p > .05$) ile anlamlı düzeyde ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Koruma, Bağlanma Stilleri, Şiddete Duyarlık

TRANSDİAGNOSTİK YAKLAŞIMDA GENİŞLETİLMİŞ-BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİLER (G-BDT) ÇERÇEVESİNDE 6 AYLIK TAKİPLİ BULİMİYA NERVOZA TEDAVİSİ: BİR OLGU SUNUMU

Psikolog,CANSU YAZICI¹ , DR.Klinik Psikolog,ELİT BİLGE BIYIKOĞLU²

¹ALTINBAŞ Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı,
yaziciicansuu@gmail.com - ORCID ID: 0009-0009-0041-678X

² ALTINBAŞ Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı,
elitbilge@gmail.com - ORCID ID:0000-0003-0669-2178

ÖZET

Giriş: Bu vaka çalışması klinik psikoloji yüksek lisans programı kapsamında, onam alındıktan sonra, süpervizyon vakası olarak yürütülmüştür. Danışan, yeme bozukluğundan 10 senedir uzun süredir muzdarip bir yaş yetişkin kadın olarak başvuruda bulunmuştur. Elde edilen ölçek sonuçları ve klinik değerlendirmeye göre danışanın yoğun müşil kullanımı, tekrarlayan tıknırcasına yeme atakları, vücut şekli ve ağırlığıyla ilgili ciddi bilişsel çarpıtmaları bulunmaktadır. Bu bağlamda, danışanla gerçekleştirilen seanslar, bilişsel davranışçı terapilerin etkili modeli, Geliştirilmiş Bilişsel Davranışçı Terapi (G-BDT) protokolünde planlanmıştır. Yöntem: G-BDT'nin ilk iki aşaması ve sonlandırma seansı ile toplam 11 seans yürütülmüştür. Süpervizyon süreci tamamlandığında danışan ile belirlenen hedefler gerçekleştirilmiş, gerekli sağaltım sağlanmıştır. Danışanın tercihi ile görüşmelere son verilmiştir. Objektif değerlendirme için Yeme Bozuklukları Değerlendirme Ölçeği (YBDÖ); Yeme Tutumu Testi-40 (YTT-40); Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ); Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve Beck Anksiyete Ölçeği verilmiştir (BAÖ). Sonuçların takibi, verilen ölçeklerin sonuçları kıyaslanarak ve geri bildirim alınarak danışanın seyri gözlemlenmiştir. Bulgular: Danışanın müşil kullanımı kalıcı olarak sonlanmıştır. Oluşturulan düzenli yeme davranışı, kısıtlamasız, dengeli devam etmiştir. Vücut şekli-ağırlığı ile ilgili var olan bilişsel çarpıtmalar yerini sağlıklı düşüncelere bırakmıştır. 6 ay sonra takip çalışmaları yapılmış, bilişsel-davranışsal iyilik halinin devam ettiği gözlemlenmiştir. YBDÖ toplam skoru çalışmaya başlamadan önce 5.40 iken 11.seansın sonunda 0.46'ya; 6 aylık takip sonucunda 0.24'e düşmüş olup seanslardan önce 33 olan BAÖ skoru yine 11. seansın sonunda 0'a; 6 aylık takip sonucunda 3 olarak bulunmuştur. Sonuç: Danışanın yeme bozukluğu tedavisindeki sürdürülebilir başarı, ilk iki aşamanın titizlikle uygulanması, rasyonelin net biçimde verilmesi, tedaviye yüksek uyum sayesinde sağlanmıştır. Müşil kullanımı ve aşırı diyet kısıtlamalarının sonuçlarına odaklanılmış, vücut şekli ve ağırlığına yönelik kaygıları daha işlevsel düşüncelerle geliştirilmiştir. Yaşamın diğer alanlarına dikkat çekilerek, kendine-yardım kitaplarıyla desteklenmiş, nüks riskini azaltmaya yönelik beceriler kazandırılmıştır. Bu vaka çalışması G-BDT protokolün ilk iki aşamasında sağaltım iyilik halinin, seanslar sonlandırılrsa bile, sürdürülebilir olup olmadığına dair literatüre bir ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeme Bozukluğu, Bulimiya Nervoza, Bilişsel Davranışçı Terapi, G-BDT, Olgu Sunumu.

İLİŞKİNİN DÖRT KATİLİ: EVLİLİKTE ÇATIŞMA YÖNETİMİNİN GOTTMAN YAKLAŞIMIYLA İNCELENMESİ

Psikolojik Danışman FUNDA YILMAZ ²¹, Doç. Dr., SEVAL KIZILDAĞ ŞAHİN ²²

ÖZET

Evlilik ilişkilerinde çatışmalar kaçınılmazdır. Evlilik terapisti olan John Gottman evlilik doyumu düşük olan çiftlerin çatışmalarında kullandıkları iletişim engellerini “Mahşerin Dört Atlısı” kavramıyla açıklamıştır. Buradan hareketle, bu araştırmada evli bireylerin evliliklerinde yaşadıkları çatışmalar “eleştiri, aşağılama, savunma ve duvar örme” olarak sınıflandırılan Mahşerin Dört Atlısı referans alınarak incelenmiştir. 2024 yılı içinde ilgili üniversiteden Etik Kurul izni alındıktan sonra, 7’si kadın ve 6’sı erkek olmak üzere amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 13 evli birey ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 35’tir. Online bir platform üzerinden yapılan görüşmeler ortalama 45 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formunun kullanıldığı bu araştırmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler kayıt altına alındıktan sonra bu kayıtlar bilgisayar ortamına aktarılmasının ardından yazılı doküman haline getirilmiştir. Tümevarımcı yöntem ile veriler iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Araştırmada evlilik doyumu düzeyleri düşük evli bireylerde en sık rastlanılan çatışmaya başlama biçiminin sert başlangıç olduğu, evlilik doyumu düzeyleri yüksek evli bireylerde en sık rastlanılan çatışmaya başlama biçiminin ise yumuşak başlangıç olduğu görülmüştür. Araştırmada evli bireylerin yaşadıkları çatışmaların sebeplerine bakıldığında ise çatışmaların ortaya çıkış nedeninin yüksek oranda kök ailenin dahil olması ve evin işleyişi ile ilgili kararlar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca analizler sonucunda evli bireylerin çatışma esnasında en çok başvurduğu çatışma yönetim biçiminin “savunma”, en az başvurdukları çatışma yönetim biçiminin ise “aşağılama” olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, evli bireyler ilişkilerinde yaşadığı çatışmaları çözme konusunda yapıcı yaklaşan ve iletişim kurmaya açık olan çiftlerin evlilik doyumlarının ve evliliğe bakış açılarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Yaşadıkları sorunlarda Gottman’ın Mahşerin Dört Atlısı kavramlarından eleştiri, aşağılama, savunma ya da duvar örme’yi daha fazla kullanan çiftlerin ise boşanmaya daha yakın olduğu ve evlilik doyumlarının düşük olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ilgili alan yazın ışığında tartışılmış ve uygulamacı ve araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcük: Evli bireyler, evlilik, çatışma, Gottman yöntemi, nitel analiz.

²¹ Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, fundayilmaz0707@gmail.com – [0009-0008-5556-0474](tel:0009-0008-5556-0474)

² Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sevalkizildag@adiyaman.edu.tr, - ORCID ID: [0000-0002-3357-7186](https://orcid.org/0000-0002-3357-7186)

THE FOUR HORSEMEN OF RELATIONSHIPS: EXAMINING CONFLICT MANAGEMENT IN MARRIAGE THROUGH THE GOTTMAN APPROACH

Counselor FUNDA YILMAZ ²³, Associate Professor SEVAL KIZILDAĞ ŞAHİN ²⁴

ABSTRACT

Conflicts within marital relationships are an unavoidable aspect of life. Marriage therapist John Gottman characterizes the communication barriers employed by couples with low marital satisfaction during conflicts as the "Four Horsemen of the Apocalypse." This study seeks to explore the conflicts experienced by married individuals through the lens of Gottman's Four Horsemen: criticism, contempt, defensiveness, and stonewalling. Following the acquisition of Ethical Committee approval from the pertinent university in 2024, in-depth interviews were conducted with 13 married individuals (7 women and 6 men) selected through purposive sampling techniques. The interviews, conducted via an online platform, had an approximate duration of 45 minutes each. Data collection utilized a semi-structured interview form combined with a personal information form, and the analysis was executed through content analysis, a recognized qualitative research methodology. The interviews were recorded, transcribed, and converted into written documents. The data were coded by two researchers using an inductive method. The findings of this study indicated that the predominant conflict initiation style among individuals with low marital satisfaction was a harsh startup, whereas individuals with high marital satisfaction were more inclined to utilize a soft startup. The principal sources of conflict identified included the involvement of extended family and decisions associated with household management. Furthermore, the most frequently employed conflict management style was defensiveness, while contempt was observed as the least utilized. These findings suggest that couples who adopt a constructive approach to conflict resolution and maintain openness in communication tend to experience higher marital satisfaction and foster a more positive perspective on marriage. In contrast, couples exhibiting frequent patterns of criticism, contempt, defensiveness, or stonewalling (the Four Horsemen) are more likely to encounter divorce and report lower levels of marital satisfaction. The results are discussed in conjunction with existing literature, and recommendations are proffered for practitioners and researchers.

Keywords: Married individuals, marriage, conflict, Gottman method, qualitative analysis.

²³ Adıyaman Üniversitesi, Graduate Education Institute, fundayilmaz0707@gmail.com – 0009-0008-5556-0474

² Adıyaman Üniversitesi, Faculty of Education, sevalkizildag@adiyaman.edu.tr , - ORCID ID: [0000-0002-3357-7186](https://orcid.org/0000-0002-3357-7186)

EVLİ ÇİFTLERİN GÖZÜNDEN EŞ SEÇME SÜRECİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Psikolojik Danışman, HATİCE ALTAN ÇAKIL
Doç. Dr., SEVAL KIZILDAĞ ŞAHİN

ÖZET

Bireyin yaşamındaki en önemli kararlardan biri de eş seçimidir. Eş seçiminin bireyin yaşamındaki etkileri uzun sürelidir. Bu sebeple, ilgili alanyazında çok sayıda eş seçme yaklaşımı veya kuramı bu süreci ele almaktadır. Bireylerin eş seçme süreçleri “evrimsel, toplumsal, psikososyal vb.” bakış açıları ile incelenabilmektedir. Buradan hareketle, bu araştırmada evli bireylerin eş seçme kriterlerinde referans aldıkları durumların neler olduğu incelenmiştir. 2024 yılı içinde ilgili üniversiteden “Etik Kurul izni” alındıktan sonra 20 çift, (40 kişi; 20 kadın ve 20 erkek) amaçlı örneklem yöntemi ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 28 olarak bulunmuştur. Online bir platform üzerinden yapılan görüşmeler ortalama 45 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formunun kullanıldığı bu araştırmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden “İçerik Analizi” yöntemi ile incelenmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler kayıt altına alındıktan sonra, bu kayıtlar bilgisayar ortamına aktarılmasının ardından yazılı doküman haline getirilmiştir. Tümevarımcı yöntem ile veriler iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Çalışmada, çiftlerin genellikle flört etme biçimi ile tanıştıkları; evlenme kararını zaman içinde karar vererek aldıkları; eş seçiminde karakter özelliklerinin ve dış görünüşün benzer düzeyde etkili olduğu; eşte en çok beğenilen özelliklerin kişilik özellikleri olduğu, mesleğin ve ekonomik durumun eş seçiminde büyük oranda etkili olmadığı görülmüştür. Sosyal rol kuramına göre eşlerin ev işlerinde ortak hareket ettiği; evrim kuramına göre de katılımcıların eş seçiminde eşin iyi bir ebeveyn olup olmayacağı açısından bir değerlendirme yapıldığı; eşlerin evlilikte beklentilerinin büyük oranda gerçekleştiği; eşlerin neredeyse tamamının eşinin çocuk isteme konusundaki istekliliğinin önemli olduğu belirtilmektedir. Elde edilen sonuçlar ilgili alan yazın ışığında tartışılmış, uygulamacı ve araştırmacılara bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcük: Evli bireyler, evlilik, eş seçme, eş seçme kriterleri evlilik danışmanlığı

A QUALITATIVE EXAMINATION OF THE SPOUSE SELECTION PROCESS FROM THE PERSPECTIVES OF MARRIED COUPLES

School Counselor, HATİCE ALTAN ÇAKIL
Assoc. Prof., SEVAL KIZILDAĞ ŞAHİN

Adıyaman University, Graduate School of Education, email: haticeltan1525@gmail.com, ORCID: 0009-0008-8569-8298

² Adıyaman University, Faculty of Education, email: sevalkizildag@adiyaman.edu.tr, ORCID ID: [0000-0002-3357-7186](https://orcid.org/0000-0002-3357-7186)

ABSTRACT

Selecting a spouse represents one of the most significant decisions in an individual's life, with effects that endure over time. Consequently, a multitude of theories and approaches regarding mate selection have been explored within the relevant literature. The mate selection process can be analyzed from various perspectives, including evolutionary, social, and psychosocial frameworks. This study aims to investigate the criteria that married individuals use in their mate selection. In 2024, following the acquisition of Ethics Committee approval from an appropriate university, in-depth interviews were conducted with 20 couples, comprising 40 participants (20 women and 20 men), utilizing a purposive sampling method. The average age of the participants was 28 years. The interviews, conducted via an online platform, averaged 45 minutes in duration. A semi-structured interview format and a personal information questionnaire were employed, and the data were analyzed using content analysis, a recognized qualitative research method. Recordings of the interviews were transcribed into written documents, and two researchers utilized inductive coding to interpret the data. The findings indicated that couples predominantly met through dating and decided to marry after a period of deliberation. Character traits and physical appearance played significant roles in mate selection, while personality traits were identified as the most valued characteristics in a spouse. Additionally, factors such as occupation and economic status were found to have limited influence on the selection process. From the perspective of social role theory, it was observed that spouses typically engage in joint household responsibilities. Under evolutionary theory, participants assessed the potential for their spouse to be a good parent. The expectations of both spouses within the marriage were predominantly met, and nearly all participants highlighted the importance of their spouse's desire to have children. The results of this study are discussed in the context of existing literature, and several recommendations are offered for practitioners and researchers in the field.

Keywords: Married individuals, marriage, spouse selection, spouse selection criteria, marriage counseling.

BOŞANMIŞ KADINLARIN BABA-KIZ İLİŞKİLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Psikolojik Danışman Ceren YILMAZ DEREL

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
pskdan.cerenyilmaz@gmail.com - 0000-0001-9551-1353

Doç. Dr. Seval KIZILDAĞ ŞAHİN

Adıyaman Üniversitesi,
sevalkizildag@adiyaman.edu.tr - [0000-0002-3357-7186](https://orcid.org/0000-0002-3357-7186)

ÖZET

Boşanma, bireylerin yaşamında psikolojik ve sosyal boyutlarıyla derin etkiler bırakan bir süreçtir. Bu süreçte aile içi ilişkilerin niteliği ve geçmişteki bağlanma örüntüleri, boşanma kararı ve adaptasyon sürecinde belirleyici rol oynar. Özellikle baba-kız ilişkisi, bireyin duygusal dayanıklılığı, ilişkilerdeki güven duygusu ve sorunlarla başa çıkma becerileri üzerinde etkili olabilmektedir. Bu araştırma, boşanmış kadınların geçmişe dönük baba-kız ilişkilerini nasıl algıladıklarını ve bu ilişkinin boşanma süreçlerine etkisini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, resmi olarak boşanmış 12 kadın, kartopu ve ölçüt örnekleme yöntemleriyle seçilmiştir. Veriler, fenomenolojik desen çerçevesinde içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Katılımcılarla yüz yüze, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formu kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Ortalama 35 dakika süren görüşmelerde ses kaydı alınmış ve metin haline getirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, boşanmış kadınların çoğu evliliklerinde değersizlik hissi ile mücadele etmiş ve boşanma kararını daha çok kendileri almıştır. Boşanma nedenleri arasında psikolojik şiddet ağırlıklı olmakla birlikte, fiziksel şiddet de önemli bir faktör olarak öne çıkmıştır. Katılımcıların yarısı, kök ailedeki baba baskısı nedeniyle evliliği bir çözüm yöntemi olarak görmüştür. Babaların genellikle otoriter ve ataerkil bir yaklaşımı olduğu, kadınların çoğunun babaları tarafından sevildiklerini hissetmediği tespit edilmiştir. Kadınların babalarından beklentileri arasında "değer görmek, sevilme, desteklenmek ve her zaman arkalarında olduklarının hissettirilmesi" öne çıkmaktadır. Bu bulgulardan hareketle elde edilen sonuçlar ilgili alanyazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, baba-kız ilişkisi, nitel araştırma.

DIVORCED WOMEN'S FATHER-DAUGHTER RELATIONSHIPS: A QUALITATIVE STUDY

Psychological Counselor Ceren YILMAZ DEREL

Adıyaman University, Graduate Education Institute
pskdan.cerenyilmaz@gmail.com - 0000-0001-9551-1353

Assoc. Prof. Dr. Seval KIZILDAĞ ŞAHİN

Adıyaman University
sevalkizildag@adiyaman.edu.tr - 0000-0002-3357-7186

ABSTRACT

Divorce has significant psychological and social implications for individuals. The dynamics of family relationships and historical attachment patterns play a crucial role in both the decision to divorce and the subsequent adaptation process. Specifically, the father-daughter relationship can profoundly affect an individual's emotional resilience, trust in interpersonal relationships, and problem-solving capabilities. This study seeks to examine how divorced women perceive their past relationships with their fathers and the impact of these relationships on their experiences during the divorce process. The research involved twelve formally divorced women selected through snowball sampling and criterion sampling techniques. Data were analyzed using a phenomenological framework and content analysis methodology. In-depth interviews were conducted with participants utilizing a semi-structured interview format alongside a personal information questionnaire. The average duration of these interviews was thirty-five minutes, and the discussions were recorded and transcribed for detailed analysis. The findings indicate that a substantial number of divorced women experienced feelings of worthlessness within their marriages and predominantly made the decision to pursue divorce independently. Psychological abuse was identified as the most frequently cited reason for divorce, although physical violence also represented a significant factor. Additionally, half of the participants perceived marriage as a viable solution due to paternal pressures within their families of origin. Fathers were typically characterized as authoritarian and patriarchal, with many women expressing a sense of lacking affection from their fathers. The expectations these women held for their fathers included the desire to feel valued, loved, supported, and assured of their fathers' unwavering presence. The findings will be discussed in the context of relevant literature.

Keywords: Divorce, father-daughter relationship, qualitative research.

TÜKETİCİ DAVRANIŞI TEORİSİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Miyase GÜLER

Iğdır Üniversitesi/ İşletme Anabilim Dalı

miyaseguler0@gmail.com - 0009-0000-0246-8625

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

turhan.moc@igdir.edu.tr - 0000-0001-9639-2974

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTÇU

Iğdır Üniversitesi /İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr – 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Bu derleme çalışması, tüketici davranışları teorisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, tüketicilerin mal ve hizmetleri elde etme, kullanma ve karar verme süreçlerini etkileyen faktörleri ele alarak, tüketim davranışlarının çeşitli boyutlarını analiz etmektedir. Özellikle kişisel, psikolojik, sosyal ve kültürel faktörlerin tüketici kararları üzerindeki etkisi vurgulanmıştır. Çalışma, tüketici satın alma davranışlarını açıklamak için klasik ve modern teorileri tartışmakta ve bu teorilerin hangi yönlerden birbirlerini tamamladığını göstermektedir. Tüketici satın alma kararı süreci, ihtiyaçların fark edilmesinden, alternatiflerin değerlendirilmesine ve nihai satın alma kararına kadar olan adımlarla detaylandırılmaktadır. Çalışmanın sonunda, işletmelerin tüketici davranışlarını daha iyi anlayarak pazarlama stratejilerini bu doğrultuda geliştirmeleri gerektiği ve tüketicilerin tatmin düzeylerini artırmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici Satın Alma Davranışını Etkiyen Faktörler, Tüketici Satın Alma Karar Süreci

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA PAZARLAMANIN 4P'SİNİN ÖNEMİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Özlem DİKMEN

Iğdır Üniversitesi

ozlmkopnn@gmail.com-0009-0007-9157-3662

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

turhan.moc@igdir.edu.tr - 0000-0001-9639-2974

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTÇU

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr-0000-0002-4865-026X

ÖZET

Tüketici davranışları, bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ürünleri seçme, satın alma, kullanma ve sonrasında bunlara ilişkin çeşitli kararlar alma süreçlerini ifade etmektedir. Teknolojinin ilerlemesi ve ticaretin dijitalleşmesi, pazarlama anlayışında önemli değişikliklere yol açmıştır. Pazarlama karması, ürün, fiyat, dağıtım ve tutundurma unsurlarını kapsayan önemli bir strateji çerçevesidir. Bu unsurlar, işletmelerin hedef pazarlarına ulaşırken dikkate alması gereken kritik faktörlerdir. Tüketici davranışları, karmaşık ve dinamik bir yapıya sahip olup, bireylerin ürünler hakkında bilgi edinme, tutum geliştirme ve karar alma süreçlerinde etkili olan faktörleri içermektedir. Bu davranışlar, sadece bireysel tercihlere dayalı olmayıp, kültür, sosyal sınıf, aile yapısı ve diğer çevresel faktörlerden de etkilenmektedir. Pazarlama stratejilerinin başarısı, tüketici beklentilerini ne ölçüde karşılayabildiğine bağlıdır. Tüketici davranışları, pazarlama karmasının her bir ögesi ile etkileşim halindedir ve işletmelerin pazarlama stratejilerini şekillendirirken bu etkileşimi göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Pazarlama karması, işletmelerin tüketicilerin ihtiyaçlarını doğru şekilde anlamalarına, bu ihtiyaçlara uygun çözümler sunmalarına ve sonuç olarak müşteri memnuniyetini artırmalarına yardımcı olabilir. Tüketici davranışlarının ve pazarlama karmasının uyumlu bir şekilde çalışması, işletmelerin sürdürülebilir başarı elde etmeleri için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Davranışları, Pazarlama Karması, Teknolojik Değişim, Müşteri Memnuniyeti

TÜKETİCİ PAZARLARINI BÖLÜMLERE AYIRMA

Emirhan PINAR

Iğdır Üniversitesi / İstanbul Emniyet Müdürlüğü
emirhanoyanpinar@gmail.com.tr - 0009-0005-0194-6273

Doç. Dr. Leyla AKGÜN

Iğdır Üniversitesi /İşletme Ana Bilim Dalı
leyla.akgun@igdir.edu.tr- 0000-0001-5876-0211

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTÇU

Iğdır Üniversitesi /İşletme Ana Bilim Dalı
baris.armutcu@igdir.edu.tr- 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Tüketiciler, genellikle binlerce çeşit üretim arzı arasından belirli ürünleri talep etmektedir. Bunun temel nedenlerinden biri, seçilen ürünlerin farklı yaşam tarzlarıyla bağlantılı olmasıdır. Özellikle aitiklik duygusu yaratan ve tüketicinin kendisiyle bağdaştırdığı ürünlerde, yaşam tarzına yönelik pazar bölümlleme stratejileri daha etkili sonuçlar vermektedir. Sürekli değişen ve dinamik yapısını koruyan bu pazar ortamında, başarılı bir pazarlama politikası geliştirmek için tüketici kitlesini yakından takip etmek ve onların taleplerini doğru bir şekilde analiz etmek kritik önem taşımaktadır.

Pazarı homojen olmayan geniş bir yapıdan, daha homojen ve belirgin küçük gruplara ayırarak hedef pazar seçimi yapmak, pazar bölümllemenin temel amaçlarından biridir. Bu çalışmada, tüketici pazarı ve piyasasını inceleyerek, bu süreçlerin kavramsal bir çerçevede ele alınması amaçlanmıştır. Araştırmada, kaynak tarama yöntemiyle tüketici pazarları analiz edilmiş ve bu pazarların tüketici üzerindeki etkileri incelenmiştir. Pazar bölümlmesi sonucu ortaya çıkan stratejiler ve politikalar da değerlendirilmeye dâhil edilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda, öncelikle tüketici pazarlarında pazar bölümlendirme ve hedef pazar seçimiyle ilgili temel kavramlar ve konular ele alınmış, literatür çalışmaları ışığında konular detaylandırılarak açıklığa kavuşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hedef, Pazar, Tüketici, Pazar Bölümlleme, Hedef Pazar.

TÜKETİCİ HAKLARI VE TÜKETİCİNİN KORUNMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Ebru YİKİT

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

ebruyikit885@gmail.com - 0009-0005-9739-1857

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

turhan.moc@igdir.edu.tr - 0000-0001-9639-2974

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi/İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr – 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Tüketici ve tüketim kavramları, insanlık tarihi boyunca varlık göstermiş, ancak 19. yüzyıldan itibaren daha belirgin bir şekilde tanımlanmıştır. Tüketici, ihtiyaç ve isteklerini karşılamak amacıyla mal ve hizmetleri satın alan ya da bunları kullanma gücüne sahip birey olarak tanımlanır. Tüketim ise, ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerin karşılanması sürecinde ürün ve hizmetlerin mevcut taleplerle birleşerek pazarda yer alması olarak ifade edilir. Bu çalışma, tüketici davranışlarını ve tüketici haklarını, yasal, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla ele alırken, tüketicilerin bilinçlenmesi ve haklarının korunması konusundaki mevcut durum ve gerekliliklere odaklanmaktadır. Araştırmada, tüketicilerin haklarına yönelik farkındalık düzeyi, yasal düzenlemelerin etkinliği ve tüketici mağduriyetlerinin önlenmesine yönelik çözüm önerileri incelenmiştir. Literatür taramaları ve saha çalışmaları, tüketicilerin karşılaştığı sorunların eğitim yoluyla bilinçlendirilerek azaltılabileceğini ortaya koymaktadır. Çalışma, aileden başlayarak eğitim kurumları, medya ve tüketici örgütlerinin bu süreçteki rollerini vurgulamaktadır. Ayrıca, kaliteli ürün ve hizmet sunumunun işletmelerin uzun vadeli başarısı için kritik bir öneme sahip olduğu belirtilmektedir. Tüketici haklarının korunmasına yönelik kapsamlı eğitim ve yasal düzenlemelerin gerekliliği bu çalışmanın temel bulgularını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Hakları, Tüketici Bilinci, Tüketici Şikâyet Davranışı, Tüketicinin Korunması.

İŞLETMELER ARASINDAKİ REKABETİN YENİ BOYUTU: DİJİTAL PAZARLAMA

İlteriş Kağan TAŞKINSU

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

Tezli YL Öğrencisi

ilteristaskinsu@gmail.com - 0000-0003-3131-4873

Dr. Öğr. Üye. Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr – 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Dijital pazarlama, teknolojinin hızla gelişmesi ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte geleneksel yöntemlere kıyasla daha etkili, ekonomik ve ölçülebilir bir pazarlama stratejisi olarak öne çıkmaktadır. Dijital pazarlama içerisinde yer alan sosyal medya pazarlaması, arama motoru pazarlaması ve e-mail pazarlaması, işletmelere hedef kitlelerine doğrudan erişim sağlayarak marka bilinirliğini artırma, müşteri memnuniyetini güçlendirme ve sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde etme imkânı sunmaktadır. Bu çalışma, dijital pazarlamanın işletmeler açısından önemini ve sunduğu avantajları ele almaktadır. Bu bağlamda, çalışmada dijital pazarlamanın tanımı, dijital pazarlama araçları ve avantajları detaylı bir şekilde incelenmiş ve literatür taramaları aracılığıyla mevcut uygulamalar değerlendirilmiştir. Çalışma, dijital pazarlama süreçlerine ilişkin kapsamlı bir çerçeve sunarak, bu alandaki literatüre katkı sağlamayı ve uygulama rehberi niteliği taşımayı hedeflemektedir. Araştırma sonucunda, dijital pazarlama uygulamalarının işletmelerin başarıları ve hayatlarını devam ettirebilmeleri açısından önemli bir araç olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte dijital pazarlama stratejilerinin başarıya ulaşmasında hedef kitle analizi, teknolojiye adaptasyon ve stratejik planlamanın kritik öneme sahip olduğu ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, dijital pazarlama günümüz işletmelerinin ve bireylerinin başarıya ulaşmasında kritik bir rol oynamakta olduğu ve dijital çağın sunduğu fırsatları etkili bir şekilde değerlendiren işletmelerin hem yerel hem de küresel pazarlarda güçlü bir konum elde edebileceği ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital pazarlama, sosyal medya pazarlaması, sosyal medya, pazarlama.

7P PAZARLAMA KARMASI

Büşra KAYA

Iğdır Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı Öğrencisi

busrakaya487@gmail.com- 0009-0000-5717-1271

Doç. Dr. Duygu ARSLANTÜRK ÇÖLLÜ

Iğdır Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

duygu.arslanturk@igdir.edu.tr - 0000-0002-8023-3888

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,

Üretim Yönetimi ve Pazarlama Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr- 0000-0002-4865-026X

Özet

Mevcut çalışma, işletmelerin başarılı olmasında büyük önem taşıyan 7P pazarlama karmasına odaklanmaktadır. Başlangıçta 1960'larda McCarthy tarafından geliştirilen geleneksel 4P modeli, hizmet sektörünün ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmış ve Booms ile Bitner'in katkılarıyla 7P modeli geliştirilmiştir. 7P modeline; insan, fiziksel kanıtlar ve süreç unsurları eklenerek hizmet sektöründeki işletmelerin daha verimli ve etkili pazarlama stratejileri oluşturmalarını sağlamak hedeflenmektedir. Çalışmada, pazarlama karması kavramının tarihçesi ve gelişimi ele alınmıştır. Pazara giren bir işletmenin o pazarda başarılı olabilmesi ve uzun vadede ayakta kalabilmesi için pazarlama karmasının doğru kullanılması gerekmektedir. 7P modelinin her bir bileşeni, işletmelerin müşteri memnuniyetini artırmak ve rekabet avantajına katkı sağlamak açısından oldukça önemlidir. Pazarlama modeli ürün ve fiyat gibi temel unsurların yanı sıra insan faktörünün hizmet sektöründeki kritik rolünün, çalışanların müşteriyi etkileşimini doğrudan etkileyen bir faktör olduğunu vurgulamıştır. Fiziksel kanıtlar ise soyut olan hizmeti somut hale getirerek, müşterinin güvenini kazanmayı amaçlamaktadır. Mevcut çalışma, 7P modelinin farklı hizmet alanlarındaki uygulamalarını örneklerle incelemekte ve işletmelerin teknolojik gelişmelere uyum sağlayarak pazarda sürdürülebilir başarıyı nasıl elde edebileceği üzerinde durmaktadır. Sonuç olarak, 7P pazarlama modelinin doğru uygulanmasının işletmelere rekabet avantajı sağladığı ve uzun vadeli başarıyı desteklediği tespit edilmiştir.

Anahtar kelime: Pazarlama, Tüketici, 7P, 4P

Abstract

The current study focuses on the 7P marketing mix, which is of great importance for firm to be successful. Initially, the traditional 4P model, developed by McCarthy in the 1960s, was insufficient to meet the needs of the service industry, leading to the development of the 7P model with contributions from Booms and Bitner. By adding the elements of People, Physical Evidence, and Process, the 7P model aims to help firm in the service sector create more efficient and effective marketing strategies. The paper discusses the history and evolution of the marketing mix concept. For a firm entering a market to be successful and sustainable in the long term, the correct use of the marketing mix is essential. Each component of the 7P model is crucial for firm to enhance customer satisfaction and gain a competitive advantage. The marketing model highlights the critical role of the human factor in the service sector, emphasizing how employees' interactions with customers directly affect the service experience. Physical evidence aims to make the intangible service tangible, helping to build customer trust. This study examines the applications of the 7P model in various service areas through examples and explores how firm can achieve sustainable success in the market by adapting to technological developments. In conclusion, it has been determined that the proper application of the 7P marketing model provides firm with a competitive advantage and supports long-term success.

Keywords: Marketing, Consumer, 7P, 4P

E- TİCARET VE SATIN ALMA

Umut ÇİÇEK

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

umutccck16@gmail.com – 0009-0000-6691-9106

Doç. Dr. Ahmet TAN

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

ahmet.tan@igdir.edu.tr - 0000-0001-9972-4372

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr – 0000-0002-4865-026X

ÖZET

E-ticarete geleneksel ticarete kıyasla artan ürün ve hizmet çeşitliliği ile bu ürün veya hizmetlere daha hızlı ve kolay erişim, e-ticaretin yaygınlaşmasına katkıda bulunan temel faktörler olarak kabul edilmektedir. Bu araştırma, e-ticarete teknolojinin gelişim aşamalarını ve e-ticarete artan ürün çeşitliliği ve erişilebilirliğin rolünü tüketici özelinde kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Çalışma ayrıca, teknoloji ve sosyal medya kullanımı yaygınlaştıkça, daha önce ürün veya hizmetlere erişimde zorluk yaşayan bireylerin e-ticaret alışkanlıklarında ve bakış açılarında meydana gelen değişikliklere odaklanmaktadır. Araştırma, ürün veya hizmetlere hızlı ve kolay erişimin ve ürün çeşitliliğinin toplumun karar verme sürecini nasıl etkilediğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Yapılan literatür taraması sonucunda tüketim kültürünün yaygınlaşması ve marka çeşitliliğinin artmasının, sosyal medya ve influencer'lardan etkilenen bireyler arasında e-ticarete daha fazla yönelime yol açtığı gözlemlenmiştir. E-ticaretin yaygınlaşmasının bir diğer nedeni de Covid-19 pandemisi nedeniyle değişen tüketim alışkanlıkları olmuştur. 2019'da 136 milyar TL olan e-ticaret hacmi, Covid-19 pandemisinin ardından hızla artarak 2022'de 800,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ancak e-ticaretin yaygınlaşması, bazı güvenlik risklerini ve yerel nüfusun geleneksel alışkanlıklarındaki değişimlere ilişkin endişeleri de beraberinde getirmektedir. Sosyal çevrelerin deneyimleri, influencer'ların etkisi ve web sitelerindeki kullanıcı yorumları ve derecelendirmeleri bu endişelerin hafifletilmesinde önemli rol oynamaktadır. Sonuç olarak e-ticaret, geniş ürün çeşitliliği ve bu ürün ve hizmetlere hızlı ve kolay erişim sayesinde tüketici taleplerinin karşılanmasında giderek daha önemli bir etkiye sahip olmakta ve arz tarafında da önemli gelişmelere yol açmaktadır.

Anahtar kelimeler: *Satın Alma, E-ticaret, Sosyal Medya, Tüketici*

AİLE İŞLETMELERİ VE GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Lale MADEN

Iğdır Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
lalemeden2525@gmail.com ORCID 0009-0003-1242-7714

Dr. Öğr. Üyesi Ercan İNCE

Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
ercan.ince@igdir.edu.tr ORCID 0000-0003-4821-8140

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
b.armutcu2765@gmail.com ORCID 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Aile şirketleri ve girişimcilik, küresel ekonomide önemli bir rol oynayan birbiriyle bağlantılı kavramlardır. Aile işletmeleri bir veya daha fazla ailenin mülkiyet ve yönetim üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu, genellikle uzun vadeli sürdürülebilirliğe ve mirasa öncelik veren organizasyonlardır. Girişimcilik inovasyon ve risk alma yoluyla fırsatları belirleme ve kullanma süreci bu şirketlerde yeni girişim yaratma ve büyümenin temel itici gücüdür. Girişimci ruhları ve uzun vadeli odaklanmalarıyla aile şirketleri, ekonomik büyümeye, istihdama ve inovasyona önemli ölçüde katkıda bulunur. Bu işletmelerin benzersiz özelliklerini, zorluklarını ve fırsatlarını anlamak, nesiller boyunca başarıları ve sürdürülebilirlikleri için çok önemlidir. Girişimciliği benimseyerek ve aile katılımının karmaşıklıklarını yöneterek, aile şirketleri hızla değişen küresel bir ortamda gelişebilir. Bu araştırmanın amacı, “Girişimcilik ve Aile İşletmeleri” anahtar kelimelerini kullanan bilimsel araştırmalara ilişkin bibliyometrik analiz yapmaktır. Bu kapsamda Scopus veri tabanı kullanılarak bulunan çalışmaların VOSviewer yazılımı kullanılarak veri ağı yoğunluğu ortaya çıkarılmıştır. Araştırma bulgularına göre en sık kullanılan anahtar sözcüğün 729 tekrar ile girişimcilik, en fazla atıf alan eserin ise Howard Aldrich’e ait olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile Şirketi, Girişimcilik, Kültür

YEŞİL PAZARLAMA VE TÜKETİCİ SATIN ALMA İLİŞKİSİ

Neriman MEMİŞ

Iğdır Üniversitesi, İşletme Ana Bilim Dalı

neri_tso_04@hotmail.com - 0009-0007-8866-087X

Doç. Dr. Duygu ARSLANTÜRK ÇÖLLÜ

Iğdır Üniversitesi -İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi-

İşletme Bölümü-Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

Duygu.Arslanturk@igdir.edu.tr - 0000-0002-8023-3888

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi [İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi-İşletme Bölümü](#)

[Üretim Yönetimi ve Pazarlama Anabilim Dalı](#)

baris.armutcu@igdir.edu.tr- 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Günümüzde çevresel sorunların artması ve sürdürülebilirlik kavramı üzerinde sıklıkla durulması, yeşil pazarlama konusunun önemine işaret etmektedir. Yeşil pazarlama, çevre dostu ürün ve hizmetlerin tanıtımını hedefleyerek, tüketicilerin çevresel kaygıları dikkate alarak doğaya duyarlı bir yaklaşım benimsemelerini teşvik etmektedir. Bu çalışma yeşil pazarlamanın tüketici satın alma alışkanlıkları üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, yeşil pazarlamanın etkileri, tüketicilerin çevre bilincinin artması ve bu bilincin, satın alma kararlarını nasıl şekillendirdiği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Konuya ilişkin yapılan çalışmalar, yeşil pazarlama uygulamalarının yalnızca çevresel fayda sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda markaların imajını yükselterek rekabet avantajı elde etmelerini de yol açtığını ortaya koymaktadır. Çıkarımlar, işletmelerin yeşil pazarlama stratejilerini geliştirirken çevresel sorumluluğu ve sürdürülebilirliği ön planda tutmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, tüketicilerin bilinçli seçimler yaparak çevreye duyarlı ürünleri tercih etmelerinin, gelecek nesillere daha sağlıklı bir dünya bırakma sorumluluğu taşıdıkları bir misyon olduğunu kabul etmeleri gerektiği sonucuna varılmaktadır. Bu bağlamda, yeşil pazarlama sadece ekonomik fayda sağlamak değil, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmek adına kritik bir strateji haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Pazarlama, Tüketici, Sürdürülebilirlik, Ürün.

GREEN MARKETING AND CONSUMER PURCHASE RELATIONSHIP

Neriman MEMİŞ

Iğdır University, Department of Business Administration

neri_tso_04@hotmail.com - 0009-0007-8866-087X

Assoc. Prof. Dr. Duygu ARSLANTÜRK ÇÖLLÜ

Iğdır University -Faculty of Economics and Administrative Sciences-

Department of Business Administration-Accounting and Finance

Duygu.Arslanturk@igdir.edu.tr - 0000-0002-8023-3888

Asst. Member Barış ARMUTCU

**Iğdır University Faculty of Economics and Administrative Sciences-Department of
Business Administration**

Production Management and Marketing Department

baris.armutcu@igdir.edu.tr- 0000-0002-4865-026X

ABSTRACT

Today, the increase in environmental problems and the frequent emphasis on the concept of sustainability indicate the importance of green marketing. Green marketing aims to promote environmentally friendly products and services, encouraging consumers to adopt a nature-sensitive approach by taking environmental concerns into account. This study aims to examine the effects of green marketing on consumer purchasing habits. The study focuses on the effects of green marketing, the increase in environmental awareness of consumers, and how this awareness shapes purchasing decisions. Studies on the subject reveal that green marketing practices not only provide environmental benefits, but also enable brands to gain competitive advantage by improving their image. The conclusions emphasize that businesses should prioritize environmental responsibility and sustainability when developing green marketing strategies. In addition, it is concluded that consumers should accept that making conscious choices and preferring environmentally friendly products is a mission they carry the responsibility of leaving a healthier world for future generations. In this context, green marketing has become a critical strategy not only for providing economic benefits, but also for acting with social responsibility awareness.

Keywords: Green Marketing, Consumer, Sustainability, Product.

ÇEVRE BİLİNCİ VE PAZARLAMA: TÜKETİCİ PERSPEKTİFİ

Kerem MOÇ

Iğdır Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
keremmoc@hotmail.com ORCID 0009-0007-8447-4471

Dr. Öğr. Üyesi Ercan İNCE

Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
ercan.ince@igdir.edu.tr ORCID 0000-0003-4821-8140

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
b.armutcu2765@gmail.com ORCID 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Yeşil pazarlama, çevresel açıdan duyarlı ve faydalı bir ürünün tanıtımını ifade etmektedir. Yeşil ürünler, çevre dostu ürünler ya da yeşil pazarlama, pazarlama araştırmalarında giderek önem kazanan bir konu haline gelmiştir. İnsanlar, ürün tüketimi, üretimi ve artan atık yan ürünlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini önlemeye odaklanmıştır. Aynı zamanda, ürünlerin gerçek veya algılanan çevresel sürdürülebilirliklerine dayalı olarak geliştirilmesi ve tanıtılması pratiğini de içermektedir. Çevresel pazarlama ya da eko-pazarlama olarak da adlandırılan bu yaklaşım, bir organizasyonun çevreyi koruma gerekliliği konusunda farkındalık yaratarak imajını geliştirmesini sağlar. Eğer bir şirketin yeşil pazarlama faaliyetleri, kayda değer yatırımlar veya operasyonel değişikliklerle desteklenmiyorsa, bu durum sahte veya yanıltıcı reklamcılık olarak eleştirilebilir. Tüketiciler, yeşil ürünlerin pazarlama iletişimlerine yeterince maruz kalmamaktadır ve bu durum, çevre dostu ve etkili ürünleri teşvik etmek için pazarlama ve markaların daha fazla kullanılmasını gerektirir. Çevreyle ilgili çeşitli sorunlara dair artan farkındalık, tüketicilerin yaşam biçimlerinde bir değişime yol açmıştır. Tüketici tutumları, yeşil bir yaşam tarzına doğru kaymaktadır. Bu çalışmanın amacının yeşil pazarlama ile tüketici satın alma ilişkisinin ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu kapsamda alan yazında ki çalışmalar araştırılarak değişkenler arasında ki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya göre yeşil pazarlamanın çevresel etkileri en aza indirerek ürün ve hizmetleri ön plana çıkardığı ve bu durumun tüketicilerin çevre dostu ürünlere yönelmesine etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Pazarlama, Tüketici, Satın Alma Davranışı

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA BENLİK ALGISI TEORİSİ

Gülay AKKILIÇ

Iğdır Üniversitesi /İşletme Anabilim Dalı

cetingulay54@gmail.com - 0009-0002-6329-5486

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

turhan.moc@igdir.edu.tr - 0000-0001-9639-2974

Dr. Öğr. Üyesi Barış ARMUTCU

Iğdır Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı

baris.armutcu@igdir.edu.tr – 0000-0002-4865-026X

ÖZET

Bu çalışma, tüketicilerin benlik kavramının, karar verme süreçleri ve satın alma davranışları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüz tüketici davranışları, gelişen teknoloji, sosyal çevre, firma ürün tanıtımları, kültürel değişimler ve marka sadakati gibi faktörlerden etkilenmektedir. Çalışmanın amacı, tüketicilerin yalnızca nesnel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda ideal ve gerçek benlikleriyle uyumlu ürünleri seçerek tüketim davranışlarını şekillendirdiklerini ortaya koymaktır. Araştırma, benlik algısının, özellikle küreselleşen dünyada, tüketici kararlarını nasıl yönlendirdiğini ve firmaların bu benlik algılarına nasıl adapte olabileceğini göstermektedir. Yöntem olarak, literatür taraması ve önceki çalışmaların analizi kullanılarak benlik algısının tüketici davranışlarına etkisi incelenmiştir. Çalışmanın bulguları, tüketicilerin karar verme süreçlerinde yalnızca mantıklı bir değerlendirme değil, aynı zamanda duygusal ve benlik algısına dayalı tercihler yaptıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca, teknolojinin ve sosyal medyanın tüketici davranışını şekillendirmede büyük bir rol oynadığı, firmaların bu unsurları kullanarak pazarlama stratejilerini etkili bir şekilde geliştirebileceği sonucuna varılmıştır. Çalışmanın çıkarımları, tüketim davranışlarının, bireylerin benlik algılarıyla güçlü bir bağ kurduğunu ve firmaların bu bağa uygun stratejiler geliştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Benlik Algısı, Tüketim, Tüketici Davranışları, Benlik Uyuşmazlığı, Dijital Tüketim.

HAVACILIK SEKTÖRÜNE DAİR SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ İÇERİK ANALİZİ

Öğr.Gör.Dr. Hakan GÖKGÖZ

Kırklareli Üniversitesi,

hakan.gokgoz@klu.edu.tr - 0000-0003-4422-6813

ÖZET

Günümüzde işletmeler varlıklarını sürdürebilmek için gerekli faaliyetleri yerine getirirken canlı yaşamına ve doğal yaşama dolaylı olarak veya doğrudan etki etmektedir. Sürdürülebilirlik, işletmelerin bugünün faaliyetlerini yerine getirirken kullanılan doğal kaynakları ve oluşacak tahribatı, gelecek nesilleri de dikkate alarak gerçekleştirmeleridir. Sivil havacılık sektörü de artan uçuş sayıları, sıklığı, yolcu ve kargodaki artış nedeniyle yoğun operasyonların yaşandığı bir sektördür. Bu araştırmanın amacı Türkiye’de sivil havacılık sektöründe sürdürülebilirlik konusunda yapılan lisansüstü tezlerin mevcut durumunu belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde “sürdürülebilirlik” ve “havacılık” ifadelerini içeren tezler saptanarak 10 Aralık 2024 tarihine kadar yazılmış olan 16 lisansüstü tez içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu bağlamda incelenen tezler, tez türü, dili, üniversite türü, anabilim dalı, araştırma yöntemi ve yılı olarak ele alınmıştır. İncelenen tezlerin 2’si doktora, 14’ü yüksek lisans tezi olarak ve tezlerden 3’ü İngilizce olarak yazılmıştır. Tezlerin yarısı devlet üniversitesinde, yarısı vakıf üniversitesinde ve büyük çoğunluğu havacılık yönetimi ve hava taşımacılığı yönetimi anabilim dallarında hazırlanmıştır. Tezlerin çoğunluğunun (11) son 3 yılda (2022-2024) yazıldığı ve bu açıdan havacılık sektöründe sürdürülebilirlik konusuna bir eğilim olduğu ifade edilebilir. İncelenen tezlerde havayolu işletmeleri, hava kargo işletmeleri ve havalimanları kavramlarıyla beraber havacılık sektörünün sürdürülebilirlik, kurumsal sürdürülebilirlik, çevresel sürdürülebilirlik ve iklimsel etkiler konularının araştırıldığı görülmektedir. Tezlerin sonuçlarına göre havacılık sektöründe ve havacılık faaliyetlerinde çevreye olan etkiyi en aza indirmek, emisyon salınımını azaltmak, iklim kriziyle mücadele etmek, doğal kaynaklara özen göstermek, atıkları azaltmak, geri dönüşüme yönelmek, enerji ve su kullanımında verimli olmak, biyoyakıt tüketen hava araçları tercih etmek, havalimanı tasarımı ve işletiminde çevresel kirliliği önleyerek doğal kaynakları korumak gibi konuların önemi ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda çevre dostu operasyonların sürdürülmesi ve çevrenin korunmasına yönelik iş modelleri tercih edilmeli ve sürdürülebilir yaklaşımlara önem veren kurumsal sürdürülebilirlik stratejileri oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Çevresel Etkiler, Sivil Havacılık.

CONTENT ANALYSIS OF GRADUATE THESIS STUDIES ON THE CONCEPT OF SUSTAINABILITY IN THE AVIATION SECTOR

ABSTRACT

Today, businesses directly or indirectly affect living beings and natural life while carrying out the necessary activities to sustain their existence. Sustainability is the fact that businesses carry out the natural resources used and the damage that will occur while carrying out today's activities, taking future generations into consideration. The civil aviation sector is also a sector where intensive operations are experienced due to the increasing number of flights, frequency, and increase in passengers and cargo. The aim of this research is to determine the current status of postgraduate theses on sustainability in the civil aviation sector in Turkey. For this purpose, theses containing the expressions "sustainability" and "aviation" were determined in the National Thesis Center of the Council of Higher Education and 16 postgraduate theses written until December 10, 2024 were examined with the content analysis method. In this context, the examined theses were considered in terms of thesis type, language, university type, department, research method and year. Of the theses examined, 2 were doctoral theses, 14 were master's theses, and 3 of the theses were written in English. Half of the theses were prepared in state universities, half in foundation universities, and the majority of the theses were prepared in aviation management and air transportation management. It can be stated that the majority of the theses (11) were written in the last 3 years (2022-2024) and in this respect, there is a tendency towards sustainability in the aviation sector. It is seen that the sustainability, corporate sustainability, environmental sustainability and climatic effects of the aviation sector were investigated along with the concepts of airline companies, air cargo companies and airports in the examined theses. According to the results of the theses, the importance of issues such as minimizing the environmental impact in the aviation sector and aviation activities, reducing emissions, combating the climate crisis, taking care of natural resources, reducing waste, turning to recycling, being efficient in energy and water use, preferring biofuel-consuming aircraft, and protecting natural resources by preventing environmental pollution in airport design and operation has been revealed. In this context, business models aimed at maintaining environmentally friendly operations and protecting the environment should be preferred, and corporate sustainability strategies that emphasize sustainable approaches should be created.

Key Words: Sustainability, Environmental Impacts, Civil Aviation.

HAVAYOLU İŞLETMELERİNDE ÇEVRESEL, SOSYAL VE KURUMSAL YÖNETİŞİM: EMİRATES ÖRNEĞİ

Öğr.Gör.Dr. Hakan GÖKGÖZ

Kırklareli Üniversitesi,

hakan.gokgoz@klu.edu.tr - 0000-0003-4422-6813

ÖZET

Günümüzde işletmelerin başarısı, finansal verilerin yanı sıra işletmelerin çevreye, topluma ve çalışanlarına karşı tutum ve davranışlarına göre belirlenmektedir. Bu bakımdan işletmelerin çevresel, sosyal, kurumsal ve yönetsel konulara önem vermesi, gerekli düzeltici faaliyetleri hayata geçirmesi, işletmelerin uzun dönem başarısını ve rekabet edebilirliğini etkilemektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı 2024 yılında pek çok kuruluş tarafından dünyanın en iyi havayolu seçilerek lider havayolu olarak gösterilen Emirates Havayolları'nın çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim uygulamalarını incelemektir. Araştırmada kurumun stratejik rotasını belirleyen unsurların, kurumdaki iş birimlerinin rollerini, sorumluluklarını ve hesap verebilirliklerini net bir şekilde ortaya koyan örgüt yapısının varlığı olarak görülmektedir. Strateji açısından, operasyonların, çevrenin ve sürdürülebilirliğin kritik alanlar olduğu belirtilmektedir. Buradan hareketle emisyonları azaltma, sürdürülebilir uçak yakıtı kullanımı ve düşük karbonlu yakıt kullanımı konularına odaklanılarak, operasyonel yakıt verimliliği için filo yenileme ile yakıt tasarruflu ve çevre dostu teknolojilere sahip uçak ve ekipman kullanımı, yenilenebilir enerji için elektrik üretimi sağlayan güneş enerjisi sistemleri ve elektrikli araç kullanımı tercih edilmektedir. Sorumlu tüketim anlayışı ile verimli su ve enerji tüketimi, minimum atık ve atıkların bertarafı, geri dönüştürülmüş malzemeden üretilen uçak içi malzeme kullanımı görülmektedir. Ayrıca doğal yaşamın, yaşam alanlarının ve biyoçeşitliliğin korunması ve ağaçlandırma gibi faaliyetlere değinilmektedir. Sonuç olarak sürdürülebilir havacılık faaliyetlerinde bulunarak kurumun başarısını ve itibarını arttırmanın yolu, havacılık operasyonlarının toplumsal ve çevresel etkilerini azaltmak ve duyarlı yönetim biçimini destekleyen işi modeli ile mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim, Havacılık.

ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND CORPORATE GOVERNANCE IN AIRLINES: THE EMIRATES CASE

ABSTRACT

Today, the success of businesses is determined by the attitudes and behaviors of businesses towards the environment, society and employees, as well as financial data. In this respect, the importance that businesses attach to environmental, social, institutional and administrative issues and the implementation of necessary corrective actions affect the long-term success and competitiveness of businesses. In this context, the aim of the research is to examine the environmental, social and corporate governance practices of Emirates Airlines, which was chosen as the best airline in the world by many organizations in 2024 and shown as the leading airline. In the research, the elements that determine the strategic route of the organization are seen as the existence of an organizational structure that clearly reveals the roles, responsibilities and accountabilities of the business units in the organization. In terms of strategy, it is stated that operations, environment and sustainability are critical areas. Based on this, focusing on reducing emissions, sustainable aviation fuel use and low-carbon fuel use, fleet renewal for operational fuel efficiency, use of aircraft and equipment with fuel-efficient and environmentally friendly technologies, solar energy systems that provide electricity generation for renewable energy and use of electric vehicles are preferred. With the responsible consumption approach, efficient water and energy consumption, minimum waste and disposal of waste, use of in-flight materials produced from recycled materials are seen. In addition, activities such as protection of natural life, living spaces and biodiversity and afforestation are mentioned. As a result, the way to increase the success and reputation of the institution by engaging in sustainable aviation activities is possible with a business model that reduces the social and environmental impacts of aviation operations and supports sensitive management.

Key Words: Environmental, Social and Corporate Governance, Aviation.

DİJİTAL PRESENTEEİSM: A CONCEPTUAL INVESTIGATION

DİJİTAL PRESENTEEİZM (DİJİTAL ORTAMDA İŞTE VAROLAMAMA): KAVRAMSAL BİR İNCELEME

Asst.Prof.Dr., İbrahim YIKILMAZ

Kocaeli University, Business Management Department,

ibrahimykilmz@gmail.com - 0000-0002-1051-0886

Asst.Prof.Dr., Nida PALABIYIK

Yozgat Bozok University, Vocational School of Health Services,

nida.palabiyik@bozok.edu.tr - 0000-0001-8567-3711

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin iş yaşamında yarattığı dönüşüm, yeni çalışma dinamiklerini ve beraberinde yeni davranış kalıplarını ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda, dijital presenteizm olgusu, çağdaş çalışma yaşamının dikkat çekici fenomenlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital presenteizm (dijital ortamda işte varolamama) çalışanların fiziksel veya zihinsel olarak işleri ile ilgili süreçlere odaklanamadıkları halde, bir şekilde çevrimiçi platformlarda kendilerini görünür kılmaya devam etmeleri şeklinde açıklanmaktadır. Uzaktan ve hibrit çalışma modellerinde bir çalışan davranışı olarak son dönemde ortaya çıkmıştır. Hem birey hem de işletmeler üzerinde önemli olumsuz etkileri açısından önemle incelenmesi gereken bir konu olarak ön plana çıkmaktadır. İşletmelerde verimlilik ve performans düşüklüğüne neden olmaktadır. Yine çalışanların stres, tükenmişlik ve iş yaşam dengesinde bozulmaya varan psikolojik ve fiziksel etkileri olabilmektedir. Bu kapsamda çalışmada dijital presenteizm kavramına yönelik bütüncül bir yaklaşımla birikmiş literatür incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar gelecek çalışmalara rehberlik edecek şekilde sunulmuştur. Çalışma dijital presenteizm olgusunun kavramsal haritasını çıkarması ve gelecekteki ampirik araştırmalar için bir çerçeve sunması yönü ile literatürü genişletmektedir. Ayrıca çalışmanın sistematik bilgi ve önerileri, işletmelerin ve çalışanların bu kavrama ilişkin farkındalığını artırarak sürdürülebilir bir yönetim yaklaşımının oluşturulmasına katkı sağlayabilir..

Anahtar Kelimeler : Dijital presenteeism, presenteizm, sanal mevcudiyet, uzaktan çalışma, iş-yaşam dengesi, tükenmişlik

ABSTRACT

The transformation created by information and communication technologies in business has brought about new working dynamics and behavioral patterns. In this context, the phenomenon of digital presenteeism emerges as one of the striking phenomena of contemporary working life. Digital presenteeism is explained as employees continuing to make themselves visible on online platforms in some way, even though they are not physically or mentally focused on their work-related processes. It has recently emerged as an employee behavior in remote working and hybrid working models. It stands out as a subject that needs to be examined with importance in terms of its significant negative effects on both individuals and businesses. It causes a decrease in productivity and performance in businesses. It can also have psychological and physical effects on employees, such as stress, burnout, and deterioration in work-life balance. In this context, the accumulated literature on the concept of digital presenteeism was examined with a holistic approach. The results are presented to guide future studies. The study expands the literature by conceptually mapping the phenomenon of digital presenteeism and providing a framework for future empirical research. In addition, the study's systematic information and suggestions can contribute to establishing a sustainable management approach by increasing businesses' and employees' awareness of this concept.

Keywords: Digital presenteeism, presenteeism, virtual presence, remote working, work-life balance, burnout

JOB CUFFING: A CONCEPTUAL INVESTIGATION

MEVSİMLİK/DÖNEMSEL İŞ BAĞI: KAVRAMSAL BİR İNCELEME

Asst.Prof.Dr., İbrahim YIKILMAZ

Kocaeli University, Business Management Department,
ibrahimykilmz@gmail.com - 0000-0002-1051-0886

Asst.Prof.Dr., Nida PALABIYIK

Yozgat Bozok University, Vocational School of Health Services,
nida.palabiyik@bozok.edu.tr - 0000-0001-8567-3711

ÖZET

Son dönemde modern iş dünyasında giderek yaygınlaşan yeni bir fenomen "job cuffing" (Mevsimlik/Dönemsel iş bağı) ön plana çıkmaktadır. Kavram, çalışanların özellikle ekonomik belirsizlik dönemlerinde ve kış aylarında, ideal olmayan iş pozisyonlarında geçici olarak kalma eğilimini tanımlamaktadır. Yani çalışanın dışarıdaki kış olarak algıladığı yüksek belirsizlik ve öngörülemesizlik ortamında mümkün mertebe bir esneklik ve güvenilir liman yaratmak suretiyle iş değiştirmek yerine psikolojik olarak bir süre güvende kalmayı tercih etmesidir. İlk etapta bir sorun olarak görünmese de, aslında hem çalışanlar hem de işletmeler için oldukça olumsuz deneyimleri tetiklemektedir. İşletmeler açısından düşük çalışan bağlılığı, azalan verimlilik, uzun vadeli planlama zorlukları doğurmaktadır. Yine çalışanlar üzerinde finansal güvenlik ve istikrar arayışına yönelik bir savunma stratejisi olarak ön plana çıksa da, kariyer gelişimlerinde gerileme, düşük iş tatmini, potansiyel fırsatları kaçırma ve profesyonel kimlik karmaşası gibi pek çok stres unsurunu da tetiklemektedir. Bu açıdan hem işletmelerin hem de çalışanların bu yeni yayılan kavrama yönelik farkındalıklarının artırılması önemlidir. Bu maksatla çalışmada kavramın kökenini, gelişimini ve teorik temellerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma job cuffing (mevsimlik/dönemsel iş bağı) kavramının kavramsal analizini yaparak literatüre katkıda bulunmakta ve gelecek araştırmalar için bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmanın kavramın işletmeler ve çalışanlar açısından doğurabileceği muhtemel etkilere yönelik vurgusu ile sürdürülebilir yönetim anlayışının tesisine önemli katkılarda bulunacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Job cuffing, mevsimlik/dönemsel iş bağı, sessiz istifa, kariyer yastıklama

ABSTRACT

Recently, a new phenomenon that has become increasingly widespread in the modern business world is "job cuffing." The concept describes the tendency of employees to temporarily remain in less-than-ideal job positions, especially during periods of economic uncertainty and during the winter months. In other words, the employee prefers to stay psychologically safe for a while instead of changing jobs by creating as much flexibility and a safe haven as possible in the high uncertainty and unpredictability environment that the employee perceives as winter outside. Although it may not seem like a problem initially, it triggers very negative experiences for employees and businesses. It creates low employee loyalty, decreased productivity, and long-term planning difficulties for businesses. Again, although it stands out as a defensive strategy for employees to seek financial security and stability, it also triggers many stressors, such as a decline in career development, low job satisfaction, missing potential opportunities, and professional identity confusion. In this respect, it is essential to increase the awareness of both businesses and employees about this newly spreading concept. For this purpose, the study aims to examine the concept's origin, development, and theoretical foundations. The study contributes to the literature by conducting a conceptual analysis of job cuffing and provides a basis for future research. In addition, it is considered that the study will make significant contributions to the establishment of a sustainable management approach with an emphasis on the possible effects that the concept may have on businesses and employees.

Keywords: Job cuffing, Seasonal/Periodical Job Ties, Quiet Quitting, Career Cushioning

X, Y VE Z KUŞAKLARININ HAYATA BAKIŞI: MATERYALİST VE GÖNÜLLÜ SADE HAYAT TARZLARI ÇERÇEVESİNDE BİR DEĞERLENDİRME

VIEW OF LIFE OF GENERATIONS X, Y, AND Z: AN EVALUATION WITHIN THE FRAMEWORK OF MATERIALIST AND VOLUNTARY AUSTERE LIFESTYLES

İbrahim TÜRKMEN¹, Şerafettin ERTEN²

¹Öğr. Gör. Dr. Uşak Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Uşak, Türkiye.

ORCID: ID/0000-0002-1558-0736

ibrahim.turkmen@usak.edu.tr

²Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Uşak, Türkiye.

serafettin.erten@usak.edu.tr,

ORCID: ID/ 0000-0003-0297-0580

serafettin.erten@usak.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, X, Y, Z kuşaklarının benimsemiş olduğu hayat tarzları arasındaki farklılıkların incelenmesidir. Araştırmada bireylerin hayat tarzları, materyalizm ve gönüllü sade yaşam tarzı açısından ele alınmıştır. Araştırmada kesitsel tipte ve açıklayıcı nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri katılımcıları tanımlayıcı bilgiler, materyalizm ve gönüllü sade yaşam tarzı ölçeklerinden oluşan çevrimiçi anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Uşak il merkezinde yaşayan 18 yaş ve üzeri bireylerden oluşmaktadır. Araştırmada kolayda örneklem yöntemi ile 469 katılımcıdan veri toplanmıştır. Araştırma verileri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, Z Kuşağının diğer kuşaklara göre daha fazla materyalist olma eğiliminde olduğunu ve gönüllü sadeliğe daha az ilgi duyduğunu göstermektedir. Z kuşağındaki bireyler sahip oldukları maddi varlıkları başarı ve mutluluğun kaynağı olarak görmektedirler. Diğer taraftan Y kuşağı, merkeziyetçilik boyutunda daha yüksek bir ortalamaya sahip ve maddi şeylere sahip olmayı hayatlarının merkezine koymaktadır. Z kuşağının gönüllü sadelik, planlı alışveriş, maddi olmayan yaşam ve ürünlerde sadeliği benimseme düzeyinin diğer kuşaklara göre daha düşük olduğu görülmektedir. X kuşağı planlı alışverişini benimserken, Y kuşağı maddi olmayan yaşamı ve ürün sadeliğini ön planda tutmaktadır. Araştırma bireylerin bulundukları kuşakların hayata bakış açılarını ve hayat tarzlarını etkilediği, kuşaklar bağlamında hayat tarzlarında farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: X, Y, Z Kuşakları, Hayat Tarzı, Materyalizm, Gönüllü Sade Yaşam Tarzı.

Abstract

This research aims to examine the differences between the lifestyles adopted by generations X, Y, and Z. Individuals' lifestyles were discussed in terms of materialism and voluntary simplicity of life. Cross-sectional and explanatory research methods were used in the research. Research data were collected through an online survey of participants' descriptive information, materialism, and voluntary simplicity lifestyle scales. The research universe consists of individuals aged 18 and over living in the city center of Uşak. The research collected data from 469 participants using the convenience sampling method. Research data were analyzed using the SPSS program. Research findings show that Generation Z tends to be more materialistic than other generations and is less interested in voluntary simplicity. Individuals in Generation Z see their material possessions as the source of success and happiness. On the other hand, Generation Y has a higher average in the centralization dimension and places owning material things at the center of their lives. It is observed that Generation Z's level of adoption of voluntary simplicity, planned shopping, non-material life, and simplicity in products is lower than that of other generations. While Generation X embraces planned shopping, Generation Y prioritizes immaterial life and product simplicity. The research has concluded that the generations in which individuals are located affect their perspectives on life and lifestyles and that there are differences in lifestyles across generations.

Keywords: Generations X, Y, Z, Lifestyle, Materialism, Voluntary Simple Lifestyle

SAĞLIK YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN LİYAKAT İLKESİ TERCİHİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A STUDY ON THE MERIT PRINCIPLE PREFERENCE OF HEALTH MANAGEMENT STUDENTS

Şerafettin ERTEN¹, İbrahim TÜRKMEN²

¹Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Uşak,
Türkiye.

serafettin.erten@usak.edu.tr,
ORCID: ID/ 0000-0003-0297-0580
serafettin.erten@usak.edu.tr

²Öğr. Gör. Dr. Uşak Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve
Organizasyon Bölümü, Uşak, Türkiye.

ORCID: ID/0000-0002-1558-0736
ibrahim.turkmen@usak.edu.tr

Özet

Liyakat insan kaynakları yönetiminin en önemli ilkelerinin başında gelmektedir. Liyakat, toplumsal, örgütsel ve bireysel olarak adaletin, verimliliğin ve sürdürülebilir başarının sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin liyakat ilkesi tercihlerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırma kesitsel tipte nicel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini bir kamu üniversitesinde Sağlık Yönetimi Bölümü ve Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı'nda öğrenim gören 383 kayıtlı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kolayda örneklem yöntemi kullanılmış olup; 210 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin liyakat ilkesi tercihlerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden kadın ve evli olanların liyakat ilkesi tercihlerinin diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin liyakat ilkesine bakışları yaş, öğrenim durumu ve sınıflarına bağlı olarak değişmemektedir. Liyakat ilkesi her birey, örgüt ve toplum için önemli olmakla birlikte bireylerin demografik özelliklerine göre farklılık olabileceği bu çalışmada gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Liyakat, Liyakat İlkesi, İnsan Kaynakları Yönetimi, Sağlık Yönetimi, Üniversite Öğrenciler.

Abstract

The merit is one of the most essential principles of human resources management. Merit is critical in ensuring justice, efficiency, and sustainable success in society, organizations, and individuals. This study aimed to measure the merit principle preferences of students receiving health management education. The study is a cross-sectional quantitative study. The universe of the study consists of 383 registered students studying in the Department of Health Management and Health Institutions Management Program at a public university. The study used a convenience sampling method, and 210 students participated voluntarily. The SPSS program was used to analyze the research data. The research findings show that health management students have a high merit principle preference. Among the students who participated in the research, it was found that female and married students had higher merit principle preferences than other students. The students' perspectives on the merit principle remain unchanged depending on their age, educational status, and class. Although the merit principle is essential for every individual, organization, and society, this study has shown that there may be differences according to the demographic characteristics of individuals.

Keywords: Merit, Merit Principle, Human Resources Management, Health Management, University Students

ÖRGÜTSEL ŞİZOFRENİ ve İŞLETME ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Kevser ÖZYAŞAR

Arş. Gör. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

İşletme Bölümü

e-posta: kevserozyasar@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3682-7574

Özet

Güçlü bir şekilde ortaya çıkan müşteri kapitalizmi çağında, dünyanın her yerinde işletmeler değişen koşullara uyum sağlamakta çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır. Tıpkı insanlar gibi işletmelerinde psikolojik rahatsızlıklardan muzdarip olduğu durumlar/zamanlar vardır. İşletmelerde, özellikle örgüt kültürü ve bireyler arasındaki etkileşim göz önüne alındığında bu durum daha anlamlı bir hal almaktadır. Şizofreni genel anlayışın kolaylığı açısından çoklu kişilik bozukluğu işletme içi ve dışı paydaşlarda (çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler vb.) kafa karışıklığına sebep olarak adeta bir nevroz haline sebep olabilmektedir. İşletmeler vizyon, misyon amaç ve/veya hedeflerinde iddialı beyanlar yayınlasalarda icratta beyan edilen ve icra edilen arasındaki farklılıklar olabilmektedir. Bu tutarsızlıklar çalışanlarda/paydaşlarda kafa karışıklığı meydana getirmektedir. Bu kafa karışıklığı süreci gelişen olaylar karşısında tutumlarının nasıl olması gerektiği noktasında belirsizliklere sebep olabilir. Yani çalışanlar olaylar karşısında, yapılmak istenen şeyin ne olduğunu ya da ulaşılmak istenen hedefin ne olduğunu anlamlandırmakta zorlanabilirler. Bu çalışmanın amacı, örgütsel şizofreni kavramını açıklamak, neden ve sonuçlarına değinerek, işletmelerin organizasyon yapılarında meydana gelebilecek yönetimsel bozuklukların/aksaklıkların teşhis ve tedavisine ilişkin bilgiler ve öneriler sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Şizofreni, Organizasyon, Stratejik Yönetim.

Abstract

In the era of strongly emerging customer capitalism, businesses around the world face various challenges in adapting to changing conditions. Just like people, there are situations/times when businesses suffer from psychological disorders. In businesses, this situation becomes more meaningful, especially when considering the organizational culture and the interaction between individuals. In terms of ease of general understanding of schizophrenia, multiple personality disorders cause confusion in internal and external stakeholders (employees, customers, suppliers, etc.) and cause a state of neurosis. Even though businesses publish assertive statements regarding their vision, mission, goals and/or targets, there may be differences between what is declared and what is implemented. These inconsistencies create confusion among employees/stakeholders. This process of confusion may cause uncertainty about how

their attitude should be towards developing events. In other words, employees may have difficulty understanding what they want to do or what the goal is to be achieved in the face of events. The aim of this study is to explain the concept of organizational schizophrenia, to address its causes and consequences, and to provide information and suggestions regarding the diagnosis and treatment of managerial disorders/disruptions that may occur in the organizational structures of businesses.

Key Words: Organizational Schizophrenia, Organization, Strategic Management.

FAALİYET RAPORLARINDA YÖNETİCİ DUYGU DURUMLARININ FİRMA PERFORMANSINA ETKİSİ: BİR DUYGU ANALİZİ YAKLAŞIMI

Aslı KILIÇ

Yıldız Teknik Üniversitesi

aslikilic998@gmail.com- 0000-0002-6621-965X

Prof. Dr. Banu DİRİ

Yıldız Teknik Üniversitesi,

diri@yildiz.edu.tr- 0000-0002-4052-0049

ÖZET

Faaliyet raporları, şirketlerin yıllık stratejilerini, finansal durumlarını ve geleceğe yönelik hedeflerini ortaya koyan kritik dokümanlardır. Aynı zamanda bu raporlar, yöneticilerin duygu ve tutumları hakkında önemli ipuçları barındırabilir. Gelişen teknoloji ve veri bilimi yöntemleri, metin madenciliği ve duygu analizi gibi alanlarda önemli ilerlemeler sağlamıştır. Literatür incelendiğinde bu konu üzerinde Türkçe çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu açığı gidermek için bu çalışma, duygu analizi modeli kullanarak faaliyet raporlarında yer alan yöneticilerin duygu durumlarının firma performansı üzerindeki etkisini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Borsa İstanbul'da işlem gören ve sürdürülebilirlik endeksinde yer alan şirketlerin Türkçe yönetim kurulu mesajlarında sergilenen duygusal tonun firma performansı üzerindeki etkisini incelemektedir. İşlem adımlarında, metinlerin ön işleme, duygu analizi için uygun modellerin seçimi ve sonuçların firma performans metrikleri ile karşılaştırılmasının yanı sıra literatür incelemesi yapılmıştır. Çalışma, yöneticilerin faaliyet raporlarında kullandığı dilin, şirketin piyasa algısı ve performansı üzerindeki potansiyel etkisini ortaya koymaktadır.

Bu bildiri “Faaliyet Raporlarında Yönetici Duygularının Firma Performansına Etkisi” isimli bitirme tezinden elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Duygu analizi, doğal dil işleme, firma performansı

ÇALIŞMA ORTAMINDA KADINLARA FARKLI BİR BAKIŞ: KRALİÇE ARILAR VE PEMBE TACİZ

Doç.Dr. Meltem AKCA

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Gazipaşa Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
meltem.akca@alanya.edu.tr; 0000-0001-5544-5929

ÖZET

Sanayi Devrimi ile kitle üretiminin artması, işgücü ihtiyacı arttırmıştır. Bu süreçte kadınlar ucuz işgücü olarak değerlendirilmiş, fabrikalarda istihdam edilmeye başlamışlardır. O dönemden günümüze geçen süreçte kadınların eğitim fırsatlarından yararlanma, seçme ve seçilme hakları, üst düzey yönetici olma gibi imkanları genişletilmiştir. Bununla birlikte kadınlar; bireysel, örgütsel ve toplumsal faktörlerle ilişkili olarak iş hayatında çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Cinsiyet ayrımcılığı, mobbing, kayırmacılık, adaletsiz atamalar, kadın çalışanlara yönelik önyargılar bu faktörlere örnek teşkil etmektedir. Diğer taraftan, son yıllarda yapılan araştırmalar örgüt içi yıldırıcı ve yıpratıcı davranışların sadece erkekler tarafından değil, aynı zamanda kadınlar tarafından da hemcinslerine uygulandığını ortaya çıkarmıştır. Erkek egemen örgütler başta olmak üzere kadınların yönetici konumuna yükselmesi sonucu kendini diğer kadınlardan uzak tutması kraliçe arı sendromunu tanımlamakta; kadın yöneticilerin ve çalışanların diğer kadın çalışanlara yönelik bıkırtıcı-bezdirici ve yıldırıcı tutum ve davranışları da pembe taciz olarak değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada, üç farklı yükseköğretim kurumunda çalışan 11 kadın akademisyen ile yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile görüşülmüş ve elde edilen veriler literatür kapsamında derlenmiştir. Araştırmanın çalışma ortamında kadın ilişkilerini ortaya çıkaracak çalışmalara fayda sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kraliçe Arı Sendromu, Pembe Taciz, Mobbing, Çalışma Ortamı

KADIN PİLOTLARIN HAVACILIK SEKTÖRÜNDEKİ YERİ²⁵

Gizem DALKIRAN

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Gazipaşa Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
gizemdalkiran2@gmail.com, 0009-0008-4406-2808

Doç.Dr. Meltem AKCA

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Gazipaşa Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
meltem.akca@alanya.edu.tr, 0000-0001-5544-5929

ÖZET

Havayolu ulaşım türünün hızlı ve konforlu olması, bireysel gelir düzeylerinin yükselmesi, tatil-iş amaçlı seyahatlerin ve kargo taşımacılığının genişlemesi havacılık sektörünün büyümesini hızlandırmaktadır. Havayolu işletmelerinin rekabet gücünün artması, pazar paylarının genişlemesi de uçak siparişlerini arttırmaktadır. Bu süreçte havacılık operasyonlarının etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için nitelikli insan kaynağı ihtiyacı her geçen gün artış göstermektedir. Havacılık sektöründe çok farklı istihdam alanları bulunmaktadır. Pilotluk ise sektördeki en gözde mesleklerden biri olarak kabul edilmektedir. Dünya genelinde pilotluk mesleğinin maskülen algılanmasına karşın kadınlar kokpitten içeri girerek gökyüzünü renklendirmiştir. Kadınların da pilot olabileceğine yönelik farkındalık çalışmaları ile çocukluk çağından yükseköğretime kadar kızların havacılık alanında kariyer yapmalarının önü açılmıştır. Toplumsal cinsiyet dengesinin havacılık sektöründe sağlanması amacıyla ulusal ve uluslararası örgütlerin de çeşitli girişimleri mevcuttur.

Bu çalışmada Türk havacılık tarihindeki kadınlar toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmiş, kadın pilotların havacılık sektöründeki yeri ve önemi irdelenerek cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Havacılık, Pilotluk, Kadın, Toplumsal Cinsiyet

²⁵ Bu çalışma Gizem Dalkıran'ın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Gazipaşa Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi *Türk Havacılığında Kadın İstihdamı: Toplumsal Cinsiyet Dengesinde Kadın Pilotlar* başlıklı Bitirme Tezinden türetilmiştir.

Seçili Avrupa Ülkelerinin Döngüsel Ekonomi Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Karşılaştırılması

Doç. Dr. Orhan ECEMİŞ

Gaziantep Üniversitesi,

oecemis@gantep.edu.tr- 0000-0002-8270-0857

ÖZET

Günümüzde toplumsal yaşamı olumsuz etkileyen iklim değişiklikleri ve diğer çevresel faktörler, ekonomik ve politik alanlarda çeşitli düzenleme ve dönüşümleri hızlandırmıştır. Döngüsel ekonomi perspektifinden bakıldığında, inovasyon ve teknolojik ilerlemelerin atık azaltma/dönüştürme motivasyonunu artırarak kaynakların daha verimli kullanılmasını, yeni ekonomik fırsatların ortaya çıkmasını ve çevre dostu politikaların dengeli bir şekilde uygulanmasını sağlayabileceği söylenebilir. Bu bağlamda, seçili Avrupa ülkelerinin döngüsel ekonomi performansları, çok kriterli karar verme yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Çalışmada kullanılan 2020 yılına ait veriler, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) veritabanından elde edilmiştir. Değerlendirmede elektrikli ve elektronik ekipman atıklarının geri dönüşüm oranı, belediye atıklarının geri dönüşüm oranı, büyük mineral atıklar hariç tüm atıkların geri dönüşüm oranı, kişi başına atık üretimi, malzeme ayak izi, döngüsel malzeme kullanım oranı, kaynak verimliliği, malzeme ithalat bağımlılığı, geri dönüştürülebilir hammadde ticareti, dairesel ekonomi sektörleriyle ilgili özel yatırım ve brüt katma değer, tüketim ayak izi ve üretim faaliyetlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonları kriterleri kullanılmıştır. Kriter ağırlıkları CRITIC yöntemi ile belirlenmiş olup, elde edilen bulgulara göre en önemli üç kriter ve ağırlıkları sırasıyla şunlardır: Elektrikli ve Elektronik Ekipman Atıklarının Ayrı Toplama Geri Dönüşüm Oranı: %10,05; Tüketim Ayak İzi: %9,99; Malzeme Ayak İzi: %9,66. Ülke performansları MAIRCA yöntemiyle değerlendirilmiş olup, çalışmada bulunan kısıtlara göre en başarılı üç ülke Romanya, Portekiz ve Hırvatistan olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Döngüsel Ekonomi Performansı, Çok Kriterli Karar Verme, CRITIC-MAIRCA yöntemleri

HAVA YOLU YOLCU TALEBİNİN GM(1,1) MODELLERİ İLE TAHMİN EDİLMESİ

Doç. Dr. Orhan ECEMİŞ

Gaziantep Üniversitesi,

oecemis@gantep.edu.tr - 0000-0002-8270-0857

ÖZET

Havayolu taşımacılığı, sunduğu hız ve konforun yanı sıra küreselleşmenin ve artan şehirleşmenin etkisiyle günümüzün en çok tercih edilen ulaşım yöntemlerinden biri haline gelmiştir. Bu çalışma, Türkiye'deki havayolu yolcu sayısını kısa vadeli bir perspektifle tahmin etmeyi amaçlamaktadır. Tahmin sürecinde, sınırlı veriyle sistem davranışlarını modellemeye olanak tanıyan farklı GM(1,1) türevleri kullanılmış ve modellerin performansı MAPE ve RMSE değerleriyle karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, geleneksel GM(1,1) modeli %13,80 MAPE ve 1310,91 RMSE değerleriyle orta düzeyde bir doğruluk sağlamıştır. En başarılı model ise %3,41 MAPE ve 439,84 RMSE ile VSSGM modeli olmuş, hız uyarlaması ve değişken yapı özellikleri sayesinde veriye üstün bir uyum göstermiştir. Buna karşın, PSO-GM(1,1) modeli %28,14 MAPE ve 4469,13 RMSE ile en düşük performansı sergilemiştir. NDGM(1,1), GOM_IA(1,1) ve Unbiased GOM(1,1) gibi modeller ise görece daha düşük hata oranlarıyla kabul edilebilir sonuçlar üretmiştir. Genel olarak, farklı GM(1,1) modellerinin veri özelliklerine bağlı olarak değişken performans gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda, çalışmada 2000-2019 yılları arasındaki havayolu yolcu sayısı verileri esas alınarak, en uygun model seçimi ve tahminler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Havayolu yolcu tahmini, Gri Tahmin Modeli, Parçacık Sürü Optimizasyonu

KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK ANALİZİ

Mikail KOÇER

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü

mikailkocer3712@gmail.com - 0009-0008-4419-7155

Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi, Spor Bilimler Enstitüsü

mehmet.gullu@inonu.edu.tr – 0000-0002-0930-7178

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) dair yapılmış çalışmaların sistematik analiz etmektir. Kamu Personeli Seçme Sınavı eğitim, iş ve ekonomi açısından çok hayati bir yere sahip olmakla beraber eğitim almış insanların hayat planlaması yapması açısından çok önem taşımaktadır. Çalışma önem açısından ‘KPSS’ sürecinde ve sürecine girecek öğrenciler için bu süreçte karşılarına neler çıkacağını, daha önce bu süreçte olanların duygu ve düşüncesini toplu halde görme imkânı sağlamaktadır. Literatürdeki incelenen çalışmaların 17 tanesi Makale olurken 3 tanesi Yüksek Lisans tezi olmak üzere toplam 20 çalışmak incelenmiştir. Bu çalışmalar Yayınlayan yazar, Yayınlanan yıl, Çalışmanın amacı, örneklem grubu, yapılan istatistik, veri toplama aracı ve sonuç yönünden analiz edilmiştir. Bu analiz sonucu çalışmaların çoğunun ‘Doçent Öğretim Üyesi’ tarafından yapıldığı görülürken çalışma yazarları genellikle ‘Anket’ veri toplama aracı görülmüştür. Yapılan istatistik açısından ‘Betimsel Analiz’ ve ‘T-testi’ daha fazla kullanıldığı gözlemlenmiştir. Çalışmalarda çıkan sonuçlara bakıldığında KPSS sınavının stres yaratmakla beraber iş hayatına geçiş evresinde yeterli şekilde ölçüm olmaması görülmüş, sınav sisteminin ve içeriğinin değişmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ‘Kamu Personeli Seçme Sınavı, Sınav Kaygısı, Sınav Başarı Düzeyi, Mesleki Hayata Geçiş’

TÜRKİYE’DE ÇEŞİTLİ SEKTÖRLERDEKİ YÖNETİCİLERİN BOŞ ZAMANLARI ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK ANALİZİ

Mikail KOÇER

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü

mikailkocer3712@gmail.com - 0009-0008-4419-7155

Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi, Spor Bilimler Enstitüsü

mehmet.gullu@inonu.edu.tr – 0000-0002-0930-7178

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de çeşitli sektörlerdeki yöneticilerin boş zamanları dair yapılmış çalışmaların sistematik analiz etmektir. Boş zaman, bireylerin iş veya diğer zorunlu görevlerden arta kalan sürede gerçekleştirdiği aktiviteler olarak tanımlanmakta ve hem bireysel hem de kurumsal düzeyde önemli etkiler barındırmaktadır. Çalışma önem açısından ‘Yönetici’ ve ‘Boş Zaman’ kavramına dair yapılmış bazı çalışmaları detaylı şekilde bir arada görme olanağı sağlar. Literatürdeki incelenen çalışmaların 14 tanesi Makale, 5 Yüksek lisans tezi ve 2 doktora tezi olmak üzere 25 makale incelenmiştir. Bu makaleler yıllara göre yayın sayısı, yayın türü, yazarın unvanı, yazar sayısı, örnekleme katılan katılımcı sayısı, veri toplama aracı ve katılımcı sayısı yönünden analiz ve karşılaştırma yapılmıştır. Çalışma sonucundan ‘Boş Zaman Ölçeği’ ve ‘Kişilik Anketinin’ çok kullanıldığı bulgusuna varılırken bunun yanı sıra ‘İstatistiksel Analiz’ yönteminin en çok tercih edilen veri analizi olduğu görülmüştür. Öte yandan insanların çalışanların genelinde bireylerin boş zaman değerlendirme sürecini dışa bağlı etkenler yüzünden daha az olduğu detayı ön plana çıkmıştır. Yöneticilerin boş zamanlarını değerlendirilebilmeleri için uygun ortam ve zaman olması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetici, Boş Zaman, İş-Yaşam Dengesi, Rekreasyon

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ İLGİLİ YAPILMIŞ (ÖLÇEKLERİN) ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ

Ahmet Yusuf ADIGÜZEL

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü

ysfadgzl123@gmail.com – 0009-0004-4974-039X

Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi, Spor Bilimler Enstitüsü

mehmet.gullu@inonu.edu.tr – 0000-0002-0930-7178

ÖZET

Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor alanında geliştirilen ölçeklerin kapsamlı bir analizini yapmaktır. Çalışma kapsamında incelenecek ölçekler hem öğretmenlik mesleğine hem de beden eğitimi dersine ilişkin farklı boyutları ele almaktadır. Yöntem olarak sistematik derleme yapılmıştır. Çalışma önem açısından ‘Beden Eğitimi’ hakkında yapılmış bazı ölçekleri detaylı şekilde bir arada görme olanağı sağlar. Literatürdeki incelenen çalışmaların 2 tanesi Makale, 2 Yüksek lisans tezi, 10 dergi ve 1 bildiri olmak üzere 15 makale incelenmiştir. Bu makaleler yıllara göre yayın sayısı, yayın türü, yazar sayısı ve örnekleme katılan katılımcı sayısı yönünden analiz yapılmıştır. Sonuç olarak incelenen 15 çalışmada hem ölçeğin güvenilirliği, geçerliliği, uyarlanması ve geliştirilmesi hakkında araştırma yapılırken hem de beden eğitimi dersinin mutluluk, tutum, özerklik, motivasyon gibi konulara etkisi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Dersi, Beden Eğitimi Öğretmeni, Ölçek

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMLERİ LİSANS ÖĞRENCİLERİN BOŞ ZAMANLARIYLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ

Ahmet Yusuf ADIGÜZEL

İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü

ysfadgzl123@gmail.com – 0009-0004-4974-039X

Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ

İnönü Üniversitesi, Spor Bilimler Enstitüsü

mehmet.gullu@inonu.edu.tr – 0000-0002-0930-7178

ÖZET

Boş zaman bireyin kendini mutlu hissettiği, hayal kurduğu ve en önemlisi özgür olduğu zamandır. Boş zamanı etkileyen bazı faktörler vardır. Bu çalışmanın amacı ise beden eğitimi ve spor fakültesinde okuyan öğrencilerin boş zamanları hakkında yapılan araştırmaları inceleyip boş zamana etki eden faktörler hakkında bilgi toplamaktır. Yöntem sistematik derleme yapmaktır. Çalışma önem açısından ‘Öğrenci’ ve ‘Boş Zaman’ kavramına dair yapılmış bazı çalışmaları detaylı şekilde bir arada görme olanağı sağlar. Literatürdeki incelenen çalışmaların 4 tanesi Makale, 4 Yüksek lisans tezi, 9 dergi ve 2 bildiri olmak üzere 19 makale incelenmiştir. Bu makaleler yıllara göre yayın sayısı, yayın türü, yazarın unvanı, yazar sayısı, örnekleme katılan katılımcı sayısı ve veri toplama aracı yönünden analiz yapılmıştır. Çalışma sonucundan ‘Boş Zaman Yönetimi Ölçeği’ ve ‘Anket’ çok kullanıldığı bulgusuna varılmıştır. Yapılan araştırmalara göre; yaş, cinsiyet, okunulan bölüm, aile gelir durumu, aile eğitim düzeyi, okul dışı çalışma, bireysel psikoloji, boş zaman hakkında bilgi eksikliği, tesis eksikliği, spor yapma durumu ve yaşanılan yer boş zamanı en çok etkileyen faktörler olarak gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Zaman, Beden Eğitimi Öğretmeni, Rekreasyon

BİTCOİN VOLATİLİTESİ TAHMİNİNDE GARCH MODELLERİNİN KIYASLANMASI

Dr. Öğr. Üyesi Semih KARACAN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

semih.karacan@dpu.edu.tr - 0000-0002-2854-4144

ÖZET

Kriptopara birimi alternatifleri geçtiğimiz on yıl içerisinde hızla çoğalmış olsa da en eski kriptopara birimi olan Bitcoin işlem hacmi en yüksek ve finansal olarak en stabil kriptopara alternatifi olarak piyasalardaki yerini korumaktadır. Özellikle geçtiğimiz yıllardaki yüksek getirisi ve küresel ölçekteki siyasi ve ekonomik dalgalanmalarda bir güvenli liman olarak da görülmesiyle beraber Bitcoin'in diğer menkul kıymetlerle olan ilişkisinin yanı sıra özellikle iç dinamiklerini ve volatilitelerini anlamak oldukça önemli hale gelmiştir. Çalışmada Bitcoin volatilitelerini tahmin etmek için kullanılabilecek otoregresif koşullu varyans (ARCH) modellerinin kıyaslanması ve en iyi GARCH modelinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla 01.05.2011 – 21.12.2024 tarihleri arasındaki günlük Bitcoin kapanış değerlerine ait 4983 gözlem içeren getiri serisi yardımıyla 8 farklı GARCH modeli, Akaike ve Schwarz bilgi kriterleri ve uyum iyiliği ölçütleri yardımıyla kıyaslanmıştır. Bulgular Bitcoin getirilerinin eğik ve sivri bir dağılıma sahip olduğunu bu nedenle modellerin tahmininde eğik student- t dağılımının da değerlendirilmesi gerektiğini, GARCH artıklarının negatif işaret yanlılığı olduğunu ve asimetrisinin söz konusu olabileceğini, bilgi kriterlerine göre ise en iyi alternatifi EGARCH modeli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kriptopara, Bitcoin, GARCH, Eğik student- t Dağılımı

MENA BORSALARI VE BRENT PETROL FİYATLARI ARASINDAKİ UZUN DÖNEM İLİŞKİSİ: VAR ANALİZİNDEN KANITLAR

Dr. Öğr. Üyesi Semih KARACAN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

semih.karacan@dpu.edu.tr - 0000-0002-2854-4144

ÖZET

Bu çalışmada Kuzey Afrika ve Ortadoğu’da yer alan net petrol ithalatçısı ülkelerin borsa endekslerine (Bahreyn – BAX, Lübnan – BLOM, Mısır – EGX30, Fas – MASI, Ürdün – MSCI, Umman – MSCI, Tunus – Tunindex) ait ortalama getiriler ve Brent petrol fiyat değişimleri (BPD) arasındaki ilişki 01.01.2008 – 01.11.2024 dönemini kapsayan aylık veriseti ile incelenmektedir. Bu amaçla öncelikle değişkenlerdeki olası otoregresif koşullu değişen varyans etkisi (ARCH) ARCH-LM testi ile ve durağanlık ADF, PP ve KPSS testleri ile incelenmiş, daha sonra serilerin ARCH etkisi altında olmadıkları ve tüm birim kök testlerinde düzeyde durağan oldukları tespit edildiğinden vektör otoregresyon analizi (VAR) ile borsa endeks getirileri ve brent petrol fiyat değişimleri arasındaki nedensellik ve etki-tepki ilişkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular BAX ve Tunindex getirileri ile BPD arasında herhangi bir nedensellik ilişkisi olmadığını; BLOM, MASI (Fas) ve BPD arasında geri besleme ilişkisi olduğunu; EGX30 getirilerinden BPD’ye doğru ve BPD’den MSCI (Ürdün ve Fas) getirilerine doğru tek yönlü nedensellik olduğunu göstermektedir. Etki – Tepki analizleri ise özellikle BPD üzerindeki şokların borsa endekslerinin getirileri üzerinde 1 – 3 dönem arasında değişen etkileri olduğunu, ancak bazı endekslere ait getiri serilerindeki şokların da BPD üzerinde genellikle 1 ila 2 dönem arası bozucu etkiye yol açtığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: MENA, Borsa Endeksleri, Brent Petrol Fiyatları, Vektör Otoregresyon Analizi, Etki-Tepki Analizi

İHMAL EDİLEN PROGRAM ARAŞTIRMALARINA YÖNELİK BİR SİSTEMATİK ANALİZ ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Mustafa POLAT

Karabük Üniversitesi,

mustafapolat@karabuk.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-6905-0087>

Dr. Okan DEDE

Karabük Üniversitesi,

okandede@karabuk.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-2771-6522>

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, alanyazında ihmal edilen programa yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmaları sistematik bir şekilde analiz etmektedir. Araştırmada Web of Science veri tabanında yer alan dergilerde 1986-2024 yılları arasında yayınlanan 41 makale bibliyometrik ve içerik analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bibliyometrik sonuçlar, ihmal edilen programla ilgili araştırmaların yıllar içinde nispeten sınırlı kaldığını, 2019'dan sonra ise yayınlarda kayda değer bir artış olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Birleşik Krallığın araştırma ve atıf sayısı açısından önde gelen katkı sağlayıcılar olarak ortaya çıkmaktadır. Alanda yayımlanan makalelerin büyük bir bölümünün eğitim bilimlerinin ardından din ve tıp alanında yayımlanmış olması dikkat çekmektedir. Ayrıca, içerik analizi incelenen araştırmalarda ihmal edilen programın, resmi programlardan kasıtlı veya kasıtsız olarak bilgi, bakış açısı ve deneyimlerin dışlanması olarak tanımlamakta birleştiğini ve tanımlarda “okulların öğretmedikleri” ifadesinin ön plana çıktığı ortaya koymuştur. Ortak sözcük ağı analizi sonuçlarına göre ihmal edilen müfredat araştırmalarının “İhmal Edilen Programın Kuramsal Temelleri”, “Eğitimde Eşitlik ve Kapsayıcılık”, “Sağlık Bilimlerinde İhmal Edilen Program” ve “Din, Ahlak ve Maneviyat ile İlişkili Tartışmalı Konular” olmak üzere dört ana küme altında toplandığı görülmektedir. Ayrıca, içerik analizi araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda temel alınan kuramsal teorilerin ise “Eğitim Programlarına Yönelik Temel Teoriler”, “Eleştirel Pedagoji ve Sosyal Adalet”, “Sosyokültürel ve Psikolojik Çerçeveler”, “Gelişim ve Öğrenme Teorileri” olmak üzere dört başlıkta kategorize edildiğini göstermektedir. Bulgular, ihmal edilen müfredat kavramının eğitim, din, psikoloji ve sağlık alanlarını kapsayan disiplinler arası erişiminin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: İhmal Edilen Program, Göz ardı edilen program, Eksik program Program geliştirme, Sistematik analiz, Bibliyometrik analiz

ABSTRACT

The purpose of this research is to systematically analyze the studies on the nulll curriculum in the literature. In the study, 41 articles published between 1986 and 2024 in journals in the Web

of Science database were analyzed using bibliometric and content analysis techniques. Bibliometric results show that research on the null curriculum has remained relatively limited over the years, with a notable increase in publications after 2019. According to the findings, the United States, Canada and the United Kingdom emerge as the leading contributors in terms of research and citations. It is noteworthy that most of the articles published in the field are in the field of educational sciences, followed by religion and medicine. Furthermore, the content analysis revealed that the reviewed studies were united in defining null curriculum as the intentional or unintentional exclusion of knowledge, perspectives and experiences from official curricula and that the phrase “what schools do not teach” was prominent in the definitions. According to the results of the common co-occurrence network analysis, null curriculum studies were grouped under four main clusters: “Theoretical Foundations of the Null Curriculum”, “Equality and Inclusion in Education”, “Null Curriculum in Medical Sciences” and “Controversial Issues Related to Religion, Morality and Spirituality”. In addition, the content analysis shows that the theoretical theories underlying the studies examined within the scope of the research are categorized under four headings: “Basic Theories of Curriculum”, “Critical Pedagogy and Social Justice”, “Sociocultural and Psychological Frameworks”, “Developmental and Learning Theories”. The findings underline the interdisciplinary reach of the null curriculum concept, spanning the fields of education, religion, psychology and health.

Keywords: Null curriculum, Neglected curriculum, Absent curriculum, Curriculum development, Systematic analysis, Bibliometric analysis

PROGRAM UYARLAMA ARAŞTIRMALARININ SİSTEMATİK OLARAK İNCELENMESİ

Doç. Dr. Mustafa POLAT

Karabük Üniversitesi,

mustafapolat@karabuk.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-6905-0087>

Dr. Okan DEDE

Karabük Üniversitesi,

okandede@karabuk.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-2771-6522>

ÖZET

Öğretim programlarının öğrencilerin farklı özellik, ilgi ve ihtiyaçlarına göre esnek biçimde düzenlenmesi sürecini ifade eden program uyarlama kavramı, eğitim teknolojilerindeki gelişmeler, eğitimde bireysel farklılıklara atfedilen önemin artması ve bireyselleştirilmiş öğrenme uygulamalarının yaygınlaşması, özel gereksinimi olan veya farklı öğrenme profillerine sahip öğrencilerin de eşit fırsatlarla eğitim almasına olanak tanıyan düzenlemeler ile özellikle son yıllarda uzaktan eğitim sistemlerine olan ihtiyacın artması gibi faktörlerle daha da önem kazanmıştır. Bu doğrultuda sadece öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına yanıt vermek amacıyla değil, aynı zamanda eğitimde kapsayıcılık, eşitlik ve erişilebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesi için de kritik bir araç olarak görülmekte olan program uyarlama konusuna yönelik olarak gerçekleştirilen araştırmalar da dikkat çekici bir düzeyde artış göstermiştir. Bu araştırma program uyarlama ile ilgili literatürdeki bilimsel bilgi birikimini kapsayıcı bir bakış açısıyla incelemeyi, bu alandaki araştırmaların farklı değişkenler temelindeki dağılımlarını ve araştırma eğilimlerini analiz ederek ilgili alanın kuramsal çerçevesini ve entelektüel altyapısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında 1980-2024 yılları arasında 595 farklı dergide yayımlanan 984 makale bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, program uyarlama ile ilişkili araştırmaların giderek daha geniş bir yelpazede ele alındığını göstermektedir. Özellikle COVID-19 pandemisinin etkisiyle çevrimiçi eğitim ve dijitalleşme süreçlerinin yaygınlaşmasının bu alanda gerçekleştirilen araştırmaların sayısında kritik bir artışa neden olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ilgili alanda yayın ve atıf sayısı bakımından en etkili ülkelerin Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Çin, Kanada ve Birleşik Krallık olduğu ve son 5 yıllık dönemde program uyarlama çalışmalarında yapay zeka, özel eğitim, program tasarımı ve çevrimiçi öğrenme konuları en çok öne çıkan alanlar arasında yer aldığı elde edilen bir diğer bulgudur. Diğer taraftan ortak sözcük ağı analizi sonuçları alandaki “Kapsayıcı Eğitim ve Özel Eğitimde Program Uyarlama”, “Öğretmenlikte Mesleki Gelişim”, “Uzaktan Eğitim, Çevrimiçi Öğrenme ve Yapay Zekâ”, “Program Uyarlamanın Dinamikleri” olarak üç tema etrafında toplandığını gösterirken; ortak atıf ağı analizi sonuçları ise alanyazındaki teorik ve entelektüel altyapının “Eğitimde Kapsayıcılık ve Özel Eğitim”, “Eğitim Psikolojisi, Sosyal-Duygusal Öğrenme ve Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımları” ile “Eğitim Politikaları, Öğretim Tasarımı ve Ölçme-Değerlendirme” olmak üzere üç tema etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Program uyarlama, program geliştirme, eğitim programları ve öğretim, bibliyometrik analiz

ABSTRACT

The concept of curriculum adaptation, which refers to the process of organizing curricula flexibly according to the different characteristics, interests and needs of students, has gained more importance due to factors such as developments in educational technologies, the increasing importance attributed to individual differences in education and the widespread use of individualised learning practices, regulations that allow students with special needs or different learning profiles to receive education with equal opportunities, and the increasing need for distance education systems especially in recent years. In this direction, research on curriculum adaptation, which is seen as a critical tool not only to respond to the individual learning needs of students but also to implement the principles of inclusion, equality and accessibility in education, has increased remarkably. This study aims to examine the scientific knowledge in the literature on curriculum adaptation from an inclusive perspective and to reveal the theoretical framework and intellectual infrastructure of the related field by analysing the distribution of research in this field on the basis of different variables and research trends. Within the scope of the research, 984 articles published in 595 different journals between 1980-2024 were analysed by bibliometric analysis method. The findings of the study indicate that research related to curriculum adaptation has been increasingly addressed within a broader spectrum. In particular, it has been determined that the widespread adoption of online education and digitalization processes, especially due to the impact of the COVID-19 pandemic, has led to a significant increase in the number of studies conducted in this field. Furthermore, it was found that the United States, Australia, China, Canada, and the United Kingdom are the most influential countries in terms of publication and citation numbers in this area. Another key finding is that, over the past five years, topics such as artificial intelligence, special education, curriculum design, and online learning have emerged as the most prominent areas in curriculum adaptation studies. While the results of the co-occurrence network analysis reveal that the field is clustered around four main themes: “Curriculum Adaptation in Inclusive Education and Special Education”, “Professional Development in Teaching”, “Distance Education, Online Learning, and Artificial Intelligence” and “The Dynamics of Curriculum Adaptation”; the findings of the co-citation network analysis demonstrate that the theoretical and intellectual foundation of the literature is shaped around three themes: “Inclusivity in Education and Special Education”, “Educational Psychology, Social-Emotional Learning, and Differentiated Instruction Approaches” and “Educational Policies, Instructional Design, and Assessment and Evaluation”.

Keywords: Curriculum adaptation, curriculum development, curriculum and instruction, bibliometric analysis

ÜSTEL FONKSİYON MODELLEMESİ İLE NÜFUS TAHMİNİ: ADANA İLİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Ersin KIRAL¹

¹ Çukurova Üniversitesi, İ. İ. B. F. Ekonometri Böl. Adana, Türkiye,
ekiral@cu.edu.tr – ORCID: 0000-0001-6040-1795

Prof. Dr. Gülsen KIRAL²

² Çukurova Üniversitesi, İ. İ. B. F. Ekonometri Böl. Adana, Türkiye,
gkiral@cu.edu.tr – ORCID: 0000-0002-0541-0178

ÖZET

Bu çalışma, Adana ili nüfus sayısını tahmin etmektedir. 2014-2023 yılları arasında Adana iline ait nüfus istatistikleri TÜİK'den alınmıştır. Adana ili yıllık nüfus değişkenleri üzerine üstel fonksiyon modeli kurulmuştur. Başlangıç ve Büyüme Oranı sabitleri hesaplanarak, Adana ili 2024 yılına ait tahminler; Nüfusu 2297763, ikamet ettikleri ilde (Adana'da) doğanlar 1654389, farklı bir ilde (Adana dışında) doğanlar 583632, yurt dışında doğanlar 32169 ve doğum yeri bilinmeyenler 27573 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus Tahmini, Üstel Fonksiyon Uydurma, Yöneylem Araştırması, Ekonometri

TÜRKİYE’DE ENERJİ SEKTÖRÜNÜN YILLIK SERA GAZI EMİSYONU ANALİZİ VE TAHMİNİ

Doç. Dr. Ersin KIRAL¹

¹ Çukurova Üniversitesi, İ. İ. B. F. Ekonometri Böl. Adana, Türkiye,

ekiral@cu.edu.tr – ORCID: 0000-0001-6040-1795

Prof. Dr. Gülsen KIRAL²

² Çukurova Üniversitesi, İ. İ. B. F. Ekonometri Böl. Adana, Türkiye,

gkiral@cu.edu.tr – ORCID: 0000-0002-0541-0178

ÖZET

Bu çalışma Türkiye’de “Enerji” sektörünün yıllık sera gazı emisyon (CO₂ eşdeğeri) oranlarını tahmin edilmiştir. 1990-2022 yılları arasında enerji sektörünü sera gazı emisyon verileri TÜİK’den alınmıştır. 33 yıllık verinin yüzdelik artış oranları için seçilen “A” $\leq$ 0, 0 $\leq$ ”O” $\leq$ 5, 5 $\leq$ ”Ü” aralık sınıflandırmaları üzerine bir adımlı Stokastik Markov zincirleri modeli kurulmuştur.

Türkiye’de enerji sektörünün 2023, 2024 ve 2025 yılları artış oranlarının A, O ve Ü durumlarında olma olasılıkları ve değerleri tahmin edilmiştir. Buna göre 2023, 2024 ve 2025 yıllarında A, O ve Ü sınıflarının olasılık vektörleri ve değerleri sırasıyla; (0,44; 0,33; 0,22)₂₀₂₃, 415,37, (0,42; 0,25; 0,33)₂₀₂₄, 427,41ve (0,42; 0,26; 0,32)₂₀₂₅, 439,89 olarak hesaplanmıştır.

Yıllık enerji sektörü sera gazı emisyonlarının durağanlık durumu elde edilip uzun dönemdeki seçilen aralıklarda bulunma olasılıkları hesaplanmıştır. 6 yıl sonra 2028 yılı durağan durumda olarak bulunmuş ve uzun dönemde A, O ve Ü sınıflarında bulunma olasılıkları sırasıyla 0,42; 0,26; 0,32 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Sektörü Sera Gazı, Markov Zincirleri, Yöneylem Araştırması, Ekonometri

BOUND BY NORMS, FREED BY CHOICE: DIVERGING PATHS OF WOMEN IN FAY WELDON'S *THE LIFE AND LOVES OF A SHE-DEVIL*

Gökçenaz GAYRET

Trabzon University, School of Foreign Languages, gokcenazgayret@trabzon.edu.tr-

0000-0002-8939-6659

ABSTRACT

Throughout the history, the male chauvinist society has subjugated, exploited, and controlled women and thus debarred them from self-identity, power, autonomy, and self-esteem. In *The Life and Loves of a She-Devil*, Fay Weldon concentrates upon the subjugation of woman by the imperatives of domestic life and the ideals of the beauty prevailing in patriarchal society as well as the metamorphosis of woman with two contrasting female characters. In this tense, the current paper aims to compare and contrast Ruth Patchett and Mary Fisher, referring to feminist texts of Cixous, Beauvoir, Millett, and Gilbert and Gubar. Ruth is incarcerated in socially circumscribed roles. However, she rebels and transforms from a submissive and ugly figure to a destructive and attractive woman. Even though she gains her financial independence and attempts to free herself from the chains of male-dominated society, she is still compatible to the society because she undergoes plastic surgery for the sake of patriarchy's ideals of beauty. Unlike Ruth, Mary Fisher has an independent identity in the very beginning of the novel; however, she completely loses her beauty, fame, financial independence, and health and becomes the loser side of the battle. This comparative framework sheds light on how these characters embody tensions between conformity and liberation, ultimately reinforcing Weldon's critique of patriarchal structures through offering multiplicity of women's experiences in *The Life and Loves of a She-Devil*.

Keywords: Fay Weldon, patriarchy, ideals of beauty, metamorphosis

FORM AND MEANING INTERTWINED: *CAT IN THE RAIN* BY HEMINGWAY

Gökçenaz GAYRET

Trabzon University, School of Foreign Languages, gokcenazgayret@trabzon.edu.tr-

0000-0002-8939-6659

ABSTRACT

Mark Schorer, in his essay *Technique as Discovery*, pays attention to the significance of technique to discover the meaning hidden in the texts and the combination of form and content in order to enrich the literary value of the novel. He points out that technique conveys meanings and themes in literary texts; therefore, form cannot be separated from content. The meaning dwells in the structure of literary text; therefore, a close reading of technique provides the readers with interpretation through giving structural and linguistic clues about what the author means. In this regard, this study aims to present the close interaction between form and content by focusing on Hemingway's use of literary techniques such as simple language, indirect characterization, setting, symbols, and repetitive words to reflect the meaning he intends to convey and referring to Mark Schorer's essay. As Schorer claims in his essay, language as a part of technique is important for interpreting the meaning Hemingway intends to convey in *Cat in the Rain*. Meaning and themes are conveyed with simple language, short dialogues, indirect characterization, setting, symbols, and repetitive words in the story. Hemingway does not explicitly show the anonymous female character's loneliness, barren and meaningless life, and identity crisis; however, he presents clues in his simple and short sentences for readers to read between lines and interpret meaning. It is a simple story on the surface; however, a close reading of Hemingway's technique reveals deep meaning hidden in the text. His minimalistic style, as Schorer states, conveys meaning. Following Hemingway's simple language, the readers can interpret American wife's loneliness, suffering from lack of communication and affection, and need for searching a new identity in the story.

Keywords: Mark Schorer, technique, meaning, Hemingway, *Cat in the Rain*

İSTANBUL’UN GÖZLERİNİ KAPATANLARA GÖRÜNEN MANZARASI: SERİN SERİN KAPALIÇARŞI!

Doç. Dr. Esra KÜRÜM

Bitlis Eren Üniversitesi /Fen Edebiyat Fakültesi

ekurum@beu.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-8420-7505>

ÖZET

Orhan Veli Kanık Türk edebiyatının en önemli avangard söylemlerinden biri olan Garip hareketinin öncüsüdür. Şiirin toplumun özellikle alt-emekçi sınıfının yaşam dinamikleri üzerine kurgulanması gerektiğini savunan Orhan Veli, İstanbul’u da baştan aşağı bu dikkatle seyreder. Yüzlerce yıldır İstanbul ve İstanbul’un güzellikleri hakkında birçok dilde yüzlerce edebi eser üretilmiştir. Bu eserlerin ortak özellikleri İstanbul’un tabii seyirliklerini tavsif odaklı olmalarıdır. Ancak Orhan Veli Kanık bunca şiirin aksine ilk defa İstanbul’a gözlerini kapatır, kulakları ve diğer duyularıyla İstanbul’u gezer. Çünkü asıl İstanbul’u bilmek için arka tarafta üreterek İstanbul’u yaşatanların seslerini, kokularını ve dokunuşlarını tecrübe etmek lazımdır.

Bu çalışma Orhan Veli Kanık’ın çok bilinen İstanbul’u Dinliyorum şiirini farklı bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Orhan Veli Kanık küçük insanın orta direğin yaşantısını şiire taşıdığı için oldukça eleştirilmiştir. Oysa Marksist kuramın da öngördüğü gibi sanat ve edebiyat ekonomik alt sınıfın duyarlıklarını dile getirirse toplumsal ilerleme mümkün olabilecektir. İstanbul başta Kapalıçarşı olmak üzere bütün ticari mekânlarıyla Türkiye’nin de ekonomisinin kalbidir. Ve bu ekonomiyi canlı tutan, arka tarafta sürekli devinim halindeki işçi ve emekçilerdir. Orhan Veli’ye göre İstanbul’un asıl şiirini yaratanlar da işte o arka taraftan emeklerinin sesi, bahar rüzgârlarına karışan ter kokuları ile işçi ve emekçilerdir. Şair, İstanbul’un sadece ekmeği için çalışan insanlarını bu paralelde her sabah erkenden rızıkları için uçuşan çığlık çığlık kuşlarla özdeşleştirir. İstanbul’un onu dinleyenler için yükselen sesi emeğin, çalışmanın ve dinamizmin sesidir.

Bu çalışmada doküman analizi ve metin incelemesi yöntemleri kullanılarak, “İstanbul’u Dinliyorum” şiiri Marksist Kuram çerçevesinde değerlendirilecek, İstanbul için yazılmış diğer şiirlerle benzerlik ve farklılıkları ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Kapalıçarşı, İstanbul’u Dinliyorum, Marksist Kuram, Emekçiler.

ZEHRA ROMANINDA NATÜRALİZMİN İZLERİ VE KARAKTERLERİNİN BİLİNÇDİŞİ ANALİZLERİ

Doç. Dr. Esra KÜRÜM

Bitlis Eren Üniversitesi /Fen Edebiyat Fakültesi

ekurum@beu.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-8420-7505>

ÖZET

Nabizade Nazım'ın bir kalem tartışmasının mahsulü olarak kaleme aldığı düşünülen Zehra romanı, Türk edebiyatında ilk psikolojik roman olarak bilinmektedir. Yenileşme Dönemi Türk edebiyatının en önemli çalışmalarından biri olan eser çoğunlukla yanlış bakış açılarıyla ve karakterlere yüklenen yanlış psikolojik eğilimlerle tahlil edilmeye çalışılmıştır.

Yenileşme Dönemi Türk Edebiyatı Batı'nın öncülüğünü kabul ederek Türk aydınının Batı'daki gelişmeleri yakından takip etmesi ve uygulanma sahasına dökme çabaları ile şekillenmiştir. Batı'da gittikçe yükselen olguculuk ve doğalcılık akımlarını yakından takip eden Nabizade Nazım da insan psikolojisini belirleyen en önemli amillerin insan fizyolojisi ve dış etkenler olduğu görüşünden hareketle bu romanı kaleme almıştır. Roman karakterlerinin değişen fiziksel, sosyal, ekonomik şartlarının davranışlarının seyrini belirlediğini göstermiştir.

Batı'da 19. Yüzyılda Fransız Devrimi ver değişen endüstriyel şartlar ve hepsinin özünde yatan determinist anlayış nesnel bakış açısı ile doğayı gözlemleyen ve gerçekçi bir dille estetik malzeme üreten sanat anlayışını ortaya çıkarmıştır. Bu bakış daha sonrasında bir adın daha ileriye taşınarak insan davranışlarının gözlemlenerek genellenmesi fikri ile insanın bir laboratuvar deneği gibi incelenmesini gerektirmiştir. Bu durumun bilimin verdiği en ağır sınav olduğu su götürmezdir. Ancak doğalcılar, insanın fizyolojisi ile davranışları arasında ilkel benlik davranışı açısından bir ortaklık bulmuş ve eserlerinde de bu insanları işlemişlerdir. Onlara göre, fiziksel şartların belirlediği davranış kalıpları insanın gerçeğini ortaya koyacaktır.

Nabizade Nazım, Batı fikir ve edebiyat akımlarını yakından takip etmiş ve Zola ve Daudet'in romanlarından etkilenmiştir. Nazım karakterlerinin sosyal ve fizyolojik şartlarının davranışlarına yansımaları levhalar halinde ve gerçekçi romancı hassasiyeti ile eserine yansıtmıştır.

Anahtar Kelimeler: Natüralizm, Zehra, Roman, Bilinçdışı, Karakter Analizi.

EDEBİYAT-TARİH İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA *ROLAND DESTANI* ÖRNEĞİ

Doç.Dr.Ahmet YILMAZ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ahmetyilmaz@cumhuriyet.edu.tr ORCID: 0000-0002-7106-2343

ÖZET

Edebiyat tarihçi için başvuru kaynaklarından sadece biri iken edebiyat araştırmacısı için birincisidir ve ancak özgül tarihsel bağlamı içinde anlamlıdır. Bu durum edebiyatın hem tarihçi hem de edebiyat araştırmacısı için aslında ne olduğu, ne kadar işe yaradığı, özde kime veya neye hizmet ettiği gibi soruları beraberinde getirir. Bu bağlamda edebiyat-tarih ilişkisi zorunlu olduğu kadar da sorunludur. İlişkinin sorunlu olması edebiyatın çoğunlukla zamanın dışında konumlanma ve anlamlandırma özelliğinden kaynaklanırken, zorunlu olması ise her iki alanın yani edebiyat ile tarihin doğal yakınlığı nedeniyledir. Edebiyatçı, tarihi edebiyat metninin değerini azalttığı veya bağlamlaştırdığı için eleştirirken tarihçi ise mesafeli durmak zorunda olduğu edebiyatı gerçekliği tartışılır hale getirmek veya çarpıtmak üzerinden eleştirir. İlişkinin sorunlu oluşunun bir diğer nedeni ise, tarihçinin bilimsellik gereği edebiyat metni ile güçlü bir bağ kuramayışı ve ayrıca edebiyat metninin kurgusalılığı nedeniyle birincil kaynak olarak gösteremeyişidir.

Bu bildirinin amacı edebiyat ile tarih arasında ilişkiye ve tartışmaya yeni bir bakış getirmek, edebiyatın tarihçi için hem kaynak hem de konu olmağını göstermek, edebiyatta tarihsel gerçekliğin yerini ve önemini tartışmaktır. Bildirinin bir diğer amacı ise edebiyat yazıcılığı ile tarih yazıcılığı arasındaki sorunlu ve zorunlu bağıntıyı, Erken Ortaçağ'ın Fransız epik şiir (Chansons de geste) örnekleri arasında önemli bir yer tutan Roland Destanı (Chanson de Roland) örneği üzerinden ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih-Edebiyat, Kahramanlık Destanları, Roland Destanı

ÖZ KURMACA VE BİTMEMİŞ ROMAN ÖRNEĞİ OLARAK ALBERT CAMUS'NÜN *İLK ADAM* ROMANINI BABA VE TANRI İMGESİ ÜZERİNDEN OKUMAK

Doç.Dr.Ahmet YILMAZ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

ahmetyilmaz@cumhuriyet.edu.tr ORCID: 0000-0002-7106-2343

ÖZET

Yaşamöyküselliliğiyle dikkat çeken *İlk Adam*, Camus 'nün Cezayir savaşı başladığında girdiği sessizlik döneminde kaleme almaya başladığı ve bitiremeden hayata veda ettiği yapıttır. 'Bitememiş' bir 'açık' roman olmanın ötesinde, yazarın Cezayir'de babasız bir aile ortamında geçen yoksul çocukluğunun yaşamöyküsüdür. Yapıt, Camus'ye özgü derin duyarlılığın, denemelerinde görmeye alıştığımız düşünsel uyanıklığın izlerini taşır.

Defterler'e ve diğer yazışmalarına bakılırsa, *İlk Adam*'ı yazmaya 1953'te başladığı, biraz Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ı tarzında bir roman olarak tasarladığı, ana karakter Jacques Cormery etrafında büyük bir fresk hayal ettiği anlaşılır. Camus, Cormery'nin yaşamöyküsü üzerinden yirminci yüzyılın ilk yarısının önemli siyasal olaylarına odaklanır. *Başkaldıran İnsan*'a gelen yoğun eleştirilerin de etkisiyle sanatsal planda daha özgür yeni bir aşamaya varmış olarak konuşur. Bu aşama, önceki çalışmalarındakinden farklı olarak Proust veya Tolstoy benzeri bir yazarlık aşaması olarak kendini gösterir.

Baştan sona bir arayışa odaklanan roman Cormery'nin köklere inişinin yanı sıra Avrupalı'nın Cezayir'e gelişinin travmatik tarihini de içerir. Kökeni ilk kolonicilerin geldiği tarih olan 1848'lere kadar uzanan sömürge tarihinin 1953 yılındaki patlamalarla başlayan çatışmalı ve sancılı sürecinin eleştirisi söz konusudur. Kurmaca, Cormery'nin annesi ve babası gibi 'tarihin kurbanı' olmuşların yoksulluk nedenli göçleri ekseninde trajik yazgının son halkalarından biri olarak baba Cormery'yi merkeze alır. Kurmacanın arka planında Cezayir-Fransa arasındaki siyasal ilişkiler yatar.

Bu bildirinin amacı bir bitmemiş roman örneği olarak Camus'nün *İlk Adam* romanını yorumlayarak tartışmak olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Albert Camus, İlk Adam, öz kurmaca, yaşam öyküsellik, bitmemiş roman

GEÇMİŞTEN GELECEĞE BİR MİRAS: DÎVÂNU LUGÂTİ'T-TÜRK

Doç. Dr. Nermin Zahide AYDIN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi/Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi,
nzahideaydin@hotmail.com/0000-0001-7772-6764

ÖZET

Dîvânu Lugâti't-Türk, Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazıldı. Eser tesadüfen bir kitapçıda bulundu. Ali Emiri Efendi kitabı satın aldı. Daha sonra Kilisli Rıfat Bilge'den tercümesini yapmasını istedi. Talat Paşa'nın da ricasıyla eserin basılması sağlandı. Mustafa Kemal Atatürk, eserin varlığından haberi olunca görmek istedi. Mustafa Kemal Atatürk eserin bir kopyasını alarak kütüphaneye koydurttu. Daha sonra Besim Atalay kitabın tekrar tercümesini yaptı. Kitabın tercümesi yapıldıktan sonra eser, bir çok bilim insanının ilgisini çekti. Eserin birçok dile tercümesi yapıldı. Fakat yapılan bu tercümelerin bazılarında hatalar vardı. Dîvânu Lugâti't-Türk sadece bir sözlük değildi. Eserin içinde Türkleri ilgilendiren pek çok bilgi vardı. Dîvânu Lugâti't-Türk içinde yer alan bir çok bilgi, günümüzde de hala geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle kitaptaki bilgilerin yeni nesillere anlatılması gerekmektedir. Bu sayede yeni nesiller geçmişlerini bilecek, geçmişleriyle gurur duyacak ve geçmişte yaptıkları hataları tekrarlamamaya dikkat edecektir..

Anahtar Kelimeler: Dîvânu Lugâti't-Türk, Kaşgarlı Mahmud, Kilisli Rıfat Bilge, Besim Atalay, miras.

ABSTRACT

Dîvânu Lugâti't-Türk was written by Kaşgarlı Mahmut in order to teach Turkish to Arabs. The work was found by chance in a bookstore. Ali Emiri Efendi bought the book. Later, he asked from Kilisli Rıfat Bilge to translate it. Upon Talat Pasha's request, the work was printed. When Mustafa Kemal Atatürk learned about the existence of the work, he wanted to see it. Mustafa Kemal Atatürk took a copy of the work and had it placed in the library. Later, Besim Atalay translated the book again. After the book was translated, the work attracted the attention of many scientists. The work has been translated into many languages. But there were errors in some of these translations. Dîvânu Lugâti't-Türk was not just a dictionary. The work contained a lot of information concerning the Turks. Most of the information in Dîvânu Lugâti't-Türk remains valid today. Therefore, the information in the book needs to be explained to new generations. In this way, new generations will know their past, be proud of their past, and be careful not to repeat the mistakes they made in the past.

Keywords: Dîvânu Lugâti't-Türk, Kaşgarlı Mahmud, Kilisli Rıfat Bilge, Besim Atalay, legacy.

USÛLÜ'L-MELÂHİM'İN BİR TERCÜMESİ ÜZERİNE

Dr. Öğr. Ü. Onur YILDIRIM

Munzur Üniversitesi

onur_0023@hotmail.com

ORCID ID 0000-0001-7617-0856

Doğası gereği bilme arzusu ve merakla yaşayan insanoğlunun gelecek hakkında haberdar olmak istemesi günümüzde olduğu gibi geçmişte de onların bazı araştırmalar yapmasına ya da bazı bilim alanlarına yönelmesine sebep olmuştur. Geleceği, bilinebilen duruma getirmek isteyen insanın bu arzusu neticesinde bazı türler ortaya çıkmıştır. Bu türlerden biri melheme metinleridir. Sözlüksel olarak kanlı savaş; savaş yeri, savaş meydanı anlamlarını taşıyan melhemeler, bir tür adı olarak da bazı hava/doğa olayları temelinde özellikle devletlerin, toplumların, şahısların ya da devlet büyüklerinin gelecekleri hakkında olumlu ve büyük oranda olumsuz haberler veren eserler demektir. Bir başka ifadeyle melhemeler, astrolojik verilerden hareketle gaybı tahmin eden metinlerdir.

Melhemelerin kaynağı Ebu'l-Fazl Kemaleddin Hüseyin Hubeyş bin İbrahim bin Muhammed Et-Tiflîsî'nin XII. yüzyılda Arapçadan Farsçaya çevirdiği Usûlü'l-Melâhim adlı eserdir. Melhemelerin, Ebu'l-Fazl'ın eserinden faydalanarak ya da doğrudan çevrilerek Türk edebiyatında yer aldığı düşünülür. 12 babdan meydana gelen melhemelerde her bab yılın bir ayına ayrılmıştır. Ayrıca her bab kendi içerisinde her biri farklı doğa olaylarını anlatan 25 fasla ayrılır. Fasl başlıkları her babda aynıdır. Melahim de, melhemenin çoğul şeklidir. Çalışmaya konu olan eser de Ebu'l-Fazl'ın Arapçadan Farsçaya çevirdiği Usûlü'l-Melâhim'in Türkçeye çevrilmiş bir nüshasıdır. Fakat esere müstensih tarafından Usûlü'l-Melâhîn (nun harfi ile) adı verilmiştir. Bu şekildeki yazım nüshanın dış kapaktan sonraki sayfasında iki kez not edilmiş, müstensihin eseri yazma amacını açıkladığı kısımda da "...türkice yazdum ve usûlü'l-melâhîn diyü ad virdüm" şeklinde belirtilmiştir. Daha önce "melheme, mülhime, melhame, mülheme" gibi isimler verilen türün, adının bu nadir yazılış şekliyle yer alması ilgi çekicidir. İçerikleri bakımından birbirine oldukça benzer olan bu eserlerin yazıldığı dönemin dil özelliklerini ne derece yansıttığı ve söz varlığı bakımından Türkçeye yapacağı katkı merak konusudur, dolayısıyla bu eserler üzerine dil incelemelerinin yapılması dikkate değerdir.

Eski Oğuz Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki dönem olan Klasik Osmanlı Türkçesi döneminde Anadolu sahasında pek çok alanda eserler kaleme alınmıştır. Mensur bir el yazması olan eserin, dil özelliklerine bakıldığında da, Eski Anadolu Türkçesinin henüz etkisini yitirmediği Klasik Osmanlı Türkçesi döneminde istinsah edildiği düşünülmektedir. Zira ilk melheme tercümesi olarak anılan Yazıcıoğlu Selahaddin'in meteorolojiye dair olan mesnevisini 1408'de Farsçadan Türkçeye çevirdiği ve çevireni tespit edilemeyen –ki çalışmaya konu olan eser de bu türdendir- melhemelerin en eskisinin 1563, en yenisinin 1891 yılında

istinsah edildiğinin bilinmesinden de hareketle çalışmaya konu olan Usûlü'l-Melâhim'in bu döneme ait bir yazma olduğunu söyleyebiliriz.

Dolayısıyla bu çalışmada Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Millet Kütüphanesi koleksiyonunda, Ali Emiri Şeriyeye koleksiyon adı ve 564 koleksiyon numarasıyla kayıtlı olan 107 varak ve 11 satırdan oluşan çevireni ve çeviri tarihi belli olmayan Yazma Eserler Kurumu kayıtlarında Usûlü'l-Melâhim adıyla geçen, müstensih tarafından da Usûlü'l-Melâhîn adı verilen eseri tanıtmak, eser hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Usûlü'l-Melâhim, Klasik Osmanlı Türkçesi, Melheme

KURAMSAL FEMİNİST KİTAP ÇEVİRİLERİNDE FEMİNİST ÇEVİRİ STRATEJİLERİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ

Sinem GÜVENİR

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
guvenirsinem@gmail.com – ORCID 0009-0007-4620-9167

Doç. Dr. Onur ÖZCAN

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi,
onurozcan@gazi.edu.tr - ORCID 0000-0002-4965-1627

ÖZET

20. yüzyılın sonlarına doğru bir ivme kazanan feminist çeviri çalışmaları çeviribilim alanında önemli bir konu olarak güncelliğini korumaktadır. Kadını ve feminizm düşüncesini barındıran edebi eserler feminist çeviri inceleme çalışmalarının odak noktasını oluşturmaktadır. Ancak dünyada kadının konumunu ele alan ve feminizmin durumunu tartışan ve bu alanlara yön veren bir o kadar kuramsal kitaplar ve onların çevirileri de mevcuttur. Çeviribilim alanında kuramsal feminist kitaplarının çevirilerinin, çeviri incelemesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma ise, Mona Chollet'nin *Sorcières : La puissance invaincue des femmes* (*Bugünün Cadıları: Kadınların Yenilmez Gücü*) adlı eserinin Fransızcadan Türkçeye çevirisinde Luise von Flotow'un *ekleme, ele geçirme* ve *dipnot ekleme* feminist çeviri stratejilerinin uygulanabilirliğini tartışmayı amaçlamaktadır. Chollet'nin söz konusu eserinde tematik konulardan elde edilecek kaynak metinleri ve erek metinleri kapsayan tablolar oluşturulmuştur. Tablolardaki örneklemelere konu alan stratejiler kaynak metin ve erek metin özelliklerine göre tartışılmıştır. Bu karşılaştırmalı çeviri analizi ile feminist çeviri stratejilerinin kuramsal kitap çevirilerine uygulanabilirliği ortaya konularak, feminist çeviri alanındaki araştırmalar için yeni bir bakış açısı kazandırdığı vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Feminist Çeviri Stratejileri, Flotow, Kuramsal Kitap Çevirisi, Mona Chollet.

KALKOLİTİK ÇAĞDAN GÜNÜMÜZE YAHUDİ TOPLUMUNUN EVRELERİ

Arş. Gör. Yunus Emre SARIKAYA

Erzurum Teknik Üniversitesi-Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi-Şehir ve Bölge Planlama
Bölümü

E-mail: stemre14@gmail.com – ORCID ID: 0000-0001-5219-6453

ÖZET

Bu çalışma ilk olarak Kalkolitik çağda ortaya çıkan Yahudi toplumunun günümüze kadar gelen tarihsel sürecini incelemektedir. Bu doğrultuda Kalkolitik çağda kurulan İsrail devletlerinin hemen ardından gelen sürgün o dönemin Yahudi toplumunun özelliklerini günümüze kadar taşıdığını ortaya koymaktadır. Yahudi toplumu var oldukları coğrafyalarda net bir vatanları olmasa dahi içinde bulunduğu devletin ve çağın özelliklerine riayet ettikleri bu çalışmada ortaya çıkarılmıştır. Devirsel olarak Yahudi toplumun gerçekleştirdiği faaliyetlere odaklanan bu çalışma modernizmle birlikte toplumsal yapının daha çok kimlik yönünde evrildiğini göstermektedir. Özellikle erken dönem kapitalizminden itibaren kimlik kazanan Yahudi toplumunun dağınık coğrafi yapısı, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerindeki azınlık ve modern Türkiye'nin azınlığı olarak geçirdiği kimliksel dönüşümlerle incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yahudi Toplumu, Yahudi Toplumunun Coğrafyası, Yahudi Toplumunun Devirsel Faaliyetleri, Osmanlı ve Modern Türkiye'de Azınlık Olarak Yahudi Toplumu

KİMLİK SORUNSAĞI BAĞLAMINDA MODERN VE POSTMODERN KİMLİK VE ÖZNENİN TEZAHÜRÜ

Arş. Gör. Yunus Emre SARIKAYA

Erzurum Teknik Üniversitesi-Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi-Şehir ve Bölge Planlama

Bölümü

e-mail: stemre14@gmail.com – ORCID ID: 0000-0001-5219-6453

ÖZET

Kimlik kavramı bir bireyin öz benliğini ve öz niteliklerini açıklama konusunda genel bir içeriğe sahip olup, toplumsal mecrada şekillendiğinde iletişimsel yönü de ortaya çıkan bir kavram olagelmıştır. Bu tanım geleneksel toplumlarda bireyin öz değerlerine ve kökenine ilişkin bilinçli bir kavramı ortaya koyarken, ilk olarak modernleşme süreciyle birlikte ideolojik bir boyut kazanmıştır. Bu doğrultuda kimliğin ideolojik bir boyut kazanması, modernleşmenin temel argümanları olan ussallaşma ve ahlaki bireycilik ile kurumların işleyişine aracılık ederek doğa düzeninin rasyonel kabulüne teslim olunup ulus devlete olan aşırı bağlılık ile gerçekleşmektedir. Modern toplumda kimlik bu şekilde ortaya çıkarken modern toplumun ruhu olarak ifadelendirilen modern özne, modernizmin getirdiği tüm yasalara boyun eğip devamlılık ve kendini tanıma yönünden sürekliliğe ihtiyaç duyan ve ulusal ölçekte farklılaşan halk ruhuyla ifade bulunmaktadır. Klasik düzenin çökme eğilimine girdiği postmodernizmle kimlik de değişime uğramış, ulus devletin ve modernitenin katı anlayışı içinden sıyrılıp parçalanmış ve farklılaşmış birçok farklı kimliğin oluşmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda da postmodern özne, kitle kültürü içine hapsolmuş bireylerle kendi kendini idame edebilme, farklı bir duruş sergileme ve kendini kesinleme gibi özellikleriyle bir toplumsal oyuncu biçimine bürünmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada modern ve postmodern kimlik ve özne kavramları çeşitli kuramsal çalışmalar ve diyagramlar vasıtasıyla karşılaştırılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kimlik, Modern Kimlik, Modern Özne, Postmodern Kimlik, Postmodern Özne

Türkiye'de Suriyeli Göçmen Kadınların İşgücüne Katılımı: Cinsiyet ve Göç Ekseninde Yapısal Bir Analiz

Fatmanur Parlak¹²⁶

Göç ve göç olgusunun getirmiş olduğu toplumsal cinsiyet kaygıları, son yıllarda uluslararası politika yapım süreçlerinde daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. 2011'den itibaren Türkiye'ye gelen Suriyeli kadın göçmenler hem savaşın hem de toplumsal cinsiyet hiyerarşisinin getirdiği zorluklarla başa çıkmak zorunda kalmışlardır. Özellikle iş hayatında mülteci olmalarını getirdiği zorlukların yanı sıra erkek göçmenlere kıyasla kadın olmaları sebebi ile ikincil bir ayrımcılıkla karşı karşıya kalmışlardır. Bu ikincil ayrımcılık, kadınların hem mülteci statüsünden kaynaklanan dezavantajlarla hem de toplumsal cinsiyet temelli engellerle mücadele etmek zorunda oldukları anlamına gelmektedir. Suriyeli kadınlar, iş gücü piyasasında daha düşük ücretlerle kayıt dışı işlerde çalışmaya zorlanmış, sosyal haklardan mahrum bırakılmış ve toplumsal yapının dayattığı cinsiyetçi normlar nedeniyle çoğunlukla ev içi işlere yönlendirilmiştir. Bu çalışmada, göç olgusunun toplumsal cinsiyet perspektifiyle nasıl şekillendiği ve Suriyeli kadın göçmenlerin iş gücü piyasasındaki deneyimleri yapısal bir yaklaşımla ele alınacaktır. Yapısalcılık, bireylerin kimliklerinin toplumsal normlar tarafından inşa edildiğini savunur. Bu bağlamda, Suriyeli kadınların toplumsal yapının cinsiyetçi normlarıyla nasıl karşılaştığı ve iş gücü piyasasında cinsiyete dayalı ayrımcılıkla nasıl mücadele ettiği incelenecektir. Özellikle kadınların kayıt dışı ve düşük ücretli işlerde çalışmaları, sosyal olarak dışlanmaları ve bu sürecin göç deneyimlerine etkisi analiz edilmeye çalışılacaktır. Bu sayede de Türkiye'deki Suriyeli kadınların deneyimlerinden yola çıkarak, cinsiyet eşitliği bağlamında daha kapsayıcı ve adil uluslararası göç politikalarının geliştirilmesine katkı sağlanılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Göç, Mülteci, Cinsiyet, Kadın, Suriyeli Göçmenler

²⁶ Araştırma Görevlisi, Işık Üniversitesi, fatmanurparlak663@gmail.com, 0000-0002-9952-6752

TÜRKİYE’DE ETNİSİTENİN SİYASAL SOSYOLOJİSİ: TARİHSEL SÜREÇ, GÜNCEL DİNAMİKLER VE TOPLUMSAL YANSIMALAR

Tahsin KUTLU¹

Bursa Teknik Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi,
23435033082@ogrenci.btu.edu.tr

Özet

Türkiye, çok sayıda etnik grubun bir arada yaşadığı, çok kültürlü bir yapıya sahip bir ülkedir. Bu çeşitlilik, Türkiye’nin siyasal tarihini ve toplumsal yapısını derinden şekillendirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu’nun çok uluslu yapısından Cumhuriyet dönemiyle birlikte kurulan ulus-devlet yapısına geçiş, etnik kimliklerin siyaset üzerindeki etkilerini belirleyen önemli bir dönüm noktası olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında, ulusal bir kimlik inşa etme süreci, etnik kimliklerin çoğu zaman görmezden gelinmesine veya asimilasyona tabi tutulmasına yol açmış, bu da toplumsal ve siyasal gerilimlere neden olmuştur.

Bu çalışma, Türkiye’de etnik kimliklerin siyasal süreçlerdeki rolünü derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. Özellikle, etnisitenin yalnızca bir kimlik meselesi değil, aynı zamanda siyasal stratejilerde önemli bir araç olarak kullanıldığını vurgulamayı amaçlamaktadır. Türkiye’de etnik temelli siyasi hareketlerin yükselmesi, seçim stratejilerinin şekillenmesinden toplumsal kutuplaşmalara kadar geniş bir etki alanına sahiptir. Etnik kimliklerin, siyasi partiler ve liderler tarafından nasıl manipüle edildiği, toplumsal uzlaşmayı nasıl etkilediği ve bunların uzun vadede siyasi davranışları nasıl biçimlendirdiği bu araştırmanın odak noktalarındandır.

Araştırma, literatür taraması ile üç temel aşamada yürütülecektir. İlk olarak, Türkiye’de etnik kimliklerin tarihsel gelişimi ve Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki ulus-devlet inşası süreci ele alınacaktır. Osmanlı’dan Cumhuriyet’e geçişteki etnik temelli politikaların ve dışlama süreçlerinin tarihsel izleri incelenecek, bunun Türk siyasal düşüncesine nasıl yansıdığı tartışılacaktır. İkinci aşamada, etnik temelli siyasal hareketlerin günümüzdeki etkileri analiz edilecektir. Özellikle Kürt, Alevi ve diğer etnik kimliklere dayanan siyasi hareketlerin seçim stratejilerindeki ve toplumsal kutuplaşmadaki rollerine odaklanılacaktır. Son olarak, etnisitenin siyasal kutuplaşma, eşitsizlikler ve toplumsal çatışmalar üzerindeki etkileri sosyolojik bir perspektifle değerlendirilecektir. Bu çerçevede, etnik kimliklerin toplumsal yapıdaki yansımaları, halkın siyasal davranışları üzerindeki etkileri ve uzun vadeli sonuçları üzerinde durulacaktır.

Bu çalışma, siyaset sosyolojisi alanında hem teorik hem de pratik düzeyde katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Özellikle etnik kimlik, kimlik siyaseti, toplumsal kutuplaşma ve siyasal davranışlar arasındaki ilişkilere dair yeni bir perspektif sunarak hem akademik literatüre hem de güncel siyasi tartışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Etnik Kimlik, Ulus Devlet, Kutuplaşma, Siyasal Davranışlar, Uzlaş.

ESKİ MAHKÛMLARIN YENİ YAŞAMLARINDAKİ KAVRAM: SOSYAL DIŞLANMA

Doç. Dr. İpek AGCADAĞ ÇELİK

Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ipekagcadag@kilis.edu.tr – 0000-0002-2469-668X

ÖZET

İnsan doğasının en temel ihtiyaçlarından biri olan ait olma, kendini olduğu yerde güvende hissetme duygusu yaşantımızda çok büyük etkileri olan bir duygudur. Bu duyguyla birlikte dünyanın zor şartlarına uyum sağlayabilmek ve tutunabilmek için insanların birbirleriyle dayanışması, iş bölümü yapması, diğer insanlarla paylaşım içinde bulunması gerekmektedir. Sosyal bir varlık olan insanın bu sosyalliğe katılabilme derecesi, onun bütün hayatını etkilemektedir. Karşılacağı temel ihtiyaçlar arasında bulunan bir gruba ait olma ihtiyacı karşılaştığı herhangi bir engel bireyi rahatsız eder. Bu engelin düzeyinin yükselmesi ise, sosyal dışlanma kavramını ortaya çıkarmaktadır. Sosyal dışlanma, toplumun “normal” olarak değerlendirmedikleri insanlarla bağlarını koparmasını ifade etmektedir. Bu kopuş ise, anormal olarak görülen kişilerin ruh dünyasına etki etmekte ve sosyal bir acı hissetmelerine neden olmaktadır. Toplamların normal olmayan, anormal veya marjinal olarak “etiketledikleri” bu kişiler ise genellikle madde bağımlıları, suçlular, eski mahkûmlar, fiziksel ve/veya zihinsel engelliler, yalnız ebeveynler ve bakıma muhtaç yaşlılar ve diğerleridir. Toplumun normal akışına uymadıkları ve toplumsal düzeni sekteye uğrattıkları düşüncesi bu gruplar için farklı derecelerde sosyal dışlanmayı beraberinde getirmektedir. Bu noktadan hareketle, bu araştırmanın konusunun sosyal dışlanma ekseninde yer alan gruplardan biri olan eski mahkûmlar oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin kullandığı çalışmada veri toplama aracı olarak derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda, çeşitli suçlar nedeniyle hapisaneye girmiş, bir süre hapisanede kaldıktan sonra cezasını çekerek tahliye edilmiş kişilerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda araştırma örneklemini oluşturan eski mahkûmların hapisaneye giriş nedenleri, hapisanedeki yaşamları, hapisanede bulundukları süreçte ve tahliye sonrasında aileleriyle sosyal ilişkileri, hapisane deneyimi sonrası sosyal çevreleriyle ilişkilerinin değişimi ve söz konusu deneyim sonrası çalışma yaşamına katılımlarıyla ilgili elde edilen araştırma bulguları sosyolojik bir perspektifle analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal dışlanma, marjinal gruplar, eski mahkûm.

TÜRKİYE’DE KADIN İÇ GÖÇÜNÜ GÜNCEL İSTATİSTİKLER EKSENİNDE DEĞERLENDİRMEK

Doç. Dr. İpek AGCADAĞ ÇELİK

Kilis 7 Aralık Üniversitesi

ipekagcadag@kilis.edu.tr – 0000-0002-2469-668X

ÖZET

Ülke sınırları içerisinde bireylerin bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine coğrafi hareketini ifade eden iç göç sadece mekânsal ve bireysel bir değişimi değil ülkenin demografik ve toplumsal yapısını da değiştiren bir olgudur. Resmi verilere göre, Türkiye’de 2023 yılında iller arası göç eden kişi sayısının üç buçuk milyon civarında olması, iç göçün ülkemizde güncelliğini korumaya devam eden bir olgu olduğunu göstermektedir. Nedenleri, süreçleri, sonuçları değişmekle birlikte, iç göçün değişmeyen en önemli özelliklerinden biri göçmenlerin kadınlardan ve erkeklerden oluşmasıdır. Türkiye’de iç göç gerçekleştiren kadın ve erkeklerin sayısında değişimler gözlenmekle birlikte, güncel resmi verilere göre 2023 yılında kadın göçmenlerin sayısı, erkek göçmenlerin sayısından fazladır. Ancak kadın göçmenlerle ilgili değişmeyen önemli noktalardan biri kadınların göç nedenlerinde ilk sırayı, onlarca yıldır olduğu gibi, yine hane/aile bireylerinden birine bağlı göç oluşturmaktadır. Başka bir deyişle, kadınlar evlilik nedeniyle göç etmekte ve evlilik öncesi yaşadıkları yerleşim yerlerini terk ederek eşlerinin yaşadıkları yerleşim yerlerine hareket etmektedirler. Kadınların göç nedenleri arasında daha iyi yaşam koşullarına sahip olma isteği, eğitim, doğal afet, tayin ve iş değişikliği gibi nedenler de bulunmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de kadın iç göçü güncel istatistiklerden yararlanılarak etraflıca ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İç göç, kadın göçü, kadın göçmen, Türkiye.

AKADEMİDE KADIN OLARAK VAR OL(AMA)MAK TO EXİST (OR NOT) AS A WOMAN İN ACADEMİA

Şahender AŞKAL

Sakarya Üniversitesi,

sahinder.salih1@ogr.sakarya.edu.tr, 0000-0003-0399-9713

ÖZET

Farklı kültürlerde farklı biçimlerde ortaya çıkan toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında tarihsel süreç içerisinde erkekler ile birlikte ortak bir yaşam sürdüren kadınlar gerek ekonomik unsurlar gerek inanç sistemleri gerekse toplumların değer yargıları/ön yargıları ile şekillenen tutumlar sonucunda toplumsal bilinç karşısında dezavantajlı bir konumda yer almışlardır. Toplumsal cinsiyet temelli kriterler ekseninde kadın ve erkeğin toplumsal yaşam içerisinde rol ve sorumluluklarının belirlendiği gibi meslek seçimleri noktasında da belirgin bir tipleştirme durumu söz konusudur. Bu durum üniversitelere de yansımaktadır. Bu bağlamda çalışma akademik alanda toplumsal cinsiyet bağlamında kadınların yaşadığı sorunlar ve bu sorunların kadınların akademik başarı düzeylerini nasıl etkilendiğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini lisans eğitimi sonrası akademik hayatına devam eden kadınlar, örneklemini ise Doktora düzeyinde yükseköğretime devam etmekte olan 8 kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma için seçilen katılımcılar araştırmanın amacı doğrultusunda seçilmiştir. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler belirlenen çerçeveler ekseninde gruplandırılmış ve veriler kadınların akademik yaşamda karşılaştığı sorunlara ilişkin tutumlar toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında iki kategoride sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Kadın, Akademi

ABSTRACT

In the context of gender roles, which manifest in various ways across different cultures, women, who have shared a common life with men throughout history, have often been placed in a disadvantaged position in the face of societal consciousness due to attitudes shaped by economic factors, belief systems, and societal values or prejudices. Gender-based criteria not only define the roles and responsibilities of men and women in social life but also lead to significant stereotyping in career choices. This phenomenon is also reflected in universities. In this context, the study aims to examine the challenges women face in academia regarding gender roles and how these challenges affect their academic performance. The population of the study consists of women who continue their academic careers after undergraduate education, while the sample includes 8 female participants pursuing doctoral-level higher education. The participants were selected purposefully in line with the study's objectives. The data obtained from the interviews were grouped within predetermined frameworks, and the attitudes derived from these interviews regarding the challenges faced by women in academic life were categorized into two themes based on gender roles.

Keywords: Gender, Women, Academia

SURİYELİ GÖÇMEN KADINLARDA NAZAR İNANCI: GAZİANTEP İLİ ÖRNEĞİ

Tuğba Aykal

Gaziantep Üniversitesi

Göç Enstitüsü Göç Çalışmaları Ana Bilim Dalı

aykaltugba@gmail.com ORCID: 0009-0002-0887-6536

ÖZET

Dünya genelinde birçok kültür, kendi içinde çeşitli inançlar barındırmaktadır. Bu inançların oluşup şekillenmesinde toplumların gelenek, görenek, örf ve âdetleri önemli rol oynar. Nazar inancı da bu pek çok kültürel kabulde görülen bir inanıştır. Türk kültüründe geniş ritüel varlığına sahip olan nazar inancının mitolojik bir temele dayandığı, Antik Mısır'dan Antik Yunan'a uzanan uzun bir köke sahip olduğu bilinmektedir. "Bakış, bakma" anlamına gelen bu sözcük, belirli kişilerde bulunduğu inanılan, kıskançlık veya hayranlıkla bakılan canlı ya da cansız varlıklara olumsuz etki edebilecek bir güç veya tesir olarak tanımlanabilir. İyi ya da kötü düşüncelerin göz aracılığıyla dışa vurulduğuna inanıldığından, insanoğlu bu tür olumsuz durumları bertaraf edebilmek amacıyla çeşitli nesnelerden medet ummuştur. Bugün hâlâ güncelliğini koruyan nazar inancı, farklı kültürlerde benzer veya farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır.

Göç, farklı coğrafyalardan gelen insanların bir arada yaşamasını sağlayarak kültürler arası etkileşime zemin hazırlar. Türkiye, coğrafi konumu, siyasi gelişmeler ve ekonomik farklılıklar gibi çok yönlü nedenlerle uzun yıllardır göç alan bir ülke konumundadır. Yakın çevresinde yaşanan savaşlar ve istikrarsızlık ortamları; özellikle Suriye, Irak ve Afganistan gibi ülkelerden insanların Türkiye'ye sığınmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, Suriye'den Türkiye'ye gelen ve Gaziantep'te yaşayan göçmen kadınların nazar inançları üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, Gaziantep'te yaşayan Suriyeli göçmen kadınlarla mülakatlar yapılmış, onların nazar hakkındaki düşünceleri, korunma pratikleri ve aile içinde bu inancın aktarımı incelenmiştir. Ayrıca, kültürel uyum sürecinde yeni toplumsal ortamlara adapte olmaya çalışırken nazar inancının, kadınlara manevi bir sığınak sağladığı ve karşılaştıkları belirsizlik durumlarında güvenlik hissi oluşturduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nazar, göç, kadın

ABSTRACT

Across the world, many cultures encompass various beliefs. The traditions, customs, and practices of societies play a significant role in shaping these beliefs. The belief in the evil eye is one such notion found in numerous cultural contexts. In Turkish culture, the belief in the evil eye, with its extensive array of rituals, is known to have a mythological foundation tracing back to Ancient Egypt and Ancient Greece. The term, which means "gaze" or "looking," is defined as a force or influence believed to emanate from certain individuals and negatively affect living

beings or inanimate objects when viewed with jealousy or admiration. Since it is believed that good or bad thoughts are conveyed through the eyes, people have sought solace in various objects to counteract such negative effects. The belief in the evil eye, still prevalent today, manifests in different ways across various cultures.

Migration fosters intercultural interaction by bringing together people from diverse regions. Due to its geographical location, political developments, and economic disparities, Turkey has been a destination for migration for many years. Wars and instability in neighboring regions, particularly in countries such as Syria, Iraq, and Afghanistan, have led people to seek refuge in Turkey. This study examines the beliefs regarding the evil eye among migrant women from Syria living in Gaziantep, Turkey. Within this context, interviews were conducted with Syrian migrant women in Gaziantep to explore their perspectives on the evil eye, their protective practices, and the intergenerational transmission of this belief within families. Additionally, it was observed that during the process of cultural adaptation, the belief in the evil eye serves as a spiritual refuge for women, providing a sense of security in times of uncertainty.

Keywords: Evil Eye, Migration, Women

PETROLCÜ-BİLİM ADAMI KHOSHBAKHT YUSİFZADEH: GERÇEK BİR KİŞİLİĞİN SANATSAL GÖRÜNTÜSÜ

ZAKİRE ALİYEVA

Azerbaycan, Baku. Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi. Nizami Gencevi ad. Edebiyat Enstitusu. AZ 1143, Hüseyin Cavid prospekti, 115, Esas bina, V. Kat.,

zakiraalieva7@gamil.com

ORCID ID [0009-0005-0586-6211](https://orcid.org/0009-0005-0586-6211)

ÖZET

Neft (Petrol) Baküsü, efsanevi Neft Taşları, Bakü petrol endüstrisi işçilerinin kahramanca ve özverili yaşamı, sıkı çalışmaları, başarı ve zaferleri şairlerimiz ve yazarlarımız için gizemli ilham kaynaklarıdır. Yaratıcılık için bir ilham kaynağı olarak hala ilgi çekicidir. Bu ilginç temsilcilerden biri de Bakü petrol bilimcisi Khoşbakht Yusifzade'dir. Bakü petrolcüsü Kh.Yusifzade ile başlayan ve Bakü akademisyeni Kh.Yusifzade ile biten hayat yolu, Azerbaycan petrol endüstrisi tarihinin en önemli dönemlerine ve gelişme alanlarına denk geliyor. Kh.Yusifzade Azerbaycan petrol endüstrisinin yaşayan bir ansiklopedisiydi. Liderliği ve katılımıyla Hazar'ın Azerbaycan sektöründe "Sangaçal-deniz", "Bulla-deniz", "Duvanni-deniz", "Bahar", "Azeri", "Çırak", "Güneşli", "Kepaz" Deniz, Hazar'ın Türkmen kesiminde "LAM", "Livanov", "Barinov" vb. gaz yoğunlaşma birikintileri keşfedildi. Onun hem bilimsel-teknolojik hem de sanatsal-belgesel yaratıcı düşüncenin ürünü olan eserlerinde Azerbaycan'ın yeni petrol stratejisinin başarıları, bazen de yoğun tartışmaların dramatik sahneleri takip edilebiliyor.

Makalenin ilk bölümünde Kh.Yusifzade'in Azerbaycan'ın petrol tarihi, petrol endüstrisi ve petrol stratejisine ilişkin temel araştırma ve keşifleri ile "Yüzyılın Anlaşması"nın imzalanmasına katılımı anlatılıyor. Aynı zamanda bu ünlü Bakü petrolcüsünün sanatsal imajına ithaf edilen sanat eserleri de tartışılmaktadır. Kaderi ve kalbi kopmaz tellerle denize bağlanan akademisyenin bilimsel çalışmalarının yanı sıra sanatsal ve gazetecilik yaratıcılığı, belgesel yazıları ve anıları da analize dahil ediliyor.

Makalenin ikinci bölümünde Kh.Yusifzade'nin sanatsal imajını G.Hüseyinoğlu, S.Valiyev, E.İsgenderzade, C.Memmedov, Kh.İsmayilgizi, Oktay Rza gibi şair ve yazarların, İsa Habibbayli, Profesörler Asıf Rüstemi, Alkhan Bayramoğlu gibi akademisyenlerin eserlerinde görmek mümkündür.

Makalenin sonunda konuyla ilgili önerilen bibliyografik kaynaklara genel bir bakış sunulmaktadır. Bu kaynaklarda önemli süreçler, önemli olaylar, olaylar, çeşitli toplantılar vb. yer almaktadır. Bilgiler kısa ama kapsamlı bir şekilde, kronolojik sırayla, coğrafi konum göstergelerinin doğruluğuyla, sade bir anlatımla sunuluyor.

Anahtar Kelimeler: Khoşbakht Yusifzade, Bakü, Petrol
**PETROLEUM SCIENTIST KHOSHBAKHT YUSIFZADEH: AN ARTISTIC
IMAGE OF A REAL MAN**

ZAKIRE ALIYEVA

**Azerbaijan, Baku. Azerbaijan National Academy of Sciences. Name of Nizami Gencevi.
Institute of Literature. AZ 1143, Huseyin Javid avenue, 115, Main building, V.Cat.,**

zakiraalieva7@gamil.com

ORCID ID [0009-0005-0586-6211](https://orcid.org/0009-0005-0586-6211)

ABSTRACT

Oil (Petroleum) Baku, the legendary Oil Stones, heroic and selfless life, hard work, success and victories of Baku oil industry workers are mysterious sources of inspiration for our poets and writers. It is still interesting as a source of inspiration for creativity. One of these interesting representatives is Khoşbakht Yusifzade, a Baku petroleum scientist. The life path that started with Baku oilman Kh. Yusifzade and ended with Baku academician Kh. Yusifzade corresponds to the most important periods and areas of development in the history of the oil industry of Azerbaijan. Kh. Yusifzade was a living encyclopedia of Azerbaijan's oil industry. "Sangachal-deniz", "Bulla-deniz", "Duvanni-deniz", "Bahar", "Azeri", "Chirak", "Guneshli", "Kepaz" Deniz, Hazar's "LAM", "Livanov", "Barinov" etc. in the Turkmen section. gas condensation deposits were discovered. In his works, which are the product of both scientific-technological and artistic-documentary creative thinking, the achievements of Azerbaijan's new oil strategy and sometimes dramatic scenes of intense debates can be followed.

In the first part of the article, Kh. Yusifzade's participation in the signing of the "Agreement of the Century" with his basic researches and discoveries related to Azerbaijan's petroleum history, petroleum industry, and petroleum strategy is described. At the same time, the works of art dedicated to the artistic image of this famous Baku oilman are also discussed. Along with the scientific works of the academician whose fate and heart were tied to the sea by unbreakable wires, artistic and journalistic creativity, documentary writings and memories are also included in the analysis.

In the second part of the article, the artistic image of Kh. Yusifzade can be seen in the works of poets and writers such as G. Huseyinoglu, S. Valiyev, E. Isgenderzade, J. Memmedov, Kh. Ismayilgizi, Oktay Rza, academicians such as Isa Habibbayli, Professors Asif Rüstemli, Alkhan Bayramoglu. it is possible.

At the end of the article, an overview of the recommended bibliographic sources on the subject is presented.

Keywords: Khoşbakht Yusifzade, Baku, Petrol

BİR KADIN OLARAK İSTANBUL: TEVFİK FİKRET’İN “SİS” ŞİİRİNDE CİNSİYETÇİ (SEXİST) DİL

Dr. Özden Savaş²⁷

ÖZ

18. yy’da ortaya çıkarak birçok araştırmanın konusu olan feminizm, genel itibariyle toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı esas alır. Kadınların kamusal alanda var olması, geleneksel toplumsal rollerin sorgulanarak cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması, erkek egemen siyasi, sosyal ve kültürel alanın kadınlara da aynı oranda olanak sağlaması gibi pek çok ana sorunun giderilmesi, feminizm tartışmalarının belli başlı problemlerini oluşturmaktadır. Erkeklik çalışmalarının ise bu alanın bir alt dalı olarak geliştiğini ve feminist yaklaşımı destekleyici bir unsur olarak ele alındığı görülmektedir. Tarihsel sürecine bakıldığında yazar ve şairler bakımından genellikle erkek egemen bir sanat dalı olarak edebiyat; feminist yaklaşımla incelenebilecek sayısız esere sahiptir. Türk edebiyatında Servet-i Fünûn deyince ilk akla gelen isim Tefvik Fikret’in ünlü şiiri “Sis” de erkeklik çalışmaları bakımından oldukça ilgi çekici bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu şiirde, şairin büyük bir öfkeyle seslendiği İstanbul bir “kadın” figürdür ve Tefvik Fikret’in dizeleri İstanbul adındaki bu kadına yöneliktir. Geleneksel erkek hegemonyasının temsilcisi şeklinde ortaya çıkan eril söylem, şiirin birçok dizesinde kendini yoğun bir biçimde göstermektedir. Şairin siyasi ve toplumsal yergisinin yöneldiği bir özne olan İstanbul’a, yer yer hakaret ederek seslendiği bir şiir olarak ‘Sis’, cinsiyetçi (sexist) dilin edebiyatımızdaki en iyi örneklerinden birini oluşturmaktadır. Bu çalışmada Tefvik Fikret’in “Sis” adlı şiiri, feminist kuramın alt dalı olarak erkeklik çalışmaları bağlamında cinsiyetçi dil perspektifinden incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Tefvik Fikret, Sis, İstanbul, Eril Dil, feminizm.

²⁷ Bağımsız Araştırmacı, ozdenapaydin@hotmail.com, Orcid: 0000-0001-9718-7104.

A NIETZSCHEAN ANALYSIS OF MORALITY AND POWER DYNAMICS IN LORD OF THE FLIES

Master's Student, GÜLSÜM ZENGİN

SİVAS CUMHURİYET UNIVERSITY, Institute of Social Studies,

zengingulsum99@gmail.com - ORCID ID: 0009-0001-3364-4895

ABSTRACT

This paper seeks to explain William Golding's *Lord of the Flies* through Friedrich Nietzsche's philosophy, particularly in the theories related to the areas of master and slave morality. Golding's novel narrates the story of boys stranded on an island who describe the weakness of human convention and the spiral downwards from order to chaos. Nietzsche believes in the vital part of life being enveloped in power, which is shown from his point of view through domination, obedience, and the will to power portrayed in the novel. The intersection of the two kinds of leading approaches represented by Ralph and Jack should be illustrative of Nietzschean moralities. Whereas Ralph's democratic leadership-one totemized into the form of a conch shell-represents slave morality, which pushes for cooperation and equality in the name of peace, the totalitarian rise of Jack to power represents master morality: emphasis on strength, control, and personal ambition. This parallels well with the criticism Nietzsche had written of societies that restrain the better.

Symbols like these-Piggy's glasses, the beast, and the head of the pig-are enlightening Nietzschean ideas. The stealing of Piggy's glasses shows a shift in resource management from collaborative to tyrannical. The beast is symbolic of manipulation of herd instincts and a statement of Nietzsche's disavowal of religion as a tool of enslavement. Indeed, the head of a pig is the very embodiment of primeval savagery. Thus, it can speak out for Nietzsche's theory that, actually, the darker instincts are what make life flourish.

Key Words: Friedrich Nietzsche, *Lord of the Flies*, power, morality, domination, obedience.

ROALD DAHL'IN MATHILDA ESERİNDE BİR ÇOCUK GÖZÜYLE YETİŞKİNLERİN DEĞER ANLAYIŞI ve TUTUMLARI

***Doç. Dr. Sevra Fıncioğulları**

Mail: sevrafirinci@gmail.com

**Herhangi bir kuruma bağlı
olarak çalışmıyorum**

Orcid: 0000-0003-1052-6092

R. Dahl'ın Mathilda eseri yetişkinlerin çocuğa yaklaşımı, çocuk yetiştirme tutumları ve yetişkinler dünyasındaki değer anlayışına yönelik eleştirel mesajlar içeren bir eserdir. Mathilda kardeşi, annesi ve babasıyla yaşayan 4 yaşında bir çocuktur. Evde ailesiyle geçirdiği zaman içinde sevgi görmeyen Mathilda anne ve babasının insanları aldatarak daha çok kazanç elde etmeye yönelik öğütlerine rağmen kendi içindeki dürüst ve ilkeli yaşam çağrısına kulak veren bir çocuktur. Araba tamircisi olan babasının çeşitli hilelerle bozuk arabaları oldukça pahalıya satmasını ve bununla övünmesini şaşkınlık içinde izlemektedir. Annesinin sevgisizliği ve kendisini sürekli azarlayan tavrı kadar televizyon izlemeye olan düşkünlüğü de onu şaşırtmaktadır. Televizyonda maddiyat, toplumsal cinsiyet (kızların zengin bir eş bulmak için sürekli bakımlı ve becerikli görünme gayreti, para hırsı vs) gibi konulardaki mesajlarını çocuğuna aşılama çalışması Mathilda'yı rahatsız etmektedir. Mathilda okumayı neredeyse kendi kendine sökerek ve eline geçirdiği romanları okuyarak zaman geçirmektedir. Ailesi evde yokken tek başına kütüphaneye giderek önce çocuk masallarını ardından yetişkinler için olan romanları okuyan bu küçük kız, anne ve babasının ona öğretip telkin ettiklerinin dışında bambaşka dünyaları kitaplar sayesinde keşfetmiştir. Karakter simgenin bu anlam yükü ailesinin değer anlayış karşısında bir tezat oluşturmak üzere çizilmiştir. Mathilda anne ve babasının iyi, sevecen, anlayışlı ve dürüst insanlar olmasını isteyen olamadıkları için buna katlanmak zorunda olan bir çocuktur. Yeni yazdırıldığı okulda okuma konusundaki güçlü yeteneğini fark edecek olan öğretmeni ile tanışır. Çocuklara büyük bir sevgiyle bağlı olan öğretmen ile çocuklara şiddet uygulayan ve onlara nefreti ve tahammülsüzlüğünü her fırsatta vurgulayan müdüre yine birbirine zıt anlam yükleriyle donanmış yetişkin simgeler olarak çizilmişlerdir. Müdürenin tutumu ile Mathilda'nın anne ve babasının adaletsiz, sevgisiz yaklaşımı yine simge içinden eleştiriye tabi tutularak betimlenmişlerdir. Eserin sonunda kötülüğü seçen simgelerin

yenilgileri, yetişkin dünyasındaki yıkıcı, olumsuz eğilimler ve buna yönelik tutumlar cezalandırılmıştır. Bu bağlamda eserin ana mesajının, yarına kalacak olan temel sevgi, değer ve buna bağlı ilişkiler olacağının vurgusu yapılmış, bu temelden beslenen bir yetişkin tutumu ve eğitim anlayışının önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Edebiyat Sosyolojisi, Sosyoloji, Vicdan, Yabancılaşma, Değer

ABSTRACT

VALUE CONCEPT AND ATTITUDES OF ADULTS THROUGH THE EYES OF A CHILD IN ROALD DAHL'S MATHILDA

R. Dahl's Mathilda is a work that contains critical messages about adults' approach to children, child-rearing attitudes and the understanding of values in the adult world. Mathilda is a 4-year-old child who lives with her brother, mother and father. Mathilda, who does not receive love during the time she spends at home with her family, is a child who listens to her parents' advice to gain more profit by deceiving people, but she heeds her inner call for an honest and principled life. She watches in amazement as her father, a car mechanic, uses various tricks to sell broken cars at high prices and brags about it. Her mother's lack of love and her constant scolding attitude as well as her fondness for watching television surprises her. Mathilda is disturbed by the messages she tries to instill in her child about materialism, gender (girls' constant effort to look well-groomed and skillful in order to find a rich husband, greed for money, etc.). Mathilda learns to read almost by herself and spends her time reading the novels she can get her hands on. This little girl, who goes to the library alone when her parents are not home and reads first children's fairy tales and then novels for adults, has discovered completely different worlds through books other than the ones her parents teach and indoctrinate her. This load of meaning of the character symbol is drawn to create a contrast against her family's values.

Mathilda is a child who wants her parents to be good, loving, understanding and honest people, but has to put up with the fact that they are not. At her new school, she meets a teacher who recognizes her strong talent for reading. The teacher, who is devoted to the children with great love, and the principal, who is violent towards the children and emphasizes her hatred and intolerance towards them at every opportunity, are drawn as adult symbols with opposite meanings.

The attitude of the headmistress and the unjust, unloving approach of Mathilda's parents are again criticized and depicted through symbols. At the end of the work, the defeats of the symbols who chose evil, the destructive, negative tendencies in the adult world and the attitudes towards them are punished. In this context, the main message of the work emphasizes that the main message of the work will be the basic love, value and related relationships that will remain for tomorrow, and the importance of an adult attitude and educational understanding that feeds on this basis is emphasized.

Keywords: Sociology of Literature, Sociology, Conscience, Alienation, Value

BOSTAN AS A GLISTERING CANDLE OF ISLAM

Öğr. Gör. MURAT GÖKMEN²⁸

Düzce Üniversitesi, muratgokmen@duzce.edu.tr –

Orchid: 0000-0002-0797-8226

Abstract

The study argues that through *Bostan*, Sa'di Shirazi eklimised²⁹ universal values for humanity. The study suggests that, by using his artistic talent Shirazi successfully captures the attention of his readers by veşliking people through the life journey

²⁸ Öğr. Gör. & Araştırma Dekanlığı, Yabancı Dil Destek Birimi, Düzce Üniversitesi, Türkiye., Lecturer & Office of The Dean of Research, Foreign Language Support Department, Düzce University, Düzce, Türkiye.
<https://scholar.google.com/citations?hl=tr&user=ZWRlpaggAAAAJ>.

²⁹ **Eklimisation:** Laying the foundations of a thing, phenomenon, giving it its first shape and forming its basic building block. Although it is from the same word family group as articulation, here, articulation contains the meaning of the state, essence and by shaping of the initial state before articulation.

Eklimise (Verb): Academic studies are the formal eklimisation of a discourse.

Eklim (Noun): Eklim's newly published book was informative.

Eklimatic (Adjective): Duru's eklimatic pattern impressed her scholars.

Eklimly (Adverb): The university by generating generations eklimly contributed to the welfare of the country. The seeds that she eklimly planted prevented possible avalanches. *This word is produced by Prof. Dr. Süleyman GÖKSOY and Lecturer. Gör. Murat GÖKMEN in order to contribute to Turkish and English Language (Göksoy & Gökmen, 2024, p. 288).

to find the grace of Allah.³⁰ By that, the study proposes that Shirazi delivers his message in a very soft, understandable *sebut*³¹ tone. The study contends that Shirazi by capturing the interest of its readers with his *belif*³² and fluent style conveys the advice of Islam to the whole of humanity without irritating them. Shirazi by exemplifying incidents with allegorical short stories and real-life events aims to earn the consent of his readers with his naïve and elegant tone. The study argues that Shirazi's *janik*³³ tone and his word preferences helped him to gain the consent of his readers by providing them an alternative

³⁰ **Veşlik etmek:** Means to mediate someone, something in a protected manner. It means to ensure that a person, object or thing goes from one place to another in a protected, sheltered way or transfer it safely. Although it seems to fulfil the same meaning as being "vesile" synonym with Arabic language, *veşlik* here means to ensure that the person or object transferred from one place to another safely. In this respect, to be accompanied does not only mean to be with the person or object like the verb to accompany. To *veşlik* means more than accompanying, it refers to ensuring that the person or object travels from one place to another under supervision. Ultimately, the person who accompanies means to ensure that the person or object reaches a place safely. Although the Turkish word for protection seems to be synonym to this word, *veşlik etmek* also embraces the meaning of protection.

Veşlik (Verb): Hatice and Yeşim went to home this morning by *vesliking* their daughters. I want you to *veşlik* my baby while I am out of the town. I would request your *veşliking* to my students while they go to their homes. Onur and Aslı were seeking ways to *veşliking* to their incoming friends abroad. My brother Yunus Enes is going to *veşlik* me during my trip to New York.

Veşlik (Noun): *Veşlik* has always been a nice person to Duru. Ali *veşliked* me during my studies.

Veşlikly (Adverb): Their *veşlikly* attitudes captured the attention of the visitors.

Veşlik (Adjective): Scholars' *veşliking* attitudes towards students were very much appreciated. This word was produced by the author of this study in order to contribute to the Turkish and English Language.

³¹ **Sebut:** Means attaining refreshment, peace and tranquillity. As- Seb'ut - Tivali: The name is inspired by 'The common name of the long surahs of the Qur'ân which are namely al-Baqara, al-Imrân, Nisâ, Mâide, An'âm, A'râf and Tawbah (or Yûnus). '(Encyclopaedia of Islam, <https://islamansiklopedisi.org.tr/es-sebut-tuvel>).

Sebut (verb): I am very *sebut* because I fulfil my duties. He who is not patient cannot attain *sebut*. Esra was *sebut* to pass her oral examination.

Sebut (Noun): If *Sebut* makes a promise to Yusuf, he fulfills it. *Sebut* informed Tayyip that he would help him in his office.

Sebut (Adjective): Sema, who passed her class had a *sebut* smile on her face. Ayşe, who came home from school with a *sebut* smile on his face immediately started to help her mother.

Sebutly (Adverb): Erdoğan was a calm person who lived *sebutly*. Mr. Kaya, could you see what our cat did again? He was lying on my newly bought pillow *sebutly*. * This word was produced by the author of this study in order to contribute to the Turkish and English Language.

³² **Belif:** Allah's sincere, righteous, beloved servant. Self-sufficient. Not harming anyone in the path of Allah. To be a pure, righteous and servant of Allah.

Belif (Verb): I am very *belif* that I tired my best for Burak's efforts. Eklm, who said that she did not have the opportunity to make music due to exams was very clear and *belif* that she would return to music as soon as she had the chance to do so after the exams.

Belif (Noun): *Belif*, would you please submit your project to your supervisor? Janik was pretty sure that *Belif* would come to help her.

Belifly (Adverb): Demir's *belifly* listening to his teacher helped him to comprehend the subject well. Tekin did his homework very *belifly* and carefully.

Belif (Adjective): Akçakoca Bey's *belif* attitudes caused him to win the favour of the public. Konuralp Bey's good and *belif* relationship with Osman Bey *eklimised* the political unity of the army.

*This word was produced by the author of this study in order to contribute to the Turkish and English Language.

³³ **Janik:** Means beautiful, pleasant, harmonious. It has the same meaning as the expression 'to be close to people', but it is used for the description, harmony and armonious structure of a beauty beyond friendliness.

Janik (Verb): Muhittin's new suit was so *janik*. Funda liked it a lot. Behçet did his task and *janiked* them to his supervisors.

Janik (Noun): Janik said to Nedim that he had submitted his doctoral thesis to the institute.

space for a respectful space where people all had equal rights. The study claims that, with *Bostan*, Shirazi draws the boundaries of an ideal life for humanity by nacering³⁴ and nilering³⁵ the society by means of empowering, initiating, testing and exercising it based on the Qur'an and Sunnah of the Prophet Muhammad. Meanwhile, the study argues that Shirazi uses a narrative to deliver his ideas to shape an ideal life for a society where people would live and prosper peace and serenity for their environment.

The study proposes that Shirazi enlightens a new era for humanity to pursue their life altogether on a common ground where people regardless of the faiths and identities could find a place to represent themselves. Furthermore, the study contends that with *Bostan*, Shirazi aims to lay the foundation of a new life where Islam serves as a candle for enlightening the path of humanity towards finding the divine. The study in this regard designed to be qualitative research employing content analysis.

Key Words: Sa'di Shirazi, Aesthetics, Beauty, Islamic Candle, Moral Teaching

Janik (Adjective): Resul's janik approach made a favourable impression on Mesut and Şerife. Ebubekir's truthfulness and janik attitude towards people made him a very popular person.

Janikly (Adverb): The announcer who spoke janikly impressed Sevtap and Cemal a lot. Nagihan's neat and janik work made it easier for Mehmet and Yaşar to understand the issue. *This word was produced by the author of this study in order to contribute to the Turkish and English Language.

³⁴ **Nacer:** Carving the potential of a person of an object. To cultivate her/him/it and enable their self-fulfilment and sufficing.

Nacer (Verb): The miners were nacering the iron mine neatly. The teacher was careful in nacering her students.

Nacer (Noun): Nacer has introduced his new project. I will consult to Nacer for her experience.

Nacer (Adjective): The students' nacer attitude towards the subject enabled them to learn the subject by hearth.

Nacerly (Adverb): What they were trying to do was to cultivate the pupils nacerly. After Dr. Korkmaz's nacerly interest towards the science, she could produce a new subject out of old stuffs.

³⁵ **Nilener:** A person who tidies up, arranges, assembles things or people. A person who brings together disorganized, separated objects, people or parts to build a pattern or form.

Nilener (Verb): What he was doing was to nilener the stuffs the children disorganized while he was away.

Nilener (Noun): Nilener was very fond of people who pursued their time on searching and innovating new things.

Nilener (Adjective): Sebut's nilener attitudes enabled him to eklemise a new form for the factory.

Nilenerly (Adverb): What they were doing was to eklemise a new life nilenerly.

İSLAMIN PARLAYAN BİR MUMU OLARAK BOSTAN

Özet

Çalışma, Sa'di Şirazi'nin Bostan aracılığıyla insanlığa evrensel değerleri ekimlediğini ³⁶ ileri sürmektedir. Çalışma, Şirazi'nin sanatsal yeteneğini kullanarak okuyucularının dikkatini başarılı bir şekilde çektiğini ve onlara Allah'ı bulma yolunda veşlik³⁷ ettiğini ileri sürmektedir. Bununla birlikte, çalışma Şirazi'nin iletmek istediği mesajını gayet yumuşak, anlaşılır ve janik³⁸ bir

³⁶ **Eklimeleme:** Bir şeyin, olgunun temellerini atma, ona ilk şeklini verme ve onun temel yapı taşını oluşturma. Ekimeleme ile aynı kelime aile grubundan olsa da burada ekimeleme ekimelemeden önceki durumu, özü ve ilk halin şekillenmesi anlamını içinde barındırmaktadır.

Eklimelemek (Fiil): Akademik çalışmaları bir söylemin resmen ekimlenmesidir. Faruk ve Önder bu projelerinde yeni bir yerleşim yerini ekimlediler.

Eklimeleme (İsim): Ekim'in yeni aldığı arabası oldukça güzeldi, Tayyar çok beğendi. Ekim doktora için Boston'a gideceğini söyledi.

Eklimli (Sıfat): Belkız'ın ekimli desen çalışmaları birçok insanın dikkatini çekti, Halid de bu desenin aynısını istedi. Ekimli kilimi herkes tarafından çok beğenildi.

Eklimeleme (Zarf): Ekim ekim çalışması öğrencilere gelecek nesiller adına umut verdi. . Abdulfatih'in ekimleyerek büyüttüğü fidanları büyük bir ormanın oluşmasına neden oldu." *Bu kelime Prof. Dr. Süleyman GÖKSOY ile Öğr. Gör. Murat GÖKMEN tarafından Türkçe'ye ve İngilizce'ye bir katkı sunabilmek adına türetilmiştir (Göksoy & Gökmen, 2024, s. 288).

³⁷ **Veşlik etmek:** Birine, bir şeye veya bir şeye korunaklı bir şekilde aracılık etmek anlamına gelir. Bir kişinin, nesnenin ya da şeyin bir yerden başka bir yere korunaklı, korunaklı bir şekilde gitmesini sağlamak ya da güvenli bir şekilde götürmek anlamına gelir. Arapça'da eşlik etmek anlamına gelen "vesile" ile aynı anlamı taşıyor gibi görünse de veşlik, kişinin veya nesnenin bir yerden başka bir yere güvenli bir şekilde ulaşmasını sağlamak demektir. Bu bakımdan eşlik etmek, eşlik etmek fiilinde olduğu gibi sadece kişi ya da nesnenin yanında olmak anlamına gelmemektedir. Eşlik etmek, eşlik etmekten daha fazlasını ifade eder, kişinin veya nesnenin bir yerden başka bir yere gözetim altında seyahat etmesini sağlamak anlamına gelir. Nihayetinde eşlik eden kişi, kişinin ya da nesnenin korunmasını ve güvenliğini aktif bir şekilde sağlayarak bir yere ulaşmasını temin etmek anlamına gelir. Türkçe koruma sözcüğü bu sözcüğe benzer gibi görünse de veşlik etmek de koruma anlamını içerir. Bu anlamda veli olmak, göz kulak olmak, dost olmak ile eş anlamlı bir kelime olarak tanımlanmaktadır.

Veşlik (Fiil): Hatice bu sabah oğluna evine kadar veşlik etti. Yunus şehir dışındayken bebeğine İsmet'in veşlik etmesini istedi. Nafiye evine giderken Yusuf'un ona veşlik etmesini rica etti. Onur ve Aslı yurtdışından gelen Zekiye'ye veşlik yapmanın yollarını arıyorlardı. Yunus Enes kardeşim New York seyahatim sırasında bana veşlik ediyordu. Engin gecenin bu vaktinde Sinem'i yalnız bırakamazdı, ona veşlik etmesi için Güldane'den yardım istedi.

Veşlik (İsim): Veşlik her zaman iyi bir insan olmuştur. Veşlik'in Sebut'a vermiş olduğu sözü hatırlıyorum.

Veşlikle (Zarf): Melahat'ın veşlikle yaptığı börekleri onların çok hoşuna gitmişti. Miraç'ın veşlikle ilmek ilmek ördüğü çalışması sonunda yayınladı

Veşlik (Sıfat): Erdem'in veşlikli tavırları Ferhat ve Zuhul tarafından takdir topladı. Bu kelime çalışmanın yazarı tarafından Türkçe'ye ve İngilizce'ye bir katkı sunabilmek adına türetilmiştir.

³⁸ **Janik:** Güzel, hoş, uyumlu, ahenkli anlamlarına gelmektedir. Türkçe'de 'cana yakın olmak' deyimini ile aynı doğrultuda anlama sahip olmakla beraber cana yakınlıktan öte bir güzelliğin tasviri, uyumu ve ahenkli yapısı için kullanılmaktadır.

Janik (Fiil): Gül'ün yeni evi çok janikti, Büşra çok beğendi. Herşeyden öte, Nisa'nın bu söylemi çok hoşuma gitti ve çok janikti.

Janik (İsim): Janik, enstitüye başvurusunu yaptığını Ayşe ile Fevzi'ye söyledi. Janik faizle ev ya da araba almaya karşı olduğunu söyledi.

Janik (Sıfat): Betül'ün bu janik yaklaşımı bende iyi bir izlenim bıraktı. Osman'ın dürüstlüğü ve halkına karşı janik tavrı Selahattin'in ve Zengi'nin çok hoşuna gitti.

tonda sunduğunu öne sürmektedir. Çalışma, Şirazi'nin belif ³⁹ ve akıcı üslubuyla okuyucularının ilgisini çekerek İslam'ın öğütlerini onlara dikte etmeden ve onları rahatsız etmeden okuyucularına sebut bir tonda⁴⁰ ulaştırdığını iddia etmektedir. Olayları alegorik kıssalar ve gerçek hayattan olaylarla örneklediren Şirazi, naif, zarif ve janik⁴¹ üslubuyla eserinde okurlarının rızasını kazanmayı hedeflemektedir. Çalışma, Şirazi'nin üslubunun ve kelime tercihlerinin, okurlarına herkesin eşit haklara sahip olduğu saygılı bir dünya için alternatif bir mekân sunduğunu ileri sürmektedir. Çalışma, Şirazi'nin Bostan ile insanlık için ideal bir yaşamın sınırlarını, Kur'an ve Hz .Muhammed'in sünneti üzerinde durarak, bunu hem nacerliyerek⁴² hem de

Janikçe (Zarf): Janik janik konuşan Selda, kendisini izleyenleri mest etti. Gülsüm'ün janikçe yaklaşımı Hasanı da Hüseyini de mest etti. *Bu sözcük, bu çalışmanın yazarı tarafından Türkçe'ye ve İngilizce'ye katkı sunmak amacıyla türetilmiştir.

³⁹ **Belif:** Allah'ın halis, muhlis, belif kulu. Kendi halinde. Allah'ın yolunda kimseye zararı dokunmayan. Halis, muhlis Allah yolunda bir kul olmak.

Belif (Fiil): Muhammed'in bu yoğun çalışmalarına karşılık elimden geleni yaptığım için son derece belifim. Sınavlardan resim çizmeye fırsatı olmadığını söyleyen Janik, resim çizme fırsatı yakaladığı için son derece belifti.

Belif (İsim): Belif, lütfen hazırlamış olduğun pastayı misafirlere ikram eder mısın? Sebut, Belif'in yardıma geleceğinden oldukça emindi.

Belif (Zarf): Kadir'in ustasını belif belif dinlemesi onun inşaat işlerini öğrenmesini sağladı. Bulut ve Berfin, çalışmalarını gayet dikkatli ve belifle çalışarak gerçekleştirdiklerini Tahsin'e özellikle söylediler.

Belif (Sıfat): Can Bey'in belif tavırları başta ailesi olmak üzere herkesin onu destelemesini sağladı. Atsız'ın Ertuğrul ile olan belif iletişimi aralarında sebut bir işbirliğinin ekimlenmesini sağladı. *Bu kelime çalışmanın yazarı tarafından Türk Dili ve İngilizce kelime hazinesine bir katkı sunabilmek adına türetilmiştir.

⁴⁰ **Sebut bulmak:** Ferahlık, esenlik ve huzura kavuşmak anlamlarına gelmektedir. Es- Seb'ut – Tivali: "Kur'ân-ı Kerîm'in uzun sûrelerinden Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'râf ve Tevbe'nin (veya Yûnus) ortak adından ilham alarak ve esinlenerek türetilmiştir "(İslam Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/es-sebut-tuvel>). **Sebut (Fiil):** Üzerime düşen görevleri yerine getirdiğim için çok sebutum. Sebat etmeyen, sebut bulamaz (Sabırlı olmayan; feraha, esenliğe huzura kavuşamaz). Ahmet çok ciddi şekilde sebat etti ve sonunda sebut oldu.

Sebut (İsim): Sebut Yusuf'a bir söz verdiyse onu mutlaka yerine getirir. Hacı Abbas Sebut'un eve gelmesini dört gözle bekliyordu.

Sebut (Sıfat): Sınıfını geçen Sema'nın yüzünde sebut bir gülümseme vardı. Sebut bir yıl geçirmenin sevinciyle okuldan eve gelen Ayşe hemen annesine yardım etmeye başladı. Musa sebut bir hayat yaşamıştı.

Sebut (Zarf): Erdoğan sebut sebut yaşayan ve bunu etrafına sirayet ettiren janik bir insandı. İsmail Bey, bizim kedinin yaptığını gördüm mü yine? Yeni aldığım yastığımda sebut sebut yatıyordu. *Bu kelime çalışmanın yazarı tarafından Türkçe'ye ve İngilizce'ye bir katkı sunabilmek adına türetilmiştir.

⁴² **Nacer:** Bir nesnenin ya da kişinin potansiyelini ortaya çıkarmak. Onu işlemek ve onun kendisini yeterli hissetmesini sağlamak.

Nacer (Fiil): Göktürklerin tüm yaşayışı kendilerinden sonra gelecek kuşakları nacerlemektir. Ortadoğu tarihçisi Prof. Dr. Sevda Kefeli öğrencileri ekimleyerek onların önceki bilgileriyle yeni bilgileri birleştirmelerini nacerledi. Düzce Üniversitesi'nde Türkçe eğitimi tamamlayan Emine, lisansüstü çalışmaları için Boğaziçi Üniversitesi'nin yolunu tuttu.

Nacer (İsim). "Her iki cinsiyet için de kullanılabilir." Nacer bu yazılımı kendi kodlayarak oluşturduğunu söyledi. Nacer'in okul çalışmaları ve projeleri önemli bir konuya işaret ediyordu.

Nacer (Sıfat): Kızıtaş madencilik şirketi Doğu'daki altın ve bakır madenlerinin nacer duruma uygun olduğunu; oraya şantiye kurulabileceğini söyledi. Nacer nacer mermeri yontan Burak usta sonunda bir sanat eseri

nilenerliyerek⁴³ toplumu harekete geçirerek, sınavarak ve uygulayarak çizdiğini iddia etmektedir. Bu bağlamda çalışma Şirazi'nin, çevresiyle barış içinde yaşayacak ideal bir toplumun kodlarını hayatı şekillendirici ve nilenerleyici bir tonda sunduğunu ileri sürmektedir. Çalışmada, Şirazi'nin insanlığın ortak paydalarda bir arada yaşaması için yeni bir döneme ışık tuttuğu iddia edilmektedir. Ayrıca çalışma, Şirazi'nin Bostan ile İslam'ın insanlığı aydınlatan bir kandil görevi üstlendiği yeni bir neslin temellerini atmayı hedeflediğini iddia etmektedir. Bu doğrultuda çalışma, içerik analizinin kullanıldığı nitel bir araştırma olarak desenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sa'di Şirazi, Estetik, Güzellik, İslam Kandili, Ahlak Öğretisi

eklimledi. *Bu sözcük, bu çalışmanın yazarı tarafından Türkçe ve İngilizce'ye bir katkı sağlamak amacıyla türetilmiştir.

⁴³ **Nilener:** Toparlayan, düzenleyen, bir araya getiren kişi. Dağınık nesne ya da kısımları bir araya getiren bir form ve şekil oluşturan kişi.

Nilener (Fiil): Onun tüm çabası toplumu iyi, doğru, adil ve güzel bir hayat üzerinde nilenerleştirmekti. Uzun Adam'ın dosyaları o kadar dağılmıştı ki, tüm zamanını onları teker teker nilenerleştirmekle geçirdi.

Nilener (İsim): Nilener bugün kursa erken saatte gitti. Turgut Nilener'e büyük bir miras bıraktığını Adnan ve Süleyman'a da söyledi.

Nilener (Sıfat): Necip'in asıl amacı nilener nesiller yetiştirmektir. Fazıl nilener bir çalışma sonunda şirketinin sermayesini arttırmıştı.

Nilenerli (Zarf): Nilenerli nilenerli düzenlediği odası Beril'in herşeyi yerli yerinde bulmasını kolaylaştırdı. Hasan'ın nilenerli çalışması herkes tarafından takdirle karşılandı. Kısakürek nilener niler eklimlediği sanatının meyvesini sonunda almıştı. *Bu sözcük, bu çalışmanın yazarı tarafından Türkçe ve İngilizce'ye katkı sağlamak amacıyla türetilmiştir.

OLGUN ÇOCUK DERGİSİNDEKİ ÖYKÜLER ÜZERİNE BİR İNCELEME: BİZ YAPARIZ. TÜRKAL. Y. 2500

Dr. Öğr. Üyesi Şaziye DURUKAN

Balıkesir üniversitesi / Necatibey Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü / Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

saziyeayali@balikesir.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-6649-3483

Özet

Olgun Çocuk dergisi 1935 yılında 13 sayı çıkmış bir çocuk dergisidir. Derginin ilk sayısında Türk çocuğunu millî bilince sahip bir bilgin yapmak için çalışacakları belirtilir. Dergide yer alan metinlerde de bu amaç güdülmeye çalışılır. Dergide resimli hikâyeler haricinde toplam 13 öykü vardır. Bu öykülerin dört tanesi tefrika halinde birkaç sayı devam eden öykülerdir. Öykülerin hepsinde çocuklara millî bilinç, vatan sevgisi, cesaret, dürüstlük, hak, sorumluluk, iyilik, hayvan sevgisi gibi değerlerin aşılanmaya çalışıldığı görülür. Öyküler arasında özellikle Burhan Bilbaşar'ın yazdığı Biz Yaparız. Türk. Y. 2500 başlıklı öykü tamamen geleceğin Türk bilginlerinin anlatıldığı bir öykü olması bakımından önemlidir. “Sürekli Fen Ötküncü” başlığı altında on sayı süren öyküde 2500 yılında yedi Türk çocuğunun yeni ve akla gelmedik fen bulgularıyla dünyada ve göklerde neler yaptıkları, ne serüvenler geçirdikleri ve Türk ulusunun adını her yerde nasıl yücelttikleri anlatılır. Öyküde 23. yüzyıldan itibaren Türk ulusunun yeryüzünün en ileri ve bilgili ulusu olduğu özellikle belirtilir ve damarlarında Türk kanı dolaşan, benliklerinde Atatürk'ün yüce varlığı yaşayan Türk çocuklarının her zorluğu başaracağı ifade edilir. Bu çerçevede, 1935 yılından 2500 yılını ön gören bu öyküyle Cumhuriyet dönemi çocuk dergilerinin çoğunun ana politikası olan “ideal çocuk-ideal yurttaş” mesajının verilmeye çalışıldığı açıktır. Söz konusu öyküyle, vatanına, milletine, Mustafa Kemal'e sıkı sıkıya bağlı, Türklük ideali çerçevesinde bilim ve fen odaklı yetiştirilen Türk çocuklarının neler başarabileceğinin ve Türk ulusunun dünya ulusları arasındaki yerinin bir ütopyasının çizilmeye ve bir Türklük algısının oluşturulmaya çalışıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öykü, Cumhuriyet dönemi, Türklük, Olgun Çocuk dergisi.

AN ANALYSIS ON THE STORIES IN OLGUN ÇOCUK MAGAZINE: BİZ YAPARIZ. TÜRKAL. Y. 2500

Abstract

Olgun Çocuk Magazine was a children magazine published for 13 issues in 1935. In the first issue of the magazine, it was stated that they would strive to raise Turkish children as scholars with national consciousness. This aim was tried to be carried out in the texts in the magazine. The magazine contains a total of 13 stories except for the illustrated ones. Four of these stories were released in serial format in several issues. It was seen that in all the stories the values such as national consciousness, patriotism, courage, honesty, justice, responsibility, goodness, and

animal love were tried to be instilled to the children. Among the stories, the story titled Biz Yaparız Türkkal. Y. 2500 written by Burhan Bilbaşar is particularly important as it is a story entirely about the depiction of the Turkish scholars of the future. The story, which lasted for ten issues under the title “Sürekli Fen Ötküncü” recounts the adventures of seven Turkish children in the year 2500, emphasising their new and unprecedented scientific discoveries both on Earth and in the sky. It portrays how they glorified the name of the Turkish nation everywhere. In the story, it is particularly emphasised that from the 23 rd century onward the Turkish nation has been the most advanced and knowledgeable nation on Earth. It is also stated that Turkish children who have Turkish blood flowing through their veins and the great essence of Atatürk embedded in their souls are capable of overcoming any challenge. In this context, it is evident that this story which envisions the year 2500 from the perspective of 1935, the message of “ideal child-ideal citizen”, which is the main policy of many children’s magazines from the Republican Era has been tried to be conveyed. Through this story, it has been determined what Turkish children who are firmly loyal to their homeland, nation and Mustafa Kemal Atatürk and raised with a science and technology oriented mindset within the framework of ideal of Turkishness, can achieve, and an attempt is made to sketch a utopia of the place of the Turkish nation among the nations of the world and to shape a perception of Turkish identity.

Keywords: Story, Republican era, Turkishness, Olgun Çocuk magazine.

BİR YOL METAFORU: “YEDİ DAĞIN ÇİÇEĞİ”

Ayşe KARATAŞ

Selçuk Üniversitesi/ Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lis. Öğr.

ayseekrts55@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-4499-5>

ÖZET

Ramazan Ekici *Dergâh*, *Fayrap*, *Kuşatma*, *Türk Edebiyatı* ve *Mahalle Mektebi* gibi pek çok önemli dergide şiir başta olmak üzere öykü ve eleştiri yazıları yayımlamış çok yönlü bir sanatçıdır. Ekici’nin bir yol metaforunu zekice kurgulayarak anlattığı eseri *Yedi Dağın Çiçeği*, gelenekçi ve yenilikçi motifleri harmanlayarak güümüz romanına farklı bir perspektif sunması açısından önem taşımaktadır. Bildiri, *Yedi Dağın Çiçeği*’ndeki Cemal karakteri üzerinden insanoğlunun yaşam serüvenini, ilmek ilmek dokunan halı ile kelime kelime inşa edilen roman arasındaki metaforik benzerliği incelemeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, eserin içerik analizi, metin çözümlemesi ve bulguların değerlendirilmesi yöntemine dayanmaktadır. Ramazan Ekici, diğer eserlerinde olduğu gibi *Yedi Dağın Çiçeği*’nde gelenekçi ve yenilikçi motifleri bir arada değerlendirir; suyolu, lale, hayat ağacı, karanfil, güvercin gibi motifleri modern teknik ve biçimlerle yoğurarak bir yol metaforu bağlamında postmodern bir eser ortaya koymuştur. Ekici eserinde “halı- roman- insan yolcuğu”ndaki benzerliği üçlü sacayağı olarak vurgulamış, özelde Cemal’in dünya hayatındaki yolculuğu genelde ise okurun kendi iç yolculuğunu nasıl anlamlı kıldığını ve yolda olmanın önemini hatırlatarak kendine has üslubuyla etkileyici bir eser ortaya koymuştur. Dünyada hiçbir şeyin tesadüf olmadığını söyleyen yazar, hayatı bir yol/ yolda olmak olarak algılar. Roman dünyasını da bu yol metaforu üzerinden kurgular.

Anahtar Kelimeler: Ramazan Ekici, Yedi Dağın Çiçeği, Yol Metaforu

DİN DİLİNİN MANTIKİ STATÜSÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Ergin ÖGCEM⁴⁴

Kütahya D.P.Ü. İlahiyat Fakültesi

ergin.ogcem@dpu.edu.tr - 0000-0002-3755-6729

ÖZET

Dil insanı diğer canlılardan farklı kılan en önemli niteliklerinden birisidir. Bununla birlikte insanın yaşam örgüsü içerisinde kullanmış olduğu dil biçim ya da yapıları sürekli bir biçimde tartışma konusu olmuştur. İnsanlık tarihi boyunca tartışmaya en fazla konu olmuş dil biçimlerinden birisi de hiç şüphesiz din dilidir. Din dili; imkânı, yapısı, anlamı, doğruluk değeri vb. birçok yönden tartışma konusu yapılmıştır. İster içeriden bir bakış perspektifinde, ister dışarıdan bir yaklaşımla ele alınmış olsun, bu tartışmaların kahir ekserinde yanlı bir tutum sergilenmiş, problem sahip olunan inanç, düşünce ya da ideolojiye mahkûm edilmeye çalışılmıştır. Bu da konunun doğru ve makul bir şekilde ele alınma olanağını yok etmiştir.

Bu bildiride genel ve öz itibarıyla bir dil değerlendirmesi yapılacaktır, ardından din dili problemi imkân, mahiyet, statü ve anlam gibi çeşitli yönleriyle ele almaya çalışılacaktır. Problem içeriden bir bakışla değerlendirilecek olmakla birlikte, meseleyi farklı yönleriyle ele almış olanların görüşleri de dikkate alınacak, mümkün olduğu kadarıyla objektif bir tutum sergilenmeye çalışılacaktır. Böylece peşin bir yargının belirlemeleri çerçevesinde bir sonuç elde etmeye endeksli mahkûm edici tavrın tuzağına düşmeden, meselenin doğal durumuna uygun bir kanaatin hasıl olmasına çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tanrı, Din, Din Felsefesi, Dil, Din Dili.

⁴⁴ Kütahya D.P.Ü. İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Felsefesi A.B.D. Öğretim Üyesi.

TANRI'NİN FİLLERİ VE İNSANIN ÖZGÜRLÜĞÜ PROBLEMİ

Doç. Dr. Ergin ÖGCEM⁴⁵

Kütahya D.P.Ü. İlahiyat Fakültesi

ergin.ogcem@dpu.edu.tr - 0000-0002-3755-6729

ÖZET

İnsan akıl ve irade sahibi bir varlıktır. Bu özelliklere sahip olması, onu eylem ve seçimlerini belirleme konusunda ayrıcalıklı kılmaktadır. Öyle ki insan bu özellikleri sayesinde gündelik yaşamda karşılaştığı meseleler karşısında nasıl tavır takınacağına, herhangi bir aksiyon gösterip göstermeyeceğine, eğer bir aksiyon gösterecekse bunu niçin ve ne şekilde yapacağına karar verebilmektedir. İşte bu karar verme becerisi aynı zamanda insanı koşullar sarmalından kurtaran ve onu özgür bir varlık haline getiren bir nitelik olmaktadır. Böyle evsafa sahip bir varlığa, tüm varlık düzeninde başka herhangi bir türde tesadüf etmek olanaksızdır.

İnsanı akıl ve irade bakımından değerlendirip, onu özgür bir varlık şeklinde niteleyenler yanında, onu evrenin determinist yasalarıyla koşullu gören hatta akıl ve irade sahibi bir varlık olmasını kabul etmekle birlikte, insan akıl ve iradesinin kendisini kuşatan bir üst akla ve iradeye bağlı olması dolayısıyla sınırlı ve koşullu bir varlık olarak değerlendirenler de olmuştur. Bu değerlendirme biçimlerinden birisi de var oluşun temeline Tanrı'yı koyan teistik geleneklere aittir. Özellikle vahiy kökenli üç büyük müesses din mensupları arasında insanı hür bir varlık olarak değerlendiren ve bu sebeple onu düşünce ve eylemlerinden dolayı sorumlu tutanlara olduğu gibi, dereceleri farklı olmakla birlikte insanın eylemlerini Tanrı'nın eylemleriyle koşullu gören, bu noktada ona fazla bir hürriyet alanı tanımayan görüşlere tesadüf etmek mümkündür. Bu bildiride Tanrı'nın yaratmasının, bilgisinin, kudretinin ne anlama geldiği, bunların insanın seçim ve hürriyetini tayin etme noktasında nasıl bir işlev gördüğü, dolayısıyla insanın gerçek anlamda özgür bir varlık olup olmadığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tanrı, İnsan, Bilgi, Kudret, Hürriyet.

⁴⁵ Kütahya D.P.Ü. İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Felsefesi A.B.D. Öğretim Üyesi.

Aksaraylı Âşık Sururi Başer'in Şiirlerinde Tasavvufî Unsurlar: Kavramlar ve Sûfiler

Mahmut Ulu

Dr. Öğretim Üyesi

Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

Temel İslam Bilimleri/Tasavvuf

mahmut.ulu@hotmail.com

orcid.org/0000-0002-3030-0827

Öz

Tarihî süreçte ele alındığında tasavvufta aşk kavramını ilk dönem sûfilerinden itibaren görmek mümkündür. Her ne kadar zâhid sûfiler Allah sevgisinden çok Allah korkusu üzerine odaklanıp aşk kavramından çok söz etmeseler de yine aynı dönem sûfilerinde ve takip eden dönemlerde nadiren de olsa aşk kavramını görmek mümkündür. Mezkûr dönemlerde aşk yerine daha çok tevhid düşüncesinin pratik yönü olarak kabul edilen muhabbet kavramı kullanılmıştır. Öte yandan sûfiler Allah'a akılla varılamayacağı düşüncesinden hareketle O'na ermenin sevgiyle olacağını, dolayısıyla sûfinin manevî miracının ancak aşk ile gerçekleşeceğini söylemişlerdir. Tasavvufî aşk söylemi zamanla bazı sûfilerin eserlerinde öne çıkarken benzer temanın adına âşık denen halk şairlerinde de işlendiği görülür. Bu çalışma Yunus Emre, Somuncu Baba, Cemâl Halvetî, Pir Ali Aksarâyî gibi tasavvuf tarihi açısından önemli isimlerin yaşadığı Aksaray'da halk şiirinin temsilcilerinden biri olduğu belirtilen Sururi Başer'in şiirlerinde ele aldığı tasavvufî kavramların tahlili ve sûfilerin tespiti amacıyla yapılmıştır. Bu amaca dönük olarak Başer'in şiirlerinde yer alan tasavvufî kavramlar ortaya konulmuş, bu kavramların nasıl ele alındığı, ıstılâhi manasıyla uyumlu olup olmadığı değerlendirilmiştir. Ayrıca bu şiirlerde zikredilen sûfilerin kimler olduğu, hayatları hakkında muhtasar bilgiler ve zikredilme sebepleri üzerinde durulmuştur. Bulgulara bakıldığında Başer'in şiirlerinde tasavvuf tarihinin tanınmış sûfilere yanında daha çok Aksaray'la ilintili olan sûfilere yer verdiği, bu sûfilere kimi zaman kendiyle özdeşleştirdiği, kimi zaman da onların öne çıkan hususlarıyla ilgili zikrettiği tespit edilmiştir. Tasavvufî kavramları ise nadiren terim manasına uygun bir şekilde kullanırken genellikle aslî manasına uygunluk kaygısı gütmeyen, söylemini güçlendirmek, kafiye bütünlüğünü sağlamak ve mesaj vermek için kullandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Tasavvuf İstilahları, Şiir, Sururi Başer.

Sufi Elements in the Poems of Aksaray Minstrel Sururi Bashar

Absract

When considered in the historical process, it is possible to see the concept of love in sufism since the early sufis. Although the ascetic sufis focused on the fear of Allah rather than the love of Allah and did not talk much about the concept of love, it is still possible to see the concept of love, albeit rarely, in the Sufis of the same period and in the following periods. In the mentioned periods, the concept of affection, which is considered the practical aspect of the idea of monotheism, was used instead of love. On the other hand, sufis, based on the idea that Allah cannot be reached through reason, have said that reaching him can only be achieved through love, and therefore the spiritual ascension of the sufi will only be possible through love. While the discourse of sufi love comes to the fore in the works of some sufis over time, it is seen that a similar theme is also used in folk poets called aşık. This study was carried out with the aim of analyzing the sufi concepts and identifying sufis discussed in the poems of Sururi

Bashar, who is stated to be one of the representatives of folk poetry in Aksaray, where important names in terms of sufism history such as Yunus Emre, Somuncu Baba, Cemal Khalvatı, Pir Ali Aksaraylı lived. For this purpose, the sufi concepts in Bashar's poems were put forward, how these concepts were handled and whether they were compatible with their terminological meaning were evaluated. In addition, the identity of the sufis mentioned in these poems, brief information about their lives and the reasons for their mention are emphasized. When the findings are examined, it has been determined that Bashar includes sufis related to Aksaray in addition to the well-known sufis of the history of sufism in his poems, and sometimes identifies these sufis with himself, and sometimes mentions their prominent issues. While he rarely uses sufi concepts in accordance with the meaning of the term, it has been observed that he generally uses them to strengthen his discourse, ensure rhyme integrity and convey a message, without concern for compliance with the original meaning.

Keywords: Sufism, Sufi terms, Poem, Sururi Bashar.

SAFEVÎLER DÖNEMİNDE RİVAYET TEFSİRLERİNİN GELİŞİM SÜRECİ

Doktora Öğrencisi, Gaybullah Şayık

Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel
İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı/Tefsir, ghaibullah.shaiq@gmail.com-

ORCID ID: 0009-0008-5309-6823

ÖZET

Safevîler dönemi (Hicrî 10-12. yüzyıllar), İran'da Şîîliğin resmî mezhep hâline geldiği bir süreçtir. Bu dönemde, dinî ilimlerin birçok alanında olduğu gibi, Kur'ân tefsiri de önemli değişimlerden geçmiştir. Şîî ilim sahalarında Ahbârîlik yaygınlaşmış, felsefî ve tasavvufî eğilimler tefsire dâhil edilmiştir. Dönemin özellikleri arasında rivayet tefsirlerinin gelişerek genişlemesi, kelâmî tartışmaların etkisini yitirmesi ve fikhî tefsirlerin ön plana çıkması yer almaktadır. Bu dönemde temel gelişmeler şöyle sıralanabilir: 1. Şîî Tefsir Anlayışının Dönüşümü: İmamî Şîîliğin resmileşmesiyle kelâmî tefsirler önemini kaybetmiştir ve Felsefî yaklaşım Molla Sadrâ gibi müfessirlerle öne çıkmıştır. 2. Tevil ve Rivayet Tefsirleri: Kur'ân ayetleri Ehl-i Beyt'in faziletlerini ve muhaliflerini açıklamak için sıkça tevil edilmiştir. Ahbârîlik akımı, Şîî tefsirlerinde masum imamlara dayalı rivayetleri ön plana çıkarmıştır. 3. Fikhî Tefsirler: Safevî döneminde, Şîî rivayetlere dayanan kapsamlı fikhî tefsirler yazılmıştır. Şarabın necisliği gibi konular, rivayetler ışığında tartışılmış ve Sünnî anlayıştan ayrılmıştır. 4. Ahbârîlik Etkisi: Rivayet tefsirlerine odaklanılmış, sahabe ve tâbiîn rivayetlerine yer verilmemiştir. Ehl-i Sünnet tefsir yöntemlerinden uzaklaşmıştır.

Safevîler dönemi, Şîî tefsir çalışmalarının hem yöntem hem de içerik açısından köklü bir dönüşüm yaşadığı bir süreçtir. Bu dönemde İmamî Şîîliğin resmî mezhep hâline gelmesi, Kur'ân tefsirinde rivayet ve Ahbârîlik odaklı yaklaşımları ön plana çıkarmış, kelâmî, fikhî ve rivaî tefsirler kapsamlı eserlerle zenginleşmiştir. Aynı zamanda, Şîîler arasında Kur'ân-ı Kerim'in ancak Hz. Peygamber ve Şîî imamların rivayetlerine göre anlaşılıp yorumlanabileceği görüşü hakim olduğundan dolayı tevilcilik ve Ehl-i Beyt faziletlerini merkeze alan yorumlar bu dönemin rivayet tefsirlerine damga vurmuştur. Bununla birlikte, Sünnî tefsir anlayışı bu dönemde büyük baskılarla karşılaşmış, sınırlı temsil imkânı bulabilmiştir. Ahbârîlik, tefsir alanında Şîî-Sünnî ayrımını derinleştirirken, rivayetlere dayalı tefsirlerin çoğalmasını sağlamıştır. Genel olarak, Safevîler dönemi rivayet tefsir çalışmaları, Şîîliğin dinî düşüncüyü şekillendirdiği ve yorum zenginliği kazandırdığı bir dönemi ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Safevîler, Tefsir, Rivayet, Sünnî, Şîî

THE DEVELOPMENT PROCESS OF NARRATIVE COMMENTARIES IN THE SAFAVID PERIOD

ABSTRACT

The Safavid period (10th-12th centuries Hijri) was a period in which Shiism became the official sect in Iran. During this period, as in many areas of religious sciences, Quran interpretation also went through significant changes. Akhbarism became widespread in the fields of Shiite science, and philosophical and Sufi tendencies were included in tafsir. Characteristics of the period include the expansion of narrated commentary, the loss of influence of theological debates, and the coming to the fore of fiqh commentary. The main developments in this period can be listed as follows: 1. Transformation of the Shiite Understanding of Tafsir: With the officialization of Imami Shiism, theological commentaries lost their importance and the philosophical approach came to the fore with commentators such as Molla Sadra. 2. Interpretations and Narrative Interpretations: Qur'anic verses have been frequently interpreted to explain the virtues and opponents of Ahl al-Bayt. The Akhbari movement brought to the fore the narrations based on innocent imams in Shiite tafsir. 3. Fiqh Commentaries: During the Safavid period, comprehensive fiqh commentaries based on Shiite narrations were written. Issues such as the impurity of wine were discussed in the light of narrations and differed from the Sunni understanding. 4. Akhbari Influence: The focus was on the interpretations of narrations, and the narrations of companions and followers were not included. Ahl al-Sunnah tafsir methods have been moved away.

The Safavid period was a period in which Shia exegesis studies experienced a radical transformation in terms of both method and content. During this period, the emergence of Imamite Shiism as an official sect brought to the forefront approaches focused on narration and Akhbarism in Quranic exegesis, and theological, jurisprudential and narrated exegesis were enriched with comprehensive works. At the same time, since the Shia believed that the Quran could only be understood and interpreted according to the narrations of the Prophet and the Shia imams, interpretations centered on the virtues of the Ahl al-Bayt and left their mark on the narrated exegesis of this period. However, the Sunni understanding of exegesis faced great pressures during this period and had limited representation. While Akhbarism deepened the Shia-Sunni divide in the field of exegesis, it also enabled the increase in exegesis based on narrations. In general, the Safavid period's narrative interpretation studies express a period in which Shiism shaped religious thought and provided a wealth of interpretation.

Keywords: Safavids, Tafsir, Narrative, Sunni, Shia

YUNAN ÖNCESİ FELSEFİ DÜŞÜNCENİN SEYRİ

Prof. Dr. İbrahim Bor

**Hakkari Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Zeynelbey Yerleşkesi,
30100-Hakkari**

ibrahimbor@hakkari.edu.tr 0000-0002-7824-3227

ÖZET

Bu çalışmada eleştirel bir yaklaşımla, Batı merkezci yaygın kanaatin felsefeyi Eski Yunan düşüncesiyle başlatmasına Yunan öncesi felsefi düşüncenin kökenlerine dair özet ve genel bir bakış sunulacaktır. Felsefi düşüncüyü Yunanistandan başlatmak düşüncenin seyrinin önemli bir kesitini göz ardı etmektir. Felsefe, varlığa, insana ve hayata dair en kapsamlı, eleştirel, tutarlı ve akli bir düşünce biçimi olarak tanımlandığında hem teorik hem de pratik olarak Yunan öncesinde birçok medeniyette bu düşünce biçiminin farklı şekillerde ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Hegel felsefeyi özgür düşünceyle özdeşleştirir ve Doğuda özellikle Hint kıtasında özgürlük olmadığından özgür düşüncenin ortaya çıkmadığını iddia eder. Ona göre tarihte özgür düşünce ve felsefe toplumsal düzeyde ilk olarak Yunanistan ve en üst düzeyde Germen halklarında ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan Suhreverdi gibi felsefi düşüncüyü kadim bilgelik olarak tanımlayan birçok filozof Yunan düşüncesi ile özellikle Aristo ile birlikte bu Halidi Hikmet denilen felsefenin bir sapmaya uğradığını iddia ederler. Zira Suhreverdiye göre felsefi gelenek Hermes (İdris) ile başlayıp birçok filozof ve peygamberlerin bin yıllar devam ettirdiği bilginin sadece spekülatif ve teorik bir etkinlik olarak değil, akılla birlikte kalbin ve yaşamın bütünlüğünü içeren aynı zamanda pratik alan olarak birey ve toplumun bilgi ile dönüştürümün gerçekleştirdiği bir etkinliktir. Bu çalışmada Hint, Çin, Mezopotamya ve Mısır düşünce geleneklerinde, yaratılış, ahlak, insan ve Tanrı üzerine geliştirilen düşüncelerinden örneklerle Yunan öncesi düşüncenin seyri ve bu düşünce biçimlerinin Yunan felsefesine nasıl kaynaklı ettiği ele alınacaktır.

Anahatar Kelimeler: Kadim bilgelik, Hint düşüncesi, Çin düşüncesi, Mezopotamya, Mısır, Yunan öncesi felsefe

İmam-ı Mâtürîdî'nin Peygamber İnkârcılarına Verdiği Cevapların Günümüz Deist İddialar Bağlamında Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Dr. Samet Yahya BAL

Gümüşhane Üniversitesi

sametyahya.bal@gumushane.edu.tr/ 0000-0001-6520-7422

Özet

Deist düşünce akımları yaratıcının varlığını kabul etmekle birlikte vahyi ve nübüvvet müessesini reddederler. Tanrı'nın evreni yarattığı ama ona müdahale etmediği ve insanlara yönelik herhangi bir buyrukta bulunmadığını savunurlar. Zira onlara göre akıl yeterli ve yetkin bir araç olup peygamber göndermek, emirler ve yasaklar koymak hikmetli işler değildir. Deizme göre dinin ve ahlakın kaynağı insanın tabiatı ve aklı olup, vahye ihtiyaç yoktur ve vahiy onlara göre gereksizdir. Tarih boyunca vahyi ve peygamberlik müessesini reddeden deist bir anlayışa sahip denebilecek akımlar var olmuştur. Bunlar Aydınlanma öncesi klasik deistler, Aydınlanma çağı sonrası deistler ve modern deistler olarak sınıflandırılabilir. Mâtürîdî kendi dönemindeki Berâhime ve Sümeniyye gibi deist düşünce akımları denilebilecek gruplarla fikri ve aklı zeminde mücadele etmiştir. Mâtürîdî'nin deist düşüncedeki gruplara karşı peygamberliğin ve vahyin ispatı noktasında o gün ortaya koyduğu birçok cevabın bugünün modern deist akımlarına da cevap niteliğinde olduğu ve onun peygamberlik savunusunun güncelliğini koruduğu görülmektedir. Bu nedenle Mâtürîdî'nin peygamberliği ve vahyi inkâr eden akımlara karşı aklın ve vahyin rehberliğinde verdiği doyurucu ve ikna edici cevapların modern deist akımlara karşı da yararlanılabilecek değerli bilgi paketlerini ve argümanları içerdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Nübüvvet, Deizm, İmam-ı Mâtürîdî.

An Evaluation of Imam Maturidi's Responses to Prophet Deniers in the Context of Contemporary Deist Claims

Abstract

Deist thought acknowledges the existence of a Creator but rejects the institution of revelation and prophethood. Deists argue that while God created the universe, He does not intervene in it or issue any commands to humanity. According to them, reason is a sufficient and competent tool, making the sending of prophets and the establishment of divine commands and prohibitions unnecessary. Deists maintain that the sources of religion and morality are human nature and reason, rendering revelation unnecessary in their view. Throughout history, there have been movements that could be characterized as deist, rejecting revelation and

prophethood. These can be categorized as pre-Enlightenment classical deists, post-Enlightenment deists, and modern deists. Imam Maturidi intellectually engaged with groups such as the Barahima and Sumaniyya, which can be considered deist movements of his time. Many of Maturidi's arguments for the proof of prophethood and revelation, developed in response to such groups, remain relevant to modern deist movements. His defense of prophethood continues to be pertinent today. Thus, Maturidi's rational and revelation-based responses to movements denying prophethood and revelation provide valuable arguments and insights that can be utilized in addressing modern deist movements.

Keywords: Theology, Prophethood, Deism, Imam Maturidi.

YAŞLI BİREYLERDE ÖLÜM KAYGISI VE DİNDARLIK

Yüksek Lisans Öğrencisi HALİL UYGUN¹, Doç. Dr. ÖMER FARUK SÖYLEV²

1 Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Disiplinlerarası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, halil.uygun0@ogr.dpu.edu.tr – ORCID ID: 0009-0001-8201-2106

2 Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi Anabilim Dalı, omerfaruk.soylev@dpu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-1935-1957

ÖZET

Ülkemizde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri, birçok alanda manevi ihtiyacı olan bireylere destek vermektedir. Manevi danışmanlık ve rehberliğe en çok ihtiyaç duyan kesimler arasında yaşlı bireyler de bulunmaktadır. Dünyada ve ülkemizde gün geçtikçe artan yaşlı nüfus bulunmaktadır. Yaşlı bireylerin yaşlılığı kabullenme, yaşlılığa eşlik eden hastalıkları kabullenme, yalnızlık duygusuyla baş etme, affetme ve affedilme, sosyalleşme, kendini değerli hissetme, din eğitimi, ölüm gerçeğini anlamlandırma, dua ve ibadet gibi manevi ihtiyaçları olabilmektedir. Bu manevi ihtiyaçlarından biri olan ölüm gerçeğini anlamlandırmaya yönelik olan bu çalışmamızın amacı, yaşlı bireylerde ölüm kaygısı ile dindarlık arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Öncelikle ölüm kaygısı ve dindarlık kavramlarının tanımları yapıldıktan sonra bu konularla ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. Diğer yaş gruplarıyla yapılan çalışmalarda ki gibi yaşlı bireylerle de yapılan çalışmalarda dindarlıkla ölüm kaygısı arasında anlamlı ve pozitif ilişkinin olduğu görülmüştür. Ölüm kaygısının dindarlığı arttıran bir motivasyon kaynağı olabileceği görüşünü desteklemektedir. Yaşlı bireyler dindarlığın gereklerini yerine getirdikçe ölüm gerçeğini daha iyi anlamlandırabilmişlerdir. Yaşlanma sürecindeki birey, din eğitimi yoluyla ölüm konusunda bilgilendirilmesiyle, ölümün doğal bir süreç olduğunu kabullenecek ve kendisine verilmiş zamanı kendisi ve insanlık için faydalı işler yapmaya yönelebileceklerdir. Manevi danışmanlık süreci yaşlı bireylere eğitsel olmaktan ziyade, müjdeleyici, hatırlatıcı, destekleyici ve rahatlatıcı bir tarzda olmalıdır. Yapılan birçok araştırmada dini inanç ve uygulamaların, yaşlılık döneminde karşılaşılan zorluklarla baş etmede önemli bir etken olduğu görülmüştür. Yaşlı bireylere manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerini yerine getirirken manevi danışmanların, ölüm gerçeğini anlamlandırma ihtiyaçlarının da olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu hizmeti veren manevi danışmanların neleri öncelikle göz önünde bulundurmaları gerektiği ile ilgili önerilere de yer verilmiştir. Bu çalışmanın yaşlı bireylere hizmet veren manevi danışmanlara fikir vermesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kavramlar: Manevi Danışmanlık, Yaşlılık, Ölüm Kaygısı ve Dindarlık

ÖRGÜT YAPISININ OLUŞUMUNDA İŞVEREN TUTUMLARI VE MESLEKİ AİDİYET İLE İLİŞKİLİ ÇALIŞMALARIN DERLENMESİ

Prof. Dr. Hatice Zekavet KABASAKAL

Dokuz Eylül Üniversitesi,

zekavet.kabasakal@deu.edu.tr – 0000-0002-3450-1060

Psk. Dan. Belen ÇİNBİLGEL

Dokuz Eylül Üniversitesi,

belen.cinbilgel10@gmail.com – 0009-0002-9666-2713

Psk. Dan. Mehmet GÜMÜŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi,

mehmetgumus361@gmail.com – 0009-0004-5074-7142

Psk. Dan. Zühre Nur AYDIN

Dokuz Eylül Üniversitesi,

zuhreenuraydinn@gmail.com – 0009-0000-6629-2681

ÖZET

Örgüt yapısı, örgütteki iş akışının düzenlenmesi, karar alma durumlarında yetkinin nasıl kullanılacağını belirlenmesi ve örgütteki iletişim biçimleridir. Örgüt yapısının oluşmasında önemli bir yere sahip olan işveren tutumları, işverenlerin; çalışanlarına, çalışma ortamında takındığı davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir. İşveren tutumların yordayıcısı olan mesleki aidiyet, işgörenlerin mesleğinin hayatında değer kazanması olarak açıklanabilmektedir. Bu durumda akla gelen ilk soru örgüt yapısının oluşmasında, işveren tutumlarının ve mesleki aidiyet kavramının etkisidir. Bu çalışmanın amacı, örgüt yapısının oluşumunda işveren tutumları ve mesleki aidiyet kavramının etkisinin incelenmesidir. Belirtilen amaç doğrultusunda çalışmaların tespit edilmesi için sistematik derleme yöntemine uygun olarak veri tabanlarından (Google Akademik, DEÜ Kütüphane, Social Science Research Network, YÖK Ulusal Tez Merkezi vb.) farklı anahtar kelimeleri (Örgüt Yapısı, İşveren Tutumları, Mesleki Aidiyet vb.) aratarak 45 araştırma tespit edilip 38'i araştırmaya dahil edilmiştir. Erişilen çalışmalarda 33 yurt içi alan yazısı, 5 yurt dışı alan yazısı yer almaktadır. İncelenen araştırmalar ışığında çalışmalar genellikle örgüt yapısının; çalışanlar üzerindeki etkisi, örgütsel sessizlik, örgüt kültürü vb. değişkenler ile ilgili olduğu görülmüştür. İşveren tutumları ise literatürde daha çok engelli işgörenler ele alınarak incelenmiştir. Son olarak mesleki aidiyet kavramı ile ilgili çalışmalar ise farklı sektörlerdeki (eğitim, hizmet vb.) işgörenlerin oluşturmuş olduğu

örneklerle ele alınmıştır. İncelenen çalışmalar sonucunda örgüt yapısı, işveren tutumları ve mesleki aidiyet kavramlarının birbirleri üzerine etkileri gözlemlenmiştir. İşveren tutumlarının belirlenmesinde mesleki aidiyet hem etkileyen hem de işveren tutumlarını etkilen bir değişken olurken, örgüt yapısının oluşumunda işveren tutumları ve mesleki aidiyetin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Örgüt yapısı oluşumunda işveren tutumları ve mesleki aidiyet kavramlarını bir arada bulunduran çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Örgüt Yapısı, Örgüt Yapısı Oluşumu, Tutum, İşveren Tutumları, Mesleki Aidiyet*

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUĞU OLAN BABALARIN KATILIMININ BABALARIN ALGILADIĞI ANNE BEKÇİLİĞİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Psk. Ayda Nur GÖNÜL

İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye
pskaydagonul@gmail.com - ORCID ID: 0009-0004-9047-656X

Dr. Öğr. Üyesi Melisa EBEOĞLU DUMAN

Samsun Üniversitesi, Türkiye
melisaebeoglu@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-8893-1237

ÖZET

Giriş: Günümüzde artan baba katılımı çalışmalarıyla birlikte araştırmacılar, babanın çocuğun yaşantısında aktif rol almasının çocuğun gelişiminde son derece önemli olduğunu belirtmektedir. Alanyazında baba katılımının annenin teşvik edici bekçiliği ile olumlu, engelleyici ve kontrol edici bekçiliği ile olumsuz yönde ilişkili olduğu görülmektedir. Ayrıca baba katılımının ebeveynlerin ve çocukların demografik özelliklerine göre farklılaşabildiği dikkati çekmektedir. Ancak bu alanda yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak annelerle gerçekleştirildiği ve bu çalışmalarda da annelerin baba katılımı ve bekçilik algısına odaklanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla babaların gözünden kendi katılımlarını ve eşlerinden algıladığı bekçiliği değerlendirmenin ve babalara göre katılımlarını farklılaştıran faktörlere odaklanmanın önemli olduğu düşünülmektedir. **Amaç:** Mevcut araştırmanın temel amacı, okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların katılımının, babaların algıladığı anne bekçiliği ile ilişkisinin incelenmesidir. Dahası, baba katılımının çeşitli sosyo-demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının değerlendirilmesi de çalışma kapsamında hedeflenmiştir. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini okulöncesi dönemde (3-6 yaş) çocuğu olan, İstanbul’da ikamet eden ve evli 263 babadan oluşmaktadır. Bu çalışmanın modeli ilişkisel tarama modelidir ve katılımcılara kolay bulunabileni örnekleme yöntemiyle ulaşılmıştır. Babaların yaş ortalaması 37,12’dir ($SS= 5,78$). Babaların yarısı bir çocuğa sahip olup büyük çoğunluğu lisans ve üstü bir eğitim düzeyindedir. Veriler, Demografik Bilgi Formu, Baba Katılımı Ölçeği (BAKÖ) ve Anne Bekçiliği Ölçeği-Baba Formu ile 2024 yılında çevrim içi olarak toplanmıştır. Analizler, SPSS 22.0 programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Analiz sonuçlarına göre baba katılımı ile babanın eşinden algıladığı teşvik edici bekçiliği arasında olumlu yönde, babanın eşinden algıladığı engelleyici ve kontrol edici bekçiliği ile arasında ise olumsuz yönde anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Yanı sıra, babanın yaşı ile ilişkili olmadığı görülen baba katılımının çocuk sayısı artıkça azaldığı görülmüştür. Öte yandan, baba katılımının çocuğun cinsiyetine ve babanın çalışma saatlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur. Son olarak, kendisinin ve eşinin daha yüksek eğitim düzeyine sahip olması ve eşinin çalışması durumunda babalarda katılımın daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Tartışma:** Bulgular, ebeveynlik alanyazını bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, baba katılımı, babanın anne bekçiliği algısı, demografik özellikler

GÖÇ SÜRECİNDE YAŞANAN PSİKOLOJİK DURUMLAR VE ALT BOYUTLARI

Tuba GÖZAÇIK

Gaziantep Üniversitesi, Göç Enstitüsü

gozacik.t@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-9571-1111>

ÖZET

Göç, bir bireyin veya bir topluluğun, ekonomik, sosyal, politik ya da çevresel faktörler nedeniyle yaşadığı yerden başka bir yere yerleşmesi sürecidir. Bu süreç, bireylerin ve toplumların yaşamlarında köklü değişikliklere yol açarak, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli psikolojik etkiler bırakmaktadır. Bu çalışma, göçün kaygı, adaptasyon, stres, aidiyet ve sosyal destek gibi psikolojik alt boyutlarını ele alarak, göçün bireyler ve ev sahibi toplumlar üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Göçmenler, yeni bir toplumsal ve kültürel çevreye uyum sağlarken, eski kimlikleri ile yeni ortamın gereklilikleri arasında bir denge kurma çabası içerisine girmektedir. Bu süreç, özellikle genç göçmenlerde uyum sorunlarına yol açabilir ve psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Adaptasyon sürecinde göçmenlerin karşılaştıkları dil bariyerleri, ekonomik güçlükler ve toplumsal dışlanma gibi faktörler, stres ve depresyon gibi psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu süreçte sosyal destek ağlarının, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini artırmada kritik bir role sahip olduğu vurgulanmaktadır. Göçmenlere karşı önyargılar ve ayrımcılık, toplumsal uyumu ve bireylerin psikolojik iyilik hallerini olumsuz etkileyebilmektedir. Göçmenlerin sosyal kabulü ve entegrasyonu, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde psikolojik iyilik hali için önem arz etmektedir. Sonuç olarak, göçün psikolojik etkilerinin çok boyutlu bir analizini sunan bu çalışma, göçmenlerin karşılaştığı zorlukları anlamaya yönelik kapsamlı bir perspektif geliştirmektedir. Bu analizler, göçmenlerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik politikaların ve destek programlarının oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu göç, İsteğe bağlı göç, Psikolojik alt boyutlar

ERGENLERDE YAYGIN KAYGI BOZUKLUĞU VE DUYGU DÜZENLEME SÜRECİNDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİNİN ETKİSİ

Prof. Dr. Fatma Ebru İKİZ

Dokuz Eylül Üniversitesi

ebru.ikiz @deu.edu.tr ORCID ID: 0000-0003-4381-1658

Psikolojik Danışman Eylül Can ŞİMŞEK

Milli Eğitim Bakanlığı

eylulsimseek @gmail.com ORCID ID: 0009-0001-5634-9143

ÖZET

Ergenlik dönemi ile birlikte bireyin yaşamında ve kişilik yapısında birçok değişim olur, sorumlulukları artar. Bu yoğun değişimler ergenlerin duygularında dalgalanma, hızlı değişim, kontrolsüzlük yaşamasına sebep olur. Ayrıca olumsuz irrasyonel sağlıksız düşünceler oluşabilir ve bağlantılı işlevsiz olumsuz duygular ortaya çıkarabilir. En sık görülen kaygı duygusu tüm yaşamına yaygınlaşabilir ve gencin günlük işlevselliğini bozabilir. Duygu düzenleme insan yaşamının işlevselliği açısından oldukça önemlidir, bu sebeple erken yaşlardan itibaren duygu düzenleme becerileri kazandırılması önemli görülmektedir. Duygularını düzenlemede güçlük çeken ergenlerde kaygının sürekli hale gelmesi sonucu Yaygın Kaygı Bozukluğu (YKB) gencin sürekli ve her şeye kaygı duyma halidir. YKB belirtileri arasında duygu düzenlemede güçlük yaşama da vardır. Bilişsel Davranışçı Terapiler (BDT) bireylerin düşünce ve eylemlerinin bağlantılı olduğu görüşündedir ve bireylerin duygularına da odaklanılmaktadır. YKB tedavisinde sık kullanılan BDT, kaygının beraberinde getirdiği duygu düzenleme becerilerinde faydalı olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı ergenlerde YKB ve duygu düzenleme sürecinde BDT'nin etkisini incelemektir. Çalışma, sistematik gözden geçirme yöntemine dayalı olarak yapılandırılmıştır. Veriler, Google Akademik, Yök Tez Tarama, ProQuest, DEU Vetis veri tabanları incelenerek toplanmıştır. Veri tabanlarında Yaygın Kaygı Bozukluğu, sürekli kaygı, duygu düzenleme ve Bilişsel Davranışçı Terapi anahtar kelimeleri hem Türkçe hem de İngilizce aratılarak taranmıştır. PRISMA rehberine göre dahil etme ve dışlama kriterleri kapsamında 1316 çalışmadan 6 tanesi konu ile ilgili olup incelenmiştir. Sonuçlar kaygı bozukluğuna sahip olan ergenlerin duygu düzenleme becerinde zorlandığı ve duygusal düzenleme zorluğunda bağlanma stillerinin de etkili olduğu ve erken dönemlerde bilişsel davranışçı müdahalelerle duygu düzenleme becerisinin geliştirilmesinin ergenlik döneminde kaygı belirtilerinin azalmasına yardımcı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaygın Kaygı Bozukluğu, Sürekli Kaygı, Duygu Düzenleme, Bilişsel Davranışçı Terapi, Ergenlik.

YETİŞKİNLERDE ÖZ-ANLAYIŞIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Psikolojik Danışman Sema Zeynep AYDIN

Yıldız Teknik Üniversitesi,

pskdanzeynepaydin@outlook.com - 0009-0008-0105-6467

Prof. Dr. Seydi Ahmet SATICI

Yıldız Teknik Üniversitesi,

ahmet.satıcı@yildiz.edu.tr - 0000-0002-2871-8589

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yetişkinlerin öz-anlayış düzeylerinin farklı sosyo-demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırma 466 yetişkin birey ile gerçekleştirilmektedir. Yaşları 19 ile 70 arasında değişen katılımcıların %66.3'ü kadın (n=309) ve %33.7'si erkektir (n=157). Yetişkin bireylerin öz-anlayış düzeylerini ölçmek amacıyla Öz-Anlayış Ölçeği kullanılarak veriler elde edilmiş ve sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonrasında bulgular kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre öz-anlayış düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir ($t_{0.05:466}=5.44, p<.05$). Medeni duruma göre öz-anlayış düzeyi incelendiğinde ise katılımcıların öz-anlayış düzeyinin anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür ($F_{2-463}=4.785, p<.05$). Bu bağlamda evli katılımcıların öz-anlayış düzeyinin bekar katılımcılarla karşılaştırıldığında daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde katılımcıların gelir düzeyine göre öz-anlayış düzeyleri incelendiğinde iyi gelir düzeyine sahip olanların öz-anlayış düzeyinin anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür ($F_{2-463}=10.221, p<.05$). Gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların gelir düzeyi düşük olan katılımcılara göre öz-anlayış düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öz-anlayış, sosyo-demografi, yetişkinlik dönemi

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUKTA İHMAL VE İSTİSMAR FARKINDALIĞI: SAMSUN İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Nuri DİCLE

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İTBF Psikoloji Bölümü,

abdullahnuri.dicle@gmail.com - 0000-0002-2765-8457

ÖZET

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin çocukta ihmal ve istismar farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi ile tasarlanan bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 2024 yılında Araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Samsun ili merkez ilçelerinde devlet ve özel anaokullarında görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni, amaçlı örnekleme yöntemlerinden “maksimum çeşitlilik örnekleme” yaklaşımı ile seçilmiştir. Çalışmada alan yazın incelemesinden yola çıkılarak bir soru havuzu oluşturulmuş, maddeler alanda çalışan 3 uzmandan alınan uzman görüşleri doğrultusunda 12 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuş. Katılımcılara ayrıca cinsiyetleri, kıdemleri, çalıştıkları okul türü, eğitimleri esnasında ihmal istismar eğitimi alıp almadıkları, hizmetiçi eğitim kapsamında ihmal istismar eğitimi alıp almadıkları, ebeveyn olma durumları sorulmuştur. Çalışma sonunda Okul Öncesi Öğretmenlerinin çocuk ihmali ve istismarı konusunda bilgi sahibi oldukları ancak bilgi seviyesinin düşük düzeyde olduğu, çocuklardaki ihmal istismar durumlarını fark edebildikleri ancak kavram olarak birbirine karıştırdıkları, ihmal istismar durumu ile karşılaştıklarında yasal süreçler, sosyal, eğitsel ve sağlık alanında atılması gereken adımlar konusunda bilgi sahibi oldukları, ihmalin psikolojik etkilerinin süreç içinde telafi edilebileceği ancak istismarın psikolojik etkilerinin telafisinin uzun süreceği, aldıkları ihmal istismar ile ilgili eğitimi yeterli bulmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar literatür desteği ile tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İhmal, istismar, farkındalık, okul öncesi öğretmeni.

PRESCHOOL TEACHERS' AWARENESS OF CHILD ABUSE AND NEGLECT: THE CASE OF SAMSUN PROVINCE

Asst. Prof. Dr. Abdullah Nuri DİCLE

Ondokuz Mayıs University Psychology Department,

abdullahnuri.dicle@gmail.com - 0000-0002-2765-8457

ABSTRACT

This study was conducted to determine the level of awareness of preschool teachers working in public and private kindergartens affiliated to the Ministry of National Education on child abuse and neglect. In this study designed with qualitative research method, semi-structured interview technique was used. content analysis was used. The study group consisted of 15 preschool teachers working in public and private kindergartens in the central districts of Samsun province affiliated to the Ministry of National Education in 2024, and were selected with the “maximum diversity sampling” approach from purposeful sampling methods. In the study, a question pool was created based on the literature review, and a 12-question semi-structured interview form was created in line with the expert opinions of 3 experts working in the field. Participants were also asked about their gender, seniority, the type of school they work in, whether they received neglect and abuse training during their education, whether they received neglect and abuse training within the scope of in-service training, and their status as parents. At the end of the study, it was concluded that Preschool Teachers have knowledge about child neglect and abuse, but the level of knowledge is low, they can recognize neglect and abuse in children, but they confuse them as concepts, they have knowledge about the legal processes, social, educational and health steps to be taken when they encounter neglect and abuse, the psychological effects of neglect can be compensated in the process, but the psychological effects of abuse can take a long time to compensate, and they do not find the training on neglect and abuse they receive sufficient. The results obtained were discussed with the support of the literature and recommendations were made.

Keywords : Neglect, abuse, awareness, preschool teacher..

AİLE İLETİŞİM BECERİLERİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİNDEKİ KADINLARIN İLETİŞİM BECERİLERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Nuri DİCLE

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İTBF Psikoloji Bölümü,
abdullahnuri.dicle@gmail.com - 0000-0002-2765-8457

ÖZET

Samsun ilinde ikamet eden Denetimli Serbestlik Tedbirindeki Kadınlara yönelik olarak hazırlanan aile iletişim becerileri psikoeğitim programının iletişim becerilerini artırmada etkisi araştırılmıştır. Araştırmada “Kontrol Gruplu Ön-test - Son-test Modele” dayalı yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma deney grubu 12, kontrol grubu 12 Denetimli Serbestlik Tedbirindeki Kadından oluşturulmuş ve çalışma bu şekilde yürütülmüştür. Deney ve kontrol grubuna katılan Denetimli Serbestlik Tedbirindeki Kadınlar seçkisiz atama ile gruplara rastgele dağıtılmıştır. Veri toplama aracı olarak Buluş, Atan ve Sarıkaya (2015) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Ölçeği” ve kadınların demografik bilgilerini belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Deney grubuna, araştırmacı tarafından hazırlanan 8 oturumluk aile iletişim becerileri psikoeğitim programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Araştırmada verilerin analizinde Mann-Whitney U ve Wilcoxon Sıralar Testi uygulanmıştır. Deney ve kontrol grupları arasında deney grubu lehinde anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Araştırmaya bağlı olarak deney grubundaki kadınlara uygulanan aile iletişim becerileri psikoeğitim programının sonucunda aile içi iletişimde olumlu yönde değişimler olduğu ve uygulanan programın etkili olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda Denetimli Serbestlik Tedbirindeki Kadınların görüşlerine göre aile içinde eş ve çocuklarla daha iyi ilişkiler kurulduğu, psikoeğitim programına katılan Denetimli Serbestlik Tedbirindeki Kadınların gerek kendilerine gerek eşlerine gerekse çocuklarına daha fazla vakit ayırdıkları ayrıca eş ve çocuklarla daha az çatışma yaşadıkları doğrultusunda olumlu değişimler sağladığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Denetimli serbestlik, iletişim becerisi, psikoeğitim programı.

THE EFFECT OF FAMILY COMMUNICATION SKILLS PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON COMMUNICATION SKILLS OF WOMEN ON PROBATION

Asst. Prof. Dr. Abdullah Nuri DİCLE

Ondokuz Mayıs University Psychology Department,
abdullahnuri.dicle@gmail.com - 0000-0002-2765-8457

ABSTRACT

The effect of the family communication skills psychoeducation program prepared for women under supervised release measures residing in Samsun province on increasing communication skills was investigated. A quasi-experimental design based on “Control Group Pre-test - Post-test Model” was used in the study. The experimental group consisted of 12 women on probation and the control group consisted of 12 women on probation and the study was conducted in this way. The Women on Probation participating in the experimental and control groups were randomly distributed to the groups by random assignment. The “Communication Skills Scale” developed by Buluş, Atan, and Sarıkaya (2015) and the “Personal Information Form” developed by the researcher to determine the demographic information of the women were used as data collection tools. An 8-session family communication skills psychoeducation program prepared by the researcher was applied to the experimental group. No study was applied to the control group. Mann-Whitney U and Wilcoxon Ranks Test were used to analyze the data. There was a significant difference between the experimental and control groups in favor of the experimental group. Depending on the research, it can be said that as a result of the family communication skills psychoeducation program applied to the women in the experimental group, there were positive changes in family communication and the program was effective. As a result of the research, it was found that according to the opinions of the women under supervised release, better relationships were established with spouses and children in the family, the women under supervised release who participated in the psychoeducation program spent more time for themselves, their spouses and children, and also provided positive changes in the direction of less conflict with spouses and children.

Keywords : Probation, communication skills, psychoeducation program.

MUHAFAZACILIK DEĞERLERİ İLE AYRIMCILIK ARASINDAKİ İLİŞKİDE YETKECİLİĞİN ARACI ROLÜ

Arş. Gör. Ayşe KONUK

Haliç Üniversitesi

aysekonuk@halic.edu.tr - 0000-0002-6220-7715

Prof. Dr. Nihal Mamatoğlu

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

mamatoglu_n@ibu.edu.tr - 0000-0003-1375-6782

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Schwartz Portre Değerler Kuramı'nda yer alan muhafazacılık değerleri (güvenlik, geleneksellik ve uyma) ile dezavantajlı bir grup olan LGBTİ bireylere yönelik olumsuz tutum arasındaki ilişkide sağ kanat yetkeciliğinin (SKY) aracı rolünü incelemektir.

Değerler, bireylerin düşünce ve davranışlarını şekillendirerek tutumların temelini oluşturur (Schwartz, 1992, 1996, 2012). Muhafazacılık değerleri düzeni, geçmişin korunmasını, kültürel-dini uygulamalara bağlılığı içerir. LGBTİ bireyler, cinsiyet ve cinsel kimlikleri dolayısıyla önyargıya ve ayrımcılığa uğrayan bir azınlıktır. LGBTİ bireyler, diğerlerinin güvenliği ve toplumun sürekliliği için tehdit olarak görülmeleri, kültürel-dini normlara uymadıklarından dolayı muhafazacılık değerleri ile LGBTİ bireylere karşı olumsuz tutum arasında ilişki beklenmektedir (H1a, H1b, H1c). SKY, otoritelere itaat, gelenekselliği savunma ve değişime dirençle tanımlanır (Altemeyer, 2003). SKY düzeyi yüksek olanların, diğerlerinden farklı olan, geleneklere ve toplumsal normlara uymayan LGBTİ bireylere yönelik olumsuz tutumlar sergilemeleri beklenir (H2). Ayrıca, muhafazakârlık değerlerine bağlı olarak bireylerin yetkeye daha fazla itaat etmeleri, dolayısıyla LGBTİ bireylere karşı negatif tutum geliştirmesi öngörülmektedir. Bu noktada, muhafazakârlık değerleri ve LGBTİ bireylere karşı olumsuz tutum arasındaki ilişkide SKY'nin aracı rolü olması öngörülmektedir (H3).

Çalışmada Portre Değerler Anketi (Demirutku ve Sümer, 2010), Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği (Güldü, 2011), LGBT Bireylere Yönelik Tutum Ölçeği (Çiçek, Turanlı ve Sapancı, 2017) kullanılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi ile online olarak katılımcılara ulaşılmıştır. Çalışmada 496 kadın (%61.2) ve 314 erkek (%38.8), toplamda 810 katılımcı yer almaktadır. Veriler, IBM SPSS Statistics 23 ve Hayes (2013)'in Process Macro eklentisiyle analiz edilmiştir.

Muhafazacılık değerleri ile LGBTİ bireylere karşı olumsuz tutum arasında anlamlı ilişkiler vardır. Muhafazacılık değerlerinin LGBTİ bireylere yönelik negatif tutum üzerindeki göreceli dolaylı etkisi SKY'nin tam aracı bir değişken olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, çalışmadaki hipotezler doğrulanmıştır. Bu bulgular, muhafazacılık değerleri ve LGBTİ bireylere yönelik olumsuz tutumlar arasındaki ilişkiyi anlamada SKY'nin önemli bir aracı rol oynadığını göstermektedir. Böylece, güven ve istikrar arayışında olan, geleneksel bireyler yetkeye sıkı bir şekilde bağlı olup, toplum normlarının dışına çıkan LGBTİ bireylere yönelik negatif tutum sergiledikleri düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler : Değerler, sağ kanat yetkeciliği, ayrımcılık

AŞI TUTUMLARININ GEREKÇELERİNİN SOSYAL MEDYA ANALİZİ İLE İNCELENMESİ⁴⁶

Kadirhan ÖNK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Bölümü

kadirhanonk@gmail.com - 0009-0003-9002-5198

Prof. Dr. Burcu KÜMBÜL GÜLER

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

burcu.guler@ikcu.edu.tr - 0000-0002-6179-7557

ÖZET

Bu çalışma, bireylerin aşı tutumlarının sosyal medya platformlarında nasıl şekillendiğini anlamayı hedeflemektedir. Sosyal medya platformlarından biri olan YouTube’da yayınlanan videolara yönelik yapılan yorumlarda aşıya yönelik tutumlar üç kategori altında incelenmiştir: aşı karşıtlığı, aşı taraftarlığı ve aşıya yönelik tereddüt. Araştırmada, Türkiye’de popüler olan ve toplamda en az 35.000 izlenme ve 275 yorum içeren 18 video seçilmiştir. Bu araştırmada video analizine dair ilk bulgular sunulmaktadır. Analizler, MAXQDA 24 yazılımı kullanılarak tematik analiz yöntemiyle sürdürülmektedir. Literatürde sosyal medyanın sağlık iletişimindeki etkileri sıklıkla vurgulanmakla birlikte, özellikle yorumlar üzerinden bireyler arası etkileşimlerin incelenmesine yönelik çalışmalar sınırlıdır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı aşılama ile ilgili videoyu izleyen bireylerin yorumlarındaki aşılamaa yönelik tutumlarının keşfedilmesidir. Çalışmada, video içeriği hakkında bir analiz yapılmamakta olup videoyu izleyenlerin etkileşimleri yorumlar üzerinden değerlendirilmektedir. Ön tematik analizler, aşı karşıtlığının büyük ölçüde komplo teorileri ve yanlış bilgilerle beslendiğini ve bilime güvenmediklerini göstermektedir. Aşı taraftarlığının ise genellikle aşının yararına inanma ve bilimsel otoriteye güvenle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Tereddütte ise aşının yan etkilerine karşı bir tereddüttün etkisinin öne çıktığı görülmektedir. Araştırma, sosyal medya platformlarında doğru bilginin yayılmasının önemini vurgularken, aşıya yönelik olumsuz tutumların üstesinden gelmek için şeffaf iletişim, özerk motivasyonunun ve sosyal normların teşvik edilmesi konularında önerilere sahiptir. Çalışmanın bulguları, halk sağlığı politikalarının geliştirilmesinde sosyal medya analizinin önemini vurgulamakta ve aşı kabulünü artırmaya yönelik stratejilerin tasarımına rehberlik edebilecek önemli çıkarımlar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aşı tutumları, Sosyal medya analizi, Halk sağlığı iletişimi, Komplo teorileri, Tematik analiz

⁴⁶ Bu araştırma TÜBİTAK 1004 – Mükemmeliyet Merkezi Destek programı kapsamında desteklenen “Korunma ve Tedavi Ulusal Platformu (KORTUP)” Projesinin Toplumsal Etki İş Paketinin bir çıktısıdır.

PROAKTİF CANLILIK YÖNETİMİ ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

Ülke Erenay KASAP

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi,

ulkerenay@gmail.com - 0009-0001-4254-6154

Doç. Dr. Demet VURAL YÜZBAŞI

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi,

demet.vural.yuzbasi@ikcu.edu.tr - 0000-0002-6017-0875

Prof. Dr. Burcu KÜMBÜL GÜLER

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi,

burcu.guler@ikcu.edu.tr - 0000-0002-6179-7557

ÖZET

Günümüzde küresel rekabetin artması ve dijital dönüşümün hızlanmasıyla birlikte, bireysel enerji yönetimi ve sürdürülebilir çalışma motivasyonu, iş yerinde refahın sağlanması ve verimliliğin artırılması açısından önem kazanmıştır. Bu bağlamda, proaktif canlilik yönetimi (proactive vitality management), çalışanların enerjilerini bilinçli bir şekilde yöneterek iş performanslarını ve yaşam kalitelerini artırmalarını hedefleyen yenilikçi bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Proaktif Canlilik Yönetimi Ölçeği'nin ve yine ölçeğin günlük formunun Türkçe uyarlamasını gerçekleştirmektir. Araştırmanın örneklemi, 18-66 yaş aralığında ($Ort. = 35.29$, $SS = 11.34$) ve en az bir yıldır aktif olarak çalışan 464 bireyden oluşmaktadır. Katılımcılara Proaktif Canlilik Yönetimi Ölçeği, Kısaltılmış Proaktif Kişilik Ölçeği ve İş Biçimlendirme Ölçeği'nin Yapısal İş Kaynaklarını Artırma alt boyutu uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin Türkçe formunun tek bir faktör yapısına sahip olduğunu ve toplam varyansın % 60,67'sini açıkladığını, günlük formda ise bu oranın % 72,52 olduğunu göstermiştir. Doğrulayıcı faktör analizi bulguları, ölçeğin Türkçe formunun ($CFI = .96$, $NFI = .95$, $GFI = .95$, $AGFI = .90$, $IFI = .96$, $RMR = .07$) ve günlük formunun ($CFI = .97$, $NFI = .97$, $GFI = .95$, $AGFI = .90$, $IFI = .98$, $RMR = .07$) yapısal geçerliliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Korelasyon analizleri ise proaktif canlilik yönetiminin proaktif kişilik ve yapısal iş kaynaklarını artırma ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Ölçeğin Türkçe formunun iç tutarlılığı .90, günlük formunun ise .95 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, Proaktif Canlilik Yönetimi Ölçeği'nin Türkçe formlarının geçerlik ve güvenirlik düzeylerinin tatmin edici olduğu ve ölçeğin çalışanların enerji yönetimi ve iş motivasyonu süreçlerini anlamada değerli bir araç olarak kullanılabileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: proaktif canlılık yönetimi, ölçek uyarlama, çalışan refahı

ADAPTATION OF THE PROACTIVE VITALITY MANAGEMENT SCALE TO TURKISH

ABSTRACT

In the context of increasing global competition and the acceleration of digital transformation, individual energy management and sustainable work motivation have become pivotal factors in enhancing workplace well-being and productivity. Proactive vitality management (PVM) has emerged as an innovative approach that enables employees to consciously manage their energy, thereby improving their job performance and overall quality of life. The aim of this study was to adapt the Proactive Vitality Management Scale (PVMS) and its daily form into Turkish. The sample consisted of 464 individuals aged between 18 and 66 years ($M = 35.29$, $SD = 11.34$), all of whom had been actively employed for at least one year. Participants completed the Proactive Vitality Management Scale, the Short Proactive Personality Scale, and the Job Crafting Scale's Structural Job Resources subscale. Exploratory factor analysis revealed that the Turkish version of the scale exhibited a unidimensional structure, accounting for 60.67 % of the total variance, whereas the daily form explained 72.52 % of the total variance. Confirmatory factor analysis supported the structural validity of both the Turkish version ($CFI = .96$, $NFI = .95$, $GFI = .95$, $AGFI = .90$, $IFI = .96$, $RMR = .07$) and the daily form ($CFI = .97$, $NFI = .97$, $GFI = .95$, $AGFI = .90$, $IFI = .98$, $RMR = .07$). Correlation analysis indicated significant positive relationships between proactive vitality management, proactive personality, and structural job resources. The internal consistency coefficients for the Turkish version of the scale and its daily form were found to be .90 and .95, respectively. In conclusion, the Turkish version of the Proactive Vitality Management Scale and its daily form exhibit satisfactory levels of validity and reliability, suggesting their potential as valuable tools for understanding the processes of energy management and work motivation among employees.

Keywords: proactive vitality management, scale adaptation, employee well-being

İKLİM YANLISI DAVRANIŞLAR ÖLÇEĞİNE İLİŞKİN BAŞLANGIÇ DÜZEYLİ BİR ADAPTASYON ÇALIŞMASI

Ezgi KAŞDARMA¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Dumlupınar Üniversitesi

ezgikasdarma@gmail.com, 0000-0002-1124-4380

Çiğdem GÜLCAY YENİÇİRAK²

²Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi

cigdem.gulcay@gmail.com, 0000-0002-6926-6267

ÖZET

İklim dostu bir şekilde hareket etme isteği anlamına gelen iklim yanlısı davranışlar, çevresel sürdürülebilirlik açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, öz bildirime dayalı İklim Yanlısı Davranışlar Ölçeğinin Türkçe'ye adaptasyon çalışmasının gerçekleştirilmesidir. Ölçeğin başlangıç düzeyli psikometrik özelliklerini değerlendirmek için iki farklı çalışma gerçekleştirilmiştir. Analizler, iki çalışmada toplam 522 katılımcıdan oluşan bir örneklem havuzuyla yürütülmüştür. Bu çalışmaların sonuçları, altı maddelik ölçeğin güçlü psikometrik özellikler sergilediğini göstermektedir. Sonuç olarak, İklim Yanlısı Davranışlar Ölçeği Türkiye'deki yetişkin popülasyonun iklim yanlısı davranışlarını anlamak için güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracıdır.

Anahtar kelimeler: İklim değişikliği, İklim yanlısı davranışlar ölçeği, adaptasyon, faktör analizi

A PRELIMINARY ADAPTATION STUDY ON THE PRO-CLIMATE BEHAVIOR SCALE

Ezgi KAŞDARMA¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Dumlupınar Üniversitesi

ezgikasdarma@gmail.com, 0000-0002-1124-4380

Çiğdem GÜLCAY YENİÇIRAK²

²Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi

cigdem.gulcay@gmail.com, 0000-0002-6926-6267

ABSTRACT

Pro-climate behaviors, defined as the willingness to act in a climate-friendly manner, are crucial for ensuring environmental sustainability. This study aimed to adapt the self-reported Pro-Climate Behavior Scale to the Turkish language. We conducted two different studies to evaluate the preliminary psychometric properties of the scale. Two studies conducted analyses on a sample pool of 522 participants. The results of these studies show that the six-item scale exhibits strong psychometric properties. In conclusion, the Pro-Climate Behavior Scale is a reliable and valid measurement tool for understanding the pro-climate behaviors of the adult population in Turkey.

Keywords: Climate change, pro-climate behavior scale, adaptation, factor analysis

YETİŞKİNLERDE NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, DUYGU DÜZENLEME VE BAĞLANMA STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Nazmiye TORAMAN ÖZMERAL

İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Programı,
Nazmiye.trmn@gmail.com - ORCID ID:0009-0001-0381-8313

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa GÜRSOY

İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Programı
gursooy@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-9322-051X

ÖZET

Bu araştırmanın amacı yetişkinlerde narsisistik kişilik özellikleri, duygu düzenleme ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Narsisistik kişilik özellikleri, bireylerin başkalarıyla olan ilişkilerinde öne çıkan tutumlarını ve kendilik algılarını şekillendirirken, duygu düzenleme becerileri, stresle başa çıkma ve sağlıklı duygusal dengeyi sürdürme yeteneğini belirler. Bağlanma stilleri ise, erken dönem deneyimlerinin bireylerin ilişki kurma biçimlerine olan yansımaları ifade etmektedir. Bu çalışmada bu üç kavram bir model dahilinde birlikte incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 302 (230 kadın, 72 erkek) yetişkin birey oluşturmaktadır. Çalışmada Demografik Bilgi Formu, Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE-13), Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği (DDBÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar envanteri (YİYE-2) kullanılmıştır. Araştırma bulguları, sosyodemografik değişkenlere göre narsisistik kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve duygu düzenleme becerilerinde anlamlı farklılaşmalar olduğunu ortaya koymuştur. Yapısal eşitlik modellemesi (YEM) analizi sonuçlarına göre, narsisistik kişilik özellikleri ile kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir yordama ilişkisi tespit edilmiştir. Duygu düzenleme becerileri ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönde ve kaçınan bağlanma arasında ise pozitif yönde anlamlı yordama ilişkileri saptanmıştır. Bu doğrultuda, narsisistik kişilik özelliklerinin artışıyla birlikte kaygılı ve kaçınmacı bağlanma düzeylerinin arttığı, duygu düzenleme becerilerinin artışıyla ise kaygılı bağlanma düzeyleri düşerken kaçınmacı bağlanma yaşantılarının hafif düzeyde arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Narsisizm, duygu düzenleme becerileri, bağlanma stilleri

POZİTİF PSİKOLOJİ VE UMUT

Arş. Gör. Aylin UZUN ¹

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, aylinuzun@gazi.edu.tr- Orcid No: 0000-0002-3937-8946

ÖZET

Pozitif psikoloji, bireylerin güçlü yanlarını, yaşamlarındaki anlam ve iyi oluş kaynaklarını keşfetmelerini ve bu kaynakları en iyi şekilde kullanmalarını hedefleyen bir psikoloji dalıdır. Bireylerin mutluluk, iyimserlik, umut ve öz-yeterlilik gibi olumlu psikolojik durumları üzerine yoğunlaşır. Bu bağlamda umut, pozitif psikolojinin önemli kavramlarından biri olarak öne çıkmaktadır. Umut, insanların zorluklarla karşılaştığında bile hedeflerine ulaşmak için gerekli motivasyonu bulmalarını sağlayan güçlü bir içsel kaynaktır. Engellere rağmen arzulanan hedefler için gidilecek yolları planlama becerisi ve bu yolları kullanma motivasyonu veya girişimi olarak tanımlanabilir. Birey hedefine ulaşacağına emin olduğu zaman umuda gerek duymaz; ulaşamayacağından emin olduğu durumlarda ise umutsuzluğa düşer. Kısaca umut, bireyin hedeflere ulaşma yolunda gösterdiği çaba ve kararlılık, bu hedeflere ulaşırken kullanabilecekleri alternatif yolları belirlemesidir. Başka bir deyişle, umut, bir hedefi başarmak için karşılaşılan zorluklara rağmen hedefe ulaşma inancını ve bu yolda ilerleme kararlılığını pekiştiren bir güç kaynağıdır. Ayrıca umut, bireylerin stresle başa çıkma becerilerini de güçlendirir. Zorluklar karşısında umutlu bir bakış açısına sahip olmak, bireylerin psikolojik dayanıklılığını artırır ve onların olumsuz duygusal durumlarla başa çıkmalarına yardımcı olur. Umutlu bireyler, daha yüksek seviyelerde öz-yeterlilik hissine sahip olurlar. Hedeflerine ulaşmak için gerekli adımları atabileceklerine dair kendilerine güvenleri daha yüksektir. Bu da, bireylerin yaşamlarındaki anlamı daha güçlü hissetmelerine ve genel psikolojik iyi oluş seviyelerinin artmasına olanak tanır. Sonuç olarak pozitif psikoloji ve umut, bireylerin yaşamlarını daha sağlıklı, mutlu ve anlamlı bir şekilde sürdürebilmeleri için kritik bir rol oynar. Umut, yalnızca bir duygusal durum değil, aynı zamanda hedeflere ulaşmak için gerekli olan bir beceri ve motivasyon kaynağıdır. Bu çalışmanın amacı pozitif psikoloji içerisinde yer alan umut kavramını, bireylerin kişisel gelişimlerinde, zorluklarla başa çıkmalarında ve hedeflerine ulaşmalarında güçlü bir rehber olarak ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji, Umut, İyimserlik.

RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE DİJİTAL MEDYA

Arş. Gör. Aylin UZUN ¹

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, aylinuzun@gazi.edu.tr- Orcid No: 0000-0002-3937-8946

ÖZET

Ruh Sağlığı Okuryazarlığı (RSO), ruhsal bozukluklarla ilgili bilgi ve inançları tanımayı, ruhsal bozuklukları önleme ve yönetmeyi, aynı zamanda ruhsal bozukluklarda yardım arama davranışını sağlayan, sağlık okuryazarlığının bir alt kümesidir. Teknolojinin hızla gelişmesi ve dijital medya kullanımının hayatın her alanına yayılması, bireylerin sosyal etkileşim biçimlerini, bilgi alma yöntemlerini ve psikolojik sağlıklarını önemli ölçüde etkilemiştir. 21. yüzyılda dijital medya, bireylerin ruhsal sağlığı üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmaktadır. Bu bağlamda, ruh sağlığı okuryazarlığı, bireylerin dijital medyada karşılaştıkları psikolojik riskler hakkında bilgi sahibi olmalarını, bu risklere karşı duyarlı olmalarını ve sağlıklı bir zihinsel yaşam sürdürebilmelerini sağlamak amacıyla kritik bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Dijital medya, sosyal medya platformları, çevrimiçi haber siteleri, bloglar, video paylaşım siteleri ve oyunlar gibi çeşitli dijital araçları içeren geniş bir yelpazeye sahiptir. Bu platformlar, bireylerin bilgi edinmesini, sosyal bağlar kurmasını ve eğlenmesini sağlasa da, ruhsal sağlık açısından önemli riskleri de barındırmaktadır. Yapılan bir çok araştırma sonucunda elde edilen veriler sosyal medyanın bireyler üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğini göstermektedir. Sosyal medya platformları, kullanıcıların sürekli olarak başkaları ile kendilerini kıyaslamasına, beğeniler ve yorumlar aracılığı ile onaylanma arzusuna yol açar. Bu süreç, bireylerde özgüven kaybı, kaygı, depresyon gibi psikolojik sorunlara neden olabilir. Ayrıca, anonimlik imkânı sunan dijital platformlarda siber zorbalık gibi olumsuz davranışlar da artmış durumdadır. Bu durum, özellikle genç bireylerin ruhsal sağlığını ciddi şekilde tehdit edebilir. Bu sebeple ruh sağlığı okuryazarlığı, dijital medyanın sunduğu bu risklere karşı bireyi koruyucu işleve sahiptir. Bireylerin, dijital medya kullanırken karşılaştıkları psikolojik tehditleri tanıyabilmesi, sağlıklı sınırlar koyabilmesi ve bu tehditlerden korunabilmesi için ruh sağlığı okuryazarlığı önemlidir. Bu çalışmada ruh sağlığı okuryazarlığı ve dijital medya arasındaki ilişki ele alınarak ruh sağlığı okuryazarlığın dijital medya ile arasındaki ilişki olumlu ve olumsuz boyutları açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:Ruh sağlığı okuryazarlığı, Dijital medya, Okuryazarlık.

EVLİ BİREYLERİN KÖK AİLE İLİŞKİLERİNİN AFFETME BECERİLERİNE ETKİSİ

Cansel TORAMAN

Canik Uludağ Ortaokulu

toraman.cansel@gmail.com-0009-0001-7373-6209

Doç. Dr. Yaşar BARUT

19 Mayıs Üniversitesi

ybarut@omu.edu.tr – 0000-0002-5027-2536

ÖZET

Bu araştırmada kök aile ilişkilerinin affetme becerilerine etkisi incelenmektedir. Araştırmanın örneklemini Samsun ilinde yaşayan, en az lise mezunu, 365 evli birey oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişilerarası İlişkilerde Affetme Becerileri Ölçeği”, “Kök Aileyle İlişkiler Envanteri” ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Studies) istatistik paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizleri korelasyon ve bağımsız örnek t-Testi yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda evli bireylerin kök aileleriyle ilişkileri ile affetme becerileri arasında pozitif yönde ($r = .155$; $p < .01$) düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Evli bireylerin kök aile ilişkileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir ilişki gösterirken, evlenme biçimi değişkenine göre anlamlı bir ilişki göstermemektedir. Evli bireylerin affetme becerileri ile cinsiyet ve evlenme biçimi affetme becerileri ile cinsiyet ve evlenme biçimi değişkenlerine göre anlamlı bir ilişki göstermektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular literatür doğrultusunda yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Kök Aile, Affetme

BENLİK BELİRGİNLİĞİ VE PSİKOLOJİK BELİRTİLER ARASINDAKİ İLİŞKİDE BENLİK FARKLILAŞMASI İLE BENLİK SAYGISININ ROLÜ

Doç. Dr. Volkan KOÇ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

volkan.koc@medeniyet.edu.tr - 0000-0003-4218-6555

ÖZET

Bireyin kim olduğuna dair net ve belirgin bir algıya sahip olması ve benlik temsillerinde tutarlılık sağlaması ile bireyin farklı roller ve durumlar karşısında benlik algısını esnek bir şekilde uyarlayabilmesinin psikolojik iyi oluşla ilişkili olduğu daha önceki çalışmalarda gösterilmiştir. Mevcut çalışma kapsamında ise, benlik belirginliği ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide benlik farklılaşması ve benlik saygısının seri aracılık rolünün değerlendirilmesi amaçlanmıştır. İyilik hali için önem arz eden değişkenlerin nasıl bir mekanizma üzerinden işlediğinin anlaşılması benlik ve iyilik hali arasındaki bağlantının daha spesifik bir perspektiften bakılmasına katkı sağlayabilir. Araştırmanın örnekleme 274 katılımcıdan oluşmaktadır ve veri toplama sürecinde Benlik Belirginliği Ölçeği, Benlik Farklılaşması Envanteri Kısa Formu, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ve Kısa Belirti Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, seri aracılık modelini test etmek amacıyla R için PROCESS makrosundan faydalanılmıştır ve analiz Model 6 ile gerçekleştirilmiştir. Benlik belirginliği, benlik farklılaşması ve benlik saygısının psikolojik belirtilerle sırasıyla -0,51, -0,36 ve -0,37 düzeyinde korelasyon gösterdiği bulunmuştur. Seri aracılık analizinin dolaylı ilişkileri incelendiğinde, benlik belirginliği ve psikolojik belirtiler arasındaki bağlantının bir kısmının benlik saygısı üzerinden ve bir kısmının da benlik farklılaşması ile benlik saygısının sıralı ilişkisi üzerinden kurulduğu gözlenmiştir. Bu bulgular, benlik belirginliğinin bireylerin psikolojik durumuyla ilişkili olduğu ve bu bağlantının, benlik farklılaşması ve benlik saygısıyla desteklenen daha karmaşık bir yapıya sahip olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: benlik belirginliği, benlik farklılaşması, benlik saygısı

TİYATRONUN ÇOK BOYUTLU YAPI VE ETKİLEŞİMLERİNİN GÖRSELLEŞTİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim GÜNGÖR

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü,
ibrahim.gungor@deu.edu.tr – ORCID 0000-0003-3633-8524

ÖZET

Tiyatro tarihsel, kültürel, teorik ve pratik kökleri derin olan ve seyirciyle buluştuğu an ve öncesinde çok boyutlu bir yapıda örgütlenen bir sanat formudur. Bu çalışma, tiyatronun farklı işlevleri, amaçları ve ilişkilerini görselleştirerek bu çok boyutlu yapıyı anlaşılır kılmayı hedeflemektedir. Tiyatroyu sanatsal, teorik, kurumsal ve fizikî boyutlarıyla kapsamlı bir sistem olarak ele almak, boyutların etkileşimlerini, hangi hedeflere yönelik çalışıldığını ve bu ilişkilerin nasıl koordinasyon içerisinde olduğunu analiz etmeyi de gerektirmektedir. Bu bağlamda, tiyatro sadece bir sanat formu olarak değil, bileşenleri, işlevleri, ilişkileriyle bir ekosistem olarak incelenmiştir. Tematik analiz ve tipoloji yaklaşımı metodolojilerini kullanarak yapılan analizler sonucu oluşturulan tablo Miro uygulaması ile görselleştirilmiştir. Bu tablo tiyatro eğitimi, teorisi ve pratiği, kültürel analiz ve performans araştırmaları açısından önemli bir görsel araç oluşturmaktadır. Bu araç, Batılı anlamda tiyatro ekosistemine odaklanan araştırmacılar ve tiyatro pratisyenleri için bir örnek niteliği taşıırken, izleyicinin bu yapıyı algılamasına ve kendi konumunu değerlendirmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca, tiyatronun organizasyonel ve işlevsel derinliğinin vurgulanmasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tiyatro, Boyut, Etkileşim, Ekosistem, Sanat

VISUALIZING THE MULTIDIMENSIONAL STRUCTURE AND INTERACTIONS OF THEATER

ABSTRACT

Theater is an art form with deep historical, cultural, theoretical, and practical roots, organized in a multidimensional structure both before and during its interaction with the audience. This study aims to make this multidimensional structure comprehensible by visualizing the various functions, purposes, and relationships of theater. Approaching theater as a comprehensive system encompassing artistic, theoretical, institutional, and physical dimensions necessitates analyzing the interactions between these dimensions, their objectives, and how these relationships are coordinated. In this context, theater is examined not merely as an art form but as an ecosystem comprised of its components, functions, and relationships. A table created through analyses utilizing thematic analysis and typological approaches has been visualized using the Miro application. This table serves as a significant visual tool for theater education, theory, practice, cultural analysis, and performance studies. It provides a model for researchers and theater practitioners focusing on the Western understanding of the theater ecosystem,

enabling the audience to perceive this structure and evaluate their position within it. Furthermore, it contributes to emphasizing the organizational and functional depth of theater.

Keywords: Theater, Dimension, Interaction, Ecosystem, Art

İNFOGRAFİK TASARIMLARINDA İLLÜSTRASYONUN YERİ VE ÖNEMİ: KIZILIRMAK DELTASI KUŞ CENNETİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
tarikyazar08@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8966-3702

Gamze BEKTAŞOĞLU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
gamze.55.gamze@gmail.com, ORCID ID: 0009-0009-8036-5950

Kader TALAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
kadertalann@gmail.com, ORCID ID: 0009-0005-0018-4350

ÖZET

Bilgiyi hedef kitleye iletmek için farklı yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemler arasında infografikler ve illüstrasyon gibi görsel araçlar bulunmaktadır. Infografikler, bilginin hızlı ve etkili bir şekilde iletilmesi için tasarlanmış açıklayıcı görsellerdir. Doğal bir çekiciliğe ve güçlü bir anlatıma sahip olduğundan dikkat çekerek bilgiyi daha etkili şekilde aktarabilirler. Görsellerin yazıya göre daha hızlı algılanmasının temel nedeni, beynimizin bilgiyi işleme biçimidir. İnsan beyni, görsel bilgiyi parçalar halinde değil, bir bütün olarak algılar ve çözümleme yapar. Bu özellik, infografiklerin iletişimde güçlü bir araç olmasını sağlamaktadır. Infografiklerde kullanılan öğeler genellikle illüstrasyonlar, fotoğraflar, ikonlar, semboller, piktogramlar, şekiller, grafikler, tipografi, haritalar ve zaman çizelgeleri gibi öğelerdir. Bu öğelerin doğru kombinasyonu ve yerinde kullanımı, infografiğin hedef kitleye etkili bir şekilde ulaşmasında belirleyici rol oynamaktadır. Bir görsel betimleme tekniği olan ve infografiklerde kullanılan illüstrasyonlar dominant öge olarak iletinin daha etkili şekilde anlatılmasını ve anlaşılmasını sağlamaktadırlar. Bir düşüncenin, bir hikâyenin veya bir metnin mesajını kolay anlaşılır hale getirmek için yapılan resimler illüstrasyon olarak değerlendirilmektedir. Illüstrasyonlar eşlik ettiği materyaller hakkında yorumlama ya da açıklamalar yapmaktadırlar. Kullanım alanı geniş olan illüstrasyonlar, reklam sektöründen, eğlenceye, eğitimden iletişime, tıp alanından, mimariye, botanikten, zoolojiye ve güzel sanatlardan doğa bilimlerine kadar birçok alanda kullanılmaktadır.

Çalışmanın amacı; Infografik tasarımlarında illüstrasyon kullanımının yeri ve önemini açıklamak ve Kızılırmak Deltası Kuş Cennetinde bulunan kanatlı ve kanatsız canlıları tanıtan infografik tasarımlar yaparak öneri niteliğinde sunmaktır. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yazılı ve görsel dokümanlar toplanmıştır. Çalışmada infografik tasarımlarında illüstrasyon kullanımının yeri ve önemi

açıklanmış ve konu bütünlüğü içerisinde infografik tasarımların görselleştirilmesinde kullanılmak üzere Görsel İletişim Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Lisans Öğrencileriyle ders kapsamında örneklem alanı olarak belirlenen Kızılırmak Deltası Kuş Cennetinde bulunan kanatlı ve kanatsız canlılardan örnek illüstrasyonlar tasarlanmıştır. Sonuç olarak Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti infografik tasarımları yapılarak öneri niteliğinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnfografik, Bilgilendirme grafiği, İllüstrasyon, Kızılırmak deltası, Kuş cenneti.

***THE ROLE AND IMPORTANCE OF ILLUSTRATION IN INFOGRAPHIC DESIGNS:
THE CASE OF KIZILIRMAK DELTA BIRD PARADISE***

ABSTRACT

Different methods are used to convey information to the target audience. Among these methods are visual tools such as infographics and illustrations. Infographics are explanatory visuals designed to convey information quickly and effectively. Due to their natural appeal and strong narrative, they attract attention and communicate information more effectively. The primary reason visuals are processed faster than text lies in the way our brain processes information. The human brain perceives visual information as a whole rather than in fragments, enabling faster analysis. This characteristic makes infographics a powerful tool in communication. The elements commonly used in infographics include illustrations, photographs, icons, symbols, pictograms, shapes, charts, typography, maps, and timelines. The correct combination and appropriate use of these elements play a decisive role in ensuring that the infographic reaches the target audience effectively. Illustrations, a technique of visual depiction often used in infographics, act as dominant elements, enhancing the effectiveness and clarity of the message being conveyed. Illustrations are considered drawings created to make a thought, story, or text easier to understand. They interpret or explain the materials they accompany. With a broad range of applications, illustrations are utilized in various fields, from advertising to entertainment, education to communication, medicine to architecture, botany to zoology, and fine arts to natural sciences.

The aim of this study is to explain the role and importance of using illustrations in infographic designs and to propose infographic designs introducing the winged and wingless creatures found in the Kızılırmak Delta Bird Sanctuary. Within the scope of the research, written and visual documents were collected using the document analysis method, one of the qualitative research methods. In the study, the role and importance of using illustrations in infographic designs were explained, and as part of the Visual Communication Design Graduate Program coursework, sample illustrations of winged and wingless creatures from the Kızılırmak Delta Bird Sanctuary, designated as the sample area, were created. As a result, infographic designs for the Kızılırmak Delta Bird Sanctuary were prepared and presented as proposals.

Keywords: Infographic, Information graphic, Illustration, Kızılırmak delta, Bird paradise.

NOBEL ÖDÜLLERİ TANITIM SÜRECİNDE GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI İFADE ARACI OLARAK PORTRİ SANATI

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi
tarikyazar08@gmail.com - ORCID ID: 0000-0002-8966-3702

ÖZET

Nobel ödülü, insanlığa hizmet edenleri ödüllendirmek amacıyla fizik, kimya, edebiyat, tıp, fizyoloji, ekonomi ve barış gibi alanlarda verilen prestijli bir ödüldür. Alfred Nobel tarafından kurulan vakfın verdiği ödüllerin ilki 1901 tarihinde Norveç'te verilmeye başlamıştır. Dünyanın birçok ülkesinde ilgi ile takip edilen Nobel ödüllerinin tanıtım sürecini Nobel Medya yürütmektedir. Ödül alan bilim insanlarının basında ve sosyal medyada son dakika haberi olarak duyurulması için sanat ve tasarımın önemli alanlarından biri olan portre sanatı tercih edilmektedir. Bu nedenle özellikle 2012 yılından itibaren Nobel ödülü kazanan bilim insanlarını tanıtmak için etkili bir grafik stil ve görsel iletişim tasarımı ifade aracı olarak portreler görülmeye başlamıştır. Nobel ödülü portrelerinin arkasındaki sanatçı Niklas Elmehed, sosyolojik, felsefik, psikolojik, ekonomik, kültürel ve sanatsal boyutları dikkate alarak siyah, beyaz akrilik boya ve altınyaldız folyo ile portreler tasarlamaktadır. Yayınlandıktan saniyeler sonra milyonlarca insana ulaşan portreler ödül sahiplerini tanıtırken birleştirici ve davetkar özellikleriyle ön plana çıkabilmektedir. İnsan yüzünün ve ifadesinin sanatsal bir yansıması olan portre sanatı yüzyıllardır, bireylerin kimliklerini, duygularını, zamanlarını ve misyonlarını ölümsüzleştirmektedir. Portreler, modellerinin hem fiziksel hem de içsel dünyalarını sanat ve tasarım boyutuyla yansıtmaktadırlar.

Bu bağlamda çalışmanın amacı; Nobel ödülleri tanıtım sürecinde ödül alan bilim insanlarını görsel medyada duyurmak için görsel iletişim tasarımı ifade aracı olarak kullanılan portre sanatını incelemek ve içerik analizi yaparak bulgular doğrultusunda portre sanatının anlam ve önemini vurgulamaktır. Çalışma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Konuyla ilgili olarak Nobel Media'nın görevlendirdiği portre sanatçısı Niklas Elmehed'in 2012 yılından itibaren Nobel ödülü sahiplerini tanıtmak için tasarladığı portrelerden örnekler değerlendirilmiştir. Tanıtım sürecinde portre yapıtlarının etkili görsel iletişim aracı olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nobel ödülü, Görsel İletişim, Portre sanatı, N. Elmehed, Nobel Medya.

VISUAL COMMUNICATION DESIGN IN THE NOBEL PRIZE PROMOTION PROCESS PORTRAIT ART AS A TOOL OF EXPRESSION

ABSTRACT

The Nobel Prize is a prestigious award given in fields such as physics, chemistry, literature, medicine, physiology, economics and peace to reward those who serve humanity. The first of the awards given by the foundation established by Alfred Nobel was given in Norway in 1901.

Nobel Media carries out the promotion process of the Nobel Prizes, which are followed with interest in many countries of the world. Portrait art, one of the important fields of art and design, is preferred in order to announce the award-winning scientists as breaking news in the press and social media. For this reason, especially since 2012, portraits have started to be seen as an effective graphic style and visual communication design expression tool to introduce Nobel Prize-winning scientists. Niklas Elmehed, the artist behind the Nobel Prize portraits, designs portraits with black, white acrylic paint and gold foil, taking into account sociological, philosophical, psychological, economic, cultural and artistic dimensions. Portraits, which reach millions of people within seconds of being published, can stand out with their unifying and inviting features while introducing the award winners. Portrait art, an artistic reflection of the human face and expression, has been immortalizing individuals' identities, emotions, times and missions for centuries. Portraits reflect both the physical and inner worlds of their models with the dimension of art and design.

In this context, the aim of the study is to examine portrait art, which is used as a visual communication design expression tool to announce the scientists who received awards in the visual media during the Nobel Prize promotion process, and to emphasize the meaning and importance of portrait art in line with the findings by conducting content analysis. Within the scope of the study, the document review method, which is one of the qualitative research methods, was used. In relation to the subject, examples of portraits designed by portrait artist Niklas Elmehed, who was assigned by Nobel Media, to introduce Nobel Prize winners since 2012 were evaluated. It was observed that portrait works were used as an effective visual communication tool during the promotion process.

Keywords: Nobel Prize, Visual Communication, Portrait art, N. Elmehed, Nobel Media.

TİYATRODA ALT TÜRLER ve MİMETİK KÖKENLERİ

Mehmet KARAMAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü,
Sahne Sanatları Anabilim Dalı
m.karaman@ogr.deu.edu.tr - 0000-0001-6224-3858

Prof. Dr. Aslıhan ÜNLÜ

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,
Sahne Sanatları Anabilim Dalı
a.unlu@deu.edu.tr - 0000-0002-7533-035X

ÖZET

Bu çalışma, tiyatrodaki alt türleri oluşturan varyete, kabare, müzikhol, burlesk, minstrel, sirk ve revünün eğlenceli gösteri içeriğinin tarihsel kökenlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Sanayi Devrimi'nden sonra Avrupa kentlerinde popülerleşen alt türler, kırsaldan kente göçen ve artık işçi olan halkın, devrim öncesinde kalan halk eğlenceleri ve halk tiyatrosu geleneklerinin kapalı mekanlarda ve kentlerde devamı niteliğindedir. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında popülerleşen ve eğlenceli hüner sunumlarını içeren alt türler, şarkı, dans, pandomim, akrobasi, sihirbazlık, hokkabazlık, kısa skeçleri kapsayan epizodik yapıyla seyircisini eğlendirmeyi amaçlamaktadır. Edebi bir metinden, düşünsel ve felsefi bir derinlikten uzak olan bu eğlenceli gösteriler karnavalesk yapıları ve mimetik içerikleriyle öne çıkmaktadır. Bu çalışmada Antik Yunan'daki Dionisos Şenlikleri, Roma'nın Mimius ve Pantomimus gösterileri, Ortaçağ karnavalları, Commedia dell'Arte, intermezzo gibi eğlence ve hüner sunumuna dayalı gösteriler, alt türlerin kökenleri perspektifinde incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tiyatroda alt türler, popüler eğlenceler, halk tiyatrosu.

ABSTRACT

This study aims to examine the historical origins of the entertaining performance content of subgenres such as variety, cabaret, music hall, burlesque, minstrel, circus, and revue in theater. These subgenres, which gained popularity in European cities following the Industrial Revolution, are a continuation of pre-revolutionary folk entertainment and theater traditions, which were adapted to urban settings and indoor venues for the working-class population that had migrated from rural areas to cities. Emerging as popular forms in the late 19th century, these subgenres aimed to entertain their audiences with episodic structures featuring performances such as songs, dances, pantomimes, acrobatics, magic shows, juggling, and short sketches. Lacking literary texts or intellectual and philosophical depth, these entertaining performances stood out with their carnivalesque nature and mimetic content. In this study, performances based on entertainment and skill display, such as the Dionysian Festivals in Ancient Greece, Mimius and Pantomimus shows in Rome, Medieval carnivals, Commedia dell'Arte, and intermezzo, are examined from the perspective of the origins of these subgenres.

Keywords: Subgenres in theater, popular entertainments, folk theater.

YUNAN MİTOLOJİSİ'NDEN İZLER: ANGELOPOULOS'UN KUMpanya FİLMİ

Arş. Gör. Semih KAŞIKÇI

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

semihkasikci@gmail.com - ORCID ID: 0009-0000-3023-9627

ÖZET

Bu çalışma, Theo Angelopoulos'un 1975 yapımı Kumpanya (O Thiasos) filmini Yunan mitolojisiyle olan ilişkisi bağlamında incelemektedir. Film, 1939-1952 yılları arasında Yunanistan'ın çalkantılı siyasi atmosferinde geçen bir hikâye anlatmakta ve Elektra, Agamemnon, Orestes gibi mitolojik karakterlerin hikâyelerini güncel bağlamda yeniden yorumlamaktadır. Çalışmanın amacı, filmin Yunan mitolojisinden esinlenerek oluşturduğu anlatı yapısını, sinematografik tercihleri ve tarihsel bağlamı açıklığa kavuşturmadır.

Çalışmada görsel içerik analizi ve karşılaştırmalı edebi çözümleme yöntemleri bir arada uygulanmaktadır. İlk olarak, filmin senaryosu ve sinematografisi detaylı bir şekilde incelenmektedir. Daha sonra, filmdeki karakterler ve olay örgüsü, Yunan mitolojisindeki hikâyelerle karşılaştırılmaktadır. Son olarak, filmin tarihi ve siyasi bağlamı ile mitolojik referanslar arasındaki ilişkiler analiz edilmektedir.

Elde edilen bulgular, Kumpanya filminin mitolojik öğeleri yalnızca birer tema olarak değil, aynı zamanda tarihsel ve kültürel bağlamı zenginleştiren unsurlar olarak kullandığını göstermektedir. Örneğin, Elektra'nın ailesiyle olan çatışmaları mitolojideki intikam hikâyesiyle paralellik göstermekte, Orestes'in sahnede işlediği cinayet mitolojik bir katarsis yaratmaktadır. Angelopoulos'un sinematografik tercihleri, uzun plan-sekanslar ve teatral bir üslup kullanımıyla bu mitolojik referansları güçlendirmektedir.

Sonuç olarak, Kumpanya filmi, Yunan mitolojisini modern bir sinema anlatısına dönüştürerek, ulusal tarih ve kimlik bağlamında evrensel bir anlatı sunmaktadır. Çalışma, Angelopoulos'un mitolojik mirası sinemasında nasıl dönüştürdüğünü ve bu dönüşümün izleyicilere sunduğu anlam katmanlarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler :Yunan Mitolojisi, Angelopoulos, Kumpanya, Sinematografi

TÜRK KOMEDİ SİNEMASINA POST YAPISALCI YAKLAŞIM: ATA DEMİRER, CEM YILMAZ ve ŞAHAN GÖKBAKAR FİLMLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Melih TOMAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Temel Eğitim Bölümü Sanat Kuramları Anabilim Dalı

melihtomak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9945-4878

ÖZET

Türk komedi filmleri, Türkiye'deki toplumsal değişimler ve günlük yaşam dinamikleri üzerine canlı ve anlayışlı bir yorum sunmaktadır. Filmler sıklıkla daha büyük toplumsal meseleleri mizah yoluyla ele almakta, eğlence ve toplumsal eleştiri için bir ortam sağlamaktadır. Bu filmler genellikle mizahı kentleşme, sınıfsal eşitsizlikler, toplumsal cinsiyet rolleri ve kuşaklar arası çatışmalar üzerine derinlikli yorumlarla birleştirerek Türkiye'nin kimlik gelişimini yansıtmaktadırlar. Komedi ve mizahi filmler, ekonomik eşitsizlikler ve siyasi incelikler gibi temaları zekice vurgulayarak toplumsal bir yorum görevi üstlenirken, sempatik karakterler ve hikayeler aracılığıyla izleyicilerle bağ kurmaya devam etmektedir. Mizah sayesinde, izleyiciler toplumsal diyaloglara daha kolay bir bakış açısıyla katılabilmekte ve Türk komedi filmleri yalnızca bir eğlence kaynağı değil, aynı zamanda ulusun kültürel bir incelemesi haline gelmektedir. Post-yapısalcı teori, anlamın merkezi olmadığını, metinlerin çeşitli katmanlara sahip olduğunu ve her yorumun farklı sonuçlar yaratabileceğini öne sürmektedir. Anlamın istikrarsızlığını ve yorumların çoğulluğunu vurgulayan post-yapısalcı teori, komedi filmlerinin incelenmesi için sağlam bir çerçeve oluşturmaktadır. Komedi filmleri tekil, kesin bir anlama sahip olmayan ve izleyicinin bakış açısı, kültürel bağlamı ve bireysel deneyimleriyle şekillenen çeşitli yorumlara açık filmler olarak kabul edilebilmektedir. Türk komedi sinemasının evrimi, mizaha özgün yaklaşımlarıyla Türk izleyicisini sürekli olarak yakalayan Ata Demirer, Cem Yılmaz ve Şahan Gökbağkar gibi sinemacılar tarafından önemli ölçüde şekillendirilmiştir. Bu makale, post-yapısalcı kuram bağlamında Türk komedi sinemasını ele alarak, bu üç oyuncunun örnek teşkil eden filmlerini çözümlemektedir. Bu çerçevede, Demirer, Yılmaz ve Gökbağkar'ın filmlerinde toplumsal normların, geleneklerin ve kimliklerin nasıl sorunsallaştırıldığı ve geleneksel anlatıları nasıl yapı bozuma uğrattıklarını, sosyo-politik meseleleri nasıl yansıttıklarını hiciv, karakter arketipleri ve durumsal mizah yoluyla izleyici beklentilerini nasıl altüst ettiklerini açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Türk komedi filmleri, sosyal yorumlama, post yapısalcı teori, kültürel analiz, mizahi filmler.*

POST STRUCTURALIST APPROACH TO TURKISH COMEDY CINEMA: A STUDY OF ATA DEMIRER, CEM YILMAZ and ŞAHAN GOKBAKAR FILMS

ABSTRACT

Turkish comedy films offer a lively and insightful commentary on social changes and the dynamics of everyday life in Turkey. The films often address larger social issues through humour, providing a medium for entertainment and social criticism. They often reflect Turkey's identity development by combining humour with in-depth commentary on urbanisation, class inequalities, gender roles and intergenerational conflicts. Comedy and humorous films act as social commentary by cleverly highlighting themes such as economic inequalities and political subtleties, while continuing to connect with audiences through sympathetic characters and stories. Through humour, audiences can more easily engage in social dialogues and Turkish comedy films become not only a source of entertainment but also a cultural examination of the nation. Post-structuralist theory suggests that meaning is not centralised, that texts have various layers and that each interpretation can produce different results. Emphasising the instability of meaning and the plurality of interpretations, post-structuralist theory provides a solid framework for the study of comedy films. The evolution of Turkish comedy cinema has been significantly shaped by filmmakers such as Ata Demirer, Cem Yılmaz and Şahan Gökbağar, who have consistently captured Turkish audiences with their unique approaches to humour. This article analyses the exemplary films of these three actors by considering Turkish comedy cinema in the context of post-structuralist theory. In this framework, it aims to explain how social norms, traditions and identities are problematised in the films selected as examples and how they deconstruct traditional narratives, reflect socio-political issues and subvert audience expectations through satire, character archetypes and situational humour.

Keywords: *Turkish comedy films, social interpretation, poststructuralist theory, cultural analysis, humorous films.*

CAMERA OBSCURA'DAN DİJİTAL FOTOĞRAFÇILIĞA RESİM VE FOTOĞRAF İLİŞKİSİ

Gazi DURMAZ

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Resim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
drmzgazi6@gmail.com- 0000-0002-7831-9914

Doç. Şuayyip YÜCEL

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Resim Bölümü
suayyipyucel@kku.edu.tr- 0000-0003-3013-5304

ÖZET

İnsanoğlunun gerçeklik arayışı, görünen dünyanın iki boyutlu bir yüzeyde temsilini geliştirme yönünde bir motivasyon kaynağı olmuştur. Mağara duvarlarındaki resimlerden Neoklasisizm dönemi yağlı boya tablolarına kadar, ressamın hünerine dayalı olan bu gerçeklik arayışı, 19. yüzyılda bilimsel araştırmaların fotoğrafın keşfine yol açmasıyla sanata yeni bir kapı aralamıştır. Hayatın her alanında kullanılan fotoğraf, optik bilimi ve teknolojilerinin gelişimiyle doğrudan bağlantılıdır. Bu araştırmada, optik teknolojisinin keşfinin resim sanatına sağladığı katkılar, ressamlar üzerindeki etkileri ve fotoğraf makinelerinin gelişimine nasıl yön verdiği ile bu etkileşimin ressamlar aracılığıyla resim sanatına nasıl entegre edildiği tartışılmaktadır. Fotoğraf teknolojisinin öncüsü Camera Obscura, antik çağlara dayansa da 10. yüzyılda İbn el-Heysem tarafından icat edildiği düşünülmektedir. 19. yüzyılda William Hyde Wollaston'un geliştirdiği Camera Lucida, ressamlar arasında popülerlik kazanmıştır. Louis Daguerre'in Daguerreotype ve William Talbot'un Calotype yöntemleri, modern fotoğrafçılığın temelini oluşturmuştur. DSLR makineler ise dijital kayıt ve yüksek görüntü kalitesiyle fotoğrafçılıkta devrim yaratmıştır. Optik teknolojinin resim sanatında kullanımı, Leonardo da Vinci, Johannes Vermeer, Jean Auguste Dominique Ingres, Hilaire-Germain-Edgar Degas ve Chuck Close gibi ressamlar tarafından benimsenmiştir. Bu sanatçılar, Rönesans'tan Barok, Neoklasik ve Modernizme kadar geniş bir dönemi temsil etmektedir. Fotoğrafın temsil ettiği dünyanın daha gerçekçi olduğuna dair baskın düşünceler, gerçekliği bireysel deneyim ve yaratıcılıkta arayan Empresyonizm, Ekspresyonizm ve Kavramsal Sanat gibi akımların gelişiminde önemli bir etken olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Camera Obscura, Camera Lucida, Fotorealizm.

FROM CAMERA OBSCURA TO DIGITAL PHOTOGRAPHY THE RELATIONSHIP BETWEEN PAINTING AND PHOTOGRAPHY

ABSTRACT

Mankind's search for reality has been a motivation to develop the representation of the visible world on a two-dimensional surface. From the paintings on cave walls to the oil paintings of the Neoclassicism period, this search for reality, based on the painter's skill, opened a new door to art in the 19th century when scientific research led to the discovery of photography. Photography, which is used in all areas of life, is directly linked to the development of optical science and technologies. This study discusses the contributions of the discovery of optical technology to the art of painting, its effects on painters, how it shaped the development of cameras, and how this interaction was integrated into the art of painting through painters. Camera Obscura, the pioneer of photography technology, dates to antiquity, but was invented by Ibn al-Haytham in the 10th century. In the 19th century, the Camera Lucida, developed by William Hyde Wollaston, gained popularity among painters. Louis Daguerre's Daguerreotype and William Talbot's Calotype methods laid the foundation for modern photography. DSLR cameras revolutionized photography with digital recording and high image quality. The use of optical technology in painting was adopted by painters such as Leonardo da Vinci, Johannes Vermeer, Jean Auguste Dominique Ingres, Hilaire-Germain-Edgar Degas and Chuck Close. These artists represent a wide range of periods, from the Renaissance to Baroque, Neoclassical and Modernism. The dominant idea that the world represented by photography is more realistic has been an important factor in the development of movements such as Impressionism, Expressionism and Conceptual Art, which seek reality in individual experience and creativity.

Keywords: Camera Obscura, Camera Lucida, Photorealism.

GERÇEKLİKLE DÜŞ ARASINDA BİR ALAN: KATSURA FUNAKOSHI’NİN AĞAÇ HEYKELLERİ

Arş.Gör. Ahmet Aydın ATMACA

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümü,

ahmet.atmaca@msgsu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9796-4022

ÖZET

Katsura Funakoshi, Japonya’da heykel alanında oldukça önemli bir figürdür. Babası da heykeltıraş olan Funakoshi, çocukluğundan itibaren sanatla çevrili bir ortamda büyümüş ve babasının da etkisiyle heykeltıraş olmaya karar vermiştir. Tokyo Zokei Üniversitesi’nde Heykel eğitimi alan sanatçı, Tokyo Ulusal Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi’nden Yüksek Lisans derecesi aldıktan sonra bir kiliseden aldığı siparişe birlikte ilk kez kafur ağacıyla tanışır ve sanat hayatı boyunca rengi ve dokusu insan tenini andıran bu ağaçla heykeller yapar. Funakoshi kendine has, tuhaf bir gerçekçilik barındıran ağaç heykellerinde ifadenin gücünü artırmak ve heykellerine daha canlı bir görünüm kazandırmak için figürlerin gözlerini, oyduğu çukurlara mermerden yonttuğu ve cilaladığı gözleri ekleyerek yapmış, bu teknik heykellerine hem rahatsız edici hem de düşsel bir ifade kazandırmıştır. Heykellerinin neredeyse tamamının bacak kısımları olmayan ve bazı figürlerinin bacakları yerine ağaç dallarına benzeyen uzuvlar yerleştiren sanatçının heykelleri, bu sayede daha tekinsiz bir ifade kazanmış, figürlerin renkleri ve yüz ifadelerindeki gerçekçilikle birlikte bu yaklaşım heykellere çok güçlü bir gerilim katmıştır. Daha sonraki çalışmalarında portrelere, ev, kitap, ağaç ya da el gibi imgeleri ekleyerek heykellerini geniş bir ifade diliyle zenginleştiren sanatçı, figüratif heykel geleneğine kendine özgü bir katkı sağlamıştır. Bu çalışma Katsura Funakoshi’nin heykellerini, ifade, tarz ve teknik açıdan inceleyerek, sanatçının imge dünyasını açıklamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahşap Heykel, Figüratif, Modern Sanat

A SPACE BETWEEN REALITY AND DREAM: KATSURA FUNAKOSHI'S WOOD SCULPTURES

ABSTRACT

Katsura Funakoshi is a very important figure in the field of sculpture in Japan. Funakoshi, whose father was also a sculptor, grew up surrounded by art from childhood and decided to become a sculptor with the influence of his father. The artist studied Sculpture at Tokyo Zokei University, and after receiving his Master's degree from Tokyo National University of Fine Arts and Music, he met camphor wood for the first time with a commission from a church and made sculptures with this wood, whose color and texture resembles human skin, throughout his artistic life. In order to increase the power of expression in his wood sculptures, which have a peculiar, strange realism, and to give his sculptures a more vivid appearance, Funakoshi made the eyes of the figures by adding eyes that he carved and polished from marble to the hollows he carved, and this technique gave his sculptures both a disturbing and a dreamlike expression. Almost all of his sculptures lacked legs, and some of his figures had limbs that resembled tree branches instead of legs, giving his sculptures a more uncanny expression, and this approach, together with the realism in the colors and facial expressions of the figures, added a very strong tension to the sculptures. In his later works, the artist enriched his sculptures with a wide range of expressive language by adding images such as houses, books, trees or hands to the portraits, making a unique contribution to the figurative sculpture tradition. This study aims to analyze Katsura Funakoshi's sculptures in terms of expression, style and technique, and to explain the artist's image world.

Keywords: Wood Sculpture, Figurative, Modern Art

ASAMBLAJ SANATININ ELEŞTİREL BİR YÜZÜ: EDWARD KIENHOLZ

Dr. Öğretim Üyesi, Tuncay KOÇAY

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

tuncaykocay@gmail.com - ORCID ID 0000-0001-6240-2927

ÖZET

20. yüzyıl avangart sanatının önemli temsilcilerinden biri olan Edward Kienholz, asamblaj tekniği kullanımı, eserlerindeki toplumsal eleştirileri ve provokatif tutumuyla yüzyıl ortası ve sonrası çağdaş sanatının en etkili isimlerinden biri olmuştur. Hurda malzemeler, buluntu nesneler ve gündelik eşyaları kullanarak oluşturduğu asamblajlarında Kienholz, toplumun adaletsizlik, eşitsizlik ve ahlaki çöküş gibi sorunlarını rahatsız edici bir görsellikle ele almıştır. Çalışmalarındaki gerçekçi estetik ve keskin eleştirel bakış açısı sanatçıyı çağdaşlarından ayıran en belirgin özelliklerden biri olarak görünmektedir. Sanatçının eserlerinde savaşın yıkıcı etkileri, cinsiyet eşitsizliği, ırkçılık, tüketim kültürü ve Amerikan rüyasının çöküşü gibi temaların sıklıkla işlendiği görülmüştür. Kullandığı nesnelerin sembolik anlamlarını, yarattığı ortamlarda ustalıkla bir araya getiren Kienholz, bu eserlerinde izleyiciyi konfor alanının dışına taşıırken ele alınan temalar üzerinde daha fazla düşünmeye zorlamıştır. Kienholz'un görsel deneyimler olarak sunduğu asamblajları, çoğu zaman izleyiciyle daha yoğun ve derin etkileşim kurması için mekâna özgü enstalasyonlar olarak ortaya çıkmıştır. Eserlerindeki şok edici estetik ve rahatsız edici imgeler, zaman zaman tartışmalara yol açsa da, bu eserler, avangart sanatın doğası gereği sanat ile toplum arasındaki sınırları kaldırma, toplumsal sorunlara dikkat çekme ve farkındalık yaratma gibi amaçlara hizmet etmiştir. Kienholz'un asamblaj tekniğini ve bu yolla yarattığı eserlerindeki eleştirel yaklaşımını incelemenin amaçlandığı bu çalışma, nitel araştırma yöntemi ile oluşturulmuş, konu ile ilgili müze katalogları, sanal kitaplıklar, web siteleri, ilgili makaleler ve kitaplar araştırılarak literatür taraması yapılmıştır. Edward Kienholz'un, toplumsal eleştiride güçlü ve gerçekçi bir araç olarak asamblaj sanatını kullanması, 20. yüzyıl sanatına önemli katkılar sağlamış ve Genç Britanyalı Sanatçılar (Young British Artists) gibi güncel sanatın önemli temsilcileri üzerinde de derin izler bırakmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Asamblaj, Heykel, Edward Kienholz,

A CRITICAL FACE OF ASSEMBLAGE ART: EDWARD KIENHOLZ

Assoc. Prof., Tuncay KOÇAY

Kahramanmaraş Sutcu Imam University

tuncaykocay@gmail.com - ORCID ID 0000-0001-6240-2927

ABSTRACT

One of the prominent representatives of 20th-century avant-garde art, Edward Kienholz emerged as one of the most influential figures in mid-century and post-war contemporary art through his use of the assemblage technique, social criticism in his works, and provocative attitude. In his assemblages, created from scrap materials, found objects, and everyday items, Kienholz addressed social issues such as injustice, inequality, and moral decay with a disturbing visual aesthetic. The realistic aesthetics and sharp critical perspective in his works are among the most distinctive features that set him apart from his contemporaries. The artist's works frequently explore themes such as the devastating effects of war, gender inequality, racism, consumer culture, and the collapse of the American Dream. By skillfully combining the symbolic meanings of the objects he uses with the immersive environments he creates, Kienholz pushes viewers beyond their comfort zones, compelling them to deeply reflect on the themes he addresses. His assemblages, presented as visual experiences, often take the form of site-specific installations to establish a more intense and profound interaction with the viewer. Although the shocking aesthetics and unsettling imagery in his works have occasionally sparked controversy, these creations align with the avant-garde tradition by breaking down the boundaries between art and society, drawing attention to social issues, and raising awareness. This study, which examines Kienholz's assemblage technique and the critical approach reflected in his works, was conducted using qualitative research methods and includes a literature review of museum catalogues, virtual libraries, websites, academic articles, and books on the subject. Edward Kienholz's innovative use of assemblage as a powerful and realistic tool for social criticism significantly influenced 20th-century art and left a lasting impact on prominent figures in contemporary art, including the Young British Artists.

Anahtar Kelimeler: Art, Assemblage, Sculpture, Edward Kienholz,

STRATEJİK KARAR ALMA SÜRECİNDE ÖRGÜT KÜLTÜRÜNÜN ROLÜ: GÜNCEL BİR LİTERATÜR TARANMASI

Bülent AKKAYA

Manisa Celal Bayar University, Ahmetli VHS, Manisa, Turkey

ORCID Code: 0000-0003-1252-9334

bulent.akkaya@cbu.edu.tr

Özet

Örgüt kültürü, kurumların stratejik karar alma süreçlerinin şekillendirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu araştırma güncel literatürde örgüt kültürü ve kurumların karar alma davranışı üzerine yapılan araştırmaları derlemektir. Araştırmanın verileri, örgütsel davranış ve üzere stratejik yönetim alanıyla ilgili çeşitli disiplinlerde kapsamlı bir akademik araştırma veri tabanı olan Web of Science (WoS) veri tabanından belirli anahtar kelimeler ile elde edilmiştir. Son on yılda yapılan 706 çalışmaya ulaşıldı. Veriler VOSviewer program aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre örgüt kültürün ilişkilendiği 156 kelime ve bu kelimelerden oluşan 23 küme olduğu saptandı. Örgüt kültürü, liderlik türleri, performans, iş gören, işletme analitiği, küreselleşme gibi belirli anahtar kelimelerden oluşan 23 küme olduğu saptandı. 706 araştırmanın en çok yapıldığı ilk üç ülke sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri(202 yayın) ilk sırada yer alırken, İngiltere (79 yayın) ikinci sırada ve Avusturalya (56 yayın) üçüncü sırada yer aldığı saptandı. Bulgular güncel literatürün örgütsel kültür, kurumsal sürdürülebilirlik ile örgütün stratejik hedefleri ve karar alma süreçleri arasında ilişkinin var olduğunu göstermektedir. Bundan dolayı örgütlerin değişen ve sürekli gelişen karmaşık ve dinamik ortamlarda faaliyet göstermeye devam ettikçe, stratejik hedefleriyle uyumlu bir örgüt kültür geliştirmeleri önem arz etmektedir. Kurumların değişen teknoloji ve çevreye uyum sağlamalarını, çevik bir yönetim metodolojisine sahip olabileceklerini, kurumsal performans iyileştirmelerini ve sürdürülebilir başarıya ulaşmalarını sağlamada katkıda bulunacağı mevcut literatür göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Karar Alma, Örgüt Kültürü, Kurumsal Sürdürülebilirlik, Örgütsel Davranış, Stratejik Yönetim

THE ROLE OF ORGANISATIONAL CULTURE IN STRATEGIC DECISION MAKING: A CURRENT LITERATURE REVIEW

The organisational culture of an entity is of critical importance in determining the strategic decision-making processes that are undertaken. The objective of this study is to provide a comprehensive review of the existing literature on the relationship between organisational culture and organisational decision-making behaviour. The data were retrieved from the Web of Science (WoS), a comprehensive database of academic research in various disciplines related to organisational behaviour and strategic management, using specific keywords. A total of 706 studies conducted in the last ten years were accessed for review. The data were subjected to analysis using the VOSviewer software. The analysis yielded a total of 156 words and 23 clusters, comprising terms related to organisational culture. The analysis revealed the existence of 23 clusters, comprising specific keywords such as organisational culture, leadership types, performance, employees, business analytics, and globalisation. The top three countries where the 706 studies were conducted were the United States of America (202 publications), the United Kingdom (79 publications), and Australia (56 publications). The findings demonstrate a correlation between organisational culture, corporate sustainability and the strategic objectives and decision-making processes of the organisation. Therefore, as organisations continue to operate in complex and dynamic environments that are constantly changing and evolving, it is of the utmost importance for them to develop an organisational culture that is compatible with their strategic goals. The extant literature demonstrates that organisations can adapt to changing technology and the

environment, adopt an agile management methodology, enhance corporate performance and contribute to the realisation of sustainable success.

Keywords: Strategic Decision Making, Organisational Culture, Corporate Sustainability, Organisational Behaviour, Strategic Management

Endüstri 4.0 ve Endüstri 5.0'a Yönetim Perspektifinden Scientometric Bir Bakış: Trend Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma

Bülent AKKAYA

Manisa Celal Bayar University, Ahmetli VHS, Manisa, Turkey

ORCID Code: 0000-0003-1252-9334

bulent.akkaya@cbu.edu.tr

ÖZET

Sürdürülebilir bir gelecek için rekabet avantajları elde etmek amacıyla günümüz işletmelerde gerekli olan Endüstri 4.0'ın yanı sıra Endüstri 5.0 paradigmasında değer yaratmak için ileri teknolojinin benimsenmesi, akıllı üretim için yüksek güçlü analitik yeteneklerin gelişmesi yönetim açısından da oldukça önemlidir. Dijital dönüşümün merkezinde yer alan bu iki endüstri devrimi üzerinde yapılan güncel araştırmaları yönetim perspektifinde incelemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Endüstri 4.0 ve Endüstri 5.0 kavramlarının yönetimin perspektifinde incelemek amacıyla, 2020-2024 yılları arasında yayınlanan ve Web of Science veri tabanında indekslenen 297 akademik makale üzerinde kapsamlı bir inceleme yapılmıştır. Bibliyometrik ve sistematik literatür tarama yöntemleri kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre yöneticiler, üretim yönetimini Endüstri 4.0 ve Endüstri 5.0 odağında yeniden yorumlamak için proaktif bir anlayış, teknoloji uyumlu bir değişim, proaktif ve çevik liderlik uygulamaları koşullara odaklanarak daha insan merkezli bir yönetim bakış açısı geliştirmeleri gerektiğini göstermektedir. Sonuç olarak, Endüstri devrimlerinin etkileri öngörebilen ve proaktif olarak hareket edebilen insan dostu dijitalleşmeyle desteklenen yöneticilerin hem Toplum 5.0 açısından hem de kurumlarının sürdürülebilirlikleri açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, Endüstri 4.0, Endüstri 5.0, Trend Çalışmaları, Rekabet Avantajı

A Scientometric Review of Industry 4.0 and Industry 5.0 in Perspective of Management: A Research on Trends Studies

Abstract

In addition to Industry 4.0, which is necessary in today's businesses to gain competitive advantages for a sustainable future, the adoption of advanced technology to create value in the Industry 5.0 paradigm and the development of high-powered analytical capabilities for smart production are also very important for management. The purpose of this research is to examine the current research on these two industrial revolutions, which are at the centre of digital transformation, from a management perspective. In this direction, in order to examine the concepts of Industry 4.0 and Industry 5.0 from the perspective

of management, a comprehensive review was conducted on 297 academic articles published between 2020-2024 and indexed in the Web of Science database. The data were analysed using bibliometric and systematic literature review methods. According to the findings of the study, managers should develop a more human-centred management perspective by focusing on a proactive understanding, a technology-compatible change, proactive and agile leadership practices to reinterpret production management in the focus of Industry 4.0 and Industry 5.0. As a result, managers who can proactively foresee the effects of industrial revolutions and act proactively, supported by human-friendly digitalisation, are important both in terms of Society 5.0 and in terms of the sustainability of enterprises.

Key Words: Management, Industry 4.0, Industry 5.0, Trend Research, Competitive Advantage

İŞYERİNDE STRESİN ÇALIŞAN PERFORMANSINA ETKİSİNE İLİŞKİN BİR KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME

Erhan Kılınç¹, Recep Yücel²

¹ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi. Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, erhankilinc@selcuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-2065-2407>

²Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Akademik71@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-4755-417X>

ÖZET

İş stresi, çalışanların performansını doğrudan etkileyen kritik bir faktördür. Araştırmalar, işyerinde ortaya çıkan stresin düzeyine ve niteliğine bağlı olarak olumlu ya da olumsuz etkiler doğurabileceğini göstermektedir. Stresin düşük ve makul seviyelerde olması, çalışanların motivasyonunu artırarak iş performansına pozitif katkı sağlayabilir; bu tür stres "iyi stres" olarak adlandırılmaktadır. Ancak stresin belirli bir eşiği aşması durumunda, bu durum "kötü stres" olarak nitelendirilir ve iş performansında düşüş, örgütsel bağlılık kaybı, düşük iş tatmini ve karar verme yetisinde bozulma gibi olumsuz sonuçlara yol açabilir. İş stresinin iş performansı üzerindeki etkisi dört ana kategoride incelenmektedir: Bunlar olumlu etki, olumsuz etki, etkisizlik ve kısmi etkidir. Bu kategoriler, stresin iş performansına etkisinin karmaşık yapısını ortaya koyar ve işin niteliği, stresin seviyesi ile bireysel özellikler gibi değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterebilir. Örneğin, bazı araştırmalar stresin belirli koşullarda iş performansını artırabileceğini, ancak aşırı stresin sağlık üzerinde olumsuz etkilere yol açarak performansı düşürebileceğini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, iş stresi ile iş performansı arasındaki ilişki çok boyutlu ve karmaşıktır. Bu nedenle iş stresi, hem bireysel hem de örgütsel düzeyde dikkatle yönetilmesi gereken bir olgudur. Bu çalışma, işyerinde yaşanan stresin çalışan performansı üzerindeki etkilerini inceleyerek, bu karmaşık ilişkinin daha iyi anlaşılmasını amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşletmeler, İş stresi, Çalışan performansı

A CONCEPTUAL EVALUATION OF THE EFFECT OF STRESS IN THE WORKPLACE ON EMPLOYEE PERFORMANCE

Erhan Kılınç¹, Recep Yücel²

¹ Assoc. Prof. Dr., Selçuk University, Beyşehir Ali Akkanat Faculty of Business Administration, Department of International Trade and Business, erhankilinc@selcuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-2065-2407>

² Prof. Dr., Kırıkkale University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, academic71@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-4755-417X>

ABSTRACT

Job stress is a critical factor that directly affects employee performance. Research shows that stress in the workplace can have positive or negative effects depending on its level and nature. Low and reasonable levels of stress can positively contribute to job performance by increasing employee motivation; this type of stress is called "good stress". However, if stress exceeds a certain threshold, this situation is called "bad stress" and can lead to negative results such as decreased job performance, loss of organizational commitment, low job satisfaction and impaired decision-making ability. The effects of job stress on job performance are examined in four main categories: positive effect, negative effect, ineffectiveness and partial effect. These categories reveal the complex structure of the effect of stress on job performance and may differ depending on variables such as the nature of the job, the level of stress and individual

characteristics. For example, some studies emphasize that stress can increase job performance under certain conditions, but excessive stress can lead to negative effects on health and reduce performance. As a result, the relationship between job stress and job performance is multidimensional and complex. Therefore, job stress is a phenomenon that needs to be managed carefully at both individual and organizational levels. This study aims to better understand this complex relationship by examining the effects of stress experienced at work on employee performance.

Keywords: Businesses, Job stress, Employee performance

İşletmelerde Yöneticiler Açısından Ahlaki Karar Verme

Recep YÜCEL¹, Erhan KILINÇ²

¹Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, akademik71@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-4755-417X>

²Doç.Dr. Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, erhankilinc@selcuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-2065-2407>

Özet

Genel olarak karar verme, bir soruna ilişkin olarak seçim süreci sonucu kesin yargıya varma işlemi biçiminde ifade edilmektedir. Çağımızda işletme ve kurum yöneticilerinin yürüttükleri faaliyetlerde her gün onlarca kararı tasarlamakta ya da karar vermektedirler. Özellikle iş odaklı iç ve dış çevrelerinde kurdukları ilişkileri esas alarak, yöneticilerin verdikleri kararlar, her geçen gün oldukça önemli hale gelmekte ve değer kazanmaktadır. Ayrıca, yöneticilerin yönetim ve işletmeleri amaçlarına ulaştırması da verdikleri kararlara ve bunların sonuçlarına bağlıdır. Kuşkusuz her seviyedeki yönetici; kişilik ve karakter, bilgi ve eğitim düzeyi, yetenek, algı, tutum, birikim ve zeka, kapasite ve mantık gibi davranışları yoluyla gibi bir karara ulaşabilirler. Ancak, kararın cinsi ne olursa olsun özellikle de farklılıklara saygı, adalet, vicdan, erdem, hakkaniyet, eşitlik, doğruluk, dürüst olma, güven ve erdemlilik gibi ahlaki boyutlardan etkilenmektedir. Öte yandan yöneticilerin ahlaki veya ahlaki olmayan kararları; işletmelerin kısa vadede olmasa da, orta ve uzun vade de iç ve dış çevresinde ciddi sıkıntılara neden olacağı gibi, varlığını tehdit edebileceği kaçınılmazdır. Bu kapsamda, birçok faktörün etkisi altında olan karar verme üzerinde, en çok rolü, ahlaki değerlerin aldığı düşünülmektedir. Bu nedenle, çağımızda işletme ve kurum yöneticilerinin yürüttükleri faaliyetlerde, ahlaka dayanan karar verme en hassas ve kritik konulardan birisini teşkil etmektedir. Özellikle iş odaklı iç ve dış çevrelerinde kurdukları ilişkileri esas alarak yöneticilerin verdikleri kararlar, her geçen gün oldukça önemli hale gelmekte ve değer kazanmaktadır. Kuşkusuz bu konuda göze çarpan en temel husus, bahse konu yöneticilerin her türlü işi uygulama ve ilişkilerinin esaslarını kapsayıcı biçimde verdikleri kararların ahlaki yönüdür. Bu genel görüşlere dayanarak, çalışmanın amacı, ahlaki karar vermenin önemi ve özelliklerini ortaya koyarak, geliştirilmiş ahlaki karar vermeye ilişkin bir modelin değerlendirilmesine yöneliktir. Çalışmanın iş ve kurum yöneticileri ve girişimcilere katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karar, Karar verme, Ahlak, Ahlaki Karar Verme.

Moral Decision-Making from the Perspective of Managers

Prof. Dr., Kırıkkale University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, academic71@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-4755-417X>

Assoc. Prof. Dr., Selcuk University, Beyşehir Ali Akkanat Faculty of Business Administration, Department of International Trade and Business Administration, erhankilinc@selcuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-2065-2407>

Abstract

Decision-making is generally defined as the process of reaching a definitive conclusion regarding an issue through a selection process. In today's world, business and organizational managers often design or make often dozens of decisions in their daily activities. Especially based on the relationships they establish in their business-oriented internal and external environments, the decisions made by managers are becoming increasingly important and valuable each day. Additionally, the ability of managers to lead their organizations and achieve their goals depends on the decisions they make and the outcomes of those decisions. Of course, managers at all levels can make decisions through their behaviors such as personality and character, level of knowledge and education, abilities, perception, attitude, experience, intelligence, capacity, judgment and logic. However, regardless of the type of decision, it is particularly affected by moral dimensions such as respect for differences, justice, conscience, virtue, fairness, truthfulness, equality, trust and honesty. On the other hand, the moral or immoral decisions made by managers are bound to cause serious problems in the internal and external environments of businesses in the medium and long term, even if not in the short term, and may inevitably threaten their existence. In this context, it is believed that moral values play the most significant role in decision-making, which is influenced by various factors. For this reason, in our age, ethical decision-making is one of the most sensitive and critical issues in the activities carried out by business and organizational leaders. Especially based on the relationships they establish in their business-oriented internal and external environments, the decisions made by managers are becoming increasingly important and valuable every day. Undoubtedly, the most significant aspect in this regard is the ethical dimension of the decisions made by these managers, which comprehensively cover the principles of implementing all kinds of work and their relationships. Based on these general views, the aim of the study is to highlight the importance and characteristics of ethical decision-making, focusing on the evaluation of a developed model for ethical decision-making. It is believed that the study will contribute to business and organizational managers and entrepreneurs.

Key Words: Decision, Decision Making, Morality, Moral Decision Making.

DEPREM SONRASI İŞVERENLERİN TRAVMA DÜZEYLERİ VE DUYGUSAL TÜKENMİŞLİK ÜZERİNE ETKİSİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

THE EFFECT OF EMPLOYERS ON TRAUMA LEVELS AND EMOTIONAL EXHAUST AFTER THE EARTHQUAKE: A FIELD RESEARCH

Prof. Dr. Salih YEŞİL, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, syes66@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-
3237-2258,

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kerem ÇINAR, Kahramanmaraş Sütçü İmam
Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
kerem.cinar@outlook.com.tr, ORCID: 0009-0006-2310-3426,

Uzm. Ömer Faruk ERDOĞAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi
ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, erdogan8046@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-4133-1554,

Yüksek Lisans Öğrencisi, Nazlı Ceren KAZANCI, Kahramanmaraş Sütçü İmam
Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
nazli46ceren@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5349-0184

Uzm. Ayşegül ÖZBAĞIŞ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ozbagisaysee@gmail.com, ORCID ID: 0000-
0002-7139-0734

ÖZET

6 Şubat 2023 yılında yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremin birçok olumsuz durumu ortaya çıkardığı bilinmektedir. Bu yaşanan olumsuz durumlarından birisi de depremde iş yerleri ağır hasar alan ve yıkılan işletme sahiplerini psikolojik olarak etkilenmesi olmuştur. Bu çalışmada işyeri yıkılmış ve ağır hasar alan işletme sahiplerinin travma düzeylerini belirlemeye yönelik olup bu düzeylerin duygusal tükenmişlik üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler için SPSS 23.0 istatistik programı kullanılarak güvenilirlik, korelasyon ve regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre; deprem sonrası travma düzeyinin duygusal tükenmişliği üzerinde pozitif yönde bir etkisi olduğu görülmüştür. Deprem sonrası travma düzeyi boyutlarının duygusal tükenmişlik üzerindeki etkisi incelendiğinde ise; heyecansal sınırlılık ve uyku problemlerinin duygusal tükenmişliği pozitif yönde etkilediği belirlenirken, davranışsal problemler, duyuşsal ve bilişsel yapının duygusal tükenmişliği etkilemediği görülmüştür. Elde edilen sonuçlar teorik ve uygulama bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Travma, Travma Düzeyi, İşe Bağlı Duygusal Tükenmişlik.

ABSTRACT

It is known that the Kahramanmaraş-centered earthquake that occurred on February 6, 2023 revealed many negative situations. One of the negative situations experienced was the psychological impact on business owners whose workplaces were heavily damaged and destroyed in the earthquake. This study aims to determine the trauma levels of business owners whose workplaces were destroyed and severely damaged, and to determine the effect of these levels on emotional exhaustion. A survey was used as a data collection tool in the research. Reliability, correlation and regression analysis was performed for the data obtained from the survey study using the SPSS 23.0 statistical program. According to the regression analysis results; It was observed that the level of trauma after the earthquake had a positive effect on emotional exhaustion. When the effect of post-earthquake trauma level dimensions on emotional exhaustion is examined; While it was determined that emotional limitations and sleep problems positively affected emotional exhaustion, behavioral problems, affective and cognitive structure did not affect emotional exhaustion. The obtained results are discussed in theoretical and practical context.

Keywords: Trauma, Trauma Level, Work-Related Emotional Exhaustion.

YÖNETİCİLERİN LİDERLİK TARZLARININ ÖRGÜTSEL ÇEŞİTLİLİĞE YANISIMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi, BERNA BELİS SABANCI

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı

Mail: berna.belis86@gmail.com Orcid: 0009-0000-0078-4544

Özet

Liderlik kavramı geçmişten bugüne kadar üzerinde pek çok araştırma yapılan ancak hala yanına eklenen yeni kavramlar ile değişen ve gelişen bir yapıdadır. 1900'lü yıllardan itibaren liderlik kavramı yönetim bilimlerinde kendine yer bulmuş ve topluluğun yönlendiricisi olarak görülmüştür. Lider, topluluğu belirli hedefler doğrultusunda etrafında toplama ve hedefleri gerçekleştirmeye yönelik topluluğu harekete geçirmeye yönelik bilgi ve becerilerin toplamıdır (Eren, 2001:465). Modern yaşamda artan gelişmeler ve değişkenler neticesinde liderlikte çok yönlü ve çok tipliliğe işaret eden çoklu fonksiyonların ihtiyaç haline geldiği sonucuna varılmış olduğu tespit edilmiştir (Bayrak, 1997;356). Uluslararası pazarda yer alabilmek, müşteri portföyünü genişletebilmek, küresel bir yapı haline gelmek isteyen her örgüt, çeşitlilik olgusunu kendi yapısına entegre ederek mevcut performans ve faaliyetini artırma amacındadır. Çeşitliliğin yönetimi, örgütteki insan sermayesinin her birinin yetenek ve tecrübelerinin önemsendiği, anlaşıldığı ve tam olarak kullanıldığı bir organizasyon kültürü süreci olarak tanımlanmaktadır (Danullis ve Dehling, 2004). Örgüt içerisinde liderin kritik bir öneme sahip olduğu da göz önüne alındığında, tüm çeşitlilik süreçlerinin örgüte entegrasyonu, yönetimi, kültürel değişime uyum prosedürlerinin karmaşık sistemini yönetmek liderin sorumluluğu haline gelmektedir. Yönetim süreçlerinin ana faaliyetçisi lider, örgüt içerisinde benimsediği rol ve stiller ile çeşitliliklerin nasıl yönetileceği ve yönlendirileceğini de belirler. Örneğin, lider kapsayıcı liderlik politikası benimsediği takdirde örgüt kültürünü ve çeşitliliği de olumlu yönde kullanabilecektir (Lasrado, 2020). Modern yaklaşımlardan biri olan dönüşümcü lider, geniş vizyon ve bakış açısı ile örgüt içerisinde çalışanların örgütsel hedeflere yönelik hareket etme konusunda katkı sağlar. Buna benzer olarak kapsayıcı lider de çalışanların örgüt hedeflerine katkıda bulunmalarına destek sağlamaktadır (Randel vd.,2018). Ancak iki liderlik tarzının ayrıldığı bir nokta bulunmaktadır. Kapsayıcı lider, çalışanların bireysel farklılıklarına odaklanabilme yetisine sahiptir. Ancak dönüşümcü lider, doğası gereği kapsayıcı davranmayıp, motive etme, geliştirme ve değiştirmeye odaklıdır. Bu çalışma kapsamında liderlerin bireysel farklılıkları gözeterek örgütsel çeşitliliği nasıl yönlendirdiği sistematik derleme yöntemi ile analiz edilerek uluslararası yazında bu alandaki önemli araştırmaların sonuçları ortaya koyulmaktadır. Sistematik derleme, belirli bir soruyu cevaplamak için, alanda yayınlanmış çalışmalar kapsamlı taranarak, dahil edilme ve dışlama kriterleri kullanılıp, araştırmaya dahil edilen çalışma bulgularının sentezlenmesidir (Burns ve Grove, 2007). Yapılan analiz ile 800 makale taranmış olup, belirlenen 23 önemli makalenin kapsamı, teorileri, analiz yöntemleri ve bulguları karşılaştırılarak bu alandaki önemli konular tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çeşitlilik Yönetimi, Liderlik Stilleri, Örgütsel Çeşitlilik

ÇALIŞANLARIN İŞ DEĞERİ ALGISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERE YÖNELİK NİCEL BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Halime GÖKTAŞ KULUALP

Karabük Üniversitesi

halimegoktas@karabuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1485-3026.

ÖZET

Günümüz işletmeleri için birey çalışandan daha öte bir anlam taşımaktadır. İşletmeler çalışanları sayesinde amaçlarına ulaşabilmekte ve rakiplerine karşı rekabet üstünlüğü sağlayabilmektedir. Başka bir ifadeyle, rekabet üstünlüğü sağlamanın anahtarı işletmenin çalışanını önemsemesinde gizlidir. Çalışan işini değerli gördüğü sürece daha istekli ve motive olmuş çalışarak işletmenin karlılığı, verimliliği ve tanınırlığı için katkıda bulunacaktır. Bu nedenle, çalışmada iş değeri konusu ele alınmıştır. Araştırmanın amacı, iş değerinin demografik değişkenlere göre istatistiki olarak farklılık gösterme ya da göstermeme durumunu araştırmaktır. Anket yönetimiyle 390 çalışandan edinilen verilere frekans ve yüzde istatistikleri, ortalama ve standart sapma istatistikleri, t-testi, Anova analizi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, çalışanların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir demografik değişkenlerine göre farklılık arz etmektedir. İş değeri ve alt boyutlarına göre farklılaşma durumu analiz sonuçları kısmında detaylandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İş Değeri, Çalışan, Farklılaşma Analizleri.

ÇEVRESEL SANAT VE KAMUSAL ALANDA SANATIN SAVUNMASIZLIĞI

ENVIRONMENTAL ART AND THE VULNERABILITY OF ART IN PUBLIC SPACE

Doç. Dr. Ezgi TOKDİL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
ezgi.tokdil@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2701-0842

ÖZET

Araştırmada, çevre odaklı sanatın gelişimine ilişkin tarihsel bir giriş yapıldıktan sonra yeryüzü sanatı, çevresel sanat, ekolojik sanat gibi kültürel formların zamansal değişimi incelenmekte; sanatın galeri dışına taşma süreci, devamında çağdaş sanatın doğayı yeniden galeriye sığdırma çabası ve günümüzde dijital sanatın doğayı hapsedilmiş gerçekliğe indirgediği yeni bir form olarak varoluşunun ahlaki boyutu, kültürel dili, toplumsal yanı sorgulanarak yaşanan değişim süreci, modern estetiğin postmodern anlatıya yerini bırakmasının arkasındaki dinamikler etkisinde analiz edilmektedir. Ardından kamusal alanda yer alan çevresel sanatın savunmasızlığı değerlendirilerek, bu kırılganlığa ilişkin vandalizm (kasıtlı zarar), bilinçsiz müdahale ve doğal aşınma süreçleri örnekleme alınan eserler üzerinden kategorik olarak incelenmektedir. Araştırmanın devamında yaratıcı bir süreç olarak insanın doğaya müdahalesinin vandalizm olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğine ilişkin yeni bir kavramsallaştırma önerisi sunulmakta, son bölümünde modernizm sonrası estetiğin yeni bir formu olarak post-vandalizm özelinde yıkım olgusu yaratım ile olan diyalektik açıdan değerlendirilmektedir. Bu bağlamda kamusal alanda yer alan eserlerin müze ve galerilerdeki kültürel mirasa göre gerek insan müdahalesi gerek doğal aşınım nedeniyle daha savunmasız olduğu, öte yandan çevresel sanat kapsamında doğayı değiştirip dönüştürme üzerine temellenen sanat eserlerinin de sanatçının doğaya müdahalesi açısından -yaratıcı bir süreç olarak şekillense de- vandalizm olarak değerlendirilebileceği ve dolayısıyla post-vandalizm olarak tanımlanan yeni sanat formunun buna bir alternatif olabileceği, dahası yıkımı yaratıma dönüştürebileceği gibi temel savunuların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel sanat, Kamusal yerleştirme, Postmodern kültür, Vandalizm, Post-vandalizm

ABSTRACT

In the research, after a historical introduction to the development of environmentally oriented art, the temporal change of cultural forms such as earth art, environmental art, ecological art is examined; the process of art moving out of the gallery, followed by contemporary art's effort to fit nature back into the gallery, and the moral dimension, cultural language, and social aspect of its existence as a new form in which digital art reduces nature to imprisoned reality are questioned and the process of change is analyzed under the influence of the dynamics behind the replacement of modern aesthetics by postmodern narrative. Then, the vulnerability of

environmental art in the public sphere is evaluated and the processes of vandalism (intentional damage), unconscious intervention and natural erosion related to this fragility are categorically examined through the sampled works. In the continuation of the research, a new conceptualization proposal is presented on whether human intervention in nature as a creative process can be considered as vandalism, and in the last part, the phenomenon of destruction is evaluated in terms of its dialectic with creation in terms of post-vandalism as a new form of post-modernist aesthetics. In this context, it is aimed to support the basic arguments that the artworks in the public space are more vulnerable than the cultural heritage in museums and galleries due to both human intervention and natural erosion, on the other hand, artworks based on changing and transforming nature within the scope of environmental art can be considered as vandalism in terms of the artist's intervention in nature - even if it is shaped as a creative process - and therefore the new art form defined as post-vandalism can be an alternative to this, moreover, it can transform destruction into creation.

Keywords: Environmental art, Public installation, Postmodern culture, Vandalism, Post-vandalism

GÜNÜMÜZ LEVHA TEZİYİNATINDA HALKÂRÎ BOYAMA TEKNİĞİ⁴⁷

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet NUHOĞLU, Yeşim KARAMİK JANDAR

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, nnuhzademehmet@gmail.com

0000 0003 4742 644X

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, yesimkj@gmail.com

0000-0002-6890-6568

ÖZET

Kur'an'a duyulan sevgi ve saygının yansımasıyla, O'nu en güzel şekilde yazmak ve süslemek gayretiyle ortaya çıkan ve İslam inancı doğrultusunda gelişen tezhip sanatı, İslam coğrafyasında iz bırakmış çeşitli medeniyet ve kültürlerin etkileşimleri ile gelişmiştir. İslam dünyasında yüzyıllar boyunca birçok devlet kurulmuş ve yıkılmış, ancak her kurulan devlet öncüllerinden fikri ve kültürel farklılıklar taşımasına rağmen İslam inancına dayalı İslam sanatının ilkelerine olan bağlılık hiç değişmemiştir. Bu ortak inanç ve ilkeler çerçevesinde, her yeni yönetim bir önceki dönemin ilim ve sanat faaliyetlerini devralarak korumuş ve devam ettirmiştir. Manaya verilen değer doğrultusunda, hüsnü hat ve yazının elbisesi kabul edilen tezhip sanatı gelişmeye devam etmiştir. Tezhip Sanatının yapı taşı olan motifler, doğadaki şeylerin özünün anlatım biçimi olarak stilize edilmiştir. Bu motiflerle oluşturulan kompozisyonlarda, simetri ve ulama yöntemleri ile ritmik desen tekrarları oluşturularak sonsuzluk fikri ifade edilir. 15. Yüzyılda bir üslup olarak görülmeye başlanan halkârî boyama tekniği ise bir rengi gölgelendirme metodudur. Yazma eserlerde çok çeşitli kullanımları tespit edilen bu teknik, günümüz tezhip sanatının kullanım alanı olan levha tezyinatında önemli bir yere sahiptir. Zamanla doğaya bakışın gelişimi doğrultusunda stilize motif ve desenlerin gölgeli boyanması soyut bir anlatım diline dönüşmüştür. Günümüz halkârî uygulamalarında görülen farklı yaklaşımlar, estetik anlayış ve beğenilere göre şekillenmektedir. Bu bağlamda günümüz levha tezyinatında kullanılan halkârî boyama teknikleri, literatür taraması yöntemi ile elde edilen verilerle genel bir bakış açısı sağlanarak, günümüz örnekleri ile ifade edilmeye çalışılmıştır. Stilize motiflerin renklendirilmesinde klasik boyama teknikleri yanında gelişen halkârî gölgeli boyama usulünün yedi yüzyıl boyunca uygulanarak gelişmeye devam etmesi, çağımızda tezhip sanatının kendini günün şartlarına göre yenilemesi bakımından bu boyama metodunun incelenmesini önemli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tezhip, Tezhip Sanatı Boyama Teknikleri, Gölgeleme, Halkârî.

⁴⁷ Bu tebliğ metni Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülen "Tezhip Sanatında Boyut Algısı" adlı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

MAĞARA ALEGORİSİ'NİN GÜNÜMÜZ SANATINDA YENİDEN DENEYİMLENMESİ

Doç. Dr. Firdevs SAĞLAM

Hakkari Üniversitesi/Güzel Sanatlar Fakültesi,

firdevssaglam@hakkari.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-1284-0424

ÖZET

Platonun Mağara alegorisi, mağaraya zincirlenmiş bir grup insanın sadece gölgeleri görmesi ve bu gölgeleri gerçeklik olarak kabul etmesi olarak bilinir. Bu Alegori ile insandaki gerçeklik anlayışının duyularıyla algılayabildikleri kadar olduğu görülür. Sadece biçimi silüet, koyu bir leke olarak gösteren gölgeler, ait oldukları nesne ya da figürle ilgili doku, renk, form gibi tanımlayıcı bilgileri içermez. Bu sebeple nesne ve gölgesi arasında biçim ve anlam bakımından farklılıklar görülür. Varlığı temsil eden her görüntü onu tam olarak anlatmayabilir. Günümüz sanatında yer alan Cornelia Parker'ın bazı işleri araştırmacı tarafından bu alegori ile ilişkilendirilmiştir. Parker'ın nesne, gölge ve izleyiciden oluşan çalışmalarını sergileme süreci bize alegorik bir anlatım sunar. Burada izleyici, sanatçının seçtiği nesne ve bunun gölgesini bir arada görür. Sanatçı gerçeklik algısını iki şekilde de sorgulamaya sunar. Sanatçının çalışmalarında kullanılan nesneler gerçek görünümünden ziyade sanatçının müdahalesiyle farklı bir forma dönüşmüştür. Bu formun tavan, zemin ve duvar gibi birçok yere yansıyan gölgesi de buna benzer özelliktedir. Sanatçının imgelem dünyası, bunu biçime dönüştürürken kullandığı nesneler ve bunun yansıması olan gölgelerden oluşan çalışmaları izleyiciye sunulur. Sanatçı, imgelem dünyasını somut bir varlık olarak ortaya koyduğu sanat eserinde gösterir. Burada duyular yoluyla algılanan doğadan aldığı verileri yine duyular yoluyla algılanabilen elemanlar aracılığıyla somutlaştırır. Sanatçı, gerçeği değil de algılanmasını istediği yani kendi gerçekliğini sunan görüntüleri oluşturur. Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Platon'un mağara alegorisi, Cornelia Parker'ın Thirty Pieces of Silver isimli çalışması ele alınmıştır. Bu bağlamda çalışmalar ve mağara alegorisi birlikte yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Platon, Mağara Alegorisi, Sanat, Cornelia Parker

SIMRYN GILL'İN ÇALIŞMALARI ÜZERİNDEN KÜLTÜREL BELLEK VE DOĞA İLİŞKİSİNE YÖNELİK BİR OKUMA

Doç. Dr. Firdevs SAĞLAM

Hakkari Üniversitesi/Güzel Sanatlar Fakültesi,

firdevssaglam@hakkari.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-1284-0424

ÖZET

İnsanın içine doğduğu, temel ihtiyaçlarda dâhil birçok konuda etkileşim içinde olduğu doğa, sanatın temelini oluşturan bir alan olarak karşımıza çıkar. Hem doğrudan hem de sembolik bir şekilde sanatın konuları arasında yerini alan doğa sadece dış gerçeklik olarak değil aynı zamanda bunu oluşturan düzen, bu düzene ait eleman ve ilkeler ile sanatın hem biçimsel hem de düşünsel yönünü belirlemiştir. Aynı zamanda kültürel belleğin bir parçası olarak karşımıza çıkar. Kültürel bellek ve doğa ilişkisine baktığımızda öncelikle doğa insan için aidiyet hissettiği bir yerdir. Bu yer onu besler, korur ve yaşamını sürdürmesini sağlar. Bu süreçte çevre ile kurulan ilişkilerde de mekân olgusunu oluşturur. Bu mekân doğanın ilk hali ya da onun içinde insan eliyle oluşturulmuş yapıları kapsar. Doğa ile kurulan bu ilişkiler kültürel belleğin bir parçası haline gelir. Kültürel bellek ve doğa birçok sanatçı için çalışma alanı olmuştur. Bu sanatçılardan biri Singapur doğumlu Simryn Gill'dir. Gill, çalışmalarında hem kişisel hem de kültürel kimlik konularını işlerken, aynı zamanda dünyanın çeşitli yerlerindeki çevreyle ilgili değişimlere ve toplumsal dönüşümlere çalışmaları ile dikkat çeker. Sanatçı bellekte yer alan, doğaya ait neredeyse her şeyi malzeme ya da konu olarak çalışmalarında kullanmıştır. Bunları zaman ve mekân bağlamında doğa ve kültürel bellekle ilişkilendirerek çalışmalar üretmiştir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada, kültürel bellek ve doğa konuları ele alınmıştır. Bu konular arasındaki ilişki üzerinden Simryn Gill'in çalışmalarına yönelik bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel bellek, doğa, sanat, Simryn Gill.

Hellenistik Dönem Heykel Sanatının Biçim ve İçerik Dili

Araştırma Görevlisi Tolga Yurtözveri

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Güzel Sanatlar Fakültesi / Heykel Bölümü/
tolga.yurtozveri@msgsu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6352-8529

Özet

Hellen kültürünü tüm dünyaya egemen kılma gayesi taşıyan Makedon Kralı Büyük İskender'in, muharebe alanlarında göstermiş olduğu üstün başarılarıyla başlayan ve onun ölümünden sonra imparatorluğu komutanlarının yönettiği Diadohlar dönemine kadar devam eden süreçte, önce özgürlük ve bağımsızlıklarını kaybeden, ardından da Korint Muharebesi sonrası kent-devletleri'nin Roma İmparatorluğunun himayesi altına girmesiyle siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda son derece dramatik dönüşümler yaşamak zorunda kalan Yunanlar, özellikle kendilerini bir kentin ya da bir devletin değil; daha önceden hiç alışık olmadıkları kozmopolit toplum düzeni içerisinde bir dünya vatandaşı olarak görmeye mecbur bırakılmışlardır. Ancak yetenekli bir komutan olduğu kadar aynı zamanda da yetkin bir devlet adamı olan Büyük İskender'in, Antik Yunan kültürü ile Doğu kültürlerini birleştirerek Hellenistik çağda daha yenilikçi ve daha özgür bir melez kültürün oluşturulmasına imkân veren çabası, Yunanların bu dönemde yaşadıkları maddi ve manevi sorunlarını hem felsefeye hem de heykel sanatına yansıtarak filozofların ve heykeltıraşların düşünce ve duygularını dışa vurabilecekleri bir yaratım atmosferi oluşturmuştur. Böylece Hellenistik çağda asıl amacı doğal yaşamı anlamlandırmak ve bireyin mutluluğunu sağlamak olan felsefe, pragmatik bir düşünce sistemine dönüşürken; Antik Yunan heykel sanatının başat aktörü olan insan figürü ise grotesk üslupla abartılmış vücudu ve karakterin duygusal travmalarını dışa vuran patetik ifadeli portresiyle çok daha dinamik ve etkileyici bir görünüm kazanmıştır. Bu bildirinin amacı, estetik anlayışın ve sanatsal ifadenin yeniden dönüşüme uğradığı Hellenistik dönem heykel sanatında, Yunan ustaların tekrardan soyutladıkları insan figürünün, sonraki çağlara ilham veren biçimsel özelliklerini ve bu biçimlerin altında yatan olası psikolojik nedenleri çeşitli örnekler üzerinden açıklamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Hellenistik dönem, felsefe, heykel sanatı, estetik anlayış, sanatsal ifade

Form and Content Language of Hellenistic Period Sculpture Art

Research Assistant Tolga Yurtözveri

Mimar Sinan Fine Arts University / Faculty of Fine Arts / Department of Sculpture /
tolga.yurtozveri@msgsu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6352-8529

Abstract

In the process that started with the outstanding successes of Alexander the Great, the Macedonian King, who aimed to dominate the whole world, on the battlefields, and continued until the Diadoh period, where the commanders of the empire ruled after his death, city-states first lost their freedom and independence, and then after the Battle of Corinth. The Greeks, who had to experience extremely dramatic transformations in the political, economic and cultural fields with the coming under the protection of the Roman Empire, especially felt that they were not a city or a state; They were forced to see themselves as world citizens in a cosmopolitan social order that they had never been accustomed to before. However, the efforts of Alexander the Great, who was a competent commander as well as a competent statesman, enabled the creation of a more innovative and free hybrid culture in the Hellenistic age by combining Ancient Greek culture and Eastern cultures, and solved both the material and spiritual problems that the Greeks experienced in this period. By reflecting both philosophy and sculpture art, it created an atmosphere of creation where philosophers and sculptors could express their thoughts and feelings. Thus, in the Hellenistic age, philosophy, whose main purpose was to give meaning to natural life and ensure the happiness of the individual, turned into a pragmatic system of thought; The human figure, which is the dominant actor of ancient Greek sculpture, has gained a much more dynamic and impressive appearance with its grotesquely exaggerated body and pathetically expressive portrait that expresses the character's emotional traumas. The aim of this paper is to try to explain the formal features of the human figure, which the Greek masters abstracted from the Hellenistic period sculpture art, where aesthetic understanding and artistic expression were transformed again, that inspired the following ages, and the possible psychological reasons underlying these forms, through various examples.

Key Words: Hellenistic period, philosophy, sculpture art, aesthetic understanding, artistic expression

ALBRECHT DÜRER'İN GRAVÜRLERİNDEKİ FANTASTİK İMGELER

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ÖZDEMİR

Giresun Üniversitesi, Giresun Meslek Yüksekokulu, Tasarım Bölümü

cgdm.2806@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3850-0089

Dr. Öğr. Üyesi Yelda USAL

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

yusal@firat.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1892-0724

ÖZET

Fantastik sanat, gerçekte var olmayan, hayal ürünü, bilinçaltı tasarımları olarak imgelerin oluşturduğu bir evrenin temsidir. Yaşantılar, öğretiler, inançlar, hikâyeler bu evreni tamamlayan öğelerdendir. İnsanoğlunun sanatı keşfettiği ilk çağlardan günümüze kadar fantastik imgeler, sanatın türlü formlarında ortaya çıkmıştır. Ancak fantastik sanatın gelişmeye başladığı dönem Rönesans olmuştur. Rönesans'ın getirdiği özgürlük anlayışı sanatı da etkilemiş; ressamlar yaratıcılık ve cesareti birleştirerek fantastik imgeler üretmişlerdir. Mitolojik hikâyeler, dini motifler, fantastik dünyanın başlıca elemanları olmuştur. Bu elemanları baskı resimlerinde sıklıkla kullanan Albrecht Dürer, 15. yüzyılın sonu ve 16. yüzyılın başlarında ağaç baskıları, gravürleri, oymaları ve resimleri ile döneminin önde gelen isimlerinden olmuştur. Bu araştırma ile Albrecht Dürer'in resimlerindeki fantastik imgeleri tespit etmek üzere 24 gravür baskı resminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma, literatür tarama ve nitel araştırma tekniklerinden olan eser analizi metodunu içermektedir. Araştırmanın bulgularında, 24 gravür baskı resmin eser analizi yapılarak fantastik imgeleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre sanatçının gravürlerinde; dini, mitolojik ve diğer fantastik imgeler bağlamına göre en çok dini fantastik imgelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Albrecht Dürer, Gravür, Fantastik İmge

Fantastic Images in Albrecht Dürer's Engravings

Abstract

Fantastic art is the representation of an universe that does not exist in reality, but is created by images that are imaginary and subconscious designs. Experiences, teachings, beliefs, and stories are the elements that complete this universe. From the earliest ages when mankind discovered art to the present day, fantastic images have emerged in various forms of art. However, the period when fantastic art began to develop was the Renaissance. The

understanding of freedom brought by the Renaissance also affected art; Painters produced fantastic images by combining creativity and courage. Mythological stories and religious motifs became the main elements of the fantastic world. Albrecht Dürer, who frequently used these elements in his prints, became one of the leading names of his period with his woodcuts, engravings, carvings, and paintings in the late 15th and early 16th centuries. This research aims to examine 24 engravings to identify the fantastic images in Albrecht Dürer's art. In this respect, the study includes the literature review and art analysis method, which is one of the qualitative research techniques. In the findings of the research, the art analysis of 24 engravings was conducted and the fantastic images were determined. According to the results of the research, in the artist's engravings; According to the context of religious, mythological and other fantastic images, it has been determined that religious fantasy images are the most common.

Keywords: Albrecht Dürer, Engraving, Fantastic Image

PORTRE SANATINDA IŞIK VE GÖLGENİN ETKİSİ: ESTETİK VE TEKNİK YAKLAŞIMLAR

Bilal Nadir ERSAN

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Resim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

bilalnadirersan@gmail.com- 0000-0002-7343-7129

Doç. Şuayyip YÜCEL

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Resim Bölümü

suayyipyucel@kku.edu.tr- 0000-0003-3013-5304

ÖZET

Portre sanatı, bir kişinin fiziksel özelliklerini ve iç dünyasını yansıtmayı amaçlayan görsel bir anlatım biçimidir. Bu bağlamda ışık ve gölge, yalnızca görsel estetik yaratmakla kalmaz aynı zamanda psikolojik, sosyal ve sanatsal anlamların ifade edilmesinde kritik bir rol oynar. Doğal (gün ışığı) ve yapay (mum, lamba) ışık kaynaklarının kullanımı, portrenin duygu durumu, sosyal mesajları ve sanatsal etkisini belirler. Fiziksel bir fenomen olan ışık, insan algısında görme duyumunu mümkün kılan bir enerji türü olması nedeniyle genellikle kutsallık ve iyilikle ilişkilendirilirken, gölge ise sıklıkla karanlık ve kötülükle bağdaştırılır. Ancak bu ikili algıya rağmen, ışık ve gölge birbirini var eden iki ayrılmaz gerçekliktir. Tanizaki'nin Gölgeye Övgü kitabında, gölge yalnızca bir ışık eksikliği olarak değil, aynı zamanda derinlik ve dinginlik kaynağı olarak ele alınır. Batı kültürünün parlak ve aşırı aydınlatılmış tasarımlarına karşı gölge, gizem ve huzur duygusu yaratan bir unsur olarak değerlendirilir. Bu araştırma, ışık ve gölgenin portre sanatında oynadığı estetik, teknik ve psikolojik rolleri incelemektedir. Araştırma, Barok döneminden Fotorealizm akımına kadar farklı dönemleri kapsayarak, ışık ve gölgenin sanatçı yaratımındaki önemini örneklerle vurgulamayı amaçlamaktadır. Caravaggio'nun ışık ve gölge dramatiği, Rembrandt'ın Rembrandt aydınlatması ve Vermeer'in İnci Küpeli Kız eseri, bu unsurların portrelerdeki etkilerini gözler önüne serer. Chuck Close'un hiperrealist portrelerinde ise ışık ve gölge, gerçekçilik algısını pekiştirir. Araştırma, literatür taraması ve eser incelemeleri yoluyla ışık ve gölgenin portre sanatına kattığı çok boyutlu değerleri ortaya koymayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Portre, Işık-Gölge, Sanat.

THE EFFECT OF LIGHT AND SHADOW IN PORTRAIT ART: AESTHETIC AND TECHNICAL APPROACHES

ABSTRACT

Portraiture is a form of visual expression that aims to reflect a person's physical characteristics and inner world. In this context, light and shadow not only create visual aesthetics but also play a critical role in expressing psychological, social and artistic meanings. The use of natural (daylight) and artificial (candles, lamps) light sources determines the mood, social messages and artistic impact of the portrait. Light, as a physical phenomenon, is often associated with holiness and goodness in human perception, as it is a form of energy that enables the sense of sight, while shadow is often associated with darkness and evil. However, despite this binary perception, light and shadow are two inseparable realities that bring each other into existence. In Tanizaki's *In Praise of the Shadow*, the shadow is treated not only as a lack of light, but also as a source of depth and serenity. Against the bright and over-illuminated designs of Western culture, shadow is considered as an element that creates a sense of mystery and peace. This research examines the aesthetic, technical and psychological roles of light and shadow in portraiture. Covering different periods from the Baroque period to the Photorealism movement, the research aims to emphasize the importance of light and shadow in the artist's creation with examples. Caravaggio's dramatization of light and shadow, Rembrandt's *Rembrandt illumination* and Vermeer's *Girl with a Pearl Earring* reveal the effects of these elements in portraits. In Chuck Close's hyperrealist portraits, light and shadow reinforce the perception of realism. The research aims to reveal the multidimensional values that light and shadow add to the art of portraiture through literature review and artwork analysis.

Keywords: Portrait, Light-Shadow, Art.

MATEMATİK EĞİTİMİNDE JIGSAW TEKNİĞİ İLE DİJİTAL HİKAYE ÜRETİMİ

Doç.Dr. Özden ŞAHİN İZMİRLİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

osahinizmirli@gmail.com - 0000-0003-2595-7266

ÖZET

21. yy öğrenme ortamlarında öğrenenlere ulaşma yolları oldukça çeşitlenmiştir. Bu çeşitlilik süreci 2000’li yıllara kadar yüz yüze ya da uzaktan eğitim ayrımındadır. 2000’li yıllarla birlikte teknolojinin hızla yaygınlaştığı, ulaşılabilir olduğu ve doğrudan eğitsel amaçlı kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Dolayısıyla öğretim teknolojilerinin araç olarak kullanımı artmış ve öğretimsel kullanım alanları çeşitlenmiştir. Bu çeşitlenme sürecinde Web 2.0 araçları ile öğretimsel süreçlerde somutlaştırma, akılda kalıcılığı sağlama ya da öğrenen için içeriği daha anlaşılır kılma amaçlı materyal üretim araçlarına erişim kolaylaşmıştır. Ancak her ne kadar teknolojik araçlara erişim kolaylaşsa da öğretimsel materyal üretmek için bu araçlarla ne ürettiğimiz ve nasıl ürettiğimiz önem kazanmaktadır. Bu noktada dijital hikayelerin öğretimsel materyal olarak kullanımları karşımıza çıkmaktadır. Dijital hikaye, belli bir amaç çerçevesinde hikayenin can alıcı noktasının belirgin olduğu, çoklu ortam kullanılarak hikaye anlatımıdır. Burada dijital hikayenin belli bir amacı gerçekleştirmek odağında olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca hikayelerin de can alıcı unsurlarla dinleyicileri kendine çeken bir yönü olmalıdır. Son olarak ise bir hikayenin, dijital kaynaklar kullanılarak görüntü, ses gibi unsurların bir arada olduğu çoklu ortamda gerçekleştirildiği belirtilebilir. Gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, matematik eğitiminde jigsaw tekniği ile dijital hikaye üretimi sürecinin açıklanmasıdır. Bu araştırma kapsamında Eğitim Fakültesi lisans öğrencileri jigsaw tekniği ile Matematik eğitimi için dijital hikaye üretim aşamalarını deneyimlemişlerdir. Öğrencilerin ekip olarak ürettikleri dijital hikaye ürünü örnek olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Matematik eğitimi, dijital hikaye, jigsaw tekniği.

ÖĞRETİM ÜYE VE ELEMANLARININ KULLANDIKLARI UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMALARININ AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Merve MAZLUM

Milli Eğitim Müdürlüğü,

merve_mazlum15@hotmail.com

0000-0003-2346-8450

Prof. Dr. Gül KALELİ YILMAZ

Bursa Uludağ Üniversitesi,

gulkaleli@uludag.edu.tr

0000-0002-8567-3639

ÖZET

Covid-19 pandemi süreciyle birlikte uzaktan eğitimde kullanılan eş zamanlı uygulamaların önemi artmıştır. Eğitim kurumları ve öğretmenler için bu platformların seçimi uzaktan eğitimin verimliliği açısından önemli bir durum haline gelmiştir. Türkiye'deki üniversiteler de bu süreçte birbirinden farklı eş zamanlı platformlar kullanmıştır. Pandemi sürecinde ve sonrasında da uzaktan eğitimin artık hayatımızda önemli yeri olacağı yadsınamaz bir gerçektir.

Bu çalışmanın amacı farklı yükseköğretim kurumlarında uzaktan eğitimle ders veren öğretim üye ve elemanlarının, kullandıkları uzaktan eğitim uygulamalarının avantaj ve dezavantajlarına yönelik görüşlerini belirlemektir. Çalışma, Türkiye'de bulunan 50 üniversiteden Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimleri Bölümü Matematik Eğitim Anabilim Dalı ve Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 113 öğretim üye ve elemanı ile yürütülmüştür. Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüş formu hazırlanmıştır. Görüş formu Google Form aracılığıyla öğretim üye ve elemanlarına ulaştırılmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi bir arada kullanılmıştır. Veriler kod, kategori ve temalar halinde tablolarla sunulmuş ve öğretim üye ve elemanlarının görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda kullanılan uzaktan eğitim uygulamalarının avantajlarının; uygulamanın kullanım kolaylığı avantajı, teknik ve teknolojik avantajlar, bağlantı ve erişim avantajları, güvenilirlik avantajları ve iletişim avantajları kategorilerinde toplandığı görülmüştür. Dezavantajların ise teknik ve teknolojik dezavantajlar, öğretim sürecine yönelik dezavantajlar, dersin doğasına yönelik dezavantajlar, bağlantı ve erişim dezavantajları, güvenilirlik dezavantajları ve iletişim dezavantajları kategorilerinde toplandığı görülmüştür. Her bir kategoride yer alan kodlar ile doğrudan öğretim üye ve elemanlarının görüşleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Sonuç olarak, öğretim üye ve elemanlarının uzaktan eğitim uygulamalarından kaynaklı bir takım problemler yaşadıkları ancak çoğunluğunun kullandıkları uygulamaları birçok özellik açısından avantajlı buldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Uygulamaları, Avantajlar, Dezavantajlar

MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ GEOMETRİ PROGRAMLARININ ÖĞRENME DÜZEYİNDE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Senem KALAC

MEB, Matematik Öğretmeni

senemkalac@gmail.com - [0000-0003-1636-977X](mailto:senemkalac@gmail.com)

ÖZET

Bireysel öğrenmede teknolojinin, öğrenme süreçlerini şekillendiren ve somutlaştıran alternatif bir yöntem olarak önemi büyüktür. Değişen yeni eğitim programı olan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli", teknolojinin eğitimde etkin kullanımını teşvik etmekte ve geleceğin eğitim vizyonunu şekillendirme hedefini ortaya koymaktadır. Bu model özellikle dijital okuryazarlığın önemine dikkat çekmekte ve teknolojiyi etkin ve akıllı kullanan bireyler yetiştirmek istemektedir. Öğrencilerin sadece teknoloji kullanıcısı olmaktan öte, bilinçli ve eleştirel bir şekilde teknolojiyi değerlendirme ve uygulama becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Böylelikle, teknoloji destekli eğitim anlayışıyla bireylerin hem akademik hem de dijital yeterliliklerini artırmayı hedefleyen yenilikçi bir yaklaşım sergilenmektedir. Özellikle matematik gibi anlaşılması zor ve soyut bir alanda teknoloji kullanımı konunun somutlaşmasına katkı sağlamaktadır. Araştırmalar yaparak-yaşayarak ve deneyimleyerek yapılan öğretimlerin kalıcılığını belirtmiştir. Araştırmanın amacı matematiğin bir alt dalı olan geometri öğretiminde teknoloji destekli alan araştırmalarını içerik bağlamında incelemektir. İçerik analizinin yapıldığı çalışmada Türkiye’de dinamik geometri, dinamik matematik yazılımlarının kullanılarak araştırma yapıldığı akademik çalışmaların sonuçları incelenmiştir. Araştırmaya orta okul ve lise de yapılan bilimsel çalışmalar dahil edilmiştir. Araştırmaların sonuçları dinamik yazılımların kullanıldığı çalışmalarda öğrencilerin bilgiyi görselleştirerek öğrenmesinin öğrencide başarı ve motivasyon düzeylerinde anlamlı farklar oluşturduğu görülmüştür. Ayrıca dinamik geometri kullanımı bilginin kalıcılığına da hizmet ettiğine dair yapılan araştırmalar da bulunmaktadır. Araştırmalarda öğrenci görüşleri de bulguları desteklemektedir. Öğrenci görüşlerinin sorulduğu çalışmalarda öğrencilerin dinamik geometri programlarının kullanımında keyif aldığı ve matematiğe yönelik görüşlerinin olumlu yönde değiştiği öğrenci ifadelerinden çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretimi, Teknoloji, Dinamik Geometri.

TEKNOLOJİ DESTEKLİ MATEMATİK ÖĞRETİMİ VE TEKNOLOJİK ALAN BİLGİSİ

Dr. Senem KALAÇ

MEB, Matematik Öğretmeni

senemkalac@gmail.com - [0000-0003-1636-977X](mailto:senemkalac@gmail.com)

ÖZET

Teknolojinin gelişimi birçok alanı etkilemektedir. Eğitim-öğretimi de bu gelişimlerden ayrı düşünemeyiz. Yapısalcı eğitim yaklaşımı öğrencinin öğrenme sorumluluğunu almasını önerir ve öğrencinin aktif katılımını, yaparak yaşayarak ve deneyimleyerek öğrenmesini desteklemektedir. Teknoloji kullanımı da bireysel öğrenme de önemli yer tutmaktadır. Öğrencinin bireysel öğrenmesini şekillendirmesinde ve konuyu somutlaştırmasında alternatif bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, teknolojinin sınıflarda kullanımını desteklemekte ve dijital okuryazarlığın önemine vurgu yapmaktadır. Gelişen teknoloji ve ilerleyen çağa ayak uydurmak için öğretmenlerinde teknolojik gelişmeleri takip etmesi ve bu konudaki teknolojik alan bilgilerini geliştirmesi gerekmektedir. Araştırmanın amacı matematik öğretiminde teknoloji destekli öğretim ve teknolojik alan bilgisi konularında yapılan akademik çalışmaların sonuçlarını içerik bağlamında incelemek ve konunun önemine dikkat çekmektir. Sonuçlar bilgisayar destekli matematik öğretimi derslerinde özellikle geometri yazılımlarının, görselleştirme, anlamayı kolaylaştırma, akılda kalıcılık ve somutlaştırma gibi faydalar sağladığını ortaya çıkarmıştır. Negatif olarak öğrencilerin ve öğretmenlerin bilgisayar kullanma noktasındaki yetersizliği ve materyal hazırlamanın zaman alıcı olması en önemli zorluklar arasında gösterilmiştir. Matematik öğretiminde teknoloji destekli öğretimler, öğretmenlerin pedagojik alan yetkinliklerini artırarak öğrencilerin öğrenme süreçlerini zenginleştirmektedir. Öğrencilerin derslerde daha etkin katılımını sağlamaktadır. Etkin katılım ayrıca beraberinde kalıcı öğrenmeleri de getirmektedir. Teknolojinin rolü, öğretmenlerin tutumları ve öğrencilerin öğrenme deneyimleri üzerinde önemli etkilere sahiptir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Öğretimi, Teknoloji, Alan Bilgisi, Dijital Okuryazarlık.

5. SINIF MATEMATİK DERS KİTABININ 2024 ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Enes TEPE

Afyon Kocatepe Üniversitesi
mtepe@aku.edu.tr-0000-0001-5675-7537

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YURTSEVEN

Afyon Kocatepe Üniversitesi
ryurtseven@aku.edu.tr - 0000-0001-9963-8642

ÖZET

Toplumun kendine özgü ortak geçmişinin bir yansıması olan kültür, toplumu bir arada tutan önemli bir mirası temsil etmektedir. Yüzyıllar içinde oluşan bu mirasın göstergelerinden biri de topluma atfedilen değerlerdir. Değerlerin benimsenmesi, korunması ve aktarılması sağlıklı bir toplumsal yapının varlığına işaret etmektedir. Bu bağlamda değerlerin yeni nesillere kazandırılması son derece önemlidir. Dolayısıyla değerlerin eğitim süreçlerine dâhil edilmesi gerekmekte ve değerlerin öğretilmesinde öğretim programlarının, okul içi ve okul dışı faaliyetlerin ve ders kitaplarının birbirini desteklemesi beklenmektedir. Ders kitapları da öğretim programlarında belirtilen bilişsel hedeflere ulaşmada olduğu gibi değerlerin iletilmesinde de önemli bir role sahiptir. Değer aktarımında öğretim programları ile ders kitaplarının bir uyum içinde olması çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu araştırma 2024 yılında yayımlanan ortaokul matematik öğretim programında vurgulanan değerler açısından 5. sınıf matematik ders kitabının incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. 2024 yılında yayımlanan öğretim programında 20 değer tanımlanmıştır. Ders kitabında değer ifadesi barındırdığı düşünülen yerler iki araştırmacı tarafından bağımsız ve eş zamanlı olarak incelenmiştir. Görüş birliği sağlandıktan sonra elde edilen bulgular değer ifadelerinin ders kitabında dengeli bir dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Ayrıca sağlıklı yaşam, sorumluluk, vatanseverlik, çalışkanlık, dürüstlük ve tasarruf değerlerinin ön plana çıktığı ancak mütevazılık, mahremiyet, adalet ve yardımseverlik değerlerinin neredeyse hiç yer almadığı sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim programı, matematik ders kitabı, değerler.

MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN YAPAY ZEKA FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ

Prof. Dr. Tolga GÜYER

Gazi Üniversitesi,

tguyer@gmail.com - 0000-0001-9175-5043

Esma ORAK SAYGINER

Millî Eğitim Bakanlığı,

esma.orak@gmail.com - 0000-0002-6735-4837

ÖZET

Teknolojik gelişmeler, eğitim sistemlerinin değişimine yol açan araçlar sunmakta ve öğretim süreçlerini yeniden şekillendirmektedir. Özellikle yapay zekâ (YZ) teknolojileri, bireyselleştirilmiş öğrenme ortamlarının oluşturulmasını, öğrencilerin ihtiyaçlarına özel çözümler sunulması ve öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerinin kolaylaştırması açısından eğitim alanında devrimsel bir etki yaratmaktadır (Holmes vd., 2019). Bu çalışma matematik ve fen bilimleri öğretmenlerinin eğitimde yapay zekâ farkındalıklarını ve bilgi düzeylerini belirlemek için gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda nitel olarak tasarlanan çalışmada, 7 kişi matematik branşından ve 7 kişi de fen bilimleri branşından olmak üzere toplam 14 öğretmen çalışma grubuna dahil edilmiştir. Öğretmenlerin seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma verileri yüz yüze görüşme yapılarak elde edilmiştir. Bu görüşmelerde araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘yarı yapılandırılmış görüşme soruları’ kullanılmıştır. Verilerin analizi içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma neticesinde öğretmenlerin yapay zekanın eğitimde kullanımından büyük ölçüde haberdar oldukları, ancak çoğunun yapay zekâ araçlarını eğitim süreçlerinde etkin kullanmadıkları belirlenmiştir. Yapay zekayı tam anlamıyla kullanamamalarının başlıca sebebi yapay zekanın kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ farkındalığı, fen bilimleri öğretmenleri, matematik öğretmenleri

DETERMINING THE ARTIFICIAL INTELLIGENCE AWARENESS OF MATHEMATICS AND SCIENCE TEACHERS

ABSTRACT

Technological developments provide tools that lead to changes in education systems and reshaping of teaching processes. Artificial intelligence (AI) technologies in particular create revolutionary effects in the field of education in terms of creating individualized learning environments, providing solutions specific to students' needs, and facilitating teachers' in-class activities (Holmes et al., 2019). This study was conducted to determine the awareness and knowledge levels of mathematics and science teachers regarding artificial intelligence in education. For this purpose, a total of 14 teachers, 7 from mathematics and 7 from science, were included in the study group. The convenience sampling method was preferred in the selection of teachers. The research data were obtained through face-to-face interviews. 'Semi-structured interview questions' developed by the researchers were used in these interviews. The analysis of the data was carried out with the content analysis method. As a result of the research, it was determined that teachers were largely aware of the use of artificial intelligence in education, but most of them did not use artificial intelligence tools effectively in their educational processes. The main reason why they could not use artificial intelligence to its full extent is that they did not have sufficient knowledge about the use of artificial intelligence.

Anahtar Kelimeler: artificial intelligence awareness, science teachers, mathematics teachers

İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN DİJİTAL EĞİTİM MATERYALLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: VAN İLİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Gülsen KILINÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

gkilinc@adiyaman.edu.tr- 0000-0002-9657-2577

Fadime Nurefşan ÇİÇEK

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

fadimeucar0202@gmail.com- 0000-0002-0672-8436

ÖZET

Bu çalışma ilköğretim matematik öğretmenlerinin matematik derslerinde kullandıkları dijital materyal çeşitlerini belirlemeyi ve dijital eğitim materyalleri hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Van ilinde yer alan ortaokullarda çalışan 11 matematik öğretmeni ile yapılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda en çok kullanılan dijital eğitim materyalinin akıllı tahta olduğu belirlenmiştir. Katılımcılar genel olarak dijital eğitim materyallerinin matematik öğretiminde önemli bir rolü olduğunu belirterek kullanımını gerekli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Eğitim Materyali, Öğretmen Görüşleri, Matematik Eğitimi

INVESTIGATING THE POTENTIAL EFFECTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON MIDDLE SCHOOL STUDENTS' MATHEMATICAL THINKING SKILLS

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERSARI

Kafkas Üniversitesi

ebru.ersari@kafkas.edu.tr –

<https://orcid.org/0000-0002-0324-3185>

ÖZET (İngilizce)

In recent years, artificial intelligence tools, which have shown their impact in various fields from healthcare to education, can also be integrated into middle school mathematics education. Given the potential of artificial intelligence to support personalized learning, these tools can help identify students' limitations. In addition to identifying students' individual needs, it is believed that artificial intelligence has positive effects on students' ability to think systematically and analytically. The study investigates how machine learning can improve students' mathematical thinking skills and how they can learn coding. In the study, examples were provided on how students who know algorithms can use the artificial intelligence tool ChatGPT for coding. Although there is an opportunity for teachers to provide individual help to students, artificial intelligence is still in the development phase, and in this study, both the advantages and limitations of artificial intelligence are discussed. The study aims to contribute to the use of artificial intelligence in middle school mathematics education.

Keywords: Artificial Intelligence, ChatGPT, Middle School Mathematics Education

YAPAY ZEKANIN ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DÜŞÜNME BECERİLERİNE OLASI ETKİLENİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERSARI

Kafkas Üniversitesi

ebru.ersari@kafkas.edu.tr –

<https://orcid.org/0000-0002-0324-3185>

ÖZET (Türkçe)

Son yıllarda etkisi sağlık alanından eğitim alanına kadar çeşitli alanlarda kendisini gösteren yapay zeka araçları ortaokul matematik eğitime de entegre edilebilir. Yapay zekanın bireyselleştirilmiş öğrenmeye destek potansiyeli dikkate alındığında, bu araçlarla öğrencilerin sınırlılıkları tespit edilebilir. Öğrencilerin bireysel gereksinimlerini tespit etmenin yanında, yapay zekanın öğrencilerin sistematik ve analitik düşünceleri üzerine olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir. Makine öğrenmesi kullanarak öğrencilerin matematik düşünme becerini nasıl geliştirebileceği ve kodlamayı nasıl öğrenebileceği araştırılmıştır. Çalışmada, algoritmayı bilen öğrencilerin yapay zeka aracı olan ChatGPT ile nasıl kodlama yapacağı üzerine örnekler verilmiştir. Her ne kadar öğretmen rolünde öğrencilere bireysel yardım sağlama imkanı olsa da, yapay zeka hala geliştirilme aşamasındadır ve bu çalışmada yapay zekanın avantajları yani sıra sınırlılıkları da ele alınmıştır. Çalışma, ortaokul matematik eğitiminde yapay zeka kullanımı üzerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Yapay Zeka, ChatGPT, Ortaokul Matematik Eğitimi

EXAMINING THE COMPONENTS OF STEM EDUCATION IN MIDDLE SCHOOL MATHEMATICS TEACHER EDUCATION PROGRAMS

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERSARI

Kafkas Üniversitesi

ebru.ersari@kafkas.edu.tr –

<https://orcid.org/0000-0002-0324-3185>

ÖZET (İngilizce)

For effective STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) education, it may be necessary for teachers and teacher candidates to be familiar with the components of STEM education and to anticipate potential challenges that may arise in practice. The aim of this study is to examine the extent to which interdisciplinary education required for STEM education is included in the current Mathematics teacher training program. The study investigates how well the courses in the program prepare teacher candidates to implement STEM education. The contribution of Mathematics teacher training programs to teacher candidates' ability to integrate technology and digital tools into their lessons is evaluated. The content of courses aimed at strengthening technological knowledge and pedagogical content knowledge is examined. The adequacy of the quantity and quality of STEM courses in the Mathematics teacher training program is discussed, and suggestions for qualified STEM education are provided.

Keywords: STEM Education, Teacher Education, Mathematics Education

FeTEMM EĞİTİMİNİN BİLEŞENLERİNİN ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMEN EĞİTİMİ PROGRAMLARINDA İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERSARI

Kafkas Üniversitesi

ebru.ersari@kafkas.edu.tr –

<https://orcid.org/0000-0002-0324-3185>

ÖZET (Türkçe)

Etkili FeTEMM (Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) Eğitimi için öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının FeTEMM Eğitiminin bileşenlerini bilmesi ve uygulamada yaşanabilecek muhtemel zorlukları öngörmesi gerekebilir. Bu çalışmanın amacı FeTEMM Eğitimi için gerekli olan disiplinler arası eğitimin günümüz Matematik öğretmeni yetiştirme programında ne düzeyde yer aldığını incelemektir. Programdaki derslerin öğretmen adaylarını FeTEMM eğitimi uygulamaya ne ölçüde hazırladığı araştırılmıştır. Matematik öğretmeni yetiştirme programlarının öğretmen adaylarının teknolojiyi ve dijital araçları derslerine entegre etme becerilerine katkıları değerlendirilmiştir. Teknoloji bilgisi ve pedagojik alan bilgisinin güçlendirilmesine yönelik derslerin içerikleri irdelenmiştir. Matematik Öğretmeni yetiştirme programında yeterli nicelik ve nitelikte FeTEMM dersleri olup olmadığı ele alınmış, nitelikli FeTEMM eğitimi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : FeTEMM Eğitimi, Öğretmen Eğitimi, Matematik Eğitimi

SCRATCH DESTEKLİ MATEMATİK EĞİTİMİ ETKİLERİNİN FARKLI AÇILARDAN İNCELENMESİ*

Doç. Dr. Emine Özgür ŞEN¹ , Asel YALIM²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, senozgur@yahoo.com,

<https://orcid.org/0000-0002-8177-0984>

²Matematik Öğretmeni, yalimasel07@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-7606-5001>

ÖZET

Son yıllarda öğrenci ve öğretmenlerin aktif olarak kullanabilecekleri bilgisayar programlarının çeşitliliği giderek artmaktadır. Öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri arasında olan teknolojik entegrasyonuna uyum sağlamalarında bu programlar etkin bir rol oynamaktadır. Bu programlardan bir Scratch programıdır. Bu çalışmada, matematik dersi ondalık gösterim ve yüzdeler alt öğrenme alanında Scratch programı destekli öğretimin 5. sınıf öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları, motivasyon ve öz yeterlik düzeylerine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, çalışmada öğrencilerin Scratch programı destekli matematik eğitimine ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Araştırma kapsamında ondalık gösterim ve yüzdeler konularına ait etkinlikler Scratch programı kullanılarak hazırlanmıştır. Araştırmaya, 5. sınıfa devam eden 24 öğrenci katılmıştır. Scratch programının matematik dersinde kullanılmasına ilişkin öğrenciler olumlu görüşleri bulunmaktadır. Ancak, çalışmanın bulguları matematik dersinde kullanılan Scratch programı destekli öğretimin öğrencilerin öğrenme yaklaşımları, derse yönelik motivasyon ve öz yeterlik düzeylerine istenilen düzeyde etki etmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Scratch programı, motivasyon, öz yeterlik, öğrenci görüşleri.

*Bu araştırma, TÜBİTAK 2209A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı tarafından desteklenmiştir.

TÜRK POP MÜZİK ŞARKILARINDA MODÜLASYON KAVRAMI

Yağmur Eylül DÖNMEZ

Dr.,

E-posta Adresi yagmureyluldonmez@gmail.com

ORCID ID 0000-0003-0883-5478

ÖZET

Her müzik parçası kendisine ait bir müzikal tona sahiptir. Genel olarak bu tonalite, parça boyunca değişmeden mevcudiyetini koruyabilir. Ancak bazı durumlarda, besteci daha fazla çeşitlilik sağlayabilmek için aynı müzik parçası içinde birden fazla ton kullanılabilir. Modülasyon adı verilen müzikal uygulamada bir tondan diğerine geçiş sağlanarak müzikal çeşitliliğin ve müzikalitenin artırılması hedeflenmektedir. Klasik eserlerde bu olguya sık rastlanılsa da pop müzik şarkılarında bu yapıya sahip eserlere nadir rastlanılabilmektedir.

Araştırmada Türk pop müziğinde yer alan bu eserlerdeki modülasyon kullanımlarının analiz edilebilmesi ve kullanım sonrası şarkıların dilendiklerinde oluşturabildikleri müzikal farklılıkları anlamlandırabilmek üzere durum ve doküman analizi yöntemlerinden istifade edilerek çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarından bazıları Türk pop müziğinde modülasyon kavramına sık yer verilmediği, verilen eserlerde yakın ses modülasyon geçişlerinin mevcudiyetine, yapılmış olan modülasyonların eserlerin şarkı yorumcularının ses aralıklarını gösterebilmelerinde bir yardımcı öge olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Pop Müzik, Türk Pop Müziği, Modülasyon

THE CONCEPT OF MODULATION IN TURKISH POP MUSIC SONGS

Each piece of music has its own musical tone. Generally, this tonality can remain unchanged throughout the piece. However, in some cases, the composer may use more than one tone within the same piece of music to provide more variety. The aim of the musical application called modulation is to increase musical variety and musicality by providing transitions from

one tone to another. Although this phenomenon is frequently encountered in classical pieces, it is rare to come across pieces with this structure in pop music songs.

In the research, the use of case and document analysis methods was used to analyze the use of modulation in these pieces in Turkish pop music and to understand the musical differences that the songs can create when they want after use. Some of the research results are that the concept of modulation is not frequently used in Turkish pop music, that there are close modulation transitions in the given pieces, and that the modulations made can be an auxiliary element in showing the vocal ranges of the song performers of the pieces

Keywords: Music, Pop Music, Turkish Pop Music, Modulation.

PIYANO EĞİTİMİNDE KULLANILAN GELENEKSEL VE MODERN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Elmas GÜN⁴⁸

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

elmasgun@mehmetakif.edu.tr - ORCID ID 0000-0002-2569-6062

Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan DEMİRTAŞ⁴⁹

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi

odemirtas@mehmetakif.edu.tr – ORCID ID 0000-0002-5374-8296

ÖZET

Piyano eğitimi, çalgı eğitiminin bir alt boyutu olarak müzik eğitiminin önemli bir alanıdır. Hem amatör hem de profesyonel seviyede uygulanabilen piyano eğitimi, bireylerin motor becerilerini, estetik algılarını ve müziksel ifade yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunur. Piyano; geniş ses aralığına sahip olması, çok seslendirme yapılmasına olanak sağlaması, hem solo hem de eşlik çalgısı olarak kullanılabilmesi ve geniş repertuarıyla öğrencilerin teorik ve müzikal becerilerini geliştirmesine olanak tanınması bakımından temel bir çalgıdır. Nota okuma, el-göz koordinasyonu, ritim algısı ve dinleme becerilerini aynı anda geliştiren piyano, güçlü bir müzikal altyapı oluşturur. Ayrıca piyano eğitimi, bireyin disiplin, sabır ve öz düzenleme becerilerini geliştirmesine de katkıda bulunur. Bu özellikleriyle piyano, müzik eğitiminin başlangıcından ileri seviyelere kadar vazgeçilmez bir araçtır. 1900’lerin başından itibaren piyano eğitiminde, hedeflere, öğrenci ihtiyaçlarına ve fiziksel-teknolojik imkânlarla yönelik çok çeşitli yöntemler tasarlanmıştır. Bu çalışmada, geleneksel ve modern piyano eğitim yöntemleri gruplandırılarak incelenmiştir. Bu amaçla doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, orta do, çok tonlu, aralıksal, landmark ve do-sol gibi yaygın yöntemler ile teknoloji destekli modern yaklaşımlar incelenmiştir. Taramada Google Scholar, DergiPark, Ulusal Tez Merkezi ve Taylor&Francis gibi dijital indeksler ile fiziksel kaynaklar kullanılmıştır. Bulunan yöntemler ayrıntılı şekilde açıklanmış; yaş grupları, eğitim türleri ve metotlar çerçevesinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca, bu yöntemleri inceleyen literatür örneklerine yer verilmiştir. Çalışmanın sonunda alan araştırmaları doğrultusunda çeşitli yorumlar ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Piyano eğitimi, öğretim yöntemleri, piyano metodu.

⁴⁸ Dr. Öğr. Üyesi Elmas Gün, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ORCID ID 0000-0002-2569-6062

⁴⁹ Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan Demirtaş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ORCID ID 0000-0002-5374-8296

ENTHEO-MUSICKING PHENOMENON WITHIN THE CONTEXT OF PEGANUM HARMALA CEREMONY

Umut Tugay Temel

İstanbul Teknik Üniversitesi

temelu20@itu.edu.tr - 0009-0000-9248-2737

ABSTRACT

The use of entheogenic plants in spiritual ceremonies for healing is a long-standing tradition observed across diverse cultures and regions. Music often plays a vital role in these practices, shaping and enhancing the ceremonial experience. This case study examines a unique healing ritual led by Memnun, a shamanic practitioner who serves “Üzerlik,” a preparation combining Syrian Rue (*Peganum harmala*) and common reed (*Arundo donax*). Memnun refers to the medicine as *Sufihuasca*, presenting it as a Sufi-inspired version of Ayahuasca. His ceremonies blend Alevi *nefes* songs with traditional instruments, creating a hybrid ritual deeply rooted in Anatolian music and Sufi spirituality. While substantial research explores Ayahuasca traditions, this study fills a gap by focusing on Anatolia’s entheogenic practices and their musical dimensions. It investigates how Alevi and Sufi musical traditions are integrated into healing rituals and examine the concept of *entheo-musicking*, which considers the entheogen as an active participant in the *musicking* process. Employing field data collection, time mapping, sonographic analysis, and self-reflective interpretation, this research highlights the cross-cultural and neo-shamanic aspects of these ceremonies, offering insights into their healing potential.

Keywords: Entheogens, Musicking, Peganum Harmala, Entheo-Musicking, Ayahuasca, Neo-Shamanic, Ceremonial Music

ENTEO-MÜZİKLEME FENOMENİNİN ÜZERLİK SEREMONİSİ BAĞLAMINDA ÖRNEKLENDİRİLMESİ

Umut Tugay Temel

İstanbul Teknik Üniversitesi

temelu20@itu.edu.tr - 0009-0000-9248-2737

ÖZET(TR)

Şifalı törenlerde entojenik bitkilerin kullanımı, çeşitli kültürler ve bölgelerde uzun süredir devam eden bir gelenektir. Müzik, genellikle bu uygulamalarda tören deneyimini şekillendiren ve zenginleştiren hayati bir rol oynar. Bu vaka çalışması, şamanik bir uygulayıcı olan Memnun'un alan tuttuğu neo-şamanik bir şifa ritüelini incelemektedir. Memnun, Üzerlik (*Peganum harmala*) ve kamışın (*Arundo donax*) bir karışımından hazırlanan bir çay sunmaktadır. Memnun, bu ilaca *Sufihuasca* adını vererek, onu Sufi geleneklerinden esinlenen bir Ayahuasca versiyonu olarak tanımlamaktadır. Törenlerinde Alevi *nefes* ezgilerini geleneksel enstrümanlarla icra ederek, Anadolu müziği ve Sufi maneviyatından etkilenmiş melez bir ritüel yaratmaktadır. Ayahuasca geleneklerini kapsamlı bir şekilde inceleyen araştırmalara rağmen, bu çalışma Anadolu'nun entojenik uygulamaları ve müzikal boyutları üzerine odaklanarak önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Alevi ve Sufi müzik geleneklerinin, şifa ritüellerine nasıl entegre edildiğini araştıran bu çalışma, *entheo-musicking* diskurunu temel alarak, entojen maddeleri *musicking* sürecinde aktif bir katılımcı olarak inceler. Saha verisi toplama, zaman haritalama, sonografik analiz ve öz-düşünüm yöntemleri ile bu araştırma, bu törenlerin kültürlerarası ve neo-şamanik yönlerini ortaya koyarak şifa potansiyellerine dair içgörüler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Entojenler, Müzikleme, Üzerlik, Enteo-Müzikleme, Ayahuasca, Neo-Şamanik, Seremoni Müziği

GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN ÇALGI EĞİTİMİ: BRAILLE MÜZİK NOTASYONUN EĞİTİM MATERYALİ OLARAK KULLANILMASI

Doç. Dr. İlker KÖMÜRCÜ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi/Devlet Konservatuvarı,

ilker.komurcu@beun.edu.tr - 0000-0001-5692-4040

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, görme engelli bireylerin çalgı eğitimi süreçlerinde karşılaşılan zorlukları ve bu zorlukları aşmada Braille müzik notasyonunun işlevini ortaya koyarak görme engellilerin çalgı eğitimine erişilebilirliğini artırmaya yönelik öneriler sunmaktır. Çalışma, nitel bir araştırma olarak betimsel tarama modeliyle gerçekleştirilmiş, veriler doküman analizi yoluyla elde edilmiştir. Braille müzik yazısı, görme engellilere müzikal eserleri bağımsız olarak öğrenme ve icra etme imkânı sunan önemli bir araçtır. Çalışma kapsamında Braille müzik notasyonu; notaların adlandırılması, ritmik değerlerin belirtilmesi ve ölçü işaretlerinin ifade edilmesi gibi müzik notasyonunda yer alan unsurlar bakımından detaylı olarak incelenmiştir. Çalgı eğitiminde Braille müzik notasyonunun uygulanma süreci engelli öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları göz önüne alınarak aşamalı bir yaklaşımla ele alınmıştır. Ayrıca örnek bir Braille müzik notasının analizi yapılarak, görme engellilere yönelik çalgı eğitim materyallerinin hazırlanmasında karşılaşılan zorluklara somut örnekler sunulmuştur. Braille müzik notasyonunun avantajlarının yanı sıra yavaş okuma hızı ve karmaşık eserlerdeki zorluklar gibi sınırlamalar da tartışılmış ve bu zorlukların nasıl aşılabileceğine ilişkin öneriler sunulmuştur. Çalışma, Braille müzik notasyonunun hem pedagojik hem de bireysel çalgı eğitimi açısından erişilebilirliği artırmada önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görme engelli, Braille müzik yazımı, çalgı eğitimi, erişilebilirlik, müzik pedagojisi

ABSTRACT

The aim of this study is to present the difficulties encountered in the instrument education processes of visually impaired individuals and the function of Braille music notation in overcoming these difficulties, and to present suggestions for increasing the accessibility of visually impaired individuals to instrument education. The study was conducted with a descriptive scanning model as qualitative research, and the data were obtained through document analysis. Braille music writing is an important tool that provides the visually impaired

with the opportunity to learn and perform musical pieces independently. Within the scope of the study, Braille music notation was examined in detail in terms of elements in music notation such as naming notes, indicating rhythmic values, and expressing meter signs. The process of applying Braille music notation in instrument education was handled with a step-by-step approach, considering the learning needs of disabled students. In addition, a sample Braille music notation was analyzed, and concrete examples of the difficulties encountered in the preparation of instrument education materials for the visually impaired were presented. In addition to the advantages of Braille music notation, limitations such as slow reading speed and difficulties in complex pieces were discussed, and suggestions were presented on how these difficulties could be overcome with technological solutions. The study highlights that Braille music notation plays an important role in increasing accessibility in terms of both pedagogical and individual instrument education.

Keywords: Visually impaired, Braille music writing, musical instrument education, accessibility, music pedagogy

ARMONİ EĞİTİMİNDE BİR DERS MATERYALİ OLARAK J.S.BACH KORALLERİN KULLANIMI

Doçent Bahadır ÇOKAMAY

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi,
bahadir.cokamay@comu.edu.tr - 0000-0001-5143-574X

ÖZET

Batı müziğinde çokseslilik dendiğinde ilk olarak akla kontrpuan ile birlikte armoni gelmektedir. Çeşitli seslerin aynı anda duyurulması anlamına gelen armoni aynı zamanda dikey çokseslendirme olarak da bilinir. Sesler arasındaki uyumu gösteren bir dal olan armoni uzun yıllar bestecilerin yarattığı eserler temelinde gelişmiş, özellikle 17. yüzyıl itibarıyla tonal zeminde ilerlemiştir. Klasik armoni olarak da bilinen geleneksel armoni (üçlü ya da tonal armoni), 1722 yılında Jean Philippe Rameau'nun kurallarını belirlediği bir kitap olarak kuramsal hale gelmiştir. Ardından gelen teorisyen ve besteciler de zaman zaman armoni ve çokseslendirme alanında çeşitli çalışmalar ve eserler vermişlerdir. Günümüzde armoni eğitimiye yönelik yukarıda da bahsi geçen yerli ve yabancı birçok materyal bulunmaktadır. Armoni dersindeki dört partili kullanımın koro müziği ve koral müziklerle ilişkili olduğu düşünüldüğünde Johann Sebastian Bach'ın 371 adet koraline yer vermenin kaçınılmaz olduğu bir gerçektir. İnsan sesi için yazılan bu koraller günümüzde piyano ve orkestra transkripsiyonlarıyla müzik eğitiminde oldukça ilgi görmektedir. Bu çalışmada da armoni eğitiminin her sürecinde kullanılabileceği düşünülen J.S.Bach'ın 371 koralinden seçilmiş parçalar armoni ve form yönünden incelenmiş ve hangi armoni konularına dahil edilebileceği üzerine öneri ve görüşler getirilmiştir. Çalışmanın armoni eğitimiye farklı bir perspektiften bakılması yönünden önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmada doküman analizi yapılarak geliştirilmiş müzikal analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Armoni, Johann Sebastian Bach, Koral

AS A COURSE MATERIAL IN HARMONY EDUCATION THE USE OF J.S.BACH CHORALE

ABSTRACT

When we think of polyphony in Western music, the first thing that comes to mind is counterpoint and harmony. Harmony, which means the simultaneous announcement of various sounds, is also known as vertical polyphony. Harmony, which is a branch that shows the harmony between sounds, has developed on the basis of the works created by composers for many years, and has progressed on a tonal basis, especially since the 17th century. Traditional harmony (triad harmony or tonal harmony), also known as classical harmony, was theorized in 1722 as a book in which Jean Philippe Rameau set out its rules. Subsequent theoreticians and composers have from time to time given various studies and works in the field of harmony and polyphony. Today, there are many domestic and foreign materials for harmony education. Considering that the use of four-part in harmony lessons is related to choral music and choral music, it is inevitable to include 371 chorales of Johann Sebastian Bach. These chorales, written for the human voice, are very popular in music education today with their piano and orchestral transcriptions. In this study, selected pieces from J.S.Bach's 371 chorales, which are thought to be used in every process of harmony education, were analyzed in terms of harmony and form, and suggestions and opinions were made on which harmony subjects they could be included in. The study is considered to be important in terms of looking at harmony education from a different perspective. In the study, the musical analysis method developed by document analysis was used.

Key Words: Harmony, Johann Sebastian Bach, Choral

ARMONİ EĞİTİMİNDE BİR DERS MATERYALİ OLARAK J.S.BACH KORALLERİN KULLANIMI

Doçent Bahadır ÇOKAMAY

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi,

bahadir.cokamay@comu.edu.tr - 0000-0001-5143-574X

ÖZET

Batı müziğinde çokseslilik dendiğinde ilk olarak akla kontrpuan ile birlikte armoni gelmektedir. Çeşitli seslerin aynı anda duyurulması anlamına gelen armoni aynı zamanda dikey çokseslendirme olarak da bilinir. Sesler arasındaki uyumu gösteren bir dal olan armoni uzun yıllar bestecilerin yarattığı eserler temelinde gelişmiş, özellikle 17. yüzyıl itibarıyla tonal zeminde ilerlemiştir. Klasik armoni olarak da bilinen geleneksel armoni (üçlü ya da tonal armoni), 1722 yılında Jean Philippe Rameau'nun kurallarını belirlediği bir kitap olarak kuramsal hale gelmiştir. Ardından gelen teorisyen ve besteciler de zaman zaman armoni ve çokseslendirme alanında çeşitli çalışmalar ve eserler vermişlerdir. Günümüzde armoni eğitimiye yönelik yukarıda da bahsi geçen yerli ve yabancı birçok materyal bulunmaktadır. Armoni dersindeki dört partili kullanımın koro müziği ve koral müziklerle ilişkili olduğu düşünüldüğünde Johann Sebastian Bach'ın 371 adet koraline yer vermenin kaçınılmaz olduğu bir gerçektir. İnsan sesi için yazılan bu koraller günümüzde piyano ve orkestra transkripsiyonlarıyla müzik eğitiminde oldukça ilgi görmektedir. Bu çalışmada da armoni eğitiminin her sürecinde kullanılabileceği düşünülen J.S.Bach'ın 371 koralinden seçilmiş parçalar armoni ve form yönünden incelenmiş ve hangi armoni konularına dahil edilebileceği üzerine öneri ve görüşler getirilmiştir. Çalışmanın armoni eğitimiye farklı bir perspektiften bakılması yönünden önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmada doküman analizi yapılarak geliştirilmiş müzikal analiz yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Armoni, Johann Sebastian Bach, Koral

AS A COURSE MATERIAL IN HARMONY EDUCATION THE USE OF J.S.BACH CHORALES

ABSTRACT

When we think of polyphony in Western music, the first thing that comes to mind is counterpoint and harmony. Harmony, which means the simultaneous announcement of various sounds, is also known as vertical polyphony. Harmony, which is a branch that shows the harmony between sounds, has developed on the basis of the works created by composers for many years, and has progressed on a tonal basis, especially since the 17th century. Traditional harmony (triad harmony or tonal harmony), also known as classical harmony, was theorized in 1722 as a book in which Jean Philippe Rameau set out its rules. Subsequent theoreticians and composers have from time to time given various studies and works in the field of harmony and polyphony. Today, there are many domestic and foreign materials for harmony education. Considering that the use of four-part in harmony lessons is related to choral music and choral music, it is inevitable to include 371 chorales of Johann Sebastian Bach. These chorales, written for the human voice, are very popular in music education today with their piano and orchestral transcriptions. In this study, selected pieces from J.S.Bach's 371 chorales, which are thought to be used in every process of harmony education, were analyzed in terms of harmony and form, and suggestions and opinions were made on which harmony subjects they could be included in. The study is considered to be important in terms of looking at harmony education from a different perspective. In the study, the musical analysis method developed by document analysis was used.

Key Words: Harmony, Johann Sebastian Bach, Choral

GİRİŞ⁵⁰

Batı müziği tarihi önemli gelişmeler, buluşların yanı sıra temelde besteciler ve besteleri üzerine inşa edilmiş ve odağında çokseslilik olan tarihsel süreçleri kapsamaktadır. Bu tarihsel süreçte Hristiyanlık dini bağlamında kilise müziğindeki ilerlemeler kilise içinde kalmayarak dindışı müzikte vokal ve çalgı içinde de görülmüştür. İlk çokseslilik (yaklaşık 9. yüzyıl) organum adı verilen bir teknikle ortaya çıkmış ardından gelen müzikal gelişmeler önce yatay çoksesliliği (kontrpuan) ardından dikey çoksesliliği (armoni) meydana getirmiştir.

Şekil 1. Erken Organum (859 yılı)

Bütün bu oluşumlar bütününde Barok dönem olarak adlandırılan 17. yüzyılın müziği önemli bir yere sahip olmuştur. Vokal ve çalgı için dini ve din dışı müzikleriyle batı müziği tarihinde önemli bir yere sahip olan Johann Sebastian Bach da (1685-1750) bu dönemde yaşamış olmasıyla birlikte kendisinden sonraki besteciler ve ekoller üzerinde etkili olmuş bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Schumann, Franck gibi bestecilerin üzerinde etkileri görülen Bach Ricercare, kanon ve füg formlara bağlı kalarak birçok esere imza atmasıyla bilinmektedir.

Bu çalışmada da “Martin Luther’in Protestan kilisesi için önerdiği ve basit şarkılardan (plain chant/ plainsong) J.S. Bach tarafından uyarlanan Alman dini ezgileri/ilahilerinin çokseslendirilmesinden oluşan 371 Koral’in” (Çelebioğlu, 2017: 141) bir ders materyali olarak armoni eğitiminde kullanımına yönelik bir inceleme yapılmıştır. İncelemeyle geleneksel armoni konularına yönelik örnek olarak kullanılabilen koral parçaların düzeyi ve kapsamı belirlenmeye çalışılmış ve armoni derslerinde yer verilebilirliği ele alınmıştır.

J. S. BACH’IN 371 KORALI

Koral (Alm. Choral), kelime kökeni Latince *Cantus Choralis*’ten gelen birlikte söylenen tek sesli ya da çoksesli kilise şarkısı; Protestan kilisesi ilahi ezgisi olarak tanımlanabilir (Aktüze, 2010: 326). Protestan koralinin önemi, Alman Barok müziğinde çok sayıda kantatın ve tüm org koralı geleneğinin temeli olarak merkezi bir konumda olmasında yatmaktadır (Apel, 1974: 158). Koral Din devriminden sonra Almanya’da yaygınlaşmaya başlayan Lutheran dini törenlerinin temeli halini almıştır. Kaynağı Alman halk şarkıları da bu ezgilerin oluşmasında etkili olmuştur (Hodeir, 1992:49). Korale dair ilk müzik örneklerini Martin Luther ve arkadaşları vermişler, Gregoryen ezgilerine halk şiirlerinden ve Latin ilahilerinin çevirilerinden bölümler ekleyerek kilise ayinlerinde kullanmışlardır. İlk çıkış noktası vokal müzik olarak tasarlanan koraller daha sonra org müziğine uygulanmış ardından çalgı müziğinde de kullanılmıştır (Sözer, 1986: 409). Scheidt, Pachelbel, Boehm, Reinken, Buxtehude gibi 17.

⁵⁰ <https://www.britannica.com/art/organum> (Erişim Tarihi: 10.12.2024).

yüzyıl Alman bestecileri koralı çok farklı bir şekilde ele almışlar ve Rönesans kontrpuan anlayışında eserler yazmışlardır (Hodeir, 1992:49)

Koral müziğin hem vokal hem de çalgı müziğindeki güzel örneklerine başta J.S. Bach olmak üzere Beethoven, Mendelssohn, Liszt, Brahms, Stravinsky, Honegger gibi bestecilerde rastlamak mümkündür.

Barok dönemin önemli temsilcisi Johann Sebastian Bach (1685-1750), armoni ve ortaçağ kontrpuanını birlikte aynı düzeyde kullanabilmiş ve dini çokseslilik (polifoni) kavramı Palestrina'dan bu yana son bir kez daha kendisinde canlanmıştır. Bach'ın en büyük ustalığı hem yatay hem de dikey çoksesliliği benzer kolaylıkta ve şaşırtıcı bir şekilde kullanabilmesidir. Bach bu yönüyle kendisinden sonra gelen besteciler tarafından örnek alınabilecek bir müzik adamı olarak tarihe geçmiştir. Koral müzik de Bach'ın müziğinde en temel anlatım biçimi olarak yerini almıştır (Selanik, 1996: 86-88).

“Bach, koral koleksiyonunu genel olarak İncil'deki sözlerin kullanıldığı ezgilerden veya Luther'in önerdiği ilahilerden oluşturmuş bu koralleri kilise ayinleri için çokseslendirmiştir. Bach bu korallerde döneminin çok ilerisinde bir armonik anlayış kullanarak homofonik duyumu önceleyerek yer yer polifonik dokunuşlarla birlikte kullanmıştır. Bach korallerini bir kilise müzisyeni olarak düzenleyip icra ederken, aynı zamanda tüm yaşamı boyunca müzik öğretmenliği yapmış ve koralleri armoni ve kompozisyon ilkelerini öğretmek için kullanmıştır.

Carl Philip Emanuel Bach, babası Johann Sebastian Bach'ın ölümünden sonra 200'den fazla kilise kantatındaki koralleri müzik çalışması amacıyla bir araya getirmiştir” (Fortunato, 2018:1). Philip babasının bu korallerini yayımlarken önsözünde şu cümleleri sarfetmiştir:

“Artık herkes babamın kaleminden mükemmel eserler çıkmasına alıştı. Evet, onun yazdığı her eser bir şaheser oluyor. Bazı yazarlar, bu düşüncenin fazla abartılı olduğunu vurguluyorlar ama bu doğru değil. Başka türlerde diğer besteciler de şaheserler yazmışlardır. Örneğin Handel'in Allemando ve Couranteleri, Bach'ın Courante türündeki eserleri ile aynı mükemmelliktir. Ama füg ve ona yakın türler olan kontrpuan ve kanonlarda Bach mükemmelliğin zirvesine ulaşmıştır. Henüz hiçbir füg onun bestelediği füğün seviyesine ulaşamamıştır. Bach füğlerini dinlemeyen biri, füğün ne olduğunu bilmiyor demektir” (Forkel ve Tery, 2011: 94'den akt. Mammadova, 2015: 94).

İNCELEME

Bu bölümde J.S.Bach'ın 371 Koral'inin armoni ders materyali kullanımına yönelik farklı değişkenler yönünden inceleme altına alınacak ve çeşitli görüşlere yer verilecektir.

Ülkemizde yaygın olarak kullanılan Armoni kitabı yazarı teorisyen Memduh Özdemir Fransız ekolü armoni eğitiminden bahsederken, Bach koraller ile ilgili şu değerlendirmeyi yapmıştır:

“...Bach'ın korallerinde cümle yapısı çok net olarak görülür. Koraller şiirin mısraları üzerine kurulmuştur. Cümlelerin başı ile sonu belirlenmiştir. Fransız sistemini ile herhangi bir koralin birinci notasından sonuncu notasına kadar armonisini çözümleyebilirsiniz. Fransız ekolü gerçek müziğe daha yakın olduğu için, yaratıcılığı geliştirdiği için Fransız ekolünü tercih ediyorum” (Engür, 2011: 121-122).

Özdemir açık olarak Bach korallerin armoni eğitiminde bir ders materyali olarak kullanımının oldukça uygun olduğunu ve armoni çözümlemelerinde uygulanabileceğini de söylemektedir.

Ülkemizde yaygın olarak armoni eğitiminde kullanılan bir diğer armoni kitabının yazarı Emel Çelebioğlu bu konuya kitabında ayrı bir başlık açarak ele almıştır. Çelebioğlu Bach korallerle ilgili şu yorumlara yer vermiştir:

“Yakın tonlara yapılan modülasyonları, uzun [süre] değerli notaları, çok yoğun bir kontrpuan yazısını andıran dokunuşu, ses partileri arasında gözetilen ritmik kalıp dengesi en önemli özellikleri arasındadır” (2017: 141).

Çelebioğlu, Bach Korallerdeki armonik yazımla ilgili de şunları söylemektedir:

“Kullanılan armoni yazısı da değişkendir, şöyle ki; zaman zaman az sayıda akorla armonizasyon yapılırken, bazen armoni değişimleri çok sıkı ve ardarda gelişir. Armoninin sık değişimi daha çok ses partilerinin oldukça bitişik hareket ettiği durumlarda görülebilir” (2017: 141).

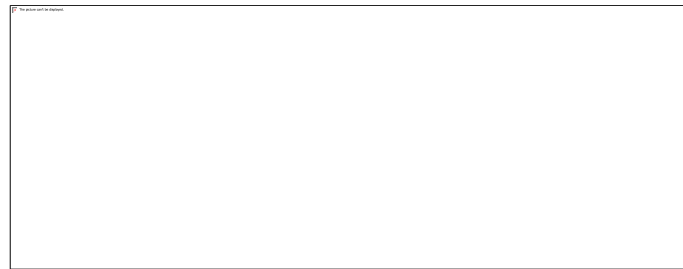
Usman, Bach’ın ortalama uzunluktaki bir koral armonizasyonunda yaklaşık 40 ya da 50 civarı akor bulunduğunu söylemektedir. Bu akorların yaklaşık %60’nın kök halinde, yaklaşık %30’nun birinci çevrim ve yaklaşık %10’unun da diğer bas pozisyonlarında olduğundan bahsetmiştir. Buradan yapılacak çıkarım sonucu Bach korallerin armonik yapısının büyük oranda kök haldeki akorlara dayandığını geri kalanının ise diğer bas pozisyonlardan oluştuğunu göstermektedir (2017:117).

Bach’ın korallerinden yola çıkarak koral armonizasyon ile ilgili şunlar söylenebilir

“Koral stilde bir armonizasyonu oluşturan partilerde yer yer melodik kullanımlar ve akordışı sesler bulunabilir. Ayrıca birkaç melodi sesi aynı akorla armonize edilebileceği gibi melodinin tek bir sesi süresince birden fazla akor değişimi de gerçekleşebilir. Yine de her melodi sesi ile birlikte değişen akor yapısı armonizasyona karakterini vermektedir” (Usman, 2017: 74).

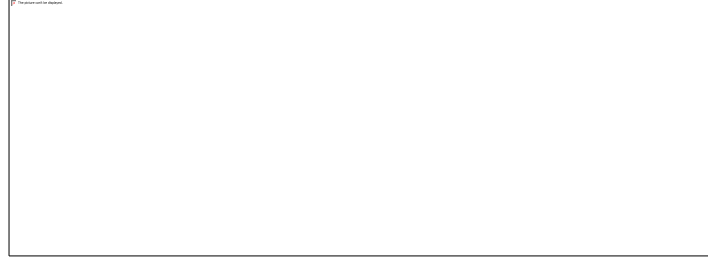
Beşli akorlar, dominant yedili ve çevrimleri, bazı durumlarda eksilmişi yedili, diğer yedililer hazırlanma şartıyla kullanılabilir. Gecikmeler çok yaygın olarak kullanılırken, apozyatürler pek yer almaz. Kromatik hareketlere izin verilir; özellikle temanın içinde yer alıyorsa kromatik hareketler kadar kaçak notası da kullanılır...Kural olarak 7’liler hazırlanmalı ve çözümlenmelidir. Geçit notaları, işleme notaları, akor değişiminde geçit notalarının kullanımı oldukça yaygındır (Çelebioğlu, 2017: 142).

Bach’ın Korallerinde zaman zaman armonide parti geçmesi olarak da adlandırılan partilerin çaprazlanması (crossed voices) gibi klasik armoni anlayışında yanlış olarak nitelendirilen durum bulunmaktadır. Bach’ın korallarında partiler, öncelikle olarak ezgisel yürüyüşlerindeki karakteristik bireyselliğe dikkat edilerek çaprazlanmıştır (Usman, 2017: 4)

Şekil 2. J.S.Bach Koralinden Bir Kesit “Es woll uns Gott genadig sein” (Usman, 2017: 4)

Yine Bach'ın Korallerinde klasik armoni anlayışına ters bir uygulama daha göze çarpmaktadır. Yaygın terminolojide paralel beşli ve sekizliler olarak adlandırılan ve bu aralıkların paralel hareketle ardı ardına gelmesiyle oluşan ve de birçok kaynak tarafından armoni hatası olarak kabul edilen bu tip hareketlerin Bach Korallerinde olduğu sık bir durumdur. Bu kullanımdan 14. Yüzyıl itibariyle besteciler tarafından kaçınıldığı kabul edilse de zaman zaman buna benzer kullanımların istisna olduğu görülmektedir (Usman, 2017: 13)

Şekil 3. J.S.Bach Koralinden Bir Kesit “Es spricht der Unweisen Mund wohl”
(Usman, 2017: 13)

Bach korallerin yapısal özellikleri şöyle sıralanabilir:

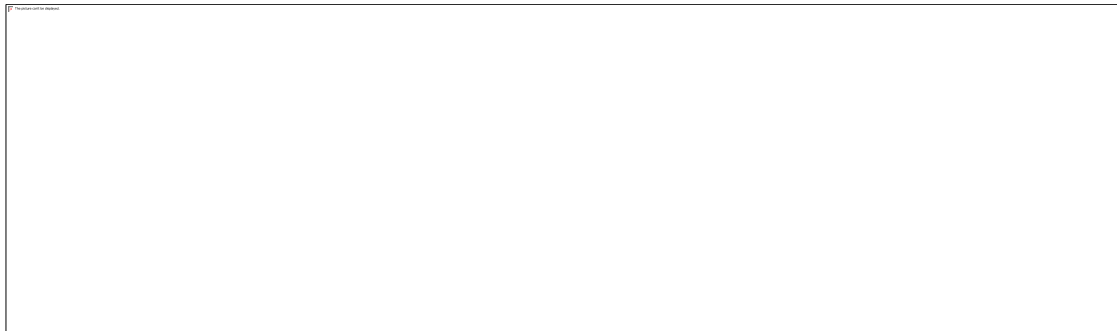
- Dört partili yazılmıştır (Soprano- Alto-Tenor-Bas),
- Korallerin temel ezgileri bilinir ve söylemesi kolaydır ayrıca basit tonlarda yazılmıştır,
- Form bakımından incelendiğinde cümle yapıları puandorg'larla ayrılmıştır,
- Form bakımından incelendiğinde bir, iki ve üç bölmeli şarkı formları ile bağımsız form yapıları da mevcuttur
- Korallerin tümü tonal düzlemde olup modal ya da farklı bir ses dizisinde değildir.
- Kadans yapıları incelendiğinde genel olarak ii7b – V – I, Ic – V – I / Ic - V7 – I, Ib – V – I, IV – V – I kullanılmıştır.

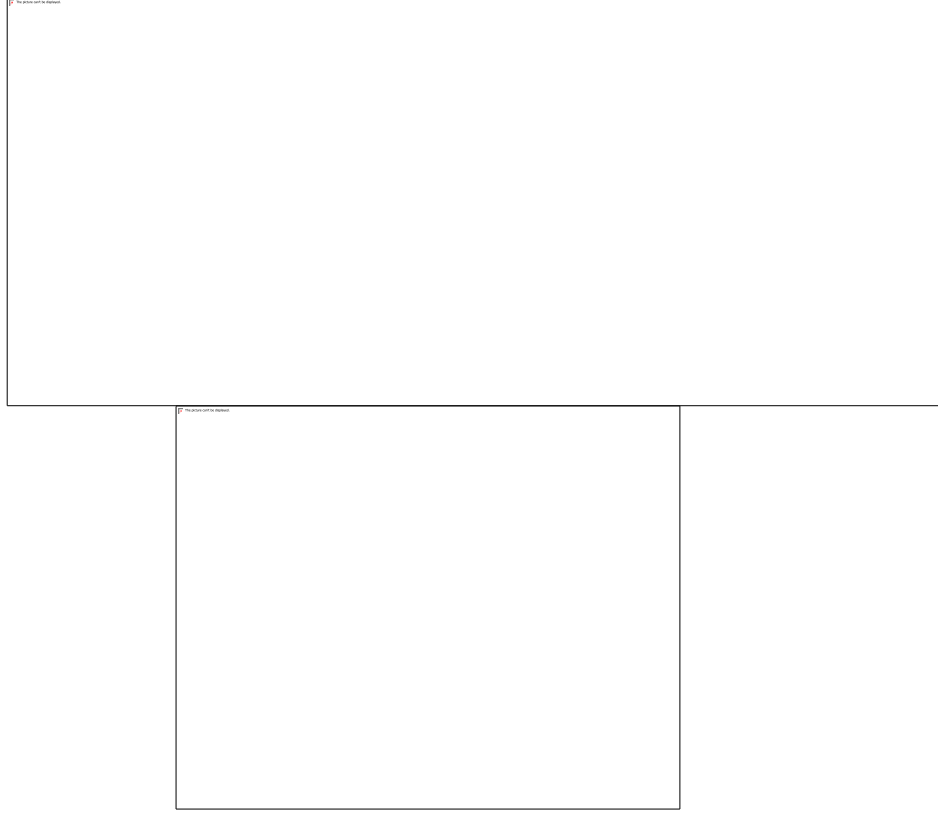
Şekil 4. J.S.Bach Korallerde Kadans Yapıları

- Korallerin armonik yürüyüşlerinde alterasyon, yönelme ve modülasyonlar sıkça kullanılmıştır. Modülasyonlar genel olarak dominantın dominantına (DD) ya da V. dereceye yapılmıştır.
- Geleneksel armonide yasaklı kullanımlardan olan paralel beşli veya sekizli kullanımları nadir de olsa bulunmaktadır.

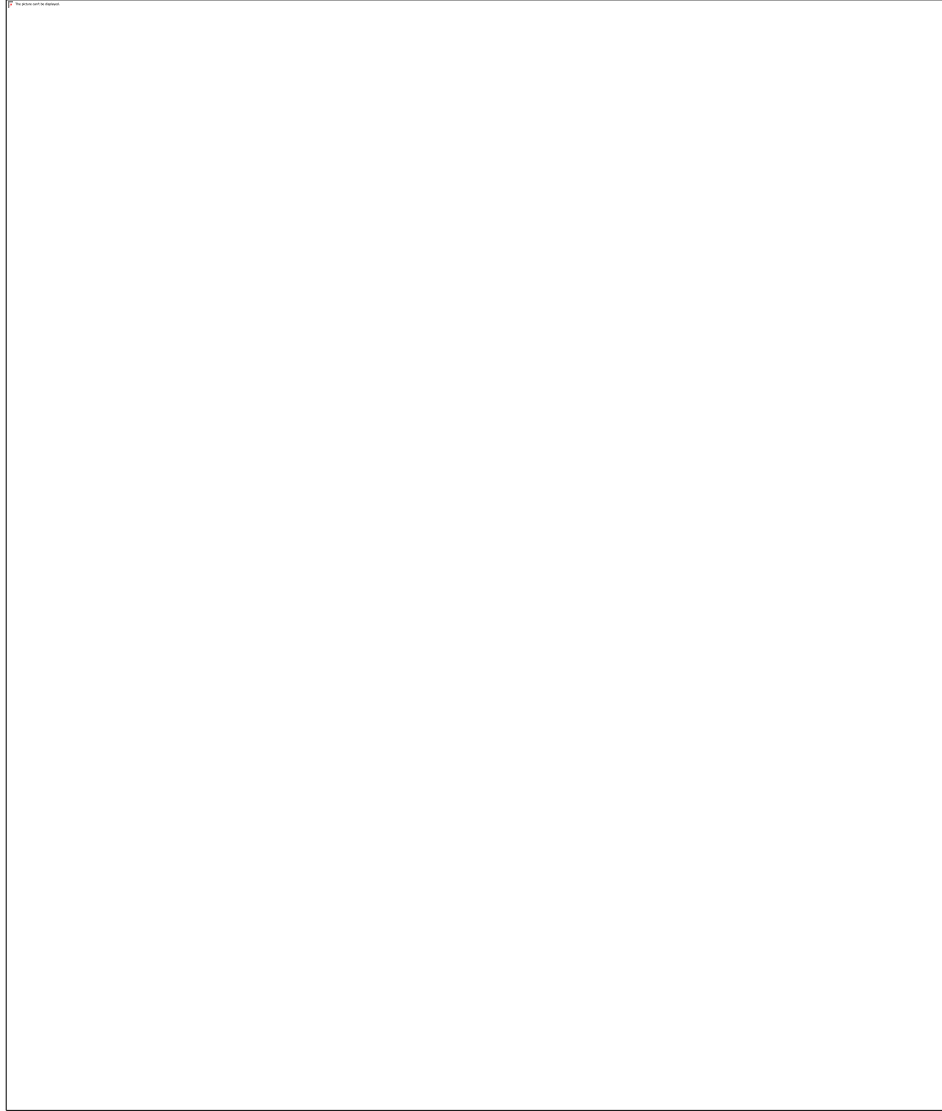
Aşağıda farklı anlayışlarda armonik analiz edilmiş Bach korallere örnekler verilmiştir.

Şekil 5. "In Thee Alone, Lord Jesus Christ" ("Allein zu dir, Herr Jesu Christ"), BWV 261'den Bir Kesit (Fortunato, 2018).

Şekil 6. Bach Koralden Bir Kesit (Usman, 2017: 63-64)

Şekil 7. Bach Koralden Bir Kesit (Czarnecki, 2013)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Armoni eğitiminde yer verilen sayısız kaynak kitap ve materyal bulunmaktadır. Ayrıca yine armoni eğitimi herhangi bir kaynak kitaba veya materyale bağlı kalmadan eğitmenin bilgi ve birikimine bağlı olarak geldiği veya eğitimi aldığı ekolle de ilişkili olarak belli ya da belirsiz bir program çerçevesinde de yürütülebilmektedir. Armoni eğitiminde amaç, bir müzik eserindeki armonik öğeleri tanımlayabilmek, eserin armonik ve mümkünse form bakımından analizini gerçekleştirerek ön ve arka planda hangi müzikal ilerleyişler olduğunun tespitini yapabilmek aynı zamanda tek sesli bir ezgiyi çoksesli hale getirebilmek olmalıdır.

Buradan hareketle müzik tarihinde önemli bir yere sahip olan J.S.Bach'ın 371 Koral'ini incelenmiş ve armoni derslerinde kullanılabilecek bir ders materyali olması ile ilgili görüş ve önerilere yer verilmiştir. Çalışma için yapılan literatür taraması ve korallerin analizinde varılan sonuç, Bach korallerin armoni dersi için bir ders materyali olabileceğidir ki güncel durumda bu kaynağın birçok süreçte kullanıldığı kurumsal ve kişisel bazda yapılan görüşmelerle de sabittir.

Bach'ın 371 Koral kitabı armoni dersi kapsamında şu şekilde kullanılabilir:

- Şifreli ya da şifresiz bas ödevi,
- Sopranonun Armonizasyonu (şifreli ya da şifresiz),

- Piyano ile Armonizasyon,
- Soprano ve bas partisinin verilip alto tenor partilerinin doldurulması,
- Armonik analiz,
- Form Analizi,
- Melodik Analiz,
- Spesifik Konular (Kadanslar, Modülasyonlar, Akora Yabancı Sesler)
- Serbest Kontrpuan'a Giriş Konuları

Bach'ın 371 Koral kitabının armoni dersi dışında şu çalışmalarda kullanılabilir:

- Müzik Teorisi ya da Temel Müzik Bilgisi gibi temel derslerde (dört partili yazıyı tanıma, anahtar okuma vb. konular),
- Koro dersinde,
- Solfej dersinde (Çoksesli okuma ya da özellikle tenor veya alto partilerinin deşifre ettirilmesi)
- Form Bilgisi dersinde,
- Kompozisyon dersi kapsamında ezgisel analiz ve koro yazımı konularında,
- Kompozisyon dersi kapsamında transkripsiyon (uyarlama) ve orkestrasyon çalışmalarında,
- Kontrpuan dersinde,
- Orkestra veya koro şefliği derslerinin giriş konularında (özellikle ağırlaşmalar (rit./rall.) ve puandorg'ların gösterilmesi),
- Eğitim Müziği Besteciliği dersinde temel ilke ve yöntemlerin anlatılması,
- Korallerin yaylı çalgı ya da üflemeli çalgı toplulukları için uyarlaması yapılarak orkestra derslerinde kullanımı ya da Çocuk/Gençlik Orkestrası çalışmalarında kullanımı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aktüze, *Müziği Anlamak*, Pan Yayıncılık/İstanbul, 2010.
- Bach Chorales, Global Forum on Arts and Christian Faith, 2018: Vol.6. https://www.academia.edu/66891804/Musical_Perfection_Reflecting_on_the_Contemporary_and_Timeless_Bach_Chorales (Erişim Tarihi: 26.12.2024).
- Czarnecki, C. (2013). *J.S.Bach Chorales Analyzed*, Seezar Publications. www.BachChoraleHarmony.com (Erişim Tarihi: 20.12.2024).
- Çelebioğlu, E.(2017). *Armoni*, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Engür, D. *Müzik Kuramcılarımızın Kaynaklar Açısından Armoni Eğitime Katkılarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa, 2011.
- Hoider, A. (1992). *Müzik Türleri ve Biçimleri*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Fortunato, F. (2018). “Musical Perfection”: Reflecting on the Contemporary and Timeless.
- Mammadova, T. *J.S. Bach’ın Özgün Eserlerinin Romantik Dönem Bestecilerinin Piyano Transkripsiyonları İle Karşılaştırılması*, Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2015.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*, Ankara: Doruk Yayınevi.
- Sözer, V. *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi*, Remzi Kitabevi/İstanbul, 1986.
- Usman, O. (2017). *Temel Armoni*, Konya: Eğitim Yayınevi.

JS
13

4 CHORALES

BA CH

ANALYZED

A STUDY OF THE HARMONY OF J.S. BACH

(Bildiri Kitabı Örneği)

2. Özbek, K., Çakı, M. ve AY, N., *Pişmiş Toprak Bünyelerde CaO ve Fe₂O₃’ün Etkileri*, 1. Uluslar arası Pişmiş Toprak Sempozyumu, 86-87, Eskişehir, 2001.

(Makale Örneği)

4. Barilaro, D., Barone, G., Crupi, V., Majolino D. Characterization of Archeological Findings by FT-IR Spectroscopy, Spectroscopy, April, 20, 4, 2005.

(Yalnızca İnternet Ortamında Yer Alan Kaynaklar)

5. http://www.ekodialog.com/Konular/iktisatcilar/adam_smith.html

(Erişim tarihi: 22.05.2015)

(E-dergilerdeki Makaleler)

6. Kopkallı-Yavuz, H. and Mutlu, M. E. (2009). Does frequency of online support use have an effect on overall grades? The Turkish Online Journal of Distance Education, 10 (2). <http://tojde.anadolu.edu.tr/> (Erişim tarihi: 18.11.2009)

KURALLAR:

- Tüm bildiriler (Türkçe ve İngilizce) bu yazım kuralları ile yazılmalıdır.
- Fotoğraf, resim, şekil gibi benzer kullanımlar “**Görsel**” olarak belirtilmelidir.
- Tablo yerine “**Çizelge**” kullanılmalıdır.
- **Çizelge ve Görsellerin** açıklamaları **11** Punto olarak yazılmalıdır.
- Tüm **metin** 1,15 satır aralığı, **12** punto ve Times New Roman karakteriyle yazılmalıdır.
- Bildiri içinde kullanılacak fotoğraflar JPEG formatında (300dpi) olmalıdır.

BAĞLAMA METOTLARINDA YER ALAN SOL EL TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr.Gör. Gökhan ÇAĞIRGAN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

gcagirgan@mehmetakif.edu.tr - 0000-0003-1368-1821

Doç.Dr.Elvan GÜN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

egun@mehmetakif.edu.tr -0000-0002-1547-4845

ÖZET

Bu çalışmada akademisyenler tarafından yazılmış bağlama metotlarının sol el teknikleri bakımından incelenerek mevcut durumun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu akademisyenler tarafından 23+ perdeli bozuk düzeni bağlama için yazılmış olan ve internet satışı bulunan 2004-2024 yılları arası yayınlanmış 7 adet metot oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak doküman incelemesi yöntemi, verilerin elde edilmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Metotlar, sol el teknikleri bakımından incelenerek elde edilen bulgular ve yorumlar araştırmanın alt problemleri doğrultusunda sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre metotlarda terminoloji, tekniklerin simgesel gösterimi ve konu anlatımları bakımından standart bir anlayışın olmadığı tespit edilmiştir. Metotlarda anlatılan tekniklerin nota üzerindeki gösterimlerinde, yeni sembol önerilerinin yer aldığı ve bu konuda bir fikir birliğinin olmadığı ve 5 metotta “pozisyon” tekniklerine yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bağlama, Saz, Metot, Sol El Teknikleri.

AFYON TÜRKÜLERİNİN MÜZİKAL ANALİZ ÇERÇEVESİNDE SINIFLANDIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ŞİMŞEK

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi,

mehmetsimsekmusic@gmail.com- <https://orcid.org/0000-0001-6504-8273>

ÖZET

Anadolu coğrafyası tarihsel süreç boyunca birçok farklı medeniyetine ve kültüre ev sahipliği yapmıştır. Bu durum, Anadolu’da yaşayan zümrelerin sosyokültürel yapısının şekillenmesi noktasında etkili olduğu gibi zengin bir müzik kültürünün oluşmasıyla da doğrudan ilintilidir. Anadolu müzik kültürü tarihsel, kültürel ve coğrafi çeşitliliği içerisinde barındırmaktadır. Bu bağlamda bölgelerin müzik pratikleri birbirinden farklılık göstermektedir. Müzikal pratikleri oluşturan yerel ezgilere yönelik analizlerin bölgeler özelinde araştırılması gerekliliği kaçınılmazdır. Bu noktada, müzikal karakterlerin analizi bölgelerin coğrafi sınırlarından öte beşerî ve kültürel sınırları içerisinde değerlendirilmelidir. Araştırmamıza konu olan Afyon ili, coğrafi konum olarak Ege bölgesinin İç Batı Anadolu bölümünde yer almasına rağmen, güneyde Akdeniz bölgesinin, doğuda ise İç Anadolu bölgesinin beşerî ve kültürel unsurlarıyla etkileşim içerisinde. Dolayısıyla, bu bölgelerde yaşayan zümrelerin müzik pratikleri de birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Afyon müzik kültürü, il genelinde yaşayan Yörük Türkmen ve Türkmen Abdal zümrelerinin müzik pratiklerini içerisinde barındırmaktadır. Afyon ilinde özellikle Türkmen Abdal müzik geleneğinin hâkim olduğu Emirdağ’a ait başat türküler vardır. Bu çalışmada, Afyon türkülerinin tür, konu, makam dizisi, ses genişliği ve usul özelliklerinin sınıflandırılarak, müzikal karakterinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Buradan hareketle, TRT Türk Halk müziği repertuarı içerisindeki “Afyon” türkülerine ulaşılmıştır. Repertuarda bulunan Afyon iline ait 94 türkünün müzikal analizi yapılmıştır. Analiz edilen türkülerin müzikal unsurları tablolar halinde yüzdelerle sayısal ifadelerle gösterilmiş ve araştırmacılara sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre, Afyon türkülerinin çoğunlukla kırık hava türünde, aşk-sevda konulu, Hüseyini makam dizisinde, La karar sesinde, La-La sekiz ses aralığında ve 9/8 usul yapısında olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma, bu eksenle yapılacak olan çalışmalara katkı sağlama noktasında önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Afyon Türküleri, Müzikal Sınıflandırma

NÖROLOJİK HASTALAR ÖZELİNDE MÜZİK TERAPİSİ ALANINDA YAPILAN YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Öğr. Üyesi, Emine Ceylan ÜNAL AKBULUT

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

ceylanunal@hotmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Figen KESGİN

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

fgnksn41@gmail.com

ÖZET

Dünya genelinde çeşitli hastalıklarda tedavi yöntemleri olarak klinik ve medikal müdahaleler yaygın şekilde kullanılıyor olsa da birçok tamamlayıcı tedavi yöntemi hastaların rahatsızlıklarında terapötik araç olarak yer almaktadır. Bu bağlamda müziğin terapötik etkilerinden tarih boyunca yararlanılmış olup güncel yaklaşımlarda da faydası göz ardı edilmeden sürece dahil edilmektedir. Müzik terapi alanındaki çalışmalara dair farkındalık, potansiyel danışan ya da hastalarla ile yapılan klinik çalışmalar ile artmaktadır. Bireylerde iyilik halinin korunması, düzelme göstermesi ve kalıcı etki bırakması elde edilen bulgular ile gözlemlenmektedir.

Bu çalışmada müziğin terapötik faydası ile nörolojik hastaların iyileşme süreçlerinin hızlandırılması ve iyileşme süreci ile sonrasında hayat konforlarının daha kabul edilebilir şifaya ulaşmasını desteklemek amacıyla yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Bu çalışmalar, sağlık ve müzik profesyonelleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Çok sayıda müzik terapi ve nörolojik hastalar/ hastalıklar üzerine yazılmış kaynaklar olsa da ‘Nörolojik Hasta ve Hastalıklar Özelinde Müzik Terapi’ çalışmalarının sayısı oldukça azdır.

Literatür tarama sonuçları incelendiğinde, nörolojik hastalıkların ileri evrelerinde beynin etkilendiği alanın genişlemesi neticesinde hastaların sinir, stres, kaygı, saldırganlık gibi duygular

durumlarında olumsuz yönde artış olması gözlemlenmiştir. Bu nedenle, sakinleştirici etki verme ihtimali sebebiyle bazı çalışmalarda müzik dinletildiği, bazılarında ise müzik terapi uygulanadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, müzik dinletme ile eğitilmiş bir profesyonel tarafından geliştirilen müzik terapi uygulamaların farklı kavramlar olduğu bilgisi, yapılan çalışmalar ile netleşmekle beraber nörolojik hastalıklarda benzer etkiye neden oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Müzik Dinleme, Müzik Terapi, Nörolojik Hastalıklar, Nörolojik Hastalar

BİREYSEL MÜZİK TERAPİ YÖNTEMLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Osman NERGİS

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

osman_nergis_69@hotmail.com

Doç. Dr. Öğr. Üyesi Emine Ceylan ÜNAL AKBULUT

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

ceylanunal@hotmail.com

Özet

Yapılan bu araştırmada geçmiş medeniyetlerden günümüze değin hem ülkemizde hem dünyada tamamlayıcı tıp uygulamaları kapsamında bulunan sanatla terapi yöntemlerinin içerisinde yer alan müzikle terapi yöntemi incelenmiştir. Bu yöntemde bireysel ve grup çalışmaları uygulanabilmektedir. Bireysel uygulamalarda kullanılan prensipler nelerdir? Grup müzik terapi uygulamaları ile ne farklar oluşturmaktadır? Bireysel müzik terapi uygulamaları hangi şartlarda ve kimlere uygulanır? Bu ve benzeri soruların cevaplarını bulmak, hazırda var olan cevapları derlemek amacı ile yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır. Taranan kaynaklar sonucunda makale ve tezlerden oluşan çalışmalara ulaşılmıştır. Bu alanla ilgili çoğu veri son 15 yıl baz alınarak günümüze kadar olan yerli ve yabancı bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada, bireysel seanslarda müzik terapi yöntemlerinin kullanımı ve etkinlikleri incelenmektedir. Müzik terapinin tarihi temelleri ve modern uygulamaları ışığında, bireysel seanslarda yaygın olarak tercih edilen aktif müzik yapma, müzik dinleme ve doğaçlama gibi teknikler ele alınmıştır. Ayrıca bu yöntemlerin psikolojik, fizyolojik ve sosyal etkileri üzerine literatür destekli bir tartışma sunulmuştur. Araştırma, müzik terapinin bireysel terapi seanslarında etkili bir tamamlayıcı tedavi yöntemi olduğunu vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik terapi, bireysel seanslar, aktif müzik yapma, müzik dinleme, doğaçlama

TÜRKİYE’DE GENÇ İŞSİZLİK KAVRAMI ve GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİNİN PESTLE ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Emine ÖRS

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

eors443@gmail.com- 0009-0003-3274-1532

ÖZET

Bu araştırma, girişimcilik ekosistemi kavramı ve Türkiye’nin mevcut genç işsizlik durumu arasındaki ilişkiyi PESTLE analizi yöntemi ile politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, yasal ve çevresel yönüyle kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Türkiye’de son yıllarda yaşanan ekonomik krizin işsizliği kalıcı bir sorun haline getirmesi iş gücü piyasasında yapısal açıdan ciddi sorunlara neden olmaktadır. Genç nüfusun devamlı olarak bir işte istihdamlarının sağlanmaması, eğitim ve iş gücü arasındaki negatif yönlü ilişki ve nitelikli beşeri sermaye konusundaki eksiklikler hem ekonomik hem de sosyal problemlerin başlıca nedenleri arasında gelmektedir. İstihdam oranlarındaki düşüşü etkileyen yapısal sorunlar, çözüm olarak uygulanan teşvik ve destek programları ile girişimciliğin önündeki fırsat ve engeller kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Bu yaklaşımla yürütülen çalışmada, kavramlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmış olup grafikler yardımıyla detaylandırılmıştır. Girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi ve genç işsizlikteki artış oranlarının düşürülmesi açısından özellikle eğitim alanındaki güncel sistemin değiştirilmesi gerektiğine değinilmiştir. Türkiye’de diğer dünya ülkelerine kıyasla bu alanın yeni gelişiyor olması gelecek ve istihdam açısından büyük bir önem arz etmektedir. PESTLE analizinin sonucunda elde edilen bulgulara göre işsizlik ve girişimciliğin geliştirilmesinin ilk adımının statükocu altyapıda köklü değişikliklere gidilmesiyle çözümlenebileceği sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak ele alınan iki faktörün de ekonomik büyüme ve kalkınma açısından etkileri uzun vadede gözlemlenebilmektedir. Bu sebeple geçici ve kısa vadeli yaklaşımlar işsizlik ve gelişmekte olan girişimcilik kavramı üzerinde etkisiz kalmaktadır. PESTLE analizi faktörleri göz önüne alınarak politika ve teşvikler hususunda kapsamlı değişikliklere gidilmesi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Genç İşsizlik, Girişimcilik Ekosistemi, PESTLE Analizi

Jel Kodları: L26, J13, J64

THE CONCEPT OF YOUTH UNEMPLOYMENT IN TURKEY AND PESTLE ANALYSIS OF THE ENTREPRENEURSHIP ECOSYSTEM

ABSTRACT

This research comprehensively examines the relationship between the concept of the entrepreneurial ecosystem and Turkey’s current state of youth unemployment through the

PESTLE analysis framework, focusing on political, economic, social, technological, legal, and environmental dimensions. The economic crisis in Turkey in recent years has turned unemployment into a persistent issue, resulting in significant structural challenges within the labor market. The lack of stable employment for the youth, the negative correlation between education and workforce participation, and deficiencies in qualified human capital are key contributors to both economic and social problems. This study thoroughly investigates the structural issues impacting declining employment rates, as well as the incentives, support programs, opportunities, and obstacles related to entrepreneurship. The concepts are elaborated in detail and visually supported with graphs. The study emphasizes the need for a shift in the current education system to foster the entrepreneurial ecosystem and reduce rising youth unemployment rates. Compared to other countries, Turkey's relatively new development in this area is crucial for future employment prospects. The findings of the PESTLE analysis suggest that addressing unemployment and promoting entrepreneurship requires fundamental changes in the traditional, static infrastructure. The study concludes that the long-term effects of both factors on economic growth and development are more observable, while temporary or short-term approaches prove ineffective for unemployment and nascent entrepreneurship. Therefore, the research underscores the need for comprehensive reforms in policies and incentives, considering all PESTLE factors.

Keywords : Youth Unemployment, Entrepreneurial Ecosystem, PESTLE Analysis

Jel Codes: L26, J13, J64

DÖNGÜSEL EKONOMİ UYGULAMALARININ ÇEVRESEL PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ⁵¹

**Doktora Öğrencisi Sena Esin İMAMOĞLU¹, Doç. Dr. Serhat ERAT², Prof. Dr.
Hüseyin İNCE³, Ar. Gör. Dr. Hülya TÜRKCAN⁴**

¹ Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, imamogluesin@gmail.com- 0000-0001-6820-0090

² Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, erat@gtu.edu.tr- 0000-0003-0227-8914

³ Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, h.ince@gtu.edu.tr- 0000-0002-5953-6497

⁴ Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, hturkcan@gtu.edu.tr- 0000-0001-7452-0461

ÖZET

Tüm dünyada hakim olan çevresel kaygılar, mevcut sistemdeki doğrusal ekonomi modelinin artık sürdürülebilirliğini yitirdiğini göstermekte, doğal kaynakların sistemde daha uzun kalacağı ve atıkların azalacağı bir sistemin varlığını gerektirmektedir. Bu durum hem ekonomik hem de çevresel açıdan iyi bir çözüm olan döngüsel ekonomi sisteminin benimsenmesini gerektirmektedir. Böyle bir ekosistemde işletmelerin döngüsel ekonomi uygulamalarına yönelmeleri kendi performans çıktıları açısından da büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı döngüsel ekonomi uygulamalarının çevresel performans ile ilişkisini ortaya koymaktır. Bu kapsamda 231 imalat firmasından anket yöntemi ile veri toplanmış ve araştırma hipotezini test etmek üzere SPSS ile analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, döngüsel ekonomi uygulamaları ile çevresel performans arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Döngüsel Ekonomi Uygulamaları, Döngüsel Ekonomi, Çevresel Performans.

⁵¹ Bu bildiri 2024-A-113-14 nolu GTÜ ADEP Projesi kapsamında desteklenmiştir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE 1988-2023 DÖNEMİ: FAİZ ve ENFLASYON İLİŞKİSİNİN FİŞER HİPOTEZİ PERSPEKTİFİNDEN AMPİRİK ANALİZİ

Öğr.Gör.Dr, Atilla ÜNLÜ ¹

¹ Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Kariyer Geliştirme Uygulama e Araştırma Merkezi,

atilla.unlu@ozal.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-4900-3144

ÖZET

Faiz ve enflasyon arasındaki ilişki, makroekonomik teorilerin ve politika tartışmalarının merkezinde yer alan, ekonomi literatüründe sıkça ele alınan temel konulardan biridir. Bu ilişki, ekonomik istikrarın sağlanması ve sürdürülebilir büyüme hedefleri açısından hem yatırımcılar hem de politika yapıcılar için stratejik bir yol gösterici niteliği taşımaktadır. Özellikle Fisher Hipotezi çerçevesinde, nominal faiz oranlarının beklenen enflasyondaki değişimlere duyarlılığı ve bu değişimleri birebir yansıtması gerektiği iddia edilmektedir. Türkiye gibi hem yüksek enflasyon hem de faiz oranlarındaki dalgalanmalarla karakterize edilen ekonomilerde, bu ilişkinin derinlemesine analizi, para politikalarının etkinliğinin değerlendirilmesi ve ekonomik kararların şekillendirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, Türkiye ekonomisinin dinamikleri, faiz ve enflasyon arasındaki ilişkiyi incelemek için hem teorik hem de ampirik olarak zengin bir zemin sunmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye ekonomisinde 1988-2023 yılları arasında faiz oranı ile enflasyon arasındaki ilişkinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırma sürecinde, öncelikle kullanılan değişkenlerin durağanlık seviyelerini belirlemek amacıyla ADF (Augmented Dickey-Fuller) birim kök testi uygulanmıştır. Test sonuçları, tüm serilerin birinci farklarında durağan olduğunu ortaya koymuştur. Değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkiyi analiz etmek amacıyla ARDL sınır testi yöntemi kullanılmış ve eşbütünleşme ilişkisi tespit edilmiştir. Bu ilişkinin daha detaylı bir şekilde değerlendirilmesi için ise DOLS (Dinamik En Küçük Kareler), FMOLS (Tam Değiştirici En Küçük Kareler) ve CCR (Kovaryans Tahmincisi Yöntemi) gibi ileri tahmin yöntemlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca, değişkenler arasındaki nedensellik yönünün belirlenmesi amacıyla Toda-Yamamoto nedensellik analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, enflasyonun faiz oranları üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu güçlü bir şekilde ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, Türkiye ekonomisinde söz konusu dönemde Fisher Hipotezi'nin geçerliliğini destekleyen önemli ampirik kanıtlar sunmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'de enflasyon

beklentilerinin faiz oranlarına doğru bir şekilde yansıtılması için Merkez Bankası'nın faiz politikasını beklenen enflasyona dayalı olarak belirlemesi ve bu süreçte ileriye dönük yönlendirme (forward guidance) mekanizmasını etkin bir şekilde kullanması önerilmektedir. Bu, piyasa beklentilerinin doğru şekillendirilmesine yardımcı olacak ve Fisher Hipotezi'nin gerektirdiği faiz-enflasyon duyarlılığını güçlendirecektir. Ayrıca, enflasyon hedeflemesi rejiminin sıkı bir şekilde uygulanması ve özellikle gıda ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmaları azaltmaya yönelik arz yönlü yapısal reformların hayata geçirilmesi, enflasyonun istikrarlı bir şekilde düşürülmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Faiz, Enflasyon, Nedensellik İlişkisi

An Empirical Analysis of the Interest Rate-Inflation Relationship in Turkey (1988-2023): Evidence Supporting the Fisher Hypothesis

The relationship between interest rates and inflation is a fundamental topic frequently addressed in economic literature, positioned at the core of macroeconomic theories and policy debates. This relationship serves as a strategic guide for both investors and policymakers in achieving economic stability and sustainable growth objectives. Within the framework of the Fisher Hypothesis, it is argued that nominal interest rates are sensitive to changes in expected inflation and should reflect these changes one-to-one. In economies like Turkey, characterized by high inflation and volatile interest rates, a thorough analysis of this relationship is critically important for assessing the effectiveness of monetary policies and shaping economic decisions. In this context, the dynamics of the Turkish economy provide a rich theoretical and empirical foundation for examining the link between interest rates and inflation.

This study aims to comprehensively investigate the relationship between interest rates and inflation in Turkey from 1988 to 2023. As part of the analysis, the ADF (Augmented Dickey-Fuller) unit root test was first applied to determine the stationarity levels of the variables used. The test results revealed that all series were stationary at their first differences. To analyze the long-term relationship between the variables, the ARDL bounds testing approach was employed, confirming the existence of cointegration. To further evaluate this relationship in detail, advanced estimation methods such as DOLS (Dynamic Ordinary Least Squares), FMOLS (Fully Modified Ordinary Least Squares), and CCR (Canonical Cointegration Regression) were utilized. Additionally, the Toda-Yamamoto causality analysis was conducted to identify the direction of causality between the variables. The findings strongly indicate that inflation has a positive and statistically significant effect on interest rates, providing robust empirical evidence supporting the validity of the Fisher Hypothesis in the Turkish economy during the examined period.

In this context, it is recommended that the Central Bank of Turkey base its interest rate policies on expected inflation to ensure that inflation expectations are accurately reflected in interest rates. Moreover, implementing an effective forward guidance mechanism would help shape

market expectations appropriately and reinforce the interest-inflation sensitivity required by the Fisher Hypothesis. Additionally, a strict application of the inflation-targeting regime and the implementation of structural reforms aimed at mitigating fluctuations in food and energy prices would contribute significantly to achieving stable inflation in the long run.

Key Words: Interest, Inflation, Causality Relationship

GSYH ÜZERİNDE SOSYAL VE DEMOGRAFİK FAKTÖRLERİN SEÇİLMİŞ ÜLKELER YÖNÜNDEN DİNAMİK ETKİSİ⁵²

Öğr. Gör. Dr. Zekiye ÖRTLEK

Aksaray Üniversitesi, Eski Meslek Yüksekokulu, Eski/AKSARAY/TÜRKİYE

zekiyeortlek@aksaray.edu.tr, ORC-ID: 0000-0003-0547-3782

Dr. Cansu GÜVEN

Sosyal İnovasyon Ajansı, Meram/KONYA/TÜRKİYE

cansu.guven.50600@gmail.com, ORC-ID: 0000-0002-7490-2184

ÖZET

Büyümenin belirleyicilerinin, kalkınma göstergeleri ile ilişkisi literatürde sıklıkla incelenmektedir. Ancak artık büyümeden kalkınmaya değil, kalkınmanın büyüme üzerine bir etkinin varlığı da literatürde tartışılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada ekonomik büyümenin kalkınma (refah) göstergelerine değil, tam tersine kalkınmanın ekonomik büyümeye katkısının varlığı araştırılmaktadır.

Çalışmada, seçilmiş 36 ülke için 2013-2020 döneminde sosyal ve demografik faktörlerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) üzerindeki dinamik etkileri analiz edilmiştir. İnsani gelişme endeksi (IGE), doğumda yaşam beklentisi (YB), kentsel nüfus (KNFS) ve COVID-19 pandemisinin etkilerini temsil eden dummy değişkenler (DD) değişkenleri kullanılmıştır. Sistem Genelleştirilmiş Momentler (GMM) yöntemiyle gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre, GSYH'nin bir dönem gecikmeli değeri pozitif ve anlamlı bulunmuş, bu durum ekonomik büyümenin sürekliliğini göstermektedir. IGE'nin, Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) üzerinde pozitif bir etkisi tespit edilirken; YB, KNFS ve DD ise negatif etkileri dikkat çekmekte, COVID-19'un makroekonomik göstergelere olumsuz etkileriye büyümeyi ciddi ölçüde baskılamıştır. Elde edilen bulgular, sosyal ve ekonomik politikaların yönlendirilmesinde önemli ipuçları sunmaktadır. Eğitim ve sağlık yatırımlarının artırılması ve kriz yönetim planlarının hazırlanması gibi politika önerileri, ekonomik büyümeyi desteklemek için kritik önem taşımaktadır. Ayrıca kentsel nüfusun yarattığı maliyetlerin azaltılması ve yaşam kalitesinin artırılması için şehirleşme ve sağlık altyapısına yönelik yatırımların artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu planların sağlık altyapısının güçlendirilmesi, sosyal güvenlik sistemlerinin geliştirilmesi ve ekonomik istikrarı koruyacak politikaların hayata geçirilmesi gibi önlemleri içermesi hem bireylerin hem de toplumların refahını artırmak için hayati bir role sahiptir. Tüm bu önlemler, yalnızca mevcut sorunlara çözüm üretmekle kalmayacak, aynı zamanda daha dirençli ve sürdürülebilir bir ekonomik yapı oluşturulmasına da olanak sağlayacaktır. Sonuç olarak ekonomik kalkınma göstergeleri de ekonomik büyümeyi etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: GSYH, Ekonomik Büyüme, Sosyal ve Demografik Faktörler, Ülke Grupları, GMM.

⁵² Bu çalışma, 26-30 Aralık 2024 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen "EGE ZİRVESİ 12. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ"nde özet bildirisi olarak sunulmuştur.

THE DYNAMIC IMPACT OF SOCIAL AND DEMOGRAPHIC FACTORS ON GDP FOR SELECTED COUNTRIES

ABSTRACT

The relationship between the determinants of growth and development indicators is frequently examined in the literature. However, the focus has recently shifted from the impact of growth on development to the influence of development on economic growth. Accordingly, this study investigates not the contribution of economic growth to development (welfare) indicators, but rather the potential contribution of development to economic growth.

This study analyzes the dynamic effects of social and demographic factors on Gross Domestic Product (GDP) for 36 selected countries during the 2013-2020 period. The variables used include the Human Development Index (HDI), life expectancy at birth (YB), urban population (KNFS), and dummy variables (DD) representing the effects of the COVID-19. The analysis conducted using the System Generalized Method of Moments (GMM) shows that the lagged value of GDP is positive and significant, indicating the continuity of economic growth. While IGE has a positive effect on Gross National Product (GNP), the negative effects of YB, KNFS and DD are noteworthy, and the negative effects of COVID-19 on macroeconomic indicators have seriously suppressed growth. The findings provide important insights for guiding social and economic policies. Policy recommendations such as increasing investments in education and healthcare, preparing crisis management plans, and strengthening urban and health infrastructure are crucial for supporting economic growth. Additionally, reducing the costs of urbanization and enhancing quality of life require increased investments in urbanization and healthcare infrastructure. These plans should include strengthening health infrastructure, improving social security systems, and implementing policies to maintain economic stability, as they play a vital role in enhancing both individual and societal welfare. All these measures will not only address current challenges but also contribute to building a more resilient and sustainable economic structure. As a result, economic development indicators also influence economic growth.

Keywords: GDP, Economic Growth, Social and Demographic Factors, Country Groups, GMM analysis.

ENFLASYONUN BELİRLEYİCİLERİ: KIRILGAN BEŞLİ ÜLKELERİ İÇİN PANEL EŞBÜTÜNLEŞME ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Dilek ATILGAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
atlgndilek@hotmail.com - 0000-0002-3776-558X

ÖZET

Yüksek enflasyon oranları, ekonomilerde geleceğe dair öngörülebilirliği azaltarak kaynak dağılımında bozulmalara ve gelir eşitsizliğinin artmasına yol açmaktadır. Ekonomi teorisi ve literatüründe enflasyon her zaman önemli bir yere sahip olmuştur. Enflasyonun yalnızca ekonomik göstergeler üzerinde değil, aynı zamanda sosyoekonomik faktörler üzerinde de etkili olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu bakımdan enflasyonu etkileyen faktörlerin araştırılması önemlidir. Çalışma Kırılgan Beşli ülkelerinde (Türkiye, Brezilya, Güney Afrika, Endonezya ve Hindistan) 1990-2021 dönemi için enflasyon oranı üzerine etki eden faktörleri araştırmayı amaçlamaktadır. Ekonometrik yöntem olarak, eşbütünleşme testi ve eşbütünleşme katsayı tahminci yöntemi kullanılmıştır. Ampirik bulgular, değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisini doğrulamaktadır. Panel geneli eşbütünleşme tahminci katsayılarına göre ise döviz kuru ve para arzının enflasyon üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı ve pozitifdir. Ülke bazlı sonuçlarda, panel geneli bulguları desteklemektedir. Bu doğrultuda, döviz kuru ve para arzı, enflasyon üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilere sahiptir. Döviz kurundaki yükselmeler ithalat maliyetlerini artırarak enflasyonu yükseltebilirken, para arzındaki artış da talep enflasyonunu tetikleyebilir. Bu iki etken, birbirini destekleyici biçimde enflasyon üzerinde baskı oluşturabilir. Döviz kuru istikrarsızlıkları ve para arzındaki hızlı artışlar, enflasyonun yükselmesine neden olarak ekonomik istikrarı zedelemekte ve bireylerin alım gücünü azaltmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, Kırılgan Beşli Ülkeleri, Panel Veri Analizi.

DETERMINANTS OF INFLATION: PANEL COINTEGRATION ANALYSIS FOR FRAGILE FIVE COUNTRIES

High inflation rates reduce predictability regarding the future in economies, leading to distortions in resource allocation and increasing income inequality. Inflation has always held an essential place in economic theory and literature. It should not be overlooked that inflation

impacts not only economic indicators but also socioeconomic factors. In this regard, it is crucial to investigate the factors affecting inflation. This study aims to examine the factors influencing inflation rates in the Fragile Five countries (Turkey, Brazil, South Africa, Indonesia, and India) for the period 1990-2021. Cointegration tests and cointegration coefficient estimation methods have been employed as econometric techniques. The empirical findings confirm the presence of a cointegration relationship among the variables, indicating a long-term equilibrium association. This suggests that the variables move together over time, reflecting a stable relationship in the long run. The empirical findings confirm a cointegration relationship between the variables. According to the panel-wide cointegration estimator coefficients, the effects of the exchange rate and money supply on inflation are statistically significant and positive. Country-specific results also support the panel-wide findings. Accordingly, the exchange rate and money supply have both direct and indirect effects on inflation. While increases in the exchange rate can raise inflation by increasing import costs, increases in the money supply can trigger demand-pull inflation. These two factors can exert a complementary pressure on inflation. Exchange rate instabilities and rapid increases in the money supply undermine economic stability by driving inflation higher and reducing individuals' purchasing power.

Keywords: Inflation, Fragile Five Countries, Panel Data Analysis.

Intra-Industry Trade and Revealed Comparative Advantage Analysis between Türkiye and South Korea (2004-2023)

Phd Student Halime KARA

Selçuk University, Institute of Social Sciences

hlmkrcnuu@gmail.com - ORCID ID 0000-0003-0561-6413

Prof. Dr. Fatih MANGIR

Selçuk University,

fmangir@selcuk.edu.tr – ORCID ID 0000-0003-1348-7818

ABSTRACT

This study focuses on the analysis of Intra-Industry Trade (IIT) and Revealed Comparative Advantages (RCA) between the trade relations Türkiye and South Korea. For the period of the 2004-2023, IIT values in specific product groups and RCA calculations were made. The data was obtained from TradeMap, and the changes in the trade structure of product groups were analyzed.

In the study, Product 38 showed high IIT values between 2004 and 2019, but a significant decrease in these values was observed in 2020-2023. Product 30 showed an IIT value of 0 in all analyzed years, indicating that trade between Türkiye and South Korea in this product was completely one-sided, either as imports or exports.

Product 32, on the other hand, exhibited high IIT values after 2018, indicating an increase in intra-industry trade and the trade of similar products between the two countries. Intra-industry trade is an important indicator of trade between countries with similar economic structures and is typically due to differentiated product characteristics and the fixed costs required in the production process. Furthermore, low IIT levels are caused by a high number of products with revealed comparative advantages and disadvantages.

The results of this study show that the IIT values between Türkiye and South Korea were generally low or zero, indicating that intra-industry trade is limited. Intra-industry trade was observed to increase only in certain years and products. This situation reflects the impact of changes in the trade structures of both countries, as well as the influence of comparative advantages and economic strategies.

Keywords: Intra-Industry Trade, Revealed Comparative Advantage, Türkiye, South Korea, Competition, Trade Strategy

ULUSLARARASI SERMAYE GİRİŞLERİ İLE KREDİ NOTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: SEÇİLMİŞ ÜLKELER İÇİN NEDENSELLİK ANALİZİ

Gülden ŞENSOY⁵³, Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN²

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İzmit,

guldendennsensoy@gmail.com ORCID: 0000-0002-4453 -
3701

Kocaeli Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat
Bölümü,

ybayraktutan@kocaeli.edu.tr ORCID: 0000-0002-4453-3701

Özet

Uluslararası sermaye girişleri ülkelerin iktisadi büyüme performansı bağlamında önemli bir etkidir. İktisadi aktörler yatırım yapacakları ekonomilerde makroekonomik koşulların yanı sıra riskler ve belirsizlik unsurlarını da hesaba katarak yatırım yeri tercihlerini şekillendirmektedir. Kredi derecelendirme kuruluşlarının açıkladıkları puanlar uluslararası yatırımcılara alternatif ülkeler arasında tercih yapma imkanı sağlamaktadır. Bu çalışma, 1997-2023 dönemi için gelişmekte olan ülkelerde uluslararası yatırımlar ile kredi notları arasındaki ilişkiyi bootstrap panel kayan pencere nedenselliği ile araştırmaktadır. Bu yaklaşım alt örneklem dönemlerinde kredi notları ile uluslararası sermaye yatırımları arasındaki ilişkiyi belirlemekte ve gizli nedenselliği ortaya çıkarmaktadır. Analiz bulgularından hareketle, panelin genelinde kredi notlarının sermaye hareketleri üzerinde etkisi olmadığı; ancak ülkelerin bir kısmında belirli dönemlerde nedensellik ilişkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kredi Notları, Sermaye Hareketleri, Gelişmekte Olan Ülkeler, Panel Kayan Pencere Nedenselliği.

Abstract

The Relationship between International Capital Inflows and Credit Ratings

⁵³ Bu bildiri, birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yazdığı doktora tezinden türetilmiştir.

International capital inflows are considered to be an important factor in the economic growth/development of countries. Economic actors shape their investment location preferences by taking into account macroeconomic conditions as well as risks and uncertainties in the economies where they will invest. In this context, the scores given by credit grading agencies provide international investors with the opportunity to choose among alternative countries. This study investigates the relationship between international investments and credit ratings in developing countries for the period of 1997-2023 using bootstrap panel rolling window causality. This approach identifies the relationship between credit ratings and international capital investments in sub-sample periods and reveals hidden causality. As an outcome of the analysis, it was concluded that credit ratings have no effect on capital flows in the overall panel, but there is a causality relationship in some of the countries in certain periods.

Keywords: Credit Ratings, Capital Flows, Emerging Economies, Panel Rolling Window Causality

GEÇİŞ EKONOMİLERİNDE KÜRESELLEŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİNİN PANEL NEDENSELLİK YAKLAŞIMI İLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇELİK

Dicle Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü

huseyincelik@dicle.edu.tr

ORCID:0000-0002-2455-9381

ÖZET

Küreselleşme, üretimden tüketime, fikirden kültüre, ekonomiden siyasete birçok konuda ülkelerin birbirinden etkilenmesi veya bir bütünleşme olarak ifade edilebilir. Böylesine geniş bir etki sahasına sahip olan “küreselleşme” kavramı aynı zamanda birçok disiplin için de araştırma konusu olabilmektedir. İktisat bilimi açısından ele alındığında liberal ekonomilerdeki etkiler ile koruma ekonomi politikalarına sahip ülkelerde açısından etkileri farklılık göstermesi beklenmektedir. Geçiş ekonomileri olarak adlandırılan ülkelerde Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla liberal bir ekonomi modelinin benimsendiği görülmektedir. buradan hareketle 1993 yılından sonra liberalleşmeye başlayan Geçiş Ekonomilerinde 1993-2021 dönemi için ekonomik büyüme ve küreselleşme arasındaki ilişki Emirmahmutoğlu ve Köse (2008) panel nedensellik yaklaşımı ile ele alınacaktır. Küreselleşme olgusu, genel küreselleşme, ekonomik küreselleşme, sosyal küreselleşme ve siyasal küreselleşme şeklinde ele alınarak ekonomik büyüme ile ilişkisi incelenecektir. Sonuçlar, ekonomik büyüme ve sosyal küreselleşme arasında çift yönlü ve ekonomik büyümeden politik küreselleşmeye doğru tek yönlü nedensellik elde edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Geçiş Ekonomileri, Küreselleşme, Panel Nedensellik

EXAMINING THE LINKAGE BETWEEN GLOBALIZATION AND ECONOMIC GROWTH IN TRANSITION ECONOMIES USING THE PANEL CAUSALITY APPROACH

ABSTRACT

Globalization can be defined as the influence or integration of countries on many issues ranging from production to consumption, from ideas to culture, from economy to politics. The concept of “globalization”, which has such a wide range of effects, can also be the subject of research for many disciplines. From the point of view of economic science, it is expected that the effects in liberal economies will differ from the effects in countries with protectionist economic policies. In the countries called transition economies, it is seen that a liberal economic model was adopted with the dissolution of the Soviet Union. From this point of view, the relationship between globalization and economic growth in Transition Economies, which started to liberalize after 1993, for the period 1993-2021 will be examined with the Emirmahmutoğlu and Köse (2008) panel causality approach. The phenomenon of globalization will be considered as general globalization, economic globalization, social globalization and political globalization and its relationship with economic growth will be examined. According

to the findings, bidirectional causality was found between social globalization and economic growth and unidirectional causality from economic growth to political globalization.

Key words: Globalization, Transition Economies, Panel Causality

FINANSAL GELİŞMİŞLİĞİN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM GİRİŞLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN AMPİRİK BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇELİK

Dicle Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü

huseyincelik@dicle.edu.tr; huseyincelik17@gmail.com

ORCID:0000-0002-2455-9381

ÖZET

Domar büyüme modeline göre tasarruf yapanlarla yatırım yapanlar farklı iktisadi kesimlerdir. Bu varsayım altında ekonomiler için tasarruf-yatırım ilişkisi tasarrufların yatırımlara eşit olması, tasarrufların yatırımlardan büyük olması ve tasarrufların yatırımlardan küçük olması şeklinde gerçekleşecektir. Tasarrufların yatırımlardan küçük olması yurtiçi tasarruf eksikliğine işaret etmektedir. Yurtiçi tasarruf eksikliği yaşayan ülkeler, bu eksikliği doğrudan ve dolaylı yabancı sermaye yatırımları ile karşılamak durumunda kalmaktadır. Ancak yabancı sermaye yatırımlarının bir ülkeye girişi ülkenin işgücü piyasası, enflasyon, döviz kuru vb. birçok iktisadi ve iktisadi olmayan unsura bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Buradan hareketle çalışmada finansal gelişmişliğin doğrudan yabancı yatırımların (DYY) girişleri üzerindeki etkisi 1980-2023 döneminde Türkiye için ARDL sınır testi yaklaşımı ile incelenecektir. Ayrıca ekonomik büyüme, ticari dışa açıklık ve enflasyon kontrol değişken olarak modele dahil edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre finansal gelişmişlik, DYY girişlerini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilerken, ekonomik büyüme ve enflasyon için negatif bir etki olduğu tespit edilmiştir. Ticari dışa açıklık için istatistiksel olarak anlamlı sonuç elde edilmemiştir. Finansal gelişmişliğin hem yurtiçi tasarrufların artması hem de ihtiyaç duyulan yabancı yatırımların temini açısından önemli olduğu dolayısıyla finansal piyasaların gelişimine yönelik politikalar üzerinde hassasiyetle durulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Finansal gelişmişlik, DYY, ARDL, Türkiye

THE IMPACT OF FINANCIAL DEVELOPMENT ON FOREIGN DIRECT INVESTMENT INFLOWS: AN EMPIRICAL ANALYSIS FOR TURKEY

ABSTRACT

According to the Domar growth model, savers and investors are different sectors of the economy. Under this assumption, the savings-investment relationship for economies is realized as savings equal to investment, savings greater than investment, and savings less than investment. When savings are less than investment, it indicates a domestic savings deficit. Countries with a shortage of domestic savings have to make up for this shortage through direct and indirect foreign capital investment. However, the inflow of foreign capital investment to a country may vary depending on many economic and non-economic factors such as labor market, inflation, exchange rate, etc. Therefore, in this study, the impact of financial development on foreign direct investment (FDI) inflows is analyzed using the ARDL bounds test approach for Turkey for the period 1980-2023. In addition, economic growth, trade openness and inflation are included in the model as control variables. According to the results,

financial development has a statistically significant and positive effect on FDI inflows, while economic growth and inflation have a negative impact. No statistically significant results are obtained for trade openness. Since financial development is important in terms of both increasing domestic savings and providing needed foreign investment, it was concluded that financial development is important for the development of financial markets.

Key words: Financial development, FDI, ARDL, Turkey

EBEVEYNLERLE ÇOCUKLARININ DEĞER FARKLILIKLARI

Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN, ORCID: 0000-0003-3782-2377

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, burcugezersen@firat.edu.tr

ÖZET

Değerler, bireylerin ve sosyal grupların eylemlerini yönlendiren ilkelere dir. Değerler aile, akranlar, eğitim ve kültür gibi sosyalleşme süreçleri aracılığıyla zamanla gelişir. Değerler, otorite figürleri tarafından doğumdan itibaren bireylere aşılanır. Bireyin değerleri, tutumlarını, davranışlarını, seçimlerini ve refahını şekillendirir. Sosyolojik araştırmalar, değerlere ilişkin sosyal etkileşim süreçlerini anlamaya odaklanmaktadır. Sosyologlar toplum ve birey arasındaki ilişkiye odaklanıp bireylerin değer sistemlerindeki farklılıkların kültürel, toplumsal ve deneyimsel farklılıklarla bağlantılı olduğunu öne sürmektedir. Ebeveynler, doğrudan veya dolaylı olarak, çocuklarının değerlerini ve inançlarını etkiler. Ebeveynler çocuklarına başkalarıyla nasıl etkileşim kurulması gerektiği, neyin doğru ve neyin yanlış olduğuna ilişkin birçok değer aşılar. Ebeveynlerden öğrenilenler çocukluk boyunca sosyal gelişim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çocuklukta öğrenilen hissetme, düşünme, yargılama ve hareket etme biçimleri genellikle bireyin hayatı boyunca nispeten kalıcı bir nitelik taşır. Ailenin ve ebeveynlerin çocuğun değerleri üzerinde yadsınamayacak bir etkisi vardır. Bazı durumlarda, bireyler aileleriyle benzer değerleri paylaşabilir. Ancak, bireylerin ailelerinin değerlerinden farklı değerlere sahip olması da yaygındır. Çocukların büyüyüp ebeveynlerinden farklı ahlaki değerler ve görüşler geliştirmesi oldukça yaygındır. Araştırmalar, yaşı n çocukların ebeveynlerinin değerleri hakkındaki algıları ve ebeveyn-çocuk etkileşimlerinin niteliğiyle birlikte aracı bir faktör olduğunu belirtmektedir. Sosyal hayatla ilgili önemli konularda ebeveynleriyle aynı fikirde olmadıkları gözlemlenebilmektedir. Hem yaş farklılıkları hem de iki neslin deneyimlediği farklı günlük yaşam bağlamları değer yapılarını etkileyebileceğinden, mevcut değerlerin aynı ailedeki ebeveynler ve çocuklar arasında farklı olması beklenmedik bir durum değildir. Hayat zamanla değişir ve nesiller arasında birbirinden farklı özellikler gözlemlenebilir. Bireyler büyüdükçe ve yeni şeyler deneyimledikçe, ailelerinininkinden farklı bakış açıları ve değerler geliştirebilirler. Bireyler kendi değerlerini yeniden değerlendirebilir ve kendilerini ailelerinin değerlerine kıyasla farklı bir yerde bulabilirler. Değerler kişisel

deneyimlerden, eğitimden, kültürden ve kişisel düşüncelerden etkilenebilmektedir. Aile değerleriyle bireysel değerler arasındaki farklılaşma büyüme, eğitim, farklı kültürlerle maruz kalma veya kişisel gelişimle ilişkilendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Değer Farklılıkları, Ebeveyn Değerleri, Aile Değerleri, Bireysel Değerler.

VALUE DIFFERENCES BETWEEN PARENTS AND THEIR CHILDREN

ABSTRACT

Values are principles that guide the actions of individuals and social groups. Values develop over time through socialization processes such as family, peers, education, and culture. Values are instilled in individuals from birth by authority figures. An individual's values shape their attitudes, behaviors, choices, and well-being. Sociological research focuses on understanding the social interaction processes related to values. Sociologists focus on the relationship between society and the individual, and argue that differences in individuals' value systems are linked to cultural, social, and experiential differences. Parents directly or indirectly influence their children's values and beliefs. Parents instill in their children many values about how to interact with others, what is right and wrong. What is learned from parents has a significant impact on social development throughout childhood. The ways of feeling, thinking, judging, and acting learned in childhood are often relatively enduring throughout an individual's life. The family and parents have an undeniable influence on a child's values. In some cases, individuals may share similar values with their families. However, it is also common for individuals to have values that differ from those of their families. It is quite common for children to grow up and develop different moral values and views than their parents. Research indicates that age is a mediating factor, along with children's perceptions of their parents' values and the quality of parent-child interactions. It can be observed that they disagree with their parents on important issues related to social life. Since both age differences and the different daily life contexts experienced by the two generations can affect value structures, it is not unexpected that current values differ between parents and children in the same family. Life changes over time, and different characteristics can be observed between generations. As individuals grow and experience new things, they may develop different perspectives and values than their families. Individuals may re-evaluate their own values and find themselves in a different place compared to their families' values. Values can be affected by personal experiences, education, culture,

and personal thoughts. The difference between family values and individual values is associated with growth, education, exposure to different cultures, or personal development.

Keywords: Values, Value Differences, Parental Values, Family Values, Individual Values.

EBEVEYN TÜKENMİŞLİĞİ

Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN, ORCID: 0000-0003-3782-2377

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, burcugezersen@firat.edu.tr

ÖZET

Ebeveyn tükenmişliği, kronik stresle ilişkili bir bozukluktur ve ebeveyn rolünde tükenme, ebeveynlik doyumunun kaybı, önceki ve şimdiki ebeveyn benliği arasındaki karşıtlık ve çocuklardan duygusal olarak uzaklaşma deneyimlerini kapsamaktadır. Ebeveyn tükenmişliği, ebeveyn rolleriyle ilişkili ve bu rollerin sonucu olarak ortaya çıkan, bilişsel, duygusal ve fiziksel açıdan kronik tükenmeyle birlikte görülen özgül bir sendromdur. Ebeveynlik, bir çocuğu bebeklikten yetişkinliğe kadar uzun yıllar boyunca büyütmeyi içerir ve sürekli sorumluluk gerektirir. Ebeveynlik bireyin hayatındaki en önemli ve en güzel deneyimlerden biri olarak kabul edilebilir. Ancak, aynı zamanda zorluklarla dolu ve stresli de olabilir. Ebeveynler ebeveynlikle ilgili stres faktörleriyle başa çıkmak için gereken kaynaklardan yoksun olduğunda, ebeveyn tükenmişliği geliştirebilirler. Bu durum, kişinin ebeveyn rolüyle ilgili bunaltıcı bir bitkinlik, çocuklarından duygusal olarak uzaklaşma ve ebeveyn etkisizliği hissini beraberinde getirebilmektedir. Ebeveyn stresi normal ve beklenen bir durumdur. Ancak, bir ebeveynin başa çıkma ve işlev görme yeteneğini aşan kronik stres ve bitkinlik meydana geldiğinde buna ebeveyn tükenmişliği denir. Araştırmalar ebeveyn tükenmişliğinin kaçış düşüncesinin yanı sıra bireyin çocuklarına karşı ihmalkar ve şiddet içeren davranışları da güçlü bir şekilde artırdığını göstermektedir. Araştırma bulguları, ebeveyn tükenmişliğinin acilen daha fazla ilgi gerektiren ciddi bir durum olduğunu göstermektedir. Sosyologlar ebeveyn tükenmişliğiyle ilgili stres kaynakları, başa çıkma mekanizmaları ve stresin sonuçlarına odaklanmaktadır. Sosyolojik bakış açısına göre, ebeveynlik stresi bazı ebeveynlerin diğerlerinden daha dezavantajlı olduğu ekonomik, sosyal ve kültürel bağlamlarda ortaya çıkabilmektedir. Sosyal destek eksikliği ebeveyn tükenmişliğinin gelişmesinde bir risk faktörüdür. Çalışmalar, aileden, komşulardan ve arkadaşlardan gelen sosyal desteğin, ebeveynlerin tükenmişlikle başa çıkmalarına yardımcı olan önemli bir koruyucu faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin ait olduğu sosyal konum, sosyal sınıf ve sosyal gruplar, etnik köken, cinsiyet ve diğer statüler, ebeveynlik sürecinde sahip oldukları destekleri ve yaşadıkları sorunların düzeyini anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynlik, Tükenmişlik, Ebeveyn Tükenmişliği, Ebeveynlik Stresi, Sosyal Destek.

PARENTAL BURNOUT

ABSTRACT

Parental burnout is a chronic stress disorder that includes experiences of parental role exhaustion, loss of parenting satisfaction, opposition between the previous and current parental self, and emotional detachment from children. Parental burnout is a specific syndrome associated with and resulting from parental roles, characterized by chronic cognitive, emotional, and physical exhaustion. Parenting involves raising a child from infancy to adulthood over many years and requires constant responsibility. Parenting can be considered one of the most important and beautiful experiences in an individual's life. However, it can also be challenging and stressful. When parents lack the resources to cope with the stressors associated with parenting, they may develop parental burnout. This can lead to an overwhelming sense of exhaustion from the parental role, emotional detachment from their children, and a sense of parental ineffectiveness. Parental stress is normal and expected. However, when chronic stress and exhaustion exceed a parent's ability to cope and function, it is called parental burnout. Research shows that parental burnout strongly increases escape thoughts as well as neglectful and violent behaviors towards the individual's children. Research findings show that parental burnout is a serious condition that urgently requires more attention. Sociologists focus on the stress sources, coping mechanisms, and consequences of stress related to parental burnout. From a sociological perspective, parenting stress can occur in economic, social, and cultural contexts where some parents are more disadvantaged than others. Lack of social support is a risk factor for the development of parental burnout. Studies show that social support from family, neighbors, and friends is an important protective factor that helps parents cope with burnout. The social position, social class and social groups, ethnicity, gender, and other statuses to which parents belong are critical to understanding the support they receive during the parenting process and the level of problems they experience.

Keywords: Parenting, Burnout, Parental Burnout, Parenting Stress, Social Support.

COVID-19 PANDEMİSİ SONRASI KONTAMİNASYON TEMELLİ OKB YAYGINLIĞI VE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİNİN ETKİSİ

Prof. Dr. Fatma Ebru İkiz

Dokuz Eylül Üniversitesi

ebru.ikiz@deu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4381-1658

Psikolojik Danışman Ozan Umut Kara

Dokuz Eylül Üniversitesi

ozanumutkara@gmail.com- ORCID ID: 0009-0004-4718-4166

ÖZET

Covid-19 pandemisi, insanların yaşamını sosyal, ekonomik ve psikolojik olarak etkilemiştir. Bireylerde, sürekli olarak temizlik ritüelleri gözlemlenmiş ve bunlarında sonucunda hastalık, mikrop kapmaya ve bulaşmasına yönelik kaygılar oluşmuştur. OKB, bireyin sahip olduğu olumsuz düşünce yapılarını sürekli düşünceleri ve bu yapıları gidermeleri için harekete geçmeleri olarak tanımlanmaktadır. Covid-19 pandemisinde, bulaşma obsesyonu ve temizlik kompulsiyonu temelli OKB ve kontaminasyon bir diğer deyişle bulaşma kaygısı yaygınlaşmıştır. Tedavisinde Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) başvurulmuş önemli terapi yollarından biridir. BDT bireyin olumsuz, irrasyonel ve sağlıksız düşüncelerini; bu düşüncelerin birey üzerindeki rahatsız edici etkilerini ve sorumluluk algısını olumluya çevirmeyi amaçlamaktadır. BDT, Covid-19 pandemisi sonrasında bireylerde gözlemlenen ve kaygıya yol açan hem düşüncelerinin hem de davranışlarının tedavisinde ön plana çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, Covid-19 pandemisi sonrasına kontaminasyon temelli obsesif kompulsif bozukluğunun yaygınlığını ve bilişsel davranışçı terapinin etkisini incelemektir. Bu çalışma sistematik gözden geçirme yöntemine dayalı olarak yapılandırılmıştır. Araştırmada Google Akademik, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Web of Science veri tabanları incelenmiştir. Veri tabanlarına Covid-19, Obsesif Kompulsif Bozukluk, Bulaşma Obsesif Kompulsif Bozukluğu ve Bilişsel Davranışçı Terapi anahtar kelimeleri Türkçe ve İngilizce girilerek literatür taranmıştır. PRISMA Rehberine başvurulmuş, belirlenen dahil etme ve dışlama kriterleri kapsamında 132 makalenin 8 tanesi konuyla ilgili olup ele alınmıştır. Sonuçlar, pandemi sürecinde hijyen önlemleri ve sosyal mesafe kurallarının kontaminasyon obsesyonlarının ve temizliğe yönelik geliştirilen kompulsiyonların sıklığını artırdığı ortaya koyulmuştur. BDT'nin bu semptomlar üzerinde çevrimiçi ve yüz yüze kritik bir role sahip olduğu, bireylerin problem çözme becerilerinde ve düşünme davranma süreçlerinde etkili olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Obsesif Kompulsif Bozukluk, Bulaşma Obsesif Kompulsif Bozukluğu, Bilişsel Davranışçı Terapi

LİDERLİK VE LİDERLİK TÜRLERİNİN ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Psikolojik Danışman Ozan Umut KARA

Dokuz Eylül Üniversitesi

ozanumutkara@gmail.com- ORCID ID: 0009-0004-4718-4166

Prof. Dr. Hatice Zekavet KABASAKAL

Dokuz Eylül Üniversitesi

zekavet.kabasakal@deu.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-3450-1060

ÖZET

Lider; birçok yönetici özelliği, iletişim becerisi ve bilgi seviyesi açısından bulunduğu grubun veya organizasyonun ön plana çıkan şahsıdır ve bu ön plana çıkma durumu, liderin sahip olduğu etkileme gücü, karizma, ikna kabiliyeti, motivasyon sağlayabilme yeteneği olarak birçok kritik filtreyi barındırmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında görülmektedir ki liderler sosyal yapının vazgeçilmez bir parçasıdır ve grup içerisindeki etkileşimin daha verimli ve sürdürülebilir olabilmesi için önemlidir. Grup içerisindeki etkileşimin verimliliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için grup içerisinde bulunması gerek bazı temel kaynaklar bulunmaktadır ve bu temel kaynaklar biri motivasyondur. Motivasyon, bir birey için itici güç olarak tanımlanmaktadır ve hem bir işi başlatma hem de bir işi bitirme noktasına kadar her aşamada aynı öneme sahiptir. Bu olguların yanı sıra liderin grup içerisindeki motivasyonu sürekli canlı, diri tutması gerekmektedir. Motivasyonun canlı olması, çalışanların motivasyonunu doğrudan etkilemektedir ve bu durumun doğal sonucu olarak da yapılacak işin sonucu etkilenmektedir. Bu çalışmanın amacı, liderlik ve liderlik türlerinin çalışanın motivasyonuna etkisini incelemektir. Belirlenen amaç doğrultusunda incelenecek alana yönelik çalışmalara ulaşabilmek için Google Akademik, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve DergiPark veri tabanları kullanılmıştır. Sistematik derleme yöntemlerine uygun bir süreç izlenmiştir ve bu süreç içerisinde “liderlik, liderlik türleri, motivasyon, çalışan motivasyonu, iş motivasyonu” anahtar kelimeleri belirtilen veri tabanlarında aratılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda 24 araştırma incelenme kapsamına alınmıştır ve bulgular kısmında bu araştırmalara yer verilmiştir. İncelenen çalışmaların sonucunda liderlik ve liderlik türlerinin motivasyon üzerindeki etkileri gözlemlenmiş ve detaylı bir şekilde aktarılmıştır. Liderliğin motivasyon üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiş olup birçok alt kriterin de bu aşamada kritik role sahip olduğu çıkarımına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Liderlik Türleri, Motivasyon, Çalışan Motivasyonu, İş Motivasyonu

ASMR (OTONOM DUYUSAL MERİDYEN TEPKİSİ) DENEYİMİ İLE İLİŞKİLİ PSİKOLOJİK FAKTÖRLER

Dr. Öğr. Üyesi Neslihan YORTAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

neslihan.yortan@ikc.edu.tr - ORCID: 0000-0003-3815-4905

Arş. Gör. İlkyaz KAYA YILDIRIM

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

ilkyaz.kaya.yildirim@ikc.edu.tr – ORCID: 0000-0002-3894-7377

Arş. Gör. Dr. Bükre KAHRAMANOL

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

bukre.kahramanol@ikc.edu.tr - ORCID: 0000-0002-5124-6049

Arş. Gör. Dr. Esra DEMİRKAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi,

esra.demirkan@ikc.edu.tr - ORCID: 0000-0001-6812-0963

ÖZET

Otonom Duyusal Meridyen Tepkisi (ASMR) belirli görsel ve işitsel uyarıların tetiklenmesiyle gerçekleşen hoş bir “gıdıklanma hissi” olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda internet platformlarında oldukça yaygınlaşan ASMR videolarını izlemenin, ASMR deneyimi yaşayabilen bireylerde bazı duygu ve duyumlarla ilişkili olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı; ASMR deneyimi ile ilişkili psikolojik faktörlere ilişkin araştırmaların incelenmesidir. Alanyazın ASMR deneyiminin kaygı ve gerginliğin azalması, olumlu duyguların artması ve gevşeme ile ilişkili olduğuna işaret etmektedir. ASMR deneyimi yaşayanların fizyolojik tepkilerine bakıldığında kalp atım hızında düşme ve deri iletkenliğinde artış dikkat çekmektedir. Kişilik özellikleri açısından yapılan araştırmalarda ASMR deneyimi yaşayanların; deneyime açıklık, nevrotizm ve sürekli kaygı kişilik özelliklerine ilişkin puanlarının yüksek olduğu; özdenetim, dışadönüklük ve uyumluluk puanlarının ise düşük olduğu görülmektedir. ASMR deneyimi yaşamının olumlu duygular ve gevşemenin artması, uyarılmışlık seviyesinin düşmesi aracılığıyla insomnia ve depresyon belirtilerinde azalma ile ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar alanyazında yer bulmaktadır. Ayrıca, ASMR deneyimi yaşayan kişilerin kronik

ağrı belirtilerinde geçici iyileşmeler olduğu, katılımcıların deneyim sonrası daha mutlu ve sakin olduklarını belirttikleri görülmektedir.

Son yıllardaki araştırmalar bireylerin yalnızlıkla baş etmek için ASMR videosu izleme eğilimine dikkat çekmektedir. Yalnızlık puanları yüksek olan kişilerin ASMR deneyiminden daha çok fayda gördükleri tespit edilmiştir. Yalnızlıkla baş etmek için ASMR videoları izleyen kişilerin, sanal bir sosyal topluluk hissi yaşadıkları varsayımı öne sürülmektedir. Araştırmalar kişilerin yalıtılmışlık hislerinin azaldığını, fiziksel yakınlık ve sosyal etkileşim deneyimleri yaşadıklarını göstermektedir. Özetle; ASMR deneyiminin psikolojik etiyolojisi ve epidemiyolojik özellikleri ile ilgili güncel ve kapsamlı araştırmalara ihtiyaç olduğu; psikolojik müdahalelerde ASMR videolarının kullanımına ilişkin araştırmaların sağaltım çalışmalarına önemli katkıları olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : ASMR deneyimi, otonom duyuşal meridyen tepkisi, psikolojik faktörler

TRAVMA BİLGİLİ BAKIM: BİBLİYOMETRİK ANALİZ ÇALIŞMASI TRAUMA-INFORMED CARE: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS STUDY

Doktora Öğrencisi Yağmur ATALI ¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı, atali.yagmur@ogr.deu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-5011-432X

Doç. Dr. Tuba BAĞATARHAN ²

² Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı, tuba.bagatarhan@deu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-7885-6496

ÖZET

Bu araştırma, travma bilgili bakım ile ilgili çalışmalara genel bir bakış açısı kazandırmak ve konunun önemine ışık tutmak amacıyla yapılmış bibliyometrik bir analiz çalışmasıdır. Araştırmaya dahil edilecek makalelerin seçiminde Web of Science (WoS) veri tabanı kullanılmış ve yapılan incelemeler sonucunda 586 makale araştırmaya ulaşılmıştır. Verilerin analizinde VOSviewer 1.6.20 bibliyometrik analiz programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında makaleler, yayın yılı ve atıf sayısı, en çok atıf alan yazar ve atıf sayısı, ortak yazarlar, ortak anahtar kelimeler, dergilerin, kurumların ve ülkelerin yayın ve atıf sayıları bakımından incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, travma bilgili bakım ile ilgili yapılan çalışmaların 2011 yılından 2023 yılına kadar yayın ve atıf sayılarında büyük oranda artış, 2024 yılında ise düşüş olduğu gözlemlenmiştir. 2020-2024 yılları arasında en çok atıf alan makalenin (487 atıf), 2008 yılında gerçekleştirilen çocuklarda travma bilgili bir sistem üzerine yapılan çalışma olduğu belirlenmiştir. En çok atıf alan yazara bakıldığında ise Nancy Kassam-Adams, 4 makale ve 557 atıfı ile alanyazına önemli katkı sağlamaktadır. En sık kullanılan anahtar kelimeler “travma bilgili bakım”, “travma”, “olumsuz çocukluk yaşantıları”, “ruh sağlığı” ve “TSSB”dir. Yayımlanan makalelerin ülkelere bakıldığında; ilk sıralarda sırasıyla ABD, Kanada ve Avustralya yer almaktadır. Türkiye’nin bu konuda sadece bir yayını olduğu dikkat çekmektedir. Bu araştırmanın bulguları, farklı kurum ve kuruluşlarda travma ile ilgili çalışmaların travma bilgili bakım yaklaşımına dayalı olarak gerçekleştirilmesinin önemini göstermektedir. Travma bilgili yaklaşımın travmanın anlaşılması ve iyileşme sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma yalnızca WoS veri tabanı ile sınırlı olup, gelecekte yapılacak çalışmalarda daha geniş bir kapsama ulaşmak için farklı veri tabanlarının da dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Travma, travma bilgili bakım, bibliyometrik analiz.

ABSTRACT

This research is a bibliometric analysis study conducted to provide an overview of the studies on trauma-informed care and to shed light on the importance of the subject. Web of Science (WoS) database was used to select the articles to be included in the study and 586 articles were found as a result of the examinations. VOSviewer 1.6.20 bibliometric analysis program was used to analyze the data. Within the scope of the research, the articles were analyzed in terms of publication year and number of citations, most cited author and number of citations, co-authors, common keywords, number of publications and citations of journals, institutions, and countries. According to the findings obtained as a result of the research, it was observed that the number of publications and citations of studies on trauma-informed care increased significantly from 2011 to 2023 and decreased in 2024. It was determined that the most cited article (487 citations) between 2020-2024 was the study on a trauma-informed system in children conducted in 2008. Considering the most cited author, Nancy Kassam-Adams makes a significant contribution to the literature with 4 articles and 557 citations. The most frequently used keywords are “trauma-informed care”, “trauma”, “adverse childhood experiences”, “mental health”, and “PTSD”. When the countries of the published articles are analyzed, the USA, Canada, and Australia are ranked first respectively. It is noteworthy that Turkey has only one publication on this subject. The findings of this study show the importance of conducting trauma-related studies in different institutions and organizations based on trauma-informed care approach. It is thought that trauma-informed approach will contribute to the understanding of trauma and the healing process. The study is limited to the WoS database, and it is recommended that different databases be included in future studies to reach a wider scope.

Keywords: Trauma, trauma-informed care, bibliometric analysis.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÖZ DÜZENLEME KONUSUNU ELE ALAN MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF ARTICLES ON SELF-REGULATION IN UNIVERSITY STUDENTS

Dr. Öğr. Üyesi Rukiye AYDOĞAN¹

¹ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Rekreasyon Bölümü,
Rekreasyon Anabilim Dalı, rukiye.aydogan@adu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-8967-2684

Doç. Dr. Tuba BAĞATARHAN²

² Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
Anabilim Dalı, tuba.bagatarhan@deu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-7885-6496

ÖZET

Öz düzenleme, üniversite öğrencileri için akademik başarı, zaman yönetimi, stresle başa çıkma ve kişisel gelişim gibi alanlarda önemli bir rol oynayarak, hedeflerine ulaşmalarını sağlayan temel bir beceridir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde öz düzenleme konusuyla ilgili yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmektir. Araştırma kapsamına alınacak makalelerin belirlenmesi amacıyla Web of Sciences (WoS) veri tabanı kullanılmıştır. WoS veri tabanından elde edilen makaleler, yayın yılı, atıf sayısı, en sık kullanılan anahtar kelimeler, en fazla atıf alan yazarlar, dergiler, kurumlar, ülkeler ve ilişki ağları bakımından incelenmiştir. Analizler VOSviewer 1.6.20 programı ile yapılmıştır. WoS veri tabanında “Self-regulation” ve “University students” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan tarama ile ulaşılan 230 makale değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma bulguları bu konudaki yayınların özellikle 2012 yılından itibaren ciddi bir yükseliş gösterdiğini göstermiştir. Ayrıca en sık kullanılan anahtar kelimelerin “üniversite öğrencileri”, “yüksek öğrenim”, “öz düzenlemeli öğrenme”, “stres” ve “akademik başarı” olduğu belirlenmiştir. En fazla atıf alan ilk sıralardaki yazarların Türk yazarlar oldukları dikkat çekmektedir. En fazla atıf alan dergiler incelendiğinde; “Computers in Human Behavior”, “Frontiers in Psychology” ve “International Journal of Environmental Research and Public Health” ilk sıralarda yer almaktadır. En fazla atıf alan yazarların kurumları incelendiğinde Türkiye’deki Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve TED Üniversitesi’nin en fazla atıf alan ilk üç kurum olduğu görülmüştür. En fazla atıf alan ilk üç ülkenin ise Amerika Birleşik Devletleri, İspanya ve Çin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öz düzenleme, üniversite öğrencileri, bibliyometrik analiz, VOSviewer.

ABSTRACT

Self-regulation is a basic skill that plays an important role for university students in areas such as academic achievement, time management, coping with stress, and personal development, enabling them to achieve their goals. The aim of this study is to perform a bibliometric analysis of the articles published on self-regulation in university students. Web of Sciences (WoS) database was used to determine the articles to be included in the research. The articles obtained from the WoS database were analysed in terms of publication year, number of citations, most frequently used keywords, most cited authors, journals, institutions, countries, and networks. The analyses were performed with VOSviewer 1.6.20 software. In the WoS database, 230 articles reached by searching using the keywords “Self-regulation” and “University students” were evaluated. The findings of the research showed that publications on this subject have shown a significant increase, especially since 2012. It was also determined that the most frequently used keywords were “university students”, “higher education”, “self-regulated learning”, “stress” and “academic achievement”. It is noteworthy that the most cited authors in the first rows are Turkish. When the most cited journals were analyzed; “Computers in Human Behavior”, “Frontiers in Psychology” and “International Journal of Environmental Research and Public Health” were ranked first. When the institutions of the most cited authors are analyzed, it is seen that Gazi University, Hacettepe University, and TED University in Turkey are the top three most cited institutions. The top three most cited countries are the United States of America, Spain, and China.

Keywords: Self-regulation, university students, bibliometric analysis, VOSviewer.

KISIR DÖNGÜDEN KURTULMAK: MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELEDE UMUT ODAKLI MÜDAHALE YAKLAŞIMLARI

Dr. Çiğdem KEVEN-AKLİMAN

Milli Eğitim Bakanlığı/Ankara

keven.akliman@gmail.com - ORCID ID:0000-0003-4837-9972

ÖZET

Madde bağımlılığı, birey ve toplum için endişe yaratan önemli sorunlara sebep olmaktadır. Bağımlılığın tedavi sürecinin uzun olması devlet için ciddi maddi yük getirmektedir. Bağımlı bireyler, gerek kendileri gerekse ailelerinin istediği üzerine tedavi merkezlerine başvuru yapsalar da, bir süre sonra tekrar madde kullanma eğiliminde olmaktadır. Bu çalışmanın amacı madde bağımlılığının tedavisini engelleyen bu kısır döngüden onları kurtarabilecek umut temelli tedavi yaklaşımlarını incelemek ve bağımlılık tedavisine bakış açısını işlevsel olarak genişletmektir. Bu çalışmada klasik derleme yöntemi kullanılarak madde bağımlılığının tedavisinde umudu canlandıran terapi yaklaşımlarının yer aldığı güncel yayınlar incelenmiştir. İncelemenin sonunda terapi yaklaşımlarında umudu temel alan pozitif psikoloji, pozitif psikoterapi, motivasyonel görüşme, kabul kararlılık terapisi ve manevi/dini danışmalık yaklaşımları tespit edilmiştir. İlgili yaklaşımlar, bağımlı bireylerin öğrenilmiş çaresizlikten kurtulmaları için, onların umutları hakkında bilgi sahibi olmaya çalışmakta ve umudun aktif umuda dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada terapi sürecinde umut odaklı yaklaşımların yoksunluk hissi ile mücadelede, motive edici bir faktör olabileceği ve bireylerin yaşamlarının kontrolünü ele almasında önemli ve aktive edici bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Umut, madde bağımlılığı, müdahale yöntemleri

SPOR VE EGZERSİZİN ETKİLERİNİN FARKINDA MIYIZ?

Uzman Öğretmen, Yavuz AYDIN ¹, Öğrenci, Ayça AYDINOĞLU ²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Yenimahalle Fen Lisesi, yavuzaydin1970@hotmail.com

-ORCID ID: 0009-0002-4031-2271

² Milli Eğitim Bakanlığı, Yenimahalle Fen Lisesi, aycaydinoglu@hotmail.com

- ORCID ID: 0009-0001-9750-0890

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, toplumda spor ve egzersizin etkileri konusunda bireylerin farkındalık düzeylerini belirlemek ve bilinçli spor yapmanın önemi hakkında veriler sunmaktır. Araştırma, özellikle genç bireylerin ve ebeveynlerin spor ve egzersiz alışkanlıklarını inceleyerek fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymayı hedeflemiştir. Sporun, bireylerin günlük yaşamlarındaki yerinin değerlendirilmesi, tercih edilen spor dallarının bilinçli bir şekilde seçilip seçilmediği ve düzenli egzersiz alışkanlıklarının sağlık üzerindeki rolü ele alınmıştır.

Araştırma Ankara’da bir Fen Lisesi’nde öğrenim gören 9. ve 10. sınıf öğrencileri ile velilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve nitel araştırma çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak veri toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, bireylerin sporun önemini anlamasına rağmen bilinçli ve düzenli bir şekilde spor yapma konusunda eksikliklerinin olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcılar, genellikle düşük maliyetli ve ekipmansız spor dallarını tercih etmektedir. Ancak seçtikleri sporların bireysel hedef ve sağlık koşullarına uygunluğunu değerlendirme konusunda yetersizdirler.

Bulgular ayrıca, düzenli spor yapmanın fiziksel sağlığın yanı sıra ruhsal sağlığa olumlu etkileri olduğunu, ancak bilinçsiz yapılan sporun yaralanmalara ve daha ciddi sağlık sorunlarına neden olabileceğini göstermektedir. Bu durum, spor yaparken doğru bilgilendirmenin ve uzman desteği almanın önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Çalışmanın genel çıkarımı, spor ve egzersizin sağlıklı bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi gerektiği ve bu konuda bireylerin bilinç düzeyini artırmaya yönelik eğitim programlarının gerekliliğidir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Egzersiz, Bilinç, Sağlıklı Yaşam, Farkındalık

ARE WE AWARE OF THE EFFECTS OF EXERCISING AND SPORTS

ABSTRACT:

This study aims to determine the awareness levels of individuals regarding the effects of sports and exercise and emphasizes the importance of conscious sports practices. It specifically focuses on young individuals and parents, evaluating the positive impacts of physical and mental health while investigating exercise habits. The research explores the role of sports in daily life, the suitability of selected sports branches, and the significance of regular exercise practices for health.

The study was conducted with the participation of 9th and 10th-grade students and their parents from a Science High School in Ankara. Participants were selected using a purposive sampling method, and data were collected through semi-structured interview forms within a qualitative research framework. Content analysis was applied to evaluate the collected data. The findings revealed that although individuals understand the importance of sports, they lack regular and conscious sports practices. Participants tend to prefer low-cost and equipment-free sports branches but are insufficient in evaluating the suitability of their chosen activities for individual goals and health conditions.

Moreover, the findings highlighted the positive effects of regular sports on physical and mental health but also warned of the potential injuries and health issues caused by unconscious practices. This emphasizes the importance of proper guidance and expert consultation in sports. The overall conclusion of the study underscores the necessity of adopting sports and exercise as part of a healthy lifestyle and the critical role of educational programs in enhancing public awareness.

Keywords: Sports, Exercise, Awareness, Healthy Lifestyle, Public Health

GELENEKSEL SPORLARIN TURİZME KATKISI

Doktora Öğrencisi Faik ÖZ¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye, Orcid: 0009-0008-8883-2130

E-mail: dr.ozfaik@gmail.com

Doç. Dr. Fatih KARAKAŞ²

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye, Orcid: 0000-0002-3366-7587

E-mail: fatih.karakas@omu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, geleneksel sporların turizm üzerindeki etkilerini ve bu sporların kültürel mirasın korunması açısından oynadığı rolü incelemeyi amaçlamaktadır. Geleneksel sporlar, geçmişten günümüze taşınan kültürel unsurlar olarak, bir toplumun kültürel kimliğinin bir parçasını oluşturur ve bu kimliğin devamlılığını sağlar. Aynı zamanda, turizmle bütünleştiğinde bu sporlar, yerel ve uluslararası düzeyde turistik çekicilik yaratabilir. Bu doğrultuda, çalışmanın temel amacı, geleneksel sporların turizmin gelişimine nasıl katkıda bulunduğunu ve kültürel mirası koruma süreçlerinde nasıl bir rol oynadığını anlamaktır. Turizm, bir ülkenin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunan önemli sektörlerden biri olup, geleneksel sporlar bu sektörde farklı bir dinamizm yaratabilir. Özellikle kültürel miras turizmi kapsamında ele alınan geleneksel spor etkinlikleri, turistler için otantik ve benzersiz deneyimler sunar. Bu sporların ulusal ve uluslararası etkinliklerle desteklenmesi, destinasyonların bilinirliğini artırırken, bölgesel kalkınmaya da katkıda bulunur. Çalışmanın önemli bir boyutu da bu sporların tanıtımının sürdürülebilir turizme nasıl katkı sağlayabileceği ve kültürel mirasın nesilden nesile aktarılmasına yardımcı olabileceğidir. Ayrıca, geleneksel sporların ekonomik faydaları da göz ardı edilemez. Spor etkinlikleri hem yerel halkın hem de turistlerin ilgisini çekerek bölgesel ekonomiye katkıda bulunur ve yerel kültürlerin dünya çapında tanıtılmasına olanak sağlar. Çalışmanın önemi, turizm sektörüne yönelik bu tür stratejilerin başarılı bir şekilde nasıl uygulanabileceğini incelemek ve öneriler sunmaktır. Sonuç olarak, geleneksel sporlar turizmi hem kültürel mirasın korunmasına hem de sürdürülebilir turizmin gelişmesine önemli katkılar sağlayan bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel sporlar, kültürel miras, turizm, sürdürülebilirlik

THE CONTRIBUTION OF TRADITIONAL SPORTS TO TOURISM

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of traditional sports on tourism and their role in preserving cultural heritage. Traditional sports, as cultural elements passed down through generations, form a part of a society's cultural identity and contribute to its continuity. When integrated with tourism, these sports can create a unique appeal both locally and internationally. In this context, the primary goal of the study is to understand how traditional sports contribute to the development of tourism and how they play a role in cultural heritage preservation processes. Tourism is one of the key sectors contributing to a country's economic development, and traditional sports can inject a distinctive dynamism into this sector. Particularly within the scope of cultural heritage tourism, traditional sports events offer tourists authentic and unique experiences. The promotion of these sports through national and international events not only enhances the visibility of destinations but also contributes to regional development. An important aspect of the study is to explore how the promotion of these sports can contribute to

sustainable tourism and assist in the intergenerational transmission of cultural heritage. Additionally, the economic benefits of traditional sports cannot be overlooked. Sporting events attract the attention of both local communities and tourists, contributing to the regional economy and allowing local cultures to be showcased on a global scale. The significance of the study lies in examining how such strategies can be successfully implemented in the tourism sector and providing recommendations. In conclusion, traditional sports tourism is regarded as an important factor in both the preservation of cultural heritage and the development of sustainable tourism.

Keywords: Traditional sports, cultural heritage, tourism, sustainability

TARİHSEL VE GÜNCEL PERSPEKTİFLERDEN KIRGIZ KADINLARININ GELENEKSEL SPORLARA KATILIMI

Doç. Dr. Fatih KARAKAŞ¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye, Orcid: 0000-0002-3366-7587

E-mail: fatih.karakas@omu.edu.tr

Doktora Öğrencisi Faik ÖZ²

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye, Orcid: 0009-0008-8883-2130

E-mail: dr.ozfaik@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Kırgızistan'da kadınların geleneksel spor etkinliklerine katılımını tarihsel ve toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden ele almaktadır. Araştırmanın amacı, Kırgız kadınlarının geleneksel sporlarla olan ilişkisini inceleyerek, tarih boyunca karşılaştıkları engelleri ve modern dönemdeki katılım seviyelerini değerlendirmektir. Çalışma, hükümet politikalarının, eğitim reformlarının ve toplumsal algıların kadınların spor alanına katılımını nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Araştırmanın bulguları, geleneksel sporların erkek egemen yapısının kadınların katılımını sınırladığını, ancak modernleşme ve toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesi ile bu durumun değişmeye başladığını ortaya koymaktadır. Medyanın, eğitim sisteminin ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle kadınların spor etkinliklerinde daha fazla yer aldığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, toplumsal algıların dönüşümü ve kadın sporcuların başarılarının görünür kılınması, kadınların bu alandaki katılımını artırmak açısından kritik önemdedir. Sonuç olarak, kadınların geleneksel spor etkinliklerine katılımını artırmak için hükümetler, sivil toplum kuruluşları ve yerel inisiyatifler stratejik adımlar atmalıdır. Eğitim ve medya aracılığıyla toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratılmalı, kadınların spor alanında daha fazla temsil edilmesi sağlanmalıdır. Toplumda sporun kadınlar için de uygun bir alan olarak kabul edilmesi, cinsiyet eşitliğine yönelik önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kırgızistan, kadın sporcular, toplumsal cinsiyet eşitliği, geleneksel sporlar

PARTICIPATION OF KYRGYZ WOMEN IN TRADITIONAL SPORTS FROM HISTORICAL AND CONTEMPORARY PERSPECTIVES

ABSTRACT

This study examines the participation of women in traditional sports events in Kyrgyzstan from a historical and gender equality perspective. The aim of the research is to analyze the relationship between Kyrgyz women and traditional sports, assessing the barriers they faced throughout history and their participation levels in the modern era. The study explores how

government policies, educational reforms, and societal perceptions influence women's involvement in sports. The findings reveal that the male-dominated structure of traditional sports has limited women's participation, but with modernization and the struggle for gender equality, this situation is gradually changing. It has been observed that with the support of media, the education system, and civil society organizations, women are increasingly involved in sports events. Additionally, the transformation of societal perceptions and the visibility of female athletes' achievements are critical to enhancing women's participation in this area. In conclusion, governments, civil society organizations, and local initiatives must take strategic steps to increase women's participation in traditional sports events. Raising awareness of gender equality through education and media, and ensuring greater representation of women in sports are essential. Recognizing sports as a suitable and accessible field for women is a crucial step toward achieving gender equality.

Keywords: Kyrgyzstan, female athletes, gender equality, traditional sports

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FAİR PLAY DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

**Doktora Öğrencisi, Ahmet Furkan ÇETİNKAYA ¹, Doç. Dr., Ayla
KARAKULLUKÇU ², Doç. Dr., Abdurrahman KIRTEPE ³, Dr. Öğr. Üyesi.,
Muhammed GÜLER ⁴**

¹ Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, afcetinkaya23@gmail.com -
ORCID ID: 0000-0003-4341-023X

²Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ayla.karakullukcu@gmail.com -
ORCID ID: 0000-0002-2462-514X

³Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, akirtepe@firat.edu.tr -
ORCID ID: 0000-0003-3268-2192

⁴Munzur Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, muhammedguler@hotmail.com -
ORCID ID: 0000-0002-9335-4611

ÖZET

Araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin fair play davranışlarının incelenmesidir. Araştırma yöntemi olarak betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2024-2025 eğitim öğretim yılı Elazığ ili Fırat Üniversitesinde Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 207 erkek 93 Kadın toplam 300 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Hassandra ve arkadaşları tarafından 2002 yılında geliştirilen ve Mirzeoğlu tarafından 2015 yılında Türkçeye uyarlanan Beden Eğitimi Fair Play Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS24 istatistik programı kullanılmıştır. Öncelikle ölçeklerin cronbach alfa katsayılarına bakılarak güvenirlik analizi yapılmıştır. Sosyodemografik değişkenlerin dağılımlarını tespit etmek için yüzde/frekans değerlerine bakılmıştır. Devamında ölçek toplam puanı ve alt boyutlarının toplam puan ortalamaları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin hileye karşı duyarlı olduğu ancak takım arkadaşlarına saygı ve geleneklere bağlılık konularında gelişim gereksinimlerinde olduğu görülmektedir. Genel ölçek puanı ve alt boyutlar arasındaki farklar, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin adil oyun algılarında belirli eksiklikler bulunduğunu ve bu alanlara yönelik pedagojik çalışmalar yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Fair Play, Davranış

EXAMINATION OF FAİR PLAY BEHAVIORS OF STUDENTS OF SPORTS SCIENCES FACULTY

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the fair play behaviors of students of the faculty of sports sciences. Descriptive scanning model was used as the research method. The study group consists of a total of 300 people, 207 male and 93 female, studying at the Faculty of Sports Sciences at Firat University in Elazığ province in the 2024-2025 academic year. In the study, the personal information form prepared by the researchers and the Physical Education Fair Play Scale developed by Hassandra et al. in 2002 and adapted to Turkish by Mirzeoğlu in 2015 were used as data collection tools. SPSS24 statistical program was used in the analysis of the data. First of all, reliability analysis was performed by looking at the Cronbach alpha coefficients of the scales. Percentage/frequency values were examined to determine the distribution of sociodemographic variables. Then, the total score of the scale and the total score averages of its sub-dimensions were determined. As a result, it is seen that the students of the faculty of sports sciences are sensitive to cheating, but they also need development in terms of respect for teammates and loyalty to traditions. The differences between the general scale score and the sub-dimensions reveal that there are certain deficiencies in the fair play perceptions of sports science faculty students and that pedagogical studies should be conducted in these areas.

Keywords: Sports, Fair Play, Behavior

EXAMINATION OF PSYCHOLOGICAL NEEDS OF ATHLETES FROM DIFFERENT BRANCHES IN SPORTS

Master's Student Sevil TEKELİ

OMÜ, Graduate School of Education, Department of Coaching Education, Samsun, Turkey

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-9190-1662>

E- mail: sevil.tekeli@gsb.gov.tr

Dr. Metin YILMAZ

Firat University, Faculty of Sports Sciences, Department of Sport Management, Elazığ, Turkey

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8191-7264>

E-mail: metin.yilmaz@firat.edu.tr

Assoc. Prof. Şaban ÜNVER

OMÜ, Faculty of Sports Sciences, Department of Coaching Education, Samsun, Turkey

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7378-596X>

E-mail: saban.unver@omu.edu.tr

Prof. Dr. Tülin AKMAN

OMÜ, Faculty of Sports Sciences, Department of Coaching Education, Samsun, Turkey

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5660-8910>

E-mail: takman@omu.edu.tr

Abstract

This research aims to determine the psychological needs of athletes from different branches in sports. The universe of the study consists of athletes from different sports branches, and the sample consists of 534 athletes who were selected by random sampling method and continued their active sports life and agreed to participate in the study voluntarily. In order to evaluate the views of athletes on their psychological needs in the sports environment, the “*Psychological Needs Status Scale in Sports*”, consisting of 23 items and 6 dimensions in a 7-point likert type, developed by Unver et al., was used. Descriptive statistics, independent sample t-test and one-way analysis of variance test were used in the analysis of normally distributed data. In the sample group's sport type variable, significant differences were observed in favor of athletes involved in team sports in the "autonomy dissatisfaction" sub-dimension. Additionally, significant differences were found in terms of the variable of athletes' participation in national teams. The study concluded that athletes involved in individual or team sports feel psychologically adequate in the sports environment and have a sense of belonging. Additionally, it has been observed that athletes who are not on national teams need more psychological support in the sports environment.

Keywords: *Sports branch, Psychological needs, Athletes*

Çevikliğin Gelişimine Yönelik Core Egzersizlerinin Rolü: 11-13 Yaş Grubu Futbolcularda 8 Haftalık Bir Çalışma

¹Şafak Özaydın, ²Mehmet Sarıkaya, ³Akan Bayrakdar

¹Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, 0009-0000-7458-3745, ozaydn.1967@hotmail.com

²Mardin Artuklu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, E-mail: mehmet.sarikaya@artuklu.edu.tr Orcid ID: 0000-0003-3107-9877

³Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, akan.bayrakdar@alanya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3217-0253>

Özet

Bu çalışma, 11-13 yaş arasındaki altyapı futbolcularında core antrenmanlarının çeviklik üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Şafak Özaydın Spor Kulübü'nden 20 gönüllü futbolcu, kontrol (10 sporcu; yaş ortalaması 11,62) ve deney grubu (10 sporcu; yaş ortalaması 11,69) olarak ikiye ayrılmıştır. Deney grubu, futbol antrenmanlarına ek olarak 8 hafta boyunca haftada 3 gün core egzersizleri yapmıştır. Kontrol grubu ise sadece futbol antrenmanlarına devam etmiştir. Çalışmanın başında ve sonunda tüm futbolculara Zig-Zag Çeviklik Testi uygulanmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Verilerin analizi için SPSS 25 yazılımı kullanılmıştır. Araştırma sürecinde deney grubundaki futbolcuların çeviklik test sonuçlarında ön test ile son test arasında anlamlı bir iyileşme gözlemlenmiştir ($p < 0,05$). Kontrol grubunda ise çeviklikte anlamlı bir değişiklik bulunmamıştır ($p > 0,05$). Her iki grup arasında kilo ortalamasında da düşüş tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular core egzersizlerin genç futbolcuların çeviklik performansını geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak core egzersizlerin futbolda olduğu gibi farklı spor branşlarında da temel motorik özelliklerin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeviklik, Core egzersiz, Futbol, Genç Sporcular.

The Role of Core Exercises in the Development of Agility: An 8-Week Study on 11–13-Year-Old Football Players

Abstract

This study aimed to investigate the effects of core training on agility in football players aged 11-13 years. Twenty volunteer athletes from Şafak Özaydın Sports Club were divided into two groups: a control group (10 athletes; mean age 11.62) and an experimental group (10 athletes; mean age 11.69). The experimental group participated in core exercises three days a week for eight weeks, in addition to their regular football training. The control group continued only with football training. All players underwent the Zig-Zag Agility Test before and after the intervention, and the results were analyzed. Data analysis was conducted using SPSS 25 software. During the study, the experimental group showed a significant improvement in agility test scores from pre-test to post-test ($p < 0.05$). In contrast, no significant changes were observed in the control group ($p > 0.05$). Both groups also experienced a decrease in average body weight. The findings indicate that core training is effective in enhancing agility performance in young football players. This suggests that core exercises may contribute to the development of fundamental motor skills across various sports disciplines. The study emphasizes the importance of implementing training programs that enhance athletes' technical and tactical abilities.

Keywords: Agility, Core exercise, Football, Young Athletes.

Padel Sporunun Fiziksel ve Fizyolojik Faydalarının Değerlendirilmesi – Sistematik Bir Derleme

¹Edanur Şahin, ²Mehmet Sarıkaya, ³Akan Bayrakdar

¹Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, 0009-0009-3829-7077, 225427005@ogr.alanya.edu.tr

²Mardin Artuklu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, E-mail: mehmetsarikaya@artuklu.edu.tr Orcid ID: 0000-0003-3107-9877

³Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, akan.bayrakdar@alanya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3217-0253>

Özet

Bu çalışma padel’de kondisyon ve vücut kompozisyonu özelliklerini farklı seviyelerdeki oyuncuların katılımıyla araştıran çalışmalara odaklanmakta ve bu amaçla gerçekleştirilen çeşitli makalelerin ve incelemelerin içeriklerini sunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı fiziksel kondisyon ve fiziksel uygunluk faktörlerinin önemini padel sporu çerçevesinde anlamlandırmaktır. Sonuç olarak elit, alt elit ve amatör padel oyuncularında antropometrik özellikleri ve fiziksel performanslarındaki farklılıkları ele aldığımızda üst seviyedeki sporcuların kadın veya erkek fark etmeksizin antrenman sürelerinin daha uzun olduğunu; bunun yanında alt kategoride olmasına rağmen rekabet duygusu yüksek sporcuların da fiziksel uygunlukları düşük olmasına rağmen antrenman sürelerinin uzun olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada derlenen çalışmalarda yapılan testlerde erkek oyuncuların verilerinin kadın oyunculara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Sonuçlar Padel oyuncularının antrenman ve yetenek tespitinin antropometrik özelliklerine ve fiziksel kondisyonlarına odaklanması gerektiğini ve bunların elit ve alt elit sporcular arasında farklı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Padel, Padel Tenisi, Kondisyon, Vücut Kompozisyonu, Fiziksel Uygunluk

Evaluation of Physical and Physiological Benefits of Padel Sport - A Systematic Review

Abstract

This study focuses on studies investigating fitness and body composition characteristics in padel with the participation of players at different levels and presents the contents of various articles and reviews conducted for this purpose. The main aim of this study is to make sense of the importance of physical conditioning and physical fitness factors within the framework of padel sport. As a result, when we consider the differences in anthropometric characteristics and physical performances in elite, sub-elite and amateur padel players, it has been shown that athletes at the top level have longer training times regardless of whether they are male or female; on the other hand, although they are in the lower category, athletes with a high sense of competition also have longer training times, although their physical fitness is low. It can be said that the data of male players are higher than female players in the tests performed in the studies compiled in this research. The results show that the training and talent identification of Padel players should focus on their anthropometric characteristics and physical fitness, which are different between elite and sub-elite athletes.

Keywords: Padel, Padel Tennis, Fitness, Body Composition, Physical Fitness

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN MOTOR GELİŞİMİNDE EGZERSİZİN ROLÜ

Doç. Dr. MEHMET FATİH YÜKSEL

Necmettin Erbakan Üniversitesi,

yukselmehmetfatih@gmail.com - 0000-0001-6481-5098

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; zihinsel engele sahip çocukların motor yetilerinin geliştirilmesinde egzersizin rolünü incelemektir. Motor gelişim, içerisinde hareket eylemini barındıran özellikler kazanma durumudur. Düzenli, planlanmış ve yapılandırılmış fiziksel aktiviteler olan egzersiz, zihinsel engelli çocukların fiziksel uyumunu artırmakta ve motor gelişimini desteklemektedir. Birçok motorsal beceriyi öğrenebilecek yeterliliğe sahip olmalarına rağmen zihinsel engelli çocuklarda çeşitli motor gelişim bozuklukları ve yetersizlikleri görülmektedir. Bu kapsamda zihinsel engelli çocuklarda oturma, emekleme ve yürüme gibi temel motor becerilerin bile normal gelişim gösteren akranlarına kıyasla daha yavaş geliştiği bilinmektedir. Zihinsel engelli çocukların motor gelişim bozukluklarına paralel olarak fiziksel aktivite düzeyleri de normal gelişim gösteren çocuklara kıyasla daha düşüktür. Yetersiz fiziksel aktivite katılımı, zihinsel engelli çocukların büyüme ve gelişiminin duraklaması ile sonuçlanabilmektedir. Zihinsel engelli çocuklarda motor becerilerin geliştirilmesi, daha sağlıklı bir yaşam sürmelerine ve spor etkinliklerine katılım düzeylerinin artmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle egzersiz süreci, engelli çocukların eğitim ve rehabilitasyon aşamalarında yaygın olarak kullanılan bir tedavi aracıdır. Sportif etkinlikler, özellikle özel ihtiyaçları olan bireyler için, hem sosyal bir deneyim hem de fiziksel yeterlilik sağlamada önemli bir rol üstlenmektedir. Özel eğitim gereksinimi olan çocukların olabildiğince ‘normal bir yaşam’ sürdürmeleri egzersiz ve spor yolu ile mümkün görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Motor gelişim, Hareket, Zihinsel engelli

THE ROLE OF EXERCISE IN THE MOTOR DEVELOPMENT OF MENTALLY DISABLED CHILDREN

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the role of exercise in the development of motor skills of children with mental disabilities. Motor development is the state of gaining characteristics that include movement action. Regular, planned and structured physical activities, exercise, increases the physical adaptation of children with mental disabilities and supports motor development. Although they have the ability to learn many motor skills, children with mental disabilities have various motor development disorders and deficiencies. In this context, it is known that even basic motor skills such as sitting, crawling and walking develop more slowly in children with mental disabilities compared to their peers with normal development. In parallel with the motor development disorders of children with mental disabilities, their physical activity levels are also lower compared to children with normal development. Inadequate physical activity participation can result in the stagnation of growth and development of children with mental disabilities. The development of motor skills in children with mental disabilities contributes to a healthier life and an increase in their participation in sports activities. For this reason, the exercise process is a widely used treatment tool in the education and rehabilitation stages of children with disabilities. Sports activities play an important role in providing both a social experience and physical competence, especially for individuals with special needs. It seems possible for children with special educational needs to live as 'normal a life' as through exercise and sports.

Keywords: Motor development, Movement, Mentally disabled

FUTBOL VE ŞİDDET: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ

Mustafa GÜNDOĞDU⁵⁴

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Samsun, Türkiye
Sinop Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
mustafa19651988@hotmail.com - <https://orcid.org/0009-0000-4470-0103>

Doç. Dr. Mehmet İMAMOĞLU

Sinop Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü
mehmet.imamoglu@outlook.com - <https://orcid.org/0000-0001-9820-106X>

ÖZET

Bu çalışma Futbol ve Şiddet konularını değerlendiren lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan yüksek lisans ve doktora tezleri bibliyometrik yöntem ile analiz edilmiştir. Araştırmacının oluşturduğu veri değerlendirme formunda Futbol ve Şiddet konusu ile ilgili çalışmaların; anahtar kelimeleri, akademik danışman unvanı, yayınlanma yılları, türleri, dilleri, yazıldıkları üniversiteler, enstitüleri, ana bilim dalları, üniversite türleri ve sayfa sayıları başlıklar halinde yer almaktadır. Analize 1992-2024 yılları arasında veri tabanında bulunan 57 lisansüstü çalışma dahil edilmiştir. İncelemeler sonucunda en fazla sayıda bulunan; anahtar kelime “Şiddet”, akademik danışman unvanı “Yrd. Doç. Dr.”, yayınlanma yılı “2019”, çalışma türü “yüksek lisans tezi”, dili “Türkçe”, yazıldığı üniversite “Marmara Üniversitesi”, enstitü “Sağlık Bilimleri Enstitüsü”, ana bilim dalı “Beden eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı”, üniversite türü “Devlet”, sayfa sayısı “101-200” şeklindedir. Futbol ve şiddet konusunun derinlemesine analizini sağlayacak doktora çalışmalarının sayısının artırılması, literatürdeki boşlukların doldurulmasına katkı sağlayacaktır. Futbol ve şiddet konusu; sosyoloji, psikoloji, hukuk, medya çalışmaları gibi farklı disiplinlerde daha fazla ele alınmalıdır. Bu durum, konunun çok boyutlu analizine olanak tanıyacaktır. Vakıf üniversitelerinde bu alanda yapılan çalışmaların teşvik edilmesi, akademik çeşitliliği artırabilir. Tüm çalışmaların Türkçe dilinde olması konunun uluslararası alanda yeterince görünür olmadığını göstermektedir. Konunun toplumsal, bireysel ve medya boyutları nitel ve nicel yöntemlerle daha kapsamlı bir şekilde incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Şiddet; Lisansüstü; Bibliyometri

FOOTBALL AND VIOLENCE: ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES

ABSTRACT

This study was conducted to examine postgraduate theses and evaluate the subjects of football and violence. Master's and doctoral theses in the National Thesis Center of the Council of Higher Education were analyzed using bibliometrics. In the data evaluation form created by the researcher, the following are included as titles for the studies on the subject of Football and

⁵⁴ Sorumlu yazar.

Violence: keywords, academic advisor title, publication years, types, languages, universities, institutes, departments, university types, and page numbers. Fifty-seven postgraduate studies in the database between 1992 and 2024 were included in the analysis. As a result of the examinations, the most common keywords were "Violence," academic advisor title "Assoc. Prof. Dr.," publication year "2019", study type "master's thesis," language "Turkish," university "Marmara University," institute "Health Sciences Institute," departments "Physical Education and Sports Department," university type "State," page number "101-200". Increasing the number of doctoral studies that will provide an in-depth analysis of football and violence will contribute to filling the gaps in the literature. Football and violence should be addressed more in different disciplines, such as sociology, psychology, law, and media studies. This will allow for a multi-dimensional analysis of the subject. Encouraging studies in this field at foundation universities can increase academic diversity. The fact that all studies are in Turkish indicates that the subject must be sufficiently visible internationally. The subject's social, individual, and media dimensions should be examined more comprehensively with qualitative and quantitative methods.

Keywords: Football, Violence; Postgraduate; Bibliometrics

DIYABET VE EGZERSİZ YAKLAŞIMI DIABETES AND EXERCISE APPROACH

Arş. Gör. Polat Yücedal

Munzur Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

polatyucedal@munzur.edu.tr 0000-0001-8806-2035

Prof. Dr. Vedat Çınar

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

vcinar@firat.edu.tr 0000-0003-4883-3995

ÖZET

Diyabet, kan şekeri seviyelerinin normalin üzerinde seyretmesiyle karakterize, kronik bir metabolik hastalıktır. İnsülin hormonunun üretiminde veya kullanımında bir sorun olduğu zaman ortaya çıkar. İnsülin, pankreas tarafından üretilir ve kan şekerini enerji olarak kullanmak üzere hücrelere taşır. Diyabetin temel türleri Tip 1, Tip 2 ve hamilelik döneminde ortaya çıkan ve genellikle hamilelik sonrasında kaybolan Gestasyonel diyabet olmak üzere üç çeşittir. Sık sık idrara çıkmak, aşırı su tüketimi iyileşmeyen yaralar, halsizlik ve yorgunluk gibi semptomlar diyabetin belirtileri arasında yer almaktadır. Diyabet iyileştirilmediğinde farklı kronik hastalıklara yol açar. Diyabetik bireylerin tedavisinde Oral anti diyabetik ilaçlar, İnsülin tedavisi, Düzenli beslenme ve egzersiz yer almaktadır. Diyabetin iyileştirilmesinde tedavi edici egzersizler olarak, aerobik egzersizler, anaerobik egzersizler ve direnç egzersizleri kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalar yürüyüş, bisiklet sürme, düşük tempoda koşular, dans ve yüzme gibi egzersizlerin diyabetli bireyler tedavi edici Haftada düzenli olarak en az 150 dakika orta şiddetli aerobik egzersiz yapılması önerilmektedir. Sonuç olarak diyabetli bireylerde egzersiz, dikkatli bir şekilde planlandığında güvenli ve faydalıdır. Ancak egzersiz programları bireysel ihtiyaçlara göre uyarlanmalı ve sürekli izleme yapılmalıdır. Hipoglisemi, hipoglisemi ve komplikasyon riskleri göz önünde bulundurularak, sağlık profesyonelleri rehberliğinde egzersiz yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Aerobik Egzersiz, Anaerobik Egzersiz.

DURUŞ BOZUKLUKLARI VE EGZERSİZ YAKLAŞIMI

POSTURE DISORDERS AND EXERCISE APPROACH

Arş. Gör. Polat Yücedal

Munzur Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

polatyucedal@munzur.edu.tr 0000-0001-8806-2035

Prof. Dr. Vedat Çınar

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

vcinar@firat.edu.tr 0000-0003-4883-3995

ÖZET

Duruş bozuklukları, vücut duruşunun ideal hizalanmadan sapmasıyla oluşur. Bu durum, kas dengesizlikleri, yanlış oturma ya da ayakta durma alışkanlıkları, kas zayıflığı, aşırı gerginlik veya yapısal problemler gibi nedenlerden kaynaklanabilir. Temelde dört çeşit duruş bozukluğu vardır. Bunlar; lordoz, Kifoz, Skolyoz ve Düz Sırttır. Bu duruş bozukluklarının tedavisinde cerrahi müdahalelerin yanı sıra tedavi edici egzersizler uygulanması daha az tehlikeli ve daha az masraflı yöntemlerdendir. Yapılacak egzersizler güçlendirme egzersizleri, esneme egzersizleri, denge egzersizleri ve çocuk egzersizleri gibi alt başlıklarda toplanmaktadır. Bu egzersizler tek tek uygulanmakla birlikte komplike olarak gerçekleştirilebilir. Yapılacak egzersizlerin doktor veya fizik tedavi uzmanı eşliğinde düzenli olarak yapılması Kifoz, Lordoz, Skolyoz ve düz sırt duruş bozukluğu olan bireylerde omurganın doğal eğriliğini desteklemeye ve postür dengesizliklerini düzeltmede etkili bir yöntem olacağı kabul edilmektedir. Yapılacak egzersizlerin genel anlamda eğriliği barındıran kas gruplarının güçlendirilmesine yönelik yapılması sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Duruş Bozuklukları, Egzersiz, Skolyoz, Lordoz, Kifoz.

Adölesan Basketbol Oyuncularında Core Stabilizasyon Egzersizlerinin Dripling Hızı İle Şut Ve Turnike Yüzdesine Etkisi

Deniz ATLI

Fırat Üniversitesi

denizatli741@gmail.com - 0009-0000-7912-6658

Prof. Dr. Serdar ORHAN

Fırat Üniversitesi

sorhan23@gmail.com - 0000-0002-7988-5045

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, adölesan basketbol oyuncularında core stabilizasyon egzersizlerinin dripling hızı ile şut ve turnike yüzdesine etkisinin belirlenmesidir. Bu çalışma; Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Basketbol Kulübü sporcularından yaşları 15-18 arasında değişen ve en az üç yıl basketbol oynayan toplam 34 erkek sağlıklı ve gönüllü sporcunun katılımıyla gerçekleştirildi.

Araştırmaya katılan sporcular basit randomizasyon yöntemi ile deney ve kontrol gruplarına ayrıldı. Çalışmada yer alan bütün sporculara, 6 hafta süresince haftada 3 gün (Pazartesi, Çarşamba ve Cuma) 90 dakika önceden belirlenmiş rutin basketbol antrenman programı uygulandı. Deney grubu sporcularına rutin basketbol antrenman programına ek olarak 6 hafta süresince haftada 3 gün 11-15 dakika olacak şekilde dizayn edilen core stabilizasyon egzersiz programı uygulandı. Kontrol grubuna sadece rutin basketbol antrenman programı uygulandı.

Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri, istatistik paket programında normallik sınamasına göre antrenman öncesi ve sonrası gelişim farklılıklarının tespiti için bağımlı gruplarda eşleştirilmiş t-testi ve bağımsız gruplarda t-testi ile 0,05 önem seviyesinde değerlendirildi.

Elde edilen bulgular ışığında; deney grubunun boy, dripling, şut, isabetli şut ve şut yüzdesi değerlerinde, kontrol grubunun ise boy ve dripling değerlerinde antrenman öncesine göre anlamlı farklılık bulunurken ($p<0,05$), diğer değerlerinde anlamlı farklılık bulunmadı. Gruplar arası karşılaştırmada deney grubu sporcularının şut, isabetli şut ve şut yüzdesi değerlerinde kontrol grubu sporcularına göre anlamlı farklılık bulundu ($p<0,05$).

Sonuç olarak adölesan basketbol oyuncularında core stabilizasyon egzersizlerinin şut, isabetli şut ve şut yüzdesini olumlu yönde etkilediği, dripling hızı ve turnike yüzdesinde etkili olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler (3-5 kelime) : Adölesan, Basketbol, Core Stabilizasyon Egzersizi

The Effect Of Core Stabilization Exercises on Dribbling Speed and Shooting and Layup Percentage in Adolescent Basketball Players

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the effects of core stabilization exercises on dribbling speed and shooting and layup percentage in adolescent basketball players. This study was carried out with the participation of 34 healthy male volunteers from Elazığ Youth and Sports Provincial Directorate Basketball Club athletes, aged between 15-18 and playing basketball for at least three years.

The athletes participating in the study were divided into experimental and control groups using a simple randomization method. All athletes in the study were given a routine basketball training program that was determined for 90 minutes, 3 days a week (Monday, Wednesday and Friday) for 6 weeks. In addition to the routine basketball training program, the experimental group athletes were given a core stabilization exercise program designed to be 11-15 minutes, 3 days a week for 6 weeks. The control group was given only a routine basketball training program.

Statistical analyses of the obtained data were evaluated at a significance level of 0.05 using a paired t-test in dependent groups and a t-test in independent groups to determine differences in development before and after training according to the normality test in the statistical package program.

In the light of the findings obtained; there was a significant difference in the height, dribbling, shooting, accurate shooting and shooting percentage values of the experimental group and in the height and dribbling values of the control group compared to the pre-training period ($p < 0.05$), while no significant difference was found in the other values. In the comparison between the groups, there was a significant difference in the shooting, accurate shooting and shooting percentage values of the experimental group athletes compared to the control group athletes ($p < 0.05$).

As a result, it can be said that core stabilization exercises in adolescent basketball players have a positive effect on shooting, accurate shooting and shooting percentage, but are not effective on dribbling speed and layup percentage.

Key Words: Adolescent, Basketball, Core Stabilization Exercise

KIRSAL SAĞLIK HİZMETLERİNDE TEKNOLOJİLERİN ETKİNLİĞİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr.Öğr. Üyesi. Mustafa FİLİZ

Artvin Çoruh Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi, mustafa2108@artvin.edu.tr.

ORCID: 0000-0002-7445-5361

Prof. Dr.Yalçın KARAGÖZ

Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi, yalcinkaragoz@duzce.edu.tr,

ORCID: 0000-0001-5642-6498

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, kırsal sağlık hizmetlerinde kolaylaştırılmasında etkili olan sağlık teknolojilerinin değerlendirmesi amaçlanmaktadır. Bu teknolojilerin kırsal bölgelerde sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini, kalitesini ve sürdürülebilirliğini nasıl etkilediği üzerinde durulmuştur.

Yöntem: Çalışmada kırsal alanlarda mevcut sağlık teknolojisi uygulamalarının kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Kanıta dayalı olarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Konu ile ilgili literatürde yapılan akademik makaleler incelenmiştir. Sağlık teknolojisinin ilerlemesi ile beraber ortaya çıkan kolaylaştırıcı faktörler üzerinde durulmuştur.

Bulgular: Bulgular, sağlık teknolojilerinin kırsal bölgelerde hasta bakım kalitesini artırdığını, sağlık maliyetlerini düşürdüğünü ve hizmet sürekliliğini iyileştirdiğini göstermektedir. Tele tıp uygulamaları, e-öğrenme ve kanıta dayalı kararlar gibi kırsal sağlık hizmetlerinde geniş bir etki yelpazesinin olduğu görülmüştür.

Sonuç: Sağlık teknolojileri, kırsal sağlık hizmetlerinde hizmet sunumunu, hasta sonuçlarını ve bakım erişimini iyileştirmede önemli imkanlar sunmaktadır. Bu açıdan sağlık politika yapıcılarının kırsal sağlık hizmetlerinde önemli bir faktör olan sağlık teknolojilerinden doğru bir şekilde yararlanmaları önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Teknolojileri, Kırsal Sağlık, Mobil sağlık, Tele Tıp.

EFFECTIVENESS AND EVALUATION OF TECHNOLOGIES IN RURAL HEALTH SERVICES

Assist. Prof. Dr. Mustafa FİLİZ

Faculty of Business Administration, Health Management, Artvin Çoruh University,
mustafa2108@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7445-5361

Prof. Dr. Yalçın KARAGÖZ²

Faculty of Business Administration, Health Management, Düzce University,
yalcinkaragoz@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5642-6498

ABSTRACT

Aim: This study aims to evaluate the role of healthcare technologies in facilitating rural healthcare services. It focuses on how these technologies influence the accessibility, quality, and sustainability of healthcare services in rural areas.

Method: A comprehensive literature review was conducted to analyze the current applications of healthcare technologies in rural settings. The evaluation was based on evidence from academic articles in the relevant literature. The study highlights the enabling factors emerging with the advancement of healthcare technologies.

Results: The findings demonstrate that healthcare technologies improve the quality of patient care, reduce healthcare costs, and enhance service continuity in rural areas. Telemedicine applications, e-learning platforms, and evidence-based decision-making have shown to have a broad spectrum of positive impacts on rural healthcare services.

Conclusion: Healthcare technologies offer significant opportunities to improve service delivery, patient outcomes, and access to care in rural healthcare services. It is crucial for healthcare policymakers to effectively leverage these technologies as a critical factor in strengthening rural healthcare systems.

Keywords: Health Technologies, Rural Health, Mobile Health, Telemedicine.

TOPLUMUN GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP SAĞLIK İNANISLARININ ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Dr.Öğr. Üyesi. Mustafa FİLİZ

Artvin Çoruh Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi, mustafa2108@artvin.edu.tr.

ORCID: 0000-0002-7445-5361.

Prof. Dr.Yalçın KARAGÖZ

Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi, yalcinkaragoz@duzce.edu.tr,

ORCID: 0000-0001-5642-6498.

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, toplumun geleneksel ve tamamlayıcı tıp sağlık inanışlarının çeşitli demografik değişkenlere göre ortaya konulmasıdır. Özellikle, bireylerin cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve dini inanç düzeyinin, sağlık inançları üzerindeki etkisi ve farklılıkları incelenmiştir.

Yöntem: Araştırma, Marmara Bölgesi'nde ikamet eden 18 yaş üstü bireyler ile gerçekleştirildi. Örneklemi, 593 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama süreci, Kişisel Bilgi Formu ve Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Tutum Ölçeği kullanılarak gerçekleştirildi. Kişisel Bilgi Formu, katılımcıların demografik bilgilerini toplarken; ölçek, katılımcıların geleneksel ve tamamlayıcı tıp hakkındaki tutumlarını değerlendirmek amacıyla kullanıldı. Verilerin analizinde t testi ve anova testi uygulanmıştır.

Bulgular: Elde edilen verilere göre; Katılımcıların modern tıba karşı memnuniyetsizlik düzeyleri orta seviyede (ort. 3.21), tamamlayıcı tıba yönelik düşünsel bakışları ise daha olumlu bir düzeyde (ort. 3.45) olarak belirlenmiştir. Gelir seviyesi ve hekime yaklaşım, sağlık inanışlarında belirleyici faktörler olarak öne çıkmış; özellikle geliri "çok iyi" olan bireylerin tamamlayıcı tıpa daha ılımlı yaklaşırken, hekimlerin tavrını "kötü" olarak değerlendirenlerin modern tıba yönelik memnuniyetsizliklerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuç: Araştırma sonuçları, toplumun geleneksel ve tamamlayıcı tıp sağlık inanışlarının demografik değişkenlerle ilişkisini anlamaya yardımcı olabilir. Elde edilen bulgular, sağlık politikalarının ve uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayacak, bu alandaki bilgi birikimini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Tıp, Tamamlayıcı Tıp, Sağlık İnançları.

EXAMINATION OF HEALTH BELIEFS ABOUT TRADITIONAL AND COMPLEMENTARY MEDICINE IN THE COMMUNITY ACCORDING TO VARIOUS DEMOGRAPHIC VARIABLES.

Assist. Prof. Dr. Mustafa FİLİZ

Artvin Çoruh University, Faculty of Business, Health Management,
mustafa2108@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7445-5361.

Prof. Dr. Yalçın Karagöz

Düzce University, Faculty of Business, Health Management, yalcinkaragoz@duzce.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-5642-6498.

ABSTRACT

Aim: This study aims to examine the traditional and complementary medicine (TCM) health beliefs of the community in relation to various demographic variables. Specifically, the study investigates the influence and differences of gender, age, income level, and level of religious belief on health beliefs.

Method: The research was conducted among individuals aged 18 years and above living in the Marmara region. The sample consisted of 593 participants. Data were collected using a personal information form and the Traditional and Complementary Medicine Attitude Scale. While the personal information form collected demographic information from the participants, the scale was used to assess their attitudes towards traditional and complementary medicine. Data were analysed using t-tests and ANOVA.

Results: The results revealed that participants' dissatisfaction with modern medicine was at a moderate level (mean: 3.21), while their cognitive outlook toward complementary medicine was more favorable (mean: 3.45). Income level and perception of physicians emerged as key determinants of health beliefs. Specifically, individuals with a "very good" income level exhibited a more positive attitude toward complementary medicine, whereas those who rated physicians' attitudes as "poor" demonstrated higher dissatisfaction with modern medicine.

Conclusion: The findings of this study can contribute to understanding the relationship between demographic variables and traditional and complementary medicine health beliefs within the community. The results are expected to aid in the development of health policies and practices while enriching the knowledge base in this field.

Keywords: Traditional Medicine, Complementary Medicine, Health Beliefs.

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA ÖRGÜTSEL BAĞLILIK

Yüksek Lisans Öğrencisi: Emine Hatun ÜNLÜLER ÖZKAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ehatunozkan@hotmail.com - **0009-0000-1367-4846**

Örgütsel Bağlılık: Kapsamlı Bir Bakış

Örgütsel bağlılık, çalışanların organizasyona duygusal bağ hissetmesi, ekonomik zorunluluklar veya etik nedenlerle bağlı kalmalarını ifade eder. Bu bağlılık, üç temel bileşenle açıklanır: duygusal bağlılık (çalışanın gönüllü olarak organizasyona bağlılığı), devamlılık bağlılığı (ayrılma maliyetlerinden kaynaklanan bağlılık) ve normatif bağlılık (ahlaki gereklilik hissi). Literatürde, duygusal bağlılığın iş tatmini ve performans gibi pozitif çıktılarla en güçlü ilişkiyi sergilediği belirtilmiştir.

Araştırmalar, örgütsel bağlılığın iş yükü, kontrol, adalet algısı ve liderlik tarzından etkilendiğini göstermektedir. Adaletli ödüllendirme sistemleri ve katılımcı liderlik bağlılığı artırırken, yoğun iş yükü ve düşük kontrol olumsuz etkiler yaratabilir. Belediyelerde yapılan çalışmalar, bağlılık düzeylerinin demografik faktörlere göre değiştiğini; sağlık sektöründe ise duygusal bağlılığın düşük, devamlılık bağlılığının ise yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Örgütsel bağlılığı artırmak için eğitim ve gelişim fırsatlarının sunulması, iş yükünün dengelenmesi ve çalışanlara destekleyici bir liderlik sağlanması önerilmektedir. Özellikle sağlık sektöründe, çalışan memnuniyetine odaklanmak, hizmet kalitesini artırmak için kritik bir unsurdur. Örgütsel bağlılık, hem çalışanların hem de organizasyonların başarısı için önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: örgütsel bağlılık, sağlık çalışanları, sağlık hizmetleri

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE SESSİZ İSTİFA VE SESSİZ İŞTEN ÇIKARMA: NEDENLERİ, SONUÇLARI VE ÖNLEME POLİTİKALARI ÜZERİNE BİR DERLEME ÇALIŞMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Sena Nur Solmaz

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı,

20239137003@cumhuriyet.edu.tr ORCID NO: 0009-0000-9546-3320

Prof. Dr. Hatice Ulusoy

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü

hulusoy@cumhuriyet.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-8911-5490

ÖZET

Covid-19 Pandemisi döneminde en çok etkilenen sektör sağlık hizmetleri sektörü olmuştur. Pandemi ile beraber iş dünyasında normalin dışında çalışma şartlarının ortaya çıkması, literatürde yeni kavramların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. “Sessiz İstifa” (quiet quitting) ve “Sessiz İşten Çıkarma” (quiet firing) kavramları da bu kavramlar arasında en popülerleridir ve özellikle örgütsel davranış alanı ile ilgili yapılan araştırmaların odağı olmuştur. Sessiz istifa işten ayrılma anlamına gelmemektedir ancak kişinin işinde sadece asgari düzeyde çalışması, yalnızca kendisine verilen işleri başka deyişle zorunlu olduğu işleri yapması anlamına gelmektedir. Sessiz işten çıkarma ise işverenin ya da yöneticinin kasıtlı olarak, iş görenin işi kendi isteği ile bırakması için olumsuz, kötü çalışma ortamı oluşturmasıdır. Sağlık hizmetleri gibi yüksek iş yükü ve duygusal baskının yoğun olduğu sektörlerde bu iki kavram, çalışanların performans ve iş yerinde sürdürülebilirlik açısından ciddi sonuçları ortaya çıkabilir.

Sessiz istifa ve sessiz işten çıkarma kavramları yeni kavramlar olarak kabul edildikleri için ulusal literatür oldukça kısıtlıdır. Bu çalışmanın amacı sessiz istifa ve sessiz işten çıkarma hakkında farkındalık sağlamak ve sağlık sektöründeki etkilerini değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Sessiz İstifa, Sessiz İşten Çıkarma, Sağlık Çalışanları, Sağlık Sektörü

QUIET QUITTING AND QUIET FIRING IN THE HEALTH SECTOR: A REVIEW ON CAUSES, CONSEQUENCES AND PREVENTION POLICIES

ABSTRACT

The most affected sector during the Covid-19 Pandemic has been the health services sector. The emergence of abnormal working conditions in the business world with the pandemic has paved the way for the emergence of new concepts in the literature. The concepts of “quiet quitting” and “quiet firing” are the most popular among these concepts and have been the focus of research, especially in the field of organizational behavior. Quiet quitting does not mean quitting the job, but it means that the person works only at the minimum level in his/her job, only doing the work assigned to him/her, in other words, doing the work that he/she is obliged to do. Quiet firing is when the employer or manager intentionally creates a negative, poor working environment for the employee to leave the job voluntarily. In sectors with high workload and emotional pressure, such as healthcare, these two concepts can have serious consequences for employee performance and sustainability in the workplace.

Since the concepts of quiet quitting and quiet firing are considered as new concepts, the national literature on this area is quite limited. The aim of this study is to raise awareness about these two concepts and to evaluate their effects in the health sector.

Keywords: Quiet quitting, Quiet firing, Healthcare Workers, Healthcare Sector

GÖÇ EDEN POPÜLASYONLARIN EV SAHİBİ ÜLKELERDE SAĞLIK SİSTEMİNE OLAN GÜVENLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Nihal ALOĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi,

nihaleless@hotmail.com - ORCID ID: 0000-0003-4162-2845

Dr. Öğretim Görevlisi Ayla GÜLLÜ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi,

aylgll@hotmail.com - ORCID ID: 0000-0003-1241-9370

ÖZET

Göç, göç eden popülasyonlarda fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlık sorunlarını artırmaktadır. Sağlık hizmeti sistemine güven, hasta-sağlık sunucusu ilişkilerinin kurulmasında önemli bir unsurdur ve olumlu sağlık sonuçları ile ilişkilendirilmiştir. Güven, genellikle sağlık hizmetinin kalitesini değerlendirmek için kullanılan memnuniyet ile aynı şey değildir. Memnuniyet, hizmet sunumunun bir değerlendirmesi iken güven, bir bütün olarak sağlık sistemi içinde yer alan bakım vericilerin belirli özellikleri ve onlarla olan ilişkinin boyutları etrafında şekillenen bir tutumdur. Güven, sağlık sunucularıyla uzun vadeli ilişkilerin ve tedaviye terapötik bağlılığın önemli bir bileşeni olarak kabul edilmektedir. Sağlık hizmetleri sunumunda güvene dayalı ilişki kurulduğunda, bireylerin sağlığı koruyucu, geliştirici davranışlarında ve olumlu sağlık davranışı sergilemelerinde artış olmaktadır. Göç eden popülasyonlar için sağlık hizmetleri sunumunun iyileştirilmesi, toplumlarda enfeksiyonların yayılmasını ve sağlığın bozulmasını önleyebilir aynı zamanda ikincil sağlık hizmetleri üzerindeki maliyetli yükü azaltabilir. Bununla birlikte göç eden popülasyonlar ev sahibi ülkelerde sağlık hizmetlerine erişimde bazı engellerle karşılaşmaktadır. Küresel sağlık ve toplum sağlığının korunması, geliştirilmesi ve göç eden popülasyonların sağlık hizmetleri sistemine olan güven düzeylerinin daha iyi seviyelere taşınması için yabancı hastalara hizmet veren sağlık çalışanlarının kültürel duyarlılık ve etkili iletişim yöntemleri açısından desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, güven, sağlık, sağlık hizmeti.

KADIN SAĞLIĞI ÇALIŞANLARININ İŞ TATMİNİNİN BELİRLENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Nihal ALOĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi,
nihaleless@hotmail.com - ORCID ID: 0000-0003-4162-2845

Dr. Öğretim Görevlisi Ayla GÜLLÜ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi,
aylgl@hotmail.com - ORCID ID: 0000-0003-1241-9370

ÖZET

Giriş: İş tatmini, çalışanların hem işin kendisi hem de çalışma ortamıyla ilgili duygularını tanımlayan çok boyutlu bir kavramdır.

Amaç: Bu çalışmada kadın sağlığı alanında hizmet veren çalışanların iş tatminleri ve etki eden faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kesitsel tipte tasarlanmış tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmanın örneklemini kamu hastanesinin doğumhane ve kadın sağlığı kliniklerinde çalışan toplam 92 ebe ve hemşireden oluşmuştur. Çalışanların iş tatminlerinin belirlenmesinde 'İş Tatmini Ölçeği' kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %48.7'si 18-30 yaş aralığındadır ve %75'i evlidir. Yine katılımcıların %75'i lisans ve üstü eğitim düzeyine sahiptir. %53.3'ü doğumhane'de çalışmaktadır ve %35.9'u 1-5 yıl arası mesleki deneyime sahiptir. Katılımcıların iş tatmini ölçeği toplam puanları 17.84 ± 4.35 (5-25) olarak bulunmuştur. Yaş, medeni durum, öğrenim durumu, çalışılan birim ve mesleki deneyim değişkenlerinin iş tatmini puanlarını anlamlı olarak etkilediği bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Kadın sağlığı çalışanlarının iş tatminini ve dolayısıyla kaliteli sağlık hizmeti sunumunu olumlu yönde etkilemek için liderlerin profesyonel yeterlilikleri teşvik etmesi ve olumlu iş ortamlarının oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş tatmini, ebe, hemşire, kadın sağlığı.

İÇSEL PAZARLAMA FAALİYETLERİNİN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ YARATICILIĞINA VE İŞ DOYUMUNA ETKİLERİ

Sebahat Koç

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi,

sebahatkoc@cumhuriyet.edu.tr -

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Akbulut Dursun

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi,

oakbulut@cumhuriyet.edu.tr -

ÖZET

Kurumların çalışanlardan oluşan iç pazarında, pazarlama benzeri bir yaklaşım gösterilmesini ifade eden içsel pazarlama, çalışan yani iç müşteri tatminini ve dolaylı yoldan pazara sunulan mal ve hizmet kalitesini artırmayı hedeflemektedir. İçsel pazarlama faaliyetleri, çalışanların tatmin ve yaratıcılığının kaliteli hizmet sunumu için elzem olduğu sağlık hizmetleri sektöründe önemli bir rol oynamaktadır. Doğru içsel pazarlama faaliyetleri, sağlık kurumlarında sağlık çalışanlarının daha verimli ve yaratıcı olmaları konusunda olumlu bir atmosfer yaratabilir ve iç müşteri tatminini artırabilir. Ayrıca sağlık çalışanları, özgün ve ifade edilebilen fikirleri, yeni birleşimleri ortaya çıkarmaya diğer bir ifade ile yaratıcı düşünmeye teşvik edildiğinde bu durum hasta bakım stratejilerinin iyileştirilmesine, tedavilerin daha verimli bir şekilde uygulanmasına ve hatta hasta merkezli yeni hizmetlerin geliştirilmesine yol açabilir. Çalışma, içsel pazarlama faaliyetlerinin sağlık çalışanlarının yaratıcılığı ve iş doyumunu üzerindeki etkisini keşfetmeyi amaçlamaktadır. İçsel pazarlama uygulamalarının iş doyumunu ve yaratıcılık üzerindeki etkisinin anlaşılması, kuruluşların çalışanların refahını artıran ve hasta sonuçlarını iyileştiren stratejiler uygulamasına olanak tanıyacaktır. Bu çalışmada veriler Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Araştırma ve Uygulama hastanesinde farklı birimlerdeki sağlık çalışanlarından yüz yüze anket yöntemi uygulanarak toplanmıştır. 314 adet değerlendirilebilir anket elde edilmiş ve çalışmanın amacı doğrultusunda verilere ilişkin geçerlilik, güvenilirlik, korelasyon ve regresyon analizleri SPSS 29.00 programı kullanılarak yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre; içsel pazarlama alt boyutlarının iş tatminindeki varyansın %38,0'ını ve yaratıcılıktaki varyansın %16,9'unu açıkladığını göstermektedir. Korelasyon sonuçları, içsel pazarlama alt boyutlarından sağlıklı çalışma ortamı alt boyutu ile iş tatmini arasında; çalışan gelişimi alt boyutu ile yaratıcılık arasında önemli pozitif ilişkiler olduğunu göstermektedir. Bulgular, içsel pazarlama

faaliyetlerinden özellikle çalışan gelişimi ve sağlıklı çalışma ortamının, yaratıcılığı ve iş memnuniyetini artırmada önemli rol oynadığını vurgulamaktadır. Kuruluşlar, bu sonuçları optimize etmek için özel gelişim programlarına ve destekleyici çalışma ortamlarını teşvik etmeye odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : İçsel Pazarlama, İş Doyumu, Yaratıcılık, Sağlık Hizmetleri

SKS (Sağlıkta Kalite Standartları) Güncel Setlerin İncelenmesi

Doç. Dr. Mehmet YORULMAZ

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

mtyorulmaz@hotmail.com - 0000-0001-6670-165X

Arş. Gör. Muhammet Raşit AKSOY

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

rasit.aksoy@izu.edu.tr - 0009-0009-1528-0678

Özet

Türkiye’de Sağlıkta Kalite Standartları çalışmaları 2003 yılı Sağlıkta Dönüşüm Programı ile başlamıştır. Türkiye’de sağlık hizmetlerinde kalite çalışmaları Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmada ilgili daire başkanlığı tarafından hazırlanmış ve akredite olmuş beş adet standart setinin şekil olarak karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini beş; (SKS- Hastane (Sürüm (6.1)), SKS-Diyaliz, SKS - ADŞH (S.4), SKS-112 (S.3) SKS - Tıp Merkezi) standart setinden oluşmaktadır. Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Daire Başkanlığı web sitesindeki güncel beş setin tamamının beş boyuttan oluştuğu bu boyutların; “kurumsal hizmetler”, “hasta ve çalışan odaklı hizmetler”, “sağlık hizmetleri”, “destek hizmetleri” ve “gösterge yönetimi” boyutları olduğu belirlenmiştir. Haziran 2020’de sürüm 6.1’i yayınlanan SKS Hastane’ de toplam 46 bölüm, 523 standart sayısı ve 1599 değerlendirme ölçütü sayısı bulunmaktadır. Aynı bir set olarak ilk kez çıkarılan Eylül 2016’da yayınlanan SKS Diyaliz’ de toplam 22 bölüm 196 standart sayısı ve 421 değerlendirme ölçütü sayısı bulunmaktadır. 2023 yılında 4.0 sürümü yayınlanan SKS Ağız ve Diş Sağlık Hizmetleri setinde toplam 28 bölüm, 280 standart sayısı ve 818 değerlendirme ölçütü sayısı bulunmaktadır. Haziran 2018’de versiyon-3 yayınlanan SKS 112 Acil Sağlık Hizmetleri setinde toplam 21 bölüm, 163 standart sayısı ve 359 değerlendirme ölçüt sayısı bulunmaktadır. İlk kez 2023 yılında yayınlanan SKS Tıp Merkezi setinde ise toplam 30 bölüm, 311 standart sayısı ve 948 değerlendirme ölçüt sayısı bulunmaktadır. Değerlendirme sonucuna göre tüm setlerin bölüm, standart ve değerlendirme ölçütü sayılarının farklı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta Kalite Standartları, SKS Hastane, SKS 112, SKS ADŞH, SKS Tıp Merkezi, SKS Diyaliz

SKS (Health Quality Standards) Review of Current Sets

Assoc. Prof. Mehmet YORULMAZ

Selcuk University, Department of Health Management

mtyorulmaz@hotmail.com - 0000-0001-6670-165X

Res. Assist. Muhammet Raşit AKSOY

Istanbul Sabahattin Zaim University, Department of Health Management

rasit.aksoy@izu.edu.tr - 0009-0009-1528-0678

Abstract

In Türkiye, studies on Quality Standards in Healthcare started with the Health Transformation Program in 2003. Quality studies in healthcare services in Turkey are carried out by the Ministry of Health, General Directorate of Health Services, Department of Quality in Healthcare, Accreditation and Employee Rights. This study aimed to compare the five standard sets prepared and accredited by the relevant department. The population of the study was five (SKS- Hospital (Version (6.1), SKS-Dialysis, SKS - ADSH (S.4), SKS-112 (S.3) SKS - Medical Center) standard set. It has been determined that all five current sets on the Health Quality, Accreditation and Employee Rights Department website consist of five dimensions, and these dimensions are; "institutional services", "patient and employee focused services", "health services", "support services" and "indicator management". SKS Hospital, version 6.1 of which was published in June 2020, has a total of 46 sections, 523 standards and 1599 evaluation criteria. SKS Dialysis, which was first published as a separate set in September 2016, has a total of 22 sections, 196 standards and 421 evaluation criteria. SKS Oral and Dental Health Services set, version 4.0 of which was published in 2023, has a total of 28 sections, 280 standards and 818 evaluation criteria. SKS 112 Emergency Health Services set, version 3 of which was published in June 2018, has a total of 21 sections, 163 standards and 359 evaluation criteria. SKS Medical Center set, which was first published in 2023, has a total of 30 sections, 311 standards and 948 evaluation criteria. According to the evaluation results, it was determined that the section, standard and evaluation criteria numbers of all sets were different.

Keywords: Quality Standards in Health, SKS Hospital, SKS 112, SKS Oral and Dental Health Services, SKS Medical Center, SKS Dialysis

Türkiye’de Sağlıkta Dönüşüm Programı (2003) Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelemesi

Doç. Dr. Mehmet YORULMAZ

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

mtyorulmaz@hotmail.com - 0000-0001-6670-165X

Arş. Gör. Muhammet Raşit AKSOY

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

rasit.aksoy@izu.edu.tr - 0009-0009-1528-0678

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2003 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından uygulamaya koyulan “Sağlıkta Dönüşüm Programı” konulu ve YÖK Tez’de yayımlanmış olan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi web sitesinde yayımlanmış olan konu ile alakalı tezler değerlendirilmeye alınmıştır. Konu ile ilgili yapılan tezlere ulaşabilmek için “Sağlıkta Dönüşüm Programı” ve “Sağlık Dönüşüm” tarama terimleri ile arama yapılmıştır. Bu kriterlerde çalışma için toplam 63 tez olduğu bulunmuştur. Tezlerin 16 tanesinin doktora tezi olduğu bir tanesinin tıpta uzmanlık tezi ve 46 tanesinin ise yüksek lisans tezi olduğu tespit edilmiştir. Araştırma verilerine göre yayımlanan ilk tezin yayım yılı 2006 olarak bulunmuştur. Çalışmada elde edilen veriler sonucunda; 50 adet tez, Sosyal Bilimler Enstitülerine bağlı olarak, 9 adet tez, Sağlık Bilimleri Enstitülerine bağlı olarak, üç adet tezde, Eğitim Enstitülerine bağlı olarak ve bir adet tezde Tıp Fakültesi bünyesinde yayımlanmış olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Dönüşüm Programı, Sağlıkta Dönüşüm Programı Tezler

Examination of Graduate Theses on the Health Transformation Program in Türkiye(2003)

Assoc. Prof. Mehmet YORULMAZ

Selcuk University, Department of Health Management

mtyorulmaz@hotmail.com - 0000-0001-6670-165X

Res. Assist. Muhammet Raşit AKSOY

Istanbul Sabahattin Zaim University, Department of Health Management

rasit.aksoy@izu.edu.tr - 0009-0009-1528-0678

Abstract

The aim of this study is to examine the postgraduate theses published in YÖK Tez on the subject of “Health Transformation Program” implemented by the Ministry of Health in 2003. The theses related to the subject published on the National Thesis Center website of the Council of Higher Education were evaluated. In order to reach the theses made on the subject, a search was made with the search terms “Health Transformation Program” and “Health Transformation”. A total of 63 theses were found for the study in these criteria. It was determined that 16 of the theses were doctoral theses, one was a medical specialty thesis and 46 were master's theses. According to the research data, the publication year of the first published thesis was found to be 2006. As a result of the data obtained in the study; it was determined that 50 theses were published in affiliation with Social Sciences Institutes, 9 theses in affiliation with Health Sciences Institutes, three theses in affiliation with Education Institutes and one theses in the Faculty of Medicine.

Keywords: Health Transformation Program, Health Transformation Program Theses

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN ALGILARININ SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: BİR ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ

Bilim Uzmanı Beyda TÜRK¹, Prof. Dr. Arzu KARACA²

¹Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, byz.turk@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-8383-4179

²Munzur Üniversitesi, İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, arzuKaraca@munzur.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-1469-3357

ÖZET

Sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanındaki davranışsal eğilimlerini ve bu konulardaki farkındalıklarını tespit etmeye yönelik yapılacak çalışmaların, gerekli eğitim içeriklerinin planlanması ve uygulanması açısından oldukça ciddi öneme sahiptir. Sağlık çalışanları, insan sağlığını etkileyen hastalıkların önlenmesi, kontrolü, teşhisi ve tedavisi ve bu hastalıkların insanlara bulaşmasının önlenmesi ile ilgilenen meslektir. Sağlık çalışanları işin yürütülmesi sırasında pek çok riske maruz kalmaktadır.

Sağlık sektöründe, uzun yıllar yalnızca sağlık hizmeti sunma işine odaklanıldığından dolayı, sektör çalışanlarının yaşadıkları iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda sağlık durumları üzerinde yeterince durulmamıştır. Halbuki sağlık çalışanlarının sağlığını ve yaşamını etkileyen sağlık kurumları tehlikelerle ve risklerle çalışma hayatımızda önemli bir yere sahiptir. Sağlık kurumlarında çalışanların maruz kalabileceği çok fazla fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik ve psiko-sosyal risk etmeni olduğu bilinmektedir. Bu mesleki risk ve tehlikeleri önlemeye, kontrol altına almaya, azaltmaya ya da ortadan kaldırmaya yönelik stratejiler ve önlemler, önlemlerin farkına varılmasıyla değişimlere ayak uydurabilme becerisi önemli bir kavram olarak vurgulanmıştır.

Bu çerçeve doğrultusunda çalışmamızda sağlık çalışanlarının İSG algı düzeylerini belirlemek amacıyla bir şehir hastanesinde görev yapan sağlık personelleri üzerinde 360 kişiyle yüz yüze anket yöntemi kullanılarak bir araştırma yürütülmüştür. Çalışma sonucunda, sağlık çalışanlarının İSG algı düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Mesleki tecrübe, eğitim, yaş, gibi değişkenlerin artması İSG algılarını artırdığı, uzman ve pratisyen doktorların İSG algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca erkeklerin, genç ve ileri yaş

çalışanların, ön lisans ve lisans eğitim düzeyine sahip, ebe, sağlık memuru, yardımcı sağlık memurlarının iş güvenlik katılımlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bunların yanı sıra mesleki kıdem, güvenlik katılımları ve güvenli iletişim düzeyinin İSG algısını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Güvenliği Algısı, Sağlık Çalışanı, Sosyodemografik Özellikler

Bu çalışma, danışmanlığını Prof. Dr. Arzu KARACA'nın yaptığı Emrah KESKİN' in Munzur Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalında kabul edilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Bilim Uzmanı Beyda TÜRK¹, Prof. Dr. Arzu KARACA²

¹Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, byz.turk@hotmail.com, ORCID ID:0000-0002-8383-4179

²Munzur Üniversitesi, İİBF Sağlık Yönetimi Bölümü, arzukaraca@munzur.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-1469-3357

ÖZET

Sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği (İSG) alanındaki davranışsal eğilimlerini ve bu konulardaki farkındalıklarını tespit etmeye yönelik yapılacak çalışmaların, gerekli eğitim içeriklerinin planlanması ve uygulanması açısından oldukça ciddi öneme sahiptir. Sağlık sektöründe, uzun yıllar yalnızca sağlık hizmeti sunma işine odaklanıldığından dolayı, sektör çalışanlarının yaşadıkları iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda sağlık durumları üzerinde yeterince durulmamıştır. Sağlık kurumlarında çalışanların maruz kalabileceği çok fazla fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik ve psiko-sosyal risk etmeni olduğu bilinmektedir.

Bu bağlamda çalışmada sağlık çalışanlarının İSG algı düzeylerini belirlemek amacıyla bir şehir hastanesinde görev yapan sağlık personelleri üzerinde 360 kişiyle yüz yüze anket yöntemi kullanılarak bir araştırma yürütülmüştür. Çalışma sonucunda, sağlık çalışanlarının İSG algı düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların “Güvenlik İletişimi”, “Güvenlik Katılımı” ve “İş Güvenliği Algısı” ölçeklerine katılma düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla korelasyon analizi uygulanmıştır. Çalışanların güvenlik iletişimi, güvenlik katılımı ve iş güvenliği algıları düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler mevcuttur. Buna göre çalışanların güvenlik iletişimi düzeyleri ile güvenlik katılımı düzeyleri arasında doğru yönlü orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki mevcuttur. Buna göre personellerin güvenlik iletişimi düzeyleri arttıkça, güvenlik katılımı düzeyleri de artmaktadır. Personellerin güvenlik iletişimi düzeyleri ile iş güvenliği algıları arasında doğru yönlü orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki mevcuttur. Buna göre personellerin güvenlik katılımı düzeyleri arttıkça, iş güvenliği algıları da artmaktadır. Personellerin güvenlik katılımı düzeyleri ile iş güvenliği algıları arasında doğru yönlü orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki mevcuttur. Buna göre personellerin güvenlik katılımı düzeyleri arttıkça, iş güvenliği algıları da

artmaktadır. Personellerin güvenlik iletişimi ve güvenlik katılımı düzeyleri, personellerin iş güvenliği algılarını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Güvenliği Algısı, Sağlık Çalışanı

¹ Bu çalışma, danışmanlığını Prof. Dr. Arzu KARACA' nın yaptığı Emrah KESKİN' in Munzur Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalında kabul edilen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

DİJİTAL İKİZ TEKNOLOJİLERİ ve SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA UYGULAMALARI

Serpil ALTINPINAR ¹

Aksaray Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü/abd. Sağlık Kurumları işletmeciliği
altinpjnarserpil5@gmail.com

ORCID:0009-0004-3061-0982

Asude Yasemin ZENGİN ²

Aksaray Üniversitesi /abd. Sağlık Yönetimi/Sağlık Kurumları işletmeciliği
asudeyaseminzengin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3147-7958

Teknolojinin hızla gelişmesi endüstrileri dönüştürerek iş süreçlerini daha etkin verimli yürütme imkanı sunmuştur. Yakın zamanda ön plana çıkan kavramlardan biri dijital ikizdir. Endüstri 4.0 ile konuşulmaya başlayan ve Endüstri 5.0 ile beraber daha çok ön plana çıkan teknolojilerdendir. “Dijital İkiz” gerçek dünyadaki nesnelerin, süreçlerin veya sistemlerin dijital bir yansıması olarak tanımlanmaktadır. Dijital ikiz uygulamalarının teknolojik gelişmelerden bağımsız olmayan sağlık sektöründe de önemli değişimlere ve dönüşümlere neden olması beklenmektedir. “Sağlıkta Dijital İkiz” sağlık hizmeti sunum süreçlerini daha etkin ve verimli bir hale getirerek, kişisel sağlık hizmetlerini desteklemekte büyük bir rol oynayabilecektir. Bu çalışmanın amacı; dijital ikiz kavramı ve teknolojisi ile sağlık alanındaki “Dijital İkiz” uygulamaları hakkında bilgi vermektir. Çalışmada incelenen literatür değerlendirildiğinde; sensörler ve giyilebilir teknolojiler sayesinde dijital ikiz teknolojisi, çok daha fazla kişiselleştirilmiş bir sağlık hizmetinin sunumuna olanak sağlayacaktır. Hastalık olan bir organ veya vücudun bir bölgesine ilişkin daha isabetli ilaç alternatifleri ve tedavi yöntemlerine erişilmesi mümkün olacaktır. Bireylerin kendi kendilerine sağlık verilerini takip edebilmesiyle önleyici sağlık hizmetlerinde ilerlemeler olacaktır. Dijital ikiz ile ölçümlenmesi gereken sağlık kurumu birimlerinin bir örneği oluşturulabilecek ve gözlemlenebilecektir. Bunlara ilave olarak ülkelerin sunduğu sağlık hizmetlerinin maliyetlerini düşürmesi önemli bir beklentidir. Hali hazırda sağlık hizmetlerinde uygulamaları sınırlı olsa da sağlık hizmetini dönüştürme potansiyeliyle yakın gelecekte sağlık alanında daha yaygın olarak kullanılacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Dijital ikiz, Sağlıkta dijital ikiz, Endüstri 5.0

Different Motivations of South-South Migration: Cases from across the Middle East

Asst. Prof. Hamdullah Baycar

Assistant Professor, Department of International Relations, Karadeniz Technical University,
Trabzon, Türkiye

E-mail: hamdullahbaycar@ktu.edu.tr Orcid Number 0000-0002-8720-9995

Assoc. Prof. Emrah Atar

Department of Political Science and Public Administration at Recep Tayyip Erdoğan
University, Türkiye,

E-mail: emrah.atar@erdogan.edu.tr, Orcid Number: 0000-0003 1221-5415

Migration studies have been largely centered around those of Global North, often due to the successful securitization of these movements. However, South-South migration represents a significant and understudied component of global population flows, with different reasons and consequences. This study explores the diverse patterns of South-South migration within the Middle East, emphasizing the complex socio-political and economic contexts. By examining key cases—including forced migration due to civil war (Syrians to Turkey, Jordan, and Lebanon), displacement resulting from occupation (Palestinians to Egypt and Jordan), and labor migration driven by economic opportunities (Indians to the Gulf states)—the research provides a comprehensive analysis of these migrations in terms of both scale and chronology. In doing so, it aims to make sense of the motivations behind these migrations, from conflict and political instability to labor market demands and economic disparities. The study also situates these movements within the broader context of regional geopolitics and international migration trends, contributing to a more holistic understanding of migration dynamics in the Global South. Through this multi-case analysis, the research challenges the North-centric focus of migration literature and highlights the need for a more inclusive approach to migration studies.

Keywords: South-South Migration, civil war and migration, economic migration, migration

DÖNGÜSEL GÖÇ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: FIRSATLAR, ZORLUKLAR VE POLİTİK UYGULAMALAR

Doç. Dr. Emrah Atar

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, E-mail: emrah.atar@erdogan.edu.tr Orcid Numarası: 0000-0003 1221-5415

Dr. Öğr. Üyesi Hamdullah Baycar

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, E-mail: hamdullahbaycar@ktu.edu.tr
Orcid Number: 0000-0002-8720-9995

ÖZET

Döngüsel göç, bireylerin ülkeler arasında geçici ve tekrarlayan hareketleriyle karakterize edilen bir olgu olup, sürdürülebilir kalkınmanın şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Döngüsel göç, göçmenlerin gönderdikleri havaleler, beceri transferi ve iş gücü piyasasına sağladıkları destek aracılığıyla hem kaynak hem de hedef ülkelere önemli ekonomik faydalar sunmaktadır. Göçmenlerin kazandıkları deneyim ve becerileri geri döndüklerinde kendi ülkelerinde uygulamaları, kalkınma süreçlerine pozitif bir etki yaratabilir. Ayrıca, döngüsel göç, hedef ülkelerde iş gücü açığını kapatarak ekonomik büyümeye katkıda bulunabilir. Ancak bu faydaların sürdürülebilir olması, göçmenlerin haklarını koruyan ve göçü tetikleyen sosyo-ekonomik faktörleri göz önünde bulunduran politika çerçevelerine bağlıdır. Döngüsel göç, ekonomik büyüme ve sosyal entegrasyonu destekleme potansiyeline sahip olsa da, göçmenlerin marjinalleşmesi, sömürülmesi ve eşitsizliklerin pekişmesi gibi riskler taşımaktadır. Bu nedenle, döngüsel göçün faydalarını en üst düzeye çıkarmak ve olumsuz etkilerini minimize etmek için kapsamlı, uyarlanabilir ve göçmenlerin haklarını gözetten politikaların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu makale, döngüsel göçün ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını ele alarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine olası katkılarını incelemektedir. Bu doğrultuda çalışma, döngüsel göçün 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemine katkısını sağlamak için duyarlı politikaların önemini vurgulamakta ve göç yönetimine dair öneriler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Döngüsel göç, sürdürülebilir kalkınma, göç politikası, Uluslararası göç ve kalkınma

THE ROLE OF CIRCULAR MIGRATION IN PROMOTING SUSTAINABLE DEVELOPMENT: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND POLICY IMPLICATIONS

ABSTRACT

Circular migration, characterized by the temporary and recurrent movement of individuals between countries, plays a critical role in shaping sustainable development. Through remittances, skill transfer, and support for labour markets, circular migration offers significant benefits to both source and destination countries. However, realizing these benefits largely depends on policy frameworks that protect migrant rights and address the socio-economic factors driving migration. While circular migration has the potential to promote economic growth and social integration, it also faces challenges such as marginalization, exploitation, and the reinforcement of inequalities. These risks highlight the importance of developing adaptable and responsive policies that maximize the benefits of circular migration while minimizing its negative impacts. Such policies should not only safeguard migrants' rights but also address broader structural issues that influence migration patterns. In addition, circular migration can foster economic development by addressing labour shortages in destination countries and facilitating the transfer of skills and knowledge back to migrants' home countries. This exchange of human capital has the potential to positively influence development processes. Nevertheless, comprehensive policy interventions are required to ensure the sustainability of these contributions. This paper explores the economic, social, and environmental dimensions of circular migration, examining its potential contributions to achieving sustainable development goals. In this direction, this study argues that to fully realize the potential of circular migration and its contribution to the 2030 Sustainable Development Agenda, there is a pressing need for flexible, migrant-centred policy frameworks that consider both the benefits and challenges associated with this migration model.

Keywords: Circular Migration, Sustainable Development, Migration Policy, International Migration and Development

MISIR ARAP CUMHURİYETİ'NİN DİJİTAL DÖNÜŞÜM STRATEJİLERİ

Aya Abdelhafez Mahmoud Abdelhafez

ayahafez85@gmail.com

0000-0003-4129-2006

Doç. Dr. Çiğdem AKMAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi,

cigdemakman@sdu.edu.tr

0000-0002-1936-6884

Abstract

İletişim ve bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler, dijitalleşmenin birçok ülkede siyasi reform planlarının merkezine yerleşmesine neden olmuştur. Mısır Arap Cumhuriyeti'nde ise 25 Ocak 2011 devrimine kadar olan süreçte, düşük ekonomik koşullar ve siyasi yapının bozulması, özellikle hizmet sektöründe acil idari reform ve ekonomik kalkınma ihtiyacı doğurmuştur. Bu bağlamda, Mısır Dijital Girişimi Platformu ve Mısır Vizyonu 2030 kapsamında ulusal dijital dönüşüm stratejisini açıklamıştır. Strateji, dört ana eksene dayanmaktadır: altyapı projeleri, dijital hizmet uygulamaları, dijital ekonomi ve vatandaşlara yönelik dijital eğitim projeleri. Dijitalleşme sürecinde bakanlıklar kritik bir rol üstlenmektedir. İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı teknoloji altyapısını güçlendirip internet erişimini artıracak projeler yürütürken, Eğitim Bakanlığı dijital eğitim materyalleri ve online platformlarla eğitimin dijitalleşmesini teşvik etmektedir. Ekonomi Bakanlığı ise, e-ticaret ve dijital girişimciliği destekleyici politikalar geliştirip finansal teknolojilerin entegrasyonunu sağlamaktadır. Bu koordineli çabalar, Mısır'ın dijital ekonomiye geçişini hızlandırmayı ve uluslararası rekabette daha güçlü bir konuma ulaşmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada, Mısır dijital platformu ve ilgili devlet kurumlarının yayınladığı akademik çalışmalar ve resmi raporlar göz önünde bulundurularak Mısır'ın dijital dönüşüm stratejisinin uygulamaları incelenecektir. Bu inceleme, dijital dönüşüm stratejisinin etkili bir şekilde hayata geçirilmesine yönelik hükümet girişimlerini kapsamaktadır.

Key words: Mısır Arap Cumhuriyeti, Dijitalleşme, Dijitalleşme Stratejileri.

MISIR ARAP CUMHURİYETİ'NDE MERKEZİYETÇİLİK TEN ADEMİ MERKEZİYETÇİLİĞE GEÇİŞ SÜRECİ

Aya Abdelhafez Mahmoud Abdelhafez

ayahafez85@gmail.com

0000-0003-4129-2006

Doç. Dr. Çiğdem AKMAN, Süleyman Demirel Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi,

cigdemakman@sdu.edu.tr

0000-0002-1936-6884

Özet

Modern siyasi sistemler, yetkilerin merkezileşme derecesine göre başkanlık, yarı başkanlık ve parlamenter sistemler olarak farklılaşmaktadır. Mısır Arap Cumhuriyeti'nin devlet yapısı, yarı başkanlık sistemi temelinde işlemekte ve üst düzey yürütme yetkisi Cumhurbaşkanında toplanmaktadır. 25 Ocak 2011 Devrimi, Mısır'ın idari yapısında yeni reformist yönleri açığa çıkarmış ve bu durum siyasi sistemin merkezi bir yapıdan merkezi olmayan bir yapıya geçmesine yol açmıştır. Mısır, yürütme gücünün cumhurbaşkanından hükümet başkanına ve valilere kadar uzandığı hiyerarşik bir idari yapıya sahiptir. Günlük hükümet işlerini, Cumhurbaşkanı tarafından atanan Başbakan ve Bakanlar Kurulu yürütmektedir. Yasama yetkisi, halk tarafından seçilen Temsilciler Meclisi ve daha çok danışma rolü üstlenen Senato arasında paylaşılır. Yargı sistemi, bağımsız bir yapı olarak Anayasa Mahkemesi ve diğer mahkemeler aracılığıyla adaletin tesisini sağlar. Yerel yönetimler, merkezi hükümetin temsilcisi olan valiler aracılığıyla yönetilir ve çeşitli kamu hizmetlerinin sunulmasından sorumludur. Merkeziyetçiliğin azaltılmasına yönelik eğilimler, Mısır Anayasası'nın, yürütme görevlilerinin yasama ve yargı organlarındaki yetkilerini güçler ayrılığı ilkesine uygun olarak tanımlayan maddelerinin gözden geçirilmesine neden olmuştur. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Mısır'da merkeziyetçiliği azaltmak üzere gerçekleştirilen reformlar bağlamında, ülkenin yönetim yapısını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Mısır Arap Cumhuriyeti, Kamu Yönetimi, Merkezileşme, Yerelleşme.

TERÖRİZMİN FİNANSMANINDA VEKİL-ASİL AKTÖR AYRIMI: ORTADOĞU ÖRNEĞİ

İrem BİLGETÜRK KÜÇÜK⁵⁵

Prof. Dr. Sibel TURAN⁵⁶

ÖZET

Ortadoğu'nun karmaşık ortamında devletlerin hedeflerine ulaşabilmesi bağlamında vekalet savaşlarından faydalandığı bilinen bir gerçektir. Bölgesel devletlerin vekil aktörleri bu amaç doğrultusunda kullandığı gibi, bölge dışı devletler de hem bölge içi hem de vekil aktörleri hedeflerini gerçekleştirme yönünde araç olarak görebilir. Daha çok vekil aktörler üzerinden yürütüldüğü bilinen faaliyetlerin mali, teknik, askeri, stratejik, diplomatik söylemler yoluyla destekleme gibi şekilleri olduğu hususundan hareketle çalışma bağlamında bunlara ilişkin birtakım örnekler verilecektir. Nitekim vekalet savaşı aracılığıyla örgütlerin/terör örgütlerinin finansmanı bilindiği gibi bölgesel karmaşanın devamlılığına hizmet etmekte ve çatışmaların yayılmasına neden olmaktadır. Asil devletler ise amaçlarına ulaşma bağlamında uluslararası imajını tehlikeye atma hususundan kaçınarak hem bölge devletlerini hem de vekil aktörleri destekleyebilmektedir. Güvenlik sorunu oluşturan bu durum, bölgesel devletlerin kutuplara çekilerek güvensizlik algıladıkları devletlerin tam zıttı şekilde konumlanmalarına da sebebiyet vermektedir. Genellikle vekil aktörleri destekleme kapsamında motivasyona sahip olan bölgesel devlet, bu şekilde dini ya da ırki yönelimiyle hedef vekil aktöre etki edebilmektedir. Ancak söz konusu durum kimi zaman hem bölge içi hem de bölge dışı aktörler için karşı tarafa duyulan husumet ya da çıkarların çatışması kapsamında karşı tarafın düşmanıya işbirliği dolayısıyla finansman bağlarının kurulmasıyla da sonuçlanabilmektedir. Belirtmek gerekir ki; terör algısı devletin çıkarları doğrultusunda şekillenebilmekte ve bölge dışı aktörlerin kimi zaman doğrudan kimi zaman ise bölge içi aktörler vasıtasıyla örgütler ya da terör örgütlerine destek vermesi hususuna dahi işaret edebilmektedir. İran, Suudi Arabistan, BAE, İsrail, ABD ve Rusya üzerinden yapılacak incelemelerde sahasal olarak daha çok Suriye, Irak ve Yemen üzerinde durulacaktır. Örneklemeler üzerinden devletlerin teröre bakış açısı, finansman şekilleri, hangi sahada hangi aktörün desteklendiği ve aralarındaki bağlantılar açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: örgüt, İran, vekil, Ortadoğu.

⁵⁵ Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı, bilgeturkirem5@gmail.com-ORCID ID: 0000-0001-8358-7326.

⁵⁶ Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı, sibelturan1@trakya.edu.tr-ORCID ID: 0000-0003-2198-3387.

ETİYOPYA BÜYÜK RÖNESANS BARAJININ BÖLGE ÜLKELERİNİN GÜVENLİKLERİNE ETKİSİ

KADİR UZGUR

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, kadiruzgur@stu.aydin.edu.tr ,

0009-0008-3213-6128

ÖZET

Nil Nehri, insanlık tarihinin en eski medeniyetlerinden bu yana var olan, aynı zamanda günümüzde de sosyal, siyasi ve ekonomik dinamikler açısından büyük bir öneme sahip bir akarsudur. Bu nedenle, Nil üzerindeki herhangi bir inşaat veya su akışını etkileyen her türlü değişiklik, özellikle bölgedeki ülkeler için önemli sorunlara yol açabilmektedir. Bu bağlamda, Etiyopya'nın inşa ettiği Büyük Rönesans Barajı, Mavi Nil Nehri üzerinde yer alması nedeniyle, Mısır ve Sudan gibi komşu ülkelerle potansiyel çatışmalara zemin hazırlayabilir.

Bu çalışmada, Rönesans Barajı'nın genel özellikleri, bölgenin yapısal dinamikleri ve su sorununun uluslararası hukuki boyutu ele alınmaktadır. Barajın bölgesel güvenlik üzerindeki etkileri, enerji üretim kapasitesinin artırılmasıyla birlikte bölge devletlerinin güvenlik kaygılarını nasıl tetiklediği üzerinde de durulmaktadır. Projenin 2017'de tamamlanması beklenirken, o tarihte %60 oranında tamamlanmış olması, Etiyopya için hem siyasi hem de ekonomik açıdan belirsizlik oluşturmaktadır.

Mısır, Nil Nehri'nden gelen suya bağımlı bir ülke olarak, barajın inşası ile su akışının azalması ve tarımsal üretimin etkilenmesi korkusunu taşımaktadır. Bunun yanı sıra, barajın enerji üretim kapasitesinin artması, Etiyopya'nın ekonomik büyümesine katkıda bulunurken, komşu ülkelerin su kaynakları üzerindeki kontrolü konusundaki kaygılarını artırmaktadır. Mısır, tarihsel olarak Nil Nehri'nin su haklarına sahip olduğunu savunarak, baraj inşası nedeniyle uluslararası hukukun ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Bölgedeki diğer aktörler de Rönesans Barajı'nın yarattığı gerilimden etkilenmektedir. Barajın inşası, bölgesel iş birliği ve dayanışma yerine, ülkeler arasında gerginliklere yol açma potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, uluslararası ilişkilerde su kaynaklarının yönetimi, giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak, Büyük Rönesans Barajı, sadece bir enerji projesi olmanın ötesinde, bölgedeki güç dinamiklerini değiştirebilecek kritik bir unsurdur. Bu nedenle, Rönesans Barajı'nın uluslararası ilişkilerde ve bölgesel güvenlikte yaratabileceği etkilerin derinlemesine incelenmesi büyük bir önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı, bu barajın bölge ülkeleri üzerindeki etkilerini ve güvenlik endişelerini detaylı bir şekilde analiz ederek, su kaynaklarının yönetiminde uluslararası iş birliğinin gerekliliğini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler : Sınır aşan Sular,Mısır ,Sudan ,Etiyopya ,Rönesans Barajı

THE IMPACT OF THE ETHIOPIAN GREAT RENAISSANCE DAM ON THE SECURITY OF THE COUNTRIES IN THE REGION

ABSTRACT

The Nile River is a river that has existed since the earliest civilisations in human history and has a great importance in terms of social, political and economic dynamics today. Therefore, any construction on the Nile or any change affecting the water flow can lead to significant problems, especially for the countries in the region. In this context, the construction of the Grand Renaissance Dam by Ethiopia may pave the way for potential conflicts with neighbouring countries such as Egypt and Sudan due to its location on the Blue Nile River.

This study analyses the general characteristics of the Renaissance Dam, the structural dynamics of the region and the international legal dimension of the water issue. The effects of the dam on regional security and how it triggers the security concerns of regional states with the increase in energy production capacity are also emphasised. While the project is expected to be completed in 2017, the fact that it is 60% complete at that time creates both political and economic uncertainty for Ethiopia.

Egypt, as a country dependent on water from the Nile River, fears that the construction of the dam will reduce water flow and affect agricultural production. In addition, the dam's increased power generation capacity, while contributing to Ethiopia's economic growth, raises neighbouring countries' concerns over control over water resources. Egypt, arguing that it has historically held water rights to the Nile River, claims that international law is being violated by the construction of the dam.

Other actors in the region are also affected by the tensions created by the Renaissance Dam. Instead of regional co-operation and solidarity, the construction of the dam has the potential to lead to tensions between countries. In this context, the management of water resources is becoming increasingly important in international relations.

In conclusion, the Grand Renaissance Dam is not only an energy project, but also a critical element that could change the power dynamics in the region. Therefore, an in-depth analysis of the impacts of the Renaissance Dam on international relations and regional security is of great importance. The aim of this study is to analyse in detail the impacts of this dam on the countries in the region and their security concerns, and to emphasise the necessity of international cooperation in the management of water resources.

Keywords : Transboundary Waters, Egypt, Sudan, Ethiopia, Renaissance Dam

DEVLETLERİN TERÖRİZME DESTEĞİ VE DESTEK ŞEKİLLERİ⁵⁷

Yüksek Lisans Öğrencisi Yiğit Yaşar DEMİRER

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

yigityasardemirer@hotmail.com.tr – 0009-0009-7592-4754

ÖZET

Terör ve terörizm geçmişi çok uzun yıllara dayanan ve var olduğu bölgeleri derinden etkileyen olgulardır. Terör örgütlerinin etkin olduğu bölgelerde bulunan ve terörizm tarafından etkilenen devletler en güçlü motivasyonunu terörizmin bertaraf edilmesine yöneltmekte, terörizm devletlerin içyapısıyla beraber devletlerarası ilişkilere de önemli etkilerde bulunmaktadır. Terörizm çok boyutlu bir olgudur. Devlet destekli terörizm kavramı terörizm çeşitleri arasında önemli bir yere sahiptir. Devletler çok uzun yıllardır çıkarlarını gerçekleştirmek, uluslararası arenada güç elde etmek ve hasım olarak gördüğü devletleri zayıflatmak amacıyla terör örgütlerini destekleme yoluna gitmektedir. Terör ve terörizm tüm ülkeler tarafından hukuksuz kabul edilerek lanetlenmesine rağmen kimi devletler terör örgütleriyle yakın temas içerisinde bulunarak terör kampanyasının parçası olmaktadır. Terör örgütleri açısından devlet desteğinin elde edilmesi de hayati öneme sahiptir. Bir veya daha fazla devletin desteğini arkasına alan terör örgütleri önemli avantajlar elde etmekte, terör örgütlerinin gereksinimleri destekçi devlet tarafından hızlıca temin edilebilmektedir. Devletler terör örgütlerine farklı şekillerde destek vermektedir. Burada devletin uluslararası hukuk endişesi, teröre destek veren ülke durumuna düşmemek istemesi, örgütle olan bağlantısının seviyesi gibi etmenler rol oynamaktadır. Çalışmamızda devletlerin terörizme verdiği destek dört başlık altında incelenmiştir. Bunlar devletin terörizmi himaye etmesi, devletin terörizme destek sağlaması, devletin ülkesinde gerçekleşen terörizm faaliyetlerine karşı kayıtsız kalması ve devletin terörizme karşı harekete geçmekte yetersiz kalmasıdır. Somut olgularda destek tek bir kategoriye de girebilir, birden fazla destek şekli iç içe geçmiş şekilde devletler tarafından terör örgütlerine sağlanabilir. Çalışmamızın amacı devletleri, uluslararası istikrarı, uluslararası ilişkileri derinden etkileyen terörizmin spesifik bir alanı olan terör örgütlerinin devlet tarafından desteklenmesi hususunun nedenlerini ve verilen desteğin niteliğinin açıklanarak örgütleri, hedef ülkeleri, destekçi ülkeleri ne şekilde etkilediğinin ortaya konulmasıdır. Çalışmada belgesel gözlem yolu kullanılarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Alan yazında bulunan makale, tez, kitap gibi kaynaklar taranarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Devlet destekli terörizm alanının dinamik yapısı gereği devletlerle terör örgütleri arasındaki girift ilişkilerin boyutunun sürekli olarak değişmesi ve yeni kavramların ortaya çıkması literatürün de hızlı gelişme potansiyelini ortaya koymakta ayrıca çalışmanın da bir anlamda sınırlılığını oluşturmaktadır. Çalışmada çok sayıda devletin terör örgütlerine destek vermeyi uluslararası hukuk bakımından kabul görmemesi ve teröre

⁵⁷ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yazımı devam eden Terörizmin Finansmanı ve Terör Örgütlerinin Finanse Edilmesi, Desteklenmesinin Devletlerarası İlişkilere Etkisi adlı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

destek verdiği düşünölen ölkelere iyi gözle bakılmamasına rağmen ölkenin stratejik hedefleri ve çıkarları söz konusu olduğunda tercih ettiğı saptanmıştır. Devletlerin örgütlerle ilişkisinin niteliğı ve yoğunluğunun değışik faktörlere bağılı olarak kurgulandığı bulgularına ulaşılmıştır. Devletlerin stratejik çıkarlarını gerçekleştirmek için büyük miktarda kaynak sarf etmesi ve sonucu risklerle dolu olan konvansiyonel savaşın yerine risk primi düşük, başarısızlık durumunda destekçi devlet ile irtibatı kolayca inkâr edilebilecek ve hedef devlette az veya çok miktarda tahribat oluşturması kesin olan terör örgütlerini maşa olarak kullandıkları, bu yolla uluslararası istikrarı, devletlerarası ilişkileri ve en önemlisi de toplumlar ve devletler için büyük tahribatlar yaratan terörizmin engellenmesi ve yok edilmesini kimi devletlerin de katkısıyla oldukça zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizm, Devlet Destekli Terörizm

ABSTRACT

Terror and terrorism are phenomena that have a long history and deeply affect the regions where they exist. States that are in regions where terrorist organizations are active and are affected by terrorism direct their strongest motivation to eliminate terrorism, and terrorism has significant effects on the internal structure of states as well as on international relations. Terrorism is a multidimensional phenomenon. The concept of state-sponsored terrorism has an important place among the types of terrorism. States have been supporting terrorist organizations for many years in order to realize their interests, gain power in the international arena, and weaken states they see as enemies. Although terror and terrorism are considered unlawful and condemned by all countries, some states are in close contact with terrorist organizations and become part of the terror campaign. Obtaining state support is also of vital importance for terrorist organizations. Terrorist organizations that receive the support of one or more states gain significant advantages, and the needs of terrorist organizations can be quickly met by the supporting state. States support terrorist organizations in different ways. Here, factors such as the state's concern about international law, its desire not to become a country that supports terrorism, and the level of its connection with the organization play a role. In our study, the support provided by states to terrorism is examined under four headings. These are the state's protection of terrorism, the state's support for terrorism, the state's indifference to terrorism activities taking place in its country, and the state's inadequacy in taking action against terrorism. In concrete cases, support can fall into a single category, or more than one form of support can be provided to terrorist organizations by states in an intertwined manner. The aim of our study is to explain the reasons for the state's support of terrorist organizations, which is a specific area of terrorism that deeply affects states, international stability, and international relations, and to reveal how the nature of the support provided affects organizations, target countries, and supporting countries. In the study, the document analysis technique was used using documentary observation. Sources such as articles, theses, and books in the literature were scanned and examined in detail. The dynamic nature of the field of state-sponsored terrorism is such that the dimensions of the intricate relationships between states and terrorist organizations are constantly changing and new concepts are emerging, which also reveals the potential for rapid development in the literature, and also constitutes a limitation of the study in a sense. The study has determined that many states prefer to support terrorist organizations

when it comes to the country's strategic goals and interests, despite the fact that it is not accepted in terms of international law and countries thought to support terrorism are not looked upon favorably. It has been found that the nature and intensity of states' relations with organizations are structured depending on different factors. It has been concluded that instead of spending large amounts of resources to realize their strategic interests and conventional wars, which are full of risks, states use terrorist organizations as pawns that have low risk premiums, can easily deny their connection with the supporting state in the event of failure, and are certain to cause little or much damage to the target state, and thus make it very difficult, with the contribution of some states, to prevent and eliminate terrorism, which causes great damage to societies and states.

Keywords: Terror, Terrorism, State Supported Terrorism

TÜRKİYE'DE MUHASEBE MESLEĞİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GÜNÜMÜZ DİJİTAL DÜNYASINDA Kİ YERİ

Öğr. Gör. Memiş KARAER

Selçuk Üniversitesi/Akören Ali Rıza Ercan MYO,

mkaraer@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-00001-5187-3790

Doç. Dr. Ali ANTEPLİ

Selçuk Üniversitesi/Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi,

ali.antepli@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 000-00001-9939-2443

ÖZET

Türkiye'de muhasebe mesleği, tarih boyunca önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde devlet muhasebesi ön planda olup, Tanzimat reformları ile çift taraflı kayıt sistemi benimsenmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra modern ticari muhasebe sistemi yaygınlaşmış ve 1926 Türk Ticaret Kanunu ile düzenlenmiştir. 1989'da yürürlüğe giren 3568 sayılı yasa ise muhasebe mesleğini yasal olarak tanımlayarak "Serbest Muhasebeci", "Serbest Muhasebeci Mali Müşavir" ve "Yeminli Mali Müşavir" gibi unvanlarla mesleki örgütlenmeyi kurumsallaştırmıştır. Günümüzde dijitalleşme, muhasebe mesleğini kökten dönüştürmektedir. E-fatura, e-defter, bulut tabanlı muhasebe sistemleri ve büyük veri analitiği gibi yenilikler muhasebe süreçlerini hızlandırırken, hata oranlarını azaltmakta ve verimliliği artırmaktadır. Yapay zekâ, muhasebecilerin tekrarlayan işlerden kurtulmasını sağlarken, stratejik karar destek sağlayıcısı rolünü ön plana çıkarmaktadır. Blokzincir teknolojisi ise finansal kayıtların şeffaflığını ve güvenilirliğini artırarak uluslararası muhasebe standartlarına uyumu kolaylaştırmaktadır. Ancak dijitalleşme, veri güvenliği, etik sorunlar ve dijital beceri eksiklikleri gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir. Meslek mensuplarının dijital dönüşüme adaptasyonunu sağlamak için eğitim programları, yasal düzenlemeler ve dijitalleşmeye yönelik teşviklerin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Türkiye'deki muhasebe mesleği, dijitalleşme sayesinde stratejik danışmanlık ve veri analitiği gibi alanlarda daha etkin bir rol üstlenmektedir. Bu dönüşüm, muhasebecileri gelecekte iş dünyasının vazgeçilmez bir parçası haline getirecektir.

Anahtar Kelimeler : Muhaebe, Muhasebe Tarihi, Dijital Muhasebe

GÜNÜMÜZ TEKNOLOJİSİNDE YAPAY ZEKANIN TARİHÇESİ

Doç. Dr. Ali ANTEPLİ

Selçuk Üniversitesi/Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi,
ali.antepli@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 000-00001-9939-2443

Öğr. Gör. Memiş KARAER

Selçuk Üniversitesi/Akören Ali Rıza Ercan MYO,
mkaraer@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-00001-5187-3790

ÖZET

Yapay zekâ kavramı, ilk olarak 1956'da Dartmouth Konferansı'nda ortaya atılmış olsa da kökleri, insanlık tarihindeki muhakeme ve bilgi teorilerine dayanır. Alan Turing, yapay zekânın fikir babası olarak kabul edilir; onun geliştirdiği Turing Makinesi ve Turing Testi, bilgisayar biliminin temellerini atmıştır. II. Dünya Savaşı sırasında Turing'in kriptanaliz çalışmaları, makine zekâsı düşüncesinin doğmasına yol açmıştır. 1940'lardan itibaren elektronik bilgisayarlar, sinir ağları teorileri ve programlama dillerinin (LISP, Prolog) geliştirilmesi yapay zekâ araştırmalarını hızlandırmıştır. 1980'li yıllarda endüstride kullanılmaya başlayan yapay zekâ, Japonya'nın 5. Kuşak Projesi gibi önemli atılımlarla gelişmiştir. 1990'lardan itibaren askeri sistemler, uzman sistemler ve otonom teknolojiler, yapay zekânın kullanım alanlarını genişletmiştir. 2000'li yıllarda ise yapay zekâ; sağlık, finans, eğitim, hukuk ve üretim gibi pek çok sektörde kritik roller üstlenmiştir. Siri, Alexa gibi kişisel asistanlar, otonom araçlar ve büyük veri analitiği yapay zekânın gündelik yaşamdaki yaygın uygulamalarıdır. Yapay zekâ teknolojisi, insan zekâsını taklit eden sistemlerden, karar verme, öğrenme, optimizasyon gibi yeteneklere sahip daha gelişmiş çözümler üretebilen yapılar haline dönüşmüştür. Yapay zekânın ekonomik ve teknik altyapı gereklilikleri, iş dünyasında yeni yatırım ve istihdam stratejilerini zorunlu kılmaktadır. Gelecekte yapay zekâ, insan ötesi bilişsel yeteneklere sahip sistemlere dönüşerek teknoloji ve toplumsal yaşamda devrim yaratma potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler : Yapay Zeka, Dijital Dünya, Dijital Muhasebe

DİJİTAL ÇAĞDA ÇEVİK (AGILE) MUHASEBE VE İŞLETMELER ÜZERİNE ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Elçin DALKILIÇ

Yozgat Bozok Üniversitesi,

elcin.eren@yobu.edu.tr - 0000-0001-5939-8584

Arş. Gör. Çağrı KÖYLÜ

Yozgat Bozok Üniversitesi,

cagri.koylu@yobu.edu.tr - 0000-0002-7869-0529

ÖZET

Son zamanlarda popülerliği gitgide artan yapay zekâ ve makine öğrenmesi teknikleriyle birlikte muhasebede yapılan günlük kayıtlar, raporlamalar, denetim ve bunun gibi işlemler muhasebe yazılımlarıyla çok daha kolay ve hızlı hale gelmiştir. İlk olarak bir yazılım olarak ortaya çıkan çeviklik çeşitli alanlarda kendine yer bulmuştur. Çeviklik kavramı genel olarak değişim yaratma ve değişimlere hızlı yanıt verme olarak tanımlanmakta ve işletmelere stratejik bir esneklik sunmaktadır. Özellikle pandemi dönemi ve sonrasında bu kavramın önemi daha çok ortaya çıkmış, çevik organizasyona sahip işletmeler piyasadaki değişimlere hızlı bir şekilde ayak uydurarak müşteri ihtiyaçlarına daha hızlı bir şekilde cevap vermişlerdir. Muhasebe meslek mensuplarının hızla değişen iş ortamlarına daha hızlı ve daha etkili bir şekilde yanıt vermesini sağlayan çevik muhasebe iş dünyasında giderek önem kazanmaktadır. Bununla birlikte iş dünyasında değişim ve dönüşüm süreklilik arz ettiği için muhasebe meslek mensuplarının bu değişime ayak uydurmak zorunda olması kaçınılmazdır. Bu çalışmada çevik muhasebe uygulamalarının işletmeleri nasıl etkileyeceği ve işletmelere nasıl değer katacağı araştırılmıştır. Literatürde çevik muhasebe ile ilgili çok az sayıda çalışma bulunması sebebiyle uluslararası literatürden yararlanılarak çeviklik ve çevik muhasebe kavramı hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Literatür değerlendirildiğinde; muhasebe uygulamalarında çeviklik kavramının en yaygın etkisinin maliyetlerin optimizasyonu, yönetim muhasebesi ve

denetim alanlarında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca muhasebede çeviklik anlayışının benimsenmesi muhasebe bilgi sisteminde esnekliği artırarak daha hızlı karar alınmasını ve kaynakların etkin bir şekilde yönetilmesini sağlayacak ve dolayısıyla firma performansını arttırabilecektir. Çevik muhasebe, işletmeler için birçok fayda sağlayacak olmasının yanı sıra karşılaşılabilecek çeşitli zorlukları da barındırmaktadır. Çevik muhasebe için çalışacak personelin eğitimi ve teknolojik altyapının uygunluğu bu zorluklara örnek olarak gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çeviklik, Çevik Muhasebe, Dijitalleşme

AGILE ACCOUNTING IN THE DIGITAL AGE AND ITS EFFECTS ON BUSINESS

ABSTARCT

With the increasing popularity of artificial intelligence and machine learning techniques, routine accounting tasks such as daily recordings, reporting, auditing, and similar processes have become much easier and faster through accounting software. Initially emerging as a software concept, agility has found applications in various fields. Agility is generally defined as creating change and responding quickly to changes, providing businesses with strategic flexibility. The importance of this concept became even more evident during and after the pandemic period, as businesses with agile organizations adapted swiftly to market changes and responded more quickly to customer needs. Agile accounting, which enables accounting professionals to respond more rapidly and effectively to rapidly changing business environments, is gaining increasing importance in the business world. However, since change and transformation are continuous in the business world, it is inevitable for accounting professionals to adapt to this change. This study investigates how agile accounting practices will affect businesses and how they can add value to them. Due to the limited number of studies on agile accounting in the literature, evaluations have been made about the concepts of agility and agile accounting by utilizing international literature. When the literature is reviewed, it is observed that the most common impacts of the agility concept in accounting practices are in the areas of cost optimization, management accounting, and auditing. Additionally, adopting the agility approach in accounting increases flexibility in the accounting information system, facilitates faster decision-making, and ensures the efficient management of resources, thereby improving firm performance. While agile accounting provides numerous benefits for businesses, it also entails various challenges. Examples of these challenges include the training

of personnel who will work in agile accounting and the suitability of the technological infrastructure.

Keywords: Agility, Agile Accounting, Digitalization

DIŞ TİCARETTE ÖDEME YÖNTEMLERİ: GELENEKSEL VE BLOKZİNCİR TABANLI YAKLAŞIMLAR

PAYMENT METHODS IN FOREIGN TRADE: TRADITIONAL AND BLOCKCHAIN-BASED APPROACHES

Doç. Dr. Gizem KIRBAŞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak İşletme Fakültesi,

gizemkirbas@mehmetakif.edu.tr – 0000-0003-1125-1772

Aysun ÇATAK

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

aysuncatakatalay@hotmail.com - 0009-0005-5738-1953

ÖZET

Bu çalışmada, dış ticarete kullanılan ödeme yöntemlerini geleneksel ve Blokzincir tabanlı sistemler üzerinden karşılaştırmaktadır. Geleneksel ödeme yöntemlerinin uzun yıllardır güvenli ve düzenleyici temellere dayandığı, ancak teknolojik gelişmelerin bu yöntemlerin sınırlarını zorladığı vurgulanmaktadır. Blokzincir teknolojisinin merkezi olmayan yapısı, işlem hızını artıran ve maliyetleri düşüren özellikleriyle dış ticaret ödeme sistemlerinde önemli bir değişim sağladığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, Blokzincir tabanlı yöntemlerin yaygınlaşmasının önünde regülasyon eksiklikleri ve hukuki belirsizlikler gibi engeller bulunduğu ifade edilmektedir. Çalışmanın sonucunda, dış ticarete hız ve maliyet avantajını korurken güvenlik ve düzenleyici uyumluluk sağlamak için geleneksel ve Blokzincir tabanlı yöntemler arasında bir denge kurulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Blokzincir, Dış Ticaret, Ödeme Yöntemleri

ABSTRACT

This study compares the payment methods used in foreign trade through traditional and blockchain-based systems. It highlights that traditional payment methods have been based on secure and regulated foundations for many years, but technological developments have pushed the limits of these methods. It is stated that blockchain technology, with its decentralized structure, offers a significant change in foreign trade payment systems, increasing transaction speed and reducing costs. However, it also notes that there are barriers to the widespread use of blockchain-based methods, such as regulatory shortcomings and legal uncertainties. The study concludes that a balance should be struck between traditional and blockchain-based methods to

ensure security and regulatory compliance while maintaining speed and cost advantages in foreign trade.

Keywords : Blockchain, Foreign Trade, Payment Methods

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK MUHASEBESİ VE RAPORLAMASI: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin İSKENDER⁽¹⁾

⁽¹⁾Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi,
Sakarya Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü
hiskender@subu.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-5654-9962

ÖZET

Sürdürülebilirlik muhasebesi, ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri bütüncül bir şekilde ele alan bir muhasebe alt dalıdır.

Geleneksel muhasebenin yalnızca finansal bilgilere odaklanması, sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda işletmelerin performanslarını değerlendirme ve geliştirme süreçlerinde yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda sürdürülebilirlik muhasebesi, hem finansal hem de finansal olmayan bilgilerin toplanması ve raporlanması yoluyla işletmelerin stratejik karar alma süreçlerini desteklerken, şeffaflık ve hesap verebilirliği artırmaktadır.

Bu çalışmada, sürdürülebilirlik muhasebesi ve raporlamasına yönelik literatür taraması yapılmış ve bu alanın kavramsal çerçevesi detaylandırılmıştır. Çalışma, Global Reporting Initiative (GRI) gibi uluslararası standartların işletmelerin sürdürülebilirlik performanslarını değerlendirmedeki etkisini ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu raporlama yaklaşımlarını incelemiştir. Ayrıca, sürdürülebilirlik muhasebesinin Türkiye'deki uygulamaları ve yasal düzenlemelere ilişkin örnekler değerlendirilmiştir.

Ulaşılan sonuca göre, sürdürülebilirlik muhasebesi ve raporlamasının sadece işletme performansını artırmakla kalmayıp, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik, sosyal sorumluluk ve ekonomik kalkınmayı da desteklediği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Muhasebesi, Sürdürülebilirlik Raporlaması, Çevresel Etki Yönetimi, Global Reporting Initiative, Kurumsal Şeffaflık

KARBON MUHASEBESİ: KÜRESEL VE YEREL PERSPEKTİFTE EĞİTİM PROGRAMLARI

Dr. Öğretim Üyesi Fatma KARAKAYA DEMİRKUTLU

Aksaray Üniversitesi,

fkarakaya@aksaray.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5915-2047

ÖZET

Son yüzyılda iklim değişikliği ve çevresel sürdürülebilirliğin küresel öncelikler arasında yer almasıyla birlikte ortaya çıkan ve hızla gelişen karbon muhasebesi, sera gazı emisyonlarının ölçülmesi, izlenmesi, raporlanması ve yönetilmesi süreçlerini kapsayan bir muhasebe dalıdır. Bu disiplin, şirketlerin, kurumların ve ülkelerin karbon ayak izlerini hesaplayarak iklim değişikliği üzerindeki etkilerini azaltmaya yönelik stratejiler geliştirmelerine olanak tanır. Bu çalışmada, karbon muhasebesi alanında dünyada ve Türkiye’de sunulan sertifika ve eğitim programları incelenmiştir. Dünyada, özellikle çevre bilinci yüksek ülkelerde çeşitli üniversiteler bu konuda kapsamı eğitimler sunmaktadır. Colorado State Üniversitesi, California Üniversitesi, Columbia Üniversitesi, Kuzey Arizona Üniversitesi ve Stanford Üniversitesi gibi önde gelen kurumlar, karbon muhasebesi eğitimlerini lisanstan yüksek lisans seviyesine kadar çeşitlendirmektedir. Bu programlar, karbon emisyonlarının hesaplanması, yönetilmesi ve azaltılmasına yönelik teorik ve uygulamalı bilgiler sunmaktadır. Türkiye’de karbon muhasebesi, genellikle muhasebe, işletme ve çevre mühendisliği bölümlerinde ele alınmaktadır. Ancak bu alanda doğrudan “karbon muhasebesi” adıyla bir lisans dersine yaygın olarak rastlanmamaktadır. Bununla birlikte, bazı üniversitelerin ders programları ve sürekli eğitim merkezleri karbon muhasebesine yönelik özel içerikler sunmaktadır. Bahçeşehir Üniversitesi’nde lisansüstü programlarda verilen “Endüstriyel Ekoloji” dersinde, çevre muhasebesi, karbon ve su ayak izleri gibi konular işlenmektedir. Ayrıca, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi ve Atılım Üniversitesi gibi kurumlar, kurumsal karbon ayak izi hesaplama ve raporlama alanında sertifika programları düzenlemektedir. Bu programlar, şirket ve kurumların karbon emisyonlarını daha iyi yönetebilmesi için önemli katkılar sunmaktadır. Karbon muhasebesi, iklim değişikliğiyle mücadelede kritik bir aracı olarak ön plana çıkmakta ve sürekli artan önemi nedeniyle lisans, yüksek lisans ve sertifika programlarına daha fazla dahil edilmektedir. Çevre bilincinin ve sürekliliğin önem kazandığı dönemimizde, karbon muhasebesinin daha geniş kitlelere ulaşması için akademik ve profesyonel programların yaygınlaştırılması büyük bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Karbon Muhasebesi, Eğitim Programları, Çevresel Sürdürülebilirlik, Karbon Ayak İzi

CARBON ACCOUNTING: GLOBAL AND LOCAL PERSPECTIVES ON EDUCATIONAL PROGRAMS

Dr. Öğretim Üyesi Fatma KARAKAYA DEMİRKUTLU

Aksaray University,

fkarakaya@aksaray.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5915-2047

ABSTRACT

Over the past century, carbon accounting has emerged and rapidly evolved as a field in response to the increasing prioritization of climate change and environmental sustainability on the global agenda. Carbon accounting encompasses processes such as measuring, monitoring, reporting, and managing greenhouse gas emissions. This discipline enables companies, institutions, and nations to calculate their carbon footprints and develop strategies to mitigate their impact on climate change. This study examines certification and educational programs in the field of carbon accounting offered globally and in Turkey. Globally, especially in countries with high environmental awareness, various universities offer comprehensive training in this area. Institutions such as Colorado State University, University of California, Harvard Extension School, Columbia University, Northern Arizona University, University of Wisconsin-Madison, and Stanford University provide diversified carbon accounting programs ranging from undergraduate to graduate levels. These programs offer both theoretical and practical knowledge on calculating, managing, and reducing carbon emissions. In Turkey, carbon accounting is generally addressed within accounting, business, and environmental engineering departments. However, dedicated undergraduate courses specifically titled “carbon accounting” are not commonly found. Nevertheless, some universities’ curricula and continuing education centers offer specialized content on carbon accounting. For instance, the “Industrial Ecology” course offered in Bahçeşehir University’s graduate programs covers topics such as environmental accounting, carbon footprints, and water footprints. Additionally, institutions such as Boğaziçi University, Istanbul Technical University, Erciyes University, Ege University, Bursa Uludağ University, and Atılım University organize certification programs focusing on corporate carbon footprint calculation and reporting. These programs make significant contributions to helping companies and institutions better manage their carbon emissions. Carbon accounting is gaining prominence as a critical tool in combating climate change and is increasingly being integrated into undergraduate, graduate, and certification programs. In an era where environmental awareness and sustainability are becoming more critical, the widespread dissemination of academic and professional programs in carbon accounting is an essential necessity.

Keywords: Carbon Accounting, Educational Programs, Environmental Sustainability, Carbon Footprint

ULUSLARARASI PARA SİSTEMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Fatih KONAK

Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
fatihkonak@hitit.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-6917-5082

Doç. Dr. Yasin ŞEKER

Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
yasinseker@hitit.edu.tr ORCID ID: 0000-0003-0513-7682

Fatih YAKTU

Bilgisayar İşletmeni, Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
fatihyaktu@hitit.edu.tr ORCID ID: 0009-0006-8121-4044

ÖZET

Uluslararası para sistemi, küresel ekonominin istikrarını ve düzenini sağlamak için kullanılan temel bir mekanizma olup ülkeler arasındaki ticaret ve finansal ilişkilerde önemli bir rol oynamaktadır. Bu sistemin tarihsel gelişimi, Bretton Woods Anlaşması'ndan günümüze kadar birçok dönüşüm geçirmiş ve küresel ekonomik krizler, döviz kuru dalgalanmaları ve uluslararası ticaret politikalarındaki değişimler gibi faktörlerden etkilenmiştir. Özellikle, sabit döviz kuru sisteminden esnek döviz kuru sistemine geçiş uluslararası para sisteminin evriminde önemli bir kırılma noktası oluşturmıştır. Bu çalışmanın amacı, 1954-2024 yılları arasında uluslararası para sistemi üzerine yayımlanan akademik çalışmaları analiz ederek bu alandaki gelişmeleri ortaya koymaktır. Scopus veri tabanında "International Monetary System" anahtar kelimesiyle yapılan taramalarda, yalnızca hakemli makaleler incelenmiş ve yıllara göre yayın eğilimleri, en çok atıf yapılan çalışmalar, önde gelen yazarlar ve uluslararası iş birlikleri gibi bibliyometrik göstergeler değerlendirilmiştir. Elde edilen bulguların, literatürdeki mevcut eğilimleri ve uluslararası para sisteminin gelecekteki yönelimleri hakkında önemli ipuçları sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Para Sistemi, Ekonomik İstikrar, Finansal Küreselleşme

A REVIEW ON INTERNATIONAL MONETARY SYSTEMS

Abstract

An essential tool for stabilizing and controlling the world economy, the international monetary system also has a significant impact on international commerce and financial ties. Since the Bretton Woods Agreement, this system has had several changes in its historical evolution, influenced by things like changes in international trade policy, exchange rate variations, and worldwide economic crises. One significant turning point in the development of the global monetary system was the switch from a fixed exchange rate system to a flexible exchange rate system. By examining scholarly works on the international monetary system published between 1954 and 2024, this study seeks to shed light on advancements in this area. By using the phrase "International Monetary System" to search the Scopus database, only peer-reviewed papers were examined, and bibliometric indicators such year-by-year publishing trends, the most cited works, top authors, and international partnerships were assessed. It is anticipated that the results

will offer significant hints regarding the present literary trends and the future paths of the global monetary system.

Keywords: International Monetary System, Economic Stability, Financial Globalisation

BLOCKCHAIN'İN MUHASEBE VE FİNANS LİTERATÜRÜNDEKİ YÜKSELİŞİ: 2016-2024 DÖNEMİ ANALİZİ

Yasin ŞEKER

Doç. Dr., Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
yasinseker@hitit.edu.tr ORCID ID: 0000-0003-0513-7682

Fatih KONAK

Prof. Dr., Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
fatihkonak@hitit.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-6917-5082

Hülya ŞAR

Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
hulya.ozdemir07@hotmail.com ORCID ID: 0009-0002-3784-3397

ÖZET

Bu çalışma muhasebe ve finans alanlarında blockchain teknolojisinin akademik literatüre olan etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Blockchain'in şeffaflık, güvenlik ve veri doğruluğu gibi özellikleri, muhasebe ve finans uygulamalarında devrim niteliğinde değişikliklere yol açmış ve bu konular üzerine artan bir akademik ilgi doğurmuştur. Çalışma, 2016-2024 yılları arasında yayımlanan blockchain ile muhasebe ve finans kavramlarının bir arada ele alındığı akademik makaleleri kapsamaktadır. Bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak Scopus veri tabanında "accounting," veya "finance" ve "blockchain" kelimeleriyle yapılan taramalarda hakemli makaleler incelenmiştir. Bulgular, yıllara göre yayın eğilimleri, etkili yazarlar, öne çıkan dergiler ve uluslararası iş birlikleri üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışmanın, blockchain teknolojisinin muhasebe ve finans literatüründe oluşturduğu etkileri ortaya koyması ve gelecekteki araştırmalar için yeni yollar açması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Blockchain, Muhasebe, Finans, Teknolojik Yenilikler

The Rise of Blockchain in Accounting and Finance Literature: Analysing The Period 2016-2024

Abstract

The purpose of the research is to assess how blockchain technology has affected scholarly accounting and finance literature. The characteristics of blockchain, namely its openness, security, and data veracity, have revolutionized accounting and financial procedures and sparked a growing interest in these subjects among academics. The research includes scholarly works that examine blockchain in conjunction with accounting and finance topics that were published between 2016 and 2024. Only peer-reviewed papers were examined using the bibliometric analysis approach, which involved searching the Scopus database using the words "accounting" or "finance" and "blockchain". Publication patterns by year, well-known authors, prestigious journals, and worldwide partnerships were used to assess the results. The study is anticipated to provide light on how blockchain technology has affected accounting and finance literature and pave the way for new lines of inquiry.

Keywords: Blockchain, Accounting, Finance, Technological Innovations

Sürdürülebilir Çevre Bilinci Kapsamında Önlisans Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Öğr.Gör.Dr. Nurcan GÜNCE

Kocaeli Üniversitesi,Hereke Ömer İsmet Uzunyol MYO,Muhasebe ve Vergi Uygulama
Bölümü

Hereke,Kocaeli

nurcan.gunce@kocaeli.edu.tr

ORCID NO:0000-0003-0065-6694

Doç.Dr.Gönül KONAKAY

Kocaeli Üniversitesi,Hereke Ömer İsmet Uzunyol MYO,Muhasebe ve Vergi Uygulama
Bölümü

Hereke,Kocaeli

gkonakay@kocaeli.edu.tr

ORCID NO:0000-0002-4113-8992

Özeti

Ön lisans öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumlarını ve bu tutumların davranışlarına nasıl yansıdığını araştırmaktadır. Araştırma, Kocaeli Üniversitenin çeşitli Meslek Yüksekokullarındaki Muhasebe ve Vergi Uygulama Bölümü öğrencilerinden toplanan verilerle gerçekleştirilmiştir. Veriler, Güven, E. (2013) tarafından geliştirilen ‘ Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi’ ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Veriler spss 29.0 programında betimsel analizlere tabi tutulmuştur.

Bulgular: öğrencilerin büyük çoğunluğunun çevre sorunlarına karşı duyarlı olduğunu göstermiştir. Özellikle, çevresel bilincin yüksek olduğu öğrencilerin, geri dönüşüm yapma, enerji tasarrufu sağlama ve çevreyi koruma konularında aktif olarak davrandıkları ortaya çıkmıştır.. Bunun yanı sıra, çevresel eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının, öğrencilerin tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Bu çalışmada, üniversitelerde çevre bilincini artırıcı programların ve faaliyetlerin önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca, genç nesillerin çevresel tutum ve davranışlarının, sürdürülebilir gelecek için kritik bir rol oynayabileceğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Çevre Bilinci, Çevre sorunları, MYO Öğrencileri Çevre Bilinci

*Güven, E. (2013). Çevre Sorunlarına Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 411-430. <http://gefad.gazi.edu.tr/article/view/5000078376>

ABSTRACT

It investigates the attitudes of associate degree students towards environmental problems and how these attitudes are reflected in their behaviors. The research was carried out with the data collected from the students of the Department of Accounting and Tax Practice in various Vocational Schools of Kocaeli University. The data were obtained by using the scale of 'Development of the Attitude Scale Towards Environmental Problems and Determination of the Attitudes of Teacher Candidates' developed by Güven, E. (2013). The data were subjected to descriptive analysis in SPSS 29.0 program.

Results: It was shown that the majority of the students were sensitive to environmental problems. In particular, it has been revealed that students with high environmental awareness are active in recycling, saving energy and protecting the environment. In addition, it has been determined that environmental education and awareness-raising activities positively affect students' attitudes and behaviors.

This study emphasizes the importance of programs and activities to increase environmental awareness in universities. It also draws attention to the fact that the environmental attitudes and behaviors of younger generations can play a critical role for a sustainable future.

Keywords: Sustainable Environmental Awareness, Environmental problems, Vocational School Students Environmental Awareness

KAVAK AĞAÇLARININ TMS 41 TARIMSAL FAALİYETLER STANDARDI KAPSAMINDA MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Murat GUTNU

Mardin Artuklu Üniversitesi, muratgutnu@artuklu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3547-0729

Yüksek Lisans Öğrencisi Cüneyt YAŞAR

Mardin Artuklu Üniversitesi, cuneytyshr@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-6231-5611

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, tarım işletmeciliği alanlarından kavak ağaçlarını TMS 41 Tarımsal Faaliyetler Standardı (TMS-41) çerçevesinde muhasebe işlemlerini incelemektir. Çalışmada öncelikle TMS-41 açıklanmış ve standartla ilgili literatür taraması yapılmış daha sonra bir uygulama örneğine yer verilmiştir. Bu kapsamda Mardin’de faaliyet gösteren kavak üretim işletmesine ait veriler, örnek olay (case study) yöntemi kullanılarak incelenmiştir. TMS-41 kapsamında kavak ağaçlarının muhasebeleştirme ve değerlendirme kayıtları yapılmıştır. Çalışma sonuçlarının kavak ağacı üretimi yapan işletmelere ve literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: TMS-41, Tarım, Kavak Ağaçları.

Jel Sınıflandırması: M40, M41

ACCOUNTING OF POPLAR TREES WITHIN THE SCOPE OF IAS-41 AGRICULTURAL ACTIVITIES STANDARD

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the accounting transactions of poplar trees in agricultural management areas within the framework of IAS 41 Agriculture Standard (IAS-41). In the study, firstly IAS-41 was explained and the literature review related to the standard was conducted and then an application example was given. In this context, the data of the poplar production enterprise operating in Mardin was examined using the case study method. The accounting and valuation records of poplar trees were made within the scope of IAS-41. It is evaluated that the results of the study will contribute to the enterprises producing poplar trees and the literature.

Keywords: IAS-41, Agriculture, Poplar Trees.

Jel Codes: M40, M41

Türkiye’de Sosyal Hizmet Eğitiminde Toplumsal Cinsiyet Derslerinin İncelenmesi: Bir Doküman Analizi

Dr. Öğrencisi, Dilan GÜNDOĞAN¹,

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi-Gülhane, gundogandilan13@gmail.com- ORCID ID:0000-0003-1369-2360

ÖZET

Toplumsal cinsiyet bireylerin toplumsal rollerini ve kimliklerini şekillendiren temel bir kavram olarak sosyal hizmet disiplininin odağında yer almaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sosyal adalet ve insan hakları ilkeleri doğrultusunda sosyal hizmet uzmanlarının sahip olması gereken önemli bir duyarlılık alanıdır. Türkiye’de sosyal hizmet eğitiminin bu alana ne ölçüde katkı sağladığı özellikle müfredatta yer alan toplumsal cinsiyet derslerinin kapsamı ve niteliği üzerinden değerlendirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda çalışma Türkiye'deki sosyal hizmet bölümlerinin müfredatlarında toplumsal cinsiyet derslerinin mevcut durumunu analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada, Türkiye’de sosyal hizmet eğitimi veren 52 devlet ve 15 vakıf üniversitesinin müfredatları doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. YÖK Atlas verileri kullanılarak belirlenen üniversitelerin resmi internet siteleri üzerinden sosyal hizmet bölümlerine ait müfredatlara erişilmiştir. Çalışmada, müfredatlarda yer alan toplumsal cinsiyet derslerinin varlığı, bu derslerin zorunlu ya da seçmeli olması, AKTS değerleri ve dönem dağılımları gibi unsurlar detaylı bir şekilde analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları, toplumsal cinsiyet derslerinin sosyal hizmet eğitimine daha sistematik bir şekilde entegre edilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir. Bu derslerin zorunlu hale getirilmesi ve içeriklerinin daha kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi, sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliği odaklı mesleki bilgi ve becerilerini arttıracakı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: sosyal hizmet eğitimi, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, doküman analizi

ABSTRACT

Gender is a fundamental concept that shapes individuals' social roles and identities, and is therefore at the centre of social work as a discipline. It is imperative that social workers demonstrate sensitivity to the issue of gender equality, in alignment with the principles of social justice and human rights. It is essential to evaluate the extent to which social work education in Turkey contributes to this field, particularly in terms of the scope and quality of gender courses included in the curriculum. In this context, the objective of this study is to analyse the current status of gender courses in the curricula of social work departments in Turkey.

In this study, the curricula of 52 state and 15 foundation universities offering social work education in Turkey were analysed through a document analysis method. The curricula of social work departments were accessed through the official websites of the universities using YÖK Atlas data. The presence of gender courses in the curricula, their compulsory or elective status, ECTS values and semester distributions were analysed in detail.

The results of the research indicate the necessity of integrating gender courses into social work education in a more systematic manner. It is hypothesised that the implementation of compulsory courses and the enhancement of their content will facilitate the acquisition of professional knowledge and skills among social workers, with a particular emphasis on gender equality.

Keywords: social work education, gender inequality, document analysis.

ÇOCUK ÇALIŞANLARIN 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU, 4857 SAYILI İŞ KANUNU VE ILO SÖZLEŞMELERİNDE YERİ

Dr.Esin ŞENOL

Hazine ve Maliye Bakanlığı, esin.cicek@hmb.gov.tr., <https://orcid.org/0009-0001-7999-5500>

ÖZET

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda (DMK) yer alan çocuk kavramı ile 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan çocuk çalışan kavramları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Anne ve/veya babası memur olan çocuklar ile ilgili düzenlemeler vardır. Çocuk yaşta çalışma ile ilgili olarak sadece memuriyete giriş yaşını düzenleyen 40.maddede bir düzenleme mevcuttur. Buna göre küçüğün Devlet memurluğuna atanabilmesi için bir meslek veya sanat okulunu bitirmiş olması en az 15 yaşını doldurması ve Türk Medeni Kanunu'nun 12.maddesine göre kazai rüşt kararı almış olması gerekmektedir. Bu düzenlemede, 15 yaşın altında çalışmamakla beraber bir meslek veya sanat okulunu bitirmiş olmak ve kazai rüşt kararı alma koşulu getirilerek küçüğün çalışmasına sınırlama getirilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu ve bu Kanunun uygulanmasını göstermek üzere çıkarılan Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerinde çocuk işçi 14 yaşını bitirmiş 15 yaşını doldurmamış ilköğretimini tamamlamış kişiyi; genç işçi ise 15 yaşını tamamlamış 18 yaşını tamamlamamış kişiyi ifade etmektedir. 18 yaşını doldurmamış küçüklerin (çocuk işçi, genç işçi) tek başına iş sözleşmesi yapma ehliyeti yoktu. Bunun için kanuni temsilcilerinin izni gerekmektedir. Bu izin verilene kadar sözleşme hükümsüzdür.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) çocuk işçiler hakkında bir dizi sözleşmesi bulunmaktadır. Bu sözleşmelerde iş kollarına göre küçükler için farklı asgari yaş sınırları belirlenmiştir. Türkiye'nin de kabul ettiği çocuk çalışanlar ile ilgili ILO sözleşmeleri; 15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi, 58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi, 59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi, 123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi, 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi, 182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi olarak sıralanır. Bu çalışmada çocuk çalışanların 657 sayılı DMK, 4857 sayılı İş Kanunu ve ILO Sözleşmelerindeki yeri ve önemine yer verilirken ilgili kanun ve sözleşmelerdeki çocuk işçilerle ilgili farklılıklara değinilerek karşılaştırmalı bir analiz yapılacaktır. Bu kapsamda ele alındığında çocuklar geleceğimizdir ve onların haklarına saygı duymamız gereklidir.

Anahtar Kelimeler : 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (DMK), 4857 sayılı İş Kanunu, ILO sözleşmeleri, çocuk çalışanlar.

**THE PLACE OF CHILD EMPLOYEES
IN THE CIVIL SERVANTS LAW NO. 657, LABOR LAW NO. 4857
AND ILO CONVENTIONS
Dr.Esin ŞENOL**

Hazine ve Maliye Bakanlığı esin.cicek@hmb.gov.tr., <https://orcid.org/0009-0001-7999-5500>

ABSTRACT

There are differences between the concept of child in the Civil Servants Law No. 657 (DMK) and the concept of child employee in the Labor Law No. 4857. There are regulations regarding children whose parents are civil servants. There is a regulation regarding child employment in Article 40, which only regulates the age of entry into civil service. Accordingly, in order for the minor to be appointed as a civil servant, he must have graduated from a vocational or art school, be at least 15 years old, and have reached the age of majority according to Article 12 of the Turkish Civil Code. In this regulation, although minors under the age of 15 cannot work, they are required to have graduated from a vocational or art school and to have reached the age of majority, thus limiting the employment of minors. According to the provisions of the Labor Law No. 4857 and the Regulation on the Procedures and Principles of Employment of Child and Young Workers, which was issued to demonstrate the implementation of this Law, a child worker means a person who is over 14 years of age and who is under 15 years of age and has completed primary education; Young worker refers to a person who has completed the age of 15 and has not completed the age of 18. Minors (child workers, young workers) who were under the age of 18 did not have the capacity to enter into an employment contract on their own. For this, the permission of their legal representatives is required. Until this permission is given, the contract is void.

The International Labor Organization (ILO) has a number of conventions on child labor. In these contracts, different minimum age limits are determined for minors depending on the line of business. ILO conventions regarding child workers, which Turkey also accepts; Minimum Age (Trimmers and Shooters) Convention No. 15, Minimum Age (Maritime) Convention No. 58, Minimum Age (Industrial) Convention No. 59, Minimum Age (Underground Works) Convention No. 123, Minimum Age (Underground Works) Convention No. 138 Minimum Age Convention No. 182

as Convention on Urgent Action for the Prohibition and Elimination of the Worst Forms of Child Labor are sorted. In this study, while the place and importance of child workers in DMK No. 657, Labor Law No. 4857 and ILO Conventions will be included, a comparative analysis will be made by touching on the differences regarding child workers in the relevant laws and contracts. Considered in this context, children are our future and we need to respect their rights.

Key Words: Civil Servants Law No. 657 (DMK), Labor Law No. 4857, ILO conventions, child workers.

YAŞLILIK ÇALIŞMALARINDA YAŞLILIĞIN KADINLAŞMASI OLGUSU VE YAŞLI KADINLARIN GÜÇLENDİRİLMESİ

Doktorant Özlem ŞAKAR

Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı,

ORCID: 0009-0009-0431-035X

Prof. Dr. Harun CEYLAN

Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,

ORCID: 0000-0001-9047-2316

ÖZET

Yaşlı kadın nüfusunun artması sonucu gündeme gelmeye başlayan yaşlılığın kadınlaşması olgusu yaşlı kadınların toplumun tüm alanlarında yaşadıkları sorunlar karşısında daha savunmasız konumda olmalarına neden olmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın amacını yaşlı bireylere yönelik hazırlanmış çalışmalarda yaşlılığın kadınlaşması olgusuna yer veren çalışmaların incelenmesi ve güçlendirme yaklaşımı perspektifinde yaşlı kadınların dezavantajlılık durumlarına dair çözüm önerilerinin üretilmesi oluşturmaktadır. Araştırma nitel veri toplama araçlarından doküman incelemesiyle yürütülmüştür. Veriler öncelikle Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ve DergiPark'dan yapılan tarama sonucunda ulaşılan 5 doktora ve 8 yüksek lisans tezinden ve 2 makaleden elde edilmiş, daha sonra MAXQDA programı kullanılarak içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda yaşlılığın kadınlaşması kavramına yer veren ilk çalışmanın 2011 yılında yazıldığı ve bu yıldan itibaren bu konuda yazılmış çalışmaların çoğunlukla 2022 ve 2023 yılları arasında üretildiği, birçok çalışmanın türünün yüksek lisans tezi olduğu, çalışmaların birçoğunun sosyal hizmet ve sosyoloji alanlarında yazıldığı saptanmıştır. Çalışmaların çoğunda yaşlı kadınların dezavantajlılık durumlarına yeterince dikkat çekilmediği tespit edilmiştir. Bu nedenle yaşlı kadınları daha savunmasız konuma getiren sorunlara yönelik üretilen önerilerin de yeterli olmadığı saptanmıştır. Çalışmalar derinlemesine incelendiğinde bütün çalışmalarda yaşlı kadınların yaşlı erkeklerden daha uzun yaşaması ve yaşlı kadın nüfusunun yaşlı erkek nüfusundan daha fazla olması gibi durumların yaşlılığın kadınlaşması olgusunu ortaya çıkardığı tespit edilmiştir. Çalışmaların yarısından fazlasında yaşlı kadınların yaşlılığın kadınlaşmasından dolayı daha fazla yalnız ve dul yaşadıkları, daha yoksul ve sosyal güvenceden yoksun oldukları, hem kadın hem de yaşlı oldukları için cinsiyet eşitsizliğine ve ayrımcılığa daha çok maruz kaldıkları, daha uzun süreli sağlık sorunları yaşadıkları, daha çok ihmal ve istismara uğradıkları, daha fazla tek başına yaşama sürecini deneyimledikleri için psikolojik iyilik hali düzeylerinin düştüğü, gelirlerinin azalmasıyla birlikte daha fazla barınma sorunu yaşadıkları ve daha bakıma muhtaç oldukları saptanmıştır. Ayrıca yaşlılara yönelik politikaların belirlenmesinde ve

uygulanmasında toplumsal cinsiyetin daha fazla dikkate alınması gerekliliğinin de çalışmalarda vurgulanan öneriler arasında yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşlı Kadın, Yaşlılığın Kadınlaşması, Güçlendirme, Akademik Çalışma, İçerik Analizi

GENÇLERDE UYUŞTURUCU KULLANIMI ÜZERİNE YAPILAN ULUSLARARASI ARAŞTIRMALARIN İÇERİK ANALİZİ

CONTENT ANALYSIS OF INTERNATIONAL STUDIES ON DRUG USE AMONG YOUNG PEOPLE

Öğr. Gör. Dr., Rabia TATLIDİL¹, Öğr. Gör. Dr., Ramazan Rüçhan KAYA²

¹ Kafkas Üniversitesi, Susuz Meslek Yüksekokulu, rabiafettahoglu95@gmail.com -

0000-0002-5736-7175

²Uşak Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, ramazan.kaya@usak.edu.tr -

0000-0001-6520-1848

ÖZET

Genç bireyler arasında giderek artan uyuşturucu kullanımı bir sağlık sorunun yanı sıra toplumsal sorun haline gelmektedir. Uyuşturucu kullanan bireyler gerek kendilerine gerekse çevrelerine verdikleri zararlarla toplumsal düzen ve gelecek adına olumsuz durumlara sebep olmaktadır. Genç bireylerde uyuşturucu kullanımının artması ülkelerin gelecek nesilleri adına da kaygı verici olmaktadır. Bu kapsamda gençler arasında yayılım gösteren uyuşturucu kullanımına problemli konuların ortaya koyulması ve çözüm önerilerin sunulması önem arz etmektedir. Bu minvalde kurgulanan bu araştırmada gençlerde uyuşturucu kullanımına yönelik son 10 yılda yapılmış uluslararası araştırmalarda odaklanılan konuların ortaya koyulması ve bu doğrultuda gelecek çalışmalara yönelik öneriler sunulması hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında Web Of Science (WOS) veri tabanında 10.10.2024 tarihinde sırasıyla konu başlığında;"drug use" or "narcotic drug" or "narcotic habit" AND "health service" or "healtcare" or "health care" AND "teen" or "teenage" or "youth" or "young man" anahtar kelimeleri aranarak 263 çalışma tespit edilmiştir. Son 10 yılı kapsayacak şekilde, açık erişimli ve makale formatındaki yayınların sınırlandırılmasıyla elde edilen 97 uluslararası yayın içerik analizine tabii tutulmuştur. Araştırma sonucunda gençlerde uyuşturucu kullanımı üzerine en çok yayının Amerika Birleşik Devletleri (42) ve Kanada'da (14) yapıldığı tespit edilmiştir. Araştırmalarda en çok, çeşitli yaş gruplarından genç bireylerle (53) yönelik, nicel araştırma yöntemleri (60) kullanılan ve anket (35) aracılığıyla veri toplanan çalışmalar bulunduğu tespit edilmiştir. Son 10 yılda daha çok halk sağlığı (31) alanında yapılan araştırmaların ön plana çıktığı, "Madde Kullanımı Yönelimi" (37), "Gençlerin Ruh Sağlığı ve Uyuşturucu İlişkisi" (20) gibi temalarda araştırmaların yapıldığı görülmüştür. Araştırmalarda; "Uyuşturucu Kullanımının Sonuçları" (39) ve "Uyuşturucu Kullanımını Önleme Çalışmaları" (23) konularına odaklanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Uyuşturucu kullanımı, gençler, uluslararası araştırmalar, WOS, içerik analizi

İKLİM GÖÇÜ VE YEŞİL SOSYAL HİZMET

Shu-EMDR Terapisti Nursel YILDIZ

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

Doktora Öğrencisi

shu.nurselyildiz@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-1131-2402>

ÖZET

Küresel iklim değişikliği, dünya genelinde çevresel, ekonomik ve sosyal etkileriyle birlikte zorunlu göç hareketlerini tetiklemektedir. **İklim göçü**, iklim değişikliğinin doğrudan veya dolaylı etkileri sonucunda bireylerin veya toplulukların yaşam alanlarını terk etmek zorunda kaldığı göç hareketlerini ifade eder. İklim göçmenleri, yaşam alanlarının yok olması, su ve gıda güvenliğinin azalması gibi nedenlerle ciddi bir kırılganlık yaşamaktadır. Bu tür göç, genellikle kuraklık, sel, deniz seviyesinin yükselmesi, aşırı hava olayları ve doğal kaynakların tükenmesi gibi çevresel değişimlerden kaynaklanır. İklim göçü, gönüllü bir hareketten ziyade, hayatta kalma ve güvenlik arayışıyla şekillenen zorunlu bir göç türüdür. Göç eden bireyler, yeni yaşam alanlarında sosyal, ekonomik ve kültürel uyum sorunlarıyla karşı karşıya kalırken, aynı zamanda geride bırakılan bölgelerde de demografik ve ekonomik etkiler meydana gelir.

Yeşil sosyal hizmet, sosyal hizmet disiplininin çevresel sürdürülebilirlik, ekolojik adalet ve toplumsal refah ilkeleri temelinde şekillenen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, insan ile çevre arasındaki karşılıklı bağımlılığı vurgular ve çevresel sorunların bireylerin, toplulukların ve toplumların refahı üzerindeki etkilerini ele almayı amaçlar. Yeşil sosyal hizmet, iklim değişikliği, doğal afetler, çevresel kirlilik ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi çevresel krizlere yönelik müdahaleler geliştirmekle birlikte, bu krizlerin sosyal adaletsizlikle olan ilişkisini de dikkate alır. Bu çalışmada, iklim göçünün sosyal, ekonomik ve psikolojik boyutları ele alınarak, bu bağlamda yeşil sosyal hizmet yaklaşımının rolü, önemi ve yeşil sosyal hizmetin, hem bireylerin hem de toplulukların iklim değişikliğiyle başa çıkma kapasitesini artırmada nasıl bir araç olarak kullanılabileceğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: iklim göçü, sosyal hizmet, yeşil sosyal hizmet

TÜRKİYE’DE EMEKLİLİK YAŞININ AZALMASININ İKTİSADİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör, SEMİH ÇAĞAN ¹

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
semihcagan@mu.edu.tr- 0000-0003-2294-8508

ÖZET

Türkiye’de emeklilik hakkı koşulları 1990’ların başında değişti. Önceki yıllarda emekli olmak için belirli bir yaşa ulaşılması gerekiyordu. 1990’larda 25 yıllık (kadınlarda 20) prim ödemesi emeklilik için yeterli koşul oluyordu. 2000’li yıllarda yapılan yasal değişikliklerle yaş kriteri kadınlarda 58 ve erkeklerde 60 olarak belirlendi. Günümüzde Türkiye’de gerekli katkı payı ödeme süresini doldurmuş ancak yaş sınırına ulaşamamış bir grup insan var. Bu grup Türkiye’de EYT (Emeklilikte Yaşa Takılanlar) olarak ifade ediliyor. EYT’liler erken emekliliğe izin verilmesi noktasında baskı grubu oluşturuyorlar. Bu makale, örtüşen nesiller (OLG) modelinde azaltılmış emeklilik yaşının etkisini analiz etmektedir. Çalışmada Türkiye örneğini esnek bir kalibrasyonla, düşük emeklilik yaşı ile istikrarlı durumu ve yüksek emeklilik yaşı karşılaştırıyor. Bu çalışma, tüketici davranışı ve temel makroekonomik etkiler üzerine odaklanıyor.

Anahtar Kelimeler : Kamu emekliliği, Emeklilik yaşı, Örtüşen nesiller, Genel denge modelleri

ÇOCUĞU SOSYAL VE EKONOMİK DESTEK HİZMETİNDEN FAYDALANDIRILAN PARÇALANMIŞ AİLELERİN BAZI SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN YAŞAM DOYUMLARI İLE OLUMLU GELECEK BEKLENTİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Bengül KOCA BAY

KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

bengulkoca14@gmail.com - ORCID ID:0009-0007-3883-9839

ÖZET

Bu çalışmada, çocuğu sosyal ve ekonomik destek hizmetinden faydalandırılan parçalanmış ailelerin bazı sosyo-demografik özellikleri açısından yaşam doyumları ve olumlu gelecek beklentileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini, çalışma evrenini Elazığ Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne çocuğu Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetinden faydalandırılan parçalanmış aileler arasında belirlenen 211 toplam kişi oluşturmuştur. Araştırmada Yaşam Doyumu ve Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği kullanılmıştır. Anket yoluyla elde edilen veriler analizi, SPSS 25 programı ile analiz edilmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada parçalanmış ailelerden aile bütünlüğünü yitirdikten sonra gündelik yaşamda yaşanan güçler arasında “Ekonomik sorunlar ve ekonomik desteğe ihtiyaç duyma” ve “Çocuğun / çocukların bakımı ve sorumluluğunu yerine getirmede zorlanma” maddesini en fazla katılım göstermişlerdir. Ailelerin aile ve yakın çevreden yardım almadıklarını en fazla (%82.9) Sosyal Yardımlaşma Vakfı ve STK’lardan maddi destek aldıkları belirlenmiştir. %82.0 psikolojik destek almadıklarını %62.6’sinin aile danışmanlığı hizmeti hakkında bilgi sahibi olmadığı, %97.6 aile danışmanlığı hizmeti almadıklarını fakat %76.8 aile danışmanlık hizmeti almak istediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan parçalanmış ailelerin yaşam doyumları ifadelerine en düşük katılım “İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.”, “Yaşam koşullarım mükemmeldir.” ifadesine katılım göstermişlerdir. Ailelerin yaşam doyumları katılım düzeyleri ($x=10,36$) ortalaması ile ortalamanı altında yaşam doyum düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Ailelerin Olumlu Gelecek Beklenti ifadelerinden “Bazı güçlükler olsa da geleceğe iyimser bakıyorum” ve “Gelecekte yapmak istediklerimi gerçekleştirebilmek konusunda iyimserim.” ifadelerine en yüksek düzeyde (kararsızım) katılım göstermişlerdir. Araştırmaya katılan parçalanmış ailelerin yaşam doyumu ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. ($r:0.490$; $p<0.01$). Bu sonuca göre katılımcıların yaşam doyum düzeyi arttıkça olumlu gelecek beklentisinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Parçalanmış aile, yaşam doyumu, olumlu gelecek beklentisi

VERGİ MÜKELLEFLERİNİN TUTUM VE DAVRANIŞLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE TÜRKİYE’DE DURUM

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

hma@selcuk.edu.tr- ORCID: 0000-0001-9033-8248

Öğr. Gör Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

nihalay@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

ÖZET

Vergi günümüz devletlerinin en önemli ve en büyük gelir kaynağıdır. Vergilendirme yetkisi anayasadan kaynaklı olarak devletlere tanınmış yasal bir alanıdır. Vergiler mükellef ile devlet arasında bir alacak-borç ilişkisi doğurur. Vergilendirmenin pasif süjesi olarak mükelleflerin vergi hasılatını etkileyecek tutum ve davranışları çok sayıda faktör tarafından etkilenmektedir. Mükellef psikolojisi olarak ta değerlendirilen tutum ve davranışlar, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde de etkidir. Devletler vergilendirme yetkisini sınırsız olarak kullanamazlar. Bazı ilke ve kurallar, vergilendirme yetkisinin alanını daraltmaktadır. Aynı zamanda kamu harcamalarının bir sonucu olarak hizmetlerin de mükelleflerin talep ve beklentilerini karşılaması önemlidir. Dolayısıyla yapılan kamu harcamalarının etkinlik, verimlilik ve yerindeliği de vergi mükelleflerinin tutum ve davranışlarında etkilidir. Mükelleflerin yaş, eğitim, medeni durum, psikoloji, gelir seviyesi gibi faktörlerin yanı sıra vergilerin ahlakiliği, kamu harcamalarının yerindeliği, af yasaları, muafiyet ve istisna gibi uygulamalar da mükellef tutum ve davranışlarında etkili olabilmektedir. Türkiye’de vergi yapısı dolaylı vergiler lehine bir durum arz eder. Dolaylı vergiler mükellefi daha önceden belli olmadığı için, şahsi özellikler dikkate alınmaz. Bu nedenle Türkiye vergi sistemi adaletsizdir. Belli aralıklarla uygulamaya giren vergi afları, vergi cezalarının caydırıcı olmaması ve denetim yetersizliği gibi sorunlar, mükellef tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışma Türkiye’de vergi mükelleflerinin vergi karşısındaki tutum ve davranışlarını, kişisel özellikleri ve kamunun uygulamaları bağlamında irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi mükellefi, mükellef davranışları, vergi yapısı, vergi affı, denetimsizlik.

DÜNYADA BORÇ-DOĞA TAKASI ÖRNEKLERİ

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

hma@selcuk.edu.tr- ORCID: 0000-0001-9033-8248

Öğr. Gör Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

nihalay@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

ÖZET

İnsanların bireysel ve toplumsal ihtiyaçları, üretilen mal ve hizmetler ile karşılanır. Ekonomik faaliyetler, ister istemez dışsallık meydana getirirler. Hükümetler tarafından pozitif dışsallıklar, teşvik edilir ve ödüllendirilir. İnsana, diğer canlılara ve doğaya zararı olan negatif dışsallıklar ile hükümetlerin ve uluslararası kurum ve organizasyonların mücadele etmesi gerekir. Doğanın korunması, tahrip edilmemesi ve geleceğe en az zararla taşınması için küresel bir davranış oluşturulmalıdır. Dünyada en borçlu ülkeler az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerdir. Genellikle bu borçlar, yabancı ülke veya kurumlardan alınmıştır. Aynı zamanda doğanın korunması konusunda en kırılgan ülkeler yine bunlardır. Yağmur ormanları, resifler, mercan kayaları, okyanuslar, nesli tükenmekte olan maymun veya kuşlar gibi küresel kamusal malların finansmanı için tüm ülkelerin katkı sunması şarttır. Uluslararası anlaşmalarla ülkeler doğanın korunması ve geleceğe en az zararla aktarılması için bütçelerinden kaynak ayırmak zorundadırlar. Ekonomik krizler, sınır aşan göçler, gelir düşüklüğü gibi ülke ekonomilerinde yaşanan olumsuzluklar, iç ve dış borç ödemelerinin aksamasına ve hatta hiç ödenememesine neden olabilmektedir. İklim değişikliğine ve buna bağlı olarak doğal biyolojik çeşitlilik kaybına karşı en savunmasız olan ülkeler, bütçeleri borç yükü altında olduğundan genellikle dayanıklılığı güçlendirecek yatırımları karşılayamayan ülkelerdir. Çözülmemiş devlet borç krizi, sosyal, ekonomik ve çevresel kalkınmaya yapılan yatırımları ciddi şekilde tehdit ederek sürdürülebilir kalkınma hedeflerine doğru ilerlemeyi engellemektedir. Sürdürülemez kamu ve özel borcun bir kısmını iklim koruması için takas etmek için hızlı hareket etmek, borç sıkıntısı çeken borçlular için zamanında rahatlama sağlayabilir. Yerel ekonomilerin güçlendirilmesi için yerel yeşil işler oluşturulabilir, temiz teknolojilere yatırımlar teşvik edilebilir ve daha esnek bir ekonomik toparlanma sağlanabilir. Geliştirilecek yeni finansman yaklaşımları ile çevresel sorunlara karşı sisteme özgün perspektifler entegre edilebilir. Bu bağlamda gündeme gelen Borç-Doğa Takası (BDT) mekanizması ile gelişmekte olan ülkelerin borç yükümlülüğü hafifletilebilir ve aynı zamanda doğanın korunması sağlanabilir. BDT, ekonomik büyüme ile doğanın korunması ve sürdürülebilirliğini birlikte başarabilir. Bu çalışmada BDT özellikleri, bazı ülke örnekleri ve sonuçları anlatılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Borç-Doğa Takası, küresel kamusal mal, doğa, sürdürülebilirlik

TÜRKİYE'DEKİ VERGİ YAPISININ YANSIMALARI

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

hma@selcuk.edu.tr- ORCID: 0000-0001-9033-8248

Öğr. Gör Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

nihalay@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

ÖZET

Ülkeler ekonomik yönden gelişmiş ve az gelişmiş olarak sınıflandırılırlar. Gelişmişlik seviyelerine göre ülkeler, ekonomik ve sosyal ölçütler açısından farklılıklar arz etmektedir. Modern devletlerin en büyük ve önemli finansman kaynağı doğal olarak vergilerdir. Vergilerin alternatifi olarak para basmak veya borçlanmaya gitmek daima enflasyon baskısı yaratır. O nedenle vergiler, alternatifsiz gelir kaynağıdır. Vergi yapısı, sistem içerisinde yer alan ve farklı etkileri barındıran vergilerin bileşimini açıklamaktadır. Ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre vergi yapıları da farklılık gösterir. Gelişmiş ülkelerdeki vergi sistemi dolaysız vergilerin ağırlığına sahiptir. Dolaysız vergiler kişilerin kişisel özelliklerini dikkate aldıkları için daha adil olabilmektedirler. Az gelişmiş ülkelerin vergi sisteminde kişisel özellikleri dikkate almayan dolaylı vergilerin ağırlığı hâkimdir. Türkiye'nin vergi yapısı dolaylı vergi ağırlıklı olduğu için az gelişmiş ülke özelliği taşımaktadır. Daha adaletsiz vergilerden oluşan dolaylı vergiler, devlet ve mükellef açısından farklı yansımaları barındırır. Devlet için dolaylı vergiler daha kolay ve zahmetsiz tahsil edilirken; mükellef için daha acımasız olabilmektedir. Türkiye'nin vergi sistemine yöneltilen eleştirilerin birçoğunun nedeni, vergi yapısına dayanmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'de dolaylı vergilerin ekonomik ve sosyal etkileri anlatılmaktadır. Vergi sistemine yapılan eleştirilere yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi yapısı, dolaylı vergi, ahlaki vergi, Türk vergi sistemi

TÜRKİYE'DE VERGİ YÜKÜNÜN BÖLGESEL DAĞILIMI

Prof. Dr. Hakkı M. AY

Selçuk Üniversitesi

hma@selcuk.edu.tr- ORCID: 0000-0001-9033-8248

Öğr. Gör Nihal GÜNEŞ AY

Selçuk Üniversitesi

nihalay@selcuk.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9788-7872

ÖZET

Kamu harcamalarının yegâne finansman kaynağı olan vergiler, ülkesel ve bölgesel gelişmişlik ile doğrudan bağlantılıdır. Az gelişmiş ülkeler yeterli vergi tahsil edemedikleri için, harcamalarını karşılamak için borçlanma veya para basmaya yönelirler. Oysa bu kaynaklar, ekonomide enflasyon baskısını arttırmaktadır. Uluslararası kurumlar ve borç-doğa takası gibi finansman seçenekleri genellikle az gelişmiş ülkeler içindir. Bu ülkelerin yapısal sorunlarının yanı sıra vergi yükünün adil olmayan dağılımı, farklı sorunların kaynağı olma özelliğini beraberinde getirmektedir. Vergi mükellefi ile devlet arasındaki bağın güçlü olması ve vergiye uyumun sağlanması için adil bir vergi sisteminin kurulması gerekir. Bu sistem içinde vergi yükünün kişisel, sektörel ve bölgesel dağılımı önem arz etmektedir. Tıpkı bireylerde olduğu gibi ülke içi bölgeler arasında ekonomik yönden eşitlik mümkün değildir. Bölgenin iklimi, coğrafi ve stratejik konumu, yerel halkın tutum ve davranışları, kentleşme ve sanayileşme gibi faktörler, bölgeler arasında oluşan ekonomik farklılıkların nedenleri arasında yer almaktadır. Türkiye'nin coğrafi bölgeleri hem nüfus yoğunluğu hem de gelir seviyesi dolayısıyla ciddi farklılıkları barındırır. Legal ekonomik faaliyetlerinin yetersizliği, bölgelerden elde edilen vergi gelirlerinin üzerinde kamu harcaması yapılmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'de bölgesel vergi yükü farklılıkları ve bunların nedenleri anlatılmaktadır. Müdahaleci devlet ve sosyal devlet kavramlarının neticesi olarak bazı bölgelere daha fazla kamu hizmeti götürülmektedir. Çalışmada bölgesel gelir-gider farklılıkları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi yükü, bölgesel vergi yükü, kamu hizmeti, sosyal devlet, müdahaleci devlet.

DOLAYLI VERGİLER VE MÜLKİYETİN ADALETSİZLİĞİ: PROUDHON’UN ‘MÜLKİYET NEDİR?’ PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ

Dr. Özgür KIZILTOPRAK

Bitlis Eren Üniversitesi

okiziltoprak@beu.edu.tr - **ORCID ID:** 0000-0002-1798-3352

ÖZET

Toplumsal eşitsizliğin kaynağı mülkiyettir diyen Pierre-Joseph Proudhon toplumsal adaletsizliğin kaynağı olarak gördüğü bu olguyu “Mülkiyet Nedir ?” isimli eserinde sert bir biçimde eleştirmiştir. Anılan çalışmada ana tema mülkiyet temelli adaletsizlik olmakla birlikte dolaylı vergiler mülkiyet kökenli adaletsizliği artıran sebeplerden biri olarak gösterilmektedir. Proudhon’a göre emeğe dayanmayan bir birikimin sonucu olarak ortaya çıkmış olan mülkiyet, sosyal adaletsizliği artırmakta sınıfsal ayrışmayı ise derinleştirmektedir. Dönemin anlayışına göre herkese eşit olarak uygulanan dolaylı vergilerin göreceli olarak adaletli olduğu yönündeki anlayış Proudhon tarafından reddedilmektedir. Zira Proudhon’a göre dolaylı vergiler, gelir eşitsizliğini daha da artırmaktadır. Ancak bununla birlikte Proudhon’nun mülkiyeti tamamıyla dışladığından söz edemeyiz. Proudhon’nun mülkiyet anlayışında ölçeği küçük olan ve bireysel emeğe dayalı mülkiyet kabul görürken, büyük ölçekli ve başkalarının emeğinin sömürülmesine dayalı mülkiyet ise dışlanmaktadır. Proudhon’un felsefesi doğrudan dolaylı vergiler üzerine odaklanmasa da, mülkiyet, emek ve karşılıklılık üzerine olan fikirleri, dolaylı vergilerin mülk sahiplerini nasıl daha da zenginleştirebileceğine dair bir çerçeve sunar. Dolaylı vergilerin tüketim üzerinden alınması, mülk sahiplerinin fiyatlandırma üzerindeki kontrolü ve bu vergilerin gelir dağılımı üzerindeki olumsuz etkileri Proudhon’un düşünceleriyle uyumlu bir şekilde bu vergilerin mülk sahiplerinin lehine çalıştığı ve eşitsizliği derinleştirdiği şeklinde yorumlanabilir. Dolaylı vergilerin bu yönüyle toplumsal eşitsizliği daha da artıracığını savunan Proudhon’a göre gelirin ve hatta servetin vergilendirilmesi elzemdir.

Anahtar Kelimeler : Mülkiyet, Dolaylı Vergiler, Dikey Adalet, Proudhon.

TÜRK VERGİ SİSTEMİNİN VERGİ ADALETİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Gelir Uzman Yardımcısı, Ahmet GÖKMEN
Çorlu Vergi Dairesi,
ahmetgokmenn59@gmail.com, ORCID ID:
0009-0007-3401-7010

Prof. Dr. Hayriye IŞIK,
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, İktisadi ve
İdari Bilimler Fakültesi, hisik@nku.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0003-3648-3107

ÖZET

Vergi sistemlerinin temel amaçlarının başında vergi adaletinin sağlanması gelmektedir. Ülkemizde vergi adaleti konusunda her zaman tartışılmaya açık bir ülke olmuştur. 2000 sonrası dönemleri ele alarak ülkemizdeki vergi adaletinin ne durumda olduğunu vergi adaletinin sağlanıp sağlanmadığını ve eksik yönlerinin tespit edilerek yapılması gerekenler bu çalışmanın amacını oluşturacaktır.

Anayasamızın ön gördüğü bir düzenleme de vergi adaletinin sağlanmasıdır. Anayasamızın 73. maddesini inceleyecek olursak; “Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.” hükmü yer almaktadır. İşte bu yüzden vergi adaletinin sağlanması anayasal bir görev olarak nitelik kazanmaktadır. Ek olarak vergi adaleti kavramını ekonomik etkilerinden ziyade sosyal etkilerini de göz önüne aldığımız zaman bu kavramın önemi daha da fazlasıyla ortaya çıkmaktadır. Ülkemizin vergi adaleti konusunda yapmış olduğu çalışmalar aynı zamanda ekonomik ve sosyal değerlendirilmeler yapılmasına imkân sağlayabilecektir. Bir başka açıdan bakacak olursak, ülkemizde uygulanan ekonomik ve mali politikaların vergi adaleti konusunda ne gibi sonuçlar doğuracağını da tespit etmemiz mümkün olacaktır. Bu araştırmada Türk Vergi Sisteminde vergi adaletinin durumu inceledikten sonra daha adil bir vergi adaletinin oluşturulabilmesi için yapılması gerekenler belirtilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Adaleti, Türk Vergi Sistemi

VERGİ KAYIP VE KAÇAKÇILIĞININ ÖNLENMESİNDE VERGİ DENETİMİNİN ROLÜ ÜZERİNE

**Gelir Uzman Yardımcısı, Ahmet
GÖKMEN**

Çorlu Vergi Dairesi, Tekirdağ Namık
Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, ahmetgokmenn59@gmail.com,
[ORCID](https://orcid.org/0009-0007-3401-7010) ID: 0009-0007-3401-7010

Prof. Dr. Hayriye IŞIK,
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
hisik@nku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-
3648-3107

ÖZET

Türk vergi sistemi beyan esasına dayanan bir yapıya sahiptir. Mükelleflerin kendi vergilerini tarh edip bunu beyanname ile vergi idaresine bildirmeleri ve tahakkuk eden verginin zamanında ödenmesi vergi sürecinde beklenen ve zorunlu olan uygulamadır. Beyan edilen vergilerin doğruluğunun tespit edilmesi, tarh edilen vergilerle gerçekleşen vergi gelirlerinin uygunluğu ve dolayısıyla vergi politikasının başarılı olması açısından ise denetim gereklidir.

Vergi denetimi hem idare açısından hem de mükellefler açısından vergisel işlemlerin mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini ve vergilemenin doğru bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu durum aynı zamanda, aynı işlemler karşısında tüm mükelleflerin benzer olarak vergi ödemesine ve sonuçta adil bir vergi politikasına da hizmet edecektir. Bu çalışmada denetim türleri, denetimi etkileyen ve zorlayan faktörler ele alınıp, vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesinde vergi denetiminin önemine değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Kayıp ve Kaçakçılığı, Denetim

TÜRKİYE’DE MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİN İNSAN HAKLARINA DUYARLI BÜTÇELEME YAKLAŞIMI AÇISINDAN ANALİZİ

Arş. Gör. Dr. Merve BEYDEMİR

İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü

merve.beydemir@inonu.edu.tr-0000-0002-0112-166X

ÖZET

İnsan hakları, bireylerin dil, din, ırk, milliyet ve sosyal statülerine bakılmaksızın insan olma doğası gereği sahip olduğu hakları ifade etmektedir. İnsan hakları ihlallerinin önüne geçilebilmesi için bütçe politikalarının insan hakları standartları ile uyumlu olması ve bütçe sürecinin aşamalarına insan hakları ilkelerinin entegre edilmesi önem arz etmektedir. Hak temelli bir yaklaşımın devlet bütçesine uyarlanması ile bütçe ödeneklerinin herkese asgari temel yükümlülükleri garanti edecek şekilde tahsis edilmesi mümkün hâle gelmektedir. Bu bağlamda devlet bütçeleri, insan haklarının aşamalı olarak gerçekleştirilmesini sağlamak, alternatif kamu politikaları arasında önceliklendirmeyi savunmak ve hesap verebilirliği güçlendirmek açısından etkili bir araç niteliğine sahiptir. Bu minvalde insan haklarına duyarlı bütçeleme, bütçe kaynaklarının insan hakları yükümlülüklerini yerine getirmeye odaklanan sosyal ve hak temelli bir bütçeleme yaklaşımıdır. İnsan haklarına duyarlı bütçeleme ile hiçbir bireyin ayrımcılığa maruz kalmaması ve toplumsal ihtiyaçların etkili bir şekilde karşılanması hedeflenmektedir. Dolayısıyla hükümetlerin insan hakları yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini tespit etmek için bir değerlendirme aracı niteliğine sahiptir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye’de merkezi yönetim bütçesi kapsamında insan hakları ile ilişkili bütçe kalemlerini tespit etmek ve yıllar içerisinde söz konusu kalemlere ayrılan payları analiz etmektir. Çalışmada Merkezi Yönetim Bütçesi’nin program sınıflandırması kapsamında 67 program incelenmiş ve insan hakları ile ilişkili programların 2021-2024 yılı bütçe ödenekleri içerisindeki gelişim trendi analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, Sosyal Bütçe, İnsan Haklarına Duyarlı Bütçeleme

ANALYSIS OF THE CENTRAL GOVERNMENT BUDGET IN TURKIYE FROM THE PERSPECTIVE OF HUMAN RIGHTS RESPONSIVE BUDGETING APPROACH

ABSTRACT

Human rights refer to the rights that individuals inherently possess by virtue of being human, regardless of their language, religion, race, nationality, or social status. To prevent human rights violations, it is crucial for budget policies to be aligned with human rights standards and to integrate human rights principles into the stages of the budgeting process. By adapting a rights-based approach to the state budget, it becomes possible to allocate budget resources in a way that guarantees minimum essential obligations for everyone. In this context, state budgets serve as an effective tool to ensure the gradual realization of human rights, advocate for the prioritization of alternative public policies, and strengthen accountability. In this regard, human

rights sensitive budgeting is a social and rights-based budgeting approach focused on fulfilling human rights obligations with budget resources. The goal of human rights responsive budgeting is to ensure that no individual is subjected to discrimination and that societal needs are effectively met. Therefore, it serves as an evaluation tool to determine whether governments are fulfilling their human rights obligations. In this context, the aim of the study is to identify budget items related to human rights within the framework of Türkiye's central government budget and to analyze the shares allocated to these items over the years. The study examined a total of 67 programs classified within the Central Government Budget and analyzed the development trends of human rights-related programs within the 2021-2024 budget allocations.

Keywords: Human Rights, Social Budget, Human Rights Responsive Budgeting.

EĞİTİMDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ ÖĞRENME ARAÇLARI: BİR İNCELEME

Doç. Dr. Okan KOÇ

Balıkesir Üniversitesi

okankocbby@gmail.com - 0000-0001-5861-2999

ÖZET

Bu araştırma, eğitimde kullanılan yapay zeka (YZ) destekli öğrenme araçlarının dört ana alanı incelemektedir: öğrenme, değerlendirme, uygulama ve destek. Öğrenme araçlarının temel amacı, öğrencilerin öğrenme sürecini ve deneyimlerini iyileştirmektir. Bu araçların amacı, eğitimin mevcut durumunu değerlendirmek ve öğrenme stratejilerinin uygulanmasını değerlendirmektir. Değerlendirme araçları, öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirmeyi ve öğrenme çıktılarını artırmayı amaçlar. ALEKS, Carnegie Learning (MATHia), Coursera, Khan Academy, Duolingo, IBM Watson Tutor, ChatGPT, ClassCraft, DreamBox Learning, Kidaptive, Century Tech ve Edmentum, incelenen eğitim teknolojileri arasındadır. Bu araçların amacı, öğrenme ortamlarını anlamak ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun öğrenme deneyimleri sağlamaktır. YZ destekli öğrenme araçlarının ahlaki ve güvenlik yönleri de çalışmanın odak noktasıdır. Bu araçların, güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmak ve öğrenci verilerini korumak için dikkatle tasarlanması gerektiği belirtilmektedir. Ek olarak, öğrenme araçlarının etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasının, eğitimdeki genel başarıyı artırmada çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, YZ destekli öğrenme araçlarının eğitimde kullanılması, öğrenme süreçlerini değiştirebilir ve öğrenmeyi kişiselleştirebilir. Eğitimde daha iyi sonuçlara ulaşmak, bu teknolojilerin etkin bir şekilde entegrasyonu yoluyla mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Öğrenme Araçları, Değerlendirme, Eğitim Teknolojileri, Etik.

ABSTRACT

This research examines four main areas of artificial intelligence (AI) supported learning tools used in education: learning, assessment, application, and support. The primary aim of learning tools is to enhance students' learning processes and experiences. The purpose of these tools is to assess the current state of education and evaluate the implementation of learning strategies. Assessment tools aim to improve students' learning skills and enhance learning outcomes. ALEKS, Carnegie Learning (MATHia), Coursera, Khan Academy, Duolingo, IBM Watson Tutor, ChatGPT, ClassCraft, DreamBox Learning, Kidaptive, Century Tech, and Edmentum are among the educational technologies examined. The purpose of these tools is to understand learning environments and provide learning experiences tailored to students' needs. The ethical and security aspects of AI-supported learning tools are also the focus of the study. It is stated that these tools should be carefully designed to create a safe learning environment and protect student data. Additionally, it is emphasized that the effective and efficient use of learning tools is very important in enhancing overall success in education. In conclusion, the use of AI-supported learning tools in education can transform learning processes and personalize learning. Achieving better outcomes in education is possible through the effective integration of these technologies.

Keywords: Artificial Intelligence, Learning Tools, Assessment, Educational Technologies, Ethics

BİBLİYOMETRİK ANALİZ: TÜRKİYE ADRESLİ BİLGİ BİLİM ALANINDA YAPAY ZEKA KONULU WEB OF SCIENCE İNDEKSLİ YAYINLAR (1994-2024)

Doç. Dr. Okan KOÇ

Balıkesir Üniversitesi

okankocbby@gmail.com - 0000-0001-5861-2999

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye adresli ve Web of Science (WoS) veri tabanında indekslenen bilgi bilim alanında yapay zekâ konulu toplam 74 makale bibliyometrik açıdan analiz edilmiştir. Değerlendirilen yayınlar, 1994-2024 yıllarını kapsamakta olup, Türkiye'deki bilgi bilim alanındaki yapay zekâ araştırmalarının zaman içindeki gelişimi, yazarların iş birliği ağları, en çok atıf alan makaleler, dergi dağılımları, tematik odaklar ve araştırma eğilimleri gibi çeşitli boyutlar ele alınmıştır.

Çalışma bulguları, bilgi bilim alanında Türkiye kaynaklı yayınların 2000'li yıllardan itibaren düzenli bir artış gösterdiğini, özellikle son 10 yılda uluslararası iş birliklerinin ve atıf performansının önemli ölçüde arttığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, analizler sonucunda en çok tercih edilen dergiler, sık kullanılan anahtar kelimeler ve alandaki etkili yazarlar belirlenmiştir. Bibliyometrik yöntemler, alandaki araştırma eğilimlerini ve akademik üretimin dinamiklerini daha iyi anlamak için kullanılmıştır.

Bu çalışmanın, bilgi bilim alanında Türkiye'nin uluslararası bilimsel görünürlüğünü ve katkılarını anlamaya yönelik önemli bir kaynak sunması beklenmektedir. Bulgular, politika yapıcılar ve araştırmacılar için stratejik planlamada yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve belge yönetimi, Bilgi bilim, Yapay zekâ

ABSTRACT

In this study, a total of 74 articles on artificial intelligence in the field of information science, indexed in the Web of Science (WoS) database and affiliated with Turkey, were analyzed bibliometrically. The evaluated publications cover the years 1994-2024, examining various aspects such as the development of artificial intelligence research in the field of information science in Turkey over time, authors' collaboration networks, the most cited articles, journal distributions, thematic focuses, and research trends. The study findings reveal that publications originating from Turkey in the field of information science have shown a consistent increase since the 2000s, with a significant rise in international collaborations and citation performance, particularly in the last 10 years. Additionally, as a result of the analyses, the most preferred journals, frequently used keywords, and influential authors in the field have been identified. Bibliometric methods have been used to better understand the research trends in the field and the dynamics of academic production. This study is expected to provide an important resource for understanding Turkey's international scientific visibility and contributions in the field of information science. The findings may serve as a guide for policymakers and researchers in strategic planning.

Keywords: Information and document management, Information science, Artificial intelligence

BİR SOSYAL SORUMLULUK PROJESİ ÖRNEĞİ: GELENEKSEL OYUN UYGULAMALARI

Dr. Öğr. Üyesi GAMZE BİLİR-SEYHAN¹

¹ Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gamze.bilir.seyhan@ege.edu.tr - ORCID ID: [0000-0002-9888-8612](https://orcid.org/0000-0002-9888-8612)

ÖZET

Bu bildiri, öğretmen adaylarının *Öğretmenlik Uygulaması* dersi kapsamında bir anaokulunda gerçekleştirdiği "Geleneksel Oyun Uygulamaları" başlıklı sosyal sorumluluk projesini ele almaktadır. Projenin temel amacı, geleneksel çocuk oyunlarının unutulmasını önlemek, çocukların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlamak ve öğretmen adaylarına sınıf içi uygulama deneyimi kazandırmaktır. Proje, öncelikle öğretmen adaylarının geleneksel oyunlar ve kültürel aktarım üzerine teorik bir eğitim almasıyla başlamıştır. Daha sonra adaylar, proje kapsamındaki anaokulu öğretmenleriyle iş birliği yaparak uygulama planları hazırlamış ve "saklambaç", "mendil kapmaca", "yağ satarım bal satarım" gibi oyunları çocuklarla birlikte oynamışlardır. Etkinlikler sırasında çocukların eğlenceye dayalı öğrenme süreçleri gözlemlenmiş ve bu süreçlerin etkisi değerlendirilmiştir. Projenin sonunda yapılan değerlendirmelerde, geleneksel oyunların çocukların grup çalışması, problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirdiği görülmüştür. Ayrıca, öğretmen adaylarının hem mesleki yeterliklerinde hem de toplumsal farkındalıklarında artış olduğu belirlenmiştir. Ailelerden ve anaokulu öğretmenlerinden alınan geri bildirimler, bu tür projelerin kültürel değerlerin korunması ve aktarılması açısından önemini vurgulamaktadır. Bu bildiri, sosyal sorumluluk projelerinin erken çocukluk eğitimi üzerindeki etkilerini tartışmayı ve öğretmen adaylarının toplumsal farkındalık geliştirmedeki rollerine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Geleneksel oyunların çocuk gelişimi ve kültürel mirasın korunması açısından sunduğu katkılar, bildirinin odak noktalarından biridir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal sorumluluk, proje, geleneksel oyunlar

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ EDEBİYATI DERSİ İÇİN SINIF DIŞI ÖĞRENME ÖRNEĞİ: İZMİR KİTAP FUARI GEZİSİ

Dr. Öğr. Üyesi GAMZE BİLİR-SEYHAN¹

¹ Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, gamze.bilir.seyhan@ege.edu.tr - ORCID ID: [0000-0002-9888-8612](https://orcid.org/0000-0002-9888-8612)

ÖZET

Bu bildiri, Erken Çocukluk Dönemi Edebiyatı dersi kapsamında öğretmen adayları ile gerçekleştirilen İzmir Kitap Fuarı alan gezisini ele almaktadır. Gezinin temel amacı, öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı eserlerini nitelikli bir şekilde değerlendirme becerisi kazanmaları ve kitap seçimi sürecinde eleştirel bir bakış açısı geliştirmeleridir.

Gezi öncesinde, adaylara çocuk edebiyatında kalite ölçütleri, resimli kitapların pedagojik değeri ve çeşitlilik gibi konularda teorik bilgiler verilmiştir. Fuar sürecini daha etkileşimli hale getirmek için bir “hazine avı” etkinliği planlanmıştır. Bu etkinlik kapsamında, öğretmen adaylarına çocuk kitaplarıyla ilgili belirli görevler ve ipuçları verilmiş, bu görevler aracılığıyla fuarı çocuk edebiyatı perspektifiyle incelemeleri istenmiştir. Örneğin, adaylardan çokkültürlü bir temayı ele alan bir kitap bulmaları ya da bir kitap serisinin pedagojik değerini değerlendirmeleri istenmiştir.

Gezinin ardından gerçekleştirilen değerlendirme oturumunda, adaylar fuar deneyimlerinin mesleki bilgi ve farkındalıklarını artırdığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, fuarın sunduğu çeşitli kitap türlerini incelemek, yayınevleriyle doğrudan etkileşim kurmak ve çocuk edebiyatının güncel eğilimlerini takip etmek açısından etkili bir öğrenme fırsatı sunduğu gözlemlenmiştir.

Bu bildiri, alan gezilerinin erken çocukluk dönemi eğitimi bağlamındaki rolünü ve bu tür deneyimlerin öğretmen adaylarının mesleki gelişimindeki önemini tartışmayı amaçlamaktadır. İzmir Kitap Fuarı deneyimi, kitap seçiminde bilinçli bir yaklaşım geliştirmek ve çocuk edebiyatına dair eleştirel bir göz kazandırmak açısından model bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi edebiyatı, kitap fuarı, alan gezisi

İLKOKUL İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ

Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, ssidekli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3202-6451

Yüksek Lisans Öğrencisi Sebahat Şenocak

Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Educational Sciences, sebahatsenocak@posta.mu.edu.tr

ORCID ID: 0009-0005-8481-7222

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin belirlenmesidir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini Muğla Menteşe ilçe merkezinde bulunan resmi ilkokullarda ikinci sınıflarda öğrenim gören 73 kız 77 erkek olmak üzere toplam 150 öğrenciden oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ve Yıldız (2010) tarafından Türkçeye uyarlanarak 9-12 yaş öğrenciler için geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan Okuma Motivasyonu Ölçeği ile toplanmıştır. Toplanan verilerin analizi SPSS (Statistical Package of Social Science) versiyon 22.0 kullanılarak analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Parametrik verilerde bağımsız gruplar t testi ve çoklu karşılaştırmalar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin kitap okuma motivasyonları yüksek düzeyde olduğu, kız öğrencilerin kitap okumaya yönelik dışsal motivasyonları erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve kendine ait kitaplığa sahip olma durumunun kitap okuma motivasyonunu olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Araştırma sonuçları anne ve baba eğitim düzeyinin kitap okuma motivasyonuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, motivasyon, ilkokul

THE INVESTIGATION OF READING MOTIVATION OF SECOND-GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ

Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, ssidekli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3202-6451

Yüksek Lisans Öğrencisi Sebahat Şenocak

Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Educational Sciences, sebahatsenocak@posta.mu.edu.tr

ORCID ID: 0009-0005-8481-7222

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the motivation levels of second-grade primary school students. The research, conducted using a survey model, consists of a sample of 150 students (73 girls and 77 boys) studying in the second grades of official primary schools in Menteşe district of Muğla province. The data were collected using a personal information form created by the researcher and the *Reading Motivation Scale*, adapted into Turkish by Yıldız (2010) and validated for students aged 9-12. The collected data were analyzed and evaluated using SPSS (Statistical Package of Social Science) version 22.0. Independent samples t-test was used for parametric data, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was applied for multiple comparisons. As a result of the research, it was determined that the reading motivation of second-grade primary school students is at a high level. Female students' extrinsic motivation for reading was found to be higher than that of male students. Additionally, owning a personal bookshelf positively affected reading motivation. The study also concluded that the education level of parents did not show a significant difference in terms of reading motivation.

Keywords: Reading, motivation, primary school

İLKOKUL ÜÇÜNCÜ VE DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNE YÖNELİK KORKULARININ İNCELENMESİ

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ

Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, ssidekli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3202-6451

Yüksek Lisans Öğrencisi Sude ÖLMEZ

Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Educational Sciences, sudeolmez09@icloud.com

ORCID ID: 0009-0002-6065-261X

Özet

Matematik, günümüzde eğitimin her kademesinde ve günlük yaşantımızın her alanında karşımıza çıkmasına rağmen birçok öğrencinin zorlandığı bir ders haline gelmiştir. Öğrenciler matematik dersine yönelik kontrolsüzce gelişen bir korku ve kaygı beslemektedir. Bu korku ilk okul yaşantısından başlayarak yaşam boyu sürebilmektedir. Bu sebeple ilkököl çağında matematik dersine yönelik korkuların giderilmesi ileri dönemlerdeki eğitim hayatında matematik ile ilgili doğabilecek sorunları azaltmak için önem arz etmektedir. Bu çalışmada 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Muğla İli Menteşe İlçesinde bulunan devlet ilkokullarındaki üçüncü ve dördüncü sınıf kademesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin matematik dersine yönelik korku düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel yöntemlerden yararlanılacak olup, Keklikci Dalak (2011) tarafından geliştirilen ve 22 maddeden oluşan “Matematik Dersine Yönelik Korku Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde betimsel istatistik tercih edilmiştir. Araştırma sonucunda ilkököl üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik korku düzeyleri ve bu korkuların nedenleri arasında ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin matematik dersine yönelik korkularına gerekli müdahalelerin yapılması açısından bu çalışma yol gösterici olacak ve öğrencilerin matematik dersine yönelik korku düzeylerini ortaya çıkartarak bu korkuların giderilmesine yönelik müdahale yöntemlerinin belirlenmesini kolaylaştıracaktır. Araştırma süresi boyunca gerekli olan tüm izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra çalışma grupları oluşturularak ve pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrasında veri toplama araçları uygulanarak veriler analiz edilmiştir. Veri analizlerin sonuçları raporlaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik, üçüncü sınıf, dördüncü sınıf, korku

EXAMINATION OF FEAR LEVELS TOWARDS MATHEMATICS AMONG THIRD AND FOURTH GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ

Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Education, ssidekli@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3202-6451

Yüksek Lisans Öğrencisi Sude ÖLMEZ

Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Educational Sciences, sudeolmez09@icloud.com

ORCID ID: 0009-0002-6065-261X

Abstract

Although mathematics appears in every stage of education and in all aspects of daily life, it has become a subject that many students struggle with. Students develop an uncontrolled fear and anxiety towards mathematics. This fear can begin in the early years of primary school and persist throughout life. Therefore, addressing fears related to mathematics during the primary school years is crucial for minimizing potential problems related to mathematics in later stages of education. This study aims to examine the levels of fear towards mathematics among third and fourth-grade students studying in public primary schools in Menteşe District of Muğla Province during the 2023-2024 academic year. The study employs quantitative research methods, and the "Mathematics Fear Scale," developed by Keklikci Dalak (2011) and consisting of 22 items, was used as the data collection tool. Descriptive statistics were used in the analysis of the data. The study aims to identify the fear levels and the underlying causes of mathematics-related fear among third and fourth-grade students. The findings will serve as a guide for implementing necessary interventions to address students' fears towards mathematics and will facilitate the identification of effective intervention methods. Throughout the research process, all required permissions were obtained. After obtaining these permissions, study groups were formed, and a pilot application was conducted. Following the pilot application, the data collection tools were administered, and the collected data were analyzed. The results of the data analysis were reported.

Keywords: Mathematics, third grade, fourth grade, fear

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİLGİSAYARSIZ BİLGİSAYAR BİLİMİ ETKİNLİKLERİNİN BİLGİ-İŞLEMSEL DÜŞÜNME BECERİSİNE ETKİSİ

Elvan YILMAZ

Gazi Üniversitesi

elvan.ozkuloglu@gmail.com - 0009-0002-7972-1304

Tolga GÜYER

Gazi Üniversitesi

guyer@gazi.edu.tr - 0000-0001-9175-5043

ÖZET

Bu araştırma, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin bilgi-işlemsel düşünme becerilerini kazanmalarında bilgisayarsız bilgisayar bilimi etkinliklerinin etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Balıkesir ili Edremit ilçesinde bulunan bir devlet okulundaki iki şubede (toplam 60 öğrenci) gerçekleştirilmiştir. Edremit ilçesi, merkez bir ilçe olmasına rağmen okullarda teknolojik altyapı yetersizliği yaşanmaktadır. Ayrıca, kodlama etkinliklerinde kullanılan pahalı materyaller, bu eğitimi daha zor hale getirmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve öneriler, hem ilgili alanyazına katkı sağlamayı hem de teknolojik yetersizliklerle karşılaşan okullardaki öğrencilerin bilgisayar ve programlama algısını değiştirmeyi amaçlamaktadır. Ücretsiz olarak sunulan EBA Blockly, Keşfet Projesi etkinlikleri ve Tospaa koleksiyonu gibi kaynaklar aracılığıyla kodlama eğitiminde fırsat eşitliği sağlanabilir ve bilgi-işlemsel düşünme becerilerinin gelişimi desteklenebilir.

Araştırma, nicel yöntemle gerçekleştirilmiş ve eğitimler 5 hafta boyunca, haftada 2 ders saati olacak şekilde araştırmacı tarafından verilmiştir. Veriler, Román-González, Jiménez-Fernández ve Pérez-González (2017) tarafından geliştirilen ve Oktaç, Çetin ve Otu (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan “Bilgi İşlemsel Düşünme Testi” ile toplanmıştır.

Elde edilen bulgular, bilgi-işlemsel düşünme becerisi açısından Blockly ile eğitim alan kontrol grubu ile Tospaa bilgisayarsız kodlama oyunu ile eğitim alan deney grubu arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Ancak her iki yöntem de öğrencilerin bilgi-işlemsel düşünme becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlamıştır.

Bu sonuçlar, bilgi-işlemsel düşünme becerilerinin gelişiminde hem bilgisayarlı hem de bilgisayarsız etkinliklerin benzer etkiler yarattığını ve ücretsiz kaynaklarla dahi bu becerinin desteklenebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi İşlemsel Düşünme, Kodlama Öğretimi, Bilgisayarsız Kodlama, Bilgisayarlı Kodlama.

EĞİTİM BAĞLAMINDA SIĞINMACI, MÜLTECİ VE GÖÇMEN KAVRAMINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

celalettinkorkmaz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7249-1070

ÖZET

Göçmen, sığınmacı ve mülteci kavramları, ulusal ve uluslararası hukukta farklı anlamlara sahiptir ve bu bireylerin topluma entegrasyonu için eğitim kritik bir rol oynamaktadır. Mülteciler, zulüm korkusuyla ülkesini terk eden; sığınmacılar, koruma talebinde bulunan; göçmenler ise başka bir ülkeye yerleşmek veya geçici konaklamak amacıyla göç eden bireylerdir. Uluslararası mevzuatta 1951 Cenevre Sözleşmesi ve diğer protokoller, mülteci ve sığınmacıların haklarını düzenlerken, Türkiye'de 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, göçmenler ve sığınmacılara yönelik düzenlemeleri içerir. Eğitim, mülteciler ve göçmenler için dil öğrenimi, psikolojik destek ve kültürel uyum süreçlerinde hayati bir araç olarak kabul edilmektedir. Göçmen, sığınmacı ve mülteci çocuklar için eğitim sistemine entegrasyonu kolaylaştıracak politikalar, ayrımcılığın önlenmesi, dil desteği ve rehberlik hizmetleri sağlanması önemlidir. Ayrıca, eğitim, bu bireylerin uzun vadeli refahını desteklemek ve toplumsal uyumu güçlendirmek için bir öncelik olmalıdır. Eğitim sistemlerinin kapsayıcı ve eşitlikçi olması, sığınmacıların, mültecilerin ve göçmenlerin toplumda daha iyi bir gelecek inşa etmelerine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kavram, Eğitim, Göçmen, Mülteci, Sığınmacı.

ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINDA GÖREVLENDİRİLEN ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI SORUNLARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Celalettin KORKMAZ

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi,

celalettinkorkmaz@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7249-1070

ÖZET

Bu çalışmada özel eğitim sınıflarında görev yapan alan dışı öğretmenlerin yaşadıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel olarak tasarlanmış olan araştırma bir durum çalışmasıdır. Konuya yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu olasılıklı olmayan örnekleme yöntem çeşitlerinden uygun örneklem belirleme yöntemine göre seçilmiştir. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Sinop ili Merkez ilçesinde Özel Eğitim Okulunda alan dışı olarak görev yapan, farklı branşlardan 20 öğretmenle yürütülmüştür. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, özel eğitim sınıfında alan dışı olarak görev yapan öğretmenler Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama ve uygulama, davranış değiştirme, beceri öğretimi sınıf yönetimi konularında çeşitli sorunlar yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı, Özel Eğitim, Öğretmen.

AN INVESTIGATION OF TEACHERS CANDIDATES INDIVIDUAL INNOVATIVENESS PROFILES ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Engin Balıkçı

Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
94220000091@ogrenci.ege.edu.tr - 0009-0008-1974-1390

Prof. Dr. Tarık Kışla

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
tarik.kisla@ege.edu.tr - 0000-0001-9007-7455

ABSTRACT

Innovation is one of the most important characteristics that teachers of our age should have. In this day and age, teachers are expected to be able to use technology well, adapt quickly to new technologies they encounter and be open to changes (Keskin, 2021). In this context, it is important to examine how teacher candidates individual innovativeness profiles are related to various variables. Within the scope of the research; the relationship between the individual innovativeness characteristics of pre-service teachers studying at Ege University Faculty of Education and various variables (gender, age group, department they study, grade level, grade point average, whether they have done research on artificial intelligence and their daily internet usage time) will be examined. The comparative survey model is a research design used to examine whether a dependent variable differs across various independent variables, aiming to identify significant differences among specific groups or categories (Karasar, 2011). For the sample, the data were collected from pre-service teachers via Google Forms, and after the erroneous and incomplete data were removed, the data obtained from 459 people were continued. Individual Innovativeness Scale adapted into Turkish by (Kılıçer & Odabaşı, 2010) in 2010, validity and reliability study was conducted on 343 university students and it was found that the 20-item Turkish scale exhibited a four-factor structure, the factor structures were valid, the overall internal consistency coefficient was 0.89, and the test-retest reliability was 0.87. With the scores measured by the scale, the innovativeness score of the participants is calculated and divided into groups. If the participant's score is above 80 points, it is interpreted as “Innovator”, between 69 and 80 points as “Pioneer”, between 57 and 68 points as “Questioner”, between 46 and 56 points as “Doubter”, and below 46 points as “Traditionalist”. As a result of the analyses, no significant differences were found in the variables of gender, age and time spent on the Internet per day, whereas statistically significant differences were found between the variables of grade level, GPA, research on artificial intelligence and individual innovativeness profiles and sub-dimensions of teacher candidates.

Keywords : Individual Innovativeness, Candidate Teachers, Innovativeness Profiles

KARBON SALINIMINI AZALTMA HEDEFİNDE YEŞİL TAHVİLLERİN ROLÜ

Doç.Dr.Ferah YILDIZ

Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi
ferah.yildiz@kocaeli.edu.tr

Uzm.Furkan ŞEN

Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi
frknsn297@gmail.com

ÖZET

Karbon salınımının küresel ölçekte azaltılması, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir amaç olarak ön plana çıkmaktadır. Bu amaç doğrultusunda finansal araçların etkin verimli kullanımı, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen politikaların hayata geçirilmesinde önemli bir role sahip olmuştur. Yeşil tahviller, çevresel projeleri finanse etmek için ihraç edilen özel bir borçlanma aracı olarak, karbon salınımını azaltmaya yönelik projelerin desteklenmesinde stratejik bir finansman aracı olarak değerlendirilmektedir. Yeşil tahviller, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sürdürülebilir tarım ve orman projeleri gibi karbon salınımını doğrudan azaltmayı hedefleyen faaliyetlerin finansmanında kullanılmaktadır. Bu tahviller, yatırımcılara hem çevresel hem de ekonomik fayda sağlama konusunda destek vermektedir. Özellikle karbon yoğun sektörlerde dönüşüm gereksinimi yüksek olan ekonomilerde, yeşil tahvillerin sağladığı finansman desteği, yenilikçi teknolojilerin uygulanabilirliğini artırarak karbon azaltım hedeflerine katkı sağlamaktadır. Yeşil tahvil piyasasının büyümesi, uluslararası standartların ve düzenleyici çerçevelerin gelişmesiyle birlikte hızlanmıştır. Paris İklim Anlaşması ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gibi küresel inisiyatifler, yeşil tahvillere olan talebin artmasında etkili rol oynamıştır. Bununla birlikte, bu tahvillerin etkinliği, şeffaflık, denetim mekanizmaları ve fonların doğru projelere tahsisi gibi unsurlara bağlıdır. Sonuç olarak, yeşil tahviller, karbon salınımını azaltmayı amaçlayan projelere finansman sağlayarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada hayati bir araç olarak düşünülmektedir. Ancak bu finansman modelinin başarısı, piyasa aktörlerinin sorumluluk bilinci, düzenleyici otoritelerin teşvik edici politikaları ve uzun vadeli bir perspektifle yapılan yatırımlarla mümkün olacaktır. Bu bağlamda, yeşil tahvillerin daha yaygın bir şekilde benimsenmesi, iklim değişikliğiyle mücadelede finansal sistemin dönüştürücü gücünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karbon Salınımı, Yeşil Tahvil, İklim Değişikliği, Yenilenebilir Enerji

KARBON SALINIMINI AZALTMA HEDEFİNDE YEŞİL TAHVİLLERİN ROLÜ

Doç.Dr.Ferah YILDIZ

Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi

ferah.yildiz@kocaeli.edu.tr

Uzm.Furkan ŞEN

Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi

frknsn297@gmail.com

ÖZET

Karbon salınımının küresel ölçekte azaltılması, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir amaç olarak ön plana çıkmaktadır. Bu amaç doğrultusunda finansal araçların etkin verimli kullanımı, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen politikaların hayata geçirilmesinde önemli bir role sahip olmuştur. Yeşil tahviller, çevresel projeleri finanse etmek için ihraç edilen özel bir borçlanma aracı olarak, karbon salınımını azaltmaya yönelik projelerin desteklenmesinde stratejik bir finansman aracı olarak değerlendirilmektedir. Yeşil tahviller, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sürdürülebilir tarım ve orman projeleri gibi karbon salınımını doğrudan azaltmayı hedefleyen faaliyetlerin finansmanında kullanılmaktadır. Bu tahviller, yatırımcılara hem çevresel hem de ekonomik fayda sağlama konusunda destek vermektedir. Özellikle karbon yoğun sektörlerde dönüşüm gereksinimi yüksek olan ekonomilerde, yeşil tahvillerin sağladığı finansman desteği, yenilikçi teknolojilerin uygulanabilirliğini artırarak karbon azaltım hedeflerine katkı sağlamaktadır. Yeşil tahvil piyasasının büyümesi, uluslararası standartların ve düzenleyici çerçevelerin gelişmesiyle birlikte hızlanmıştır. Paris İklim Anlaşması ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gibi küresel inisiyatifler, yeşil tahvillere olan talebin artmasında etkili rol oynamıştır. Bununla birlikte, bu tahvillerin etkinliği, şeffaflık, denetim mekanizmaları ve fonların doğru projelere tahsisi gibi unsurlara bağlıdır. Sonuç olarak, yeşil tahviller, karbon salınımını azaltmayı amaçlayan projelere finansman sağlayarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada hayati bir araç olarak düşünülmektedir. Ancak bu finansman modelinin başarısı, piyasa aktörlerinin sorumluluk bilinci, düzenleyici otoritelerin teşvik edici politikaları ve uzun vadeli bir perspektifle yapılan yatırımlarla mümkün olacaktır. Bu bağlamda, yeşil tahvillerin daha yaygın bir şekilde benimsenmesi, iklim değişikliğiyle mücadelede finansal sistemin dönüştürücü gücünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karbon Salınımı, Yeşil Tahvil, İklim Değişikliği, Yenilenebilir Enerji

1. YEŞİL TAHVİLLER

Yeşil tahviller, çevreye faydalı projeler yürütmek için sermaye toplamak amacıyla hükümet, şirketler veya diğer herhangi bir finansal kuruluş tarafından ihraç edilen bir tür sabit getirili menkul kıymettir. Bu tür projeler yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, temiz ulaşım ve sürdürülebilir çiftçilikle ilgili olanları içerebilir. Buna uyumlu olarak, yeşil tahviller yatırımcılara sürdürülebilir girişimlere yatırım yapma fırsatı vermenin bir yoludur, çünkü finansal getiri elde edip aynı zamanda iklim değişikliği olan acil küresel çevre sorununu ele almanın bir parçası olurlar (Kandır ve Yakar, 2017, s. 160-161).

Yeşil tahviller genellikle yüksek şeffaflık gereklilikleri altında yürütülür. Tahvil ihraç eden genellikle fonların nereye tahsis edildiği ve bu projelerin çevresel sonuçları hakkında periyodik raporlar sunar. Bu, karbon emisyonu azaltımları veya diğer sürdürülebilirlik önlemleri gibi metrikler hakkında bilgi içerir. Genel olarak, yeşil tahvil kavramı, iklim değişikliği ve çevresel bozulmayı ele alan çözümlerin finansmanında umut verici bir gelişmedir. Ancak, hem ihracatçıların ihtiyaçlarını hem de yatırımcıların ve genel halkın beklentilerini karşıladığından emin olmak için sürekli olarak iyileştirilmesi gerekir (Turguttopbaş, 2020, s. 274-275).

2. KARBON SALINIMININ KÜRESEL EKOSİSTEME ETKİLERİ

Karbon salınımının en belirgin etkilerinden biri küresel ısınmadır. Atmosferde artan sera gazı dünya yüzeyinden yansıyan ısının uzaya geri kaçmasını engelleyerek gezegenlerin sıcaklık dengesini bozar. Bu durum, iklim değişikliği büyük oranda tetiklemektedir. İklim değişikliği, kuraklık, şiddetli fırtınalar ve yoğun yağış gibi hava olaylarının olmasını arttırmaktadır (Demircan, 2018, s. 65).

Küresel ısınmanın etkileri sadece atmosferi değil aynı zamanda deniz seviyelerinin yükselmesine de neden olmaktadır. Kutup bölgelerinde ve yüksek dağlık alanlardaki buzulların erimesiyle okyanus sularının ısınmasına bağlı olarak deniz seviyelerinde yükselme meydana gelmektedir. IPCC raporlarına göre, deniz seviyesindeki yükselme 20. yüzyılın başından bu yana hızlanmıştır ve bu eğilimin 21. yüzyılda da devam edeceği öngörülmektedir (IPCC, 2021, s. 40).

Karbon salınımının yol açtığı diğer bir sorun ise okyanus asitlenmesidir. Atmosferdeki fazla karbondioksitin yaklaşık %30'u okyanuslar tarafından emilir ve okyanus sularının pH seviyesi düşer. Bu durumda asitlenmeye neden olur. Bu durum, mercan resifleri gibi denizdeki

ekosistemlerin zarar görmesine yol açar. Mercan resifleri, sadece biyoçeşitlilik açısından değil, kıyı toplulukları için dalga enerjisini emerek koruma sağlayan doğal bariyerlerdir. Mercan resiflerinin bozulmasıyla birlikte deniz yaşamı ve kıyı toplulukları için geri dönüşmesi zor olan sorunlara neden olmaktadır (Bozkurt ve Akçakaya, 2020, s. 112).

İklim değişikliği, tarımsal üretim üzerinde de etkiler bırakmaktadır. Sıcaklıkların artması ve yağışların düzensiz bir şekilde olması özellikle tahıl üretimini olumsuz yönde etkiler. Türkiye'de yapılan bir çalışmada, sıcaklıkların artmasının tahıl verimliliğinde %20'ye varan düşüşlere yol açtığı belirtilmiştir. (Çiftçi ve Yalçın, 2017, s. 48).

Karbon salınımının ekosistemler üzerindeki etkileri, biyolojik çeşitliliğin giderek azalmasına neden olmaktadır. İklim değişikliği nedeniyle pek çok türün yaşam alanı yok olmaya başlamıştır. Özellikle, kutup ekosistemlerinde yaşayan hayvanlar bu durumdan en çok etkilenenlerdir. Türkiye'de, Toros Dağları'nda yaşayan endemik bitki türleri, iklim değişikliğine bağlı sıcaklık artışları nedeniyle tehdit altındadır (Kaya ve Çobanoğlu, 2021, s. 89).

Sonuç olarak, karbon salınımı, küresel ekosistemi derinden etkileyen, bir sorun meydana getirmektedir. Küresel ısınma, deniz seviyesinin yükselmesi, okyanus asitlenmesi ve biyoçeşitlilik kaybı gibi etkiler, sadece doğal yaşamı değil insan toplumlarını da tehdit etmektedir. Bu nedenle, karbon salınımını azaltılması; çevrenin korunması ve gelecek nesillerin hayatı için büyük önem taşımaktadır.

3. YEŞİL TAHVİLLERİN KARBON SALINIMINI AZALTMADAKİ ROLÜ

Günümüzde iklim değişikliği, küresel düzeydeki en büyük çevresel sorunlardan biridir. Bu sorunla mücadele kapsamında birçok finansal araç geliştirilmiştir. Bu araçlardan biri de yeşil tahvillerdir. Yeşil tahviller çevresel sürdürülebilirlik hedeflerini desteklemek için özel olarak tasarlanmış finansal araçlardan biridir. İlk olarak 2007 yılında Avrupa Yatırım Bankası tarafından yeşil tahviller, enerji verimliliği ve sürdürülebilir ulaşım gibi projelere finansman sağlayarak karbon salınımını azaltmada önemli katkılar sağlamıştır (Bayındır, 2021, s. 34).

Yeşil tahvillerin en önemli avantajlarından biri, yenilenebilir enerji projelerini desteklemeleridir. Güneş ve rüzgâr enerjisi gibi fosil yakıtlara alternatif olan projeler, enerji üretimindeki karbon salınım yoğunluğunu azaltmak için önemlidir. Örneğin, Türkiye'de 2021 yılında ihraç edilen yeşil tahvil, rüzgâr enerjisi santrallerinin kurulmasına yardımcı oldu ve bu

projeler sayesinde yaklaşık 200 bin ton karbon emisyonunun önüne geçildi (Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, 2021, s. 22).

Yeşil tahvillerin bir diğer önemli etkisi, sürdürülebilir ulaşım projelerine olan katkısıdır. Şehir içi raylı sistemler, elektrikli araç altyapıları ve bisiklet yolları gibi projeler, ulaşım sektöründen kaynaklanan karbon salınımını önemli ölçüde azaltmaktadır. Özellikle Avrupa'da, yeşil tahvil gelirlerinin %30'dan fazlası bu tür ulaşım projelerine yönlendirilmiştir. Gelirlerin kullanımında yeşil projeler, özellikle çevre dostu olanlar için olmalıdır. İhraççı, fonların uygulanmasının yanı sıra fonların kapsadığı projelerin çevresel etkileri hakkında net raporlama yapmak zorundadır. Yeşil Tahvil İlkeleri (GBP) veya herhangi bir diğer sertifika standardı gibi uluslararası kurallara dayalı önceden belirlenmiş standartlardan az olmamalıdır. (Demirtaş ve Kaya, 2020, s. 41).

Bununla birlikte, yeşil tahviller çevresel faydalar sağlamakla birlikte finansal piyasalarda sürdürülebilir yatırımların yaygınlaşmasına yardımcı olur. Yeşil tahvil ihraç eden kuruluşlar, gelirlerini çevre dostu projelere yönlendirdiği zaman yatırımcılar açısından güven sağlamaktadır. (Kaya ve Öztürk, 2020, s. 29).

Ancak, yeşil tahvil piyasasının bazı sınırlamaları da bulunmaktadır. En önemli zorluklardan biri, bu tür tahvillerin etkinliğini değerlendirmek için kullanılan standartların uluslararası düzeyde henüz tam anlamıyla oturtulamamış olmasıdır. Bu durum, projelerin karbon salınımını azaltmadaki etkilerini doğru bir şekilde ölçmeyi zorlaştırmaktadır (Gökçe ve Demir, 2021, s. 38).

4. TÜRKİYE'DE YEŞİL TAHVİL PİYASASININ DURUMU VE POTANSİYELİ

Küresel iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de finans sektörünü yeniden şekillendirmektedir. Bu durumla birlikte yeşil tahviller, çevresel sürdürülebilirlikle birlikte finansman sağlayan önemli araçlar arasında yer almaktadır. Türkiye, enerji ihtiyacının büyük bir kısmını fosil yakıtlardan karşılayan ve sera gazı salınımını azaltma yönünde uygulamalar yapan bir ülke olarak, yeşil tahvillerin sunduğu fırsatlardan yararlanmaya çalışmaktadır (Kara ve Yılmaz, 2020, s. 22).

Türkiye'nin yeşil tahvil piyasası, yenilenebilir enerji açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynakları bakımından zengin olan Türkiye, bu alanda birçok projeye ev sahipliği yapmaktadır. 2022 yılı itibarıyla Türkiye, yenilenebilir enerji kapasitesini artırmak amacıyla yeni yatırımlar gerçekleştirmiş ve bu projelere yönelik finansman ihtiyacı artmıştır (Güneş, 2021, s. 19).

Uluslararası finans kuruluşlarının Türkiye'ye olan ilgisi, yeşil tahvil piyasasının büyümesine ve gelişmesine katkı sağlamaktadır. Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası gibi kuruluşlar, Türkiye'deki yeşil projelere yönelik finansman desteği sunmaktadır. Bu destekler yeşil tahvil ihracını artırmak açısından kritik öneme sahiptir (Öztürk, 2021, s. 47).

Ancak, Türkiye'de yeşil tahvil piyasasının karşı karşıya olduğu bazı zor durumlarda bulunmaktadır. Yeşil projelerin belirlenmesi ile ilgili ulusal standartların olmaması, yatırımcıların güven duygusunu azaltmaktadır. Ayrıca, yeşil tahvil piyasasında yer alan projelerin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun olması da piyasanın sürdürülebilirliği açısından önemlidir (Çelik, 2020, s. 53).

Türkiye'de yeşil tahvil piyasasının gelişimi, hükümet politikalarına ve düzenleyici çerçevelerin güçlendirilmesine bağlıdır. Paris İklim Anlaşması'na taraf olan Türkiye, karbon salınımını azaltmak için yeşil finansman araçlarını etkin bir şekilde kullanmalıdır. Bu şekilde yatırımcılar için teşvik edici düzenlemeler yapılmalı ve yeşil tahvil piyasasının büyümesi ve gelişmesi desteklenmelidir (Kara ve Yılmaz, 2020, s. 23).

5. YEŞİL TAHVİLLERİN İKLİM PİYASASINDAKİ PAYI VE ÖNEMİ

Küresel iklim kriziyle mücadele finansal piyasaların gündem maddelerinden biri haline gelmiştir. Bu bağlamda, yeşil tahviller, çevresel sürdürülebilirlik açısından önemli bir faktördür. Yeşil tahviller, genellikle yenilenebilir enerji projeleri ve enerji verimliliği gibi çalışmalarla yatırımcılar için finansman sağlamak amacıyla ihraç edilmektedir (Kaya ve Özdemir, 2021, s. 18).

İklim piyasasının hızla büyümesi ile birlikte yeşil tahvillerin piyasa içerisindeki payı artmaktadır. Climate Bonds Initiative tarafından yapılan araştırmalara göre, 2022 yılında ihraç edilen yeşil tahvillerin toplam değeri 1 trilyon doları aşmıştır. Bu sonuç yeşil tahvillerin çevresel sürdürülebilirliği teşvik eden bir araç olarak ne kadar önemli bir faktör olduğunu göstermektedir (Demir ve Yılmaz, 2022, s. 45).

Türkiye açısından değerlendirildiğinde yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin bir ülke olarak, güneş ve rüzgar enerjisi projelerine yapılan yatırımlarla dikkat çekmektedir. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB) gibi kuruluşların gerçekleştirdiği yeşil tahvil ihraçları uluslararası düzeyde yatırımcıların ilgisini çekmiştir (Çelik, 2020, s. 37).

Yeşil tahviller, sadece finansman sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda yatırımcıları çevresel projelere de yönlendirmiştir. Bu tahvillerin ihraç edilmesi, şirketlerin çevresel sürdürülebilirlik

politikalarını benimsemelerini sağlamıştır. Türkiye’de de Paris İklim Anlaşması’na taraf olunmasının ardından yeşil tahvil piyasasının gelişimi hız kazanmıştır (Güneş, 2021, s. 22).

Ancak, yeşil tahvil piyasasının gelişimi önündeki bazı engeller de bulunmaktadır. İlk olarak, yeşil projelerin doğrulanıp raporlanması konusunda standartların yeterince oturmamış olması, piyasanın aktörleri arasında güven sorunlarına neden olabilmektedir. İkinci olarak, yeşil tahvillerin getirileri genellikle diğer tahvillere kıyasla daha düşük olabilmekte ve bu durum yatırımcıların ilgisini sınırlayabilmektedir (Kara ve Aydın, 2022, s. 50).

6. SONUÇ

Günümüzde iklim değişikliği, insanlık tarihindeki en önemli çevresel ve ekonomik tehditlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, yeşil tahviller, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen ve karbon salınımını azaltmayı hedefleyen projelere finansman sağlayan önemli bir araç olarak ortaya çıkmıştır. Yeşil tahvillerin sunduğu imkanlar, hem çevresel hem de ekonomik kalkınma açısından bir dönüşüm sürecini tetiklemektedir. Yeşil tahvillerin karbon salınımını azaltma konusundaki en önemli katkısı, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, temiz ulaşım ve sürdürülebilir tarım gibi projelere kaynak sağlamasıdır. Güneş ve rüzgar enerjisi gibi temiz enerji projeleri, fosil yakıtlardan kaynaklanan karbon salınımını büyük ölçüde azaltarak çevresel etkileri minimize etmektedir. Özellikle Türkiye gibi yenilenebilir enerji potansiyeline sahip ülkelerde, bu projeler hem enerji bağımlılığını azaltmakta hem de ulusal sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlamaktadır. Örneğin, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası’nın rüzgar enerjisi projeleri için ihraç ettiği yeşil tahviller, binlerce ton karbon emisyonunun önlenmesine yardımcı olmuştur.

Yeşil tahvillerin bir diğer önemli katkısı, finansal piyasalarda sürdürülebilir yatırımların yaygınlaşmasına olanak tanımasıdır. Yatırımcılar, bu tahviller aracılığıyla hem finansal getirilerini artırmakta hem de çevresel projelere destek olma fırsatı yakalamaktadır. Ancak, bu tahvillerin başarısı, şeffaflık, hesap verebilirlik ve uluslararası standartlara uyum gibi temel ilkelere bağlıdır. İhraç edilen tahvillerin çevresel etkilerini ölçmek ve bu etkileri düzenli olarak raporlamak, yatırımcı güveninin korunması açısından kritik öneme sahiptir. Türkiye’nin yeşil tahvil piyasasındaki gelişimi, Paris İklim Anlaşması’na taraf olunmasıyla hız kazanmıştır. Ülkenin güneş ve rüzgar enerjisi potansiyeli, uluslararası yatırımcıların ilgisini çekmekte ve sürdürülebilir projelere daha fazla kaynak ayrılmasını sağlamaktadır. Ancak, Türkiye’nin yeşil tahvil piyasasında karşılaştığı en önemli sorunlardan biri, ulusal standartların henüz tam

anlamıyla belirlenmemiş olmasıdır. Bu durum, yatırımcı güvenini zedeleyebilir ve projelerin sürdürülebilirliği üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.

Sonuç olarak, yeşil tahviller, karbon salınımını azaltmaya yönelik projeler için hayati bir finansman aracı olarak hem çevresel hem de ekonomik faydalar sağlamaktadır. Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı projelerle bu alanda lider bir konuma gelme potansiyeli bulunmaktadır. Bununla birlikte, yeşil tahvil piyasasının sürdürülebilirliği için şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine dayalı uluslararası standartların benimsenmesi elzemdir. Türkiye, ulusal ve uluslararası düzeyde daha güçlü politikalar ve teşvik mekanizmaları geliştirerek yeşil tahvil piyasasını desteklemeli, iklim değişikliği ile mücadelede lider ülkeler arasında yerini almalıdır. Bu çabalar, sadece çevresel hedeflere ulaşmayı değil, aynı zamanda finansal piyasaların sürdürülebilirlik temelli dönüşümüne katkı sağlamayı mümkün kılacaktır.

Kaynakça

- Bayındır, H. (2021). Yeşil Tahvillerin Sürdürülebilir Finansman Üzerindeki Etkileri. Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi, s. 34-42.
- Bozkurt, G. ve Akçakaya, H. (2020). İklim Değişikliğinin Deniz Ekosistemlerine Etkisi. Marmara Üniversitesi Yayınları, 112-118.
- Çelik, A. (2020). Türkiye’de Yeşil Tahvillerin Potansiyeli. Finansal Araştırmalar Dergisi, s. 35-40.
- Çelik, A. (2020). Yeşil Tahvillerin Sürdürülebilir Finansman Üzerindeki Etkileri. Finans ve Çevre Dergisi, s. 50-55.
- Çiftçi, O. ve Yalçın, S. (2017). Tarım ve İklim Değişikliği: Türkiye’de Buğday Verimliliğine Etkiler. Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi, 45-52.
- Demir, F. ve Yılmaz, M. (2022). İklim Finansmanı ve Yeşil Tahvillerin Rolü. Çevre Ekonomisi Araştırmaları Dergisi, s. 42-50.
- Demircan, M. ve Ark. (2018). Türkiye’de İklim Değişikliği ve Aşırı Hava Olayları. TÜBİTAK Raporları, 60-70.
- Demirtaş, M. ve Kaya, T. (2020). Sürdürülebilir Finansman ve Yeşil Tahvillerin Uygulamaları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s. 41-50.

- Gökçe, S. ve Demir, F. (2021). Karbon Salınımını Azaltmada Yeşil Tahvillerin Rolü. İstanbul Üniversitesi Çevre Araştırmaları Dergisi, s. 38-46.
- Güneş, T. (2021). Türkiye’de Yeşil Tahvil Piyasası: Fırsatlar ve Zorluklar. Ekonomik Araştırmalar Dergisi, s. 15-20.
- Güneş, T. (2021). Türkiye’de Yeşil Tahvil Piyasasının Gelişimi. Sürdürülebilirlik Araştırmaları Dergisi, s. 20-25.
- IPCC. (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Intergovernmental Panel on Climate Change, 40-45.
- Kandır, S. Y. ve Yakar, S. (2017). Yeşil Tahvil Piyasaları: Türkiye’de Yeşil Tahvil Piyasasının Geliştirilebilmesi İçin Öneriler. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26(2), 159-175.
- Kara, B. ve Aydın, S. (2022). Yeşil Tahviller ve İklim Değişikliği ile Mücadeledeki Önemi. Sürdürülebilir Finans Dergisi, s. 45-55.
- Kara, B. ve Yılmaz, M. (2020). Yeşil Tahvil Piyasasında Yükselen Trendler. Sürdürülebilir Finans Dergisi, s. 20-25.
- Kaya, B. ve Özdemir, Z. (2021). Yeşil Tahvil Piyasasının Büyüme Dinamikleri. Uluslararası Finansal Araştırmalar Dergisi, s. 15-20.
- Kaya, E. ve Çobanoğlu, H. (2021). Endemik Türler Üzerinde İklim Değişikliği Etkileri. Türkiye Doğa Bilimleri Dergisi, 85-93.
- Kaya, E. ve Öztürk, B. (2020). Sürdürülebilir Yatırımlar ve Yeşil Finansman Araçları. Uluslararası Ekonomi ve Finans Dergisi, s. 29-37.
- Öztürk, E. (2021). Yeşil Tahvil İlkeleri ve Uluslararası Standartlar. Çevre ve Finans Araştırmaları Dergisi, s. 45-50.
- Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, Yeşil Finans Ve İlk Türk Yeşil Tahvil Ihraci. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 12(22), 267-283.
- Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası. (2021). Sürdürülebilir Finans Raporu. TKYB Yayınları, s. 18-26.

FİNANSAL PERFORMANS ANALİZİNDE ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME TEKNİKLERİNİN KULLANIMI: GÜNCEL EĞİLİMLER ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR PERSPEKTİF

Doç. Dr. Abdullah KILIÇARSLAN

Aksaray Üniversitesi,

abdullah.kilicarslan@aksaray.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-7251-9990

ÖZET

Bu çalışma, 1982-2024 yılları arasında finansal performans ve çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerinin bibliyometrik analizini kapsamaktadır. Toplam 1.589 bilimsel çalışma incelenmiş olup, "model" (314 kez), "selection" (299 kez) ve "performance" (204 kez) anahtar kelimeleri ön plana çıkmıştır. ÇKKV kavramının ve yöntemlerinin ilgili tüm dönemlerde ana tema olarak ilk sırada yer aldığı görülmüştür. ÇKKV kavramıyla birlikte finansal performans kavramının frekansının yüksek çıkması beklentisi gerçekleşmemiş olup, çok düşük çıktığı (18 kez) tespit edilmiştir. Araştırma dönemleri incelendiğinde özellikle 2017 sonrası dönemde makale sayısında belirgin bir artış gözlemlenmiştir. 1982-2016 döneminde bankacılık ve iflas, 2017-2022 döneminde entropi ve bilgi teknolojileri, 2023-2024 döneminde ise döngüsel ekonomi ve sürdürülebilirlik konularının öne çıktığı görülmüştür. European Journal of Operational Research ve Technological and Economic Development of Economy gibi önde gelen dergilerde yayınlanan çalışmalar, alanın akademik gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Zavadskas, E.K., Turskis, Z., Hashemkhani Zolfani, S. gibi öncü araştırmacıların çalışmaları alanın gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Uluslararası akademik performans açısından Litvanya, Tayvan ve İran ön plana çıkarken, Türk araştırmacıların son dönemde alana katkıları belirginleşmiştir. Küresel ölçekte en çok atıf alan çalışma Opricovic ve Tzeng'in (2004) "Compromise solution by MCDM methods" çalışması olmuştur. Güncel eğilimler, sürdürülebilirlik, dijital dönüşüm ve inovasyon gibi yeni kavramların finansal performans ölçümü kapsamında ÇKKV yöntemlerine entegrasyonunu işaret etmektedir. Gelecek çalışmalar için finansal performans analizinde disiplinler arası yaklaşımlar ve güncel teknolojik eğilimlerin ÇKKV yöntemlerine entegrasyonu önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, ÇKKV, Bibliyometrik Analiz

THE USE OF MULTI-CRITERIA DECISION-MAKING TECHNIQUES IN FINANCIAL PERFORMANCE ANALYSIS: A BIBLIOMETRIC PERSPECTIVE ON CURRENT TRENDS

Assoc. Prof. Abdullah KILIÇARSLAN

Aksaray University,

abdullah.kilicarslan@aksaray.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-7251-9990

ABSTRACT

This study covers the bibliometric analysis of financial performance and multi-criteria decision making (MCDM) methods between 1982 and 2024. A total of 1,589 scientific studies were analyzed and the keywords “model” (314 times), “selection” (299 times) and “performance” (204 times) were prominent. It was observed that the concept of MCDM ranked first as the main theme in all relevant periods. The expectation that the frequency of the concept of financial performance together with the concept of MCDM was high was not realized, and it was found to be very low (18 times). When the research periods are analyzed, a significant increase in the number of articles was observed especially in the post-2017 period. Banking and bankruptcy in the 1982-2016 period, entropy and information technologies in the 2017-2022 period, and circular economy and sustainability in the 2023-2024 period. Studies published in leading journals such as European Journal of Operational Research and Technological and Economic Development of Economy have made significant contributions to the academic development of the field. The work of pioneering researchers such as Zavadskas, E.K., Turskis, Z., Hashemkhani Zolfani, S. has contributed significantly to the development of the field. While Lithuania, Taiwan and Iran stand out in terms of international academic performance, the contributions of Turkish researchers to the field have recently become evident. The most cited study on a global scale was “Compromise solution by MCDM methods” by Opricovic and Tzeng (2004). Current trends point to the integration of new concepts such as sustainability, digital transformation and innovation into MCDM methods in financial performance measurement. For future studies, interdisciplinary approaches in financial performance analysis and integration of current technological trends into MCDM methods are recommended.

Keywords : Financial Performance, MCDM, Bibliometric Analysis

KİRALAMA İŞLEMLERİNİN FİNANSAL RAPORLAMASI: TFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS ve VUK/MSUGT KARŞILAŞTIRMASI

Doç. Dr. Hakan ÖZÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi

hakanozcelik@sdu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0494-0561

ÖZET

Kiralama, bir menkul veya gayrimenkulün kullanım hakkının belirli bir bedel karşılığında belli bir süre için kiracıya devredilmesidir. Kiralama işleminde kiracı ve kiralayan olmak üzere iki taraf vardır. Kiracı; bedeli karşılığında, belirli bir süre için dayanak varlığın kullanım hakkını elde eden işletmedir. Kiraya veren ise; bedeli karşılığında, belirli bir süre için dayanak varlığın kullanım hakkını veren işletmedir. Kiralama işlemleri faaliyet ve finansal kiralama olmak üzere ikiye ayrılır. Faaliyet kiralaması; Faaliyet kiralaması, kiralanan varlığın mülkiyetinin kiraya verende kaldığı, kiracının ise yalnızca kullanım hakkını elde ettiği, genellikle kısa vadeli tercih edilir ve kiracının, varlık üzerindeki ekonomik riskleri ve getirileri üstlendiği kiralama türüdür. Finansal kiralama ise; kiralanan varlık üzerindeki ekonomik risklerin ve getirilerin büyük bir kısmının kiracıya geçtiği, varlığın ekonomik ömrü boyunca kiracı tarafından kullanılmak üzere kiralandığı sözleşme türüdür. Türkiye’de uygulamadaki raporlama çerçevelerine göre finansal raporlama farklılaşmaktadır. Çalışmanın amacı, farklı finansal raporlama çerçevelerinin kiralama işlemlerine etkisinin incelenerek benzer ve farklı yönlerin ortaya çıkartılmasıdır. Amaç kapsamında, Türkiye’de finansal raporlama çerçevesini oluşturan MSUG/VUK, TFRS 16, BOBİ FRS ve KÜMİ FRS açısından kiralama işlemlerinin finansal raporlamaya etkisi incelenerek, benzer ve farklı yönlerin tespit çalışması yapılmıştır. Çalışmada, finansal raporlama çerçeveleri ile ilgili yayımlanmış raporların incelenmesini kapsayan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, farklı işletme gruplarına uygulanmakla birlikte finansal raporlama çerçevelerine göre kiralama işlemleri uygulamalarının, finansal tablolara alınmasında farklılıklar olduğu ve işletmenin bilanço büyüklüğü ile karlılık durumları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: TFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS, VUK/MSUGT, Faaliyet Kiralaması, Finansal Kiralama.

FİNANSAL KARARLARDA SOSYAL MEDYA ETKİSİ: “TÜRKİYE ÜZERİNE BİR UYGULAMA”

Yüksek Lisans Öğrencisi Yasin Güneş

Nişantaşı Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

yasingunes1996@gmail.com – ORCID: 0009-0005-3237-4052

Dr. Öğr. Üyesi Tuğberk Çitilci

Nişantaşı Üniversitesi/İİBF, Ekonomi ve Finans,

ahmet.citilci@nisantasi.edu.tr – ORCID: 0000-0001-5054-0556

ÖZET

Sosyal medya kullanımının son yıllarda artması ile birlikte insanların finansal kararlarını alırken sıklıkla başvurdukları bir yer haline gelmiştir. Bunun nedeni olarak sosyal medya platformlarının kullanımının kolay olması, herkes tarafından ulaşılabilir olması ve en önemli neden olarak ücretsiz olmalarını gösterebiliriz. Bu çalışmada, sosyal medya platformlarının bireysel yatırımcıların finansal kararlar alma süreçlerinde ne düzeyde etkisi olduğu, davranışsal finans yanlılık ve hataları yardımıyla açıklanmaya çalışılmaktadır. Çalışmada kullanılacak veriler, nicel araştırma yöntemi olan anket kullanılarak toplanmıştır. 28 sorudan oluşan ankete Türkiye genelinden 213 kişi gerek Google Survey gerekse fiziki olarak katılmıştır. Anket aracılığı ile toplanan veriler SPSS 27.0.1 programı ile analiz edilmiştir. Analiz yöntemleri arasından anket güvenilirliğini test etmek için Cronbach’s Alpha sınaması ve Kaiser-Meyer-Olkin testi yapılmıştır. Çalışmaya referans olan anketimizde 0.886 gibi yüksek bir Cronbach’s Alpha değerine ulaşılmıştır. Daha sonrasında veri seti normal dağılım bağlamında test edilmiştir. Bu aşamalar sonrasında ilgili soruların faktör analizine geçilmiştir. Faktör analizi uygulanan veriler 3 faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler, kendini doğrulatma, sürü psikolojisi ve sosyal bulaşma davranışsal yanlılık ve hatalarıdır. Faktör analizinde gerekli metodoloji uygulamaları yapılarak araştırma sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda, üç faktörün yatırımcıların finansal kararlar alma süreçlerinde sosyal medya paylaşımlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuç literatürde yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal Finans, Finansal Kararlar, Likert Ölçeği, Cronbach’s Alpha, Sosyal Medya

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN İNŞAAT FİRMALARININ FİNANSAL BAŞARISIZLIK RİSKLERİNİN Z SKOR MODELİ İLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Emrah ŞAHİN

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü

emrahshahin@hitit.edu.tr - Orcid: 0000-0002-1001-6511

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren inşaat firmalarının Covid-19 pandemi öncesi, pandemi dönemi ve pandemi sonrasında finansal başarısızlık ve iflas riskleri hesaplayarak, pandeminin inşaat sektörü üzerindeki olası etkilerini değerlendirmektir. Bu amaçla BİST İnşaat endeksinde yer alan 12 firmanın 2019-2023 dönemleri arasındaki finansal verilerinden faydalanılarak Altman Z skor değerleri hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda 2019 yılında 4 firmanın finansal olarak başarılı, bir firmanın finansal başarısız olduğu, diğerlerinin ise gri bölgede oldukları tespit edilmiştir. 2020 yılının başında Türkiye'de görülmeye başlanan Covid-19 vakaları ve ona bağlı olarak gerçekleştirilen kapanmaların da etkisi ile birlikte 5 firmanın finansal verileri kötüleşmiş ve finansal iflas riskleri yükselmiştir. 2021 yılında finansal iflas riski yüksek olan iki firma kırmızı bölgeden gri bölgeye geçmiştir. 2022 yılı sonu itibarıyla firmalar toparlanmaya başlamış ve kırmızı bölgede yer alan firma sayısı ikiye kadar düşmüştür. Covid-19 pandemi sonrası dönem olan 2023 yılında ise kırmızı bölgede 2 firma, gri bölgede sadece bir firma, diğer 9 firma ise yeşil bölgede yer almıştır. İncelenen 12 firma içerisinde ENKAİ, ORGE ve TURGG firmaları araştırılan tüm dönemlerde yeşil bölgede, yani finansal iflas riskleri düşük olan bölgede yer almıştır. ANELE firması 2019 yılında gri bölgede iken Covid-19 dönemi ile kırmızı bölgeye yerleşmiş ve Covid-19 sonrasında da bu bölgeden çıkmayı başaramamıştır. SANEL firması 2019 yılında yeşil bölgede iken Covid-19 dönemi ile kırmızı bölgeye geçmiş ve ANELE firması gibi Covid-19 sonrası dönemde de kırmızı bölgeden çıkamamıştır. Ayrıca özellikle Covid-19 pandemisinin olumsuz etkilerinin en yoğun yaşandığı 2020 ve 2021 yıllarında kırmızı alanda olmayan 5 firma kırmızı alana geçmiş, 2021 yılında sadece 2 firma kırmızı alandan gri alana geçebilmiştir. Bu sonuçlar özelinde BİST İnşaat endeksinde yer alan firmaların Covid-19 pandemisinden derin bir şekilde etkilendikleri söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Altman Z Skoru, Finansal Başarısızlık, İflas Riski.

EXAMINATION OF THE RISKS OF FINANCIAL FAILURE OF CONSTRUCTION COMPANIES TRADED IN STOCK EXCHANGE ISTANBUL DURING THE COVID-19 PANDEMIC PERIOD WITH THE Z SCORE MODEL

Assist. Prof. Dr. Emrah ŞAHİN

Hitit University, Vocational School of Social Sciences, Department of Accounting and Tax

emrahsahin@hitit.edu.tr - Orcid: 0000-0002-1001-6511

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the possible effects of the pandemic on the construction sector by calculating the financial failure and bankruptcy risks of construction firms operating in Borsa Istanbul before, during and after the Covid-19 pandemic. For this purpose, Altman Z score values were calculated by utilizing the financial data of 12 firms in the BIST Construction index for the 2019-2023 periods. As a result of the research, it was determined that 4 firms were financially successful in 2019, one firm was financially unsuccessful, and the others were in the gray zone. At the beginning of 2020, the financial data of 5 companies deteriorated and their financial bankruptcy risks increased due to the Covid-19 cases that started to be seen in Turkey and the effect of the related closures. In 2021, two companies with a high risk of financial insolvency moved from the red zone to the gray zone. By the end of 2022, firms started to recover and the number of firms in the red zone decreased to two. In 2023, the post-Covid-19 pandemic period, there were 2 firms in the red zone, only one firm in the gray zone and the other 9 firms in the green zone. Among the 12 firms analyzed, ENKAİ, ORGE and TURGG were in the green zone, i.e. the zone with low financial insolvency risks, in all periods analyzed. While ANELE was in the gray zone in 2019, it moved to the red zone with the Covid-19 period and did not manage to leave this zone after Covid-19. SANEL, which was in the green zone in 2019, moved to the red zone with the Covid-19 period and, like ANELE, could not leave the red zone in the post-Covid-19 period. In addition, especially in 2020 and 2021, when the negative effects of the Covid-19 pandemic were the most intense, 5 companies that were not in the red zone moved to the red zone, and only 2 companies were able to move from the red zone to the gray zone in 2021. Based on these results, it can be said that the firms in the BIST Construction index were deeply affected by the Covid-19 pandemic.

Keywords: Altman Z Score, Financial Failure, Bankruptcy Risk.

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİN SEKTÖREL ENDEKSLER ÜZERİNE ETKİSİ: BORSA İSTANBUL'DAN KANITLAR

Öğr. Gör. Dr. Fazlı IRMAK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Bafra Meslek Yüksekokulu

fazli.irmak@omu.edu.tr - 0000-0003-3584-2462

ÖZET

Son zamanlarda dünyada meydana gelen en yıkıcı depremlerden biri 6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen ikiz depremlerdir. Depremden Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesinde farklı seviyelerde 11 il etkilenmiş, 50 bini aşkın can kaybı yaşanmıştır. Deprem ile etkilenen illerde şehirlerin altyapı ve üstyapıları çökmüştür. Özellikle deprem sonrası binalarda yaşanan çökmelerden dolayı konut sıkıntısı doğmuştur. Depremi Türkiye ekonomisine etkisinin 100 milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Depremi sosyolojik ve makroekonomik etkilerinin yanında finansal piyasalar üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri de olmuştur. Bu çalışmada, deprem sonrası yıkım göz önüne alınarak inşaat, gayrimenkul ve taş ve toprak sektörel endeksinde yer alan firmaların performansına etkisini belirlemek için olay çalışması analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, XGMYO endeksinde olay penceresinde CAAR getirilerinde anlamlı seviyede %27,72 oranında azalma belirlenmiştir. XGMYO'nun deprem sonrası kümülatif anormal getirilerin azalmaya devam ettiği belirlenmiştir. XINSA sektöründe, CAAR değerlerinin deprem öncesi dönemde negatif olduğu ve depremle birlikte CAAR değerlerinde artış yaşandığı ancak bu artışın anlamlı seviyede olmadığı belirlenmiştir. XTAST sektöründe ise, deprem sonrası olay penceresinde CAAR değerlerinde artış yaşandığı ve bu artışın istatistiki olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bölgenin yeniden imarı için ihtiyaç duyulacak inşaat malzemesinin büyüklüğünü fark eden yatırımcıların yatırım kararlarında fırsat penceresini yakalamak adına yatırım tercihlerinde pozisyon değişikliği yaptıkları düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Olay Çalışması, Sektörel Endeks Getirileri

ABSTRACT

One of the most devastating earthquakes in the world in recent times was the twin earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6. The earthquake affected 11 provinces in the Eastern Anatolia region of Turkey at different levels, with more than 50,000 casualties. The infrastructure and superstructures of the cities in the affected provinces collapsed. Especially after the earthquake, there was a housing shortage due to the collapse of buildings. The impact of the earthquake on the Turkish economy is estimated to be over 100 billion dollars. In addition to its sociological and macroeconomic effects, the earthquake also had direct and indirect effects on financial markets. In this study, the event study analysis method is used to determine the impact of the earthquake on the performance of firms in the construction, real estate and stone and soil sectoral indices, taking into account the post-earthquake devastation. As a result of the analysis, a significant 27.72% decrease in CAAR returns in the event window was determined in the XGMYO index. It was determined that the cumulative abnormal returns of XGM REIT continued to decline after the earthquake. In XINSA sector, CAAR values were negative in the pre-earthquake period and CAAR values increased after the earthquake, but this

increase was not significant. In the XTAST sector, CAAR values increased in the post-earthquake event window and this increase was statistically significant. It is thought that investors who realized the magnitude of the construction material that would be needed for the reconstruction of the region changed their investment preferences in order to capture the window of opportunity.

Keywords: Natural Disaster, Event Study, Sectoral Index Returns

FİNTECH VE BANKACILIK: REKABETTEN İŞBİRLİĞİNE GİDEN YOL

Ceyda Sekizkardeş Keskin

Marmara Üniversitesi

ceyda.sekizkardes@gmail.com

ORCID ID 0009 – 0009 – 7288 - 2325

ÖZET

Son yıllarda bankacılık dünyasının yaşadığı kabuk değişimini Oscar’a aday bir film olarak değerlendirirsek, finans teknolojilerinin (fintechlerin) yıldızlı baş rol oyuncusu olduğunu söylemek oldukça yerinde olacaktır. Fintechler, reformist teknolojileri kullanarak finansal hizmetleri daha erişilebilir, hızlı ve kullanıcı dostu hale getirmektedir. Bu yenilikçi teknoloji oluşumu geleneksel bankacılık iş modelini yeniden biçimlendirirken sektördeki rekabet ortamının dinamiklerini de değiştirmiştir. Başlangıçta rakip gibi gözüken ‘geleneksel bankacılık’ ve ‘fintech’ kavramları, değişen dünya ihtiyaçlarına yanıt vermek için iş birliklerinin ve entegrasyonlarının gücü ile sektöre olumlu katkılar sağlamaktadır. Fon ihtiyacı olanlar ile fon fazlası olanları belirli kurallar çerçevesinde buluşturarak çeşitli finansal hizmetler sunan geleneksel bankacılık modeli oldukça köklü bir sektördür. Bu modelin inşasında en temel kolonların fiziksel şubeler ve manuel yürütülen süreçler olduğu aşıkardır; ki bu durumda da operasyonel verimlilik ve işlem hızı açısından düşündürücüdür. Geleneksel bankacılık sektörü her ne kadar müşteri odaklı hizmet vizyonu belirlemiş olsa dahi doğası gereği kısıtlı hizmet kalemleri arasında sıkışmaktadır. Dünyada yaşanan teknolojik dönüşüm, tabiri uygunsa bankacılık sektöründe dijital yenilik tansiyonu yaratmış ve fintechler sektörün kalbine yoğun kan pompalayan mekanizmanın dijital katalizörü olmuştur. Yenilikçi teknolojiler ile finansal hizmetlerin erişilebilirliğini arttıran fintechler müşteri beklentilerini de yeniden şekillendirmiştir. Bu durum, bankaları dijitalleşme plasmanını arttırmaya ve daha inovatif ürünler geliştirmeye yöneltmiştir. Bankacılık ve fintech ortaklığı, data güvenliği, mevzuat ve teknoloji uyumu gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu zorlukların, inovatif çözümler ve verimli birliktelik modelleri ile üstesinden gelmek mümkündür. Yakın gelecekte, fintech ve bankalar arasındaki sinerjinin finans sektörünün evriminde belirleyici bir rol üstleneceği öngörülmektedir. Geleneksel bankacılığın dijitalleşmesi ve fintechlerle kaynaşması, finansal hizmetlerin daha etkili, ulaşılabilir ve kullanıcı merkezli hale gelmesine destek olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fintech, Geleneksel Bankacılık, Açık Piyasa İşlemleri, Açık Bankacılık Sistemleri, Dijitalleşme, Bankacılık Sektörü, Ödeme Sistemleri, İnovasyon, Regülasyon, Yapay zeka, Müşteri Deneyimi

TÜRKİYE’DE DAVRANIŞSAL FİNANS KONUSUNDA HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ İLE İNCELENMESİ

Dr. Öğr.Üyesi Hakan KIRBAŞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi- Bucak İşletme Fakültesi

hakankirbas@mehmetakif.edu.tr - 0000-0001-9208-0498

Pembe Nur PEKİNCE

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi- Sosyal Bilimler Enstitüsü

pembenur_topuzcu@hotmail.com - 0009-0001-0936-2062

ÖZET

Davranışsal finans kavramı ile ilgili yapılmış araştırmalar incelendiğinde çalışmaların neredeyse tamamında yatırımcı davranışları, bilişsel psikoloji ve duygusal eğilimlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Ancak özellikle bireylerin tasarruf ve yatırım kararlarının farklı iktisadi fonksiyonlardan etkilendiği gerçeğinden hareketle konunun daha geniş bir perspektifte incelenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmada davranışsal finansal konusunda 2010-2023 yılları arasında Türkiye’de hazırlanmış lisansüstü tezler analiz edilerek, konuya ilişkin son yıllardaki gelişmeler incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda davranışsal finansın Türkiye’deki durumunu belirlemek amacıyla Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’ndeki erişilebilir durumdaki lisansüstü tezlerden yararlanılmıştır. Araştırmada tezlere ilişkin yıl, adet, tür, anahtar kelime ve üniversite bilgisi gibi etmenlerin değişimi ve bunlar arasındaki ilişkiler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal Finans, Yatırım Kararları, Bireysel Yatırımcı, Yatırımcı Psikolojisi, Bibliyometrik Analiz

ENDEKS VE PARİTE ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİNİN ANALİZİ: “DAX40 ENDEKSİ VE EURUSD PARİTESİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA”

Dr. Tuğberk ÇİTİLCİ

Nişantaşı Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

ahmet.citilci@nisantasi.edu.tr – ORCID: 0000-0001-5054-0556

ÖZET

Küresel piyasalarda ana oyun kurucu olan merkez bankalarının asli görevi fiyat istikrarını sağlamak olurken, ekonomi ekosisteminde değişen dinamikler önceliğin lokal para biriminin değerine odaklanmaya yönelmiştir. Makroekonomi politikalarında büyümeyi desteklemek için genişleyici gevşek para politikalarının uygulanması, para biriminin ticaret ve rekabet gücünü arttırmak için değersizleştirme politikalarını öne çıkmaktadır. Yeni normal olan bu durumun adı ticaret savaşları olarak konulurken, merkez bankaları aldıkları/alacakları aksiyonlarla para biriminin değersizleşerek daha rekabetçi hale getirerek ihracat, büyüme ve istihdam artışlarını hedeflemektelerdir. Bu bağlamda değersiz para birimi ile ihracat odaklı şirketlerin hisse senedi fiyatlarıyla doğrudan bir ilişki varsayımından bahsedilebilir. Lokal para biriminin değer kaybetmesi ihracatı pozitif yönde etkileyerek, şirketlerin kârlılığını arttıracığından dolayı hisse senedi fiyatlarına pozitif yansıması beklenmektedir. Çalışmada, DAX40 endeksi ile EURUSD paritesi arasındaki ilişki analiz edilecektir. EUR para biriminin değer kaybetmesi durumunun DAX40 endeksi için pozitif veya tam tersi durumun (değer kazanması) negatif olması beklenmektedir. 2014 – 2024 dönemi için günlük DAX40 endeksi ve EURUSD paritesi fiyatlarından oluşan veri seti Bloomberg terminalinden indirilmiştir. İki varlık arasında ki nedensellik ilişkisini tespit etmek için ilk olarak normal dağılım testine tabi tutulduktan sonra serilerin logaritmaları alınarak analiz ilerleyecektir. Birim kök sınaması gerçekleştirildikten sonra uzun dönemli ilişki sınaması için Johansen eşbütünleşme testi uygulanacaktır. Kısa dönemli ilişki için Granger nedensellik testinden faydalanılarak varlıklar arasında herhangi bir ilişki olup olmadığına ilişkin bulgularına ulaşılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Granger Nedensellik Testi, Eşbütünleşme, Normal Dağılım, Birim Kök Sınaması, EURUSD Paritesi

BOKS SPORU YAPAN 10-12 YAŞ GRUBUNDAKİ SPORCU AİLELERİNİN PSİKOLOJİK KAZANIMLARININ İNCELENMESİ

Zehra Elvan GÜLER

Bandırma 17 Eylül Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

zehraelvanguler@gmail.com/ 0009-0009-8132-6590

Prof.Dr.Yağmur Akkoyunlu

Bandırma 17 Eylül Üniversitesi/ Spor Bilimleri Fakültesi

yakkoyunlu@bandirma.edu.tr/0000-0002-5184-1331

ÖZET

Bu araştırmada, ailelerin, çocuklarının boks sporuna katılımları ile elde edecekleri psikolojik kazanımlarını belirlemek ve incelemektir. Araştırma; Samsun, Denizli ve Ankara illerinde boks sporu yapan sporcuların ailelerine uygulanmış olup, toplam 120 anne ve babaya ulaşılmıştır. Katılımcıların psikolojik kazanımları “Sporda Ailenin Psikolojik Kazanımları Ölçeği (SAPKÖ)” uygulanarak değerlendirilmiştir. Sonuçlar analiz edildiğinde; ailelerin çocuklarını boks spor kulübüne/okuluna göndermedeki en önemli kazanımları sırasıyla “kontrol edicilik”, “özdeşleşme”, “statü kazanma” ve “benlik saygısı” alt boyutları olarak görülmüştür. Ailelerin çocuklarının boks spor okuluna katılımı ile elde ettikleri kazanımlarında yaş farklılığını test etmek için yapılan t testi sonuçları, 41-50 yaş arasına sahip aileler arasında statü kazanma, benlik saygısı, özdeşleşme ve kontrol edicilik alt boyutlarda 31-40 yaşa sahip aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkarken, cinsiyet farklılığında ise bütün alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Ailelerin eğitim durumu değişkenine yönelik kazanımlarında ise eğitim durumu lise mezunu ve altında olanlar ile lisans üstü eğitime sahip olan aileler arasında kontrol edicilik alt boyutunda lisans üstüne sahip olan aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilirken diğer alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ailelerin aylık gelir farklılığı değişkeninde ise asgari ücretin altında gelire sahip ve asgari ücret ve üstüne sahip aileler arasında “benlik saygısı” alt boyutunda asgari ücretin altında gelire sahip aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilirken, diğer alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Boks, Psikolojik Kazanım, Spor.

ÖZEL İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN REKREATİF DAVRANIŞLARI

Arş. Gör. Nazlıcan TAŞTAN¹

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
nazlicantastan560@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-8736-9983

Dr. Öğr. Üyesi Gamze Yıldırım ARAZ²

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
gamzeyildirimaraz@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0003-4520-3920

Arş. Gör. Berkant AYDEMİR³

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
berkantaydemir@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-7321-3291

Doç. Dr. Cüneyt TAŞKIN⁴

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
cuneyttaskin@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-5219-4837

ÖZET

Bu çalışmada, Özel okullarda okuyan öğrencilerin rekreatif faaliyetlere katılım hakkındaki görüşlerinin belirlenerek, katılamama durumlarını öğrenmek ve çeşitli değişkenlerle olan ilişkilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç ile Gürbüz ve Karaküçük (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği: Ölçek geliştirme geçerlik ve güvenirlik çalışması uygulanmıştır. Ölçeğin öncelikle örneklem grubuna uygunluğu AMOS programı ile test edilmiştir. Araştırma verileri SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikleri gösterilmiş, ölçeğe ait her bir alt boyutun betimleyici istatistikleri çıkartılarak yorumlanmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu sebeple bağımsız değişkenlerin karşılaştırılmasında non-parametrik istatistiksel testlerde, Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden “Cinsiyet” değişkeninin incelenmesi için Mann Whitney-U, bağımlı değişkenlerinden “Ders Başarısı” ve “Haftalık Boş Zaman Süresi” değişkeninin incelenmesi için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Test istatistiği ile elde edilen anlamlı sonuçların etki büyüklüğünü hesaplamak için Rosenthal formülü ile hesaplanmıştır. Ayrıca verilerin güvenirliği Cronbach Alfa katsayıları hesaplanarak kontrol edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; özel okullarda okuyan öğrencilerin, “Cinsiyet” değişkeninin de Whitney-U testi sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmezken “Ders Başarı” ve “Haftalık Boş Zaman Süresi” değişkeninin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Boş zaman, Engel.

EXAMINING THE OPINIONS OF PRIVATE SECONDARY SCHOOL STUDENTS' AFFILIATED WITH THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION ON RECREATIONAL ACTIVITIES

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of students attending private schools regarding their participation in recreational activities, to explore the reasons for non-participation, and to examine their relationships with various variables. For this purpose, the "Leisure Constraints Scale," developed and validated by Gürbüz and Karaküçük (2007), was utilized. The scale's suitability for the sample group was initially tested using the AMOS software. Research data were analyzed using the SPSS 25.0 software package. Descriptive statistics such as frequency and percentage were presented, and the descriptive statistics of each sub-dimension of the scale were calculated and interpreted. It was determined that the data did not show a normal distribution. Therefore, non-parametric statistical tests were used for comparisons of independent variables. Specifically, the Mann-Whitney U test was applied to examine the "Gender" variable, while the Kruskal-Wallis test was used to analyze the dependent variables of "Academic Achievement" and "Weekly Leisure Time Duration." The effect sizes of statistically significant results were calculated using Rosenthal's formula. Additionally, the reliability of the data was verified by calculating Cronbach's alpha coefficients. According to the findings, while no significant differences were observed in any sub-dimensions of the scale concerning the "Gender" variable based on the Mann-Whitney U test results, significant differences were identified in all sub-dimensions of the scale concerning the "Academic Achievement" and "Weekly Leisure Time Duration" variables based on the Kruskal-Wallis test results.

Keywords: Recreation, Leisure Time, Recreation Activity, Obstacle.

SPORCULARIN YAKLAŞMA-UZAKLAŞMA TEPKİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Gamze YILDIRIM ARAZ¹

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
gamzeyildirimaraz@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0003-4520-3920

Arş. Gör. Berkant AYDEMİR²

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
berkantaydemir@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-7321-3291

Arş. Gör. Nazlıcan TAŞTAN³

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
nazlicantastan560@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-8736-9983

Doç. Dr. Cüneyt TAŞKIN⁴

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
cuneyttaskin@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-5219-4837

ÖZET

Bu çalışma, sporcuların yaklaşma – uzaklaşma tepkilerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Elde edilen bulgular, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sporun amatör ya da profesyonel düzeyde yapılması gibi değişkenler açısından incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak sporcu değerlendirme formu ve Carver, White (1994) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Şişman tarafından yapılan Davranışsal İnhibisyon Sistemi (DİS) ve Davranışsal Aktivasyon Sistemi (DAS) ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin davranışsal inhibisyon ve davranışsal aktivasyon olmak üzere iki alt ölçeği bulunmakta olup davranışsal aktivasyon alt ölçeği de ödüle duyarlılık, eğlence arayışı ve dürtü olmak üzere olmak üzere 3 alt ölçekten oluşmaktadır. 24 maddeden oluşan ölçekte davranışsal inhibisyon alt ölçeği, ödüle duyarlılık alt ölçeği, eğlence arayışı alt ölçeği ve dürtü alt ölçeğinden oluşmaktadır. Araştırmaya, Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören 381 sporcu öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi aşamasında SPSS 17.0 paket programından yararlanılmıştır. DİS – DAS ölçeği sonuçları incelendiğinde kadınların davranışsal inhibisyon ve ödüle duyarlılık puanları, erkeklerin puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Öğrenim görülen bölümler açısından değerlendirildiğinde ise, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ödüle duyarlılık puanları, rekreasyon ve spor yöneticiliği öğrencilerinin puanlarından daha düşüktür. Eğlence arayışı alt boyutu incelendiğinde öğretmenlik bölümü öğrencilerinin puanları, antrenörlük ve rekreasyon bölümü öğrencilerinden daha düşüktür. Dürtü alt boyutunda ise yine öğretmenlik bölümü öğrencilerinin puanları rekreasyon bölümü öğrencilerinden düşük bulunmuştur. Bu sonuçlar, sporcuların yaklaşma ve uzaklaşma tepkilerinin cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sporun yapılma düzeyine bağlı olarak anlamlı farklılıklar gösterebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Davranışsal İnhibisyon, Davranışsal Aktivasyon.

EXAMINATION OF ATHLETES' APPROACH2-DISTANCE RESPONSES IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

This study was planned to determine the approach-removal reactions of athletes. The findings were examined in terms of variables such as gender, department of study and whether the sport is done at an amateur or professional level. The athlete evaluation form and the Behavioral Inhibition System and Behavioral Activation System scales developed by Carver and White (1994) and adapted to Turkish by Şişman were used as data collection tools. The scale has two subscales, behavioral inhibition and behavioral activation, and the behavioral activation subscale consists of 3 subscales, namely reward sensitivity, fun seeking, and impulse. The 24-item scale consists of behavioral inhibition subscale, reward sensitivity subscale, fun seeking subscale and drive subscale. 381 student athletes studying at the Faculty of Sports Sciences participated in the study voluntarily. SPSS 17.0 package program was used in the statistical analysis of the data. When the BIS-BAS scale results were examined, women's behavioral inhibition and reward sensitivity scores were found to be higher than men's scores. When evaluated in terms of departments, the reward sensitivity scores of physical education and sports teaching department students are lower than the scores of recreation and sports management students. When the fun seeking sub-dimension is examined, the scores of the teaching department students are lower than the coaching and recreation department students. In the impulse sub-dimension, the scores of the teaching department students were again found to be lower than the recreation department students. These results reveal that athletes' approach and withdrawal reactions may differ significantly depending on gender, department of study, and level of sport practice.

Keywords: Sports, Behavioral Inhibition, Behavioral Activation.

TÜRKİYE'NİN GELENEKSEL SPORLAR AÇISINDAN PARALİMPİK KARNESİ (2004-2024)

Dr. Öğr. Üyesi Burak CANPOLAT

İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Anabilim

Dalı,

burak.canpolat@inonu.edu.tr - 0000-0002-4768-4855

Prof. Dr. Cemal GÜNDOĞDU

İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı,

cemal.gundogdu@inonu.edu.tr - 0000-0002-9122-6755

Doç. Dr. Yalın AYGÜN

İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı,

yalin.aygun@inonu.edu.tr- 0000-0002-1018-657X

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'nin 2004-2024 yılları arasında Paralimpik Oyunları'na katılımını ve özellikle geleneksel sporlar olan Okçuluk, Atıcılık ve Binicilik branşlarının Paralimpik Oyunları karşılığı olan branşlardaki pozisyonunu incelemektedir. Araştırmanın temel amacı, Türkiye'nin bu spor dallarındaki başarılarını tarihsel bir perspektiften analiz ederek uluslararası düzeydeki rekabet gücünü değerlendirmektir. Ayrıca, Türkiye'nin tarihi geleneklerinin bu branşlara etkisi, bu branşlardaki gelişim ve bu branşların Paralimpik düzeyde hangi noktada durduğu detaylandırılmaktadır. Çalışmanın yöntem bölümünde, Paralimpik Oyunları'na katılım verileri, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi ve Uluslararası Paralimpik Komitesi (IPC) gibi kaynaklardan derlenen istatistiklerle desteklenmiştir. Yıllara göre Türkiye'nin Paralimpik performansı grafikler ve tablolar ile görselleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları, Türkiye'nin Para Okçuluk ve Atıcılık branşlarında son yıllarda önemli başarılar elde ettiğini, son zamanlarda düzenlenen Paralimpik Oyunlar'da altın madalya kazanarak uluslararası rekabette ön plana çıktığını göstermektedir. Buna karşılık, Para Binicilik branşında Türkiye'nin henüz katılımı olmamıştır. Bu durum geleneksel atıcılık açısından düşünüldüğünde önemli bir problem olarak görülebilir. Sonuç olarak, Türkiye'nin Paralimpik performansı, özellikle Para Okçuluk ve Para Atıcılık branşlarında umut verici bir gelişme gösterirken, Para Binicilik branşında daha

fazla yatırım ve destek gerektiği anlaşılmaktadır. Türkiye'nin geleneksel spor kültürü ile Paralimpik sporlar arasındaki bağın güçlendirilmesi, bu alandaki uluslararası başarının sürdürülebilirliği için kritik bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Sporlar, Para Atıcılık, Para Binicilik, Para Okçuluk, Paralimpik Oyunlar,

TURKEY'S PARALYMPIC REPORT CARD IN TERMS OF TRADITIONAL SPORTS (2004-2024)

ABSTRACT

This study examines Turkey's participation in the Paralympic Games between 2004 and 2024, focusing on the traditional sports of Archery, Shooting, and Equestrian and their counterparts in Paralympic disciplines. The primary objective is to analyze Turkey's achievements in these sports from a historical perspective and evaluate its competitiveness on the international stage. Additionally, the study explores the influence of Turkey's historical traditions on these sports, their development, and their current standing at the Paralympic level. The methodology section includes participation data from the Paralympic Games, supported by statistics gathered from sources such as the Turkish National Paralympic Committee and the International Paralympic Committee (IPC). Turkey's Paralympic performance over the years is visualized through graphs and tables. The findings reveal that Turkey has achieved significant success in Para Archery and Para Shooting in recent years, notably winning gold medals in recent Paralympic Games, highlighting its prominence in international competition. However, Turkey has yet to participate in Para Equestrian. This lack of representation is considered a notable issue, especially given the country's traditional association with equestrian culture. In conclusion, Turkey's Paralympic performance demonstrates promising progress in Para Archery and Para Shooting, while Para Equestrian requires more investment and support. Strengthening the connection between Turkey's traditional sports culture and Paralympic sports is deemed a critical step for ensuring sustainable international success in these fields.

Keywords: Para Archery, Para Equestrian, Paralympic Games, Para Shooting, Traditional Sports,

PSİKOLOJİK YETİMLİK ÖLÇEĞİ'NİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EVRENİNE UYARLAMA ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Cüneyt TAŞKIN¹

**Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
cuneytaskin@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-5219-4837**

Arş. Gör. Nazlıcan TAŞTAN²

**Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
nazlicantastan560@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-8736-9983**

Dr. Öğr. Üyesi Gamze YILDIRIM ARAZ³

**Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
gamzeyildirimaraz@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0003-4520-3920**

Arş. Gör. Berkant AYDEMİR⁴

**Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
berkantaydemir@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-7321-3291**

ÖZET

Beden eğitimi ve spor evrenine uyarlanacak olan “Psikolojik Yetimlik Ölçeği,” 2024 yılında Özlem Yalçın Menteş tarafından tasarlanmıştır. Bu ölçeğin geliştirilmesindeki amaç, elit sporcuların hedeflerine ulaşmalarına ket vurabilecek yetim, yoksun bırakılmış psikolojik süreçlerin tespit edilmesi ve psikolojik açıdan nasıl destekleneceklerinin belirlenmesidir. 27 maddeden oluşan ölçek, 4 alt boyutlu yapıya sahip olup, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktadır. Alt boyutlar; ilişkili olma, ait olma, motivasyon ve yeterlilik olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geçerliliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçeğin orijinalinde Cronbach alfa değerleri ilişkili olma için 0,78, ait olma için 0,81, motivasyon için 0,78 ve yeterlilik için 0,86 olarak hesaplanmıştır. Psikolojik yetimlik süreçlerini değerlendirmek üzere geliştirilen ölçek, elit sporculardan oluşan bir örneklemde geliştirilmiştir. Uyarlama çalışmamızın evrenini, 2024 yılında Trakya Üniversitesi Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 1258 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem gurubu çeşitli sınıflardan rastgele seçilmiş 604 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Ölçeğin spor bilimleri alanına uygunluğunu belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Analizde uyum indeksleri olarak ki-kare (χ^2), ki-kare/serbestlik derecesi (χ^2/sd), mutlak uyum indeksleri (GFI, AGFI), yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA) ve artık temelli uyum indeksi (RMR) kullanılmıştır. Ölçme aracının uyum indeks değerleri; χ^2 değeri kabul edilebilir uyum (653,648), χ^2/sd değeri iyi uyum (1,729), GFI değeri kabul edilebilir uyum (0,921), CFI değeri kabul edilebilir uyum (0,930), RMSEA değeri kabul edilebilir uyum (0,078) ve RMR değeri kabul edilebilir uyum (0,052) göstermektedir. Ölçeğin dört alt boyutu altında yer alan toplam 27 maddenin güvenilirliğinin hesaplanmasında iç tutarlılık göstergesi olan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları 0,74 ile 0,88 arasında değişmektedir. Bu değerler, ölçeğin amacına uygun ve araştırma evrenine kültürel olarak uyumlu bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Yetimlik, Beden Eğitimi ve Spor, Ölçek Uyarlama

DURUMLUK BİLİNÇLİ FARKINDALIK ÖLÇEĞİ'NİN SPOR BİLİMLERİ EVRENİNE UYARLAMA ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Berkant AYDEMİR¹

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
berkantaydemir@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-7321-3291

Doç. Dr. Cüneyt TAŞKIN²

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
cuneyttaskin@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-5219-4837

Arş. Gör. Nazlıcan TAŞTAN³

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
nazlicantastan560@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0001-8736-9983

Dr. Öğr. Üyesi Gamze YILDIRIM ARAZ⁴

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi,
gamzeyildirimaraz@trakya.edu.tr- ORCID ID 0000-0003-4520-3920

ÖZET

Bu çalışma, Durumluk Bilinçli Farkındalık Ölçeği'nin (DBİFÖ) spor bilimleri bağlamında geçerlilik ve güvenilirliğini test ederek uyarlanmasını amaçlamaktadır. Ölçek, 2022 yılında Veli Duyan, Murat Çay, Elif Gökçe Arslan ve Selen Yağcı tarafından Türkçeye kazandırılmış olup, 21 maddeden ve iki alt boyuttan “Zihin Farkındalık Durumu” ve “Beden Farkındalık Durumu” oluşmaktadır. Alt boyutlara ait maddeler sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 20 ve 8, 9, 13, 14, 18, 21 olarak belirlenmiştir. Ölçek, “Hiç” (1) ile “Çok İyi” (5) arasında derecelendirilen bir Likert tipi puanlama sistemine sahiptir. Ölçeğin orijinalinde alt boyutları; iç tutarlılık katsayıları sırası ile 0,89 ve 0,72 bulunmuştur. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, Trakya Üniversitesi Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 1258 üniversite öğrencisinden oluşan bir örneklem üzerinde 303 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Geçerlilik çalışmaları kapsamında ölçeğin faktör yapısı Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile değerlendirilmiş ve çeşitli uyum indeksleri incelenmiştir. Ki-kare (χ^2) değeri (620,285), AGFI (0,921), RMSEA (0,071) ve RMR (0,049) gibi değerlerle ölçeğin hedef evren ile kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Güvenirlik analizleri için ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış; alt boyutlar için sırasıyla, 0,82 ve 0,85 bulunmuştur. Elde edilen bulgular, DBİFÖ' nün spor bilimleri bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ve kültürel olarak uyum sağladığını göstermektedir. Çalışma sonuçları doğrultusunda spor bilimleri öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeylerini anlamaya yönelik değerli bir katkı sunmuş ve bu doğrultuda teorik ve pratik bilgi sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Spor Bilimleri Evreni, Ölçek Uyarlama

ADAPTATION STUDY OF STATE MINDFULNESS SCALE TO SPORT SCIENCES POPULATION

ABSTRACT

This study aims to adapt the State Mindfulness Awareness Scale (SMAS) by testing its validity and reliability in the context of sport sciences. The scale was translated into Turkish by Veli Duyan, Murat Çay, Elif Gökçearslan and Selen Yağcı in 2022 and consists of 21 items and two sub-dimensions “State of Mind Awareness” and “State of Body Awareness”. The items belonging to the sub-dimensions are 1, 2, 3, 4, 5, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 20 and 8, 9, 13, 14, 18, 21 respectively. The scale has a Likert-type scoring system ranging from “Not at all” (1) to “Very Good” (5). In the original scale, the internal consistency coefficients of the sub-dimensions were 0.89 and 0.72, respectively. The validity and reliability studies of the scale were carried out with 303 participants on a sample of 1258 university students studying at Trakya University Kırkpınar Faculty of Sport Sciences. Within the scope of validity studies, the factor structure of the scale was evaluated with Confirmatory Factor Analysis (CFA) and various fit indices were examined. With values such as Chi-square (χ^2) value (620,285), AGFI (0.921), RMSEA (0.071) and RMR (0.049), it was determined that the scale showed an acceptable level of fit with the target population. For reliability analyses, Cronbach's Alpha internal consistency coefficients were calculated and found to be 0.82 and 0.85 for the sub-dimensions, respectively. The findings show that the SMAS is a valid and reliable measurement tool in the context of sport sciences and that it is culturally adapted. In line with the results of the study, it made a valuable contribution to understanding the mindfulness levels of sport science students and provided theoretical and practical knowledge in this direction.

Keywords: Mindfulness, Sport Science Population, Scale Adaptation

SPOR CAMİASINDA SOSYAL MEDYA OKUR YAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE MEDYA İLETİLERİNDE DEZENFORMASYON İLE NEFRET SÖYLEMİ

Doç. Dr. Abdurrahman KIRTEPE¹

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,

akirtepe@firat.edu.tr- <https://orcid.org/0000-0003-3268-2192>

Muhammed Bahadır SANDIKÇI²

Munzur Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,

mbsandikci@munzur.edu.tr- <https://orcid.org/0000-0001-9724-0438>

***Duygu Büşra SANDIKÇI³**

Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

dytduygudemirel@gmail.com- <https://orcid.org/0000-0002-4158-6373>

ÖZET

Bilginin zor elde edildiği bir süreci yaşamaktayız. Bir gerçektir ki bilgiye sahip olmak sahip olmayana oranla güçlü hissettirebilir. Toplumların sahip oldukları ölçülebilir ve kıyaslanabilir bilgiyle güce dönüşebilir. Herhangi bir konuda sahip olunabilecek farklı, tutarlı ve doğru verilerin dijital mecralarda düzgün işlenmesi maddi, ticari ve bilimsel anlamda avantaj sağlayabileceği gibi yanlış manipülasyonlar sonucunda ise farklı çekince, tepki ve soru işaretlerini de beraberinde getirmektedir. İçinde bulunduğumuz dönem teknolojinin gelişmesiyle medyanın dijitalleştiği bir döneme evrilmiştir. Bu çağda algı yönetimi ve manipülasyon gibi konular ağırlıklı olarak göze çarpmaktadır. Dijital medyada sunulan bu paylaşımlarla kitleleri ve toplumsal yapıyı etkilemekte olduğunu görmekteyiz. İnsanları ve kitleleri yanıltabilmek ve bu sayede çıkar elde etmek amacıyla kasıtlı olarak oluşturulan ve paylaşılan bilgiler dezenformasyonu açıklamaktadır. Sosyal medyanın son zamanlarda sosyal nitelikteki amaçlarının dışında bilgi edine bilmek haber alma ya da haberi paylaşma şeklindeki kullanımı beraberinde dezavantajlı durumları da meydana getirmektedir. Bu dezavantajlardan en önemlisi olarak haber kaynağının teyit edilme ihtiyacı güdülmeden paylaşılması ve haber kaynaklarının deneğime tabi olmaması söylenebilir. Endüstrileşen spor çerçevesi teknolojinin gelişmesiyle sosyal medya aracılığı ile sporcular ile ilgili içerik oluşturan taraftarlar için en önemli kaynak haline gelmiştir. Güncel görüntü, haber ve basın ile ilgili hem sporcular hem de spor paydaşlarının kitlelerle olan iletişimini arttırmaktadır. Spor severler ve sporcular arasında da önemli bir iletişim kolaylığı sağlaması açısından önemlidir. Nefret söylemi sosyal medya sayesinde değişime yönelmiştir. Sosyal medya ile nefret söylemi arasında önemli bir korelasyon bulunmaktadır. Medya okur yazarlığının geliştirilmesi önemli görülmelidir. Sosyal medyaya duyulan güven duygusunun artması ve doğru bilgiyi sunacak medya portallarının yaygınlaşmasını sağlayarak sporda medya dezenformasyonunun önüne geçilmesi sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Spor Camiası, Sosyal Medya, Okur yazar, Dezenformasyon, Nefret.

TÜRKİYE SÜPER LİGİ'NE YÜKSELME DURUMUNDA OLAN TFF 1. LİG KULÜPLERİNİN GOL PERFORMANSININ İNCELENMESİ

Alpay AYDOĞDU

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

alpayaydogdu9752@gmail.com – 0009-0007-5214-7505

Doç. Dr. Erdal ARI

Ordu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi,

erdalari@odu.edu.tr – 0000-0003-1348-7930

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, TFF 1. Lig'den Süper Lig'e yükselme durumunda olan takımların gol performansının incelenmesidir. Bu kapsamda, TFF 1. Lig'de statü değişikliği yapıldıktan sonraki 2022-2023 ve 2023-2024 sezonlarında ligi ilk yedi sırada bitiren takımların gol performansı değerlendirmeye alınmıştır. Takımların lig müsabakalarında iç ve dış sahada attığı ve yediği gol sayıları Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) resmi internet sitesinden elde edilmiştir. Lig sona erdikten sonra oynanan Süper Lig'e yükselme müsabakaları değerlendirmeye alınmamıştır. 2022-2023 ve 2023-2024 sezonunu ilk yedi sırada tamamlayan takımlar, Süper Lig'e yükselen (n=6) ve yükselemeyen (n=8) olarak iki gruba ayrılmıştır. Son iki sezonda Süper Lig'e yükselen ve yükselemeyen takımların iç ve dış sahada attığı ve yediği gol sayısı ve gol averajı değerleri arasındaki farklılık bağımsız örneklem T-testi ile incelenmiştir. Bulgular, dış sahada atılan ve yenilen gol sayısı haricinde diğer gol sayısı parametrelerinde, Süper Lig'e yükselen ve yükselemeyen takımlar arasında anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymaktadır ($p<0.05$). Süper Lig'e yükselen takımların yükselemeyen takımlara göre iç, dış saha ve genel gol averajı, iç sahada atılan ve toplam atılan gol sayısı değerlerinin daha yüksek, iç sahada yenilen ve toplam yenilen gol sayısı değerlerinin ise daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Süper Lig'e yükselen ve yükselemeyen takımların dış sahada atılan ve yenilen gol sayısı değerleri arasındaki farklılığın ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Sonuç olarak, Süper Lig'e yükselen takımların özellikle iç saha avantajını etkin olarak kullandıkları ve iç saha gol performansı bakımından öne çıktıkları ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: TFF 1. Lig, atılan gol, yenilen gol.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR UYGULAMALARINDA TERS YÜZ ÖĞRENME

Subhan MAMMADZADA

Bartın Üniversitesi/ Spor Bilimleri Fakültesi
uzmansubhan@gmail.com – 0009-0001-9946-2875

Dr. Öğr. Üyesi Sevim Handan YILMAZ

Bartın Üniversitesi/ Spor Bilimleri Fakültesi
hyilmaz@bartin.edu.tr - 0000-0002-1032-5082

ÖZET

Ters yüz öğrenme modeli, geleneksel öğretim yöntemlerinin yanı sıra yeniliğe dönük bir eğitim yaklaşımıdır. Bu modelde, öğrenciler sınıfta yeni bilgileri öğrenmeden daha önce hazırlıklarını yapıp, evde video, makale veya diğer malzemeler aracılığıyla konuları önceden tanırırlar. Ters yüz öğrenme kavramı olarak evde yapılanın sınıfta yapılanın evde yapılmasını temsil eder. Öğrenciye bireysel öğrenme hızına uyum sağlama, etkileşimin artması, derinlemesine anlama ve kavrama, sorumluluk ve bağımsız öğrenme, teknoloji kullanımı gibi faydalar sağlamaktadır. Ters yüz öğrenmenin beden eğitimi ve spordaki amacı, ders konularına önceden hazırlanıp ders esnasında pratik yapmayı kolaylaştırmasıdır. Bu sayede öğrenciler, konuyu daha hızlı anlayıp uygulayabilirler. Bu modelin beden eğitimi ve sporda kullanımı noktasında uygulamaların önce kurgulanması ve tasarlanması gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor uygulamalarında ters yüz öğrenmenin kullanımı öğrenciye teorik ile pratiği birleştirme fırsatı verir. Bu anlamda beden eğitimi ve spor dersine hazırlık için hazırlanan uygulamaların içeriği ders kazanımı ile ilgili olmalıdır. Öğrenciye kazandırılmak istenen davranış hareket becerileri ile ilgili ise, video içeriğinde kavramlarla birlikte hareket analizlerini içeren görsellere, ağır çekim videolarına yer verilmelidir. Bu derleme makalede; ters yüz öğrenme, beden eğitimi ve sporda kullanımı ve önemi hakkında kapsamlı bir bütün oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda literatüre dayalı detaylı kaynak taraması metodu çerçevesinde tematik derleme deseni kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ters yüz öğrenme, beden eğitimi, spor

TOPLUMSAL SPOR ve ENTEGRAYON:REKREASYON UYGULAMALARI

Prof.Dr.İ.Bülent FİŞEKÇİOĞLU

Selçuk Üniveritesi

bfisekcioğlu@selcuk.edu.tr –

ORCID ID: 0000-0001-8356-4001

Yazar Mustafa TUĞ

Selçuk Üniversitesi

tugmustafa4@gmail.com –

ORCID ID:0009-0009-3290-8607

ÖZET

Spor ve entegrasyon, özellikle rekreasyon uygulamaları bağlamında oldukça önemli bir konudur. Spor, sadece fiziksel sağlık açısından değil, aynı zamanda sosyal, psikolojik ve duygusal gelişim açısından da büyük faydalar sağlar. Rekreasyon ise, insanların dinlenme, eğlenme ve stres atma amacıyla yaptıkları faaliyetlerdir. Spor ve rekreasyon uygulamalarının entegrasyonu, bireylerin sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Spor faaliyetleri farklı grupları, toplulukları ve kültürleri bir araya getirebilir. Birçok spor etkinliği farklı yaş, cinsiyet, dil ve etnik kökenden bireyleri bir araya getirmektedir. Bu tür etkinlikler sosyal entegrasyonu teşvik eder ve topluluk bağlarını güçlendirir. Örneğin, spor kulüpleri veya açık alanlarda düzenlenen etkinlikler farklı sosyoekonomik geçmişlerden gelen bireylerin birlikte vakit geçirmesine olanak tanır. Düzenli fiziksel aktivite stresi azaltmaya, depresyonu önlemeye ve özgüveni artırmaya yardımcı olur. Spor ve rekreasyon uygulamaları, engelli ve fiziksel kısıtlamaları olan kişiler için de çeşitli entegrasyon fırsatları sunar. Engellilere yönelik özel spor organizasyonları onları topluma entegre eder. Ve yine, okul ve üniversitelerdeki spor faaliyetleri öğrenciler arasında entegrasyonu teşvik etmektedir. Öğrenciler farklı branşlardan ve sosyal gruplardan bir araya geldikçe takım çalışması, liderlik ve dayanışma gibi önemli değerleri de edinirler.

Sonuç olarak spor ve rekreasyon uygulamaları, sadece bireylerin fiziksel sağlığını iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal bağları güçlendirir ve psikolojik entegrasyonu destekler. Bu uygulamalar, toplumu daha sağlıklı, daha uyumlu ve daha dengeli bir hale getirebilir. Rekreasyon, insanların yaşam kalitesini artırırken, sosyal entegrasyonu ve toplumsal eşitliği teşvik eden bir araç olarak da işlev görmektedir.

Anahtar Kelimeler : Spor,Toplumsal Entegrasyon,Rekreasyon Uygulamaları

SPORTS and INTEGRAYON: RECREATION APPLICATIONS

Prof.Dr.İ.Bülent FİŞEKÇİOĞLU

Selçuk Üniveritesi

bfisekcioğlu@elcuk.edu.tr –

ORCID ID: 0000-0001-8356-4001

Yazar Mustafa TUĞ

Selçuk Üniversitesi

tugmustafa4@gmail.com –

ORCID ID:0009-0009-3290-8607

ÖZET

Sport and integration is a very important topic, especially in the context of recreation practices. Sport provides great benefits not only for physical health but also for social, psychological and emotional development. Recreation, on the other hand, is the activities that people do for rest, fun and stress relief. Integration of sport and recreation practices can help individuals develop healthy living habits.

Sport activities can bring together different groups, communities and cultures. Many sporting events bring together individuals of various ages, genders, languages and ethnic backgrounds. Such activities promote social integration and strengthen community ties. For example, sports clubs or events organized in open spaces allow individuals from different socioeconomic backgrounds to spend time together. Regular physical activity helps to reduce stress, prevent depression and increase self-confidence. Sport and recreation practices also offer various integration opportunities for people with disabilities and physical limitations. Special sports organizations for people with disabilities integrate them into society. And again, sports activities in schools and universities promote integration among students. As students come together from different subjects and social groups, they also acquire important values such as teamwork, leadership and solidarity

As a result, sport and recreation practices not only improve the physical health of individuals, but also strengthen social bonds and promote psychological integration. These practices can make society healthier, more cohesive and more balanced. Recreation also functions as a tool to promote social integration and social equality while improving people's quality of life.

Keywords:Sport, Social Integration, Recreation Practices

HAFIZALARIMIZDAKİ AFETLERİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNE YANSIMALARININ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN DENEYİMLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Melike KARS ¹, Doç. Dr. Galip ÖNER ²

¹Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, karsmlk25@gmail.com -

<https://orcid.org/0009-0008-9309-9236>

²Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, galiponer@erciyes.edu.tr- [https://orcid.org/0000-](https://orcid.org/0000-0001-5683-1127)

[0001-5683-1127](https://orcid.org/0000-0001-5683-1127)

ÖZET

2023 yılında küresel düzeyde yaklaşık 400 adet afet gerçekleşmiş, bu afetler nedeniyle 86.473 insan yaşamını kaybetmiş ve 90 milyonu aşkın insan ise bu afetlerden etkilenmiştir. Dahası bu afetler sonucunda 200 milyar dolardan fazla ekonomik zarar meydana gelmiştir. 2023 yılının en fazla ölüm ve maddi hasar bıraktığı ülke ise, Pazarcık ve Elbistan depremleri nedeniyle, Türkiye olmuştur. Son yaşanan depremler dolayısıyla Türkiye'nin bir afetler ülkesi olduğu düşüncesi yerleşmeye başlamıştır. Ancak Türkiye yalnızca depremler değil, yangın, su taşkınları, erozyon, heyelan, çığ gibi ani gelişen afetlerin yanı sıra kuraklık, hava ve su kirliliği gibi yavaş gelişen çeşitli afet türlerine de ev sahipliği yapmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye'de afet bilincinin gelişmesi ve afetlere karşı önleyici tedbirlerin alınabilmesi için erken yaşlardan itibaren afet okuryazarlığına yer verilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı yangın, deprem ve su taşkını gibi afetleri deneyimleyen sosyal bilgiler öğretmenlerinin afet sonrası öğrenme öğretme süreçlerine ilişkin görüş ve uygulamaları tespit etmek ve öğrenciler üzerinde afetlerin etkisini ortaya koymaktır. Bu kapsamda 2021 yılı Kastamonu Bozkurt sel felaketi; 2021 yılında yaşanan Antalya Manavgat yangını ile 2023 Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan depremlerini deneyimleyen 20 öğretmen ve 18 yedinci sınıf öğrencisiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan Olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırmada katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla seçilmiştir. Katılımcılarda aranan ölçüt ise ilgili afetleri deneyimlemiş olmalarıdır. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırmacı günlüğünden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler nitel veri analiz tekniklerinden içerik ve betimsel analiz aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda

öğretmen ve öğrenci bağlamında, afet sonrasında afetlere ilişkin çok yüksek farkındalıklar oluşmasına karşın, afetlerin üzerinden belirli bir süre geçtikten sonra bu farkındalığın önemli derecede azaldığı ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afet okuryazarlığı, Sosyal bilgiler öğretimi, Olgubilim.

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME & ATAMA & GELİŞTİRME MODEL ÖNERİSİ (MİA MODELİ)

TEACHER TRAINING & ASSIGNMENT & DEVELOPMENT MODEL PROPOSAL (MİA MODEL)

Doç. Dr., Muhammet İbrahim AKYÜREK¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

m.ibrahimakyurek@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-9122-471X

ÖZET

Araştırmanın amacı Türk Eğitim Sistemi için öğretmen yetiştirme, atama ve geliştirmeye ilişkin bir model önermektir (“MİA” Modeli: “Muhammet İbrahim Akyürek” Modeli). Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan “literatür tarama yöntemi” esas alınmıştır. 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024) Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticileri kapsar. Öğretmenlik Meslek Kanunu’na göre öğretmenlerin yetiştirilmesi, seçimi ve hazırlığı için Millî Eğitim Akademisi kurulması kararlaştırılmıştır. Son yapılan yasal düzenlemeler de dikkate alınarak mevcut çalışmada Türk Eğitim Sistemi için öğretmen yetiştirme, atama ve geliştirmeye ilişkin etkililiği sağlayacak yeni bir model önerilmiştir. MİA modelinin MEB ve üniversitelerin Eğitim Fakülteleri tarafından değerlendirilmesi sonucu nitelikli bir öğretmen yetiştirme, atama ve geliştirme süreci hayata geçirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, öğretmen yetiştirme, öğretmen atama, öğretmen geliştirme, Öğretmenlik Meslek Kanunu, Millî Eğitim Akademisi, Türk Eğitim Sistemi.

ABSTRACT

The aim of the research is to propose a model for teacher training, assignment and development for Turkish Education System (“MİA” Model: “Muhammet İbrahim Akyürek” Model). The research method is based on the “literature review method” which is among the qualitative research methods. Law No. 7528 on Teaching Profession (Ministry of National Education [MoNE], 2024) covers teachers and administrators working in educational institutions affiliated to the Ministry of National Education. According to the Law on Teaching Profession, it was

decided to establish a National Education Academy for the training, selection and preparation of teachers. Considering the recent legal arrangements, the present study proposes a new model for Turkey that will ensure effectiveness in teacher training, assignment and development. As a result of the evaluation of the MIA model by the MoNE and the Faculties of Education of universities, a qualified teacher training, assignment and development process can be realized.

Keywords: Teacher, teacher training, teacher assignment, teacher development, Teaching Profession Law, Turkish Education System.

YAPAY ZEKÂ OKURYAZARLIĞI ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI (EĞİTİM PAYDAŞLARINA YÖNELİK)

TURKISH ADAPTATION OF THE ARTIFICIAL INTELLIGENCE LITERACY SCALE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY (TARGETING EDUCATION STAKEHOLDERS)

Doç. Dr., Muhammet İbrahim AKYÜREK¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,

m.ibrahimakyurek@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-9122-471X

ÖZET

Araştırmada orijinali Wang, Rau ve Yuan (2023) tarafından geliştirilmiş olan yapay zekâ okuryazarlığı ölçeğinin, eğitim paydaşlarına yönelik, Türk kültürüne uyarlama çalışması gerçekleştirilmiştir. Amaç doğrultusunda araştırma verileri 646 katılımcıdan [öğretmen adayları (üniversite öğrencileri), öğretmenler ve okul yöneticileri (müdür ve müdür yardımcıları)] toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Yapay Zekâ Okuryazarlığı Ölçeği (YZOÖ) kullanılmıştır. YZOÖ dört boyutlu olup toplam 12 maddeden oluşmaktadır. YZOÖ'nün Türkçeye uyarlanması kapsamında ilk olarak ölçek kullanım izni alınmıştır. Ardından başlayan YZOÖ'nün Türkçe dil eş-değerliği sürecinin tamamlanmasıyla çalışmanın verileri toplanarak analizler gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi doğrultusunda YZOÖ'nün geçerlik ve güvenirliği test edilmiştir. YZOÖ'nün dört boyutlu yapısının geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ve güvenirliği Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda YZOÖ'nün, eğitim paydaşlarına yönelik, Türk kültüründe kullanılmaya uygun, geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yapay zekâ okuryazarlığı ölçeği, geçerlik, güvenirlik, öğretmen adayları (üniversite öğrencileri), öğretmenler, okul yöneticileri (müdür ve müdür yardımcıları).

Azərbaycan maarifçi-realist nəsrində İslam dəyərləri və qəhrəman tipologiyası

Məhrux Dövlətzadə

Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

E-mail: mahdovlat@gmail.com

ORCID: -0000-0002-2366-6097

Xülasə

XX əsrin əvvəllərində yaradılan İslam düşüncəsinə bağlı obrazlarla 20-ci illərdə yaradılan obrazlar arasında tipoloji fərqlər vardır.

XX əsrin əvvəllərində dini düşüncəyə bağlı obrazlar həm müsbət, həm də tənqidi yanaşma ilə yaradılırdı. 20-ci illər nəsrində isə dinə bağlı insanların hamısının obrazı mənfidir, başqa sözlə, tənqid hədəfidir. İlk növbədə, bunun ictimai-siyasi səbəbləri aydınlaşdırılmalı, eyni zamanda, 20-ci illərdə ictimai həyatda dinə bağlı insanlara münasibətin tipologiyasını da müəyyənləşdirmək zəruridir ki, obyektiv nəticələrə gəlmək mümkün olsun.

XX əsrin əvvəllərində yazılmış əsərlərdə yuxarı təbəqə obrazları obyektiv müəllif müşahidəsi ilə yaradılırdı, buna görə də onlara sovet dövrünün ədəbiyyatşünaslığının sinfi mövqedən dəyər verməsi narahatlıq doğurur. Lakin 1920-ci illərdə həm yuxarı təbəqə nümayəndələrinin obrazlarının yaradılmasında, həm də bu obrazların elmi dəyərləndirilməsində sinfilik amili önə keçir.

20-ci illər bədii nəsrində din xadimləri və dinə birbaşa bağlı insanların obrazları iki kontekstdə bədii təsvirin mərkəzinə gətirilir. Birincisi, qadın hüquqsuzluğuna qarşı mübarizə kontekstində, ikincisi, yeni quruluşa rəğbət bəsləməyən, onunla birbaşa və dolayısı ilə müxalifətdə olan təbəqənin təmsilçisi kimi.

Açar sözlər: islam düşüncəsi, maarifçi-realizm, sovet ədəbiyyatşünaslığı, sinfilik.

Azərbaycan romantizmində türkçülük və ümmətçilik problemi (Abbas Səhhətın yaradıcılığı əsasında)

Təyyar Salamoğlu

Filologiya elmləri doktoru, professor

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

E-mail: tayyarsalamoglu@gmail.com

Xülasə

Məqalədə A.Səhhət yaradıcılığı sənətkarın dünyagörüşü kontekstində elmi təhlil müstəvisinə gətirilir. Şairin dini və dünyəvi təhsilə münasibəti şərh edilir. Milli özünüdərkın formalaşmasında hər iki təhsil sisteminin rolunu əhəmiyyətli hesab etməsi əsaslandırılır. Bu əsasda sənətkarın maarifçi dünyagörüşündə dini inancın yerinə aydınlıq gətirilir. Əsaslandırılır ki, A.Səhhət milli inkişafda, özünüdərkda və özünüdərkda türkçüləklə bərabər, ümmətçiliyə də mühüm yer ayırır.

Məqalədə “millət”, “türk milləti” anlayışları ilə bərabər, “İslam” anlayışının da A.Səhhət şeirindəki poetik mənalandırmalarının mahiyyətinə nüfuz edilir. Əksər şeirlərində “İslam” sözünün “millət” yox, “ümmətçilik” məzmununda işləndiyi vurğulanır. Çoxsaylı poetik nümunələr əsasında sübut edilir ki, A.Səhhət yaradıcılığında millət sözünün milli özünəməxsusluq zəminində dərkı və poetik ifadəsi artan xətlə gedir və mənsub olduğumuz toplum öz adı ilə- türk milləti adı ilə çağırılır. Şair türklüyü və türkçülüğü şərtləndirən əsas atributları bədii təhlilin mərkəzinə çəkir və onların poetik təfsirini verir.

Açar sözlər: millət, türkçülük, özünüdərk, sənətkar dünyagörüşü, kontekst

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PEER RELATIONSHIPS OF PRESCHOOL CHILDREN AND PARENTAL EMOTION SOCIALIZATION

Asst. Prof. Yeşim YURDAKUL

Akdeniz University / Kumluca Faculty of Health Sciences, Department of Child Development

yesimyurdakul@akdeniz.edu.tr – ORCID ID: 0000-0002-4073-5445

ABSTRACT

This study, which aims to examine the relationship between preschool children's peer relations and parents' emotional socialization behaviors, was conducted in the relational survey model. The study group consisted of 201 parents of 4–6-year-old children attending preschool education institutions. “Personal Information Form”, ‘Peer Relationship Scale in Preschool’ and ‘Coping with Children's Negative Emotions Scale’ were used as data collection tools. As a result of the study, it was found that the scores of boys were significantly higher than girls in the bully child sub-dimension of the peer relations scale, while the scores of friendship and empathy / prosocial behaviors sub-dimension increased significantly as the number of siblings increased. While the mean scores of maternal distress reactions, punitive and minimization responses sub-dimensions of the scale of coping with children's negative emotions showed a significant difference according to the age of the child, only the mean scores of punitive responses showed a significant difference according to the number of siblings. The results of the study revealed that there were low and moderate significant relationships between children's peer relationships and parents' emotion socialization behaviors. These findings emphasize the importance of parental approaches in children's social and emotional development. In line with the results of the study, it may be suggested that interventions should be planned to support parents in developing sensitive approaches to their children's emotional needs.

Keywords: Preschool period, peer relationships, parental emotional socialization

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ AKRAN İLİŞKİLERİ İLE EBEVEYNLERİN DUYGU SOSYALLEŞTİRME DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Okul öncesi dönem çocuklarının akran ilişkileri ile ebeveynlerin duygu sosyalleştirme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş arası çocuğun 201 ebeveyni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama

aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Okul Öncesinde Akran İlişkileri Ölçeği” ve “Çocuğun Olumsuz Duyguları ile Baş Etme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların akran ilişkileri ölçeği zorba çocuk alt boyutunda erkek çocukların puanları kız çocuklardan anlamlı olarak yüksek bulunurken, kardeş sayısının arttıkça arkadaşlık ve empati/prososyal davranışlar alt boyutu puanlarının da anlamlı olarak arttığı belirlenmiştir. Çocuğun olumsuz duyguları ile baş etme ölçeği sıkıntı-endişe, cezalandırıcı ve küçümseyici tepkiler alt boyutlarında puan ortalamalarının çocuğun yaşına göre anlamlı farklılık gösterirken, yalnızca cezalandırıcı tepkiler puan ortalamaları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Araştırma sonuçları çocukların akran ilişkileri ile ebeveynlerin duygu sosyalleştirme davranışları arasında düşük ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, çocukların sosyal ve duygusal gelişiminde ebeveyn yaklaşımlarının önemini vurgulamaktadır. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, ebeveynlerin çocuklarının duygusal ihtiyaçlarına yönelik duyarlı yaklaşımlar geliştirmelerini destekleyen müdahaleler planlanması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, akran ilişkileri, ebeveyn duygu sosyalleştirme

BİR 2209-A PROJESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN DESTEKLİ ÖĞRENME DENEYİMİ: EGE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Emine ÇAKMAK

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

eminecakmak987@gmail.com- ORCID ID:0000-0002-9888-8612

Dr. Gamze BİLİR-SEYHAN

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

gamzebilirseyhan@gmail.com- ORCID ID:0009-0001-7207-6253

ÖZET

Yükseköğretim sürecinde kaynakların yetersizliğine bulunan çözümlerin içinde eğitime en çok zarar veren seçenek olarak öğrenci sayısının artırılması gösterilmektedir. Sınıf mevcudunun fazla olması ve sınıf düzeni gibi faktörler dolayısıyla öğretimin niteliğini ve sahip olunan iş yükünü etkilemektedir. Ayrıca, üniversite mezuniyeti sonrası üniversite mezunlarından beklentiler artmakta ve iş verenler artık üniversitelerden uzmanlık ötesinde bir eğitim vermesini beklemektedir.

Akran destekli öğrenme (ADÖ), iş birlikli veya topluluk öğrenimi olarak uzun ve zengin bir tarihe sahip olmaktadır. “Eşit statülü veya eşleştirilmiş akranlar arasında aktif yardım ve destek yoluyla bilgi ve becerilerin kazandırılması” olarak tanımlanabilmektedir. Akran destekli öğrenmenin getirdiği; iş birliği içinde hareket etme, topluluğun üyesi olma, eleştirel sorgulama ve yansıtma, iletişim becerileri, problem çözme, öğrenmeyi öğrenmek kazanımları yükseköğretimde yaşanan sorunlara çözüm niteliği taşımaktadır.

Bu bağlamda Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı 2.sınıfa devam eden 22 öğrencinin katılımıyla TUBİTAK 2209-

A projesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının ADÖ deneyimleri ve bu deneyimlere ilişkin algılarını betimlemek ve ADÖ yönteminin yükseköğretim kurumlarında uygulanabilir halini analiz etmektir. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması ile desenlenen bu çalışmada uygun örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Veri toplamada gözlem, yarı-yapılandırılmış görüşme, araştırmacı günlükleri ve ses kaydı kullanılırken veri analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Süreç 7 atölye ile birlikte toplamda 9 ay sürmüştür.

Bulgular ADÖ yönteminin¹; arkadaşlık ilişkilerini olumlu yönde geliştirdiğini, öğrenmede kalıcılık sağladığını, öğrencilerin okula gelme motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini, mesleki becerilerinde gelişim sağladığını ve 21.yy becerilerini desteklediğini göstermektedir. Öğrencilerin %95'inin yöntemin üniversitelerde uygulanması gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Sonuç olarak, yöntemin kullanılması öğrencileri güdüleyebilir ve sorunlara çözüm niteliği oluşturabilir.

Anahtar kelimeler: akran öğrenmesi, akran destekli öğrenme, yükseköğretim

SUMMARY

Among the solutions to the insufficiency of resources in the higher education process, increasing the number of students is shown as the most damaging option to education. Factors such as the large class size and classroom layout affect the quality of teaching and the workload. In addition, expectations from university graduates are increasing after university graduation and employers now expect universities to provide education beyond expertise.

Peer-assisted learning (HLT) has a long and rich history as collaborative or community learning. It can be defined as "the acquisition of knowledge and skills through active help and support among peers of equal status or matched". Brought by peer-supported learning; Acting in cooperation, being a member of the community, critical questioning and reflection, communication skills, problem solving, learning to learn are solutions to the problems experienced in higher education.

In this context, TUBITAK 2209-A project was carried out with the participation of 22 students attending the 2nd grade of Ege University, Faculty of Education, Department of Basic Education, Preschool Education Undergraduate Program. The aim of the study is to describe the experiences of preschool teacher candidates and their perceptions about these experiences

and to analyze the applicability of the HL method in higher education institutions. In this study, which was designed with action research, which is one of the qualitative research methods, appropriate sampling method was used. While observation, semi-structured interview, researcher diaries and audio recordings were used in data collection, descriptive analysis method was used in data analysis. The process took a total of 9 months with 7 workshops.

The findings show that the HLT method¹ positively improves friendship relationships, provides permanence in learning, positively affects students' motivation to come to school, improves their professional skills and supports 21st century skills. It was observed that 95% of the students stated that the method should be applied in universities. As a result, the use of the method can motivate students and create solutions to problems.

Keywords: peer learning, peer-assisted learning, higher education

DİSİPLİNLERARASI BİR KAVRAM OLAN “NÖROŞEHİR”LERİN ŞEHİR COĞRAFYASI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Sema ÇETİNKAYA

Süleyman Demirel Üniversitesi

semacetinkaya57@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-8914-4403

ÖZET

Coğrafya, bir yerin flora ve faunasının incelenmesine, jeolojik, jeomorfolojik, hidrografik, yerleşme, nüfus ve ekonomik özelliklerine veya bu alanlarda görülen aksamaların nedenlerine, sonuçlarına ve alternatif çözümlerine yönelik amaçlar doğrultusunda mekânsal analizler yapmaya elverişli bir bilim olarak varlığını devam ettirmektedir. Bahsi geçen bu kadar fazla çeşitlilikte amaçlar bir süre sonra coğrafya içinde çeşitli alt bilim dallarının oluşmasına sağlamıştır. Bunlardan araştırma konusuyla bağlantılı olan şehir coğrafyası örnek olarak gösterilebilir. Şehir coğrafyası araştırmaları şehirlerin ilk ortaya çıkışı, şehirleri kuruluş, gelişme ve fonksiyon alanları gibi konuların incelenmesine dayalı klasik yaklaşımla gerçekleştirilmekteydi. Güncel şehir coğrafyası araştırmaları daha fazla uygulama içeren sorun odaklı modern ve post modern yaklaşımlarla yapılmaktadır. Şehirler büyüdükçe ortaya çıkan sorunlar çeşitlenmekte ve insanların mental sağlığını da etkileyen aksaklıklar ortaya çıkmaktadır. Bu noktada şehir coğrafyası literatüründe özellikle Batılı kaynaklarda ortaya çıkan yeni bir kavram gündeme gelmektedir. ‘Nöroşehir’ önce sağlık alanında çıkan bir kavram olmasına rağmen hızlı bir şekilde şehir ve bölge planlama, psikoloji, gibi alanlarda incelenmeye başlanmıştır. Bu kavramın içinde geçen *şehir* kavramından dolayı şehir coğrafyasını ilgilendirdiği düşünülmektedir. Araştırmanın ortaya çıkış noktası yerli literatür için yeni olan *nöroşehir* kavramının yerli literatür incelendiğinde coğrafya ve şehir coğrafyasında ele alınmadığı bu kavramla yapılan çalışmaların olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın amacı tespit edilen eksikliği gidermek amacıyla yerli literatürde coğrafya ve şehir coğrafyası için bu kavramla ilgili yapılmış ilk çalışmayı gerçekleştirmektir. Bu amaç doğrultusunda alan yazında yapılmış çalışmaların incelenmesine analiz edilmesine ve yeniden yorumlanmasına imkan sağlayan literatür taraması yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgulardan biri yerli literatür için değerlendirilebilecek blog bir yazı ile karşılaşmış olup mimarlık ve şehir planlaması alanında çevresel nörobilimin irdelenmesidir. Bulgulardan diğeri ise yerli literatürde tespit edilen başka bir çalışmanın olmamasıdır. Yabancı literatürde ise nöroşirürji ve yukarıda değinilen bilim dallarında birçok eser tespit edilmiştir. Sonuç olarak yeni bir kavram olan nöroşehir kavramı coğrafyada incelenmesi gereken yeni bir araştırma konusu olarak ortaya çıkmaktadır. Şehir coğrafyası araştırmalarında; mekânsal analizler için hem sayısal verilerin hem de yapılan görüşme uygulamaları neticesinde elde edilecek verilerin kullanımı sayesinde “nöroşehir” konusu karma yöntemlerin kullanılabildiği yeni ve esnek bir çalışma konusu olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şehir coğrafyası, nöroşirürji, nöroşehir,

EVALUATION OF "NEUROCITIES", AN INTERDISCIPLINARY CONCEPT, IN THE CONTEXT OF CITY GEOGRAPHY

Research Assistant Dr. Sema ÇETİNKAYA

Suleyman Demirel University

semacetinkaya57@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-8914-4403

ABSTRACT

Geography continues to exist as a science suitable for spatial analysis in line with the purposes of examining the flora and fauna of a place, geological, geomorphological, hydrographic, settlement, population and economic characteristics or the causes, results and alternative solutions of the disruptions seen in these areas. This variety of purposes mentioned led to the formation of various sub-branches of science within geography after a while. Urban geography, which is related to the research topic, can be given as an example. Urban geography researches were carried out with the classical approach based on the examination of issues such as the first emergence of cities, the establishment of cities, their development and function areas. Current urban geography researches are carried out with problem-oriented modern and post-modern approaches that include more applications. As cities grow, the problems that arise diversify and disruptions that affect people's mental health also emerge. At this point, a new concept that emerges in urban geography literature, especially in Western sources, comes to the fore. Although 'Neurocity' was a concept that first emerged in the field of health, it quickly began to be examined in areas such as urban and regional planning, psychology. It is thought that this concept is related to urban geography due to the concept of city in it. The emergence point of the research is that the concept of neurocity, which is new to the domestic literature, has not been addressed in geography and urban geography when the domestic literature is examined, and it has been determined that there are no studies conducted with this concept. The aim of the research is to carry out the first study conducted in the domestic literature for geography and urban geography in order to eliminate the deficiency detected. For this purpose, the literature review method, which allows the examination, analysis and reinterpretation of studies conducted in the literature, has been preferred. In this direction, one of the findings obtained was a blog post that could be evaluated for the local literature and was an examination of environmental neuroscience in the field of architecture and urban planning. Another finding was that there was no other study identified in the local literature. In the foreign literature, many works were identified in neurosurgery and the above-mentioned branches of science. As a result, the concept of neurocity, which is a new concept, emerges as a new research topic that should be examined in geography. In urban geography studies; thanks to the use of both numerical data for spatial analyses and the data to be obtained as a result of the interview applications, the subject of "neurocity" will be a new and flexible study topic where mixed methods can be used.

Key Words: Urban geography, neurosurgery, neurocity,

ÖZEL OKUL ÖĞRETMENLERİNİN AKILLI TAHTA KULLANIMLARININ DERS İŞLEYİŞİNE VE SINIF YÖNETİMİNE ETKİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Sadiye TOPSAKAL

KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
sadiye_85@hotmail.com – ORCID/0009-0000-9481-2445

Yüksek Lisans Öğrencisi, Eda TOPSAKAL

SELÇUK Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

ÖZET

Bu çalışma, özel okul öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımlarının ders işleyişine ve sınıf yönetimine etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, özel okullarda çalışan farklı branşlardan öğretmenlerin deneyimlerini ve görüşlerini nitel bir yöntemle değerlendirmiştir. Elde edilen bulgular, akıllı tahtaların ders işleyişini kolaylaştırdığını, zaman yönetimi ve öğrencilerin derslere motivasyonları noktasında çok işlevsel olduğu ancak bazı teknik ve pedagojik zorlukların öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerini etkilediğini ortaya koymuştur. Bu çalışma, özel okul öğretmenlerinin akıllı tahta kullanımı konusunda yeterliliklerini artıracak eğitim programlarına ve teknik desteğe ihtiyaç duyulduğuna, Milli Eğitim Bakanlığı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; bütüncül eğitim bileşeni bağlamında sınıf ortamlarında ihtiyaç duyulacak olan önemli bir eğitim materyali olduğuna dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı tahta, Branş öğretmenleri, Sınıf yönetimi

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SANAT VE ESTETİĞE İLİŞKİN KAVRAMSAL ALGILARI ÜZERİNE BİR ÇÖZÜMLEME

Dr. Öğretim Üyesi Peyruze Rana ÇETİNKAYA

Dokuz Eylül Üniversitesi/Buca Eğitim Fakültesi

peyruze.rana@gmail.com- ORCID ID: 0000-0003-1585-1556

ÖZET

Estetik, bir düşünme ve deneyim alanı olarak yalnızca sanatı meslek edinmiş kişilerle sınırlı değildir; alımlayıcı, yani estetik özne de estetiğin önemli unsurlarındandır. Schiller'in düşüncesinde, estetik duyarlılık aracılığıyla estetik topluma ve devlete ulaşmanın yolu çizilir; bu yolu gerçek kılabilmek için estetik düşüncüyü, estetik algıyı ve bilinci toplumsal ölçekte yaygınlaştırabilmek önem kazanır. Bu kazanımın sağlanabilmesi için öğretmenler önemli bir aracı olabilir ve bu doğrultuda öğretmen eğitiminde estetik ve sanat üzerine düşüncelerden yararlanılabilir. Öğretmen yetiştirme alanlarında seçmeli genel kültür dersi olarak yer alan Sanat ve Estetik dersinin de içeriğini ve amacını oluşturan bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada, dersi alan eğitim fakültesi öğrencilerinin seçili uyaranlara ilişkin estetik beğenilerini ve öne sürdükleri nedenleri incelemek, estetiğe ve sanata ilişkin kavramsal algılarını ve ilgili derse ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Eğitim Fakültesi lisans öğrencilerinin, sanata ve estetiğe ilişkin bakış açılarını ve sanat ve estetik dersine yaklaşımlarını çözümleme amacı taşıyan bu araştırmada karma yöntem izlenmiştir. Nitel ve nicel veriler, araştırmacı tarafından ilgili literatüre dayanarak oluşturulan “Estetik Beğeni Formu” ve “Sanat ve Estetiğe İlişkin Soru Formu” aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde farklı anabilim dallarında öğrenimine devam etmekte olan ve 2024 öğretim yılı bahar yarıyılında Sanat ve Estetik dersini tamamlayan 66 lisans öğrencisidir. Katılımcılar tarafından ifade edilen estetik beğeniler ve nedenleri tematik bağlamda çözümlenmiş, sanatın doğasına ve estetiğe ilişkin kavramsal bakış açıları ve Sanat ve Estetik dersine ilişkin görüşleri frekans ve yüzde dağılımları ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Estetik, Sanat ve Estetik Dersi, Estetik Beğeni, Öğretmen Yetiştirme

AN ANALYSIS OF EDUCATION FACULTY STUDENTS' CONCEPTUAL PERCEPTIONS OF ART AND AESTHETICS

Asst. Prof. Peyruze Rana ÇETİNKAYA

Dokuz Eylul University/Buca Faculty of Education

peyruze.rana@gmail.com - ORCID ID: 0000-0003-1585-1556

ABSTRACT

Aesthetics, as a field of thought and experience, is not limited to those who have adopted art as a profession; the aesthetic subject is also a significant component of aesthetics. In Schiller's philosophy, the path to achieving an aesthetic society and state is outlined through aesthetic sensitivity. To realize this path, it becomes crucial to disseminate aesthetic thought, perception, and consciousness on a societal scale. Teachers can serve as vital mediators in achieving this dissemination, and reflections on aesthetics and art can be utilized in teacher education for this purpose. Based on the ideas that form the content and purpose of the Art and Aesthetics course, which is offered as an elective general culture course in teacher education programs, this study aims to examine the aesthetic preferences of education faculty students regarding selected stimuli and the reasons they provide for these preferences. Additionally, it seeks to reveal their conceptual perceptions of aesthetics and art, as well as their opinions about the course.

This study, which aims to analyze the perspectives of faculty of education students on art and aesthetics, as well as their approaches to the Art and Aesthetics course, employs a mixed-methods approach. Qualitative and quantitative data were collected using the "Aesthetic Appreciation Form" and the "Questionnaire on Art and Aesthetics", both developed by the researcher based on relevant literature. The participants were 66 undergraduate students continuing their education in different departments and enrolled in Art and Aesthetics course in the spring semester of 2024 at Dokuz Eylul University Buca Faculty of Education. The aesthetics appreciations and reasons expressed by the participants were analyzed thematically and conceptual perceptions on the nature of art and aesthetics were presented. Additionally, their opinions regarding this course were also presented with frequency and percentage distributions.

Key Words: Art, Aesthetics, Art and Aesthetics Course, Aesthetic Appreciation, Teacher Education

EĞİTİMDE DİJİTALLEŞMENİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN ROLLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: LİTERATÜR TARAMASI

Dr. Kübra YENEL

Manisa Celal Bayar Üniversitesi,

E-posta Adresi: kubrayenel@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4237-9763

ÖZET

Dijitalleşme, eğitim sistemlerinde köklü değişimlere yol açarak okul yöneticilerinin rol ve sorumluluklarını derinden etkilemektedir. Günümüzde, okul yöneticilerinin sadece akademik liderler değil aynı zamanda dijital dönüşüm liderleri olmaları beklenmektedir. Dijitalleşme, okul yönetim süreçlerini hızlandırmakta, karar alma mekanizmalarını veri temelli hale getirmekte ve eğitim-öğretim süreçlerinde yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Son OECD ve UNESCO raporları, dijitalleşmenin eğitimde eşitsizlikleri azaltma potansiyeline dikkat çekmekte ve bu süreçte okul yöneticilerinin oynadığı kilit rolü vurgulamaktadır. Bu çalışma, dijitalleşmenin eğitim yöneticileri üzerindeki etkilerini geniş kapsamlı bir literatür taramasıyla incelemektedir. Özellikle pandemi sonrası yapılan araştırmalar, eğitim sistemlerinde dijitalleşmenin hız kazandığını ve bu süreçte dijital liderliğin ön plana çıktığını göstermektedir. Bu çalışmalar, okul yöneticilerinin dijital dönüşümü yönetme kapasitelerinin artırılmasının, eğitimde sürdürülebilir bir değişim için hayati öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür taramasının kapsam taraması türü kullanılarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması, dijitalleşmenin eğitim yönetimi üzerindeki etkilerini inceleyen ulusal ve uluslararası kaynaklardan oluşacaktır. Veri toplama sürecinde akademik makaleler, kitaplar, OECD ve UNESCO gibi kuruluşların raporları incelenmiştir. Araştırma sürecinde a) literatürün belirlenmesi ve incelenmesi, b) konuyla ilgili anahtar kavramların ve alt başlıkların tanımlanması, c) elde edilen verilerin tematik analiz yöntemiyle sınıflandırılması ve d) dijitalleşmenin okul yöneticilerinin rolleri üzerindeki etkilerinin kategorize edilmesi adımları izlenmiştir. Dijitalleşme, okul yöneticilerinin rollerini köklü bir şekilde dönüştürmektedir ve bu sürecin etkili yönetilmesi, eğitimde sürdürülebilir bir başarı için kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, dijitalleşmenin okul yöneticilerinin rolleri üzerindeki etkilerini detaylandırarak, yöneticilere rehberlik edecek bir tarama ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticisi, dijitalleşme, yönetici rolleri.

VERİ TEMELLİ EĞİTİM YÖNETİMİ: TÜRKİYE’NİN POTANSİYELİ

Dr. Kübra YENEL

Manisa Celal Bayar Üniversitesi,

kubrayenel@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4237-9763

ÖZET

Günümüz eğitim sistemlerinde veri temelli yönetim, eğitim süreçlerinin daha etkin ve verimli yürütülmesini sağlayan kritik bir unsurdur. OECD ülkelerinde yaygın olarak uygulanan veri temelli eğitim yönetimi, Türkiye’de henüz tam anlamıyla oturmuş bir yapıya sahip değildir. Bu çalışmada, veri temelli eğitim yönetiminin Türkiye eğitim sistemi üzerindeki potansiyeli incelenmekte ve OECD ülkelerindeki başarılı uygulamalarla karşılaştırılmaktadır. Eğitimde veri temelli karar alma süreçleri, büyük veri analitiği ve dijital platformlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Türkiye’de MEB tarafından hayata geçirilen e-okul, EBA ve benzeri uygulamalar önemli adımlar olmakla birlikte, öğrenci ve öğretmen verileri gibi eğitim sistemlerinin verilerinin toplanması ve analiz edilmesi için önemli araçlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu sistemlerin entegrasyonu ve sahadaki kullanıcıların yetkinlik düzeyleri, veri temelli yönetimin etkinliğini sınırlamaktadır. Ayrıca, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin veri okuryazarlığı düzeyi de bu süreçlerin etkinliği açısından kritik bir faktördür. Bu çalışmada, Türkiye’de veri temelli eğitim yönetimi uygulamalarının güçlü yönleri, karşılaşılan zorluklar ve geliştirilmesi gereken alanlar, nitel araştırma yöntemi kullanılarak ele alınmıştır. Özellikle veri okuryazarlığı, altyapı çalışmaları ve veri güvenliği gibi konulara değinilmiştir. Literatür taraması kapsamında belirlenen OECD ülkelerinde veri temelli eğitim uygulamaları ve Türkiye’deki mevcut uygulamalar incelenerek karşılaştırmalar yapılmakta ve Türkiye için uygulanabilir stratejiler önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, veriye dayalı yönetim, büyük veri, Türkiye, eğitim politikaları.

HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ TASVİR SANATINDA AV SAHNELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ORAL

Tarihin çeşitli dönemlerinden itibaren, farklı kültürlere ve farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Anadolu coğrafyası, zengin tarihsel ve kültürel birikimi ile ön plana çıkmaktadır. Anadolu'nun, kadim kültürlerinden birisi olan Hititler, sözkonusu kültürel zenginliğin önemli bir parçası olarak, tarihte yerini almıştır.

Hitit tarihi ve kültürü hakkındaki bilgiler, arkeolojik ve filolojik çalışmalar sonucunda elde edilen verilere dayanmaktadır. Anadolu'nun çeşitli Hitit yerleşimlerinde yürütülen arkeolojik kazı çalışmaları, Anadolu'nun kadim kültürlerinden birisi olan Hititlerin, siyasi tarihi, sosyo-kültürel yapısı, yaşam tarzı, mimarisi, dinsel anlayış sistemleri, sanatı ve ölü gömme gelenekleri hakkında önemli bilgiler ortaya koymaktadır. Hitit İmparatorluk Dönemi, Hitit toplumlarının, tarihlerinde, en parlak seviyeye ulaştıkları dönem olarak bilinmektedir. Anadolu'nun çeşitli Hitit yerleşimlerinde yürütülen arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkartılan arkeolojik buluntular, Hitit İmparatorluk Dönemi Sanatı hakkında önemli bilgiler ortaya koymaktadır.

Anadolu tasvir sanatında, ilk kez, Neolitik Dönemden itibaren ortaya çıkan av sahnesi tasvirleri, dönemin toplumlarının yaşam tarzı ve dinsel inanışları hakkında önemli bilgiler ortaya koymaktadır. Anadolu tasvir sanatında, Neolitik Dönemin devamında, Kalkolitik Dönemde, Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak adlandırılan dönemde ve Hitit Çağı'nda, çeşitli tasvirli eserler üzerinde, av sahnesi tasvirlerini görmek mümkündür. Anadolu'da, Hitit İmparatorluk Dönemi'nin en önemli yerleşimlerinden birisi olan Alacahöyük ve Boğazköy'de yürütülen arkeolojik kazı çalışmaları sonucunda ele geçen arkeolojik buluntular, Hitit İmparatorluk Dönemi sanatının en güzel örneklerini ortaya koymaktadır. Anadolu'da, Hitit İmparatorluk Dönemi Tasvir Sanatında, av sahnelerine farklı tasvirli eserler üzerinde rastlamak mümkündür. Söz konusu tasvirli eserler arasında; damga mühür baskıları, pişmiş toprak eserler, metal eserler ve taş eserler gelmektedir. Hitit İmparatorluk Dönemi'nde, söz konusu tasvirli eserler üzerinde, ağırlıklı olarak, geyik avı, sığır avı ve yaban domuzu avı sahnelerinin betimlendiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Hitit İmparatorluk Dönemi, Tasvir Sanatı, Av Sahneleri.

HUNTING SCENES IN THE ART OF DEPICTION DURING THE HITTITE EMPIRE

Abstract

Since various periods of the history, Anatolian geography, which has hosted different cultures and civilizations, has come to fore with her rich historical and cultural accumulation. Hittites, one of the ancient cultures of Anatolia, took their place in the history as an important part of before mentioned cultural richness.

The information about Hittite history and culture depends on the data obtained at the end of archeological and philological investigations. Archeological excavation activities carried out in various Hittite settlements in Anatolia reveal significant information about political, historical, socio-cultural structure and life style, architecture, religious understanding systems, art and burial customs of Hittites, one of the ancient cultures of Anatolia. The Hittite Imperial Period is known as the period when Hittite societies reached their brightest level in their history. The archeological findings unearthed at the end of the excavations carried out in various Hittite settlements in Anatolia set forth important information about Hittite Imperial Period Art.

In Anatolian depiction art, the hunting depictions, first appeared since Neolithic Period, reveal significant information about the life style and religious beliefs of communities of the period. In the depiction art of Anatolia, in the continuation of Neolithic Period, in Chalcolithic Period, during the period called as Assyrian Trade Colonies Era and during Hittite Period, it is possible to see hunting scene depictions on various depicted artefacts. The archeological findings unearthed at the end of the excavations carried out in Alacahöyük and Boğazköy, two most important settlement places of Hittite Imperial Period in Anatolia, exhibit the most beautiful samples of that period. It is possible to come across hunting scenes on various depicted artefacts in Hittite Imperial Period Depiction Art in Anatolia. Among the depicted works in question are stamp seal prints, terracotta works, metal works and stone works. It is understood that during the Hittite Imperial Period, the depicted works in question are mainly depicted scenes of deer, cattle and wild boar hunting.

Key Words: Hittite Imperial Period, Depiction Art, Hunting Scenes

İşgalden Zafere: Çığır

Zeki Taştan*

Öz

Şuşa, işgalden kurtulduktan sonra birçok edebî türlere konu olmuştur. Bu türlerin başında romanlar gelmektedir. Yusuf Vezir Çemenzeminli'nin *İki Alev Arasında*; Səməd Vurgun'un *Şuşa*; Elçin Efendiyev'in *Şuşa'nın Sesi*; Şuşa'nın işgali ve zafer sürecini ele alan romanlardan bazısıdır. Yunus Oğuz tarafından kaleme alınan *Çığır* da Şuşa'yı üç farklı zaman diliminde ele alan romanlardan biridir. 2020'de yayımlanan ve Şuşa'yı kurtarma operasyonunu anlatan roman, Şuşa'nın tarihini; kuruluşundan işgale ve zafere kadar geniş bir zaman diliminde aktarır. Biz bu bildiride romandaki üç zaman dilimini işlemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Şuşa, Yunus Oğuz, Azerbaycan, zafer, roman, *Çığır*.

From Occupation to Victory: Çığır

Abstract

Shusha has been the subject of many literary genres after being liberated from occupation. Novels are at the forefront of these genres. Yusuf Vezir Çemenzeminli's *Two Flames Between*; Səməd Vurgun's *Shusha*; Elçin Efendiyev's *Shusha's Voice* are some of the novels that deal with the occupation and victory process of Shusha. *Çığır*, written by Yunus Oğuz, is also one of the novels that deals with Shusha in three different time periods. Published in 2020 and telling the story of the operation to rescue Shusha, the novel conveys the history of Shusha in a wide time period from its foundation to the occupation and victory. In this report, we will try to deal with the three time periods in the novel.

Keywords: Shusha, Yunus Oguz, Azerbaijan, victory, novel, *Çığır*.

* Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zekitastan@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9574-4878>

Şuşa'yı Zafere Götüren Kahramanlar

Zeki Taştan*

Öz

Şuşa, Azerbaycan'ın tarihsel ve kültürel cephesiyle en önemli şehirlerinden biridir. İşgal dönemiyle birlikte adını sık sık duyduğumuz Şuşa, zafere kavuştuktan sonra da tüm Türk dünyasını sevince boğmuştur. İşgal döneminde yaşanan büyük dramlar ve zafer coşkusu ise birçok romana konu olmuştur. Yunus Oğuz tarafından kaleme alınan *Çığır* adlı eseri de Şuşa'nın zafer sürecine katkı sunan romanlardan biridir. Romanda özellikle şehrin kurtarılmasında askerlerin gösterdiği kahramanlıklar canlı bir şekilde tasvir edilir. Biz de bu bildiride Şuşa'yı zafere götüren kahramanları incelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Şuşa, Azerbaycan, Türk dünyası, *Çığır*, kahraman, Yunus Oğuz.

Heroes Who Led Shusha to Victory

Abstact

Shusha is one of the most important cities in Azerbaijan in terms of its historical and cultural aspects. Shusha, whose name we often hear during the occupation period, overwhelmed the entire Turkish world with joy after its victory. The great dramas and joy of victory experienced during the occupation period have been the subject of many novels. The work *Çığır* written by Yunus Oğuz is one of the novels that contributed to the victory process of Shusha. In the novel, the heroism of the soldiers, especially in the liberation of the city, is vividly depicted. In this report, we will try to examine the heroes who led Shusha to victory.

Keywords: Shusha, Azerbaijan, Turkish world, *Çığır*, Yunus Oğuz

* Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, zekitastan@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9574-4878>

1917 ŞUBAT DEVRİMİ'NİN GALİÇYA CEPHESİ'NE ETKİSİ

Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER

Osmaniye Korkut Ata University,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Department of History,
ummugulsuncandeger@osmaniye.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6717-93110>

Mustafa Kemal KAYA

Osmaniye Korkut Ata University
Institute of Postgraduate Education,
Department of History,
Master's Degree Student,
mustafa.kemal.kaya.97@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7888-3531>

ÖZET

Savaş yalnızca cephedeki muharebelerle değil cephe gerisindeki faaliyetlerle de kazanılmaktadır. Sabotaj, propaganda, ayaklanma gibi faaliyetler, neredeyse her savaş sırasında kullanılmıştır. 1914-1918 yılları arasında vuku bulan I. Dünya Savaşı'nda da bu faaliyetleri görmek bir hayli mümkündür. Hem İttifak hem de İtilaf Devletleri çeşitli propaganda ve ayaklanma faaliyetleri ile düşman gücünü yıpratmak istemiştir. I. Dünya Savaşı'na katılan Rusya'nın savaştan ayrılmasındaki en önemli faktör, ülke içerisinde yaşanan isyanlar ve bu isyanların sonucunda rejimin değişmesi olmuştur. 1917 yılının mart ayında yaşanan “Şubat Devrimi” ile Rusya’da Çarlık rejimi yıkılarak cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyet ilan edilmesine rağmen yeni rejimde iktidar olan Geçici Hükümet, savaşa devam edilmesine karar vermiştir.

Bu çalışmada; Rus Çarlığının yıkılmasına sebep olan Şubat Devrimi ile 1917 kasımında Bolşeviklerin iktidara gelerek Rusya’yı barış masasına oturttuğu Ekim Devrimi arasındaki süreç ele alınmış, Şubat Devrimi’nin Osmanlı askerlerinin de görev aldığı Galiçya Cephesi üzerindeki etkisi, Osmanlı arşiv belgeleri kullanılarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte cephedeki muharebelerin seyrinin ne doğrultuda devam ettiği ve iki taraf askerlerinin de Şubat Devrimi’ni nasıl algıladığı da yine bu çalışmada incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şubat Devrimi, Birinci Dünya Savaşı, Rus Çarlığı, Galiçya Cephesi.

THE EFFECT OF THE FEBRUARY REVOLUTION OF 1917 ON THE GALICIA FRONT

ABSTRACT

War is won not only by battles on the front line but also by activities behind the front line. Activities such as sabotage, propaganda and insurrection were used in almost every war. It is quite possible to see these activities in World War I, which took place between 1914 and 1918. Both the Allies and the Entente wanted to wear down the enemy power through various propaganda and insurrection activities. The most important factor in the withdrawal of Russia, which participated in World War I, from the war was the rebellions within the country and the change of regime as a result of these rebellions. In March 1917, with the ‘February Revolution’, the Tsarist regime was overthrown in Russia and a republic was declared. Although the republic was declared, the Provisional Government, which was in power in the new regime, decided to continue the war.

In this study, the process between the February Revolution, which led to the collapse of the Russian Tsardom, and the October Revolution, in which the Bolsheviks came to power in November 1917 and brought Russia to the peace table, is discussed, and the effect of the February Revolution on the Galician Front, where Ottoman soldiers were also involved, is tried to be revealed by using Ottoman archival documents. In addition, the course of the battles on the front and how the soldiers of both sides perceived the February Revolution are also examined in this study.

Keywords: February Revolution, World War I, Russian Tsardom, Galicia Front

THE LANGUAGE OF MYSTIC POETRY: A DISCOURSE ANALYSIS

Doç. Dr. Süleyman BAŞARAN

Batman Üniversitesi,

suleyman.basaran@batman.edu.tr - 0000-0002-3262-098X

ABSTRACT

Mystic poetry stands as a timeless channel for expressing spiritual truths that transcend the limitations of ordinary language. Through the masterful use of symbolism, paradox, metaphor, musicality, and inclusive language, mystic poets bridge the material and the transcendent, guiding readers on a journey of self-discovery and spiritual enlightenment. This study analyses the language employed by celebrated poets such as Rumi, Hafiz, Kabir, Attar, Adawiyya, Silesius, Blake, Coleridge, Whitman, Emerson, and Thoreau, scrutinising how their works express indescribable spiritual realities while fostering a sense of universality and inclusivity. By employing a qualitative discourse analysis methodology, this paper explores key linguistic features of mystic poetry, such as its symbolic imagery, its embrace of paradox to reflect divine complexity, and its use of rhythmic patterns to evoke meditative states. Additionally, it examines how the universal themes in mystic language transcend cultural and religious boundaries, enabling cross-cultural dialogue and connection. The findings highlight the transformative power of mystic language, not only in inspiring personal spiritual awakening but also in creating a shared human narrative that emphasises love, unity, and the quest for the divine. In doing so, this study reaffirms the enduring relevance of mystic poetry in modern discourse as a medium for exploring the interconnectedness of human experience and the divine essence.

Key Words: Mystic poetry, symbolism, spiritual awakening, discourse analysis, cross-cultural dialogue.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF YUNUS EMRE'S AND WILLIAM BLAKE'S POETRY

Doç. Dr. Süleyman BAŞARAN

Batman Üniversitesi,

suleyman.basaran@batman.edu.tr - 0000-0002-3262-098X

ABSTRACT

This paper provides a comparative analysis of the poetry of Yunus Emre, a Turkish Sufi poet, and William Blake, an English mystic poet, exploring their shared mystical themes and different cultural contexts. Despite emerging from different religious traditions, namely Sufism and Christian mysticism, both poets emphasise the transformative power of divine love, the unity of creation, and the rejection of institutionalised religion. Their works highlight a personal and direct experience of the divine, where love serves as the central force for spiritual awakening and unity with God. Through a thematic analysis, the paper shows how both poets reflect simplicity and accessibility in their language to communicate profound spiritual truths to a wide audience, making their mysticism relatable to all. The study also explores their disapproval of dogmatism, with Yunus advocating for personal devotion in Sufi mysticism and Blake criticising the Church of England's suppression of spiritual freedom. While their stylistic approaches differ in the sense that Yunus's simplicity contrasts with Blake's symbolic and visionary style, both poets call for a return to a more personal and heartfelt connection with the divine. This paper highlights the universal importance of their works, showing how their poetry continues to resonate across cultural and temporal boundaries.

Key Words: Yunus Emre, William Blake, mysticism, divine love, spiritual awakening, comparative literature, Sufism, Christian mysticism.

İngilizce Kelime Öğretiminde Resfebe Kullanımı: Uygulama Örnekleri

Yüksek Lisans Öğrencisi, **Vahid Hosseinzadeh**

Gazi Üniversitesi, vahidhosseinzadeh07@gmail.com - ORCID ID: 0009-0005-6374-1791

Doç. Dr., Ekrem Ziya DUMAN

Gazi Üniversitesi, ezduman@gazi.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-1965-1378

Özet

Resfebe, kelimeler ve deyimlerin resimlerle veya sembollerle ifade edildiği yaratıcı bir bulmaca türü olarak dil öğretiminde önemli bir potansiyel sunmaktadır. Paivio'nun Çift Kodlama Teorisi (1986), dil öğrenme sürecinde görsel ve sözel bilgilerin aynı anda işlenmesinin öğrenmeyi güçlendirdiğini savunur. Kapp'ın Oyunlaştırma Yaklaşımı (2012), öğrenme sürecine oyun unsurlarının entegre edilmesinin motivasyonu artırdığını ve daha kalıcı öğrenme sağladığını öne sürer. Wright, Betteridge ve Buckby'nin "Games for Language Learning" (2006) adlı çalışmasında, oyunların dil öğreniminde öğrencilerin katılımını artırdığı ve dil becerilerini geliştirdiği vurgulanmaktadır. Türkiye'de özellikle ilkököl düzeyinde Türkçe eğitimi kapsamında kullanılan Resfebe, öğrencilerin görsel ve sözel düşünme becerilerini bir arada geliştirerek dil öğrenme sürecini destekleyen eğlenceli bir yöntemdir. Çalışmada ilkököl öğrencilerine Resfebe'nin İngilizce dil öğretiminde kelime öğretimi bağlamındaki örnekleri sunulmuştur. Bu örneklerin İngilizce öğretiminde görsel ipuçlarına dayalı öğrenmenin kelime dağarcığı gelişimini ve anlam çıkarma becerilerini destekleyebileceği öngörülmektedir. Resfebe bulmacalarının kelime öğretimi sürecinde yaratıcı ve eğlenceli bir öğrenme aracı olarak tasarlanabileceği düşünülmektedir. Bu amaçlarda çalışmada resfebe etkinliklerinin İngilizce kelime öğretiminde nasıl yapılandırılabilirliğine dair teorik bir çerçeve sunularak öğrencilerin dil öğrenimine yönelik motivasyonlarını artırabilecek resfebe örnekleri hazırlanmıştır. Böylece öğrenilen kelimeler öğrencilerin zihinlerinde daha kalıcı hale gelebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Resfebe, kavram öğretimi, İngilizce, uygulama örnekleri.

The Use of Rebus in English Vocabulary Teaching: Practical Examples

Abstract

Rebus, a creative puzzle type where words and idioms are represented through pictures or symbols, holds significant potential in language teaching. Paivio's Dual Coding Theory (1986)

argues that processing both visual and verbal information simultaneously enhances learning. Similarly, Kapp's Gamification Approach (2012) suggests that integrating game elements into the learning process boosts motivation and ensures more lasting learning. Wright, Betteridge, and Buckby's work *Games for Language Learning* (2006) emphasizes that games increase student engagement and improve language skills. Rebus, commonly used in Turkish language education at the elementary level in Turkey, supports the language learning process by fostering both visual and verbal thinking skills in students. This study presents examples of how Rebus puzzles can be used in English vocabulary teaching for elementary students. It is suggested that visual cue-based learning through Rebus puzzles can enhance vocabulary development and meaning inference skills in English language instruction. Rebus puzzles are considered a creative and enjoyable learning tool that can be designed for vocabulary teaching purposes. In line with this objective, the study provides a theoretical framework on how Rebus activities can be structured for English vocabulary instruction, offering examples that could potentially increase students' motivation for language learning. Thus, the vocabulary learned through these activities may become more permanent in students' minds.

Key Words: REBUS, concept teaching, English, practical examples

KÜRESEL KUŞAK OLGUSU BAĞLAMINDA Z KUŞAĞI ÇALIŞMA DEĞERLERİ: TÜRKİYE ÖZELİNDE İNCELEME

Doç. Dr. ÜMİT DENİZ İLHAN ¹

¹ Beykoz Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi,

umitdenizilhan@beykoz.edu.tr, 0000-0003-3565-0938

ÖZET

Kuşak olgusu, benzer tarihlerde doğan bireylerin gelişim ve sosyalleşme süreçlerinde ortak sosyal, tarihî, kültürel ve siyasi olaylara maruz kaldıkları, dolayısıyla benzer tutum ve davranışlar sergileyerek ortak değer, inanç ve beklentiler geliştirdikleri varsayımına dayanan bir sınıflandırma olarak literatürde uzun süredir tartışılmaktadır. Bu bağlamda, kuşak olgusunun ulusal sınırlar hatta aynı ulus içinde coğrafi sınırlar kapsamında ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Ancak, Edmunds ve Turner tarafından ortaya konulan “küresel kuşak” hipotezi, küreselleşmenin etkisiyle kuşak kavramını daha evrensel bir çerçevede ele alma gerekliliğine işaret etmektedir. Öte yandan özellikle hızlı teknolojik ilerlemenin sınırları geçirgen hale getirmesiyle birlikte, günümüz küresel dünyasında, kuşak çalışmalarında hem uluslararası kültürel farklılıklar hem de ulusal ölçekte sosyokültürel alt faktörlere odaklanan araştırmaların görece azlığı dikkat çekmektedir. Bu nedenle bu araştırma, küresel kuşak hipotezi bağlamında, Türkiye’deki Z Kuşağı çalışanlarının coğrafi bağlamdan bağımsız olarak ortak çalışma değerlerine sahip olduğu savını ele almaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Kalkınma Ajansları İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 1’e göre İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu olmak üzere 12 farklı bölgede faaliyet gösteren işletmelerden izin alınarak, Lyons ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen “Lyons Çalışma Değerleri Ölçeği” aracılığıyla Z Kuşağı bireylerinden veri toplanması planlanmıştır. Araştırmanın evreni, Türkiye İstatistik Kurumu 2023 yılı üçüncü çeyrek işgücü istatistiklerine göre istihdamda olan ve 15-24 yaş aralığında yer alan yaklaşık 4.683.000 kişilik Z Kuşağı nüfusunu kapsamaktadır. Araştırma, %95 güven aralığı ve %3 hata payı dikkate alınarak hesaplanan 1067 kişilik ideal örneklem büyüklüğüne göre yürütülecektir. Böylece, Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerindeki Z Kuşağı çalışanlarının çalışma değerleri

kapsamlı bir şekilde ortaya konulacaktır. Araştırma bulguları, Z Kuşağı çalışanlarının yönetimi ve iş hayatına adaptasyonuna yönelik stratejik öneriler geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu yönüyle, çalışma hem teorik hem de uygulamalı literatüre önemli katkılar sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Kuşak, Z Kuşağı, Çalışma Değerleri

YouTube Kullanıcıların Göç Fikirleri Üzerinde YouTuber Etkisi: Almanya Örneği

YouTuber Influence on Users' Perspectives of Migration: The Case of Germany

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ERDAL

Harran Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Radyo Tv ve Sinema Bölümü

ORCID: 0000 0003 3253 6515

2005 yılında üç eski PayPal çalışanı tarafından kurulan YouTube, başlangıçta halkın ilgisini çekmeyen, teknolojik bir yenilik olarak hayata geçmiştir. Basit arayüzü sayesinde video paylaşımındaki zorlukları en aza indirme amacı taşıyan platform, kullanıcılara teknik bilgi gerektirmeden video yükleme, yayınlama ve görüntüleme olanağı sunmaktaydı (Burgess & Green, 2009:1).

Günümüzde popülerlik sıralamasında Facebook'un ardından YouTube ikinci sırada gelmektedir. Platform aynı zamanda içerik çeşitliliği ile küresel niteliğe sahip platformlardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanıcıların farklı şekillerde etkileşime girmesini mümkün kıldığı için, katılım da derin bir anlam kazanmaktadır. Kayıtlı kullanıcılar videolara oy verip beğenebilir, beğenmeyebilir, yorum yapıp paylaşabilir. Bu durum kullanıcılara hem kontrol hem de topluluk oluşturma hissi vermektedir. Kullanıcının Ürettiği İçerik (User Generated Content), yorum biçiminde ortaya çıkarak etkileşimi ve tartışmayı tetiklemektedir. Khan (2017:236) çalışmasında, YouTube gibi bugüne dek nispeten az çalışılmış bir platformun, Kullanımlar ve Doyumlar yaklaşımı ile analiz edilebileceğini, böylelikle kullanıcıların neden bilgi paylaşıp tükettiklerini anlayabileceğimizi ileri sürmektedir.

Geleneksel televizyon biçimleri ile YouTube kullanımının iç içe girdiğini ve birbirlerini beslediklerini Kim (2012:54) de "The Institutionalization of YouTube" isimli çalışmasında belirtmektedir. Kim'e göre kullanıcılar YouTube'u anaakım medyaya geçiş için sıçrama tahtası olarak görürken, anaakım medya ise programlarının birkaç dakikalık web formatını izleyicilerine sunmak için YouTube'u kullanmaktadır.

Yapılan boyamsal çalışmalar Youtube platformunun günümüzde halen öncelikli olarak müzik ve eğlence amaçlı kullanıldığını göstermektedir (Bentley vd. 2019:109). Öte yandan yakın dönemde YouTube'un bilgilendirme yönüne dikkat çeken çalışmalar da yapılmıştır (Andika vd. 2021, Li vd. 2020, Koçyiğit vd. 2020, Samuel vd. 2017). Bu çalışmalara bakıldığında özellikle COVID-19 ve daha genel anlamda sağlıkla ilgili konularda oldukları görülmektedir. Bu çalışma, özellikle pandemi dönemi ile birlikte gelişen ekonomik koşulların ardından

Almanya başta olmak üzere dış ülkelere göç düşüncesi ile YouTuber'ların içerik üretimi arasındaki bağlantıyı araştırmayı amaçlayan, karma metodoloji ile kurgulanmış bir araştırmadır. Bu sebeple YouTuber videolarına gelen yorumlar tematik analize tabi tutulmuş, ayrıca YouTuber ve YouTube kullanıcılarına belirli bir örneklem dahilinde ulaşılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak YouTube platformunun başlangıçtaki konumundan bugün vardığı nokta ve medya etki çalışmalarındaki öneminin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: YouTube, Göç, Tematik Analiz

GELİR DAĞILIMININ MAKROEKONOMİK BELİRLEYİCİLERİ: OECD ÜLKELERİNE YÖNELİK BİR ANALİZ

Doç. Dr. Sema YAŞAR

Şırnak Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

semayasar@sirnak.edu.tr ORCID: 0000-0002-7056-9265

ÖZET

Bir ülkenin ekonomik performansı üretim artışının yanı sıra elde edilen çıktının paylaşımına da bağlıdır. Gelir paylaşımında adaletin sağlanması toplumların refah düzeyi üzerinde son derece önemli bir husustur. Bugün pek çok ülkenin en önemli sorunlarından biri olan gelir dağılımı adaletsizliği ekonomilerin istikrarı açısından da en önemli konulardan birini teşkil etmektedir. Makroekonomik açıdan gelir dağılımını etkileyecek pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin başında ise ekonomik büyüme, işsizlik, enflasyon, ticari açıklık, kamu harcamaları ve sermaye yatırımları gelmektedir. Bu nedenle bu çalışmada gelir dağılımının makroekonomik belirleyicilerinin incelenmesi amacıyla ekonomik büyüme, enflasyon, işsizlik, ticari açıklık, kamu harcamaları ve gayri safi sabit sermaye yatırımları ile gelir dağılımı adaletsizliği arasındaki uzun dönemli ilişki panel ARDL yöntemi ile analiz edilmiştir. Seçilmiş 24 OECD ülkesi için 1997-2021 dönemi yıllık verileri ile yapılan analiz neticesinde gelir dağılımı adaletsizliği ile işsizlik, enflasyon, ticari açıklık, kamu harcamaları ve gayri safi sabit sermaye yatırımları arasında uzun vadeli bir ilişki olduğu tespit edilirken ekonomik büyümenin ise istatistiki açıdan anlamsız olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre işsizlik, enflasyon, ticari açıklık, kamu harcamaları ve gayri safi sabit sermaye yatırımlarında meydana gelen bir artış uzun vadede gelir dağılımı adaletsizliğini artırmaktadır. Bu açıdan politika yapıcıların işsizliği azaltacak, enflasyonu düşürecek politikalara daha fazla ağırlık vermeleri, kamu harcamalarının tüketimden ziyade sosyal harcamalar ile transfer harcamalarına yönelik yapılması ve daha da önemlisi yatırımların gelirden en düşük payı alan kesimin kendi zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için üretken ve verimli alanlara yönlendirilmesi önem arz etmektedir. Netice itibarıyla politika yapıcıların makroekonomik belirleyicilerin tamamını göz önünde bulundurarak politikalar uygulamaları gelir dağılımında adaletin sağlanması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gelir dağılımı, enflasyon, işsizlik, ticari açıklık, kamu harcamaları, OECD ülkeleri

MACROECONOMIC DETERMINANTS OF INCOME DISTRIBUTION: AN ANALYSIS OF OECD COUNTRIES

Assoc. Prof. Dr. Sema YAŞAR

Sirnak University Faculty of Economics and Administrative Sciences

semayasar@sirnak.edu.tr ORCID: 0000-0002-7056-9265

ABSTRACT

The economic performance of a country depends not only on the increase in production but also on the sharing of the output obtained. Ensuring justice in income distribution is an extremely important issue for the welfare level of societies. Income distribution inequality, which is one of the most important problems of many countries today, also constitutes one of the most important issues in terms of the stability of economies. There are many factors that will affect income distribution from a macroeconomic perspective. At the forefront of these factors are economic growth, unemployment, inflation, trade openness, public expenditures, and capital investments. Therefore, in this study, in order to examine the macroeconomic determinants of income distribution, the long-term relationship between economic growth, inflation, unemployment, trade openness, public expenditures, gross fixed capital investments, and income distribution inequality has been analyzed using the panel ARDL method. As a result of the analysis made with annual data for the period 1997-2021 for 24 selected OECD countries, it has been determined that there is a long-term relationship between income distribution inequality and unemployment, inflation, trade openness, public expenditures, and gross fixed capital investments, while it has concluded that economic growth is statistically insignificant. According to the results obtained, an increase in unemployment, inflation, trade openness, public expenditures, and gross fixed capital investments in the long term increases income distribution inequality. In this regard, it is important for policymakers to place greater emphasis on policies that will reduce unemployment and lower inflation, to direct public spending towards social expenditures and transfer payments rather than consumption, and, more importantly, to guide investments towards productive and efficient areas so that the lowest income groups can meet their essential needs. As a result, it is important for policymakers to implement policies by taking into account all macroeconomic determinants in order to ensure justice in income distribution.

Keywords: Income distribution, inflation, unemployment, trade openness, public expenditure, OECD countries

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNİN ŞİRKET KARLILIĞINA VE FİNANSAL PERFORMANSA ETKİSİ: BİST SPOR ENDEKSİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Öğr. Gör. Şevval ÇAKIR YALÇIN⁵⁸

Öğr. Gör. Dr. İrem DOĞAN⁵⁹

Öğr. Gör. Dr. Ümit Hasan GÖZKONAN⁶⁰

ÖZET

Tüm dünyayı etkisi altına alan Şiddetli Akut Solunum Yolu Sendromu (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 / SARS-CoV-2)'nun sebep olduğu COVID-19 (Coronavirus Disease 2019) salgını, solunum yoluyla hızla yayılmış ve yaşamın her alanını olumsuz yönde etkilemiştir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından pandemi olarak kabul edilmesinin ardından, Dünya genelinde kısıtlamaları da beraberinde getirmiştir. Bu kısıtlamalardan birçok sektör olumsuz etkilenmiş olmakla birlikte, bunların başında sağlık ve gıda sektörü gelirken, insanları yakın temasta bir arada tutan spor sektörü de derinden etkilenmiştir. Salgından etkilenen birçok sektör dijitalleşme ya da e-ticaret yöntemleri gibi seçeneklere yönelebilirken, spor sektörü için bu durumlar mümkün olmamıştır. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada, Borsa İstanbul (BİST) Spor Endeksi'nde yer alan şirketlerin, 2018-2023 yılları arasında finansal performanslarını etkileyen faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, çalışma kapsamına alınan dönemler; 2018-2019 yılları pandemi öncesi dönem, 2020-2021 yılları pandemi dönemi ve 2022-2023 yılları pandemi sonrası dönem olarak kabul edilerek, değişken atanmıştır. Panel veri analizi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada, bağımlı değişkenler olarak işletmelerin operasyonel performansını ölçen aktif kârlılığı (ROA) ve şirketlerin piyasa değerlerini ölçen TOBIN Q oranlarından yararlanılarak iki adet panel veri denklemi kurulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, ROA ile modele dahil edilen tüm değişkenler -COVID-19 pandemisini temsil eden değişken, faaliyet giderleri, borçluluk oranı, likidite oranı, kaldıraç oranı ve kontrol değişkeni olarak kullanılan şirket büyüklüğü- arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, TOBIN Q ile faaliyet giderleri, likidite oranı ve şirket büyüklüğü değişkenleri hariç diğer değişkenler arasında anlamlı bir ilişki tespit

⁵⁸ Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, sevval.yalcin@balikesir.edu.tr - 0000-0001-8401-3308

⁵⁹ Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, irem.dogan@balikesir.edu.tr - 0000-0002-5669-4019

⁶⁰ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Rektörlük, Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü, umit.gozkonan@cbu.edu.tr - 0000-0002-7187-6304

edilmiştir. Elde edilen bulgular, pandemi sürecinin incelenen değişkenler üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Finansal Performans, Borsa İstanbul (BIST), Spor Endeksi, Panel Veri Analizi.

KURUMSAL AR-GE HARCAMALARI VE KAMU AR-GE DESTEKLERİNİN MEDİKAL İNOVASYON ÜZERİNE ETKİLERİ: ÜLKELER ARASI AMPİRİK KANITLAR

Dr. Öğr. Üyesi, İPEK AKAD ¹

¹ Bitlis Eren Üniversitesi, Hizan Meslek Yüksekokulu,

iakad@beu.edu.tr - 0000-0003-1048-2982

Bu çalışmanın amacı, iş sektörü (BERD), yüksek öğrenim sektörü (HERD) ve kamu sektörünün (GOVERD) AR-GE harcamalarının ve kamu kesiminin direkt ve indirekt AR-GE desteklerinin medikal inovasyon üzerine etkilerini araştırmaktır. Medikal inovasyon kavramı; medikal teknolojiler ve ilaç endüstrileri olmak üzere iki ayrı başlıkta incelenmiştir. Kamu AR-GE destekleri de direkt ve indirekt AR-GE destekleri olarak iki ayrı başlıkta incelenmiştir. Çalışmanın örnekleme 14 yüksek gelirli ülke verilerinden oluşmaktadır. Bu örneklemin tahmini için polinom bir denklem inşa edilmiş ve panel OLS yöntemi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, üniversite-sanayi ve kamu işbirliği konusundaki literatürü desteklemektedir. Bulgular, medikal teknolojilerde ve ilaç endüstrisinde yenilik üretimi için yüksek öğrenim ve kamu AR-GE harcamalarının, medikal teknolojilerde ise AR-GE vergi teşvik oranlarının artırılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Medikal Yenilik, Kamu Ar-Ge Politikası, Üçlü Sarmal Modeli, Patent

SOSYAL MEDYA PAZARLAMA AKTİVİTELERİNE YÖNELİK TUTUMUN VE ÇEVİRİMİÇİ KARAR VERME TARZLARININ SATIN ALMA NİYETİNE ETKİSİ

Nihal Bülbül*

Gaziantep Üniversitesi

bulbulnihal540@gmail.com - ORCID ID: 0000-0002-4373-4376

Doç. Dr. Filiz Çayırğası

Gaziantep Üniversitesi

cayiragasi@gantep.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-5941-1320

Doç. Dr. İbrahim Halil Efendioğlu

Gaziantep Üniversitesi

efendioglu@gantep.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-4968-375X

ÖZET

Sosyal medya pazarlaması, işletmelerin hedef kitleleriyle etkili bağlantılar kurmasını sağlayan önemli bir dijital pazarlama stratejisidir. Son yıllarda, tüketicilerin çevrim içi alışveriş ve satın alma kararlarında, sosyal medyanın etkisi gittikçe artmaktadır. Bu durum, sosyal medya pazarlama aktivitelerinin ve tüketici karar verme tarzlarının satın alma niyeti üzerindeki etkisinin incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, sosyal medya pazarlama aktivitelerine yönelik tutumların ve çevrim içi karar verme tarzlarının tüketicilerin satın alma niyetine etkisini araştırmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, tüketici demografik özelliklerinin ve dijital alışkanlıklarının bu süreçteki rolünü analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu çalışmanın sonuçları, işletmelerin tüketici davranışlarını daha iyi anlamalarına, etkili stratejiler geliştirmelerine ve rekabet avantajı elde etmelerine katkı sağlayacaktır. Araştırmada, çevrim içi pazaryerlerinden alışveriş yapan 395 katılımcıdan veri toplanmıştır. Veriler, demografik değişkenlere göre fark testleri ve yapısal eşitlik modellemesi yöntemleriyle AMOS ile SPSS programları ile analiz edilmiştir. Analizler, sosyal medya pazarlama aktivitelerine yönelik tutumlardan etkileşim, bilgilendirme, kişiselleştirme, trend olma ve ağızdan ağıza pazarlama faktörlerinin satın alma niyeti üzerinde pozitif ve anlamlı etkiler oluşturduğunu göstermiştir. Ayrıca, çevrim içi karar

verme tarzlarından markaya, moda ve web sitesi içeriğine duyarlılıkların da satın alma niyetini olumlu etkilediği belirlenmiştir. Bu araştırma, tüketici davranışlarının dijital platformlarda nasıl şekillendiğine dair önemli bulgular sunmaktadır. Çalışma, sosyal medya pazarlaması konusunda hem araştırmacılar hem de pazarlama uzmanları için yol gösterici nitelikte olup, daha etkili stratejiler geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: sosyal medya pazarlaması, çevrim içi karar verme tarzları, satın alma niyeti.

METaverse MARKETING

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil Efendioğlu

Gaziantep University

efendioglu@gantep.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-4968-375X

ÖZET

The metaverse, a transformative concept in digital marketing, is reshaping consumer engagement, branding, and loyalty strategies with its immersive virtual environments. This study, a bibliometric analysis of 174 publications indexed in the Web of Science database, offers a structured understanding of the evolution of metaverse marketing research. It identifies key trends, influential authors, and thematic clusters, providing a roadmap for businesses to navigate this rapidly growing field. The findings reveal a significant increase in research output after 2020, driven by advancements in virtual reality (VR), augmented reality (AR), and blockchain technologies. Leading contributors, including Buhalis D, Rauschnabel PA, and Dwivedi YK, focus on immersive consumer experiences, digital ownership through NFTs, and gamification. Institutional analysis highlights the dominance of Swinburne University of Technology and Hong Kong Polytechnic University, while research remains concentrated in developed regions like North America, Europe, and Asia. The study identifies three primary thematic clusters: immersive experiences that transform brand storytelling, digital ownership leveraging NFTs for value creation, and gamification to build virtual communities and enhance consumer loyalty. These findings contribute to understanding how businesses can adapt marketing strategies to virtual ecosystems while addressing challenges such as ROI measurement and ethical concerns. This research provides a theoretical foundation for future studies and practical insights for businesses to leverage metaverse technologies effectively, empowering them to embrace the future of marketing. It highlights the need for interdisciplinary collaboration and calls for more inclusive, sustainable approaches to unlock the full potential of the metaverse in redefining marketing practices.

Anahtar Kelimeler: Metaverse Marketing, Bibliometric Analysis, Digital Marketing Strategies

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE SESSİZ İSTİFA VE BEYİN GÖÇÜ: NEDENLERİ, SONUÇLARI, ÖNLEMEK İÇİN GEREKEN POLİTİKALAR ÜZERİNE BİR DERLEME ÇALIŞMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğçe KUZUCUOĞLU ÇİMEN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı,

20239137007@cumhuriyet.edu.tr-ORCID NO:0009-0004-6262-5521

Prof. Dr. Hatice ULUSOY

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı

hulusoy@cumhuriyet.edu.tr-ORCID NO:0000-0002-8911-5490

ÖZET

COVID-19 Pandemisi döneminde “Sessiz İstifa” (quiet quitting) kavramı sosyal medya üzerinden yayınlanan bir videonun dünyada ilgi görmesi ve araştırmacılarda ilgi uyandırması sonucunda hayatımıza giren güncel bir kavramdır. Sessiz bırakma, kişinin işe ait temel gerekliliklerini yapması ve kesinlikle gerekenden çok vakit, çaba veya uğraş göstermemek anlamına gelir. Sessiz istifada çalışan aslında pozisyonunu terk etmez ve maaş almaya devam eder. Pandemi sürecinde sağlık çalışanlarındaki tükenmişliğin yüksek oranda artması, beyin göçü, iş yaşam dengesi ve sessiz istifa kavramlarını gündeme getirmiştir.

Ekonomik olarak gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde sıkça adından bahsettiren bir kavram da “Tıbbi Beyin Göçü” (medical brain drain) kavramıdır. Beyin göçü, sağlık personelinin daha iyi yaşam standardı ve yaşam kalitesi, daha yüksek maaş, ileri teknolojiye erişim ve dünyanın farklı yerlerinde daha istikrarlı siyasi koşullar arayışıyla göç etmesi olarak tanımlanmaktadır. Sağlık çalışanlarının daha iyi fırsatlar için hem ülke içinde hem de uluslararası sınırlar ötesine göçü, gelişmekte olan ülkelerdeki sağlık sistemleri üzerindeki etkisi nedeniyle dünya çapında giderek artan bir endişe kaynağıdır. Sağlıkta şiddetin artması, uzun süreli vardiyalar, ağır iş yükü, yorgunluk, yetersiz ekipman ve eşit olmayan şartlarda çalışan başta hekim ve hemşireler olmak üzere tüm sağlık çalışanları psikolojik ve ekonomik olarak yıpranabilmektedir. Bu çalışmanın amacı sağlıkta sessiz istifa ve buna bağlı olarak artan tıbbi beyin göçü kavramlarının sağlık çalışanları üzerinde araştırılması ve ulusal literatüre katkı sağlamasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sessiz İstifa, Beyin Göçü, Sağlık Çalışanları, Sağlık Sektörü

Quiet Quitting and Brain Drain in the Health Sector: A Review on Causes, Consequences and Prevention Policies

ABSTRACT

The concept of “quiet quitting” is one of the a current concepts that emerged in the literature after a video posted on social media during the COVID-19 Pandemic and attracted global attention and aroused interest among researchers. Quiet quitting refers to doing the minimum requirements of one's job and putting in no more time, effort, or enthusiasm than absolutely necessary. In this case, the employee does not actually leave his/her position and continues to receive a salary. The high rate of burnout in healthcare workers during the Pandemi has brought the concepts of brain drain, work-life balance and quiet quitting to the agenda.

Another concept that is frequently mentioned in economically underdeveloped and developing countries is the concept of “medical brain drain”. Brain drain is defined as the migration of health personnel in search of the better standard of living and quality of life, higher salaries, access to advanced technology and more stable political conditions in different places worldwide. This migration of health professionals for better opportunities, both within countries and across international borders, is of growing concern worldwide because of its impact on health systems in developing countries. The increase in violence in health, long shifts, heavy workload, fatigue, inadequate equipment and unequal conditions can exhaust all health workers psychologically and economically, especially physicians and nurses. The aim of this study is to investigate the concepts of silent resignation in health and the increasing medical brain drain on health professionals and to contribute to the national literature.

Keywords: Quiet Quitting, Brain Drain, Healthcare Workers, Healthcare Sector

GENÇ ARAŞTIRMACILARDA GELECEK KAYGISI ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA*

Arş. Gör. Zahide Gül AKTEPE¹, Prof. Dr. Seydi Ahmet SATICI², Dr. Öğr. Üyesi Hasan KÜTÜK³, Doç. Dr. Begüm SATICI⁴, Prof. Dr. M. Engin DENİZ⁵

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, zgul@yildiz.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-6702-5243>

²Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahmet.satici@yildiz.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-2871-8589>

³İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hasankutuk28@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-8288-4107>

⁴Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, begum.satici@yildiz.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-2161-782X>

⁵Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, edeniz@yildiz.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-7930-3121>

ÖZET

Gelecek kaygısı kişinin görece uzak bir gelecekteki durumu hakkında endişe, korku, belirsizlik yaşadığı kaygının bir türü olarak ifade edilmektedir. Kişinin geleceğinde kendisini korktuğu ve istemediği bir halde görmesi ve bundan yoğun kaygı duyuyor olmasıdır. Gelecek kaygısının bireyleri iyi oluşlarını olumsuz olarak etkilediği bilinmektedir. Ancak genç araştırmacılar için gelecek kaygısının ne ifade ettiği ve araştırmacıların nasıl etkilendikleri yeterince incelenmemiştir. Bu araştırmanın amacı genç araştırmacılar için gelecek kaygısının ne anlam ifade ettiğinin açığa çıkarılmasıdır. Bu kapsamda nitel araştırma modellerinden fenomenolojik yaklaşım temel alınmıştır. Araştırmanın katılımcıları 3 erkek 8 kadın olmak üzere toplamda 11 genç araştırmacıdır. Bu katılımcılar ile 26 ve 66 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan ve açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde tematik analiz yöntemine başvurulmuştur. Katılımcıların açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar transkript edilerek metin haline getirilmiştir. Bu metin üzerinden kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır. Bulgulara bakıldığında zaman gelecek kaygısı yaşanan alanlar/konular, gelecek kaygısının belirtileri, gelecek kaygısının etkileri,

gelecek kaygısının nedenleri/tetikleyicileri, gelecek kaygısı ile baş etme yöntemleri ve gelecek kaygısının azaltılmasına yönelik öneriler olmak üzere altı adet temaya ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu temalar gelecek kaygısının literatürde yer alan kuramsal çerçevesi ile paralellik göstermektedir. Bununla birlikte genç araştırmacıların gelecek kaygısını nasıl yaşadıkları ve gelecek kaygısına yükledikleri anlamın ortaya çıkarılması ile literatüre yeni bilgiler de eklemektedir. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Genç araştırmacı, gelecek kaygısı, doktora ve doktora sonrası araştırmacı, fenomenolojik araştırma.

KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ PSİKOLOJİK ESNEKLİK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

BURCU BAYSAL ¹, Doç. Dr., BEGÜM SATICI ²

¹ Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi,
burcu.baysal@std.yildiz.edu.tr – 0009-0002-4468-9682

², Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, begum.satici@yildiz.edu.tr-
0000-0003-2161-782X

ÖZET

Bu çalışmada Kabul ve Kararlılık Terapisi temeliyle hazırlanan psikoeğitim programının psikolojik danışman adaylarının psikolojik esneklik düzeylerine etkisi araştırılmaktadır. Kabul ve kararlılık terapisi duyguların, düşüncelerin, yaşantıların istenilen-istenmeyen, iyi-kötü şeklinde değerlendirilmesini değil savunmaya geçmeden anlaşılmasını ve hissedilmesini önemser (Ögel, 2015). Terapinin mücadelelere karşı hedeflediği iki temel süreç vardır. Bunlardan ilki bireye acı veren olumsuz duygu, düşünce ve yaşantılarını kabul etmek, ikincisi ise bireyin önem atfettiği değerlere bağlanmasıdır (Jeffcoat & Hayes, 2013).

Kabul ve kararlılık terapisinin en önemli amaçlarından biri psikolojik esneklik kazandırmaktır. Psikolojik esneklik, bireyin hayatına devam ederken muhtelif zorluklar karşısında ayakta kalabilmesi için mihenk taşlarından biridir. Kişinin şimdiki zamanı hissedebilmesi, fark edebilmesi, kendisi için önemli olan değerlerine göre davranabilmesidir (Westrup & Wright, 2017). Psikolojik esneklik; şimdiki anda olma, kabul, bilişsel ayrışma, bağlamsal benlik, değerler ve değer odaklı davranış olmak üzere altı alt boyuttan oluşmaktadır. Psikolojik yardımın iyi bir seyir halinde devam edebilmesi için rolü bulunan birçok faktörden söz edilebilir, fakat en büyük rolü olan faktör psikolojik danışma sürecini yürüten uzmanın kişilik özellikleridir (Arıcıoğlu & Korkut-Owen, 2010). Psikolojik danışmanın nitelikli hale gelmesi için yardım sunanın esneklik durumu önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir (Cornier & Cornier, 1991). Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanında lisans eğitimine devam eden 11 öğrenciyle yürütülmüş, 8 oturum olarak planlanmıştır. Oturumlar psikolojik esnekliğin alt boyutlarını kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Psikolojik Esneklik Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur, lisans öğrencilerinin psikolojik esneklik puanları pozitif yönde artış göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve Kararlılık Terapisi, Psikolojik Esneklik, Psikolojik Danışman

İŞLETMELERİN YEŞİL PAZARLAMA UYGULAMALARI VE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR : UŞAK İLİNDE BİR İNCELEME

GREEN MARKETING PRACTICES AND CHALLENGES FACED BY BUSINESSES: A STUDY IN UŞAK PROVINCE

Doç. Dr. Mustafa SOBA

Uşak Üniversitesi

mustafa.soba@usak.edu.tr- ORCID 0000-0001-9008-6474

Doç. Dr. Gülten DEMİRAL

Uşak Üniversitesi

gulten.demiral@usak.edu.tr - ORCID 0000-0001-5132-808X

Ayşe Esra KATRANCI ALTAY

Uşak Üniversitesi

esrakatranci@icloud.com- ORCID 0009-0002-1058-0240

ÖZET

Bu çalışma, işletmelerin yeşil pazarlama uygulamalarını ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Uşak ilinde faaliyet gösteren dört büyük ölçekli işletmenin yöneticileri ile mülakat tekniği kullanılarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın temel amacı, literatürde yer alan teorik bilgileri destekleyerek piyasa koşullarında işletmelerin yeşil pazarlama uygulamalarının ve karşılaştığı zorlukların analizini sağlamaktır. Görüşmelerden elde edilen veriler, yeşil pazarlama stratejilerinin benimsenmesinin çevresel ve kurumsal sorumluluk bilinciyle ilişkilendirildiğini, ancak bu süreçte finansal kısıtlamalar ve yasal düzenlemelerdeki eksikliklerin işletmeler için önemli engeller oluşturduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, literatüre katkı sağlamakla birlikte işletmelerin çevre dostu stratejiler geliştirmesine yönelik pratik öneriler sunmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın hem akademik hem de uygulamalı araştırmalara fayda sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yeşil pazarlama, sürdürülebilirlik, yeşil ürün, tekstilin geridönüşümü

ABSTRACT

This study was conducted to examine the green marketing practices of businesses and the challenges they encounter in this process. In-depth interviews were carried out using the interview technique with managers of four large-scale businesses operating in Uşak province. The primary aim of the study is to analyze the green marketing practices of businesses and the challenges they face under market conditions while supporting the theoretical knowledge in the

literature. The data obtained from the interviews revealed that the adoption of green marketing strategies is associated with environmental and corporate responsibility awareness. However, financial constraints and deficiencies in legal regulations pose significant barriers for businesses in this process. The findings contribute to the literature while also providing practical recommendations for businesses to develop environmentally friendly strategies. In this context, the study is expected to benefit both academic and applied research.

Key words: green marketing, sustainability, green product, textile recycling

YAŞLILARIN SOSYAL BAĞLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME:

6 ŞUBAT DEPREMLERİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Şerif ESENDEMİR

Yıldız Teknik Üniversitesi

serif@yildiz.edu.tr - 0000-0002-7862-5540

Doç. Dr. Olgun GÜNDÜZ

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

gunduzolgun@gmail.com - 0000-0002-6749-5808

ÖZET

6 Şubat 2023'teki Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizi vurarak büyük bir nüfusu etkilemiştir. Bu da söz konusu depremlerin demografik boyutuyla da daha fazla değerlendirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Türkiye'de oranları %10,2'ye çıkan yaşlılar, dezavantajlı ve kırılgan oldukları için bu depremlerden daha çok etkilenmişlerdir. Bu nedenle, yaşların 6 Şubat depremlerinde kopan sosyal bağlarını taşıdıkları yerlerde yeniden nasıl kurdukları önemli bir mesele haline gelmiştir.

Bu çalışmada, ARDEB 1001 kapsamında yürütülmekte olan 123K472 numaralı “Sosyal Bağ Evi: 6 Şubat Depremlerinde Yerlerinden Olan Yaşlıların Bulundukları Mekânlara Uyumlarında Sosyal Bağların Rolü” başlıklı çalışmanın yaşlıların sosyal bağlarını içeren bulguları sunulmuştur. Bir başka deyişle, 25 depremzede yaşlının mikro düzeyde 15 yakınlarıyla, mezzo düzeyde 15 çevrelerindeki kişilerle ve makro düzeyde 15 kurum/kuruluş temsilcileriyle nasıl bağlayıcı, köprü-kurucu ve birleştirici bağlar kurdukları Sosyal Bağ Evi Web Uygulaması üzerinden yapılan görüşmelerle ortaya konulmuştur. Toplanan veriler tematik analize tabi tutularak yaşlıların 6 Şubat Depremleri nedeniyle kopan sosyal bağlarını yeniden nasıl kurdukları üzerinde durulmuştur.

Yapılan görüşmelerde 6 Şubat Depremlerinde yaşlıların sosyal bağlarının yerlerinden olmaları nedeniyle farklı şekilde telefon üzerinden ve dijital olarak yeniden inşa edildiğidir. Bu da yaşlıların yeni çevrelerine uyum sağlama süreçlerinin ne kadar karmaşık olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yaşlı katılımcılar, deprem sırasında yaşadıkları ağır kayıpları ve sonrasında kente sosyal uyum noktasında karşılaştıkları zorlukları ifade ederlerken, bu süreçte sosyal bağlarını koruma ve yeniden kurma konusundaki gayretlerini de dile getirmişlerdir. Dolayısıyla bu çalışmada sosyal bağların yeniden inşası, iletişim araçlarının kullanımı ve toplumsal dayanışmanın yaşlıların ne kadar topluluk direncini artırarak deprem sonrası derinleşen kırılganlıklarını azalttığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: 6 Şubat Depremleri, Yaşlılık, Sosyal Bağlar, Kırılganlık, Dirençlilik

6 ŞUBAT DEPREMLERİNDE YERLERİNDEN OLAN YAŞLILARIN YENİDEN TOPARLANMA SÜRECİNDE SERMAYE BİÇİMLERİNİN ROLÜ

Gülden ERDEN

Yıldız Teknik Üniversitesi

gldn.erdn22@gmail.com - 0009-0002-2553-4730

Gülsüm KİŞİ

Maltepe Üniversitesi

gulsum.12k@gmail.com - 0000-0002-7513-4359

ÖZET

Türkiye dünyanın en aktif deprem kuşaklarından Akdeniz, Alp, Himalaya deprem kuşağında yer almakta ve ülkemizde sıklıkla depremler gerçekleşmektedir. Depremler sonucunda can ve mal kaybı oluşmakta, toplumsal düzen bozulmaktadır. Sonuçları ve etkileri itibariyle bu kayıplar her ne kadar fiziksel olaylar gibi düşünülse de insanların günlük yaşantısını ve insan ilişkilerini etkileyen toplumsal olaylardır. Toplumda incinebilir grup olarak nitelendirilen kadın, çocuk engelli ve yaşlılar böylesi bir afet durumunda toplumun diğer kesiminden daha çok etkilenmekte ve sosyal destek mekanizmalarına daha çok ihtiyaç duymaktadır. Yakın dönemde 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ve çevre illerde gerçekleşen deprem hem maddi hem manevi açıdan birçok hasara yol açarak toplumsal düzeni bozarak insanların yerinden olmasına sebep olmuştur.

Bu çalışma kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenen “Sosyal Bağ Evi Projesi” kapsamında 6 Şubat Depremleri sonrası İstanbul’a göç etmiş 40 yaşlı depremzedenin sosyo-demografik incelemesi yapılarak içlerinden 25 yaşlı depremzede, 15 yaşlı yakını, 15 çevresi ve 15 kurum temsilcisi olmak üzere toplamda 70 derinlemesine görüşme yapılmaktadır. Projeden elde edilen verilerden hareketle “6 Şubat Depremlerinde Yerlerinden Olan Yaşlıların Yeniden Toparlanma Sürecinde Sermaye Biçimlerinin Rolü” başlığı ortaya çıkmış yaşlıların depremde sonra toparlanma ve düzen oluşturma sürecinde Bourdieu’nun kavramsallaştırdığı “Sermaye Biçimleri” ekseninde bulgular yorumlanmıştır. Bu sermaye biçimleri; ekonomik, sosyal, kültürel ve simgesel sermayedir. Ortaya çıkan bulgular sermaye biçimlerinin yeniden toparlanma sürecinde olumlu etki yaratarak ve yaşlıların kırılganlıklarının azalttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Yaşlılık, Ekonomik Sermaye Biçimleri, Yerinden olma, Kırılganlık, Sosyal Dirençlilik

AFETLERDE YAŞLI GÖÇMENLERİN İNSANİ YARDIM HİZMETLERİNE ERİŞİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Görkem KELEBEK KÜÇÜKARSLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi,

gkelebek@cumhuriyet.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-8280-1092

Hande ALBAYRAK

Kocaeli Üniversitesi,

hande.albayrak@kocaeli.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-2972-9490

ÖZET

Afetler, toplumun tamamını etkilese de özellikle kırılgan gruplar için daha yıkıcı etkilere sahip olabilmektedir. İleri yaşta olan göçmenler, yani yaşlı göçmenler, bedensel ve fiziksel olarak yaşlarının beraberinde getirdikleri kısıtlamalara ek olarak afet gibi olağan üstü durumlarda tahliye edilebilme, afet sonrası dağıtılan insani yardıma ulaşabilme, sağlık hizmetlerine erişebilme, hareket edebilme ve yer değiştirebilme gibi durumlar karşısında zorluklar yaşamaktadırlar. Ayrıca yaşlı göçmenlerin dil becerilerinin kısıtlı olmasından kaynaklı olarak kendilerini ifade edebilme ve sosyal ağlara katılabilmeye, entegrasyon gibi durumlarda da kesişimsel dezavantajlılığa maruz kalabilmektedirler. Dil engelleri, bilgi eksikliği, ulaşım sorunları, maddi kısıtlılıklar, kültürel farklılıklar, ayrımcılık ve sosyal izolasyon gibi faktörler, afet sonrası insani hizmetlere erişimlerini ve bu hizmetlerden yararlanmalarını engelleyebilmektedir.

Bu çalışma, afet bağlamında yaşlı göçmenlerin insani yardım hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları zorlukları ele alacaktır. Afetlerde yaşlı göçmenlerin insani yardım hizmetlere erişimini ve bu hizmetlerin değerlendirilmesini iyileştirmek için kapsamlı bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. Bu yaklaşım, dil engellerinin üstesinden gelmeyi, kültürel farklılıkları ele almayı, ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve sosyal izolasyonu azaltmayı içermelidir. Ayrıca, yaşlı göçmenlerin özel ihtiyaçlarını karşılayan ve onların güçlendirilmesini destekleyen hizmetlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, insani yardım, göçmen, yaşlı

ASSESSING ACCESS TO HUMANITARIAN AID SERVICES FOR ELDERLY MIGRANTS IN DISASTERS

SUMMARY

Although disasters affect the whole society, they can have more devastating effects especially for vulnerable groups. In addition to the physical and physical limitations of their age, older migrants face difficulties in evacuation, access to humanitarian aid, access to health services, mobility and relocation in extraordinary situations such as disasters. In addition, due to the limited language skills of older migrants, they may be exposed to intersectional disadvantage in situations such as self-expression, participation in social networks and integration. Factors such as language barriers, lack of information, transportation problems, financial constraints, cultural differences, discrimination and social isolation may prevent them from accessing and benefiting from humanitarian services after a disaster.

This study will address the challenges faced by older migrants in accessing humanitarian services in disaster contexts. A comprehensive approach is needed to improve older migrants' access to and evaluation of humanitarian services in disasters. This approach should include overcoming language barriers, addressing cultural differences, eliminating discrimination and reducing social isolation. There is also a need to develop services that meet the specific needs of older migrants and support their empowerment.

Keywords: Disaster, humanitarian assistance, migrant, elderly

TÜRKİYE’DE MADDE BAĞIMLILIĞININ MEDYADA GÖRÜNÜMÜ: 2024 YILI HABERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Sosyal Hizmet Uzmanı Aleyna TUĞCU

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kocaeli Huzurevi Müdürlüğü

245267001@kocaeli.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-3464-6486

Doç. Dr. Hande ALBAYRAK

Kocaeli Üniversitesi/Sosyal Hizmet Bölümü

hande.albayrak@kocaeli.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-2972-9490

ÖZET

Bu çalışma Türkiye’deki internet haber medyasında madde kullanım bozukluğu olan bireylere yönelik olarak yapılmış haberlere ve bu haberlerdeki damgalayıcı kullanımlara odaklanmaktadır. Toplumun kullanım bozukluğuna yönelik olarak bakış açısının haberlerdeki dil üzerinden incelenmesi ve madde kullanım bozukluğu olan kişilerin ne tür etiketlenmelere maruz kaldığının araştırılması amaçlanmaktadır. Çalışma verileri en yüksek tiraja sahip üç gazete olan Sabah, Hürriyet ve Sözcü gazetelerinin internet sitelerinde bulunan haber metinlerinden oluşmaktadır. Haber metinlerine ulaşılabilmek amacıyla “madde, madde bağımlısı, bağımlılık” anahtar kelimeleri ile haber siteleri içerisinde arama yapılmıştır. 1 Ocak 2024 ve araştırmanın yapılmış olduğu 1 Aralık 2024 tarihleri arasındaki 106 haber incelenmiştir.

Madde kullanım bozukluğu bulunan bireylerin günlük hayatlarında “madde bağımlısı” olarak etiketlenme olduğu ve buna bağlı olarak toplumda dışlandıkları görülmektedir. Madde kullanım bozukluğu bulunan bireylere yönelik olarak basımda yer alan haberlerin bireyin tehlikeli olarak etiketlenmesine, bireylerden korkulmasına ve buna bağlı olarak bireyin toplumdan dışlanmasına neden olduğu görülmektedir. “Madde bağımlıları hem kendilerine hem de çevrelerindeki insanlara zarar veren çeşitli suçlara karışabiliyor.” mesajı tüm haberlerden çıkarılabilecek ortak bir anlamdır. Haber metinlerinin bağımlılığı olan birey tehlikelidir ve uzak durulması gerekir, anlayışına destek olduğu görülmektedir. Bahsedilen olumsuz algı madde kullanımına yönelik olarak değil madde kullanan kişi ile ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada toplumun madde kullanım bozukluğuna yönelik olarak bakış açısının haberlerdeki dil üzerinden incelenmesi ve bireylerin ne tür etiketlenmelere maruz kaldığının araştırılması sonucunda ortaya çıkan bulgulara göre insan onuru, insan değeri ve insanın varlığı gereğiyle değerli bir varlık olduğu anlayışı doğrultusunda medyadaki dilin kullanımına dair öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Madde kullanım bozukluğu, medyada görünüm, medyanın dili, damgalama.

THE APPEARANCE OF SUBSTANCE ABUSE IN THE MEDIA IN TURKEY: AN ANALYSIS ON THE NEWS OF 2024

ABSTRACT

This study focuses on the news reports about individuals with substance use disorder in the online news media in Turkey and the stigmatising uses in these news reports. It is aimed to examine the society's perspective on substance use disorder through the language in the news and to investigate what kind of labelling people with substance use disorder are exposed to.

The study data consist of news texts on the websites of Sabah, Hürriyet and Sözcü newspapers, the three newspapers with the highest circulation. In order to access the news texts, a search was made within the news websites with the keywords 'substance, substance addict, addiction'. 106 news items between 1 January 2024 and 1 December 2024, when the research was conducted, were examined.

It is seen that individuals with substance use disorders are labelled as 'substance addicts' in their daily lives and accordingly they are excluded from the society. It is seen that the news in the press about individuals with substance use disorders cause individuals to be labelled as dangerous, individuals to be feared and accordingly individuals are excluded from society. The message 'Substance addicts can be involved in various crimes that harm both themselves and the people around them' is a common meaning that can be inferred from all news items. It is seen that news texts support the understanding that individuals with addiction are dangerous and should be avoided. The mentioned negative perception is not about the substance use but about the person who uses the substance.

In this study, according to the findings obtained as a result of examining the society's perspective on substance use disorder through the language in the news and investigating what kind of labelling individuals are exposed to, suggestions on the use of language in the media will be presented in line with the understanding that human dignity, human value and human being is a valuable being due to its existence.

Keywords: Substance use disorder, appearance in the media, language of the media, stigmatization.

BEDENSEL ENGELLİ ÇOCUKLARA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF DOMESTIC VIOLENCE AGAINST CHILDREN WITH PHYSICAL DISABILITIES

Kübra MARAL

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

kubra.maral@st.uskudar.edu.tr - 0000-0001-5042-7844

Nisanur ŞEN

Atatürk Üniversitesi Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi

nisa24nisa34@gmail.com – 0009-0004-5731-6003

ÖZET

Aile ile içi şiddeti ,aile bireylerinin birbirlerine karşı uyguladığı birtakım saldırgan ve kontrolsüz davranışlar olarak tanımlayabiliriz.Bu davranışlar bireyler üzerinde tekrarlayıcı davranış kalıpları olarak da ortaya çıkmakta olup aile içerisinde gerçekleşen şiddet eylemlerinin bir grubunu ise çocuklar oluşturmaktadır. Aile içi şiddete doğrudan maruz kalma ya da tanık olma çocuklarda benzer duygusal-davranışsal problemleri doğurmaktadır. Aile içi şiddet ile çocuk istismarı sıklıkla bir arada görülmektedir. Şiddetin ne kadarının çocukların gözleri önünde gerçekleştiği tam olarak bilinmemesiyle birlikte, çocuklar bu sürecin görünmez mağdurları olarak kabul edilmektedir.Çocukların aile içi şiddete bağlı olarak ev içinde yaşadıkları zorluklar ve şiddet gören çocuğun normal bir çocuk aksine engelli çocuklar da şiddetin öznesi olabilmektedir..Engeli henüz ebeveynleri tarafından farkedilemeyen çocuklar ebeveynlerine itaat etmedikleri gerekçesi ile şiddet görebilirler.Bu çalışmada ise aile içi şiddetin görünmez mağdurları olan çocukların , bedensel engelli çocuklar perspektifinden şiddet sürecinden nasıl etkilendiğinin tanımlanması ,bu süreçte önleme ve tedavi çalışmalarının alanyazın alanında incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Aile içi şiddet,bedensel engel,çocuk

ABSTRACT

We can define of violence inside family as a offensive and uncontrollable behaviors that applying reciprocity each other of family members. These behaviors occurs as a repetitiously behaviors mould upon individuals too meanwhile children constituted a part of group violent actions happening in family. Directly expose to violations inside family or witness reveal similar emotional behaviours on childrens . Violations inside family and child exploitation often be seen together . Although it isn't known exactly how much of the violence took place in front of childrens eyes childrens are considered invisible victims of this process. The difficulties experienced by children at home due to domestic violence and children with disability can also be the subject of violence unlike usual child the child who experienced violence . Childrens who disabilities cant noticing yet by family can expose to violent due to not being obedient. In this study, it is aimed to define how children who are invisible victims of domestic violence are affected by the violence process from the perspective of physically disabled children, and to examine the prevention and treatment studies in the field of literature in this process.

Key Words: Domestic violence, physical disability, child

SOSYAL SORUN OLARAK BAĞIMLILIK VE KENTSEL SUÇLAR İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YILMAZ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-5263>

ÖZET

Bağımlılık, bireylerin madde veya davranışlara yönelik kontrolsüz bir şekilde bağımlı hale gelmesiyle ortaya çıkan, yalnızca bireyleri değil toplumsal yapıyı da etkileyen ciddi bir sosyal sorundur. Kentsel suçlar, özellikle bağımlılıkla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir ve bu sorun, kentleşmenin getirdiği eşitsizliklerle daha da karmaşık bir hal almaktadır. Alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan maddelerin kullanımı, bireyleri daha fazla suç işleme riskiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Bu suçlar arasında hırsızlık, saldırı ve uyuşturucu ticareti gibi eylemler öne çıkabilmektedir. Ayrıca, madde bağımlılığı olan bireyler, genellikle bağımlılıklarını sürdürmek için finansal kaynak bulmak amacıyla yasa dışı faaliyetlere yönelmektedirler.

Özellikle büyük şehirlerde yoğunlaşan bireyselleşme ile beraber yoksulluk ve sosyal ayrımcılık, bağımlılık riskini artırmaktadır. . Kentsel suçlar, bu eşitsizliklerden beslenir ve bağımlılıkla etkileşime girerek toplumsal düzeni tehdit eder. Özellikle düşük gelirli mahallelerde gençlerin uyuşturucu ve ilişkili çetelere karışma oranı yüksektir. Suç örgütleri, kentsel suçların ve bağımlılık döngüsünün önemli bir parçasıdır. Madde ticareti, bağımlılığı yaygınlaştırırken kentsel alanlarda suç oranlarını artırmaktadır.

Bağımlılık ve kentsel suçlarla mücadele amacıyla eğitim ve farkındalık programları, tedavi ve rehabilitasyon, kentsel gelişim ve eşitsizliğin azaltılması, polis ve toplum işbirliği gibi mücadele stratejileri yürütülebilir. Bu çalışmada sosyal politika, sosyal hizmet, eğitim ve sağlık gibi çok boyutlu yaklaşımlar çerçevesinde bağımlılık ve kentsel suçlar ilişkisi analiz edilecektir. daha sonra bağımlılık ve kentsel suçlarla mücadele yöntemleri üzerinde durulacak ve Türkiye’de bağımlılık ve ilişkili olarak kentsel suçların azaltılması konusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : bağımlılık, kentsel suçlar, suçla mücadele, bağımlılıkla mücadele

KENTSEL ALANDA YAŞLI SORUNLARI VE YAŞLI DOSTU KENTLER

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YILMAZ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-5263>

ÖZET

Kentleşmenin hızla artmasıyla birlikte yaşlı bireylerin şehir yaşamında karşılaştıkları zorluklar ve bu zorluklara yönelik çözümler önem kazanmıştır. Yaşlı nüfusun artışı, kentsel alanda sağlık hizmetlerinden sosyal hayata katılıma kadar birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Yaşlı dostu kentler, yaşlı bireylerin fiziksel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanan, onlara yaşam kalitesini artıran bir ortam sunmayı hedefleyen şehirlerdir.

Kentsel alanda yaşlıların karşılaştığı başlıca sorunlar, fiziksel ve sosyal erişim zorlukları, sağlık ve bakım hizmetlerine erişim, ekonomik ve sosyal güvence sorunları, sosyal izolasyon ve yalnızlık, şeklinde sıralanabilir. bu sorunların azaltılması bakımından yaşlı dostu kent tasarımı önem kazanmıştır. Yaşlı dostu kentler için, erişilebilir altyapı, kamu alanları bakımından fiziksel ve mekânsal düzenlemeler önerilebilir. bunun yanında sağlık ve sosyal hizmetler alanında mobil sağlık hizmetleri ve sosyal destek mekanizmaları kurulabilir. Ekonomik destekler, istihdam, toplumsal farkındalık ve yaşlıların katılımı gibi alanlarda projeler yürütülmesi de yaşlı dostu kent kavramı bakımından önem taşıyan boyutlardır.

Yaşlı dostu kentler, yaşlı bireylerin bağımsız, sağlıklı ve aktif bir yaşam sürdürebilmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Erişilebilir altyapı, kaliteli sağlık hizmetleri ve sosyal entegrasyon programları, bu hedefe ulaşmak için vazgeçilmezdir. Yaşlı nüfusun ihtiyaçlarına yönelik kapsamlı sosyal politikalar geliştirmek, sadece yaşlı bireylerin değil, tüm toplumun yaşam kalitesini artıracaktır. Bu çalışmada yaşlı bireylerin sorunları ele alınacak, kentleşme sürecinde daha adil ve kapsayıcı bir yaklaşıma katkı sunabilecek öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : yaşlı sorunları, kentleşme ve yaşlılık, yaşlı dostu kent

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARININ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Raziye PEKŞEN AKÇA

Kayseri Üniversitesi, DMYO, Çocuk Bakımı ve Genç. Hiz. Bölümü

rpeksenakca@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1989-8212

Doç.Dr. Rukiye ARSLAN

Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

rkyarslan@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2043-5664

ÖZET

Ülkemizde okul öncesi eğitim kurumları için sağlık ve güvenlik yönergesi 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK) ile okullarda İSG çalışmaları yapılmakta, kurumların denetim ve kontrol edilmesi zorunlu kılınmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarından çocuğun güvenlik farkındalığı kazanması, risk durumlarına ilişkin beceriler geliştirmesi, kriz durumunda ne yapacağını bilmesi ve bunları günlük hayata bütünleşmiş edebilmesi için okul öncesi kurumlarda görev yapan iş sağlığı ve güvenliği ekibine büyük sorumluluk düşmektedir. Çocukların sağlıklı ve güvenli bir ortamda bulunması, potansiyel risklere karşı korunabilmesi, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının eğitimle desteklenmesi, güncel uygulamaların yapılması, öğrencilerin bilinçlendirilerek eğitim planlarını eksiksiz yerine getirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu gerekçeler ışığında Kayseri Develi ilçesinde yer alan toplam 10 okul öncesi eğitim kurumu iş sağlığı ve güvenliği açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak kurumların tamamında dolap, ayakkabılık vb. deprem riskine karşın duvara sabitlenmiştir. Bir anaokulu hariç tüm okullarda güvenlik kamera sistemi bulunmaktadır (n=9). Genel olarak sınıflarda bulunan prizlerin yerden yüksekliği 1.5 metre (n=8), petek önlerinde güvenlik korunması bulunmakta (n=9), sınıflarda bulunan prizlerin ortalama olarak yerden yüksekliği 1,5 metreden az olduğu sadece 2 okulda koruma kullanıldığı, anaokulların tamamında çocuklar için trafik önlemleri alındığı görülmektedir (n=10).

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Okul öncesi, Çocuk

EXAMINATION OF PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS IN TERMS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

ABSTRACT

In our country, the health and safety directive for preschool education institutions is numbered 6331 Occupational Health and Safety Law (CSC) and OHS studies are carried out in schools and institutions are obliged to be inspected and controlled. Acquiring security awareness of the child from preschool education institutions, developing skills related to risk situations, and, in order to know what to do in the event of a crisis and to be able to integrate them into daily life, great responsibility falls on the occupational health and safety team working in pre-school

institutions. It is considered necessary to ensure that children are in a healthy and safe environment, to be protected against potential risks, to support occupational health and safety practices with education, to make up-to-date applications, to make students aware and to fulfill their education plans completely. In the light of these reasons, a total of 10 pre-school educational institutions in Kayseri Develi district are aimed to be examined in terms of occupational health and safety. As a result, all of the institutions, cabinets, shoes and so on, are fixed to the wall despite the earthquake risk. All schools except for a kindergarten have a security camera system (n=9). In general, the sockets in the classrooms are 1.5 meters (n=8) above the ground and there is safety protection (n=9) in front of the honeycomb, it is seen that on average, the ground height of the outlets in the classrooms is less than 1.5 meters, only 2 schools use protection, and all kindergartens have traffic measures for children (n=10).

Key Words: Occupational Health and Safety, Preschool, Children

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERDE DİJİTAL AYAK İZİ FARKINDALIĞININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Rukiye ARSLAN

Batman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

rkyarслан@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2043-5664

Doç. Dr. Raziye PEKŞEN AKÇA

Kayseri Üniversitesi, DMYO, Çocuk Bakımı ve Genç. Hiz. Bölümü

rpeksenakca@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1989-8212

ÖZET

Günümüzde dijital cihazların (bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb. gibi) ve internetin kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Artan dijitalleşme nedeniyle birçok etkinlik ve iş sanal ortamda gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilen bu faaliyetler çok farklı özellikte olmakla birlikte genellikle insanlar dijital araçlar ve internet aracılığıyla haber okumakta, film izlemekte, sosyal medya hesaplarını takip etmekte, dijital oyun oynamakta ya da çevrimiçi alış veriş vb. yapmaktadır. Günlük yaşamın vazgeçilmez unsurları arasında yer alan dijital araçlar ve internet kullanımının hem olumlu hem de olumsuz birçok sonucunun olduğu bilinmektedir. Bu olumsuz sonuçlardan biri de kuşkusuz dijital ayak izidir. Dijital ayak izi; bireylerin çevrimiçi ve çevrimdışı durumdayken sanal ortamda bıraktıkları her türlü bilgi, kayıt veya verileri ifade edilmektedir. Okul öncesi öğretmenlerin gerek öğretim materyali hazırlama ve saklama aşamasında ziyaret ettiği web sitelerinin gerekse kendine veya öğrencilerine dair yaptığı her paylaşımın dijital ortamlarda kayıtlarının tutulduğu ve bu şekilde bir dijital kimlik oluşturdıklarını bilmeleri ve bu doğrultuda dijital ayak izi farkındalığı geliştirmeleri oldukça elzemdir. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerde dijital ayak izi farkındalığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ayak İzi, Dijital Farkındalık, Okul Öncesi

ABSTRACT

Today, the use of digital devices (such as computers, tablets, smartphones, etc.) and the internet is increasing day by day. Due to increasing digitalization, many activities and jobs are carried out in a virtual environment. Although these activities are very different, people generally read news, watch movies, follow social media accounts, play digital games or do online shopping, etc. through digital tools and the internet. It is known that the use of digital tools and the internet, which are indispensable elements of daily life, has many positive and negative consequences. One of these negative consequences is undoubtedly the digital footprint. Digital footprint refers to all kinds of information, records or data that individuals leave in the virtual environment while online and offline. It is essential for preschool teachers to know that the records of the websites they visit during the preparation and storage of teaching materials and every share they make about themselves or their students are kept in digital environments and that they create a digital identity in this way, and to develop digital footprint awareness accordingly. Therefore, this study aims to determine digital footprint awareness in preschool teachers. Keywords: Digital Footprint, Digital Awareness, Preschool

DEPREM ALGISI VE DUYGUSAL YANSIMALAR: ÇOCUKLARIN RESİMLERİNDEN HAREKETLE BİR DEĞERLENDİRME

Bil. Uzm. Mehtap MORKAN ŞAHİN

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı Doktora
Öğrencisi, mehtapmorkansahin08@gmail.com-ORCID ID: 0000-0003-4183-5920

Prof. Dr. Ender DURUALP

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü,
endora2212@hotmail.com-ORCID ID: 0000-0002-6645-6815

ÖZET

Araştırmada, okul öncesi eğitime devam eden ve etmeyen okul öncesi dönemdeki çocukların depreme ilişkin algılarının resim yoluyla incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, kartopu örnekleme yöntemiyle belirlenen beş-altı yaşlarındaki çocuklar (n=24) oluşturmaktadır. Bu çocuklardan yarısı okul öncesi eğitim alırken, diğer yarısı okul öncesi eğitime devam etmemektedir. Araştırmaya alınan çocukların hiçbirinin deprem yaşantısı yoktur; 14'ü erkek, 10'u kızdır; dördü depremle ilgili bir eğitim almıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan “Genel Bilgi Formu” ve “Resim Analiz Formu” kullanılarak toplanmıştır. Resim Analiz Formu, alan uzmanlarının görüşlerine sunulurken kapsam geçerliği sağlanmıştır. Araştırmaya alınan çocukların depreme ilişkin çizimleri, “Resimdeki Figür/İnsan, Resimdeki Aktiviteler, Resimdeki Nesneler, Resimde Kullanılan Renkler, Resimdeki Ortam/Mekân, Resimdeki Tema, Resimdeki Duygular ve Hayal Gücüne Dayalı Şekiller” olmak üzere Resim Analiz Formu’nda yer alan sekiz değerlendirme kriteri doğrultusunda incelenmiştir. Verilerin analizinde, betimsel istatistikler ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara göre resimlerinde, daha fazla figür ve detay kullanma eğilimi gösterdiği; sosyal dayanışma ve olumlu senaryoların ön planda olduğu; daha geniş bir nesne çeşitliliği ile birlikte duygusal ve karmaşık ifadelerin yer aldığı; geniş bir renk paleti kullanarak duygu ve atmosferi ifade etme konusunda çeşitlilik gösterdiği; iç ve dış mekânların detaylı bir şekilde ifade edildiği; depremin fiziksel etkilerinin detaylı ve katılımcı bir şekilde resmedildiği; duyguların zengin ve çeşitli bir şekilde ifade edildiği görülmüştür. Sonuçta deprem gibi afetlere yönelik çocuk çizimlerinde ortaya çıkan temalar, çocukların çevresel olayları algılama ve anlamlandırma biçimlerine ışık tuttuğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, okul öncesi dönem, okul öncesi eğitim, resim analizi

EARTHQUAKE PERCEPTION AND EMOTIONAL REFLECTIONS: AN EVALUATION BASED ON PRESCHOOL CHILDREN'S DRAWINGS

ABSTRACT

In the study, it was aimed to examine the perceptions of preschool children attending and not attending preschool education about earthquake through drawing. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group of the research consisted of five-six-year-old children (n=24) determined by snowball sampling method. Half of these children received preschool education, while the other half did not attend preschool education. None of the children included in the study had any earthquake experience; 14 of them were boys and 10 were girls; four of them had received an earthquake-related education. The data were collected using the “General Information Form” and “Picture Analysis Form” prepared by the researchers. The Picture Analysis Form was presented to the field experts and content validity was ensured. The drawings of the children included in the study about the earthquake were examined according to the eight evaluation criteria in the Picture Analysis Form, including “Figure/People in the Picture, Activities in the Picture, Objects in the Picture, Colors Used in the Picture, Environment/Space in the Picture, Theme in the Picture, Emotions in the Picture, and Figures Based on Imagination”. Descriptive statistics and content analysis were used to analyze the data. As a result of the study, it was observed that children who received preschool education tended to use more figures and details in their drawings compared to children who did not receive preschool education; social solidarity and positive scenarios were at the forefront; emotional and complex expressions were included with a wider variety of objects; they showed diversity in expressing emotions and atmosphere by using a wide color palette; indoor and outdoor spaces were expressed in detail; the physical effects of the earthquake were depicted in a detailed and participatory manner; and emotions were expressed in a rich and diverse way. As a result, it was determined that the themes that emerged in children's drawings of disasters such as earthquakes shed light on the way children perceive and make sense of environmental events.

Keywords: Earthquake, preschool period, preschool education, picture analysis

ÇİZGİ FİMLERDEKİ KARAKTERLERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Psk. Ayça BİLGEHAN

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi, aycabilgehan@hotmail.com-ORCID ID: 0000-0001-6664-1976

Prof. Dr. Ender DURUALP

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü,
endora2212@hotmail.com-ORCID ID: 0000-0002-6645-6815

ÖZET

Araştırmada, çizgi filmlerdeki karakterlerin psikolojik sağlamlık açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışma grubuna dâhil edilen çizgi filmler çocuklar, eğitimciler ve ebeveynlerden görüş alınarak belirlenmiştir. Yerli yapım olarak “Ege ile Gaga” çizgi filmi, yabancı yapım olarak ise “Bluey” çizgi filmi incelenmiştir. Her iki çizgi filmde de seçkisiz (rastgele) olarak 60 bölüm incelenmek üzere seçilmiştir. Çizgi filmlerdeki karakterlerin psikolojik sağlamlık açısından incelemek üzere “Psikolojik Sağlamlık İnceleme Formu” oluşturulmuştur. Oluşturulan form alan uzmanlarının görüşlerine sunularak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Formda duygu regülasyonu, empati, sosyal destek, uyum sağlama, gelecek fikri, iyimserlik, öz güven, öz yeterlilik ve mizah boyutları yer almaktadır. Verilerin analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, her iki çizgi filmde de psikolojik sağlamlık boyutlarına yer verildiği ancak yer verilme sıklığı açısından farklılıklar olduğu görülmüştür. “Ege ile Gaga” çizgi filminde sosyal destek, duygu düzenleme ve iyimserlik boyutlarına daha sık yer verildiği; gelecek fikri ve uyum sağlama boyutlarına daha az yer verildiği belirlenmiştir. “Bluey” çizgi filminde ise duygu regülasyonu, sosyal destek ve uyum sağlama boyutlarına daha sık yer verildiği; gelecek fikri ve mizah boyutlarına daha az yer verildiği görülmektedir. Sonuç olarak, çizgi filmler psikolojik sağlamlık gelişimi açısından önemli araçlardır. Psikolojik sağlamlığın erken dönemlerde kazanılmaya başladığı ve çizgi filmlerin de hedef kitlesinin çocuklar olduğu dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi film, doküman incelemesi, erken çocukluk, psikolojik sağlamlık

EXAMINING CHARACTERS IN CARTOONS IN TERMS OF RESILIENCE

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the resilience of characters in cartoons. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the study. The cartoons included in the study group were selected based on input from children, educators, and parents. The Turkish cartoon "Ege ile Gaga" and the foreign cartoon "Bluey" were examined. A random selection of 60 episodes from both cartoons was analyzed. To examine the characters in cartoons in terms of resilience, a "Resilience Examination Form" was created. The form was presented to field experts to ensure content validity. The form includes dimensions such as emotion regulation, empathy, social support, coping, future thinking, optimism, self-esteem, self-efficacy, and humor. Content analysis was used for data analysis. The findings indicate that both cartoons addressed the dimensions of resilience, but there were differences in the frequency with which these dimensions were included. In "Ege ile Gaga", the dimensions of social support, emotion regulation, and optimism were more frequently represented, while future thinking and coping were less emphasized. In "Bluey", emotion regulation, social support, and coping were more frequently represented, while future thinking and humor were less emphasized. In conclusion, cartoons are important tools for supporting the development of resilience. It should be considered that resilience begins to develop in early childhood and that the target audience of cartoons is children.

Keywords: Cartoon, document analysis, early childhood, resilience

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN YENİLENEN 2024 FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Erkan KAYA

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/ Fen Bilgisi Eğitim Bilim Dalı
erkan_svs22@hotmail.com – ORCID ID: 0009-0008-2899-6424

Doç. Dr. Murat OKUR

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi / Temel Eğitim Bölümü
okurmurat55@hotmail.com - ORCID ID: 0000 - 0003 - 2502 - 2276

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 2024 yılında yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Sivas ili genelinde faaliyet gösteren Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 144 Fen Bilimleri öğretmenlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada daha detaylı veri sonuçları almak için hem nicel hem de nitel verilerin beraber yer aldığı karma araştırma deseni kullanılmaktadır. Araştırmanın nicel verilerin toplanması için Yenilenen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Ölçeği geliştirilmiş ve verilerin analizde SPSS 16 paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verilerin toplanmasında ise programdaki yenilikler ve uygulama süreci ile öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yapılacak görüşmelerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda fen bilimleri öğretmenlerinin öğretim programının değerler eğitimiye yer verilmesi ve fen eğitimiyle ilişkilendirilmesi, öğrenciyi merkeze alan yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sunan, günlük hayatla ilişkilendirilen bir program olması, bazı ünitelerin yerlerinin değiştirilmesi veya çıkarılması ile öğrenme bütünlüğünün sağlanmış olması, gezi-gözlem ve deneylere yeterince yer verilmesi, bilim insanlarına yer verilmesi, sürece dayalı değerlendirme modelinin getirilmesi ve her ünite sonunda fen mühendislik tasarımlarının eklenmesi programın olumlu yönleri olarak belirtilmiştir. Ayrıca programın öğretmenlerin yeterince görüşü alınmadan hazırlanması, bazı okulların öğrenci sayısı, bütçe ve altyapısının bu programa uygun olmaması, öğretmenlere verilen hizmet için eğitimlerin yeterli olmaması, bazı ünitelerin çıkartılması sonucunda arasında ilişki veya bağlantı kurulamaması, programın pilot okullarda uygulanmaması, uygulanan sınavların çoktan seçmeli olması ve okul dışı öğrenme alanlarının her okul için uygun olmaması programın olumsuz yönleri olarak belirtilmiştir. Genel olarak öğretim programına olumlu görüşlerin fazla olduğu sonuçları elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, 2024 fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri Dersi, Öğretim Programı, 2024 Fen Bilgisi Öğretim Programı

2024 COĞRAFYA ÖĞRETİM PROGRAMININ GETİRDİKLERİ

Dr. Ramazan ÇİMEN

Meram Fen Lisesi Coğrafya Öğretmeni

[cimenramazan@gmail.com.tr](mailto:cimenramazan@gmail.com)

Orcid: 0000-0002-09845-0071

ÖZET

Bu çalışmada Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilen 2024 coğrafya öğretim programının getirdiği yeniliklere yer verilmiştir. 2018 coğrafya öğretim programının öğrenci merkezli, sarmal, bütünsel ve ünite temelli yaklaşım ile hazırlandığı, 2024 coğrafya öğretim programının ise; “herkes için coğrafya” yaklaşımı esas alan, beceri temelli bir anlayış ile daha güçlü bir toplum oluşturma sürecine katkı sağlamak amacıyla hazırlandığı bulgularına ulaşılmıştır. Gerçek anlamda öğrenme, “öğrenmeyi öğrenmek ”ile başladığına göre; yeni coğrafya programında kendine özgü öğrenme yöntemlerini kullanmak, analiz, sentez ve yorum yapabilme yeteneğini geliştirmek, 2024 coğrafya programının gerçek hedefleri olmuştur. 2018 coğrafya öğretim programının Türk milli eğitiminin beklenen amaçlarına ve çağın gereksinimlerine yeterince cevap vermemesi, programın zamanla güncelliğini yitirmesi, 2024 öğretim programının ise uygulamaya konulduğu günden bu yana uygulayıcılar tarafından yeterince kabul görmemesi, yeterince analiz edilemeden uygulamaya konulması araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı; 2024 yılında kabul edilen ve uygulamaya konulan coğrafya öğretim programının getirdiği yenilikleri analiz ederek, 2024 coğrafya öğretim programının temel felsefesini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel bir yöntem benimsenmiş, doküman analizi yöntemi kullanılarak 2024 yıllarına ait ortaöğretim coğrafya öğretim programı incelenmiştir. Program her yönüyle ele alınmış olup, önceden belirlenmiş analiz kriterlerine göre yorumlanmıştır. Coğrafya dersi ile elde edilen bilgi ve beceriler günlük hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Coğrafya dersinin toplum ve devletin standartlarının yükseltilmesine katkı sunduğu, insan doğa etkileşimini anlama ve yorumlama sürecini yönettiği, beşeri faaliyetlerdeki sürdürülebilirlik kavramını en iyi şekilde tasarladığı, insan hayatını doğrudan ilgilendiren ve dünya gündeminde öne çıkan konularda (afetler küreselleşme, kentleşme, iklim değişikliği, çevre sorunları, sürdürülebilirlik,) önemli bir bilim olduğu özellikleri göz önüne alındığında coğrafya dersi önemli bir misyon üstlenmektedir. Coğrafya dersi; odağında “çevre-zaman-insan” temasının bulunması, insanoğlunun değişen ve çeşitlenen ihtiyaçları nedeniyle güncellemeye en çok ihtiyaç duyulan bilimler arasındadır. Bu durumun sonucu olarak da coğrafya öğretim programı ihtiyaçlar dâhilinde 2024 yılında güncellenmiş ve uygulamaya geçilmiştir. Bu kapsamda programın uygulayıcılar tarafından analiz edilmesi, amaçlarına ulaşabilmesi, bileşenlerinin çok iyi analiz edilmesi, eğitim öğretim faaliyetlerinin titizlikle programın yapısına uygun olarak planlanması gerektiğinden bu çalışma önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Öğretim Programı, Müfredat Değişikliği, Türkiye

WHAT THE 2024 GEOGRAPHY CURRICULUM REVEALS

Dr. Ramazan ÇİMEN

Meram Fen Lisesi Coğrafya Öğretmeni

[cimenramazan@gmail.com.tr](mailto:cimenramazan@gmail.com)

Orcid: 0000-0002-09845-0071

ABSTRACT

This power is included in the innovations presented in the 2024 regional education programs accepted by the Board of Education. The 2018 geography curriculum was prepared with student-centered, spiral, holistic and unit regional sections, and the 2024 geography curriculum; It was prepared with a universal understanding in terms of skills based on the "Geography for Everyone" approach and in order to provide a stronger social creation sharing, it has reached people. Since learning in the real sense starts with "learning to learn"; The new geography program has become the real goal of the 2024 geography program by using its own learning methods, developing the ability to analyze, synthesize and interpret. The 2018 geography curriculum is the problem that the Turkish national education does not respond sufficiently to the expected goals and age, the program does not lose its up-to-dateness, and the 2024 curriculum is not accepted sufficiently by those who have been since the day it was put into practice, and it is put into practice without being analyzed sufficiently. The purpose of the study; The geography curriculum adopted and implemented in 2024 analyzes the innovations presented and reveals the basic chemistry of the 2024 geography curriculum. A qualitative method was adopted in the research, and the comprehensive analysis method was used to determine the secondary school geography curriculum for 2024. Whether there are any deficiencies in the entire program was interpreted according to the specified analysis criteria. The knowledge and skills acquired through geography lessons are part of daily life. Geography lessons contribute to the raising of the standards of society and components, manage the process of understanding and interpreting the transfer of human nature, design the sustainability scope in the best way in human sustainability, directly cover human life and stand out in the world climate (disasters globalization, urbanization, climate degradation, environmental problems, Sustainability, is an important science, considering the features of geography lesson is an important mission. Geography lesson; is among the sciences that need the most updating due to the diversity and diverse characteristics of human beings, where the conditions of "environment-time-human" are at the center. Since this situation is not possible, it was updated and put into practice in 2024 within the scope of geography curriculum needs. This study is important for the programs of this potential program to be analyzed by software, to be accessible to computer hardware, to analyze the components very well, to plan the programs of education and training programs in accordance with the program structure.

Keywords: Geography Curriculum, Curriculum Change, Türkiye

Nekropolitik Coğrafyalar: Akdeniz’de Göçmenlerin Ölüm(e) Göçü

Dr. Öğretim Üyesi Mazlum AR

Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Geography,
Kırşehir

ORCID: 0000-0003-3937-1637

Bireyi ve/veya toplumu öldürmek, ölüme terk etmek ya da yaşamasına izin vermek gücün sınırları ve temel nitelikleri ile şekillenmektedir. Bu noktada gücü kullanmak ölüm üzerinde kontrolü sağlamak, hayatı egemenliğin yayılması ve tezahürü olarak tanımlamak demektir. Temel sorun öldürme, yaşama izni verme veya ölüme maruz bırakma hakkının pratik olarak hangi koşullar altında uygulandığıdır? Bu hakka sahip aktör(ler) kim(ler)dir ve bu hakkın konusu nedir? Siyaset aynı zamanda bir savaş ve mücadele biçimi olarak tanımlandığında hayata, ölüme ve insan bedenine ne yer verilmektedir? Bedenlerin yaşam ve ölümü güç düzeni içerisinde nasıl organize edilmektedir? Mekânsal olarak bedenleri ölüme sürükleyen coğrafyaların inşa edilmesinde kurumsal ve ideolojik aygıtların biçimleri nasıl işlevsel kılınmaktadır? Bu tür sorgulamalara yanıt aramak üzere eleştirel siyasi coğrafyada ön plana çıkan temel kavram nekropolitik olmuştur. Achille Mbembe tarafından 2003 yılında geliştirilen nekropolitik kavramı, postkolonyal süreçte devletin kurumlarını, tekniklerini ve prosedürlerini, yerliyi zenginlik birikimi için bedeni, yaşamı ve emeği sömürülen bir nesneye dönüştüren sömürgeci hegemonik biçimleri üzerinden gelişme göstermiştir. Bu açıyla nekropolitik, sömürgeci egemen gücün ırk inşa etme süreçleri ile sömürge sonrası devletin teknikleri ve prosedürleri arasındaki sürekliliğini vurgulayarak sömürge güçlerinin yeni zeminlerde yeniden kurulduğu karmaşık süreçlerine odaklanmaktadır. Hangi aktörlerin (nekro-güç) ve ne tür kurumsal yapıların (nekro-iktidar) belirli pratik koşullar altında öldürme ve yaşamaya izin verme hakkının kullanıldığını araştırmaya çalışmaktadır. Bu noktada neredeyse her yerde siyasi düzenin kendini ölüm için bir organizasyon biçimi olarak yeniden yapılandırıyor olması ve kapitalist devletin yaşamı imkânsız hale getiren koşullar geliştirme eğiliminde olmasını göz önünde bulundurarak, nekropolitika, egemen gücün bu yaşamı ortadan kaldıran sosyo-mekânsal koşulları nasıl inşa ettiğini, sürdürdüğünü ve bu koşulların vatandaşları öldürüp toplumsal olarak ölü hale getirdiğini irdelemeye çalışır. Çağdaş dünyamızda inşa edilen ölüm coğrafyaları ve buna etki eden kolonyalist dürtüleri bu bağlamda kolonyalist bilince dayalı nekropolitik pratiğin bir uzantısı olarak ölümün ve yaşamın kategorik kurulumunu inşa etmeyi sürdürmektedir. Keza klasik sömürge sürecinde beşerî ve doğal kaynaklarına doğrudan el konularak yavaş bir ölüme terk edilen yerli halkların bedenleri modern süreçte doğrudan ölüme maruz bırakılarak (özellikle göç yollarında) nekropolitik uygulamalar hayata geçirilmektedir. Başta güney ve orta Afrika coğrafyası olmak üzere Arap Baharı sonrası süreçte Kuzey Afrika ülkelerinden Avrupa’ya göç etmeye çalışan sömürülmüş bedenler bir nekro-mekâna dönüşen/dönüştürülen Akdeniz sularında nekro-iktidarların uygulamalarıyla ölüme sürüklenmektedir. Bu noktada bu çalışmanın temel amacı Yunanistan örneğinde Avrupa’ya göç ederek yaşamaya tutunmaya çalışan göçmenlere yönelik ortaya konulan nekropolitik pratikleri analiz etmektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmanın verileri dijital

arşiv üzerinden elde edilerek eleştirel ve anlamacı/yorumsamacı bakış açısıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sömürgeci bilincin oryantalist bakış açısıyla ötekileştirdiği toplulukları/göçmenleri ölüme sürükleyerek ve/veya doğrudan ölüme maruz bırakarak hegemonik tahakkümünü sürdürdüğü ortaya konulmuştur. Dahası inşa ettiği ölüm mekanlarını yumuşak güç unsurlarıyla polarize ederek postkolonyalist coğrafyalara yönelik hegemonik uygulamalarını meşrulaştırmaya çalıştığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz, eleştirel siyasal coğrafya, göç, nekropolitik

Necropolitical Geographies: Migrants' Death Migration in the Mediterranean

Killing the individual and/or society, leaving them to die, or allowing them to live are shaped by the limits and fundamental qualities of power. At this point, exercising power means exercising control over death and defining life as the extension and manifestation of sovereignty. The fundamental question is, under what conditions is the right to kill, allow to live, or expose to death practically exercised? Who(s) are the actor(s) with this right, and what is the subject of this right? What place is given to life, death, and the human body when politics is also defined as a form of war and struggle? How is the life and death of bodies organized within the order of power? How are the forms of institutional and ideological apparatuses functionalized in the construction of geographies that spatially drag bodies to death? Necropolitics has been the main concept that has come to the fore in critical political geography in order to seek answers to such inquiries. The concept of necropolitics, developed by Achille Mbembe in 2003, has developed in the postcolonial process through the colonial hegemonic forms of the state's institutions, techniques, and procedures that transform the indigenous into an object whose body, life, and labor are exploited for the accumulation of wealth. From this perspective, necropolitics emphasizes the continuity between the race-building processes of colonial hegemonic power and the techniques and procedures of the postcolonial state, focusing on the complex processes through which colonial powers are re-established on new grounds. It seeks to investigate which actors (necropower) and what kind of institutional structures (necropower) exercise the right to kill and allow to live under certain practical conditions. Given that the political order almost everywhere reconfigures itself as a form of organization for death and that the capitalist state tends to develop conditions that make life impossible, necropolitics seeks to examine how sovereign power constructs and maintains these life-eliminating sociospatial conditions and how these conditions kill citizens and render them socially dead. In this context, the geographies of death constructed in our contemporary world and the colonialist impulses that influence it continue to construct the categorical construction of death and life as an extension of the necropolitical practice based on colonialist consciousness. Likewise, in the classical colonial process, the bodies of indigenous peoples, whose human and natural resources were directly confiscated and left to die a slow death, are subjected to direct death in the modern process (especially on migration routes) and necropolitical practices are put into practice. The exploited bodies trying to migrate from North African countries to Europe in the post-Arab Spring process, especially in southern and central Africa, are dragged to death by the practices of necro-powers in the waters of the Mediterranean Sea, which has been transformed into a

necro-space. At this point, the main purpose of this study is to analyze the necropolitical practices put forward towards migrants trying to hold on to life by migrating to Europe in the Greek sample. Using a qualitative research method, the data of the study were obtained through digital archives and analyzed from a critical and interpretivist perspective. As a result of the research, it has been revealed that the colonial consciousness maintains its hegemonic dominance by dragging the communities/migrants that it marginalizes with an orientalist perspective to death and/or directly exposing them to death. Moreover, it is understood that it tries to legitimize its hegemonic practices towards postcolonial geographies by polarizing the places of death it constructs with soft power elements.

Keywords: Mediterranean, critical political geography, migration, necropolitics

TÜRKİYE'DE BULUNAN BAZI SULAK ALAN BİTKİLERİNİN EKONOMİK VE EKOLOJİK ÖNEMİ

Doç. Dr. Ali İMAMOĞLU ¹

¹Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi aliimamoglu@yandex.com- 0000-0001-9197-1029

Özet

Bu makale, Türkiye'deki sulak alan bitkilerinin ekolojik ve ekonomik önemini incelemektedir. Sulak alan bitkileri, su kalitesinin artırılması, karbon dengesinin düzenlenmesi, erozyonun önlenmesi ve yeraltı su kaynaklarının temizlenmesi gibi birçok çevresel fayda sağlar. Ayrıca, sulak alanlar fauna çeşitliliğini artırır ve yerel halkın sürdürülebilir tarım ve balıkçılık gibi faaliyetlerini destekler. Sazlar gibi bitkiler, suyun doğal arıtılmasında önemli bir rol oynar ve suya karışan besin elementlerini engelleyerek kirliliği azaltır. Dişbudak ağacı gibi türler, fotosentez sağlayarak ekosistemi destekler. Sulak alan bitki türleri, geleneksel tıptan, gıda ve inşaat sektörlerine kadar geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Örneğin, kuşburnu, zambak ve nilüfer gibi bitkiler, hem besin değeri yüksek hem de sağlık faydaları sunar. Dişbudak ağacının odunu, mobilya ve inşaat sektörlerinde yaygın olarak kullanılırken, kuşburnu çayı bağışıklık sistemini güçlendirme gibi sağlık faydaları sağlar. Saz ve kamış bitkileri, özellikle inşaat ve el sanatları alanında kullanılırken, turizm açısından da önemli rol oynamaktadır. Sulak alanlar, iklim değişikliği, su kirliliği ve şehirleşme gibi tehditlerle karşı karşıyadır. Bu ekosistemlerin korunması, biyoçeşitliliği sürdürmenin yanı sıra, yerel halkın ekonomik refahı için de kritik öneme sahiptir. Sürdürülebilir bitki kullanımı, doğal yaşam alanlarını bozmadan yapılmalı, yerel halkın bu kaynakları bilinçli şekilde kullanmasına dayalı olmalıdır. Türkiye'deki sulak alanlar, ekolojik dengeyi sağlamakla birlikte, kültürel ve ekonomik kalkınma açısından büyük öneme sahiptir. Sulak alan bitkileri, geleneksel tıptan gıdaya, inşaat sanata kadar geniş bir kullanım alanına sahiptir ve doğal kültürel mirası oluşturur. Bu alanların korunması ve sürdürülebilir kullanımı, sadece bitkilerin değil, tüm ekosistemlerin sağlığını koruyacaktır. Koruma ve sürdürülebilir kullanım ise ancak halkın da dahil edildiği bütüncül bir yaklaşımla sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sulak alan, bitki, ekonomik önem.

Abstract

This article examines the ecological and economic importance of wetland plants in Turkey. Wetland plants provide numerous environmental benefits, such as improving water quality, regulating carbon balance, preventing erosion, and cleaning groundwater. Additionally, wetlands enhance fauna diversity and support local communities' sustainable agriculture and fishing activities. Plants like reeds play a significant role in natural water purification by preventing the mixing of nutrients into the water, thus reducing pollution. Species like the ash tree support the ecosystem by providing photosynthesis. Wetland plant species are used in a wide range of sectors, from traditional medicine to food and construction. For example, plants like rose hips, lilies, and water lilies are nutritionally valuable and offer health benefits. The wood of the ash tree is widely used in the furniture and construction industries, while rose hip tea strengthens the immune system. Reeds and canes are particularly used in construction and handicrafts, and they also play an important role in tourism. Wetlands are facing threats from climate change, water pollution, and urbanization. The conservation of these ecosystems is critical not only for maintaining biodiversity but also for the economic welfare of local populations. Sustainable plant use should be carried out without disrupting their natural habitats and based on local communities using these resources consciously. Wetlands in Turkey are crucial for maintaining ecological balance, as well as for cultural and economic development. Wetland plants have a wide range of uses, from traditional medicine and food to construction and arts, forming part of the natural cultural heritage. The protection and sustainable use of these areas will safeguard not only the plants but also the health of the entire ecosystem. Conservation and sustainable use can only be achieved through an integrated approach that involves the public.

Keywords: Wetland, plant, economic importance.

Yeralan Şelaleleri ve Gömük Mendereslerin Eko-Turizmi ve Rekreatiyonel Potansiyeli

Doç. Dr. Ali İMAMOĞLU ¹

¹Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi aliimamoglu@yandex.com- 0000-0001-9197-1029

Özet

Şehirleşme, hava kirliliği ve stresli yaşam insanları doğayla iç içe vakit geçirmeye yönlendirmektedir. Son yıllarda doğa turizmi ve eko-turizm kavramları önemli bir gelişim göstermiştir. Eko-turizm, doğal alanları keşfetmek, öğrenmek ve korumak amacıyla yapılan sorumlu turizm faaliyetleridir. Doğal rekreasyon alanlarının korunması, doğru planlama ve sürdürülebilirlik gerektirir. Yeralan Şelaleleri ve doğa yürüyüş parkuru, Samsun il sınırlarında, Kavak ilçesi, Yeralan köyü yakınlarındadır. Şelaleler, Samsun-Çorum yolu üzerinden 7.8 km mesafede ulaşılabilen bir doğa alanıdır. Bu bölge, çeşitli şelaleler, gömük menderesler ve heyelan alanlarıyla dikkat çekmektedir. Bu anlamda coğrafi bir perspektifle gözlem yapmak mümkün bir sahadır. Araştırma alanı, Üst Kretase yaşlı formasyonlar ve volkanik arakatlı jeolojik yapılarla karakterizedir. Şelaleler, Karasungur Deresi ve Kale Deresi üzerinde oluşmuş ve bu dereler, Kocadağ'ın güneydoğusundaki kaynaklardan beslenmektedir. Ayrıca, bölgedeki iklim koşulları, şelalelerin gelişim sürecini etkileyen yağışlar ve sıcaklık değişimleriyle şekillenir. Bölgenin bitki örtüsü, suya bağlı olarak zengin bir çeşitlilik göstermektedir. Dere boylarında kızılağaç, söğüt gibi su seven bitkiler bulunurken, vadi boyunca meşe, kayın ve gürgen gibi ağaç türlerine rastlanmaktadır. Bahar aylarında, otsu bitkilerin çiçeklenmesiyle görsel bir şölen yaşanır. Yeralan şelaleleri, doğa yürüyüşleri, coğrafi yapıları ve zengin bitki örtüsüyle yüksek bir rekreasyonel potansiyele sahiptir. Bölge, Samsun ilinin diğer turistik alanlarıyla birlikte, çevre illerden turist çekme kapasitesine sahiptir. Eko-turizm faaliyetleri ve yürüyüş parkurları, ziyaretçilerin doğayla iç içe vakit geçirmesini sağlar. Yeralan Şelalesi ve çevresi, henüz geniş kitleler tarafından keşfedilmemiştir ancak doğaya olan ilginin artmasıyla birlikte insanlar bu tür alanlarda yapılan yürüyüşlere katılmaya başlamıştır. Sahada; Yürüyüş yollarının düzenlenmesi ve tabelaların yerleştirilmesi, Doğal çevre hakkında bilgilendirici panoların kurulması, Çevre güvenliği ve yangın risklerine karşı önlemler alınması gibi uygulamalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yeralan, Şelale, Gömük menderes, Rekreasyon.

Eco-Tourism and Recreational Potential of Yeralan Waterfalls and Incised Meanders

Abstract

Urbanization, air pollution, and stressful lifestyles are pushing people to spend more time in nature. In recent years, the concepts of nature tourism and eco-tourism have shown significant development. Eco-tourism refers to responsible tourism activities undertaken to explore, learn about, and preserve natural areas. The conservation of natural recreation areas requires proper planning and sustainability. The Yeralan Waterfalls and nature walking trail are located in the Kavak district of Samsun Province, near the village of Yeralan. The waterfalls are situated 7.8 km away from the Samsun-Çorum highway, making it accessible to visitors. This region is notable for its various waterfalls, incised meanders, and landslide areas. It offers an opportunity for geographical observation. The study area is characterized by Upper Cretaceous-aged formations and volcanic intercalated geological structures. The waterfalls have formed on the Karasungur and Kale streams, which are fed by the sources in the southeastern slopes of Kocadağ. Additionally, the climatic conditions in the region shape the development process of the waterfalls, influenced by rainfall and temperature fluctuations. The region's vegetation cover exhibits rich diversity, largely influenced by water. Riparian areas host water-loving plants such as alder and willow, while oak, beech, and hornbeam trees are found along the valley. In the spring, a visual feast occurs as herbaceous plants bloom. Yeralan Waterfalls, with its nature walks, geographical features, and rich vegetation, holds high recreational potential. The area, together with other tourist attractions in Samsun province, has the capacity to attract tourists from neighboring cities. Eco-tourism activities and walking trails allow visitors to spend time immersed in nature. The Yeralan Waterfalls and its surroundings have not yet been widely discovered, but with increasing interest in nature, people have begun to participate in walks in such areas. The implementation of measures such as the organization of walking trails, installation of informative panels about the natural environment, and taking precautions against environmental safety and fire risks should be considered for the area.

Keywords: Yeralan, Waterfall, Incised meander, Recreation.

ALTIN ORDU TARİHİNİN BAZI SORUNLARI (Ş.MERCANİ ARAŞTIRMALARINA GÖRE)

Temirlan MARATULI,
Ç.Ç.Ualihanov'un adını taşıyan Tarih ve Etnoloji Enstitüsü, temmaratuli@gmail.com

Aitkul Şayimkulkyzy MAHAEVA,
Abay Kazak Millî Pedagoji Üniversitesi,
ait965@mail.ru,
ORCID: 0000-0001-7169-5020

Vecihi Sefa Fuat HEKİMOĞLU,
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
vecihi.hekimoglu@dpu.edu.tr,
ORCID no: 0000-0002-6095-7512

ÖZET

Günümüzde Orta Çağ Türk-Müslüman devletlerinin tarihine ilişkin pek çok yeni yazılı kaynakların ve arkeolojik buluntuların bulunması Türk halklarının tarihine yeni bir perspektiften bakmamıza ve üzerinde çok az çalışılmış veya hiç araştırılmamış konuları kapsamlı bir şekilde ele almamıza olanak sağlamaktadır. Aynı sırada tarihçilerinin ve araştırmacılarının ana hedeflerinden biri, tarihimizi yabancı ideolojiler ve egemen düşüncelerden arındırma konusunda büyük iş başarmış olan önceki tarihçilerin ve bilim adamlarının çalışmalarını yeniden düşünmektir. Tatar tarihçisi ve şarkiyatçısı Ş. Mercani de bu tür tarihçi-bilginler arasında yer almaktadır.

Tarihin toplumdaki rolü ve metodolojisi üzerinde çalışan Ş. Mercani, döneminin en saygın ve ünlü tarihçilerinden biriydi. “Karahanlı” devletinin tarihi üzerine tarihi araştırmalar yapmaya başlayan Tatar tarihçisi, 1885 yılında “Müstefadü'l-Ahbar fi Ahvali Kazan va Bulgar” (“Kazan ve Bulgar konusunda yararlanılan haberler”) adlı eserini yazarak tüm Türk tarihini bir kapsamda toplamaya çalıştı. Eserde Türklerin sadece tarihi değil, kültürleri, efsaneleri, eskiden kalan şiir ve hikâyeleri de anlatılıyor. Altın Ordu'nun tarihini yazdığı sırada sadece ortaçağ tarihi kaynaklarına dayanarak değil, aynı zamanda nümismatik ve folklor açısından da anlatmaya başlayan Ş. Mercani'nin bu eseri bugün en önemli eser olmuştur. Araştırma çalışmasının amacı Altın Ordu devleti tarihine ait birkaç sorunu Ş. Mercani eserine dayanarak anlatmaktır.

Anahtar kelimeler: Ş. Mercani, Altın Ordu, hanlar, Cücioğulları, ortaçağ kaynakları, rus yıllıkları, Müstefadü'l-Ahbar fi Ahvali Kazan va Bulgar.

İNGİLİZ BASININDA AYASOFYA (1918-1923)*

Abdullah TOK**

Burcu ÖZTÜRK GENÇ***

ÖZET

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesiyle Osmanlı Devleti'nin başkenti haline gelen İstanbul, zamanla tarihsel cazibesini artırarak 18. yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'nın en büyük metropollerinden biri olmuştur. 19. ve 20. yüzyıllarda, Avrupa devletlerinin sömürgecilik yarışına girmesiyle Osmanlı toprakları da bu güçler için bir hedef haline gelmiş, I. Dünya Savaşı sonrasında ise Osmanlı Devleti ciddi zorluklarla karşılaşmıştır. 1918 yılında ateşkes ilan edilmesine rağmen, İstanbul İngilizler tarafından işgal edilmiş ve bu işgal 1923 yılına kadar devam etmiştir. Avrupa'nın ilk Hristiyan başkenti İstanbul'un önemli sembollerinden biri olan Ayasofya, 15 asır boyunca Hristiyanlığın da simgelerinden biri olmuştur. Şehrin fethine müteakip Fatih Sultan Mehmet tarafından camiye dönüştürülen Ayasofya, Hristiyan Batı dünyasında acı bir hatıra olarak kalmıştır. İstanbul'un Birinci Dünya Savaşı sonrası işgali sırasında Ayasofya'nın durumu ise büyük bir önem arz etmiş, Hristiyan Batı, Ayasofya'nın geleceği hakkında ciddi tartışmalar yürütmüştür. İstanbul'un işgal döneminde Ayasofya, İngiltere'nin önde gelen gazeteleri olan *The Times*, *The Observer* ve *The Manchester Guardian* gibi basın organlarında geniş yer bulmuş ve bu çalışma, 1918-1923 yılları arasında İngiliz basınında Ayasofya hakkında yazılanları incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayasofya, İstanbul, İşgal, İngiliz Basını.

* Bu çalışma İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi tarafından BAP-2023-15 nolu İngiliz Basınında İstanbul İşgal Günleri (1918-1923) isimli proje kapsamında desteklenmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Tarih Bölümü, abdullah.tok@izu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9709-3204.

*** Dr. Öğrencisi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Anabilim Dalı, 6211721016@std.izu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0331-0229.

GAZİANTEP'İN KÜLTÜREL MİRASININ AKTARIMINDA BİR HAFIZA:

ASIM MIHÇIOĞLU

A MEMORY IN TRANSMITTING GAZİANTEP'S CULTURAL HERITAGE:

ASIM MIHÇIOĞLU

Doç. Dr. Ayşenur ÖZDAL

Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Bilimi Ana Bilim Dalı,
aysenurozda1@hotmail.com, 0000-0002-8941-4503.

Müjde ATICI

Gaziantep Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Türk Halk Bilimi Ana Bilim Dalı Doktora Programı
mujdegucc@gmail.com, 0000-0003-2395-1338.

ÖZET

Gaziantep, zengin tarihî ve kültürel birikimiyle, Türkiye'nin kültürel mirasının önemli bir parçasını teşkil etmektedir. Bu mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması, hem yazılı kaynaklarla hem de kültür taşıyıcılarının katkılarıyla mümkündür. Kültür aktarımında önemli bir rol oynayan ve halk bilimi çalışmalarında bilgi birikimlerine müracaat edilen kaynak kişiler yerel kimliğin güçlenmesiyle beraber toplumun kültürel hafızasının taşınmasına da katkıda bulunurlar. Bu bağlamda, Gaziantep'te geniş kültür repertuvarına sahip olan Asım Mihçioğlu'nun Gaziantep kültürünün aktarımındaki gayretleri dikkat çekmektedir. Çalışmada mülakat yönteminden faydalanılarak Asım Mihçioğlu ile kişisel görüşme gerçekleştirilmiştir. Bunun neticesinde Asım Mihçioğlu'nun kültürel birikimi edinim süreci tespit edilmiş, bilimsel toplantılara aktif katılımı, kurumsal ve akademik işbirlikleri, dijital platformları etkin bir şekilde kullanarak Gaziantep'in kültürel mirasını geniş kitlelere tanıtımı üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışmada, kültürel birikimin yaşaması ve bireylerin kültür taşıyıcısı olarak üstlendikleri sorumluluklar Asım Mihçioğlu'nun kültür repertuarı ve aktarımı üzerinden değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kültür, aktarım, kaynak kişi.

ABSTRACT

Gaziantep, with its rich historical and cultural heritage, constitutes an important part of Turkey's cultural heritage. Preserving this heritage and transferring it to future generations is possible with both written sources and the contributions of culture bearers. Resource persons, who play an important role in cultural transmission and whose knowledge is consulted in folklore studies, contribute to the strengthening of the local identity and the carrying of the cultural memory of the society. In this context, the efforts of Asım Mihçioğlu, who has a wide cultural repertoire in Gaziantep, in transferring Gaziantep culture attracts attention. In the study, a personal interview was held with Asım Mihçioğlu by using the interview method. As a result, Asım Mihçioğlu's cultural heritage acquisition process was determined, and evaluations were made on his active participation in scientific meetings, institutional and academic

collaborations, and promotion of Gaziantep's cultural heritage to large audiences by effectively using digital platforms. In this study, the survival of cultural accumulation and the responsibilities assumed by individuals as culture carriers are evaluated through Asım Mihçioğlu's cultural repertoire and transmission.

Keywords: culture, transfer, resource person.

KOVANCILAR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GÖSTERİŞÇİ TÜKETİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ*

Davut HACEK

Fırat Üniversitesi, Kovancılar Meslek Yüksekokulu,
davuthacek7@gmail.com – ORCID ID: 0009-0004-7466-7227

Öğr. Gör. Dr. Damla TOPÇU

Fırat Üniversitesi, Kovancılar Meslek Yüksekokulu,
dtopcu@firat.edu.tr – ORCID ID: 0000-0002-1594-6806

ÖZET

Gösterişçi tüketim, tüketimin; temel ihtiyaçların karşılanması için değil, servetin, sosyal statünün başkalarına gösterilmesi için yapılmasıdır. Aynı zamanda sahip olunan zamanın aylakça harcanılması da yine gösterişçi tüketim olarak ifade edilmektedir. Gösterişçi tüketimin öne çıktığı gruplardan biri üniversite gençliğidir. Üniversitedeki gençler, kendilerine bir yaşam alanı oluşturmaya çalışırken ya arkadaş grubunun etkisiyle gösterişçi tüketime yönelebilmekte ya da tam tersi olarak kendini kontrol etmeyi bilerek gösterişçi tüketimden uzak durabilmektedir. Bu çalışmada üniversitedeki öğrencilerin gösterişçi tüketime yönelik görüşleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma Kovancılar Meslek Yüksekokulu'nda gerçekleştirilmiş ve 17 ön lisans öğrencisi çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırma verileri nitel araştırma yönteminin derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerden kodlar ve temalar çıkarılmış ve araştırma verileri tematik olarak çözümlenmiştir. Araştırmada gösterişçi tüketimin; gelirinden fazla harcamayı, gereksiz ve ihtiyaç fazlası yapılan harcamayı ve israfı ifade ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada gösterişçi tüketimin başlıca nedenlerinin başkalarına özenme, bir gruba dâhil olma, sosyal medyada paylaşım yapabilme, dikkat çekme ve diğerlerinden farklı ve üstün görünmek olduğu belirlenmiştir. Gösterişçi tüketim üzerinde sosyal medya ve çevrenin, aileden daha fazla etkili olduğu da tespit edilmiştir. Marka ürünler satın alma, kaliteli aksesuar kullanma, gelirinden fazla harcama yapma, ihtiyaç dışı ürünleri satın alma, gidilen mekânları ve alınan ürünleri sosyal medyada paylaşma, yapılan

* Bu makale 2209-A kodlu TÜBİTAK projesinden elde edilen verilerle hazırlanmıştır.

harcamaları bulunulan ortamda dile getirme davranışlarının başlıca göstərişçi tüketim göstergeleri olduğu da araştırma kapsamında elde edilen bir diğeri sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Tüketim, Gösterişçi Tüketim, Üniversite Öğrencisi.

KOVANCILAR VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS' VIEWS ON OSTENTATIOUS CONSUMPTION

ABSTRACT

Conspicuous consumption is consumption not to meet basic needs but to show off one's wealth and social status to others. At the same time, the idle spending of time is also expressed as ostentatious consumption. One of the groups in which ostentatious consumption is prominent is university youth. While trying to create a living space for themselves, young people at university can either tend towards ostentatious consumption under the influence of their friends or, on the contrary, they can avoid ostentatious consumption by knowing how to control themselves. In this study, it was tried to understand the views of university students towards ostentatious consumption. The research was conducted at Kovancılar Vocational School and 17 associate degree students constituted the study group. Research data were collected using in-depth interview technique of qualitative research method. Codes and themes were extracted from the data obtained and the research data were analysed thematically. In the research, it was determined that ostentatious consumption refers to spending more than income, unnecessary and surplus expenditure and waste. In addition, it was determined in the study that the main reasons for ostentatious consumption are envying others, belonging to a group, sharing on social media, attracting attention and looking different and superior from others. It has also been determined that social media and the environment have a greater impact on conspicuous consumption than the family. Another result obtained within the scope of the research is that buying branded products, using quality accessories, spending more than one's income, buying unnecessary products, sharing places visited and products purchased on social media, and expressing the expenses in the environment in question are the main indicators of conspicuous consumption.

Keywords: Consumption, Conspicuous Consumption, University Student.

1724 İRAN SEFERİ SIRASINDA ALINAN FETVALAR IŞIĞINDA OSMANLI KLASİK DÜŞÜNCESİNDE İRAN ALGISI

Dr. Fatih ÇUHADAROĞLU

Bağımsız Araştırmacı,

fatihcuhadaroglu@gmail.com - 0009-0002-5082-6110

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı ve Safevi devletlerinin birbirlerine karşı yürüttükleri siyasi ve askeri faaliyetler doğrultusunda mezhepsel farklılıkları araç olarak kullanma biçimi konusunda yapılan çalışmalara katkıda bulunmaktır.

1501’de İran’da Safevî hanedanlığının kurulmasından itibaren Osmanlı Devleti ile Safeviler arasında çetin mücadeleler başlamıştır. Osmanlıların Sünni, Safevilerin ise Şii ideolojiyi benimsemiş olmaları iki devlet arasındaki düşmanlığın önemli bir sebebi olagelmıştır.

Osmanlı Devleti, birçok konuda olduğu gibi rakibi olan devletler üzerine yapacağı seferlerde de şeyhülislam fetvalarına başvuruyordu. Dolayısıyla İran seferleri için de fetvalar alınmaktaydı. Fetva için şeyhülislamlara sorulan soruların mahiyeti ve alınan cevaplar çoğunlukla Osmanlıların İran’a karşı klasik bakış açısını yansıtmaktadır. Bu duruma örnek olarak 1724’te Osmanlı Devleti ve Rusya’nın kendi aralarında anlaşarak İran’ı işgal etmek istemeleri üzerine Osmanlı devlet yönetiminin Şeyhülislam Yenişehirli Abdullah Efendi’den aldığı fetvalar verilebilir.

Şeyhülislam konu üzerine üç fetva vermiştir: Birincisinde Osmanlı ordusu İran’a girdiğinde oradaki sivil halka ne yapılacağı hakkındadır. Osmanlı klasik düşüncesinde Şiilik sapkınlık olarak görüldüğü için bu mezhebin müntesipleri Müslüman olarak değerlendirilmemekteydi. Dolayısıyla fetvada İslam’a dönmeyen erkeklerin katledilmesi, kadın ve çocukların ise esir edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca farklı dinlerden olanlara İslam’a girme konusunda herhangi bir zorlama yapılmasının doğru olmayacağı vurgulanmıştır. İkinci fetva Safevilerle yürürlükte olan barışın Osmanlılar için maslahat olması ve Safevilere verilen bir lütuf olarak değerlendirilmesi sebebiyle bozulabileceği üzerinedir. Üçüncü fetva ise tarihsel süreçte Sünnilik ve Şiilik arasındaki çatışma noktaları üzerine yoğunlaşmıştır. Örneğin Şiilikte önemli bir yer tutan sahabenin büyük bir kısmını tekfir etmek veya Hz. Ayşe hakkındaki çeşitli ithamlar, Sünni ideolojide savunulması gereken hassas noktalar olarak kabul edilmekteydi. İran seferi ile bu düşünceler de bastırılmak istendiğinden sefer meşrulaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sünni, Şii, Osmanlı Devleti, Fetva, Savaş

STRATEJİK ÖNGÖRÜ: NICA EA (İZNİK) ÜZERİNDE BİZANS, SELÇUKLU VE HAÇLILARIN HÂKİMİYET MÜCADELESİ

Dr. Öğretim Üyesi Muhittin ÇEKEN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

muverrihceken@gmail.com - 0000-0003-4999-8214

ÖZET

Bizans İmparatoru Aleksios Komnenos'un (ö. 1118) Selçuklu tehdidine karşı Batıdan askeri yardım istemesi, Hristiyan Avrupa'nın Türk-İslam dünyasına karşı Papa VII. Gregorius (ö. 1085) döneminden beri sahip olduğu sefer düşüncesini hayata geçirmek için ihtiyaç duyulan nedeni oluşturdu. Bizans'ın yardım talebi, dönemin papası II. Urbanus (ö. 1099) tarafından dinî söylemlerle beslenerek meşru bir zemine oturtuldu. Böylece, farklı amaç ve motivasyona sahip binlerce insan, ortak bir paydada buluşturularak Birinci Haçlı Seferi kapsamında Doğu'ya gönderildi. 1096 yılında yola çıkan bu ordunun ilk durağı, bu dönemde Selçukluların başkenti Nicaea oldu. Nicaea, Bizans için siyasî ve askerî açıdan stratejik bir bölgeydi; fakat aynı zamanda, Hristiyanlığın erken dönemlerinde yaşanan kristolojik tartışmalar kapsamında kilise konsillerin düzenlendiği dinî öneme haiz bir şehirdi. Nicaea'nın 1078'de Selçukluların eline geçmesi sonrası Bizans, bölgeyi yeniden ele geçirmek için teşebbüslerde bulunsa da, başarılı olamadı. Nihayetinde Nicaea, 1097'deki Haçlı işgaline kadarki yaklaşık 20 yıl boyunca, Bizans ve Anadolu Selçuklu devletleri arasındaki hâkimiyet alanlarının sınırlarını belirledi. Nicaea'nın başkent Konstantinopolis'ten sonra Anadolu'ya açılan ilk durak olması ve şehrin Türk hâkimiyetinde bulunması, bir bakıma Haçlıların şehri kuşatma noktasındaki en önemli motivasyon kaynağı oldu. Çünkü bölgenin Türklerin elinde kalması, Doğu istikametinde ilerleyen Haçlı orduları için "arkada kalan bir tehdit" anlamına gelmekteydi. Bu durumu fırsat olarak değerlendiren Bizans, bölgeye yeniden hâkim olmak için Haçlıların Nicaea'yı kuşatmasında beis görmüyordu. Zira Bizans, birkaç teşebbüse rağmen Türklerden alamadığı şehre, Haçlılar vasıtasıyla yeniden hâkim olabileceğini düşünüyordu. Nihayetinde Haçlılar, Sultan Kılıç Arslan'ın (ö. 1107) bölgede olmamasını fırsat bilerek şehri kuşattılar. Bir aydan fazla süren kuşatma neticesinde Selçuklular, Bizans-Haçlı ittifakına karşı mağlup oldular. Bizans, bir bakıma fiili olarak tam yer almadığı, fakat stratejik hamlelerle müdahale ettiği savaşı lehine çevirerek Nicaea'ya yeniden hâkim olmayı başarmıştı.

Bu çalışmada, on ikinci yüzyılın son çeyreğinde Nicaea'nın Bizans ile Anadolu Selçuklu Devleti ve sonrasında Haçlılar arasında nasıl bir mücadele alanı haline geldiği anlatılacaktır. Haçlıların Nicaea'yı kuşatma sebebi ve kuşatma esnasında Selçuklular ile

Haçlılar arasındaki askeri mücadelenin detaylarına değinilecektir. Bizans'ın kuşatmaya dair stratejisi analiz edilecektir. Çalışma, Fulcherius Carnotensis, Raimundus Aguilers, Peter Tudebodus, Anna Komnena, Willermus Tyrensis başta olmak üzere o dönem hakkında bilgi veren kaynaklar ile özellikle Steven Runciman, Işın Demirkent ve diğer bazı çağdaş yazarların eserleri ışığında şekillenecektir.

Anahtar Kelimeler: Bizans, Selçuklu, Haçlılar, Nicaea (İznik)

SOMUT VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ÜZERİNE BÜTÜNCÜL KORUMA ANLAYIŞI: BOZBURUN YARIMADASI ÖRNEĞİ

GÜNSU ÖZBOZDAĞ¹, ALİ KAZIM ÖZ²

¹Arkeolog Günsu Özbozdağ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, Tınaztepe Kampüsü, Buca, İzmir, Türkiye. E-mail: gunsuozbozdag@gmail.com. ORCID: 0009-0006-4181-6681

²Prof. Dr. Ali Kazım Öz, Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Tınaztepe Kampüsü, Buca, İzmir, Türkiye. E-mail: ali.oz@deu.edu.tr. ORCID: 0000-0002-3005-323X

ÖZET

Somut ve somut olmayan kültürel varlıklar açısından eşsiz zenginliğe sahip Anadolu'nun çoğu kırsal yerleşimi, sürekli iskân görmesi sonucu oluşan fiziksel ve kültürel katmanlaşmayı yansıtmaktadır. Buna göre, özgün karakterini günümüze kadar taşımayı başarmış kırsal alanlar belirli bir süreklilik içinde yaşam biçimlerini, mimari yapılarını ve kültürlerini korumuş ve kendilerine özgü bir coğrafya meydana getirmiştir. Çalışma kapsamında da kültürel mirasa ışık tutan Marmaris ilçesine bağlı Bozburun Yarımadası'nın güney kesiminde yer alan kırsal alanların, geleneksel konutları, yel değirmenleri, sarnıç yapıları, antik tarım terasları, kutsal alanlar ve tüm bunlara yön veren yaşam biçimleri tarihsel çerçevede bütüncül koruma anlayışı içinde incelenmiştir.

Bozburun kırsalında yer alan ve tespiti yapılmış mimari öğeler, genellikle yöreye özgü taş malzeme kullanılarak ve geleneksel yapım yöntemleri uygulanarak inşa edilmiştir. Fakat bu bölge, özellikle de turizmin etkisiyle, modern mimari yapı tekniklerinin etkisi altına girmeye başlamış ve yöreye özgü unsurlarını giderek yitirmeye başlamıştır. Bu nedenle, mekânlarda gerçekleşecek bütüncül bir koruma anlayışına ihtiyaç duyulmaktadır. Buradan yola çıkılarak, doğal ve kültürel çevrenin bütünüyle yansıdığı yerleşim yerlerindeki mekânsal zenginliklerin yaşatılmasına yönelik bir adım atılmış olacaktır. Söz konusu çalışmayla birlikte, yarımada'nın kültürel değerlerine ve geleneksel mimari dokusuna dikkat çekilmiş ve yerel kültürel mirasa yönelik farkındalığın artırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bozburun Yarımadası, Kültürel Miras, Bütüncül Koruma, Kırsal Mimari

HOLISTIC CONSERVATION APPROACH ON TANGIBLE AND INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE: BOZBURUN PENINSULA EXAMPLE

GÜNSU ÖZBOZDAĞ, ALİ KAZIM ÖZ

ABSTRACT

Most rural settlements of Anatolia, which has a unique richness in terms of tangible and intangible cultural assets, reflect the physical and cultural stratification resulting from continuous settlement. Accordingly, rural areas that have managed to carry their original character to the present day have preserved their lifestyles, architectural structures and cultures within a certain continuity and have created a unique geography. Within the scope of the study, the traditional dwellings, windmills, cistern structures, ancient agricultural terraces, sacred areas and the lifestyles that shape all of them in the rural areas located in the southern part of the Bozburun Peninsula of Marmaris district, which sheds light on cultural heritage, have been examined within the historical framework in a holistic conservation approach.

The architectural elements in Bozburun countryside, which have been identified, were generally constructed by using local stone materials and applying traditional construction methods. However, this region has started to be under the influence of modern architectural construction techniques and has started to gradually lose its local elements, especially with the influence of tourism. For this reason, there is a need for a holistic conservation approach to be realised in the spaces. Based on this, a step will be taken towards the survival of spatial richness in settlements where the natural and cultural environment is reflected in its entirety. This study focus on the cultural values and traditional architectural texture of the peninsula and it was aimed to increase awareness of the region and local cultural heritage.

Keywords: Bozburun Peninsula, Cultural Heritage, Holistic Conservation, Rural Architecture

ŞAMAN KÜLTÜRÜNDE SEMBOLLER VE GÖRSEL OKURYAZARLIK

Yükseklisans Öğrencisi Handan ÇAKIR ŞENER

Gazi Üniversitesi,

handancakir99@gmail.com - <https://orcid.org/0009-0001-0571-071X>

Doç. Dr. Reyhan YÜKSEL GEMALMAYAN

Gazi Üniversitesi,

rgemalmayan@gazi.edu.tr-<https://orcid.org/0000-0001-7124-852X>

ÖZET

Şamanizmin doğal sembolleri, Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya geliş yolculuğunda anlamlandırdıkları inanç kültürü üzerine yapılandırılmıştır. Her sembol inanca dayalı olarak yaşamsal bir iletiyi ve ruhsal durumu dönüştürme gücünü simgeler. Bu bağlamda insan ruhunun ibadetle ve insan aklının bilgiyle işlenme süreci kültürü tanımlarken beraberinde bir toplumun geçmişten günümüze getirdiği değerleriyle bugünkü yaşam biçimini de ortaya koyar. Temelde temsil gücü kavramının, kültürel bir nesnede yer alan bir sembolün anlamı üzerine oluştuğu ve güç kazandığı gözlenmektedir. Şamanizme dayalı semboller yaşamın temel unsurlarını sorgulayan kültürel görsellerdir. Günümüz görsel okuryazarlık alanı da resim tabanlı görsellerin görsel kültüre dayalı ara yüzlerinin okunmasını anlamlandırılmasını gerektirmektedir.

Bu çalışmada şaman doğa sembollerinin kültürel boyutu üzerinde durulacak ve görsel dile dayalı okumaları yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şamanizm, sembol, görsel kültür, görsel okuryazarlık.

SYMBOLS AND VISUAL LITERACY IN SHAMANIC CULTURE

The natural symbols of shamanism are structured around the belief culture that the Turks interpreted during their journey from Central Asia to Anatolia. Each symbol signifies a life communication and the power to transform the spiritual state based on belief. In this context, while the process of the human soul being crafted with worship and the human mind with knowledge defines the culture, it also reveals the way of life that a society has brought from the past to the present. Indeed, the concept of representational power is observed to form and gain

strength over the meaning of a symbol present in a cultural object. Symbols based on Shamanism are visual elements related to a culture that questions the essential aspects of life. Today's field of visual literacy also requires the interpretation and comprehension of image-based visuals' visual culture-based interfaces.

This paper will focus on the cultural dimension of shamanic natural symbols and will conduct readings based on visual language.

Keywords: Shamanism, symbol, visual culture, visual literacy.

İRAN GATE OLAYI: ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE ÇIKARLAR VE STRATEJİK HESAPLAR BAĞLAMINDA BİR ANALİZ

Doç. Dr. Ahmet İŞLER

Bitlis Eren Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi,

Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bitlis Türkiye

E-Posta: aisler@beu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9742-1260

Dr. Öğr. Üyesi İlhan ÇELİKER

Bitlis Eren Üniversitesi, İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi,

Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bitlis Türkiye

E-Posta: iceliker@beu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-2662-3399

ÖZET

Bu çalışma, İran Gate skandalını uluslararası ilişkilerin çıkara dayalı ruhu ve bölgesel güç dengeleri çerçevesinde ele almaktadır. 1980'lerdeki bu skandal, devletlerin ahlaki prensipleri ve uluslararası hukuku nasıl ihlal edebildiğini gözler önüne sermektedir. ABD'nin İran'a silah satışı ve bu gelirleri Nikaragua'daki Contra isyancıları desteklemek için kullanması, Soğuk Savaş'ın karmaşık dengelerinde pragmatizmin ve stratejik hesapların ön planda olduğunu ortaya koymaktadır. Olayın ayrıca, İran-ABD ilişkilerindeki çelişkili doğasını ve İran-İsrail arasındaki gizli işbirliği boyutlarını ortaya koyması açısından da önem taşımaktadır.

İran Gate olayı örneği, ABD'nin İran'ı hem düşman hem de stratejik bir araç olarak görmesi, uluslararası ilişkilerin dinamik ve çok katmanlı yapısını açığa çıkarmaktadır. İran-İsrail ilişkilerindeki paradoksal unsurlar ise bölgesel dengelerin uluslararası aktörlerin politikalarını nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Çalışma, bu boyutları değerlendirerek İran Gate skandalının uluslararası sistem üzerindeki etkilerini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: İran Gate Olayı, Çıkar, Uluslararası İlişkiler

IRAN-GATE: AN ANALYSIS IN THE CONTEXT OF INTERESTS AND STRATEGIC CALCULATIONS IN INTERNATIONAL RELATIONS

ABSTRACT

This study examines the Iran-Contra Affair within the framework of the interest-driven nature of international relations and regional power balances. This scandal from the 1980s reveals how states can violate moral principles and international law. The U.S. arms sales to Iran and the use of these revenues to support Contra rebels in Nicaragua highlight the prominence of pragmatism and strategic calculations in the complex dynamics of the Cold War. The incident is also significant for exposing the contradictory nature of Iran-U.S. relations and the covert dimensions of Iran-Israel cooperation.

The Iran-Contra Affair exemplifies how the U.S. perceived Iran both as an adversary and a strategic tool, shedding light on the dynamic and multi-layered structure of international relations. The paradoxical elements in Iran-Israel relations further demonstrate how regional balances shape the policies of international actors. This study evaluates these dimensions and examines the impact of the Iran-Contra Affair on the international system.

Keywords: Iran-Contra Affair, Interests, International Relations,

MIDDLE POWER NUCLEAR DIPLOMACY: THE CASE OF THE NUCLEAR WEAPON ‘BAN TREATY’

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÜÇÜK

Ege Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Uluslararası İlişkiler Bölümü

mustafa.kucuk@ege.edu.tr

ORCID: 0000-0001-8286-546X

ABSTRACT

Despite recurrent challenges, the ‘global nuclear order’ (ideas, institutions and practices concerning how to control the build-up, use and flow of nuclear materials, technologies and knowledge) has shown remarkable resilience. Even if it was established by the superpowers in the Cold War context, this Non-Proliferation Treaty (NPT)-centered order has evolved and been lent legitimacy by ‘middle power diplomacy’. Demand side accounts point out that middle powers’ (including ‘nuclear threshold states’) motivations and behavior exhibit nuclear restraint; likewise supply-side accounts chronicle either the lack of capacity for going nuclear in some middle powers, or the very slow and halting progress of proliferation in some aspiring powers. Yet, the recent literature focused single-mindedly on some ‘rising powers’ and ‘aspiring states’ as new challengers but missed a more subtle normative challenge posed by some entrepreneurial ‘middle powers’ (and many other lesser powers) to the NPT-centered nuclear order with the promotion of the Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons in 2017. Traditional middle power nuclear diplomacy collapsed when some other middle powers like Japan, South Korea, Canada and Turkey have declined along with nuclear weapon states to sign the Treaty. This work examines why and how middle powers normatively challenge or defend the NPT-centered nuclear order with a focus both on the ‘Ban Treaty’ and on the ontological question of what counts as nuclear. Overall, this work seeks to make three contributions. It seeks primarily to show why and how middle range non-nuclear weapon states today differ in their contribution to global nuclear order (something which has received comparatively little attention); and secondly to discuss the analytical limits and conceptual fuzziness of the ‘middle power’ concept; and finally, to demonstrate how the concept and practice of ‘middle power (nuclear) diplomacy’ is being reconstructed at a time of global transformation.

Keywords: Middle Powers, Middle Power Diplomacy, Nuclear Weapon Ban Treaty, Nuclear Order, NPT, Nuclear Diplomacy

FRAMING AND GUIDING ECONOMIES: THE IMF AND WORLD BANK IN THE GULF COOPERATION COUNCIL ECONOMIES

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÜÇÜK

Ege Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Uluslararası İlişkiler Bölümü

mustafa.kucuk@ege.edu.tr

ORCID: 0000-0001-8286-546X

ABSTRACT

This paper explores how International Financial Institutions (IFIs), especially the IMF and World Bank, have framed and monitored resource-rich Gulf Cooperation Council (GCC) economies since the Global Financial Crisis and the Arab Spring, examining the policy prescriptions they have proposed and the reasons behind them. It argues that, instead of offering a one-size-fits-all package of neoliberal policies, as traditionally suggested in much of IPE research, the IMF and World Bank's recommendations for policy and institutional reforms—diverging from the general neoliberal framework—stem from their distinct conception and modelling of the GCC economies. It does so because it, following recent research emphasizing the critical role of evolving economic thinking and staff research in recalibrating the IMF and the World Bank policy advises, observes that while neoliberalism remains the default setting or the broader template for surveillance and policy prescription, 'rentier state' theory and 'resource curse' thesis and 'sustainable development' principles—along with the transition to low carbon economies—shape how GCC economies are perceived and modelled differently from both developed economies and many other developing economies. These factors help IFIs to frame GCC economies, informing new, distinct and actionable economic policy recommendations. By systematically reviewing IFIs' global and regional economic outlook reports, country reports, surveillance processes, this paper demonstrates how the Fund and the Bank urge GCC countries (especially Saudi Arabia, United Arab Emirates and Qatar)—and comparable resource-dependent small, yet systemically important economies and emerging markets—to diversify their economies and develop more resilient and sustainable economic structures by investing in non-resource sectors, such as manufacturing, finance, tourism and high-tech sectors. They also emphasize the critical role of sovereign wealth funds in managing resource wealth to offset global economic fluctuations and equitably with a view to post-rentier future. Yet, the structural reforms including privatization, public sector efficiency, business climate improvements, and tax reforms, and the need to reduce fiscal deficits, control government spending, and create a more competitive private sector reflect lingering neoliberal logic. Crucially, because GCC economies possess substantial 'fiscal space' due to their resource wealth and rarely engage in loan agreements or structural adjustment programs with attached conditionalities, the IMF and World Bank have had to rely on their normative and functional

authority. This authority is grounded in their missions to promote economic stability and development, as well as their recognized economic and technical expertise. Their legitimacy concerns make them more attuned to the economic relevance, political feasibility, and social adaptability of their perceptions and framing of GCC economies, shaping the policy frameworks they propose to guide these economies. Consequently, this paper contributes to the ongoing discussion about the relevance and role of the IMF and World Bank in shaping economies that do not rely on their financial resources.

Keywords: The IMF, The World Bank, Gulf Cooperation Council Economies, Rentier State Theory, Resource Curse, Oil, Natural Gas, Neoliberalism, Economic Diversification, Sovereign Wealth Funds

THE PERSEVERANCE OF ISOLATIONIST TENDENCIES IN U.S. FOREIGN POLICY

Dr. Öğr. Üyesi Volkan KALENDER

Kütahya Dumlupınar University

Volkan.Kalender@dpu.edu.tr - 0000-0001-8471-856x

ABSTRACT

Isolationism comes out to the forefront at every crucial junction point in U.S. history. With the election of Donald Trump to the presidency in November 2024 arguments for staying out of politico-military entanglement seem to have won the day yet again. In examining isolationist tendencies in American foreign policy, first I provide the reader with the historical background. Then, I look into American political culture and public opinion to explain the persistence of demands for some form of isolationism in foreign policy.

Isolationism has deep-seated roots in American foreign policy, dating back to George Washington's farewell speech and later to the Monroe Doctrine of 1823. Isolationism prevailed until the Cold War, with the Soviet threat pushing it back. The end of the Cold War, however, brought back calls for de-engaging from military entanglements over the world and focusing on defense of the U.S. territory only. Trump advocated an isolationist stance in his first term in office, and continued in this path during his run for his second term. Trump's election in the 2024 supports the argument that isolationist tendencies do continue to persevere in American politics.

Keywords: Isolationism, U.S. Foreign Policy, American political culture

WHICH WOULD BE BETTER FOR TURKEY: TRUMP OR HARRIS PRESIDENCY?

Dr. Öğr. Üyesi Volkan KALENDER

Kütahya Dumlupınar University

Volkan.Kalender@dpu.edu.tr - 0000-0001-8471-856x

ABSTRACT

The U.S. presidential elections of November 2024 resulted in Trump's victory over Harris. One key question before the election was which candidate would be better for Turkey. In this paper, I investigate the matter. First, I provide the three main answers—namely, neither, Trump, Harris. Then, I include the main arguments in favor of each answer. Last, I evaluate the arguments.

The first answer, that neither of these candidates would be beneficial for Turkey, argues that presidents do not matter in foreign policy, and whoever is in charge will pursue policies that are in the interest of the U.S. Although I agree with some part of this argument, I differ in suggesting that the president does matter in US foreign policy. The remaining answers and their supporting arguments need more in depth examination. There are convincing arguments for both Trump and Harris presidency being beneficial for Turkey. Those who prefer a more institution-based interaction weigh in on the Harris presidency, whereas those who favor person-to-person relations go for the Trump presidency.

Keywords: U.S. Presidential Elections, Trump, Harris, Turkey

TÜRKİYE’NİN ULUSLARARASI ENERJİ AJANSINA KATILIMI

Prof. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU

Karabük Üniversitesi

ersinmuezzinoglu@karabuk.edu.tr - [https://orcid.org/ 0000-0001-7095-7869](https://orcid.org/0000-0001-7095-7869)

ÖZET

Uluslararası Enerji Ajansı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) bünyesinde Kasım 1974’te kurulmuştur. Petrol üreten Arap ülkelerinin, bir diğer deyişle OPEC’in, İsrail’e yardım eden Batılı ülkelere karşı hayata geçirdiği petrol ambargosu 1973’te küresel bir enerji krizi doğurmuştur. Bunun bir sonucu olarak petrol üreten ülkelere- OPEC- karşı ABD öncülüğünde Uluslararası Enerji Ajansı kurulmuştur. Ajans, üyeleri arasında işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmayı sağlamayı amaçlamıştır. ABD, Uluslararası Enerji Ajansının politikalarına yön verme ve karar alma bakımından en belirleyici devlet olmuştur. Türkiye, Uluslararası Enerji Ajansına kurucu üye olarak katılmıştır. Ajansa katılım muamelesinin tamamlanması ise oldukça uzun zaman almıştır. 1960’lı yıllarda, özellikle Kıbrıs meselesinde görüldüğü üzere, içine düştüğü yalnızlıktan kurtulmak ve destek bulmak amacıyla dış politikasını gözden geçiren, Bağlantısızlara ve Arap ülkelerine yakınlaşma ve onlarla iyi ilişkiler sürdürme sürecine giren Türkiye, 1973’teki petrol ambargosu sırasında petrol üreten Arap ülkelerinden birtakım sempatik tavır ve kolaylıklar görmüştür. Hal böyle iken, ABD’nin öncülüğünde Batılı devletlerin çıkarlarına hizmet edecek ve ambargoyu etkisiz kılacak bir girişimde Türkiye’nin yer alması, Arap ülkelerinde ve Bağlantısızlarda tepkilere, Türkiye’nin kendilerine yönelik açılımının samimi olmadığını düşünmelerine yol açmıştır. Şöyle ki Irak, Türkiye’den alacaklarının derhal ödenmesini istemiş; Lima Bloksuzlar Konferansı’nda Kıbrıs Türk Federe Devleti konferansa kabul edilmediği gibi, Kıbrıs konusunda Rum-Yunan tezlerini içeren Türkiye aleyhtarı ağır bir karar da çıkmıştır. Enerji Ajansına katılım, politikacı ve aydınlar gibi Türkiye’deki bazı kesimlerden de ciddi eleştiriler almıştır.

Bu çalışmada, ağırlıklı olarak Cumhuriyet gazetesindeki yazılar ile Türk Parlamentosu tutanakları ışığında Türkiye’nin Uluslararası Enerji Ajansına katılımı ve bunun dış politikasına etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası Enerji Ajansı, Türk Dış Politikası, OPEC, 1973 Petrol Krizi

TURKEY'S ACCESSION TO THE INTERNATIONAL ENERGY AGENCY

Prof. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU

Karabük University

ersinmuezzinoglu@karabuk.edu.tr -

[https://orcid.org/ 0000-0001-7095-7869](https://orcid.org/0000-0001-7095-7869)

ABSTRACT

The International Energy Agency was established in November 1974 within the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The oil embargo implemented by oil-producing Arab countries, in other words OPEC, against Western countries that were helping Israel led to a global energy crisis in 1973. As a result, the International Energy Agency was established under the leadership of the USA against oil-producing countries - OPEC. The agency aimed to ensure cooperation and mutual assistance among its members. The USA was the most decisive state in terms of directing the policies of the International Energy Agency and making decisions. Turkey joined the International Energy Agency as a founding member. The completion of the process of joining the agency took a long time. In the 1960s, Turkey, which reviewed its foreign policy in order to escape the isolation it had fallen into and to find support, especially in the Cyprus issue, and entered a process of getting closer to the Non-Aligned and Arab countries and maintaining good relations with them, received some sympathetic attitudes and conveniences from the Arab countries that produced oil during the oil embargo of 1973. Despite this, Turkey's participation in an initiative led by the USA that would serve the interests of Western countries and render the embargo ineffective led to reactions in the Arab countries and the Non-Aligned countries, and they thought that Turkey's opening towards them was not sincere. For example, Iraq demanded immediate payment of its receivables from Turkey; at the Lima Non-Block Conference, the Turkish Federated State of Cyprus was not accepted to the conference, and a severe anti-Turkey decision was made that included the Greek-Greek theses on the Cyprus issue. Participation in the Energy Agency has also received serious criticism from some groups in Turkey, such as politicians and intellectuals.

In this study, Turkey's participation in the International Energy Agency and its effects on its foreign policy would be examined, mainly in the light of the articles in the Cumhuriyet newspaper and the minutes of the Turkish Parliament.

Key Words : International Energy Agency, Turkish Foreign Policy, OPEC, 1973 Oil Crisis

AKSİYOLOJİK SÖZLÜĞÜN PAREMOLOJİK BİRİMLERDE UYGULANMASI (SAVAŞ - BARIŞ KAVRAMININ AKSİYOLOJİK ANALİZİ)

Filoloji Bilimlerinde Felsefe Doktoru (PhD) Hidaykulova Şehnoza Suvanovna
Dünya Ekonomisi ve Diplomasi Üniversitesi, Özbekistan

ÖZET

Günümüzde, değerlerin dil aracılığıyla ifade edilmesini ve yansıtılmasını inceleyen, dilbilim ve aksiyolojiyi birleştiren aksiyolojik dilbilim alanı, modern dilbilim araştırmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Dilbilim, dilin insani değerleri ve kültürel normları nasıl somutlaştırdığını ve ilettiğini anlamak için değerli bir alandır. Mimari dilbilimin analitik materyali, değerlerin oluşumu, ifadesi ve tezahürü için bir araçtır. Aksilinguistiksel araştırmanın görevi, belirli bir temsilcinin konuşmasının karakteristik özelliği olan ifade, atasözü, bilişsel mekanizma ve iletişim stratejisinin incelenmesine dayanarak, dilin konuşmacısına ait gruba ait değerleri belirlemektir.

Bu makalede, birçok aksiyolojik dilbilim çalışmasında değer ve anti-değer durumlarının aksiyolojik çiftleri sınıflandırılmıştır; yani fizyolojik aksiyologemler: yaşam-ölüm, sağlık-hastalık, gençlik-yaşlılık; maddi aksiyologemler: zenginlik-fakirlik; sosyal aksiyologemler: çalışkanlık-tembellik, adalet-adaletsizlik, refah-yoksulluk, barış-huzursuzluk, istikrar-istikrarsızlık, geçici yaşam ve yerleşme; ruhsal aksiyologemler: sabır-sabırsızlık, mutluluk-mutsuzluk, aşk-nefret; ruhsal ve ahlaki aksiyologemler: doğru-yanlış, nazik-saygısız, alçakgönüllülük-kibirlik; entelektüel aksiyologemler: zeka-delilik, bilgelik-cehalet, eğitilmiş-eğitimsiz; duygusal aksiyologemler: kahkaha-ağlama, sevinç-hüzün; dini aksiyologemler: cennet-cehennem, helal-haram; ulusal-ahlaki aksiyologemler: çocuklu-çocuksuz, onurlu-onursuz, ilgili-ilgisiz; mutlak aksiyologemler ise: ekmek, su, ebeveyn, çocuk, akraba olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca, barış ve savaş içeren bazı Özbek ve Türk ifadeleri ile atasözlerinin karşılaştırmalı aksiyolojik analizi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: değerler, aksiyolojik analiz, barış-savaş

ÇOCUKLUK DÖNEMİ SİYASİ TOPLUMSALLAŞMASI ÜZERİNE BAZI NOTLAR

Ender AKYOL

Doç. Dr.

İnönü Üniversitesi, İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Malatya, Türkiye

ender.akyol@inonu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4715-0017>

Özet

1960'lı yıllar, dünyada ve Türkiye'de siyasi toplumsallaşma çalışmalarının altın çağı olarak nitelendirilebilir. Ancak daha sonraki yıllarda siyasi toplumsallaşma çalışmalarına olan akademik ilginin azalması ile birlikte alan, eski gücünü ve popülerliğini yitirmeye başladı. Siyasi toplumsallaşma, bireyin çocukluk döneminde başlayıp tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreci işaret eder. Bu yönüyle yaşam boyu devam eden siyasi öğrenme süreci olarak adlandırılacak siyasi toplumsallaşma, siyaset, siyasi kurumlar, siyasi liderler, siyasi partiler gibi siyasetle ilgili pek çok konu hakkında bir öğrenme süreci olmanın yanı sıra, bunlarla ilgili değerlerin ve inançların oluşma sürecidir aynı zamanda.

Siyasi toplumsallaşmaya ilişkin erken dönemlerdeki çalışmalarda siyasi tutumların, siyasi değerlerin erken yaşlarda edinildiğinden hareketle, çocukluk döneminin önemine dikkat çekilir. Çocukluk dönemindeki siyasi toplumsallaşmanın siyasal sistemin devamlılığı açısından önemine işaret edilmiştir. Günümüzde internetin ve teknolojinin hızla ilerlemesi bireyin geleneksel siyasi toplumsallaşma sürecini de etkilemiştir. Çocukluk döneminde edinilen değerler, tutum ve davranışlar, daha sonraki dönemde değişmeden kalır mı? İlk dönem çalışmalarda, küçük yaşlarda öğrenilenlerin değişmeden kalarak yaşam boyu sürdüğü, daha sonraki dönemlerde yapılan çalışmalarda ise, çocukluk dönemi gibi yaşamın erken dönemindeki toplumsallaşmanın değişmeden kaldığı görüşüne itiraz edilmiştir. Bu bildiride, ilk olarak siyasi toplumsallaşma çalışmalarının gelişimi incelendikten sonra, internetin ve bilgi teknolojilerinin gelişmesinin çocukluk dönemi siyasi toplumsallaşmasındaki etkileri üzerine yapılan tartışmalar irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Siyasi toplumsallaşma, siyasi kültür, çocukluk.

VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN SOSYAL MEDYA POSTLARINDAKİ ADAY ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK VAATLERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ

Doç. Dr. Sevim KOÇER

Kocaeli Üniversitesi,

skocer@kocaeli.edu.tr, [0000-0003-1813-5491](tel:0000-0003-1813-5491)

**Yüksek Lisans Öğrencisi Aylin
MUTAFOĞLU**

Kocaeli Üniversitesi,

aylinnmutafoglu@gmail.com, [0009-0000-3646-3718](tel:0009-0000-3646-3718)

Özet

Çalışmanın amacı vakıf üniversitelerinin tanıtımında kullanılan instagram sayfalarında yer alan sosyal medya postlarının incelenmesidir. Çalışmada vakıf üniversitelerinin instagramda paylaştığı sosyal medya postlarında yer alan öğrencilere yönelik vaatlerinin analizi yapılmaktadır. Araştırmanın örnekleme amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen İstanbul Kent Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi instagram sayfalarıdır. Üniversitelerin 5 Temmuz – 5 Eylül arası instagram sayfalarında yapılan paylaşımlar göstergibilimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bu sayfalarda yer alan her bir üniversitenin sekiz adet sosyal medya postu analize tabi tutulmuştur. Analiz; kurum kimliği, yerleşke-kampüste yaşam, kampüs olanakları, eğitim programları, mezuniyet sonrası olanaklar ve eğitim kadrosu başlıkları altında yapılmaktadır.

Kent Üniversitesi sosyal medya postlarında yapılan incelemeler sonucunda “Geleceğin bu Kent’te” sloganı ile üniversitenin sloganında isminin geçtiği görülmektedir. İncelenen sosyal medya paylaşımlarında öne çıkan unsur olarak kampüs yerleşkesinin şehir merkezinde Kağıthane ve Taksim’de konumlandırıldığı görülmektedir. Üniversite postlarında yerleşke ve kampüs görsellerini sık sık kullanırken; programlarının uluslararası alanda geçerli olduğu da sık sık vurgulanmaktadır.

İstanbul Aydın Üniversitesi sosyal medya postlarında yapılan incelemeler sonucunda üniversitenin adı ile uyumlu olan Aydınlat kelimesini vurgulandığı görülmüştür. Postlarda sık sık kullanılan sloganlar olarak; “Hayallerin ve Yarınların İçin Geleceği Sen Aydınlat” ve “Geleceğin Aydın Hekimlerini Yetiştiriyoruz” sloganları yer almaktadır. Postlarda kurumsal renkler olan beyaz ve mavinin sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir. Yerleşke ve kampüs olanaklarına sıkça yer verilirken görsel olarak kampüs kullanımı ve lokasyon bildirisinin yapıldığı gözlemlenmiştir. Söz konusu üniversite kurum kimliği, slogan ve tarihine sıkça paylaşımlarında yer vermektedir. Barınma imkanları ve öğrenci kulüp etkinlikleri kütüphane, eğitim programları ile ilgili bilgiye rastlanmamış olup iş garantisi ve staj imkanlarından da

bahsedilmemiştir. Bu bağlamda incelenen 8 sosyal medya post paylaşımında en çok dikkat çeken unsurların gelecek vurgusu ve kurumsal yapı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vakıf Üniversitesi, Tanıtım, Instagram, Öğrenci Vaatleri, Sosyal Medya Postu

HASTANELERDE HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI VE ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Disiplinlerarası Pazarlama İletişimi ve Halkla İlişkiler Bölümü Yüksek Lisans

Öğrencisi, Hilal ABASIZ ¹,

¹ Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, hillabsz67@gmail.com-
[0000-0002-2855-0632](tel:0000-0002-2855-0632)

Dr. Öğretim Üyesi, Özlem BAHADIR²,

²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İletişim Fakültesi, ozlembahadir@beun.edu.tr-
[0000-0001-6843-4567](tel:0000-0001-6843-4567)

ÖZET

Hastaneler, hasta veya yaralıların, hastalığından şüphe duyanların, sağlık muayenesinden geçmek isteyen kişilerin ayakta veya yatarak tedavi edildiği, muayene edildiği, teşhis ve rehabilite edildiği yataklı tesislerdir. Hastaneler, en son ki teknolojik donanımları kullanan, karmaşık yönetim yapılarına sahip, büyük, önemli, multidisipliner kuruluşlardır. Üniversite Hastanelerinin, hastalara hizmet sunmasının yanı sıra geleceğin doktorlarını da yetiştirmesi gerekmektedir. Aynı zamanda diğer tıbbi tesislerde tedavi edilemeyen hastaların tedavisi için ileri tetkik ve tedavilerin yapıldığı yerdir. Halkla ilişkiler, bir kurumun toplumla entegrasyon sürecinde gösterdiği çabaların bütünüdür ifade eder. Herhangi bir işletmenin, örgütün, kurumun veya kuruluşun etrafındakiler ile arasında güven, onay ve rıza temeli üzerine kurulan ilişkilerin geliştirilmesi ve sürdürülmesi amacıyla yapılan bilinçli, programlı ve devamlılığı olan çalışmalardır. Hastanelerde gerçekleştirilen halkla ilişkiler faaliyetleri, hastanın memnuniyetini sağlamayı, hasta haklarına dair bilgilendirme yapmayı, toplumu herhangi bir hastalık hakkında bilgilendirmeyi, hastalıklarıyla alakalı farkındalığını artırmayı, savaşım ve korunma yöntemlerini anlatmayı ve bütün ortakları ile ilişkilerini yönetmeyi kapsayan fazlaca geniş anlamlara dayanmaktadır. Ayrıca, bu süreç, hedef kitle üstünde müspet bir kurumsal imaj yapmaya da ehemmiyet vermektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, literatürde hastanelerde halkla ilişkiler faaliyetlerinin önemine yapılan vurgu doğrultusunda Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Hastanesi'nde yürütülen halkla ilişkiler çalışmalarını değerlendirmek ve bu çalışmaların hasta memnuniyeti üzerindeki etkilerini inceleyip

araştırmaktır. Araştırmanın kapsamı, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Hastanesi'nde tedavi gören bütün hasta gruplarını içermekte ayrıca, bu araştırma aracılığıyla elde edilebilecek genellemeler göz önünde bulundurulduğunda, Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki kamu üniversite hastanelerinde tedavi olan tüm hastalar olduğu söylenebilir. Veri toplama yöntemi olarak anket tekniği tercih edilmiştir. Anket, iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, katılımcıların demografik özelliklerini ölçmeye yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, araştırmanın temel değişkenleri olan “İletişim”, “Teknik ve Fiziki Koşullar”, “Hastanın Genel Memnuniyeti” konularını ele alan sorular yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Hastanelerde Halkla İlişkiler, Hasta Memnuniyeti, Hedef Kitle, Üniversite Hastaneleri

PUBLIC RELATIONS PRACTICES IN HOSPITALS AND A STUDY ON ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT UNIVERSITY HOSPITAL

**Interdisciplinary Marketing Communication and Public Relations Department
Graduate Student, Hilal ABASIZ¹,**

¹Zonguldak Bulent Ecevit University, Institute of Social Sciences, hillabsz67@gmail.com–
[0000-0002-2855-0632](tel:0000-0002-2855-0632)

Dr. Faculty Member, Özlem BAHADIR²,

²Zonguldak Bulent Ecevit University, Faculty of Communication,
ozlembahadir@beun.edu.tr–

[0000-0001-6843-4567](tel:0000-0001-6843-4567)

ABSTRACT

Hospitals are inpatient facilities where patients or injured people, those who are suspected of having a disease, and those who want to undergo a health examination are treated, examined, diagnosed and rehabilitated either outpatient or inpatient. Hospitals are large, important, multidisciplinary institutions that use the latest technological equipment and have complex management structures. In addition to providing services to patients, University Hospitals also need to train future doctors. They are also places where advanced examinations and treatments are performed for the treatment of patients who cannot be treated in other medical facilities. Public relations refer to the entirety of the efforts of an institution in the process of integration with society. They are conscious, programmed and continuous efforts carried out with the aim of developing and maintaining relationships based on trust, approval and consent between any business, organization, institution or institution and those around them. Public relations

activities carried out in hospitals are based on very broad meanings that include ensuring patient satisfaction, informing about patient rights, informing the society about any disease, increasing awareness about their disease, explaining methods of combating and protecting, and managing relationships with all partners. In addition, this process also gives importance to creating a positive corporate image on the target audience. In this context, the aim of this study is to evaluate the public relations activities carried out in Zonguldak Bülent Ecevit University Hospital in line with the emphasis on the importance of public relations activities in hospitals in the literature and to examine and investigate the effects of these activities on patient satisfaction. The scope of the study includes all patient groups treated in Zonguldak Bülent Ecevit University Hospital and when the generalizations that can be obtained through this study are taken into consideration, it can be said that it includes all patients treated in public university hospitals in the Western Black Sea Region. The survey technique was preferred as the data collection method. The survey consists of two main parts. The first part includes questions aimed at measuring the demographic characteristics of the participants. The second part includes questions addressing the basic variables of the study, namely “Communication”, “Technical and Physical Conditions”, and “General Satisfaction of the Patient”.

Keywords: Public Relations, Public Relations in Hospitals, Patient Satisfaction, Target Audience, University Hospitals

HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETİ OLARAK FESTİVALER:

ANTALYA ALTIN PORTAKAL FİLM FESTİVALİ

Yüksek Lisans Öğr. Kağan ORHAN

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kaganorhan22@gmail.com - 0009-0006-2027-4019

Prof. Dr. Gülsüm ÇALIŞIR

Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi

gulsumcalisir@yahoo.com - 0000-0003-3631-6819

ÖZET

Film festivalleri denildiğinde akla sadece insanların sinemada edilgen bir konumda izleyici olarak oturdukları bir yapı değil, aynı zamanda seminerlere, gösterilere, atölye çalışmalarına, kategorize edilmiş yarışmalara, dolayısıyla etkinlik derecesinin arttırıldığı halkla ilişkiler faaliyetleri gelmektedir. Bu anlamda sinema ve halkla ilişkiler arasında var olan bir bağlantıdan söz etmek mümkündür.

Sinema alanında dikkat çekici özelliklere sahip olan film festivalleri önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada film festivallerinin halkla ilişkiler faaliyetleri açısından değeri, film festivalleri ve halkla ilişkiler ile arasındaki ilişki, festivallerde halkla ilişkiler faaliyetlerinin yürütülmesindeki görev ve sorumluluklar, halkla ilişkilerin festivallerdeki rolü üzerine bir inceleme yapmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda 5-12 Ekim 2024 tarihleri arasında yapılan 61. Antalya Altın Portakal Film Festivali üzerinden bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan betimsel bir analize dayanan içerik analizi ile çözümleme yapılmıştır. Festival öncesi ve sonrasında görsel ve işitsel faaliyetler belirlenmiş, festivalin güçlü ve zayıf yanları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Sinema, Film Festivali, Antalya Altın Portakal Film Festivali.

FESTIVALS AS PUBLIC RELATIONS ACTIVITIES:

ANTALYA GOLDEN ORANGE FILM FESTIVAL

ABSTRACT

When film festivals are mentioned, what comes to mind is not only a structure where people sit as spectators in a passive position in the cinema, but also seminars, shows, workshops, categorized competitions, and therefore public relations activities where the degree of effectiveness is increased. In this sense, it is possible to talk about a connection between cinema and public relations. Film festivals, which have remarkable features in the field of cinema, have an important place. In this study, it is aimed to examine the value of film festivals in terms of public relations activities, the relationship between film festivals and public relations, the duties and responsibilities in carrying out public relations activities at festivals, and the role of public relations in festivals. In this context, an analysis was carried out on the 61th Antalya Golden Orange Film Festival, which was held between 5-12 October 2024. In this study, analysis was made using content analysis based on descriptive analysis, which is a qualitative research method. Visual and audio activities were determined before and after the festival, and the strengths and weaknesses of the festival were analyzed comparatively.

Keywords: Public Relations, Cinema, Film Festivals, Antalya Golden Orange Film Festival.

ÇEVRE BİLİNCİ FARKINDALIĞI İÇİN HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETLERİNİN FESTİVALLERDE KULLANIMI: ÇEVREFEST ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yüksek Lisans Öğr. Kağan ORHAN

Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

kaganorhan22@gmail.com - 0009-0006-2027-4019

Prof. Dr. Gülsüm ÇALIŞIR

Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi

gulsumcalisir@yahoo.com - 0000-0003-3631-6819

ÖZET

Günümüzde hızla artan nüfus artışı, çevrenin bilinçsizce kullanımı ve tüketimin artması, sanayileşme unsurları vb. pek çok faktörden dolayı çevre sorunları büyümektedir. Özellikle büyük kentlerde çevre faktörü daha büyük bir etki alanını kapsamaktadır. Dünyanın pek çok bölgesinde yaşanan çevre felaketleri, kurumların sürdürülebilirlik ilkelerini temel alan yaklaşımları sayesinde bilinçli bir hareketin başlamasına katkı sunmaktadır. Halkın bu konudaki duyarlılık ve bilinç düzeyini arttırmak için çeşitli sosyal sorumluluk projeleri hayata geçirilmektedir. Halkla ilişkiler faaliyetleri de bu sürece destek vermektedir. Söz konusu faaliyetlerde temel amaç; hedef kitleyi etkilemek, istenilen düzeyde tutum ve davranışlarda değişikliğe gidilmesini sağlamaktır. Bu yüzden halkla ilişkiler faaliyetlerinde birden çok araç kullanılmaktadır. Festivaller de geniş kitlelere ulaşabilmek için halkla ilişkiler adı altında kullanılan önemli araçlardan birisidir. Festivaller bölgenin dikkatini ve değerini arttırmakta, farklı kitleler tarafından ilgi yağmuruna tutulan, beğeniyle takip edilen, ses getiren etkinliklerdir. Bir kentte bir festivalin düzenlenmesi o kentin kurum ve kuruluşlarının ve özel kuruluşların ortaklaşa çalışmasına bağlıdır. Bu çalışmanın amacı, ÇevreFest hakkında bir farkındalığı ortaya çıkartmak ve çevre temalı festivallerin çevre bilincini arttırması noktasında başarılı bir halkla ilişkiler aracı olup olmadığını araştırmaktır. Bu kapsamda 6-9 Haziran 2024 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen ve Türkiye'nin en büyük çevre etkinliği olarak değerlendirilen ÇevreFest'e katılanlar ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çevre, Halkla İlişkiler, Çevre Festivalleri, Çevre Bilinci, Sürdürülebilir Çevre.

UTILIZING FESTIVALS AS AN ENVIRONMENTALLY AWARE PUBLIC RELATIONS ACTIVITY:

A RESEARCH ON ENVIRONMENTAL FEST

ABSTRACT

Today, environmental problems are growing due to many factors such as rapidly increasing population growth, unconscious use of the environment and increased consumption, industrialization elements, etc. The environmental factor covers a larger area of influence, especially in big cities. Environmental disasters experienced in many parts of the world contribute to the start of a conscious movement thanks to the approaches of institutions based

on sustainability principles. Various social responsibility projects are implemented to increase the sensitivity and awareness level of the public on this issue. Public relations activities also support this process. The main purpose of these activities is to influence the target audience and to ensure that attitudes and behaviors change at the desired level. Therefore, multiple tools are used in public relations activities. Festivals are also one of the important tools used under the name of public relations in order to reach large audiences. Festivals increase the attention and value of the region, are events that are showered with attention by different audiences, followed with admiration, and create a buzz. Organizing a festival in a city depends on the joint work of the institutions and organizations of that city and private organizations. The aim of this study is to raise awareness about Environment Fest and to investigate whether environmentally themed festivals are a successful public relations tool in terms of increasing environmental awareness. In this context, semi-structured interviews were conducted with the participants of Environment Fest, which was held in Ankara between 6-9 June 2024 and is considered to be the largest environmental event in Turkey.

Keywords: Environment, Public Relations, Environmental Festivals, Environmental Awareness, Sustainable Environment.

PAZARLAMA DÜNYASININ YENİ AKTÖRÜ: YAPAY ZEKÂ (AI)

THE NEW ACTOR OF THE MARKETING WORLD: ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Öğr.Gör., Öznur AKTAŞ

Kocaeli Üniversitesi, Gazanfer Bilge MYO

oznur.aktas@kocaeli.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0904-0653

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yapay zekânın pazarlama dünyasında nasıl kullanıldığı ve pazarlamacılar açısından nasıl fırsatlar sunduğu hakkında bilgi vererek işletmelere bu konuda hakkında farkındalık yaratmak ve bu konudaki literatüre katkıda bulunmaktır.

Büyük veri analitiği, blok zinciri, nesnelerin interneti ve yapay zekâ gibi yıkıcı teknolojilerin her biri işletmelerin çalışma şeklini etkilemiştir. Yıkıcı teknolojinin en son örneği, pazarlamayı tamamen devrim niteliğinde değiştirebilecek en büyük potansiyele sahip olan yapay zekâdır (AI). Yapay zekâ teknolojileri, pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi, tüketici davranışlarının analizi, kişiselleştirilmiş içerik sunumu ve daha etkili reklam kampanyaları gibi alanlarda kullanılmaktadır Yapay zekâ teknolojileri tüketicilerin davranışlarını, istek ve ihtiyaçlarını daha iyi anlayabilme olanağı sunmaktadır (Şalvarlı & Kayışkan, 2022; Atlı, 2023; Aktaş, 2023). Yapay zekâ, hızlı analiz edebilme, sonuca varabilme, tahminde bulunabilme, öğrenebilme ve hatta kendi kendini düzeltebilme gibi özelliklere sahiptir. Bu özellikler sayesinde yapay zekâ, pazarlama kanallarında müşteri etkileşimini artırma, pazar tahminini ve otomasyonu geliştirme gibi alanlarda etkili bir şekilde kullanılabilir (Şalvarlı & Kayışkan, 2022).

Pazarlamada yapay zekânın uzun süreli kullanımının pazarlama manzarasını yeniden şekillendirmeye devam etmesi, kuruluşların müşteri katılımını artırmasını, hedefleme ve kişiselleştirmeyi iyileştirmesini, kampanya performansını optimize etmesini ve iş stratejilerinde inovasyonu ve büyümeyi yönlendirmesini sağlaması bekleniyor (Ziakis, 2023; Logalakshmi, 2023; Krisprimandoyo, 2023). Yapay zeka ve pazarlama arasındaki sinerji, rekabetçi dijital manzarada gelişmek isteyen işletmeler için muazzam fırsatlar sunmaktadır (Logalakshmi, 2023).

TÜRKİYE’DE AİLE DANIŞMANLIĞI/TERAPİSİ UYGULAMALARININ GELECEĞİ: 2024 PERSPEKTİFİ

Doçent Dr. Mehmet BOYACI

İstanbul Medeniyet Üniversitesi,

mehmet.boyaci@medeniyet.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-6980-4857

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de aile danışmanlığı ve terapisi uygulamalarının tarihsel gelişimini, mevcut durumunu ve gelecekteki potansiyel yenilikleri ele almaktadır. Aile, bireylerin temel destek kaynağı olmasının yanı sıra, toplumun en küçük sosyal birimi olarak kritik bir role sahiptir. Ancak, modernleşme, ekonomik faktörler ve toplumsal değişim, aile yapıları üzerinde önemli etkiler yaratarak çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Türkiye’de aile danışmanlığı uygulamaları, Batı’daki yaklaşımlardan etkilenmekle birlikte, kendine özgü kültürel ve sosyal dinamikler barındırmaktadır. Çalışmada, aile danışmanlığı alanındaki eğitim ve mesleki standartların durumu, karşılaşılan sorunlar ve gelişim alanları tartışılmaktadır. Ayrıca, dijital teknolojilerin entegrasyonu, kültürel duyarlılık ve uluslararası iyi uygulama örneklerinden faydalanma gibi gelecekteki fırsatlara da vurgu yapılmaktadır. Eğitim programlarının standartlaştırılması, mesleki etik kuralların güçlendirilmesi ve kültürel uyarlamaların geliştirilmesi, Türkiye’de aile danışmanlığı uygulamalarının daha etkili ve sürdürülebilir hale gelmesi için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, ulusal düzeyde politika destekleri ve multidisipliner yaklaşımlar önerilmektedir. Çalışma, Türkiye’ye özgü bir perspektifle aile danışmanlığı uygulamalarını analiz ederek, alan uzmanları ve politika yapımcılar için yol gösterici öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile danışmanlığı, aile terapisi, çift terapisi, evlilik danışmanlığı.

THE FUTURE OF FAMILY COUNSELING/THERAPY PRACTICES IN TURKEY: 2024 PERSPECTIVE

Abstract

This study examines the historical development, current state, and future potential of family counseling and therapy practices in Turkey. As the primary support system for individuals and the smallest social unit of society, families play a critical role. However, modernization, economic factors, and societal changes significantly impact family structures, leading to various challenges. Family counseling practices in Turkey, while influenced by Western approaches, also incorporate unique cultural and social dynamics. The study discusses the status of education and professional standards, challenges encountered, and areas for

development in family counseling. Furthermore, it highlights future opportunities such as the integration of digital technologies, cultural sensitivity, and the adaptation of international best practices. Standardizing educational programs, strengthening professional ethics, and developing culturally tailored approaches are crucial for enhancing the effectiveness and sustainability of family counseling practices in Turkey. National-level policy support and multidisciplinary collaborations are also recommended. By analyzing family counseling practices from a Turkey-specific perspective, the study provides actionable insights and recommendations for professionals and policymakers in the field.

Keywords: Family counseling, family therapy, couple therapy, marriage counseling.

ÇÖZÜM ODAKLI KISA SÜRELİ AİLE DANIŞMANLIĞI/TERAPİSİ UYGULAMASI: BİR VAKA SUNUMU

Doçent Dr. Mehmet BOYACI

İstanbul Medeniyet Üniversitesi,

mehmet.boyaci@medeniyet.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-6980-4857

ÖZET

Bu çalışma, Çözüm Odaklı Aile Danışmanlığı/Terapisi yaklaşımını örneklemek amacıyla Çetin Ailesi'ne yönelik beş oturumluk bir danışmanlık sürecini ele almaktadır. Çözüm odaklı yaklaşım, aile bireylerinin güçlü yönlerine odaklanarak, problemlerden ziyade çözümlere ve olumlu değişimlere yönelmeyi hedefler. Araştırmada, aile içi iletişim sorunları, eşler arasındaki çatışmalar, geniş ailelerin etkisi ve çocukların bu durumdan etkilenmesi temel odak noktalarını oluşturmuştur.

Danışma sürecinde yapılandırılmış görüşmeler, gözlemler ve çözüm odaklı teknikler kullanılmıştır. İlk oturumda aile bireyleriyle tanışılarak hedefler belirlenmiş, sonraki oturumlarda istisna ve mucize soruları, ölçekleme çalışmaları, pozitif iletişim teknikleri ve problem çözme yöntemleri uygulanmıştır. Beşinci ve son oturumda, aile bireylerinin kazandıkları becerilerin sürdürülebilirliği vurgulanmış ve gelecekteki olası sorunlar için çözüm yolları geliştirilmiştir.

Danışmanlık süreci sonunda, aile bireyleri arasında olumlu bir iletişim ortamı oluşmuş, çatışmalar azalmış ve çocukların duygusal ihtiyaçlarına daha fazla önem verilmiştir. Bu süreçte, aile üyelerinin kendi sorunlarını çözebilme becerilerini geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Çalışma, çözüm odaklı tekniklerin aile danışmanlığı süreçlerindeki etkili uygulamalarını göstermekte ve bu alanda çalışan uzmanlara rehberlik edecek öneriler sunmaktadır. Bu yaklaşımın, aile dinamiklerini güçlendirmek için etkili ve pratik bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: çözüm odaklı aile danışması, kısa süreli çözüm odaklı terapi, aile ve çift terapisi, vaka analizi.

APPLICATION OF SOLUTION-FOCUSED BRIEF FAMILY COUNSELING/THERAPY: A CASE STUDY

ABSTRACT

This study aims to present an example of the Solution-Focused Family Counseling/Therapy approach through a five-session counseling process conducted with the Çetin Family. The solution-focused approach emphasizes the strengths of family members and directs attention toward solutions and positive changes rather than problems. The main focus areas of the study

include communication issues within the family, conflicts between spouses, the influence of extended families, and the emotional impact on children.

The counseling process utilized structured interviews, observations, and solution-focused techniques. In the first session, the counselor established rapport and identified goals with the family members. Subsequent sessions involved the use of exception and miracle questions, scaling exercises, positive communication strategies, and problem-solving methods. In the fifth and final session, the sustainability of the family members' newly acquired skills was emphasized, and strategies were developed to address potential future challenges.

By the end of the counseling process, the family members had created a positive communication environment, reduced conflicts, and prioritized the emotional needs of their children. It was observed that the family members developed the capacity to resolve their issues independently. This study demonstrates the practical applications of solution-focused techniques in family counseling processes and provides guidance for professionals working in the field. The findings suggest that the solution-focused approach is an effective and practical method for strengthening family dynamics and addressing interpersonal challenges.

Keywords: Solution-focused family counseling, solution-focused brief therapy, family and couple therapy, case analysis.

AİLE DANIŞMANLIĞININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Nurg

ül EVİN Ondokuz Mayıs Üniversitesi

evinurgul@gmail.com - 0009-0004-

6846-5231

Doç. Dr. Yaşar

BARUT Ondokuz Mayıs

Üniversitesi ybarut@omu.edu.tr -

0000-0002-5027-2536

Arş. Gör. Emre

DEMİRTAŞ Ondokuz Mayıs Üniversitesi

emre.demirtas@omu.edu.tr – 0000-0001-

7524-6361

ÖZET

Aile evlilik sözleşmesi ile oluşan bir kurumdur. Bu kurumu oluşturan aile üyeleri sevgi, saygı, aidiyet, birliktelik düşüncesi ile bir araya gelmektedir. Aile dinamik bir yapıda olduğu için başlangıçta bir araya gelme amacından zaman zaman sapmalar olabilmekte aile üyeleri arasında başta iletişimsizlik olmak üzere pek çok problem ortaya çıkabilmektedir. Bu sebeple profesyonel bir desteğe ihtiyaç duyulabilmektedir. Aile toplumsal yapının en küçük ve en önemli birimi olduğu için ailede meydana gelen bozulmalar, aile danışmanlığının önemini her geçen gün daha da arttırmaktadır. Ülkemizde ilk kez 1980’lerde aile terapisi bir ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Aile danışmanlığına yönelik çalışmalar ise son zamanlarda artış göstermiştir. Bu çalışmada amaçsal örnekleme stratejilerinden ölçüt örnekleme yöntemi ve doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda elde edilen 13 doktora ve yüksek lisans tezi 1 makale, 1 bildiri incelenmiş ve elde edilen bilgiler doğrultusunda aile danışmanlığının evlilik uyumuna olan etkisi açıklanmıştır. Farklı kuramsal yaklaşımlarla araştırmalar yapılması ve farklı deneysel

çalışmaların yapılması literatürün geliştirilmesi için gerekli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, evlilik, evlilik uyumu, evlilik doyumu, aile danışmanlığı

ÇOCUKLARIN CİNSİYETİNİN EBEVEYNLERİN AKADEMİK BAŞARI BEKLENTİSİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Edanur İNCE

Ondokuz Mayıs Üniversitesi,

eda.ince1@hotmail.com - 0009-0007-2719-1299

Doç. Dr. Yaşar BARUT

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ybarut@omu.edu.tr - 0000-0002-5027-2536

Arş. Gör. Emre DEMİRTAŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

emre.demirtas@omu.edu.tr - 0000-0001-7524-6361

ÖZET

Ebeveynler çocuklarının başarılı olmasını ister ve bu doğrultuda çocuklarına baskıda bulunabilir ya da destek sağlayabilir. Ebeveynlerin birçoğunun kendi başarı standartları vardır. Bu standartlara ulaşmadı eğitim çoğu zaman bir aracı olarak görülür. Cinsiyetler açısından bakıldığında ise ülkemizde kız çocukları eğitim öğretim sürecine katılmakta erkek çocuklara nazaran daha fazla engelle karşılaşmaktadırlar. Bu çalışmada ebeveynlerin çocuklarının akademik başarıları beklentilerinde cinsiyetlerine göre bir fark gözetip gözetmediklerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma verileri ilkököl ve ortaokul öğrencilerine Kapıkıran (2016) tarafında geliştirilen Ebeveyn Akademik Baskısı ve Desteği Ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. Bulgulara göre ebeveyn akademik başarı baskısının erkekler üzerinde daha fazla olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin akademik başarı desteğinin ise cinsiyetlere göre anlamlı bir fark göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn, çocuk, cinsiyet

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE EVLİLİK UYUMU

Ebru TEMUR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ebru_40@hotmail.com - 0009-0008-2036-0536

Doç. Dr. Yaşar BARUT

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ybarut@omu.edu.tr - 0000-0002-5027-2536

Arş. Gör. Emre DEMİRTAŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

emre.demirtas@omu.edu.tr - 0000-0001-7524-6361

ÖZET

Evlilik ve evlilik kurumu çok çeşitli faktörlerden etkilenen bir kurumdur. Bu faktörler evliliğe olumlu ya da olumsuz olarak yansımakta ve evlilik uyumunu etkilemektedir. Evlilik uyumunu etkileyen faktörlerden biri olarak da eşlerin sorun çözme becerileri, problem çözme becerileri literatürde yer almaktadır. Çalışmanın konusunu, literatürde evlilik, evlilik uyumu, problem çözme becerileri kavramları ile problem çözme becerilerinin evlilik uyumuna nasıl yansıdığı oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında evlilik kavramı ve evlilik uyumu konusu ile ilgili olarak problem kavramı ve problem çözme becerileri konusunu barındıran kaynaklar incelenmiştir. Kaynak taraması ve inceleme neticesinde, literatürde evlilikle ilgili pek çok tanım yapılmış olup neslin devamını sağlamak ve eşlerin birbiri ile uyumlu yaşamaları, ortak yaşam alanı oluşturmalarının genel olarak ortak nokta olarak tanımlarda yer almış olduğu, problem çözme becerileri ve evlilik uyumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, evlilik uyumu, problem, problem çözme becerileri

ERGENLERDE ÖZ ÇEKİM İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

DOÇ.DR, ÖZLEM GÖZÜN KAHRAMAN¹, ÖĞR. GÖR, MELİSA AKKÖSE KAYA²

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ,

okahraman@karabuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-2767-0592>

² İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK HİZMETLERİ

MESLEKYÜKSEKOKULU, melisa.kaya@nisantasi.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-6035-5039>

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı 14-16 yaş grubundaki ergenlerin öz çekimleri ile psikolojik iyi oluşlarını bazı değişkenlere göre incelemektir. Çalışma 21.yüzyılın ilk kuşağı olan Z kuşağındaki ergenlerin interneti ve fotoğrafı bir iletişim dili olarak benimseyip öz çekimlerini paylaşma ve bu durumun kendilerinde yarattığı psikolojik iyi oluş durumları arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Ergenlerin kimlik arayışı kendini iyi hissetmesi kendi hakkında bilgi sahibi olması ve kendini keşfetme duygusu dijital çağda yansıttıkları öz çekimlerle sosyal medya platformlarında devam ederek artmaktadır. Bu bağlamda dijital ortamda öz çekimin ergenler tarafından sıklıkla kullanılmasının ve birçok farklı ortamda beğeni, yorum ve kendini gösterme çabasıyla fotoğraflarını yayınlamasının iyi oluş durumu üzerinde etkisini incelemeyi hedeflemiştir. Çalışma aynı zamanda öz çekimin dijital dünyamızda ergenler üzerinde yarattığı etkiyi inceleyerek ergenlerle çalışan uzmanların, yayınlanan öz çekimlerin ergenler için dijital bir ayak izi oluşturduğunu unutmayarak ergenlere yönelik rehberlik ve eğitim çalışmalarında bu ayak izinin nasıl yönetilebileceği konusunda stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. **Yöntem:** Çalışma nicel bir araştırma olup betimsel tarama yöntemlerinden anket ile veriler toplanmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Öz Çekim Tutum Ölçeği, Stirling Çocuklar İçin Duygusal ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Ankette yer alan sorular, katılımcıların demografik bilgilerini, öz çekim alışkanlıklarını ve psikolojik iyi oluş düzeylerini ölçmeye yöneliktir. Veriler, ergenlerin öz çekim paylaşımlarının sıklığını, öz çekime yönelik tutumlarını ve bu paylaşımların kendileri üzerinde yarattığı olumlu ya da olumsuz etkiler açısından analiz edilmiştir. Sonuç olarak, çalışmanın ergenlere yönelik öz çekim ve psikolojik iyi oluş arasındaki etkileşimi anlamak için önemli bulgular ortaya koymasını ve ergenlerin dijital kimlik gelişim süreçlerine dair daha derin bir anlayış sağlayarak ileride yapılacak araştırmalara ve uygulamalara katkı sağlaması beklenmektedir. (*Çalışma devam etmektedir*)

Anahtar Kelimeler: Öz çekim, psikolojik iyi oluş, ergenlik

4-6 YAŞ ARASINDAKİ ÇOCUKLARIN EMPATİ BECERİLERİ İLE EBEVEYN STRESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

DOÇ.DR, ÖZLEM GÖZÜN KAHRAMAN¹, ÖĞR. GÖR, MELİSA AKKÖSE KAYA²

¹ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ,

okahraman@karabuk.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-2767-0592>

²İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK HİZMETLERİ

MESLEKYÜKSEKOKULU, melisa.kaya@nisantasi.edu.tr [https://orcid.org/0000-0001-6035-](https://orcid.org/0000-0001-6035-5039)

[5039](https://orcid.org/0000-0001-6035-5039)

ÖZET

Amaç: Bu çalışma 3-6 yaş arasındaki çocukların empati becerileri ile ebeveyn stresi üzerindeki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Ayrıca ebeveynlerin, ebeveyn stres düzeyleri ile diğer demografik değişkenlerin (çocuğun cinsiyeti, çocuğun yaşı anne-baba öğrenim, algılanan, gelir durumu) etkisine de bakılacaktır. Empati, duygusal gelişimin önemli bir basamağı olarak erken çocukluk döneminde kazanılmaya başlanılan temel beceriler arasındadır, erken çocukluk döneminde empati çocuğun kendisi için bir motivasyon kaynağı beklemeden karşısındaki kişiyi düşünerek bir eylemde bulunmasıdır. Empati gelişimi için çocuğun ailesinden edindiği duygusal deneyimler önemli rol oynar. Aile ortamında anne babanın çocuğa gösterdiği duygusal tepkiler çocuğun empati becerisini kazanmasında yol gösterir. Anne ve babanın gösterdiği bu duygusal tepkiler, yaşadıkları ebeveynlik stresi ile değişebilir ve bu stres, ebeveynlerin çocuklarına olan tutumlarını doğrudan etkileyebilir. Aynı zamanda çocukların empati geliştirmeleri için gerekli olan olumlu duygusal deneyimlerin eksikliğine de yol açabilir. **Yöntem:** Çalışma nicel bir araştırma olup betimsel tarama yöntemlerinden anket ile veriler toplanmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Anne-Baba Stres Ölçeği (ABSÖ), Çocuklar İçin Empati Bölümü Ölçeği (ÇEBÖ) kullanılmıştır. Ankette yer alan sorular, katılımcıların demografik bilgilerini, ebeveyn stres düzeylerini, çocukların empati becerilerini değerlendirmeye yöneliktir. Veriler, ebeveynlik stresini, çocukların empati becerilerini ve bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla analiz edilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, çocukların empati yeteneklerinin kazanılmasında ebeveyn stresinin önemini vurgulamakta ve ebeveyn stresinin çocuğun sosyal gelişimi üzerinde önemli bir rol oynadığına dair daha derin bir anlayış sağlayarak, bulguların, gelecekte yapılacak araştırmalara ve uygulamalara katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca, bu çalışmanın çocuk ile çalışan uzmanların aile ve çocuk görüşmelerinde ebeveyn stresinin, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi üzerindeki etkisini dikkate almaları beklenmektedir. (*Çalışma devam etmektedir*)

Anahtar Sözcükler: empati, anne baba stresi, sosyal gelişim

Yeme Davranışları ve Benlik Saygısının Obeziteli Bireylere Yönelik Önyargılara Etkisinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Ömer Furkan Bök

Dicle Üniversitesi,

furkanbk209@gmail.com – 0009-0002-1557-0455

ÖZET

Bazı toplumsal gruplar önyargılara maruz kalabilmektedir. Obeziteli bireyler bu gruplardan biridir. Bu araştırma yükseköğretim öğrencilerinin yemek yeme davranışlarının ve benlik saygılarının obeziteli bireylere karşı ön yargıları nasıl etkilediğini gözlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma örneklemini yükseköğretimde eğitimine devam eden 18-25 yaş aralığında 155 erkek 176 kadın olmak üzere 331 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada Benlik Saygısı ölçeğinin benlik saygısı alt boyutu kullanılmıştır. Yemek yeme davranışlarını ölçmek için düşünsel kısıtlama, dengesiz yeme ve duygusal ağırlıklı yeme olmak üzere 3 boyuttan oluşan Yeme Davranışı Ölçeği ve obeziteden muzdarip kişilere karşı ön yargıları ölçümleyen Obez Bireylere Yönelik Önyargı Ölçeği kullanılmıştır. Son olarak araştırmacının hazırlamış olduğu demografik bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesi amacıyla Tek Yönlü ANOVA, Pearson Korelasyonu, Çoklu Regresyon ve T testi kullanılmıştır. Analizler sonucunda Benlik Saygısı skorları ile obeziteli bireylere yönelik önyargılar anlamlı ilişkili olduğuna ulaşılmıştır. Bilişsel kısıtlama ve kontrolsüz yeme skorları ile obeziteli bireylere yönelik önyargı incelendiğinde anlamlı fark olduğuna ulaşılmıştır ancak duygusal yeme skorları ile obeziteli bireylere yönelik önyargılar arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Cinsiyet ve obeziteli bireylere yönelik önyargı skorları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ancak cinsiyet ile yeme davranışları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca beden kitle indeksi ile obeziteli bireylere yönelik önyargılar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Benlik, Önyargı, Yeme, Obezite

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Hatice Nur GÜLER

Haliç Üniversitesi,

h.nurcatma@gmail.com

Betül DURSUN ACEMOĞLU

Doğuş Üniversitesi,

betuld@yandex.com- [0000-0003-2192-](tel:0000-0003-2192-0933)

[0933](tel:0933)

ÖZET

Flört şiddeti, kişinin romantik birliktelik yaşadığı kişi tarafından maruz kaldığı şiddet türüdür. Bu şiddet türü; son zamanlarda artan, gençler arasında sıklıkla meydana gelen, kişinin hem fiziksel hem de ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olan küresel sosyal sorunlardan biridir. Bu sorun; fiziksel, duygusal, ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddet olmak üzere farklı türlerde meydana gelebilmektedir. Flört şiddetinin nedenleri incelendiğinde pek çok durum ortaya çıkabilmektedir. Bunlar; kişinin çocuk çağında şiddete maruz kalması, aile içi şiddet, düşük benlik saygısı, sosyal desteğe ilişkin sorunlar, ruhsal hastalıklara eğilim, toplumsal cinsiyet algıları ve şiddete ilişkin farkındalık düzeyinin yetersiz olması şeklindedir. Flört şiddeti, her iki cinsiyet tarafından meydana gelen bir sorun olmasına karşın kadınların daha fazla flört şiddetine maruz kaldığı görülebilmektedir. Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının araştırılması amacıyla 100 kişilik örneklem grubuyla çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 50 kadın 50 erkek olmak üzere 100 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Çalışma sırasında sosyo-demografik soru formundan ve Terzioğlu ve diğerleri (2016) tarafından geliştirilen Flört Şiddeti Tutum Ölçeği'nden yararlanılmıştır. İlgili veriler, SPSS 21 programında değerlendirilmiştir. Analiz öncesi verilerin normal dağılımı test edilmiş ve buna uygun olarak iki gruplu değişkenler için t – testinden, üç ve daha fazla gruplu değişkenler için One- Way Anova'dan yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda kadınlar ve erkekler arasında flört şiddetine yönelik istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş ($p<0.05$) ve erkeklerin flört şiddetine yönelik tutum ve davranış puan ortalamaları daha düşük çıkmıştır. Bunun yanı sıra ilgili ölçeğin; fiziksel, duygusal, ekonomik ve cinsel şiddet alt boyutlarında da fark çıkmış ($p<0.05$) ve erkeklerin puan ortalamaları yine kadınlara oranlara daha düşük çıkmıştır. Araştırma sonucunda erkeklerin kadınlara kıyasla flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları daha fazla kabul etme eğiliminde oldukları bulunmuştur. Bu kapsamda flört şiddetine ilişkin

toplumsal cinsiyet çalışmalarına ağırlık verilmesi ve üniversite öğrencilerinin flört şiddetine dair farkındalık düzeylerinin arttırılması için müdahalelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, Şiddet, Toplumsal Cinsiyet

ABSTRACT

Dating violence is a type of violence experienced by the person with whom a person is in a romantic relationship. This type of violence is one of the global social problems that has increased recently, occurs frequently among young people, and has negative effects on both physical and mental health. This problem can occur in different types such as physical, emotional, economic, psychological and sexual violence. When the causes of dating violence are analyzed, many situations may emerge. These include exposure to violence as a child, domestic violence, low self-esteem, problems related to social support, tendency to mental illness, gender perceptions and insufficient awareness of violence. Although dating violence is a problem that occurs by both genders, it can be seen that women are more exposed to dating violence. In this context, the study was carried out with a sample group of 100 people in order to investigate the attitudes of university students towards dating violence. The study included 100 university students, 50 women and 50 men. During the study, the socio-demographic questionnaire and the Dating Violence Attitude Scale developed by Terzioglu et al. The relevant data were evaluated in the SPSS 21 program. Before the analysis, the normal distribution of the data was tested and accordingly, t-test was used for variables with two groups and One- Way Anova was used for variables with three or more groups. As a result of the study, a statistically significant difference was found between men and women regarding dating violence ($p < 0.05$) and the mean scores of men's attitudes and behaviors towards dating violence were lower. In addition, there was a difference in the physical, emotional, economic and sexual violence sub-dimensions of the related scale ($p < 0.05$) and the mean scores of men were lower than women. As a result of the study, it was found that men tended to accept attitudes and behaviors related to dating violence more than women. In this context, it is recommended that gender studies on dating violence should be emphasized and interventions should be made to increase the awareness levels of university students about dating violence.

Keywords: Dating Violence, Violence, Gender

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL TOPLUMSALLAŞMA DÜZEYLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ve SİYASAL TUTUMLAR AÇISINDAN İNCELENMESİ

AN INVESTIGATION OF POLITICAL SOCIALISATION LEVELS OF UNIVERSITY
STUDENTS IN VIEW OF PERSONALITY CHARACTERISTICS AND POLITICAL
ATTITUDES

Dr. Öğr. Üyesi GÖKÇE ÖZKILIÇCI ¹

¹ FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,

gokce.ozkilicci@fbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6451-7952

ÖZET

Bireyin siyaset bilgisini edinmesi ve içinde bulunduğu toplumun siyaset sistemini anlama süreci siyaset toplumsallaşma olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram, bireylerin siyasete ilişkin inançlarını, değerlerini ve davranışlarını edindikleri ve genellikle aile, eğitim ve medya gibi çeşitli aktörlerden etkilendikleri süreci ifade etmektedir. Bu süreç her ne kadar ömür boyunca sürüyor olsa da süreçteki en önemli dönemlerden biri üniversite yıllarıdır. Siyaset toplumsallaşma sürecindeki aktörlerin yanı sıra bazı kişilik özellikleri de bireyleri belirli siyaset tutumlara daha yatkın hale getirebilmektedir. Üniversite öğrencilerinin siyaset toplumsallaşma sürecinde kişilik özelliklerinin oynadığı rol çok az sayıda çalışmaya konu edilmiştir. Bu eksikliği gidermek amacıyla üniversite öğrencilerinin siyaset toplumsallaşma düzeyleri ile kişilik özellikleri ve çeşitli siyaset tutumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi ile 402 katılımcıya ulaşılmış ve katılımcılara Demografik Bilgi Formu ve Siyaset Toplumsallaşma Ölçeği'nin yanı sıra katılımcıların kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla Büyük Beşli Kişilik Özellikleri ve Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri Ölçekleri uygulanmıştır. Erkek katılımcıların siyaset toplumsallaşma puan ortalamaları kadın katılımcılara kıyasla daha yüksek çıkmıştır. Devlet üniversitesinde okuyan katılımcıların siyaset toplumsallaşma puan ortalamaları vakıf üniversitesinde okuyanlara kıyasla daha yüksek çıkmıştır. Parti aidiyeti ve siyaset toplumsallaşma düzeyi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca parti aidiyeti ile dışadönüklük, sorumluluk, deneyime açıklık, uyumluluk pozitif yönde duygusal tutarsızlık ise negatif yönde ilişkilidir. Analiz sonuçları sağ kanat seçmenlerin narsisizm puan ortalamalarının sol kanat'a göre anlamlı düzeyde yüksek çıktığını göstermektedir. Dışa dönüklük ve gelişime açıklık kişilik özelliklerinin yanı sıra narsisizm ve psikopatinin de siyaset toplumsallaşma ile pozitif ve anlamlı yönde ilişkileri olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma

kapsamında ele alınan değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin az sayıda araştırmaya konu olduğu görülmüştür. Türkiye örneğinde daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Karmaşık ve çok bileşenli bir doğası olan siyasal davranışın kişilik ve siyasal toplumsallaşma düzeyi ile olan ilişkilerini ortaya koymak ve gençlerin siyasal tutumlarının oluşumundaki etkilerini ele almak önemlidir.

Anahtar Kelimeler : Siyasal Toplumsallaşma, Karanlık Üçlü, Beş Faktörlü Kişilik, Siyasal Tutumlar.

YALNIZLIĞIN YORDAYICISI OLARAK OLUMLU ÇOCUKLUK YAŞANTILARI

Psikolojik Danışman Selami ÇİFTÇİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

Selamiciftci1@gmail.com -0009-0008-6849-8868

ÖZET

Bu çalışmanın amacı olumlu çocukluk yaşantılarının yalnızlık üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Çalışmaya yaşları 20 ile 44 arasında değişen (Ort.=22.65, SS=3.82), 189 kadın (%62.6) ve 112 erkek olmak üzere toplam 301 yetişkin katılmıştır. Çalışmada Yalnızlık (UCLA), Olumlu Çocukluk Yaşantıları (PCEs) Ölçekleri ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS24 ile analiz edilmiştir. Çalışmada doğrusal regresyon analizi ve bağımsız t-testi kullanılmıştır. Analiz sonuçları cinsiyet değişkenine göre kadınların yalnızlık düzeylerinin erkeklerinkinden anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermektedir. Öte yandan cinsiyet değişkenine göre olumlu çocukluk yaşantıları puanlarında anlamlı bir farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır. Basit regresyon analizine göre, olumlu çocukluk yaşantılarının yalnızlığı negatif yönde ve anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Sonuçlar, olumlu çocukluk yaşantılarının yalnızlığa karşı koruyucu bir faktör olduğunu ve çocukluk döneminde olumlu çocukluk yaşantılarının artmasına dönük çalışmalarının yapılması gerekliliğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Yalnızlık, Olumlu Çocukluk Yaşantıları, Genç Yetişkinler

YETİŞKİN BİREYLERDE BİLİMSEL ETİK DEĞERLER VE AHLAKİ OLGUNLUK

Doç. Dr. Süleyman BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, meb.suleyman@gmail.com,

0000-0001-9374-8808

Ezgi DURMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, kku.grupbir@gmail.com

0009-0009-2599-5255

ÖZET

Bilimsel Etik, bilimsel araştırmaların ve çalışmaların, toplumsal ve bireysel değerlere uygun şekilde, dürüstlük, adalet ve sorumluluk ilkelerine dayanarak yapılmasını sağlayan bir etik disiplindir. Bu alan, bilim insanlarının araştırmalarını yaparken, bulguları paylaşırken ve bilimsel iş birlikleri kurarken uyulması gereken etik kuralları belirlemektedir. Ahlak ise, toplumun kabul ettiği normlar ve değerler doğrultusunda bireylerin davranışlarını biçimlendirmektedir. Etik bu normların temellerini oluşturmakta ve daha evrensel bir çerçeve sunmaktadır. Bu çalışmada, yetişkin bireylerin bilimsel etik anlayışları ve ahlaki olgunluk düzeyleri çeşitli değişkenler (yaş, cinsiyet, gelir düzeyi, ebeveyn eğitim düzeyi ve ebeveyn tutumları) açısından incelenmiştir. Bu araştırmanın yöntemi olarak, ilişkisel tarama modeli ve nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcı olarak çeşitli yaşlarda 134 kadın, 66 erkek olmak üzere toplam 200 yetişkin yer almıştır. Araştırmanın verilerini temin etmek üzere Bilimsel Etik Ölçeği ve Ahlakî Olgunluk Ölçeği olmak üzere iki farklı ölçek katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmada ulaşılan bulgulara göre; cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, anne babanın eğitim düzeyi açısından yetişkinlerin hem ahlaki olgunluk hem de bilimsel etik değerler puanlarında anlamlı düzeyde farklılık olduğu; ancak, anne baba tutumu açısından yetişkinlerin hem ahlaki olgunluk hem de bilimsel etik değerler puanlarında anlamlı farklılık olmadığı; ayrıca, yetişkinlerin Ahlakî Olgunluk Ölçeği ile Bilimsel Etik Ölçeği puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Etik Değerler, Ahlakî Olgunluk, Yetişkin Bireyler

SCIENTIFIC ETHICAL VALUES AND MORAL MATURITY CONCERNING ADULTS

Assoc. Prof. Dr. Süleyman BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fak., meb.suleyman@gmail.com,

0000-0001-9374-8808

Ezgi DURMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, kku.grupbir@gmail.com

0009-0009-2599-5255

ABSTRACT

Scientific Ethics is an ethical discipline that ensures that scientific research and studies are conducted in accordance with social and individual values, based on the principles of honesty, justice, and responsibility. This field determines the ethical rules that scientists must follow when conducting their research, sharing their findings, and establishing scientific collaborations. Morality, on the other hand, shapes the behavior of individuals in line with the norms and values accepted by society. Ethics form the foundations of these norms and provide a more universal framework. In this study, the scientific ethical understanding and moral maturity levels of adult individuals were examined in terms of various variables (age, gender, income level, parental education level, and parental attitudes). The relational screening model and quantitative research method were used as the methods of this research. A total of 200 adult individuals, 134 female and 66 male, from various ages participated in the research. Two different scales, the Scientific Ethics Scale and the Moral Maturity Scale, were applied to the participants in order to obtain the data of the research. According to the findings of the research; it is understood that there are significant differences in both moral maturity and scientific ethical values scores of adults in terms of gender, age, income level, and education level of parents; however, there is no significant difference in both moral maturity and scientific ethical values scores of adults in terms of parental attitude; moreover, there is a positive and significant relationship between the Moral Maturity Scale and Scientific Ethics Scale scores of adults.

Keywords: Scientific Ethical Values, Moral Maturity, Adult Individuals

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BİLİMSEL ETİK DUYARLILIK VE ETİK EĞİLİMLER

Doç. Dr. Süleyman BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, meb.suleyman@gmail.com,
0000-0001-9374-8808

Aysel CAYMAZ

Kırıkkale Üniversitesi, kku.grupbir@gmail.com
0009-0003-7473-0372

ÖZET

Bilimsel Etik, bilim insanlarının araştırmalarını yaparken uyulması gereken etik kuralları belirlemektedir. Diğer taraftan, etik değerlere yatkınlık durumu, bireylerin etik kararlar alırken ahlaki değerleri ne kadar önemseydiğini ifade eder. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin bilimsel duyarlılığı ve etik eğilim düzeyleri çeşitli değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir düzeyi, ebeveyn eğitim düzeyi ve ebeveyn tutumları) açısından incelenmiştir. Bu araştırmanın yöntemi olarak, ilişkisel tarama modeli ve nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcı olarak çeşitli üniversitelerden 107 kadın, 93 erkek olmak üzere toplam 200 üniversite öğrencisi yer almıştır. Araştırma için gerekli verileri toplamak üzere Bilimsel Etik Duyarlılığı Ölçeği ve Etik Eğilim Ölçeği katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmada ulaşılan bulgulara göre cinsiyet ve yaş değişkenlere açısından üniversite öğrencilerinin bilimsel duyarlılığında ve etik eğilim düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğu; ancak, ebeveyn eğitim durumu, ebeveyn tutumu ve gelir düzeyi açısından anlamlı farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, verilerin korelasyon analizi sonucunda, üniversite öğrencilerinin bilimsel duyarlılığı ve etik eğilim düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Etik Duyarlılığı, Etik Değerler, Üniversite Öğrencileri

SCIENTIFIC ETHICAL SENSITIVITY AND PRONENESS TO ETHICAL VALUES
CONCERNING UNIVERSITY STUDENTS

Assoc. Prof. Dr. Süleyman BALCI

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fak., meb.suleyman@gmail.com,
0000-0001-9374-8808

Aysel CAYMAZ
Kırıkkale Üniversitesi, kku.grupbir@gmail.com
0009-0003-7473-0372

ABSTRACT

Scientific Ethics determines the ethical rules that scientists must follow when conducting their research. On the other hand, the predisposition to ethical values expresses how much individuals care about moral values when making ethical decisions. In this study, the scientific ethical sensitivity and predisposition to ethical values levels of university students were examined in terms of various variables (age, gender, educational status, income level, parental education level, and parental attitudes). The relational screening model and quantitative research method were used as the methods of this research. A total of 200 university students, 107 female and 93 male, from various universities participated in the study. In order to collect the necessary data for the research, the Scientific Ethical Sensitivity Scale and the Predisposition to Ethical Values Scale were applied to the participants. According to the findings of the research, it was found that there were significant differences in the scientific ethical sensitivity and predisposition to ethical values levels of university students in terms of gender and age variables; However, it was determined that there was no significant difference in terms of parental education status, parental attitude and income level. In addition, as a result of the correlation analysis of the data, it was determined that there was a positive significant relationship between the scientific ethical sensitivity of university students and their levels of predisposition to ethical values.

Keywords: Scientific Ethical Sensitivity, Ethical Values, University Students

ÖĞRETMEN ADAYLARININ OYUN VE EĞİTİM MATERYALİ KULLANIM DÜZEYLERİ

Doç.Dr. Nuri Can AKSOY

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Eğitim Enstitüsü Öğretim Elemanı

ncan.aksoy@hku.edu.tr - 0000-0001-6087-8884

Halime GÖREN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Eğitim Enstitüsü

halime.goren@std.hku.edu.tr - 0009-0001-5805-8155

ÖZET:

Oyun, yetenek geliştiren, kuralları olan eğlence gibi birçok anlamı kapsamaktadır. Oyunun enerji yakmak ya da tam aksine enerji sağlamak gibi birçok işlevi vardır. Bu nedenle oyun enerjinin doğru yerde doğru şekilde dışa vurmasını sağlar. Dikkat süresinin giderek kısaldığı günümüzde eğitimin her alanında oyun, öğrenciyi aktif kılmaktadır. Bu nedenle geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının oyun ve eğitim materyali olarak oyuna bakış açıları önem arz etmektedir. Bu araştırmada öğretmen adaylarının oyun ve oyunun bir eğitim materyali olarak kullanım düzeylerini incelemek amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmada veriler uygun örnekleme yöntemiyle toplanacaktır. Araştırmanın örneklemini Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinden gönüllü katılım gösterecekler oluşturacaktır. Çalışmanın verileri ‘Oyun ve Eğitim Materyali Kullanım Ölçeği’ kullanılarak toplanacaktır. Çalışmanın veri analizi devam etmektedir. Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilecektir. Verilerin analizinde verilerin dağılımına göre parametrik ve non-parametrik testler ile betimleyici istatistikler kullanılacaktır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının oyun ve oyunun bir eğitim materyali kullanım düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: oyun, eğitim materyali, öğretmen adayları

PRE-SERVICE TEACHERS’LEVEL OF USE OF GAMES AND EDUCATIONAL MATERIALS

Assoc.Dr. Nuri Can AKSOY

Hasan Kalyoncu University Institute of Education

ncan.aksoy@hku.edu.tr - 0000-0001-6087-8884

Halime GÖREN

Hasan Kalyoncu University Institute of Education

halime.goren@std.hku.edu.tr - 0009-0001-5805-8155

SUMMARY

The game covers many meanings such as skill development, entertainment with rules. The game has many functions such as burning energy or, on the contrary, providing energy. For this reason, the game allows the energy to be expressed in the right way in the right place. Today, when the attention span is getting shorter and shorter, the game makes the student active in every field of education. For this reason, the perspectives of prospective teachers, who are the teachers of the future, on games and games as educational materials are important. In this study, it was aimed to examine the levels of pre-service teachers' use of games and games as an educational material. In the research, which is carried out with the survey model, one of the quantitative research methods, the data will be collected by appropriate sampling method. The sample of the study will consist of students from Hasan Kalyoncu University and Gaziantep University Faculty of Education who will participate voluntarily. The data of the study will be collected using the 'Game and Educational Material Use Scale'. Data analysis of the study is ongoing. The data obtained will be analysed with SPSS programme. In the analysis of the data, parametric and non-parametric tests and descriptive statistics will be used according to the distribution of the data. As a result of the research, the levels of pre-service teachers' use of games and games as an educational material will be analysed in terms of various variables.

Keywords: game, educational material, pre-service teachers

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖRNEK PROGRAM TASARISI

Dr. Serkan ÇİFTÇİ

MEB, Yusuf Gökçenay Bilim ve Sanat Merkezi

serkanciftci65@gmail.com

ORCID NO: 0000-0003-0949-1267

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitiminde İngilizce öğretimine yönelik örnek program tasarısına yönelik öğretmen algılarının incelenmesi için yapılan bir fenomenoloji çalışmasıdır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ile içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların net olarak tanımlanmadığı, birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir. Araştırmanın çalışma grubunu Van ilinde MEB'e bağlı okul öncesi kurumlarında görev yapan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen, 30 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, uzman görüşleri alınarak hazırlanan ve ön uygulaması yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formu, araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgilerine ilişkin soruların yanında açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilerek veriler elde edilmiştir. Çalışma sonunda İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak, okul öncesi öğretmen eğitiminde İngilizce eğitiminin kesinlikle olması, öğretmenlerin dil yeterlilikleri ile donatılmış olması, okul öncesi İngilizce öğretmenlerinin eğitimlerinin farklı olması, öğretmen adayları için okul öncesi öğretmenliği lisans programında yabancı dil öğretimine yönelik derslerin amaçları, içeriği ve öğrenme çıktılarının farklı olması gerekliliği sonuçları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, okul öncesi öğretmenliği lisans programında okul öncesinde yabancı dil olarak İngilizce öğretimine yönelik geliştirilecek derslerin öğrenme-öğretme süreci ve ölçme değerlendirilmesinin de farklı ele alınması katılımcı öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Çalışmaya katılan İngilizce öğretmenleri, okul öncesi öğretmenliği lisans programındaki öğretmen adayları için yabancı dil öğretimine yönelik geliştirilecek derslerin etkinlik odaklı ve öğrenenleri fiziksel aktiviteye dâhil edecek yaş gruplarına uygun etkinliklerden olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenliği

lisans programında İngilizce öğretime yönelik ders ve etkinliklerin olması hem öğretmenlerin daha donanımlı hale gelmesi hem de çağın zorunlu gerekliliği haline gelmiş yabancı dil öğrenimi konusunda erken çocukluk döneminin verimli kullanılmasının oldukça önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: En Az 3 Anahtar Kelime yazılması gerekmektedir.

SAMPLE CURRICULUM DESIGN FOR ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN PRESCHOOL TEACHER TRAINING

ABSTRACT

The purpose of this research is a phenomenological study to examine teachers' perceptions about the sample curriculum design for teaching English in preschool education in preschool education institutions affiliated to the Ministry of National Education. Case study design, one of the qualitative research designs, was used in the study. Case study is a research method that studies a current phenomenon within its real life framework, where the boundaries between the phenomenon and the context in which it is located are not clearly defined, and where multiple sources of evidence or data are available. The study group of the research consists of 30 English teachers working in preschool institutions affiliated to the Ministry of National Education in Van province, who were determined by criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. The data were collected using a semi-structured interview form, which was prepared by taking expert opinions and pre-applied. The interview form consists of open-ended questions as well as questions about the demographic information of the participants. The data obtained were analysed through descriptive analysis. At the end of the study, based on the opinions of English teachers, it was concluded that English language education should definitely be included in preschool teacher education, teachers should be equipped with language competencies, the education of preschool English teachers should be different, and the aims, content and learning outcomes of the courses for foreign language teaching in the preschool teaching undergraduate programme should be different for prospective teachers. In addition, the participant teachers stated that the learning-teaching process and assessment and evaluation of the courses to be developed for teaching English as a foreign language in preschool teaching undergraduate programme should be handled differently. The English teachers who participated in the study stated that the courses to be developed for teaching English as a foreign language for pre-service teachers in the preschool teaching undergraduate programme should be activity-oriented and should include activities suitable for age groups that involve learners in physical activity. It was concluded that it is very important to have courses

and activities for English language teaching in the preschool teaching undergraduate programme both to make teachers better equipped and to use the early childhood period efficiently in foreign language learning, which has become a compulsory requirement of the age.

Keywords: Pre-school teacher education, English language teaching, curriculum design, teacher opinions

ÇOCUK EDEBİYATINDA AKRAN ZORBALIĞI TEMASININ ELE ALINIŞ BİÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Elif AKTAŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi/Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD,
elif.aktas@alanya.edu.tr- ORCID ID: 0000-0001-5573-2274

ÖZET

Kurgusal nitelikli çocuk edebiyatı eserleri aracılığıyla öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmanın ve birtakım değerler iletenin yanında temel dil becerilerini geliştirmek de amaçlanmaktadır. Bununla birlikte çocuk edebiyatı eserleri, öğrencilere aynı zamanda çeşitli yaşam sorunları hakkında farkındalık kazandırmak ve bu becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Akran zorbalığı da son dönemlerde okul çağı çocukları için önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, kurgusal nitelikli çocuk kitaplarında özellikle okul döneminde pek çok çocuğun yüz yüze kaldığı bir sorun olan akran zorbalığı temasının ele alınış biçimini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada incelenen doküman ise Anıl Basılı'ya ait Nohut Adam adlı kitaptır. Nitel bir desene sahip olan araştırmada, doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; toplanan verinin analizi için uygun hâle getirilmesi, verinin kodlanması ve kategorilere ayrılmasını içeren bütüncül bir analiz yöntemidir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında ise kod ve kategori belirleme işlemi, iki bağımsız araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları; incelenen kitaplarda akran zorbalığı kapsamında sözlü ve fiziksel şiddet türlerine rastlandığı ve zorbalığa maruz kalan kahramanların bunu çözmek için birtakım eylemlerde bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca söz konusu kitap, akran zorbalığının kahramanın ruhunda açtığı tahribat açısından da ele alınmış ve incelenmiştir. Çocuk kitaplarında akran zorbalığı teması ele alınırken kahramanın bu sorunları çözüm biçimi üzerinde de dikkatle durulmalı ve bu noktada örnek davranış kalıpları sunularak çocuğun sorun çözme becerilerine katkıda bulunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, çocuk edebiyatı, akran zorbalığı, çocuk kitabı, Nohut Adam.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ İŞLEVLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Elif AKTAŞ

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi/Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD,
elif.aktas@alanya.edu.tr- ORCID ID: 0000-0001-5573-2274

ÖZET

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmeye odaklanmaktadır. Bunun için eğitim-öğretim sürecinde hazırlık etkinlikleri büyük önem taşır. Hazırlık çalışmaları, dersin başlangıcında öğrencilerin işlenen metne ve dil yapılarına ilişkin farkındalık ve hazırbulunuşluk düzeylerini artırmayı amaçlar. Hazırlık çalışmalarına yeterince önem verilmemesi, öğrenenlerin öğrenme motivasyonlarını ve akademik başarılarını olumsuz etkileyebilmektedir. Çünkü hazırlık çalışmaları işlenecek metinle ve üniteyle ilgili anlamsal ipuçları sunmayı, anlamı bilinmeyen kelimeleri sıralamayı veya dil bilgisi konuları hakkında bilgi vermeyi amaçlar. Bu nedenle ders kitaplarında hazırlık çalışmalarına önem verilmelidir. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki hazırlık çalışması etkinliklerini incelemek ve sınıflandırmaktır. Bu amaçla incelenen doküman, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe B2 seviyesi ders kitabıdır. Bu bağlamda ilgili kitaptaki altı üniteden toplam on sekiz metne yönelik hazırlık çalışmaları incelenmiştir. Nitel bir desene sahip olan araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman inceleme yöntemi ile elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, toplanan verinin analizi için uygun hâle getirilmesi, verinin kodlanması ve kategorilere ayrılmasını içeren bütüncül bir analiz yöntemidir. Araştırmanın sonuçları; incelenen ders kitabındaki hazırlık çalışmalarının öğrencilerin metne hazırlanmasını, dil yapıları ile ilgili farkındalık kazanmasını, çeşitli fotoğraf ve görsellerle metnin konusunu fark etmesini sağlamaya yönelik etkinliklerden oluştuğu, genellikle açık uçlu sorular ve kelime listesi biçiminde verildiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, hazırlık çalışması, ders kitabı.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TARİHİ HİKÂYENİN KULLANIMI

Prof.Dr.Baykal BİÇER ¹, Yüksek Lisans Öğrencisi, Beyza Nur SİĞİRCİ ²

¹ Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
baykal.bicer@dpu.edu.tr- 0000-0003-1494-6975

² Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
beyza.sigirci0@ogr.dpu.edu.tr- 0009-0005-4284-0117

Özet

Sosyal Bilgiler, öğrencileri toplum hayatına yetiştiren temel bir derstir. Öğrenciler toplumun yaşadığı tarihi olayları somut olarak göremedikleri için tarihi olayları anlamakta zorluk çekmektedir. Bu zorluğun giderilmesi adına Sosyal Bilgiler dersinde kalıcı öğrenmeyi sağlamak için tarih konularında öğrencilerin ilgisini ve merakını geçmişe yönltecek yöntemler ve teknikler kullanılmalıdır. Tarihi hikaye bu yöntemlerden birisidir ‘Tarihi hikaye’ geçmişte yaşanmış ya da yaşanma ihtimali olan yer, zaman, karakter ve olayları gerçek tarihte bir anı veya zaman parçası olarak anlatan hikayelerden oluşmaktadır. Disiplinler arası bir karakter taşıyan Sosyal bilgiler dersinde bolca tarih konularının olması, bu konuların düz ve sade şekilde anlatılması öğrencilerin dersten sıkılmalarına sebep olmaktadır. Tarih ile ilgili hikayeler, bütün olarak “değer öğretimi”, parça olarak ise “ahlak eğitimi” ne yardımcı olmaktadır. Böylelikle tarihi olaylar öğrencilerin zihinlerinde canlanması ve tarihsel empati kurma yeteneğinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere daha kalıcı ve eğlenceli öğretimin sağlanması için özellikle tarih konularının öğretiminde edebi ürünlerden biri olan Tarihi hikâyelerden faydalanılabilir. Bu kapsamda araştırmanın amacı ortaokulda 7. sınıf öğrencilerinin Sosyal bilgiler dersinin konularını öğrenmelerinde tarihi hikâyenin kullanılmasının öğretime etkisini ortaya koymaktır. Bu çalışma 2024-2025 eğitim-öğretim yılı 1. döneminde Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı Gölcük ilçesinde bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 7. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırma grubuna ders başarıları birbirine denk olan 19 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri, 5 seçenekli 11 maddeden oluşan öntest-sontest kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonucunda toplanan bulgulara göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde tarihi hikâye kullanımına ilişkin görüşlerinde yapılan uygulama sonucunda ortalama ve toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelime: Tarihi hikaye, Sosyal bilgiler dersi, Tarih konuları

DEPREMİN ÇOCUK ALGISINA ETKİLERİ: TUNCELİ'DEKİ OKUL ÖNCESİ 5-6 YAŞ GRUBU ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI

Dr. Öğr Üyesi Gülsüm HOŞ¹, Doç. Dr. Hatice ÇOBAN KENEŞ², Arkeolog Evun Sevgi OKUMUŞ³

¹Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü,
ghos@munzur.edu.tr- 0000-0002-5335-6778

²Munzur Üniversitesi, İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım,
haticekenes@munzur.edu.tr- 0000-0002-7329-7584

³Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü,
evunster@gmail.com- 0009-0007-8636-9384

ÖZET

Doğal afetler, insan yaşamında derin izler bırakan olaylardır. Etkileri azaltılabilen afetlerden biri olan depremler de bireylerde hem fiziksel hem de psikolojik hasarlara yol açabilmektedir. Bu tür hasarlar, özellikle güvenlik ihtiyacı daha yüksek olan çocuklarda sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak yaşamlarının neredeyse tamamını etkisi altına alabilecek etkiler bırakabilmektedir. Evrensel olarak 0-18 yaş arası bireyler çocuk olarak kabul edilse de yaş gruplarına (0-6, 7-12, 13-18), deneyim düzeylerine ve çevresel faktörlere bağlı olarak çocukların deprem algısı farklılık gösterebilmektedir. Özellikle küçük yaşta çocuklar, depremi çevrelerindeki ani bir sarsıntı olarak algılayarak, daha büyük çocuklar olayın daha karmaşık yönlerini kavrayabilmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın temel amacı, okul öncesi dönemdeki 5-6 yaş grubundaki çocukların depreme yönelik algılarını anlamak ve bu çocukların depremleri nasıl kavradıklarını incelemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Çalışma grubunu, Tunceli il merkezindeki resmi veya özel statüdeki okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören 5-6 yaş grubundan toplam 15 çocuk oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak seçilmiştir. Veri toplama sürecinde, “genel bilgi formu” ve çocuklara yönelik araştırmacılar tarafından oluşturulmuş “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır. Çocuklarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda “Çocuk ve Deprem Algısı” başlığı altında; (a) çocukların deprem tanımı, (b) korku ve güvenlik endişeleri, (c) aileye duyulan ihtiyaç ve korunma gereksinimi ve (d) eğitim ve öğrenme ihtiyaçları olmak üzere dört ana tema belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, ilgili literatür doğrultusunda tartışılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 5-6 yaş çocuklar, deprem algısı, Tunceli, okul öncesi eğitim, afet psikolojisi

THE EFFECTS OF EARTHQUAKES ON CHILDREN'S PERCEPTIONS: A CASE STUDY ON 5-6-YEAR-OLDS IN PRESCHOOL EDUCATION IN TUNCELİ

Assistant Professor Gülsüm HOŞ¹, ²Associate Professor Hatice ÇOBAN KENEŞ²,
Archaeologist Evun Sevgi OKUMUŞ³

¹, Munzur University, Faculty of Health Science, Department of Child Development,
ghos@munzur.edu.tr, 0000-0002-5335-6778

, Munzur University, Faculty of Communication Public Relations and Promotion,
haticekenes@munzur.edu.tr, 0000-0002-7329-7584

³, Ankara University Faculty of Language, History and Geography, Department of
Archaeology, evunster@gmail.com, 0009-0007-8636-9384

ABSTRACT

Natural disasters are events that deeply affect human life. Earthquakes, as a natural disaster with consequences that can be mitigated, can cause both physical and psychological damage to individuals. These damages are particularly concerning for children, who have a much higher need for security compared to adults, and earthquakes can leave deep, lasting effects on them, shaking them to the core. Children's perception of earthquakes varies based on their age, level of experience, and environmental factors. Younger children may only perceive an earthquake as a sudden shaking around them, while older children can understand the more complex aspects of the event. Based on this information, the main aim of the study is to understand the effects of earthquakes on children aged 5-6 in preschool education and to explore how they perceive this challenging event. The research model used in the study is a case study design. The study group consists of 15 children aged 5-6, enrolled in either public or private preschool institutions affiliated with the Ministry of National Education in the city center of Tunceli. Participants were selected using a purposive sampling method, specifically the criterion sampling technique. In the study, data collection tools include a "general information form" and a "semi-structured interview form" developed by the researchers for the children. The data obtained from the semi-structured interviews with the children were analyzed descriptively. The results of the research revealed four themes under the category "Child and Earthquake Perception": (a) children's definition of earthquakes, (b) fear and security concerns, (c) the need for family and protection, and (d) the need for education and learning. The findings were discussed and interpreted in light of the relevant literature.

Keywords: Children aged 5-6, earthquake perception, Tunceli, early childhood education, disaster psychology

RESİMLİ ÖYKÜ KİTAPLARINDA ZİHİN KURAMI

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm HOŞ¹

¹Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü,
ghos@munzur.edu.tr- 0000-0002-5335-6778

ÖZET

Edebiyat duygu ve düşüncelerimizi karşımızdakine anlatabilmek için kullandığımız bir araç niteliğindedir. Bu araç, okul öncesi dönem çocuk edebiyatında resimli öykü kitapları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde, çocuğu kitaba çeken ilk uyaran kitabın görsel dünyası, çocuğa kitabı sevdiren temel öğenin de kitabın görsel değeri olduğu pek çok bilim insanı tarafından dile getirilmiştir. Çocuk buluştuğu kitaplardaki resimlerin tanıklığında kendince anlamlar çıkarmakta, yaşama ilişkin ilk kazanımlarını görsel uyaranların tanıklığında gerçekleştirmektedir. Bu noktada, çocuk için kitaplardaki görsel öğelerin niteliği önem taşımaktadır. Bu bağlamda mevcut çalışma, okul öncesi dönem çocuk edebiyatında resimli öykü kitaplarının çocukların zihinsel, bilişsel ve duygusal gelişimine etkilerini ve bu etkilerin zihin kuramı ile olan ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada veri toplama süreci, literatür taraması ve doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çocuk edebiyatı ve zihin kuramı üzerine yapılan önceki çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiş, resimli öykü kitaplarının çocukların gelişim süreçlerindeki rollerine dair yazılı ve görsel materyaller analiz edilmiştir. Bu kapsamda, ulusal ve uluslararası akademik makaleler, kitaplar ve çocuk edebiyatı eserleri veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın temellendirilmesi için eğitim, psikoloji ve edebiyat alanındaki disiplinler arası bir yaklaşımla hareket edilmiştir. Elde edilen bulgular, resimli öykülerin çocukların zihin kuramı çerçevesinde anlam oluşturma süreçlerine nasıl katkıda bulunduğunu göstermek ve bu alandaki durumu değerlendirmek amacıyla kategorize edilmiştir. Bulgular, duygusal, bilişsel ve sosyal gelişim alanlarında gruplandırılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Resimli öykü kitapları, zihin kuramı, okul öncesi dönem çocukları

THEORY OF MIND IN PICTURE STORYBOOKS

Assistant Professor Gülsüm HOŞ¹

¹, Munzur University, Faculty of Health Science, Department of Child Development,
ghos@munzur.edu.tr, 0000-0002-5335-6778

ABSTRACT

Literature serves as a tool for expressing our emotions and thoughts to others. In preschool children's literature, this tool is often represented by picture storybooks. In this period, the visual appeal of a book is the first stimulus that draws a child to it, and many researchers have emphasized that the main element that makes a child love a book is its visual value. Through the illustrations in the books they encounter, children derive their own meanings and gain their initial understanding of life with the aid of visual stimuli. At this point, the quality of the visual elements in books holds great importance for the child. This study aims to examine the effects of picture storybooks in preschool children's literature on children's mental, cognitive, and emotional development, as well as their relationship with the theory of mind. The data collection process was carried out using literature review and document analysis methods. Previous studies on children's literature and the theory of mind were analyzed in detail, and written and visual materials regarding the role of picture storybooks in children's developmental processes were reviewed. In this context, national and international academic articles, books, and children's literature works were utilized as data sources. The study was grounded in an interdisciplinary approach, drawing from the fields of education, psychology, and literature. The findings were categorized to demonstrate how picture storybooks contribute to meaning-making processes within the framework of the theory of mind and to evaluate the state of the field. These findings were grouped and interpreted under emotional, cognitive, and social development domains.

Keywords: Picture storybooks, theory of mind, preschool children

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLERDEKİ ŞANS BAŞARISININ İNCELENMESİ

Dr. Emrah BÜYÜKATAK

Hacettepe Üniversitesi,

ebuyukatak2014@gmail.com - ORCID: 0000-0002-5341-5053

ÖZET

Geniş ölçekli testlerde yaygın olarak kullanılan çoktan seçmeli maddelerin puanlamasının bazı avantajlarının olduğu kadar bazı kusurlarının da bulunduğu daima göz önünde bulundurulması gereken bir konudur. Bu açıdan çoktan seçmeli testlerin ve içerisindeki maddelerin birçok sınırlılığı vardır. Bu sınırlılıklardan birisi de öğrencilerin tahminle puan kazanma şansı, başka bir ifadeyle şans başarısının bulunmasıdır. Çünkü şans başarısı testin geçerlik ve güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir. Bir cevaplayıcı yoklanmak istenen davranışa sahip olmadığı halde doğru cevabı tamamen şansla bulabilir. Doğru cevabın bilinmemesine rağmen, bazı seçeneklerin elenerek veya tamamen şansla doğru cevabın bulunarak puan kazanılması şans başarısıdır. Çoktan seçmeli testlerde her zaman önemli bir sakınca olarak görülen şans başarısından kurtulmak için yollar aranmaktadır. Bu kapsamda gözlenen puanlar içine karışan şans başarısını doğru tahmin etmek için çeşitli formüller geliştirilmiştir. Bu durumda amaç, madde ve test istatistiklerine karışmış bulunan şans puanlarını tahmin ederek, şans başarısının etkisini ortadan kaldırmaktır. Cevaplayıcı puanını şans hatasından arındırarak gerçeğe en yakın hesaplamalarda çoğunlukla Madde Tepki Kuramı modelleri kullanılmaktadır. Madde Tepki Kuramı, kişinin yeterlilik düzeyi ile verdiği yanıtlar arasında bir ilişki olduğunu varsayarak, bu ilişkiyi matematiksel bir fonksiyon ile açıklar. Bu sebeple Madde Tepki Kuramı modellerinde testteki her bir maddenin doğru yanıtlanma olasılığı, madde gücü, madde ayırt ediciliği ve şans başarısı dikkate alınarak hesaplanmaktadır. Bu çalışmanın amacı çoktan seçmeli testlerdeki şans başarısının incelenmesi ve şans başarısından arındırılarak yapılacak hesaplamalara yönelik kavramsal bir çerçeve oluşturmaktır. Bu amaçla Madde Tepki Kuramı modelleri açıklanarak, şans başarısı arasındaki ilişkiler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Çoktan Seçmeli Test, Şans Başarısı, Madde Tepki Kuramı.

ÇOCUKLARIN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN BAZI SOSYODEMOGRAFIK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Uzman, Elif Duygu KESKİN

Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Hatun Anaokulu,

elifduygudursun@gmail.com - 0009-0006-8926-6623

Prof. Dr. Zeliha YAZICI

Akdeniz Üniversitesi,

zyazici@akdeniz.edu.tr - 0000-0003-3640-5846

ÖZET

Duygu düzenleme becerileri, bilişsel, fizyolojik ve davranışsal süreçlerin bir bütün olarak etkileşimini içeren ve bireylerin yeni yaşantılara uyum sağlamasında kritik rol oynayan bir yetkinliktir. Araştırmalar, erken çocukluk döneminde duygu düzenleme becerisi gelişmiş olan çocukların; hazlarını erteleme, düşük saldırganlık düzeyi sergileme, sosyal uyum, olumlu akran ilişkileri kurma ve akademik yaşamda başarı elde etme gibi olumlu sosyal gelişim göstergeleri sergilediklerini ortaya koymaktadır. Buna karşılık, duygu düzenleme becerileri gelişmeyen çocuklarda saldırganlık gibi problem davranışların yüksek olduğu, erken akademik becerilerde de güçlük yaşandığı belirtilmektedir. Dolayısıyla duygu düzenleme becerilerinin erken yaşlarda geliştirilmesi, bireyin hem sosyal hem de akademik başarısında uzun vadeli etkiler yaratabileceğinden, bu alandaki çalışmaların önemi artmaktadır. Çocukların duygu düzenleme becerileri, yalnızca bireysel gelişimleri için değil aynı zamanda toplumsal uyum ve gelecekteki yaşam kaliteleri açısından da kritik bir rol oynamaktadır. Çocukların duygu düzenleme becerileri ile sosyodemografik değişkenler arasındaki ilişkilerin yeterince incelenmemiş olması bu alandaki araştırma ihtiyacını artırmaktadır. Bu bağlamda çalışmada 4-6 yaş arasında okul öncesi eğitime devam eden çocuklarda duygu düzenleme becerilerinin kazanılmasında etkili olan sosyodemografik faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubuna okul öncesi eğitime devam eden 226 çocuk ve bu çocukların ebeveynleri (N=452) dahil edilmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek için Duygu Düzenleme Ölçeği, sosyodemografik değişkenlerin belirlenmesi için de Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise çocukların duygu düzenleme becerileri sosyodemografik değişkenler açısından incelendiğinde; cinsiyet, doğum sırası, anne olma yaşı, anne öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Anne yaşı, baba yaşı, kardeş sayısı, baba öğrenim durumu değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler : Duygu düzenleme, duygu düzenleme becerisi, okul öncesi eğitim

EXAMINATION OF CHILDREN'S EMOTION REGULATION IN TERMS OF SEVERAL SOCIODEMOGRAPHIC VARIABLES

Master of Science, Elif Duygu KESKİN

Ministry of National Education, Devlet Hatun Anaokulu,
elifduygudursun@gmail.com - 0009-0006-8926-6623

Prof. Dr. Zeliha YAZICI

Akdeniz University,
zyazici@akdeniz.edu.tr - 0000-0003-3640-5846

ABSTRACT

Emotion regulation is a competence that involves the interaction of cognitive, physiological and behavioral processes as a whole and plays a critical role in individuals' adaptation to new experiences. Research has shown that children with well emotion regulation in early childhood exhibit positive social development indicators such as delaying gratification, exhibiting low levels of aggression, social adaptation, establishing positive peer relationships and achieving success in academic life. In contrast, it has been stated that children with emotional dysregulation have high levels of problem behaviors such as aggression and have difficulty in early academic skills. Therefore, since developing emotion regulation at an early age can have long-term effects on both the individual's social and academic success, the importance of studies in this area increasing.

Children's emotion regulation play a critical role not only in their individual development but also in terms of social adaptation and future quality of life. In this context, the aim of the study was to determine the sociodemographic factors that are effective in the acquisition of emotion regulation in children who continue preschool education between the ages of 4-6. The sample included 226 children attending pre-school education and their parents (N=452). The Emotion Regulation Scale was used to assess the children's emotion regulation skills, and the Personal Information Form was used to determine sociodemographic variables. Descriptive statistics, t-tests and ANOVA analyses were used in the analysis of the data.

As a result of the study, when the children's emotion regulation skills were examined in terms of sociodemographic variables, it was determined that there were significant differences according to the variables of gender, birth order, age at motherhood, and mother's education level. No significant differences were found according to the variables of mother's age, father's age, number of siblings, father's education level, and parents' employment status.

Keywords : Emotion regulation, emotion regulation skills, preschool education

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ PERSPEKTİFİNDEN KAMPÜS YAŞAMININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Öğr.Gör. Rabia ACEMİOĞLU ¹, Öğrt. Adem MÜLAZIMOĞLU ²

¹İğdır Üniversitesi, Tuzluca Meslek Yüksekokulu, rabia.acemioglu@igdir.edu.tr - 0000-0003-4369-2986

²Kahramanmaraş, Dumlupınar Şehit Haşim Yenigül Ortaokulu, adem.fenci@gmail.com, - 0000-0003-3128-1821

ÖZET

Üniversite yaşamı boyunca yoğun ders programları nedeniyle zaman ve maliyet kaygıları yaşayan öğrenciler, daha pratik beslenme alternatiflerine yönelme eğilimindedir. Bu bağlamda, kampüs ortamında sunulan yiyeceklerin özellikleri, sağlıklı beslenmeyi destekleme işlevini yerine getirme konusunda yetersiz kalabilmektedir. Ayrıca, yiyecek tercihleri üzerinde sosyal çevrenin ve arkadaş gruplarının etkisi, göz ardı edilemeyecek bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda, üniversite yaşamı boyunca beslenme alışkanlıklarında meydana gelen değişimler, bu değişimlerin sağlık üzerindeki potansiyel etkileri ve kampüs ortamının bu süreçteki rolü, üniversite öğrencilerinin perspektifinden incelenmiştir. Çalışmanın amacı, bu etkilerin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesidir.

Bu çalışma, üniversite yaşamının öğrencilerin beslenme alışkanlıklarına etkilerini anlamaya yönelik önemli bulgular sunmayı amaçlamakta ve nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji modeli ile desenlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen bir görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve analiz sonuçları tema, kod ve frekans tabloları ile görselleştirilmiştir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin beslenme davranışlarını şekillendiren önemli belirleyiciler; kampüs olanaklarının sınırlılığı, ekonomik yetersizlikler, zaman problemi ve sosyal etkileşimdeki aksamalar olarak sıralanmıştır. Yoğun ders programları ve sosyal aktiviteler nedeniyle öğrencilerin zaman problemi yaşadığı ve bu durumun sağlıklı beslenme alışkanlıklarını kısıtladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, ekonomik yetersizliklerin öğrencileri sağlıksız yiyeceklere yönlendirdiği de bir diğer önemli bulgudur. Katılımcılar, uygun fiyatlı sağlıklı yiyecek bulmakta zorlandıklarını ve bu nedenle sağlıksız alternatiflere yönelmek zorunda kaldıklarını ifade etmiştir. Beslenme davranışlarının sosyal aktiviteler bağlamında incelenmesi sonucunda ise, akran gruplarıyla dışarıda yemek yemenin sosyal bir etkinlik haline geldiği ve bunun genellikle sağlıksız beslenme alışkanlıklarına yol açtığı belirlenmiştir.

Bu bulgular, kampüs yaşamının öğrencilerin beslenme alışkanlıkları üzerinde olumsuz bir etki yarattığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler : Zaman yönetimi, sosyal aktivite, arkadaş, yiyecek, sağlıklı beslenme

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ EĞİTİMİNİN 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ⁶¹

Prof. Dr. Canan KOÇ

Yozgat Bozok Üniversitesi

canan.koc@yobu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-7205-1614

Aleyna DURASI

Yozgat Bozok Üniversitesi

durasialeyna6734@gmail.com- 0009-0006-7262-2505

Rümeysa ÇETİNKAYA

Yozgat Bozok Üniversitesi

rmysctnkl@gmail.com- 0009-0008-0284-1571

Şerife SARIKAVAK

Yozgat Bozok Üniversitesi

serifesrkvk@gmail.com- 0009-0006-5688-5727

Dilan CANTEKİN

Yozgat Bozok Üniversitesi

dilancantekin23@gmail.com- 0009-0002-0781-0578

ÖZET

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığı; eğitimden çalışma yaşamına, sağlıktan karar mekanizmalarına katılıma kadar yaşamın pek çok alanında etkili olmakta ve toplumun kalkınması önünde önemli bir engel oluşturmaktadır. Ayrıca kadına yönelik şiddetin artmasında da toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin rolü bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkeklerin, aile, eğitim, siyaset, çalışma gibi tüm toplumsal alanlarda, eşitsizlikler, kısıtlamalar olmaksızın, eşit erişim ve katılım sağlamalarını ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin

⁶¹ Bu araştırma, 2023 Birinci Dönem, TÜBİTAK-2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında desteklenmiştir.

sağlanması için bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi ve bu konuda duyarlılık kazandırılması önem taşımaktadır.

Bu çalışmada toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desene göre tasarlanmıştır. Araştırma Yozgat Merkezde bulunan bir ilkökulda iki 4. sınıfta gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda 14, kontrol grubunda 16 öğrenci bulunmaktadır. Deney grubunda öğrencilere Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Programı uygulanmıştır. Program altı hafta sürmüştür. Araştırma verileri Çocuklar için Kalıplaşmış Toplumsal Cinsiyet Tutumları Formu (ÇKTCTF) ve “Kadınlar ne yapar? Erkekler ne yapar?- Meslekler ve Roller” konulu resim çalışması ile toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde frekans ve yüzde kullanılmıştır. Resimlerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Resimler cinsiyet, meslekler ve roller açısından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, deney grubunda “Çocuklar için Kalıplaşmış Toplumsal Cinsiyet Tutumları Formu”na (ÇKTCTF) verilen yanıtlara göre, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında değişme olduğunu göstermektedir. Cinsiyet rollerine ilişkin olumlu değişme öğrencilerin yaptıkları resimlere de yansımaktadır. Sonuç olarak toplumsal cinsiyet rolleri ve kalıp yargıları değiştirmek için “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” eğitiminin etkili olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet rolleri, eşitlik, tutum, 4. sınıf öğrencileri

AFET BİLİNCİ DERSİNİ ALAN ÖĞRENCİLERİN DOĞAL AFETLERE YÖNELİK TUTUMLARININ VE ÖĞRENCİ TUTUMLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ⁶²

Yakup GÜRKAN

MEB Şehit Zekeriya Demirkaynak Ortaokulu

gurkanykp@gmail.com- ORCID ID: 0009-0001-7746-8029

Prof. Dr. Canan KOÇ

Yozgat Bozok Üniversitesi

canan.koc@yobu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-7205-1614

ÖZET

Bu araştırmada Seçmeli Afet Bilinci Dersini alan öğrencilerin doğal afetlere yönelik tutumlarının ve öğrenci tutumlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında ve çözümlenmesinde nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Araştırma 2023-2024 öğretim yılında Sivas İli Altınyayla İlçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini afet bilinci dersini alan 151 öğrenci ve dersi almayan 129 öğrenci, toplam 280 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada Yetişensoy (2022) tarafından geliştirilmiş olan “Ortaokul Öğrencileri Afet Bilinci Ölçeğinden” yararlanılmıştır. Nitel veriler, afet bilinci dersini okutan 10 öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Nicel verilerin çözümlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma, ANOVA ve t-testi gibi istatistiksel tekniklerinden yararlanılmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Verilerin analizi sonucunda öğrencilerin doğal afetlere karşı tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülürken, sınıf düzeylerine göre tutumlarının incelenmesinde ise sınıf seviyesi arttıkça tutum düzeylerinin farklılaşmakta olduğu görülmektedir. 7.sınıf öğrencilerinin 6. ve 5. sınıf öğrencilerine göre tutum düzeyleri daha yüksektir. Afet Bilinci dersi alan ve almayan öğrencilerin

⁶² Bu çalışma, Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans programına devam eden birinci yazar tarafından ikinci yazarın danışmanlığında gerçekleşen dönem projesinden üretilmiştir.

doğal afetlere yönelik tutum puanları arasındaki farka bakıldığında ise dersi alan öğrencilerin doğal afetlere karşı tutum puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmanın nitel bulgularına göre öğretmenler Afet Bilinci Dersini yararlı bulmaktadırlar. Öğretmenlerin çoğunluğu afet bilinci dersinin içeriğini yeterli bulurken bazı görüşlerde ise içeriğin yeterli olmadığı ve zenginleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğretmenler çoğunlukla seçmeli afet bilinci dersinin zorunlu dersler kapsamına alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Derse giren öğretmenlerin ortak görüşü ise yapılan tatbikatlar üzerinde daha çok çalışılması ve uygulamalı eğitimlere yer verilmesi gerektiği şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Afet Bilinci, Tutum

POPÜLER STRATEJİLER ÜZERİNDEN YEŞİL AKLAMA ÖRNEKLERİ

Doç. Dr. Selin BİTİRİM OKMEYDAN

Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi,

selin.bitirim.okmeydan@ege.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7996-2178

ÖZET

Tüketiciler arasında yaygınlaşan çevre odaklılık ve bunun sonucunda işletmelerden talep edilen çevresel duyarlılık, bu beklentileri karşılayamayan işletmeleri yeşil aklama faaliyetlerine yöneltmektedir. Çevresel sürdürülebilirlik hedeflerini engelleyerek uzun dönemde işletmelerin imaj ve itibar kaybına yol açan yeşil aklama uygulamaları, çağdaş pazarlamada oldukça yaygın şekilde karşımıza çıkmaktadır. Yeşil aklama, bir işletmenin çevreye duyarlı olmadığı hâlde kendini çok duyarlıymış gibi gösteren yanıltıcı stratejiler ile tüketicilerin çevre algısını manipüle eden uygulamaları ifade etmektedir. Tüketicileri yanıltan bu uygulamalarda birçok farklı strateji ve yöntem bir arada kullanılmaktadır. Havacılık devlerinden zincir içecek işletmelerine, lider e-ticaret ve moda markalarından bankalara kadar gündelik yaşama etki eden pek çok sektörde yeşil aklamanın izlerini görmek mümkündür. Farklı sektörlerden yeşil aklama örnekleri, bu durumun tüketicilerin çevresel beklentilerini istismar eden popüler stratejiler üzerinden küresel bir soruna dönüştüğünü ve çevresel sürdürülebilirliği tehdit ettiğini göstermektedir.

Literatür taramasına dayalı bu çalışmanın amacı, yeşil aklamanın popüler stratejilerini açığa çıkarmak ve bu stratejiler çerçevesinde farklı sektörlerden güncel yeşil aklama örneklerini tartışmaya açmaktır. Bu amaç doğrultusunda yeşil aklamanın yedi popüler stratejisine yer verilmekte ve bu stratejilerin, tüketicilerin algısını şekillendirip yeşil aklama yapmak için nasıl kullanıldığı çeşitli örnekler üzerinden incelenmektedir. Farklı sektörlerden literatüre girmiş yeşil aklama örnekleri, yedi popüler stratejiyi harmanlayan yeşil aklama uygulamalarının yaygınlığını ortaya koymakta ve markaların çevre dostu olma vaadiyle tüketicileri nasıl yanıltıp yeşil ile aldattığını gözler önüne sermektedir. Tüketicilerin, işletmelerin yeşil aklama uygulamalarına karşı tetikte olup çevresel iddiaların doğruluğunu sorgulayacak farkındalık geliştirmesi ve işletmelerin çevresel sürdürülebilirlik vaatlerini denetleyen mekanizmaların güçlendirilmesi çalışmanın odak noktası olarak ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Aklama, Yeşil Aklama Stratejileri, Çevresel Sürdürülebilirlik

PANDEMİDE İŞ YAŞAMININ DÖNÜŞÜMÜ: UZAKTAN ÇALIŞMANIN ETKİLERİ VE GELECEĞİ

Doç. Dr. Selin BİTİRİM OKMEYDAN

Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi,

selin.bitirim.okmeydan@ege.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7996-2178

ÖZET

Dünya genelinde bireylerin yaşamını, toplumsal ve ekonomik sistemleri derinden etkileyen COVID-19 pandemisi, birçok önemli değişime de yol açmıştır. Bu değişimlerin en çarpıcı olanlarından biri, iş yaşamındaki geleneksel modelleri dönüştüren uzaktan çalışma uygulamalarının yaygınlaşmasıdır. Pandemi sürecinde ve sonrasında birçok işletme, iş süreçlerini geleneksel fiziki ofis ortamlarının dışına taşıyarak uzaktan çalışma modeline geçmiş, çalışanlar ise bu esnek ve yenilikçi iş modeline uyum sağlamak zorunda kalmıştır. Bu yenilikçi ve esnek iş modeli, pandemi koşulları altında işletmelerin varlığını sürdürmek ve halk sağlığını tehdit eden virüs ile mücadele etmek için yaygın bir uygulama olarak benimsenmiştir. Ancak teknolojik altyapı ve dijital beceri eksiklikleri, iş süreçlerinin özel yaşama yayılması, işletmelerin dijital strateji yetersizlikleri ve çalışanların sosyal izolasyonu gibi çeşitli zorluklar ve sorunlar da gün yüzüne çıkmıştır. Buna rağmen pandeminin yol açtığı değişimlere hızlı yanıt vermek, maliyet tasarrufu, esneklik, yenilikçilik ve yaratıcılık gibi iş yaşamına etki eden olumlu yönlerinin de farkına varılmasıyla son yıllarda uzaktan çalışmanın geleceği tartışılmaya başlanmıştır. Günümüzde birçok işletme, iş yaşamındaki stratejilerini uzaktan çalışma modeli ile birleştirmekte ve bu modelin geleceğini şekillendirme potansiyeline sahip yatırımlara öncülük etmektedir.

Pandemide iş yaşamındaki dönüşümü uzaktan çalışma modeli üzerinden literatür taramasına dayandırarak hazırlanan bu çalışma, söz konusu modelin pandemi sürecindeki ve sonrasındaki etkilerine odaklanmayı ve modelin geleceğine ışık tutmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda uzaktan çalışmanın işletmeler ve çalışanlar üzerindeki etkileri konu edilmekte ve gelecekte iş yaşamındaki olası yansımalarına yer verilmektedir. Uzaktan çalışma uygulamalarının iş dünyasının geleceğini şekillendiren yenilikçi stratejilerle harmanlanacağına yönelik beklenti bu çalışmanın temel vurgusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, İş Yaşamı, Teknoloji, Uzaktan Çalışma

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ETHICAL VIOLATIONS IN JOURNALISM: CHALLENGES AND IMPLICATIONS

Associate Professor Dr. Önder DENİZ

Uşak University/ Faculty of Communication, Department of Journalism,

onder.deniz@usak.edu.tr - 0000-0003-4583-0713

Associate Professor Dr. Muhammet Kemal KARAMAN

Uşak University/ Faculty of Communication, Department of New Media and Communication

kemal.karaman@usak.edu.tr - 0000-0003-3238-6641

Summary

This study examines the ethical challenges arising from the use of artificial intelligence (AI) in journalism. As AI tools like automated content generation, deepfake technology, and algorithm-driven news curation become increasingly prevalent, significant concerns about their misuse and ethical implications have emerged. Key ethical violations include the dissemination of misinformation and disinformation through automated systems, a lack of transparency in AI-driven editorial decisions, and the erosion of accountability when AI replaces human oversight. Deepfake technology poses a particular threat by enabling the creation of manipulated content that undermines public trust in journalism. Furthermore, the over-reliance on algorithms for content curation risks reinforcing biases and creating echo chambers, limiting diverse perspectives in news dissemination.

This study highlights the urgent need for robust ethical frameworks and regulatory guidelines to govern AI's use in journalism. It emphasizes the importance of transparency, accountability, and human oversight to ensure AI tools align with journalistic values such as accuracy, fairness, and impartiality. Recommendations include developing AI literacy among journalists, integrating ethics into journalism education, and fostering cross-disciplinary collaboration to address these challenges effectively.

Keywords: Artificial intelligence, Ethical violations, Journalism ethics, Deepfake technology, Algorithmic transparency

NEW MEDIA, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, AND TRADITIONAL JOURNALISM: THE TRANSFORMATION OF JOURNALISTIC COMPETENCIES IN TURKEY

Associate Professor Dr. Muhammet Kemal KARAMAN

Uşak University/ Faculty of Communication, Department of New Media and Communication

kemal.karaman@usak.edu.tr - 0000-0003-3238-6641

Associate Professor Dr. Önder DENİZ

Uşak University/ Faculty of Communication, Department of Journalism,

onder.deniz@usak.edu.tr - 0000-0003-4583-0713

Summary

This study explores the impact of new media and artificial intelligence (AI) technologies on journalism, focusing on the transformation of professional competencies. The transition from traditional to digital journalism is analyzed, highlighting how AI-powered tools—such as news automation, data analytics, and content algorithms—have reshaped news production, verification, and distribution. Journalists now require skills like data analysis, algorithmic understanding, and AI collaboration, alongside addressing ethical concerns. The study emphasizes new competencies in data journalism, social media management, and media ethics while examining how Turkish journalism education adapts to these changes. It also discusses AI's ethical implications, algorithm transparency, and alignment with traditional journalistic values, offering recommendations for future curricula.

Keywords: New media, Artificial intelligence, Digital journalism, Professional competencies, Media transformation in Turkey

DİJİTAL DİPLOMASİ: DEVLETLERİN SİBER DİPLOMASİ FAALİYETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Serhat BEKAR

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi,

serhat.bekar@gop.edu.tr - 0000-0002-3322-4559

Öğr. Gör. Dr. Akın AY

Amasya Üniversitesi,

akin.ay@amasya.edu.tr - 0000-0002-5936-2722

ÖZET

Uluslararası ilişkiler, tarih boyunca teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir. Günümüzde ise bilişim teknolojilerindeki yenilikler, toplumların çeşitli alanlarında olduğu gibi, hükümetlerin işleyiş biçimlerini ve birbirleriyle kurdukları ilişkileri de önemli ölçüde şekillendirmektedir. Bu bağlamda, kamu diplomasisi kavramının bir uzantısı olarak ortaya çıkan dijital diplomasi, devletlerin yumuşak güç stratejileri içerisinde giderek daha merkezi bir konum kazanmaktadır. Dijital diplomasi, uluslararası kamuoyuna yönelik stratejik iletişimde etkili bir araç olarak görülmektedir. Dijital diplomasiyi uzantısı olarak görülen siber diplomasi, bu alanda daha özel bir önem taşımaktadır. Siber diplomasi, dijital teknolojilerin devletlerarası ilişkilerdeki etkisinin daha derinlemesine ele alındığı bir yaklaşımı temsil eder ve siber uzaydaki sorunların çözümüne odaklanmaktadır. İnternet yönetişimi, siber suçların önlenmesi, kritik altyapıların korunması, siber casuslukla mücadele ve sorumlu devlet davranışlarının teşvik edilmesi gibi konular, siber diplomasiyi kapsamını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, siber diplomasi dijital diplomasiyi sınırlarını genişleterek, uluslararası sistemdeki güvenlik, etik ve düzen tartışmalarını daha görünür hale getirmektedir. Hızla değişen ve gelişen teknolojik dinamikler, ülkeler arasındaki iletişim süreçlerini dönüştürmekte ve bu dönüşüm, dijital diplomasiye dayalı faaliyetlerin artmasına zemin hazırlamaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Çin ve İsrail'in "siber uzayda lider güç olma" hedefleri, bu ülkelerin siber güvenliği ulusal güvenlik stratejilerinin ayrılmaz bir unsuru olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, bu hedefler, siber uzayda devletlerarasındaki rekabetin geldiği aşamayı da gözler önüne sermektedir. Siber diplomasi, bu faaliyetlerin stratejik boyutunu derinleştirerek, devletlerarasında dijital platformlarda yaşanan iş birliği ve çatışmaların yönetilmesine katkı sağlamaktadır. Böylece, siber diplomasi, dijital diplomasiyi etkinliğini artıran ve uluslararası ilişkilerde yeni çözüm yolları sunan bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Dijital Diplomasi, Siber Diplomasi

ANDOR DİZİSİNİN JOSEPH CAMPBELL'İN MONOMİT KURAMI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Öğretim Görevlisi Dr. Elif Taşdemir Şanlı

Maltepe Üniversitesi,

elifsanli@maltepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-2054-1889

ÖZET

Yıldız Savaşları serisinin evreninde geçen, yapımcılığını Tony Gilroy'un, yönetmenliğini Toby Haynes, Ben Caron ve Susanna White'in üstlendiği ve 2022 yılında Disney Plus izleme platformunda 12 bölümden oluşan birinci sezonu yayınlanan *Andor* dizisi, Cassian Andor isimli karakterin İmparatorluk'a karşı İsyan hareketine katılımını anlatır. Dizinin ana olay örgüsüne göre İmparatorluk evreni ele geçirmiş ve tahakkümle yönetmektedir. Cassian Andor karakteri İmparatorluk'a karşı oluşturulan İsyan hareketine katılmasıyla çeşitli maceralar yaşar. Bu çalışmada *Andor* dizisinin olay örgüsü ve dizinin diğer karakterleri Joseph Campbell'in monomit kuramı bağlamında içerik analizi yapılarak incelenecektir. "*Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*" (1949) adlı çalışmasında Campbell, varolan tüm mitolojik anlatılarda kahramanın yolculuğunun izini sürerek kahramanın yolculuğuna yönelik tek bir arketipe ulaşmıştır. Kahramanın macerası "yola çıkış", "erginlenme" ve "dönüş" ile tamamlanır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada, kahramanın başına gelen söz konusu aşamalar *Andor* dizisinin baş kahramanı Cassian Andor ve dizinin ana olay örgüsü bağlamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Joseph Campbell, Andor, monomit

FİLM AFİŞLERİNDE MARKA YERLEŞTİRME UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Doç. Dr. Ömer AYDINLIOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, oaydinlioglu@cumhuriyet.edu.tr, ORCHID ID: 0000-0001-6718-4850

GSM:05445846844

Doç. Dr., BİRGÜL ALICI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, birgualici @yyu.edu.tr , ORCID ID: 0000-0002-6769-5105

GSM:05445728300

Film afişleri, film hakkında ön bilgiler verip izleyicinin dikkatini çekmeyi amaçlayan en önemli tanıtım ve pazarlama aracıdır. Sinema salonlarından gazetelere, internet sitelerinden televizyona, billboardlardan dergilere birçok iletişim platformunda karşımıza çıkan film afişleri, marka yerleştirme uygulamaları açısından da pratik bir çözüm sunmaktadır. Ancak şu an için dikkatin filminden çok markaya odaklanma tehlikesi, öne çıkarılacak unsurun farklı olması, gişe beklentisini etkileme durumu gibi çeşitli nedenlerle çok sık tercih edilmediği ifade edilebilir. Yine de teknolojik gelişimle birlikte film afişlerindeki marka yerleştirme uygulamaları hem kolaylık ve kalıcılık getirmesi, hem düşük maliyetli ve geniş kitlelere ulaşılabilirliği göz önüne alındığında gelecek vadeden yaratıcı reklam stratejileri arasında görülmektedir. Film afişlerinde yer alan markalara yönelik unsurların nasıl ve ne şekilde yer aldığını ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, literatürde konu ile ilgili yeterli sayıda çalışma olmaması ve öncü çalışmalardan biri olacak olması nedeniyle önem arz etmektedir. Söz konusu amaç doğrultusunda film afişlerindeki marka yerleştirme uygulamaları ise amaçsal örneklem tekniği ile seçilen Taşıyıcı 3 (2008), Görevimiz Tehlike 5 (2015), Top Gun: Maverick (2022) ve Hızlı ve Öfkeli 10 (2023) filmlerinin afişleri özelinde içerik çözümleme yöntemi ile analiz edilmiştir. Kavramsal çerçeve, yöntem, bulgular, sonuç ve öneriler şeklinde ilerleyen çalışma sonucundaki bulgular değerlendirildiğinde film afişlerinde açık marka yerleştirme uygulamalarından ziyade marka farkındalığı olan izler kitlenin algılayabileceği marka yerleştirme uygulamalarının yapıldığı bilgilerine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Film Afişi, Marka Yerleştirme, Taşıyıcı 3, Görevimiz Tehlike 5, Top Gun: Maverick, Hızlı ve Öfkeli 10.

STUDY ON BRAND PLACEMENT APPLICATIONS IN MOVIE POSTERS

Movie posters are the most important promotional and marketing tool that aims to provide preliminary information about the movie and attract the attention of the audience. Movie

posters, which we encounter in many communication platforms from movie theaters to newspapers, from websites to television, from billboards to magazines, also offer a practical solution in terms of brand placement applications. However, it can be stated that they are not preferred very often for various reasons such as the danger of focusing attention on the brand rather than the movie, the element to be highlighted being different, and the situation of affecting the box office expectation. Nevertheless, with technological developments, brand placement applications in movie posters are seen as promising creative advertising strategies considering both the convenience and permanence it brings, its low cost and its accessibility to a wide audience. This study, which aims to reveal how and in what way the elements related to brands in movie posters are included, is important because there are not enough studies on the subject in the literature and it will be one of the pioneering studies. In line with the purpose in question, brand placement practices on movie posters were analyzed using the content analysis method, specifically for the posters of the movies *Transporter 3* (2008), *Mission Impossible 5* (2015), *Top Gun: Maverick* (2022) and *Fast and Furious 10* (2023), which were selected using the purposive sampling technique. When the findings of the study, which proceeded in the form of conceptual framework, method, findings, conclusion and recommendations, were evaluated, it was found that brand placement practices that can be perceived by the audience with brand awareness were made in film posters rather than explicit brand placement practices.

Keywords: Movie Poster, Brand Placement, *Transporter 3*, *Mission Impossible 5*, *Top Gun: Maverick*, *Fast and Furious 10*.

DUTY OF LOYALTY IN BROKERAGE AND SOLE PROPRIETORSHIP AGREEMENTS

Asst. Prof. Dr. Hamide Merve GÜÇLÜ

Selcuk University, mervegunes00@hotmail.com, 0000-0003-1573-8449

SUMMARY

According to Article 520 of the Turkish Code of Obligations No. 6098; “A brokerage agreement is a contract whereby the broker undertakes to prepare or mediate the possibility of the conclusion of a contract between the parties and is entitled to remuneration in the event of the conclusion of such contract.” Although in the Former Code of Obligations No. 818, the term “crier” was used, the term “broker” was preferred in the new code in order to simplify the language of the law. In daily life, the term “intermediary” is also used to refer to a broker and a dealer. A brokerage agreement is a contract where the broker undertakes to act as an intermediary for the conclusion of the main contract in return for an agreed fee. Therefore, the brokerage agreement is a contract that imposes a debt on both parties. Namely; in the brokerage contract, the broker undertakes the obligation of loyalty and care, the obligation to inform and account to the business owner, and the obligation to fulfill the instructions of the business owner, while the business owner undertakes the obligation to pay fees and expenses.

The sole proprietorship agreement is a sui generis contract that has emerged within the framework of the principle of freedom of contract. Namely, the sole proprietorship agreement has similar features to the sale, agency, service and ordinary company agreements. However, the sole proprietorship agreement brings together elements that are not found in these agreements. Although it is a very common contract in practice, it is not regulated in the Code of Obligations. In a sole-selling contract, the producer undertakes to regularly send all or part of its products to the sole seller for a fee in order to sell them with monopoly rights in a certain region. In return, the sole dealer undertakes to endeavor to increase the circulation of these products by selling them on its own behalf and account.

In the sole proprietorship agreement, the sole dealer undertakes the obligations to purchase the products subject to the contract, to increase their release, to provide information and to protect the producer's interests, while the producer undertakes the obligations to deliver the products to the sole dealer regularly and not to sell them in the contract area by himself or through someone else.

In our study, the obligation of loyalty of the broker and the sole dealer will be analyzed comparatively.

Keywords: Brokerage Agreement, Sole Proprietorship Agreement, Duty of Loyalty

6413 SAYILI KANUN KAPSAMINDA ASKERİ KİMLİĞİN PAYLAŞILMASI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Oğuz ÇOBAN

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, oguzcobann@icloud.com – ORCID 0009-0005-4836-8087

ÖZET

6413 sayılı Kanun, Türkiye’de askeri personelin kimlik, görev veya faaliyet bilgilerini izinsiz olarak açıklamasını disiplinsizlik olarak düzenlemektedir. 12 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe giren bu kanun maddesi, askeri personelin kimlik veya görevine dair bilgilerin izinsiz paylaşımını yasal bir düzenleme altına almış ve askeri disiplinin korunması ile güvenliğin sağlanması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir. Daha önce bu tedbirler, askeri personel için emirler doğrultusunda uygulanırken artık yasa hükmü kapsamındadır.

Milli Savunma Bakanlığı tarafından yetki verilmedikçe, radyo, televizyon, internet, sosyal medya gibi tüm iletişim araçları aracılığıyla askeri bilgilerin paylaşımı yasaklanmıştır. Bakanlık tarafından veya Bakanlığın izniyle paylaşılan bu verilerin, kanun kapsamında disiplinsizlik sayılmayacağı anlaşılmaktadır. Getirilen bu hüküm, yalnızca veriyi paylaşan askeri personelin değil, diğer personelin güvenliğini de gözetmektedir. Örneğin, bir askerin kendi kimlik veya konum bilgilerini değil, diğer personelin bilgilerini içeren fotoğraf, video, ses kaydı gibi materyalleri paylaşması da bu kapsama dahildir. Kanunda belirtilen eylemler, hizmet yerini terk etmeme disiplinsizliği olarak değerlendirilmektedir.

6413 sayılı Kanun’un 14/4 maddesine göre, bir disiplin amiri, maiyetindeki personelin disiplinsizlik cezası gerektiren ihlalini tespit ederse, yetkisi çerçevesinde disiplin cezası verebilir veya personeli disiplin kuruluna sevk edebilir. Kanunun 12/5 maddesi ise, hizmet yerini terk etmeme cezasının esaslarını düzenlemektedir. Bu maddeye göre, personelin mesai bitiminde görev yerini terk etmeyip, resmi daire, kışla veya eğitim alanlarında kalması zorunludur. Ceza, disiplin kurulları tarafından dört ila on gün arasında uygulanabilir ve tatil günlerinde cezanın infazına ara verilir; günde bir saati geçmemek üzere ziyaretçi kabulü

mümkündür. Bu durumda, askeri kimliğini açığa çıkaran personelin alacağı hizmet yerini terk etmeme cezasının infazı da bu hüküm doğrultusunda uygulanır.

Sonuç olarak, 6413 sayılı Kanun, askeri kimlik ve görevlere dair bilgilerin paylaşılmasını disiplin suçu kapsamına alarak askeri güvenliğin korunmasında önemli bir yasal çerçeve oluşturmuştur. Bu düzenleme, izinsiz bilgi paylaşımının askeri disipline olumsuz etkilerini önlemeyi hedefleyerek, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kurumsal yapısını ve iç güvenliğini güçlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler : Türk Silahlı Kuvvetleri, Askeri Kimlik, Disiplin Kanunu, Hizmet Yerini Terk Etmeme, Sosyal Medya

CMK GENEL HÜKÜMLERİ UYARINCA İFA EDİLEN ARAMA KAPSAMINDA VERGİ KAÇAKÇILIĞI SUÇUNA İLİŞKİN ELDE EDİLEN DELİLLER

Osman Alp MORİLİPINAR

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

morilosman@gmail.com - ORCID ID: 0009-0000-7826-1524

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa UYANIK

Erciyes Üniversitesi, Hukuk Fakültesi

muyanik@erciyes.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5304-8767

ÖZET

Vergi kaçakçılığı suçlarında, mükellefe ait olan defter, kayıt ve belgeler üzerinde yapılacak incelemeler sonucunda önemli deliller elde edilebilmektedir. Bahse konu defter kayıt ve belgelerin elde edilebilmesi için ise, mükellef nezdinde arama ve el koyma işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu durum nedeniyle kanun koyucu, vergi kaçakçılığı suçlarının işlendiğine dair bir emare bulunması halinde idarenin talebi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından verilen arama kararı uyarınca mükellef nezdinde arama ve el koyma işleminin gerçekleştirilmesi için Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) belirli başlı düzenlemeler öngörmüştür. Söz konusu düzenleme, VUK'ta 142 ila 147'nci maddeleri arasında vergisel arama başlığı adı altında, vergi kaçakçılığı suçları açısından ceza muhakemesinde yer alan arama ve el koymanın bir karşılığı olarak kanun hükmüne dercedilmiştir. Özel hüküm niteliğinde olan ve mükellef için daha güvenceli olan vergisel aramanın vergi kaçakçılığı suçlarında delil tespiti açısından öncelikli olarak uygulanması gerekmektedir. Keza kanun koyucu, vergisel aramanın vergi kaçakçılığı suçları açısından özel nitelikte olduğunu vurgulamak için, VUK'un 147'nci maddesinde vergisel aramaya ilişkin VUK'ta herhangi bir boşluk bulunması halinde Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) yer alan genel arama ve el koyma koruma tedbirlerine ilişkin hususların uygulanacağı belirtmiştir. Açıklanan nedenlerle çalışmamızda, hem özel hüküm niteliğinde olan hem de mükellef açısından daha güvenceli olan vergisel arama yerine CMK hükümleri uyarınca gerçekleştirilen arama ve el koyma işlemleri sonucunda vergi kaçakçılığı suçlarına ilişkin elde edilen delillerin hukuka uygun olup olmadığına, yargılama makamları tarafından hüküm kurulurken esas alınıp alınamayacağına ve hangi hallerde CMK'da düzenlenen genel arama ve el koyma işlemlerinin vergisel aramanın yerine kullanılabileceğine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler : Vergi Kaçakçılığı Suçu, Vergisel Arama, Arama ve El koyma, Delil.

EVIDENCE OBTAINED FOR THE OFFENCE OF TAX EVASION WITHIN THE SCOPE OF A SEARCH CONDUCTED IN ACCORDANCE WITH THE GENERAL PROVISIONS OF THE CPC

ABSTRACT

In tax evasion offences, important evidence can be obtained as a result of the examination of the books, records and documents belonging to the taxpayer. In order to obtain such books, records and documents, search and seizure procedures must be carried out before the taxpayer. Due to this situation, the legislator has stipulated certain regulations in the Tax Procedure Law (TPL) in order to carry out search and seizure procedures before the taxpayer in accordance with the search warrant issued by the criminal judge of peace upon the request of the administration in case there is an indication that tax evasion offences have been committed. The said regulation is included in the TPL under the title of tax search under Articles 142 to 147 of the TPL, as a counterpart to the search and seizure in criminal proceedings in terms of tax evasion offences. Tax search, which is in the nature of a special provision and is more secure for the taxpayer, should be applied primarily in terms of evidence detection in tax evasion offences. Likewise, in order to emphasise the special nature of the tax search in terms of tax evasion offences, the legislator has stated in Article 147 of the TPL that if there is a gap in the TPL regarding the tax search, the provisions of the Criminal Procedure Code (CPC) regarding the general search and seizure protection measures shall be applied. For the reasons explained, our study will address whether the evidence obtained for tax evasion offences as a result of search and seizure procedures carried out in accordance with the provisions of the Criminal Procedure Code (CPC) instead of the tax search, which is both a special provision and more secure for the taxpayer, is in accordance with the law, whether it can be taken as a basis by the judicial authorities when making a judgement, and in which cases the general search and seizure procedures regulated in the CPC can be used instead of the tax search.

Keywords : Tax Evasion Offence, Tax Search, Search and Seizure, Evidence.

TÜRK HUKUKUNDA SORUMLULUK SİGORTALARINDA SİGORTACININ ZARAR GÖRENDEN BİLGİ ALMA HAKKI

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇİFTÇİ

Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku ABD,

tugba.ciftci@selcuk.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-2607-9127>

ÖZET

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK), sorumluluk sigortalarını ele alan maddeleri kapsamında zarar gören kişisine ilişkin hükümler mevcuttur. Bunlardan biri, TTK m. 1479'da düzenlenen sigortacının zarar görenden bilgi alma hakkıdır. Buna göre sigortacının, zarara sebep olan olayın ve zarar miktarının belirlenmesi amacıyla, zarar görenden bilgi isteme hakkı bulunmaktadır. TTK m. 1479, sigorta sözleşmesi açısından üçüncü kişi konumunda olan zarar gören için, sağlanması ihtimali bulunan ve istenilmesi haklı görülebilecek ilgili tüm belgeleri sigortacıya verme zorunluluğu getirmiştir. TTK m. 1479, bu belgelerin ne olduğunu açıkça düzenlememiştir. Bu belgeler somut olaya göre değişiklik gösterir. Zarar gören bunu yerine getirmezse, durumun zarar görene yazılı bildirilmiş olması kaydıyla, sigortacının sorumluluğu, zorunluluk yerine getirilmiş olsaydı ödemek zorunda kalacağı miktarla sınırlı olacaktır. Bildiride konu ile sınırlı olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na da değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sorumluluk Sigortaları, Bilgi Alma Hakkı, Zarar Gören

ÖZEL ESASLAR UYGULAMASI KALDIRILDI MI?

Burak PINAR

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi,

burakpinar007@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9163-3094>

ÖZET

26/04/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete’de Katma Değer Vergisi Uygulama Tebliği’ne getirilen “özel esaslar”, vergi idaresinin vergi alacaklarını güvence altına almak amacıyla geliştirdiği bir sistemdi. “Özel esaslar” ile sahte veya yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma sebebiyle hakkında rapor düzenlenen özel veya tüzelkişilerin özel bir liste kapsamında izlenerek KDV tutarlarının iadesinin önlenmesi hedeflenmekteydi.

Bu uygulama, sahte fatura düzenleyen mükellefler kadar, bu mükelleflerden alış ve satış yapan diğer mükellefleri de etkilemekteydi. Bu durum, iyi niyetli mükelleflerin de zarar görmesine neden olmakta ve bu nedenle de ticari hayatı olumsuz etkilemekteydi.

Bu nedenle, “özel esaslara” ilişkin düzenleme, kötü niyetli mükelleflerin önüne geçmeyi amaçlarken iyi niyetli mükellefleri mağdur etmesi nedeniyle sürekli dava konusu olmaktaydı.

31.10.2024 Tarihli ve 32708 Sayılı Resmî Gazete’de Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde yapılan değişiklikler ile birçok kanuni problemi de beraberinde **getiren “özel esaslar” uygulaması kaldırılmıştır.**

Ayrıca Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’nde yer alan ve “özel esaslar” “uygulamasına atıf yapan tüm bölümler, yeni ihdas edilen vergi düzenlemesi ile artık KDV iadesi bölümüne atıf yapmaktadır. Bu durumda, **“özel esaslar” uygulaması terk edilmiş ve KDV iadesinde vergi incelemesi esas usul olarak benimsenmiştir.** Böylelikle hem dava yükünün azalması hem de mükelleflere verilen orantısız zararın son bulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Vergi, Özel Esaslar Uygulaması, Kanun.

HAS THE “SPECIAL PRINCIPLES” PROCEDURE BEEN ABOLISHED?

Burak PINAR

Dokuz Eylül University Law Faculty,

burakpinar007@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9163-3094>

The “special principles” introduced on the General Communiqué on Value Added Tax Implementation in the Official Gazette dated 26/04/2014 and numbered 28983 was a system developed by the tax administration to secure tax receivables. With the “special principles”, it was aimed to prevent the refund of Value Added Tax (“VAT”) amounts by following a special list of private or legal persons who were reported for issuing or using false or misleading documents.

This practice affected not only the taxpayers who issued false invoices but also other taxpayers who bought and sold from these taxpayers. This situation also caused damage to taxpayers who have good faith and therefore had a negative impact on commercial life.

For this reason, the regulation on “special principles” was constantly the subject of litigation due to the fact that it aimed to prevent taxpayers who practiced false invoices while victimizing taxpayers who have good faith.

With the amendments made in the Official Gazette dated 31.10.2024 and numbered 32708 in the General Communiqué on Value Added Tax Implementation, **the “special principles” procedure, which brought many legal problems, was abolished.**

In addition, all sections in the General Communiqué on Value Added Tax Implementation that refer to the “special principles” procedure now refer to the VAT refund section with the newly introduced tax regulation. In this situation, **the “special principles” application has been abandoned and the tax inspection has been adopted as the main procedure in VAT refunds.** This is expected to reduce the burden of litigation and end the disproportionate damage to taxpayers.

Keywords : Tax, “Special Principles” Procedure, Code.

İŞE İADE UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Onur Musab KARAKAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,

İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı,

onurmusab@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5518-1898.

ÖZET

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile işe iade uyuşmazlıklarında arabuluculuk, dava şartı haline getirilmiştir. Bu düzenleme, tarafların mahkemeye başvurmadan önce uyuşmazlığı arabuluculuk yoluyla çözmeyi denemelerini zorunlu kılmaktadır. Arabuluculuk, işçi ve işveren arasında dava yoluna gidilmeden önce veya dava sırasında barışçıl bir çözüm bulunmasını sağlamayı amaçlayan bir süreçtir. Düzenleme ile işe iade davalarının sayısının azaltılması ve yargının iş yükünün hafifletilmesi hedeflenmektedir.

İş uyuşmazlıklarında arabuluculuk sürecinin, dosyanın arabulucuya atanmasından itibaren üç hafta içinde sonuçlandırılması gerekmektedir. Ancak zorunlu hallerin varlığı durumunda bu süre bir hafta uzatılabilmekte, böylece toplam süre en fazla dört hafta olabilmektedir. Özellikle işe iade başvurularında bu sürenin uygulamada yetersiz olduğu sıklıkla görülmektedir.

7036 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 15. fıkrasında, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunduğu işe iade uyuşmazlıklarında, arabuluculuk anlaşmasının gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin uyumlu olması gerektiği belirtilmiştir. Birden fazla işverenin taraf olduğu durumlarda tüm tarafların teşkil edilmesi ve sürecin arabulucu tarafından sağlıklı bir şekilde yönetilmesinde sorunlar yaşanabilmektedir. Bu aksaklıklar, arabuluculuk sürecinin belirtilen sürede tamamlanamamasına neden olmakta ve uyuşmazlığın dava aşamasına geçişini zorlaştırmaktadır. Sürecin etkin yürütülememesi ya da gerekli tarafların toplantıya davet edilmemesi, işçilerin dava açma süresini kaçırarak hak kaybına uğramasına yol açabilmektedir.

Ayrıca, arabuluculuk sürecinin sonunda dava açılması için tanınan iki haftalık süre de uygulamada sorunlara yol açabilmektedir. İlgili belgelerin imzalanmasındaki gecikmeler veya kargo kaynaklı aksaklıklar, sürenin aşılmasına ve işçinin dava açma hakkını kaybetmesine sebep olabilmektedir.

Bu tür sorunların önlenmesi için arabuluculuk sürelerinin gözden geçirilmesi ve gerektiğinde esnekleştirilmesi gerekmektedir. Teknolojik çözümlerin entegrasyonu ile tarafların hızlı bir şekilde bir araya getirilmesi ve süreç yönetiminin daha etkin hale getirilmesi sağlanabilir. Bu tür düzenlemeler, hem işçi hem işveren açısından daha adil ve etkin bir uyuşmazlık çözüm mekanizması oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler:

İşe İade Davası, Arabuluculuk, Arabuluculuk Anlaşma Belgesi, Arabuluculukta Taraf Teşkili, Anlaşmanın Hukuki Niteliği

EVALUATION OF MEDIATION PRACTICES IN REINSTATEMENT DISPUTES

Dr. Onur Musab KARAKAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,
İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı,

onurmusab@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-5518-1898.

ABSTRACT

With the enactment of the Labor Courts Law No. 7036, mediation has been introduced as a mandatory prerequisite for filing reinstatement lawsuits. This regulation obliges parties to attempt resolving disputes through mediation before resorting to the courts. Mediation is designed as a process aimed at facilitating a peaceful resolution between employees and employers, either prior to litigation or during ongoing proceedings. The regulation seeks to reduce the number of reinstatement cases and alleviate the judicial burden.

In labor disputes, the mediation process must be concluded within three weeks from the assignment of the mediator. However, this period may be extended by an additional one week in cases of compelling circumstances, making the total duration a maximum of four weeks. Nonetheless, it has been frequently observed that this period is insufficient, particularly for reinstatement claims.

Article 3, Paragraph 15 of Law No. 7036 stipulates that in reinstatement disputes involving a principal employer-subcontractor relationship, an agreement reached through mediation requires the participation and consensus of all employers involved. In cases where multiple employers are parties to the dispute, challenges often arise in assembling all parties and ensuring effective management of the process by the mediator. Such issues can lead to delays in concluding the mediation process within the prescribed timeframe, complicating the transition to litigation. Moreover, failures in convening the necessary parties or procedural shortcomings may result in the expiration of the filing deadline, causing employees to forfeit their legal rights.

Additionally, procedural difficulties may arise during the two-week period granted for filing a lawsuit after the conclusion of the mediation process. Delays in the execution of required signatures or logistical issues, such as mail delivery delays, may lead to the expiration of this period, thereby depriving employees of their right to litigate.

To address these challenges, it is imperative to reassess and, where necessary, introduce flexibility into the timelines governing mediation. Integrating technological solutions to facilitate prompt communication and coordination among parties can significantly enhance the

efficiency of the process. These reforms will contribute to the establishment of a fairer and more effective dispute resolution mechanism, benefiting both employees and employers.

Keywords:

Reinstatement Lawsuit, Mediation, Mediation Agreements, Party Participation in Mediation, Legal Nature of Agreement

İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşyeri Hekiminin Mesleki Bağımsızlığının Sağlanmasında Ücret Garantisi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Onur Musab KARAKAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,

İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı,

onurmusab@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5518-1898.

İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşyeri Hekiminin Mesleki Bağımsızlığının Sağlanmasında Ücret Garantisi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği işyerlerinde çalışanların sağlıklı ve güvenli olmasını sağlayan multidisipliner bir alandır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda çalışanların sağlığını korumak için önleyici bir yaklaşım öngörülmüştür. İşyeri hekimleri çalışanların sağlığının korunması ve dolayısıyla da toplum sağlığının korunması hedefini gerçekleştirme de önemli bir rol oynamaktadır. Bu önemli görevi yerine getiren işyeri hekimlerinin mesleki bağımsızlığı, etkinliklerini artırmak ve tarafsız karar alabilmelerini sağlamak adına büyük bir gerekliliktir.

Mesleki bağımsızlık, işyeri hekiminin tıbbi değerlendirmelerini ve çalışanlar hakkında kararlarını, herhangi bir baskıya tabi olmaksızın bilimsel ve etik normlara uygun şekilde alabilmesi anlamına gelmektedir. İşverenler tarafından işyeri hekimine baskı yapılması, yalnızca çalışanların sağlığını tehlikeye atmakla kalmaz, aynı zamanda iş sağlığı ve güvenliği sistemine de zarar verebilir. Bu nedenle, işyeri hekiminin bağımsız karar alma yetisi, hukuk ve etik çerçevesinde korunmalıdır.

İşyeri hekiminin bağımsızlığını sağlamadaki karşılaşılan en önemli sorun, ücret garantisinin sağlanamamasıdır. Ücret garantisi, işyeri hekiminin, işverenin ekonomik baskılarından bağımsız bir şekilde hareket edebilmesini sağlayan en önemli teminattır. Halihazırda çalıştıkları işyerinin sahibi olan işverenden ücret alınması ve iş kaybı korkusu, mesleki bağımsızlığın önünde bir engel oluşturmaktadır. Bu bağlamda, işyeri hekimlerinin ekonomik bağımsızlığının tesis edilmesinde ücretlerinin doğrudan işveren tarafından değil de bir fon üzerinden ödenmesi, mevcut aksaklıkların ortadan kaldırılmasında önemli bir adım olacaktır. Ayrıca, işyeri hekimlerinin hizmet kalitesinin bağımsız akreditasyon kuruluşları tarafından düzenli olarak denetlenmesi, mesleki standartların geliştirilmesine ve uygulamadaki aksaklıkların giderilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada, işyeri hekiminin mesleki bağımsızlığının iş sağlığı ve güvenliği üzerindeki etkileri incelenmekte, tarafsızlık ilkesinin uygulamadaki zorlukları ele alınmakta ve etik yaklaşımlar çerçevesinde çözüm önerileri sunulmaktadır. Çalışan sağlığının korunması ve iş kazalarının önlenmesinde hayati bir rol üstlenen işyeri hekiminin bağımsızlığını güçlendirmek, yalnızca çalışanlar ve işverenler için değil, toplumsal sağlık ve iş barışı açısından da büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler:

İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku, İşyeri Hekimi, İş Kazası, Mesleki Bağımsızlık, Etik İlkeler

Ensuring Wage Security for Occupational Physicians to Uphold Professional Independence in Occupational Health and Safety: Challenges and Proposals

Dr. Onur Musab KARAKAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi,

İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı,

onurmusab@gmail.com,

ORCID: 0000-0001-5518-1898.

ABSTRACT

Occupational health and safety is a multidisciplinary field that aims to ensure the health and safety of employees in the workplace. The Occupational Health and Safety Law No. 6331 provides for a preventive approach to protect the health of employees. Workplace physicians play a critical role in protecting not only the health of employees but also in contributing to the broader goal of safeguarding public health. Ensuring the professional independence of workplace physicians is essential for enhancing their effectiveness and enabling them to make impartial decisions.

Professional independence refers to the ability of workplace physicians to conduct medical evaluations and make decisions regarding employees in accordance with scientific and ethical norms, without being subjected to any external pressure. Any form of pressure exerted by employers on workplace physicians not only endangers the health of employees but also undermines the integrity of the occupational health and safety system. For this reason, the ability of workplace physicians to make independent decisions must be safeguarded within a legal and ethical framework.

The most significant challenge to ensuring the independence of workplace physicians is the lack of a guaranteed salary structure. Salary guarantees are the primary assurance for workplace physicians to act independently of economic pressures from employers. Currently, the practice of workplace physicians receiving their remuneration directly from their employer, coupled with the fear of losing their job, constitutes a significant barrier to professional independence. In this context, ensuring the economic independence of workplace physicians by channeling their salaries through a fund rather than directly from the employer would represent a critical step toward addressing existing shortcomings.

Additionally, the quality of services provided by workplace physicians should be regularly monitored by independent accreditation bodies. Such oversight would contribute to the improvement of professional standards and help rectify practical deficiencies.

This study examines the impact of the professional independence of workplace physicians on occupational health and safety, addresses the challenges of implementing the principle of impartiality, and offers solutions within an ethical framework. Strengthening the independence of workplace physicians, who play a vital role in protecting employee health and preventing workplace accidents, is not only crucial for employees and employers but also for the promotion of public health and industrial harmony.

Keywords

Occupational Health and Safety Law, Occupational Physician, Workplace Accidents, Professional Independence, Ethical Principles

AN ANALYSIS OF CAUSES AND SOLUTIONS ATTENTION DEFICIES IN READING AMONG ELT STUDENTS

ELT ÖĞRENCİLERİNDE OKUMA SÜRECİNDEKİ DİKKAT EKSİKLİKLERİNİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMLERİNİN BİR ANALİZİ

ASUMAN AŞIROĞLU

Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi, Gaziantep, Türkiye.

Email: asumanasiroglu@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-0177-3248>

Filiz YALÇIN TILFARLIOĞLU

Prof. Dr, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi, Gaziantep, Türkiye.

Email: fyalcin@gantep.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0683-6218>

ÖZET

Çalışmamız İngiliz dili Eğitimi (ELT) öğrencilerinin okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama sürecinde yaşadıkları dikkat eksikliklerinin ve bu sorunların çözümüne yönelik stratejileri önermeyi amaçlamaktadır. ELT öğrencilerinde okuma sırasında dikkat dağılmasına neden olan başlıca faktörler arasında, geçmişten gelen okuma alışkanlıklarının az olması ve buna bağlı olarak karmaşık metinleri anlamakta oluşan bilişsel yük, okuma materyaline karşı ilgi eksikliği, çevresel dikkat dağıtıcılar ve gelişen teknoloji ile dijital cihazların yaygın ve aşırı kullanımı öne çıkmaktadır. Ayrıca yabancı bir dilde okuma yapmanın neden olabileceği kaygı durumu öğrencilerin odaklanmasını zorlaştırmakta ve dikkatlerini sürdürebilmelerini olumsuz etkilemektedir. Bu sorunlara çözmeye yönelik önerilerimiz, zihinsel farkındalık temelli yaklaşımlar ve derin okuma teknikleri okurken zihin haritası çıkarma yöntemleri, kolaydan zora yönelme gibi çalışmalar öğrencilerin dikkatlerini artırarak uzun süreli konsantrasyonu geliştirmede etkili olabilirler. Bütün bunların yanında dikkat dağıtıcılardan arındırılmış bir okuma ortamının oluşturulması, kısa süreli zaman yönetimi tekniklerinin (Pomodoro tekniği gibi) uygulanması ve etkileşimli okuma teknikleri dikkat dağınıklığını önleyebilir. Öğrencilerin dil seviyelerine uygun okuma materyallerinin seçilmesi ve okuma sırasında not alma, özet çıkarma gibi aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması da bilişsel yükü azaltarak daha yoğun bir anlama sağlayabilir. Yaşam tarzı faktörleri de dikkat yönetiminde önemli bir rol oynamaktadır. Düzenli egzersiz , yeterli uyku, dengeli beslenme gibi sağlıklı alışkanlıklar beyin fonksiyonlarını destekleyerek okuma sürecinde dikkati artırabilir. Çalışmamızda bilişsel stratejiler, çevresel düzenlemeler ve yaşam tarzı iyileştirmelerini içeren bir yaklaşımın ELT öğrencilerinde okuma sırasındaki dikkat eksikliklerini azaltmada etkili olabileceği ve okuma performansını artırabileceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ELT öğrencileri, dikkat eksikliği, okuma stratejileri, bilişsel yük, zihinsel farkındalık, zaman yönetimi, dijital dikkat dağıtıcılar, yaşam tarzı faktörleri

ABSTRACT

Our study aims to propose strategies to address the attention deficits experienced by English Language Teaching (ELT) students during the process of reading, comprehension and interpretation. The primary factors contributing to attention loss in ELT students while reading include a lack of established reading habits from the past, leading to cognitive overload when dealing with complex texts, a lack of interest in reading materials, environmental distractions and the prevalent and excessive use of digital devices due to advancing technology. Additionally, the anxiety associated with reading in a foreign language makes it difficult for students to focus and adversely affect their ability to maintain attention. Our suggestions for these problems include approaches based on mental awareness and deep reading techniques such as mind mapping while reading, progressing from easy to difficult texts which can enhance students' attention and improve long-term concentration. In addition, creating a distraction-free reading environment, implementing short-term time management techniques like the Pomodoro method, and using interactive reading techniques can prevent attention loss. Selecting reading materials that match students' language proficiency levels and employing active learning methods such as note-taking or summarizing during reading can also reduce cognitive load and promote deeper comprehension. Lifestyle factors play a significant role in managing attention as well. Healthy habits like regular exercise, sufficient sleep, and a balanced diet support brain functions and can improve attention during reading. It's suggested by our study that an approach incorporating cognitive strategies, environmental adjustments, and lifestyle improvements can be effective in reducing attention deficits during reading and enhancing reading performance in ELT students.

Key words: ELT students, attention deficits, reading strategies, cognitive load, mindfulness, time management, digital distractions, lifestyle factors

DOĞUŞTANCI YAKLAŞIM ÇERÇEVESİNDE AĞIR ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARDA DİL EDİNİMİ

Doç.Dr. Mehmet Akif Duman

Necmettin Erbakan Üniversitesi. Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi. Dilbilim Bölümü
mehmetakif.duman@erbakan.edu.tr- ORCID ID 0000-0002-5633-8268

Öz

Doğuştançı yaklaşıma göre, insan bilişi ve dili modüler bir yapıya sahiptir. Bu bakış açısının önemli bir savı, sözdizimin genel bilişsel süreçlerden bağımsız olduğu ve özerk bir şekilde işlediğidir. Doğuştançı kuramda özellikle sözdizimsel yinleme yeteneği, doğuştan gelen bir beceri olarak kabul edilir çünkü bu yetenek, ne genel bilişsel kapasitelerle ne de sosyal öğrenme süreçleriyle açıklanabilir. Çocuklarda görülen olağan dışı dil edinim süreçleri, bu teoriyi desteklemek amacıyla incelenmektedir. Bu süreçler genellikle sosyal yoksunluk, genetik faktörler veya organik engeller nedeniyle ortaya çıkar. Söz konusu çocukların dil gelişimine dair yapılan ampirik çalışmalar, doğuştancılığın, dil ve bilişin modüler yapısının ve sözdizimin özerkliğinin ampirik kanıtları olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği sorusunu gündeme taşır. Bu bağlamda, beyin lezyonu olan, ağır zihinsel engelli, Down ve Williams sendromlu, otizmlili, görme veya işitme engelli bireylerin dil edinimi ele alınabilir. Örneğin, Christopher, Laura ve Antony gibi ağır zihinsel engelli bireyler üzerinde yapılan çalışmalarda, Piaget'nin dil edinimi için temel addettiği genel bilişsel yeteneklerin dil gelişiminde belirleyici bir rol oynamadığı görülmektedir. Bu bireylerde dil gelişiminin seyri tam olarak belgelenmese de, morfo-sentaktik ve semantik-pragmatik becerilerin, bilişsel bozukluklardan çeşitli düzeylerde etkilendiği dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: doğuştancılık, dil edinimi, Piaget, Chomsky.

LANGUAGE ACQUISITION IN SEVERELY INTELLECTUALLY DISABLED CHILDREN WITHIN THE FRAMEWORK OF NATIVIST APPROACH

Abstract

According to the nativist approach, human cognition and language are modular in nature. A key claim of this perspective is that syntax operates independently of general cognitive processes and functions autonomously. In nativist theory, syntactic recursion, in particular, is regarded as an innate ability because it cannot be traced back to general cognitive capacities or socially mediated learning processes. Unusual language acquisition processes observed in children are studied to support this theory. These processes often arise due to social deprivation, genetic factors, or organic impairments. Empirical studies on the language development of such children raise the question of whether these findings can be regarded as empirical evidence supporting nativism, the modularity of language and cognition, and the autonomy of syntax. In this context, the language acquisition of individuals with brain lesions, severe intellectual disabilities, Down and Williams syndromes, autism, or visual and auditory impairments can be

examined. For example, studies on individuals like Christopher, Laura, and Antony—who have severe intellectual disabilities—show that general cognitive abilities, which Piaget considered fundamental for language acquisition, do not play a decisive role in their language development. Although the trajectory of language development in these individuals is not fully documented, it is evident that their morphosyntactic and semantic-pragmatic skills are affected to varying degrees by cognitive impairments.

Keywords: nativism, language acquisition, Piaget, Chomsky.

DİL EDİNİMİ KAPSAMINDA İLK DENEYLER VE DİLSEL-SOSYAL İZOLASYON ÖRNEKLERİ

Doç.Dr. Mehmet Akif Duman

Necmettin Erbakan Üniversitesi. Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi. Dilbilim Bölümü
mehmetakif.duman@erbakan.edu.tr- ORCID ID 0000-0002-5633-8268

Öz

Dilin kökeni, dilbilimin ve dil felsefesinin en eski meselelerinden olarak sadece Heraklit, Parmenides; Herder, Chomsky, Tomasello; Schopenhauer, Nietzsche; Meister Eckhart, Hobbes, Hamann; Frege, Russell, Bühler, Carnap ve Quine gibi düşünürler tarafından tartışılan kuramsal bir mesele olarak kalmamış insanlık dışı deneylerle birtakım somut veriler de elde edilmeye çalışılmıştır. Gerçekleştirici olarak birtakım hükümdarların karşımıza çıktığı bu deneyler dilin filogenetik kökenini ve ontogenetik gelişim şartlarını belirlemek amacıyla yeni doğanın izole edilmesi esasına dayanmaktadır. Firavun I. Psamtik, Roma İmparatoru Friedrich von Hohenstaufen, İskoçya Kralı IV. James ve Babür hükümdarı Ekber Şah bu deneylerin gerçekleştiricileri olarak karşımıza çıkarlar. XIX. yüzyıldan sonra ise dilsel-sosyal izolasyona uğramış çocuklar da dil edimi ile ilgili önemli bulgulara ulaşmamızı sağlar. Bu bağlamda Kaspar Hauser, Genie ve Chelsea ele alınarak dil ediniminde ortaya çıkacak aksaklıkların zekâ gelişimi ve sosyal adaptasyon üzerindeki etkileri irdelenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak çeşitli kasıtlarla izole edilen çocukların dil ve zekâ gelişimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar birçok dil edinimi modelinde temel argüman olarak kullanılmakta, dilin bir iletişim aracından çok daha fazlası olduğu bilhassa bilişsel alanda ispatlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: dil edinimi, sosyal izolasyon, Kaspar Hauser, Genie, Chelsea.

FIRST EXPERIMENTS IN LANGUAGE ACQUISITION AND EXAMPLES OF LINGUISTIC-SOCIAL ISOLATION

Abstract

The origin of language, as one of the oldest issues in linguistics and philosophy of language, has not only remained a theoretical issue discussed by thinkers such as Heraclitus, Parmenides; Herder, Chomsky, Tomasello; Schopenhauer, Nietzsche; Meister Eckhart, Hobbes, Hamann; Frege, Russell, Bühler, Carnap and Quine, but also some concrete data have been obtained through inhuman experiments. These experiments, in which we encounter some emperors as implementers, are based on the principle of isolating the newborn in order to determine the phylogenetic origin and ontogenetic development conditions of language. Pharaoh I. Psamtik, Roman Emperor Friedrich von Hohenstaufen, King James IV of Scotland and Babur monarch Akbar Shah appear as the implementers of these experiments. After the 19th century, children who were linguistically and socially isolated have also provided us with important findings regarding language acquisition. In this context, Kaspar Hauser, Genie and Chelsea were examined and the effects of disruptions in language acquisition on the development of intelligence and social adaptation were analyzed. As a result, the experiences of isolated

children with language and intelligence development issues are used as key arguments in many language acquisition models. It is proven that language is much more than a means of communication, especially in the cognitive field.

Key Words: language acquisition, social isolation, Kaspar Hauser, Genie, Chelsea.

KÜRT EDEBİYATINDA METİNLERARASILIĞIN YANSIMALARI VE OLANAKLARI

Mehmet Yıldırımçakar⁶³

ÖZET

Metinlerarasılık, iki veya daha fazla metin arasında yapılan alışveriş, konuşma veya tartışma biçimidir. Postmodern tekniklerden biri olan metinlerarasılık, metnin kendisinden önce yazılan metinlerle ilişkisini inceler. Akademiye ilk kez Mihail Bakhtin tarafından "söyleşimcilik" terimiyle kazandırılan bu teknik, daha sonra Julia Kristeva tarafından "metinlerarasılık" olarak tanımlandı. Bu teknikte metinlerin özgünlüğünden bahsedilir; yazarın bilerek veya bilmeyerek başka metinlerin etkisi altında kalabileceği konusu üzerinde durulur. Bu çalışma, metinlerarasılık teorisi üzerinde yoğunlaşmakta ve onu tanıtmaya, ana hatlarını belirlemeye ve Kürtçe edebiyattaki yansımalarını ve olanaklarını analiz etmeye çalışmaktadır. Öncelikle metinlerarasılıktan bahsedilmekte ve metinlerarasılığın teorik temelleri adı altında konuyla ilgili teorisyenler tanıtılmaktadır. Daha sonra metinlerarasılığın yol ve yöntemleri detaylı bir şekilde açıklanmaktadır. Daha sonra metinlerarasılığın Kürt edebiyatındaki bazı yansımalarından söz etmekte ve Kürt edebiyatı açısından olanaklarını tartışmaktadır. Sonuç olarak metinlerarasılık bağlamında yapılan bir yazmanın sürekli bir yeniden yazma olduğu tespit edilmiştir. Metinlerarasılık postmodern bir yöntemdir, Kürt edebiyatında pek çok tezahürü vardır ve Kürt edebiyatının ufkunu genişletmesine ve dünya edebiyatında yerini almasına fırsatlar yaratabilir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Pstmodernizm, Metinlerarasılık, Julia Kristeva, Kürt Edebiyatı.

⁶³ Dr., İpekyolu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Van, Orcid: [0000-0003-3565-1156](https://orcid.org/0000-0003-3565-1156), e-mail: mehmetyildirimcakar@gmail.com.

REFLECTIONS AND POSSIBILITIES OF INTERTEXTUALITY IN KURDISH LITERATURE

ABSTRACT

Intertextuality is a form of exchange, conversation or discussion between two or more texts. Intertextuality, one of the postmodern techniques, examines the relationship of a text with the texts written before it. This technique, which was first introduced to the academy by Mihail Bakhtin under the term "conversationalism", was later defined as "intertextuality" by Julia Kristeva. In this technique, the originality of texts is discussed; the issue that the author may be influenced by other texts, knowingly or unknowingly, is emphasized. This study focuses on the theory of intertextuality and tries to introduce it, determine its main lines and analyze its reflections and possibilities in Kurdish literature. First of all, intertextuality is mentioned and theorists on the subject are introduced under the name of the theoretical foundations of intertextuality. Then, the ways and methods of intertextuality are explained in detail. Then, some reflections of intertextuality in Kurdish literature are mentioned and its possibilities are discussed in terms of Kurdish literature. As a result, it has been determined that a writing made in the context of intertextuality is a continuous rewriting. Intertextuality is a postmodern method, it has many manifestations in Kurdish literature and can create opportunities for Kurdish literature to expand its horizons and take its place in world literature.

Keywords: Comparative Literature, Postmodernism, Intertextuality, Julia Kristeva, Kurdish Literature.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BEDEN DİLİNİN KULLANIMI

Dr. Öğrencisi Esra ÖZTÜRK

Bursa Uludağ Üniversitesi

esra57_34@hotmail.com- ORCID ID: 0000-0002-8083-179X

Dr. Öğrencisi Esmâ KARABEY

İnönü Üniversitesi

esmakarabey92@gmail.com- ORCID ID: 0000-0001-6386-8809

ÖZET

Beden dilinin kullanımı yabancılara Türkçe öğretiminde önemli bir meseledir. Jest ve mimikleri içeren beden dilini kullanarak karşı tarafa iletilen sinyaller öğrencinin derse ilgisini aktif ve canlı tutabilmek için önem arz eder. İletişim kurulacak öğrencilerin ülkesi ve cinsiyeti, beden dili kullanımı açısından özellikle dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Çünkü beden dili kullanımı ülkelere göre değişiklik gösterebilmektedir. Beden dili, ilk izlenimlerin oluşmasında önemli bir etkidir. Yabancı bir dil öğrenirken o dili öğrenen birey, ilk olarak sınıf ortamında bir gözlemcidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de Türkçeyi ilk defa öğrenecek olan öğrenciler için de bu durum söz konusudur. Sınıfta ilk başta gözlemci olan öğrenci, öğreticinin jest ve mimiklerine odaklanır. Öğreticinin ilk tanışmada güler yüzlü, kibar, nazik ve hoşgörülü olması, öğrencide olumlu izlenimler oluşturacaktır. Bu noktada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde beden dilinin etkili olarak kullanımı hem öğretici hem de öğrenci açısından avantaj sağlamaktadır. Öğreticinin beden dili ve etkin iletişim becerileri öğrenciyi dil öğrenmeye istekli kılacaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde beden dilini, öğretici ve öğrencinin kullanımı açısından değerlendirmek gerekmektedir. Öğretici, doğru ve etkili bir beden dili kullanırken öğrencinin de beden dilini yorumlayarak öğretim sürecini bu doğrultuda yönlendirebilmelidir. Beden diline ait Türk toplumuna özgü hareketlerin öğretilmesi derse canlılık getirmekle beraber yabancı öğrenciyi o toplumla etkileşimli hâle getirecektir. Hareketli bir beden yapısında olmak her anlamda dikkati ve ilgiyi öğrencinin üzerine çeker. Öğreticinin sınıfı bir sahne olarak görmesi ve dersi mümkün olduğunca ayakta beden dilini aktif kullanarak anlatması öğrencinin derse katılımını olumlu etkileyecek ve dersin daha verimli ve üretken geçmesini sağlayacaktır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde beden dilinin öneminden ve kullanımından bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, beden dili, öğretici, öğrenci.

USE OF BODY LANGUAGE IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract: The use of body language is an important issue in teaching Turkish to foreigners. Signals transmitted to the other party using body language, including gestures and facial expressions, are important in order to keep the student's interest in the lesson active and lively. The country and gender of the students with whom communication will be established are situations that should be paid particular attention to in terms of body language use. Because body language use may vary from country to country. Body language is an important factor in the formation of first impressions. When learning a foreign language, the individual learning that language is first an observer in the classroom. This is also the case for learners who will learn Turkish for the first time in teaching Turkish as a foreign language. The student, who is initially an observer in the classroom, focuses on the teacher's gestures and facial expressions. The teacher's smiling, polite, gentle and tolerant demeanor at the first meeting will create positive impressions on the student. At this point, the effective use of body language in teaching Turkish as a foreign language provides advantages for both the teacher and the learner. The teacher's body language and effective communication skills will make the learner eager to learn the language. In teaching Turkish as a foreign language, it is necessary to evaluate body language in terms of the use of the teacher and the student. While the teacher uses correct and effective body language, he/she should also be able to interpret the student's body language and direct the teaching process accordingly. Teaching body language movements specific to the Turkish society will bring liveliness to the lesson and will make the foreign student interactive with that society. Having a mobile body structure draws attention and interest to the student in every sense. If the teacher sees the class as a stage and teaches the lesson while standing as much as possible using body language actively, this will positively affect the student's participation in the lesson and will ensure that the lesson is more efficient and productive. This study discusses the importance and use of body language in teaching Turkish as a foreign language.

Key Words: Teaching Turkish as a foreign language, body language, instructor, student.

ŞİİRDE DİL VE ÜSLUP İNCELEMELERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Dr. Öğr. Üyesi Ali KOÇ

Munzur Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

ORCID: [0000-0001-9809-3601](https://orcid.org/0000-0001-9809-3601)

ÖZET

Şiirde dil ve üslup incelemeleri, biçimsel ve metin odaklı yöntemlerle yapılmaktadır. Biçimcilik ve yapısalcılık gibi yaklaşımlar, şiiri kafiyeye, vezin, sözcük düzeni ve ölçü gibi teknik unsurlar üzerinden değerlendirir ve metni kapalı bir sistem olarak ele almaktadır. Şairin kelime seçimleri ve söyleyiş tarzı bireysel özellikler olarak incelense de, bu analizler genellikle tarihsel ve toplumsal bağlamdan bağımsız ele alınmaktadır. Bu yaklaşımlar, şiirin yüzeysel yapısını öne çıkarırken, metnin çağrışımları ve okuyucuda yarattığı etkiler çoğu zaman göz ardı edilirdi. Bu çalışmada şiirde dil ve üslup incelemelerine yönelik yeni yaklaşımlar olabilmeye durumu değerlendirilmektedir. Şiir, dilin estetik ve çok katmanlı bir kullanım alanı olarak, hem şairin bireysel yaratıcılığını hem de kültürel bağlamını yansıtır. Ancak geleneksel inceleme yöntemleri, şiirin bu zengin yapısını tam anlamıyla kavrayamamabilmekte, daha çok biçimsel özelliklere veya tarihsel bağlama odaklanarak şiirin anlam, duygu ve çağrışım boyutlarını göz ardı edilmektedir. Şairlerin kelime dünyası ve söz varlığı, üsluplarını ve estetik tercihlerini anlamada anahtar bir role sahiptir. Bu çalışmada, söz varlığı analizi ve şairin kelime tercihlerini inceleyen yöntemlerin, şiirin çağrışım gücünü ve anlam katmanlarını çözümlemedeki önemi vurgulanmaktadır. Sözcük tekrarları, metafor kullanımı ve imge yoğunluğu gibi unsurların analizi, hem şairin bireysel üslubunu hem de şiirlerinin içinde yer aldığı toplumsal bağlamı anlamada yeni yollar sunma girişiminde bulunmaktadır. Şiirin yüzeysel yapısından ziyade derin yapısı psikolinguistik bir yaklaşımla da ele alınma durumu sunulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Şiir, Söylem, Dil, Üslup, Derin Yapı, Psikolinguistik.

Current Approaches To The Analysis Of Language And Style In Poetry

Abstract

The analysis of language and style in poetry is carried out through formal and text-oriented methods. Approaches such as formalism and structuralism evaluate poetry through technical elements such as rhyme, meter, word order and meter, and treat the text as a closed system. Although the poet's word choice and style of expression are analyzed as individual characteristics, these analyses are usually independent of the historical and social context. While these approaches emphasized the superficial structure of the poem, the connotations of the text and its effects on the reader were often ignored. This study evaluates the possibility of new approaches to the study of language and style in poetry. Poetry, as an aesthetic and multi-layered use of language, reflects both the poet's individual creativity and cultural context. However, traditional methods of analysis may not be able to fully grasp this rich structure of poetry, focusing more on formal features or historical context and ignoring the meaning, emotion and connotation dimensions of poetry. Poets' vocabulary and lexicon play a key role in understanding their style and aesthetic preferences. The analysis of language and style in poetry is carried out through formal and text-oriented methods. In this study, the importance of vocabulary analysis and methods that examine the poet's word choices in analyzing the connotative power and layers of meaning of poetry is emphasized. The analysis of elements such as word repetition, use of metaphor and density of imagery attempts to offer new ways of understanding both the poet's individual style and the social context in which his poems take place. The deep structure of poetry, rather than its superficial structure, is also addressed through a psycholinguistic approach.

Keywords: Poetry, Discourse, Language, Style, Deep Structure, Psycholinguistics.

TÜRKİYE TÜRKÇESİ SÖZ VARLIĞINDA BAZI ONAYLAMA İFADELERİNİN DERECELENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ali KOÇ

Munzur Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

ORCID: [0000-0001-9809-3601](https://orcid.org/0000-0001-9809-3601)

ÖZET

Onaylama ifadeleri, bir kişinin, karşısındaki bireyin düşüncelerini, sözlerini ya da eylemlerini kabul ettiğini, desteklediğini veya onlara katıldığını belirten dilsel ifadelerdir. Bu tür ifadeler, iletişimde uyum ve fikir birliğini ifade etmenin yanı sıra, konuşmacının karşı tarafla duygusal ya da sosyal bir bağ kurmasını da sağlar. Aynı zamanda kullanılan onaylama ifadelerinin anlamı bu duyguya, bu fikir birliğine katılma durumunu da gösterir. Bu çalışmada, Türkiye Türkçesi söz varlığında kullanılan onaylama ifadeleri, anlam ve tematik derece açısından ele alınmış ve sınıflandırılmıştır. İletişimin önemli bir unsuru olan onaylama ifadeleri, yalnızca kabul veya destek göstermekle kalmaz, aynı zamanda konuşmacıların tutumlarını, duygularını ve ilişkisel bağlamlarını da yansıtır. Bu çalışma, onaylama ifadelerinin anlam katmanlarını ve kullanım özelliklerini inceleyerek, bunların derecelendirme ölçeğine göre nasıl tematik bir yapı sunduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

İfadelerin analizinde, bağlamlarına göre farklı güç derecelerine sahip olduğu görülmüş ve bunlar, hafif onaylamadan güçlü bir destek ifadesine kadar derecelendirilmiştir. Ayrıca, ifadelerin işlevsel boyutları değerlendirilerek, duygusal yoğunluk ve bağlamsal çeşitlilik gibi özellikler üzerinden tematik sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırma, Türkçe söz varlığındaki onaylama ifadelerinin zenginliğini ve işlevselliğini daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. Türkiye Türkçesindeki onaylama ifadelerinin derecelendirme ve tematik sınıflandırma bağlamında ele alınarak, bu ifadelerin dilin söz varlığına katkısını ve iletişimdaki rolünü anlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Onaylama İfadeleri, İletişim, Söz Varlığı, Derecelendirme.

Some Ranking Of Assent Expressions In The Vocabulary Of Turkish Turkey

Abstract

Affirmation expressions are linguistic expressions that indicate that a person accepts, supports or agrees with the thoughts, words or actions of another person. In addition to expressing harmony and consensus in communication, such expressions also enable the speaker to establish an emotional or social bond with the other party. At the same time, the meaning of the affirmation expressions used also indicates agreement with this feeling, this consensus. In this study, the confirmation expressions used in the Turkish Turkish vocabulary are analyzed and classified in terms of meaning and thematic degree. As an important element of communication, affirmation expressions not only show acceptance or support, but also reflect speakers' attitudes, emotions and relational contexts. This study aims to examine the layers of meaning and usage features of affirmation expressions and to reveal how they present a thematic structure according to the rating scale.

In the analysis of the statements, they were found to have different degrees of strength according to their context, ranging from a mild endorsement to a strong expression of support. In addition, the functional dimensions of the expressions were evaluated and thematic classifications were made based on features such as emotional intensity and contextual diversity. This classification more clearly reveals the richness and functionality of approval expressions in Turkish vocabulary. It aims to understand the contribution of these expressions to the vocabulary of the language and their role in communication by analyzing affirmation expressions in Turkey Turkish in the context of rating and thematic classification.

Keywords: Affirmation Expressions, Communication, Vocabulary, Rating.

Practicing Language Skills via Literature: A Sample Lesson

Ongan Uyanık

Başkent University, Masters of English Language Teaching with Thesis,

ongannote@gmail.com

ABSTRACT

Integration of literature in English as a Foreign Language (EFL) classrooms has had a significant impact on academic fields. However, this practice has also sparked debates in the field of education, which has made it necessary for researchers to identify ways to integrate it effectively and identify the underlying factors that contribute to the seeming disconnect between theoretical claims and instructional implementation. The process of “learning a language” does not solely refer to learning the grammatical rules or vocabulary of the target language, but rather, it encompasses learning the culture, especially, the literature of the target language. Literature is an important element for contextualizing input, improving cultural awareness, and developing language skills (i.e., listening, speaking, reading, writing). Since literary texts are not written for language teaching, there may be some difficulties in using these texts in the classrooms. Hence, language teachers should integrate literary texts in such a way that students could both practice language skills and learn the culture of the target language. One of the most effective ways to adapt a literary piece in a language lesson is “Bloom’s Taxonomy”, particularly for reading and writing courses. Through the stages of the taxonomy, teachers could achieve to maintain an encouraging learning environment for all the students in an equal way because the taxonomy involves questions and activities, ranging from the easiest to the most challenging. Therefore, this study scrutinizes a sample lesson, designed in accordance with “Bloom’s Taxonomy” to demonstrate how a literary text could be used to practice language skills. Within this scope, Richard Matheson’s story, “Button, Button” will be utilized to sustain reading and writing lessons. This study is an exemplification of how a literary piece could be adapted in English language teaching class, and thus, it involves a theoretical background based on the integration of literature in ELT/EFL context, a sample reading lesson via Matheson’s story and suggestions for further studies.

Keywords: Literature, “Bloom’s Taxonomy”, reading and writing, “Button, Button”

HAFİF DÜZEY ZİHİNSEL ENGELLİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Ebru ÖZEN¹, Prof. Gökay YILDIZ²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Burdur, Türkiye,
ebruozen1999@gmail.com – ORCID ID: 0009-0001-9766-5249

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Burdur, Türkiye,
gyldz63@gmail.com – ORCID ID: 0000-0001-7518-421X

ÖZET

Bu araştırmada, hafif düzey zihinsel engelli ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelidir. Bu doğrultuda veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde öğrenim gören ve müzik eğitimi alan 5 (2 kız, 3 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen verilerin analizi ve yorumlanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu çerçevede oluşturulan her bir alt problem tema olarak kabul edilmiş, öğrencilerin verdikleri cevapların içerik analizi sonucunda kodlar belirlenmiş ve oluşturulmuştur. Her bir kodun tekrar etme sıklığı frekans (f) ile gösterilmiştir. Her birey, kendine özgü gelişimsel özelliklerle doğar ve bu özellikler, hayatlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynar. İnsan gelişimi, farklı alanlarda gerçekleşen değişimlerin toplamıdır; bunlar arasında hareket, dil, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişim süreçleri yer alır. Her biri, kişinin genel gelişim yolculuğunda farklı bir etkidir. Öğrencilerin müzik aracılığıyla duygu ve düşüncelerini ifade edebilme becerisi, bu eğitim sürecinin en önemli hedeflerinden biridir. Müzik, öğrencilerin kendilerini farklı yollarla anlatmalarını sağlayan güçlü bir iletişim aracıdır. Ders içeriğinde belirlenen öğrenme alanları, birbirini tamamlayan ve birbirine bağlı hedeflerle şekillendirilmiştir. Bu sayede her bir öğrenme alanında kazanılan bilgi ve beceriler, öğrencilerin genel gelişim süreçlerine katkı sağlar. Öğrenme süreci, tüm alanlarda edinilen yetkinliklerin birbiriyle etkileşim içinde olmasını ve birbirini güçlendirerek tamamlamasını sağlar. Böylece öğrenciler, farklı becerileri bir arada kullanarak daha bütünsel bir anlayış ve beceri seti geliştirmiş olur. Günümüzde, genel ve özel eğitim kurumları, özel ihtiyaçları olan bireylere yönelik müzik eğitimi konusunda çeşitli çabalar sarf etmektedir. Özel gereksinimli bireyler için bu araştırma müzik dersini en etkili ve özgün biçimde planlamayı amaçlamaktadır. Araştırmada hafif düzey zihinsel engelli ortaokul öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda müzik dersinin öğrencileri farklı açılardan etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Müzik eğitimi, özel eğitim, hafif düzey zihinsel engelli öğrenciler, ortaokul, müzik dersi.

OPINIONS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS WITH MILD INTELLECTUAL DISABILITIES ON MUSIC LESSONS

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the opinions of middle school students with mild intellectual disabilities regarding music lessons. The study employs a case study model, which is one of the qualitative research methods. Accordingly, data were collected using a semi-structured interview technique. The study group consists of 5 students (2 girls and 3 boys) who are enrolled in special education and rehabilitation centers and receive music education. Content analysis technique was used for the analysis and interpretation of the obtained data. Each sub-problem formulated within this framework was treated as a theme, and the responses given by the students were coded through content analysis. The frequency (f) of each code's repetition was presented. Every individual is born with unique developmental characteristics, which play a significant role in shaping their lives. Human development is the sum of changes that occur in various domains, including motor, language, social, emotional, and cognitive development processes. Each of these domains influences a person's overall developmental journey differently. The ability of students to express their emotions and thoughts through music is one of the primary goals of this educational process. Music is a powerful communication tool that enables students to express themselves in diverse ways. The learning areas determined within the course content are shaped by complementary and interconnected objectives. Thus, the knowledge and skills acquired in each learning area contribute to the students' overall development. The learning process ensures that competencies gained in all domains interact and strengthen one another. This allows students to develop a more holistic understanding and skill set by integrating different abilities. Today, general and special education institutions are making various efforts to provide music education tailored to individuals with special needs. For individuals with special needs, this research aims to plan music lessons in the most effective and unique manner. The study concludes that, based on the opinions of middle school students with mild intellectual disabilities, music lessons have a multifaceted impact on students.

Keywords : Music education, special education, students with mild intellectual disabilities, middle school, music lesson.

Ortaokul Düzeyi Müzik Eğitimi Alanında 2020-2024 Yılları Arası Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi

MEHMET URAL ¹, Dr. Öğretim Üyesi, ELMAS GÜN ²

¹ MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
uralm47@gmail.com - 0009-0005-1368-6421

² MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
elmasgun@mehmetakif.edu.tr - 0000-0002-2569-6062

ÖZET

Müzik, insanların duygularını ve düşüncelerini ifade etmenin evrensel bir dilidir. Her yaş grubunda farklı anlam ve önem taşıyan müzik eğitimi, özellikle çocukluk ve ergenlik çağındaki bireylerin gelişiminde kritik bir rol oynar. Ortaokul çağındaki öğrenciler, müzikle kurdukları ilişki sayesinde duygusal ve sosyal becerilerini geliştirebilmektedir. Bu dönem, aynı zamanda müziksel yeteneklerin keşfedildiği ve şekillendirildiği hassas bir süreçtir. Bu çalışma, Türkiye'de ortaokul düzeyi müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaları inceleyerek, alandaki güncel eğilimleri ve araştırma yaklaşımlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kapsamda araştırmanın temel amacı, ortaokul kademesi müzik eğitimi alanında 2020-2024 yılları arasında yapılmış lisansüstü çalışmaların üniversite/enstitülere ve programlarına göre dağılımını, kullanılan yöntem ve modelleri, veri toplama aracı ve veri analizi tekniklerinin dağılımını ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında, ulusal akademik veri tabanları aracılığıyla toplam 4553 çalışma taranmış ve bu çalışmalar arasından konuyla doğrudan ilişkili 90 lisansüstü çalışma araştırmanın kapsamına dahil edilmiştir. Çalışmanın deseni betimsel araştırma modelini temel almakta olup, veri toplama sürecinde "doküman analizi" yöntemi kullanılmıştır. Toplanan verilerin sistematik ve derinlemesine çözümlenmesi için "içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, Gazi Üniversitesi'nin bu alanda en çok çalışma yapan kurum olduğunu göstermiştir. Lisansüstü çalışmaların büyük çoğunluğunun eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Çalışmalarda, nicel araştırma yönteminin ağırlıklı olarak tercih edildiği, buna karşılık karma yöntemin daha az kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma modellerinde tarama modelinin ön plana çıktığı, eylem çalışması modelinin ise en az tercih edilen yaklaşım olduğu görülmüştür. Veri toplama araçları incelendiğinde, nitel araştırma teknikleri içerisinde yarı yapılandırılmış görüşme yönteminin öne çıktığı, gözlem tekniğinin ise daha az kullanıldığı belirlenmiştir. Veri analiz süreçlerinde nitel analiz tekniklerinin ağırlıklı olarak tercih edildiği, yöntem olarak içerik analizinin ön plana çıktığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Ortaokul Müzik Eğitimi, İlköğretim Müzik, Tez İncelemesi

Investigation of Graduate Studies in Secondary School Level Music Education Between 2020-2024

MEHMET URAL ¹, Assistant Professor, ELMAS GÜN ²

1 MEHMET AKIF ERSOY UNIVERSITY, Institute of Educational Sciences,
uralm47@gmail.com - 0009-0005-1368-6421

2 MEHMET AKIF ERSOY UNIVERSITY, Institute of Educational Sciences,
elmasgun@mehmetakif.edu.tr - 0000-0002-2569-6062

ABSTRACT

Music is a universal language for expressing human emotions and thoughts. Music education, which carries different meanings and importance in every age group, plays a critical role in the development of individuals, especially during childhood and adolescence. Secondary school students can develop their emotional and social skills through their relationship with music. This period is also a sensitive process where musical talents are discovered and shaped. This study aims to reveal current trends and research approaches in the field by examining graduate studies in secondary school level music education in Turkey. In this context, the main purpose of the research is to reveal the distribution of graduate studies conducted between 2020-2024 in the field of secondary school music education according to universities/institutes and programs, the methods and models used, and the distribution of data collection tools and data analysis techniques. Within the scope of the research, a total of 4553 studies were screened through national academic databases, and 90 graduate studies directly related to the subject were included in the scope of the research. The study design is based on the descriptive research model, and the "document analysis" method was used in the data collection process. The "content analysis" technique was used for systematic and in-depth analysis of the collected data. The results of the research showed that Gazi University is the institution that has conducted the most studies in this field. It was determined that the majority of graduate studies were carried out within the institute of educational sciences. In the studies, it was concluded that quantitative research method was predominantly preferred, while mixed method was less used. It was observed that the survey model came to the fore in research models, while the action study model was the least preferred approach. When data collection tools were examined, it was determined that semi-structured interview method stood out among qualitative research techniques, while observation technique was less used. It was concluded that qualitative analysis techniques were predominantly preferred in data analysis processes, and content analysis came to the fore as a method.

Keywords: Music, Music Education, Secondary School Music Education, Primary Education Music, Thesis Analysis

LİSANS DÜZEYİNDE PİYANO EĞİTİMİ DERSİ BAŞARI PUANLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF UNDERGRADUATE PIANO EDUCATION PERFORMANCE OUTCOMES IN RELATION TO VARIOUS VARIABLES

Beyza CENGİZ⁶⁴

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
eryavuzbeyza@gmail.com - ORCID ID 0009-0003-9097-2718

Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan DEMİRTAŞ⁶⁵

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
odemirtas@mehmetakif.edu.tr - ORCID ID 0000-0002-5374-8296

ÖZET

Piyano eğitimi, mesleki müzik eğitimi verilen yükseköğretim kurumlarında zorunlu olarak okutulan bir derstir. Farklı dönemlerde okutulan piyano eğitimi dersleri, öğrencinin alan eğitimindeki başarısını doğrudan etkileyebilmekte ve bu dersler çeşitli alan dersleri ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmada, lisans düzeyinde piyano eğitimi dersi alan müzik öğretmen adaylarının piyano dersi başarılarında etkisi olabileceği öngörülen çeşitli değişkenler incelenmiştir. Araştırma, piyano eğitimi sürecinde karşılaşılan zorlukları anlamaya yönelik bir temel oluşturması ve gelecekte bu alanda yapılacak düzenlemelere ışık tutması bakımından önemli görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, bu alandaki başarıyı etkileyen etmenleri mümkün olduğunca ortaya çıkarmak, bu etmenleri tartışmak ve çeşitli çözüm önerileri sunmaktır. Çalışmada, araştırmacı tarafından uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu 21 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışmada yer alan öğrenciler lisans 2, 3 ve 4 düzeyindeki öğrencilerden oluşmaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sınav/performans kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, öz disiplin kurmakta zorluk çektikleri, piyano eğitim süreci beklentilerinin karşılanmadığı ve öğrencilerin müzik türü tercihlerine göre piyano başarılarının farklılık gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piyano, piyano eğitimi, müzik eğitimi

⁶⁴ Beyza Cengiz, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID ID 0009-0003-9097-2718

⁶⁵ Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan Demirtaş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ORCID ID 0000-0002-5374-8296

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ İÇERİĞİNDEKİ TEKNİKLERİN İNCELENMESİ

Barış DEMİR

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

baris7bd@gmail.com – 0009-0000-9850-0297

Dr.Öğr. Üyesi Elmas GÜN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi / Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,

elmasgun@mehmetakif.edu.tr – 0000-0002-2569-6062

ÖZET

Müzik öğretmenliği lisans programında 7 dönem süresince devam eden bireysel çalgı eğitimi gitar dersi kapsamında, çalgı öğrenme süreci, sistemli ve düzenli çalgı çalışma alışkanlığı kazanmanın önemi, klasik gitarın tarihsel gelişimine bakış, gitar çalma pozisyonuna ilişkin çeşitli yaklaşımlar, sesin oluşumu ve temel hareket mekaniği, parmak bağımsızlığına yönelik çalışmalar, teknik egzersizler ve klasik gitar müziğindeki başlıca eserlerin yorumlanması yer almaktadır. Bu çalışmada, 2018 yılında Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan müzik öğretmenliği lisans programında yer alan bireysel çalgı dersindeki klasik gitar eğitimi ele alınmış ve bu kapsamda öğretilmesi hedeflenen klasik gitar teknikleri detaylı şekilde incelenmiştir. Araştırmanın temel amacı, bu ders kapsamında öğretilen tekniklerin saptanması ve incelenmesidir. Veri toplama sürecinde, Yükseköğretim Kurulu'nun 2018 yılında yayımladığı müzik öğretmenliği lisans programı detaylı şekilde incelenmiş ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma modeli olarak nitel bir yaklaşım benimsenmiş ve bu bağlamda durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. Program kapsamında öğretilen klasik gitar tekniklerinin; apoyando (destekli vuruş), tirando (serbest vuruş), arpej, tremolo, pizzicato, rasgueado, golpe, legato, glissando, bare ve süslemeler olduğu tespit edilmiştir. Teknikler, sağ el ve sol teknikleri olarak sınıflandırılmış olup, gitar çalma temel davranışları da inceleme kapsamında ele alınmıştır. Bulgular kısmında tespit edilen tekniklerin tanımlamaları ve uygulama yöntemleri şekillerle açıklanmıştır. Bu çalışmanın, Bireysel Çalgı dersinde klasik gitar eğitiminin hangi teknikler kapsamında yürütüldüğünün ortaya konması bakımında rehberlik sağlayacağı düşünülmektedir. Bulgular, müzik eğitimcileri ve program geliştiricileri için değerli bir kaynak olmasının yanı sıra, öğrencilerin teknik becerilerini geliştirme süreçlerini daha verimli hale getirmek için öneriler sunmaktadır. Öğretim sürecinin iyileştirilmesi, hem klasik gitar eğitimine hem de genel anlamda müzik öğretmenliği programlarına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : Klasik Gitar, Müzik Öğretmenliği, Öğretim Programı, Teknik.

**YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU 2018 MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS
PROGRAMI'NDA YER ALAN “GİTAR EĞİTİMİ ve EŞLİKLEME”
DERSİNE İLİŞKİN GİTAR ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ**

Alperen YAZICI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

alperenyazici23@gmail.com. - <https://orcid.org/0009-0000-4423-9046>

Prof. Dr. Feyza SÖNMEZÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

feyzasonmezoz@gmail.com. - <https://orcid.org/0000-0003-4388-5200>

ÖZET

Klasik gitar eğitimi, ülkemizde müzik öğretmeni yetiştirme süreci kapsamında müzik eğitimi anabilim dallarında hem bireysel çalgı hem de bir eşlik çalgısı olarak programda yer almaktadır. Bu araştırmada müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında “Yüksek Öğretim Kurulu 2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” çerçevesinde yürütülen “Gitar Eğitimi ve Eşlikleme” dersine ilişkin gitar öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Anabilim Dalı’nda yürütülmüştür. “Gitar Eğitimi ve Eşlikleme” dersinin “Yüksek Öğretim Kurulu 2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” çerçevesinde müzik öğretmeni yetiştirme yönünde eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında yürütülmesi ile ilgili olarak dersin içerik ve programlanması konusunda gitar öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu araştırmada söz konusu dersi okutmakta olan altı öğretim elemanı ile görüşme yapılmıştır. Buna göre söz konusu dersin müzik öğretmeni yetiştirme amacına yönelik olması bakımından öğretim elemanlarının “bazı öğrencilerin çalgıya yatkınlık açısından uygun olmaması”, “bireysel çalgısı gitar olmayan öğrencilerde çalgıyı öğrenme süreci nedeniyle zaman kaybı”, “gitar ile okul şarkılarına eşlik alanında yeterli eser-kaynak bulunamaması” ve “çalgı olarak gitarı okul müziği eşliği ile koordine edememe” yönünde olumsuz görüş belirttikleri sonuçları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Gitar Eğitimi, Gitar Eşlik Eğitimi.

OPINIONS OF GUITAR INSTRUCTORS ON THE "GUITAR EDUCATION AND ACCOMPANIMENT" COURSE INCLUDED IN THE 2018 MUSIC TEACHING UNDERGRADUATE PROGRAM OF THE COUNCIL OF HIGHER EDUCATION

Alperen YAZICI

Canakkale Onsekiz Mart University

alperenyazici23@gmail.com. - <https://orcid.org/0009-0000-4423-9046>

Prof. Dr. Feyza SÖNMEZÖZ

Canakkale Onsekiz Mart University

feyzasonmezoz@gmail.com. - <https://orcid.org/0000-0003-4388-5200>

ABSTRACT

Classical guitar education is included in the program of music education departments as part of the music teacher training process in our country, both as an individual instrument and as an accompanying instrument. This study aims to evaluate the opinions of guitar instructors regarding the "Guitar Education and Accompaniment" Course, which is carried out within the framework of the "Higher Education Council 2018 Music Teaching Undergraduate Program" in the music education departments of fine arts education departments affiliated to education faculties during the music teacher training process. In the research, the phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used. The research was conducted in the fall semester of the 2024-2025 academic year at Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Department of Music Education. The aim of the research is to evaluate the opinions of guitar instructors about the content and programming of the course, regarding the conduct of the "Guitar Education and Accompaniment" course in the music education departments of fine arts education departments affiliated with education faculties in order to train music teachers within the framework of the "Higher Education Council 2018 Music Teaching Undergraduate Program". In the study, interviews were conducted with six instructors teaching the course in question. Accordingly, since the course in question is aimed at training music teachers, the instructors stated that "some students are not suitable in terms of aptitude for the instrument", "there is a loss of time due to the process of learning the instrument for students whose individual instrument is not the guitar", "there is not enough work-resources in the field of accompaniment to school songs with guitar". " and "not being able to coordinate the guitar as an instrument with school music accompaniment" were obtained.

Keywords: Music, Music Education, Guitar, Guitar Education, Accompaniment.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
2018 MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI'NA İLİŞKİN
ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ

İlgim Sıla SUBAŞI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

subasisilailgim@gmail.com - <https://orcid.org/0009-0002-7682-6020>

Prof. Dr. Feyza SÖNMEZÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

feyzasonmezoz@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0003-4388-5200>

ÖZET

Bilindiği gibi Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında okutulmakta olan lisans programı 2018 yılında değiştirilmiş ve yeni program uygulamaya konmuştur. Ancak program ile ilgili gerek öğretim elemanları gerekse müzik öğretmeni adayları tarafından sıklıkla yapılan eleştiriler ve yaşanan sorunlar yapılan pek çok araştırmada ortaya konmaya devam etmektedir. Bu araştırmada “Yüksek Öğretim Kurulu 2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı”nın müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarınca değerlendirilmesi ve konu ile ilgili görüşlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenolojik yaklaşım) deseni kullanılmıştır. Araştırma 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Anabilim Dalı’nda yürütülmüştür. Araştırmada Türkiye’deki eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapmakta olan 11 öğretim elemanı ile görüşme yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretim elemanlarının “Yüksek Öğretim Kurulu 2018 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” ile ilgili olarak programın çok sık değiştirilmesi, programın yeniden revize edilmesi ihtiyacı, ders sayısının çok fazla olması, uygulamalı ders sayısının eksikliği, bazı derslerin yetersiz kalması, piyano dersinin bir yıla düşürülmesi, armoni ve eşlik derslerinin sayısının ve saatinin düşürülmesi, 800.000 barajının olması” gibi olumsuz görüşlerinin belirlendiği sonucu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Program, Müzik Öğretmenliği Lisans Programı.

THE VIEWS OF THE INSTRUCTORS REGARDING THE 2018 MUSIC TEACHING UNDERGRADUATE PROGRAM

İlgim Sıla SUBAŞI

Çanakkale Onsekiz Mart University

subasisilailgim@gmail.com. - <https://orcid.org/0009-0002-7682-6020>

Prof. Dr. Feyza SÖNMEZÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart University

feyzasonmezoz@gmail.com. - <https://orcid.org/0000-0003-4388-5200>

ABSTRACT

As it is known, the undergraduate program taught in music education departments of fine arts education departments affiliated with education faculties in Turkey was changed in 2018 and the new program was put into practice. However, the frequent criticisms and problems experienced regarding the program by both faculty members and music teacher candidates continue to be revealed in many studies. In this research, it is aimed to evaluate the "Higher Education Council 2018 Music Teaching Undergraduate Program" by faculty members working in music education departments and to reveal their opinions on the subject. Phenomenological (phenomenological approach) design, one of the qualitative research designs, was used in the research. The research was conducted in the fall semester of the 2024-2025 academic year at Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Department of Music Education. In the research, interviews were conducted with 11 faculty members working in music education departments of fine arts education departments of education faculties in Turkey. As a result of the research, it was determined that the lecturers had negative opinions about the "Higher Education Council 2018 Music Teaching Undergraduate Program" such as "the program being changed too often, the program being revised again, the number of courses being too many, the number of practical courses being insufficient, some courses being insufficient, the piano lesson being reduced to one year, the number and hours of harmony and accompaniment lessons being reduced, and the 800,000 threshold being present".

Key Words: Music, Music Education, Program, Music Teaching Undergraduate Program.

MÜZİK BÖLÜMÜ ÖZEL YETENEK SINAV HAZIRLIKLARI: ÇALGI VE SÖZLÜ ESER TERCİHLERİ

Doç. Dr. Levent Değirmencioglu

Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi,

Müzik Bölümü, Kayseri, Türkiye

leventdegoglu@hotmail.com - ORCID: 0000-0001-7162-8645

ÖZET

Bu araştırmada, Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF) Müzik Bölümü aday öğrencilerinin (125) , 2023-2024 eğitim öğretim dönemi özel yetenek sınavına hazırlık sürecindeki çalgı ve sözlü eser tercihlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu ana amaç kapsamında; öğrenci tercihlerinin nasıl yapıldığı (kimlerin belirleyici olduğu) noktasındaki sorulara da cevap aranmıştır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda araştırma üç aşamada tamamlanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında, literatür taraması yapılarak konuya ışık tutacak kaynaklara ulaşılmış, araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Sonrasında, aday öğrencilerin özel yetenek sınavına hangi çalgı ve sözlü eserle gireceğini, çalgı ve sözlü eser tercihlerinde kimlerin belirleyici olduğunu öğrenmek amacıyla anket soruları hazırlanmış, araştırmayla ilgili izinlerin alınması için başvuruda bulunulmuştur. Bu kapsamda, ERÜ GSF Dekanlığından ve ERÜ Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan (Başvuru No:105) gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında, sınava giren tüm aday öğrencilere anket uygulanmış (sınav öncesinde), devamında ankette elde edilen verilerin analizi yapılmıştır. Araştırma betimsel nitelikte bir tarama araştırmasıdır. Bu doğrultuda, ankette elde edilen veriler frekans-yüzde hesaplamaları ile analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar tablolar üzerinden açıklanmıştır. Ankette sorulan soruları bazı öğrenciler yanıtlamamıştır. Bu nedenle frekans-yüzde hesaplamaları soruları yanıtlayan toplam öğrenci sayıları üzerinden yapılmıştır. Öte yandan ankette birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği sorular yer almaktadır. Bu sorulara yönelik cevapların frekans-yüzde dağılımları toplam cevap sayısı üzerinden hesaplanmıştır. Araştırmanın üçüncü aşamasında, araştırma sonuçları yorumlanmış araştırma raporlaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler özel yetenek sınavında bağlama, blok flüt, kabak kemane, kanun, keman, klarnet, ney, piyano, tanbur, ud, viyola, viyolonsel ve yan flüt olmak üzere 13 farklı çalgı türü tercih etmiştir. Sınava giren öğrenciler, en yüksek sayı ile bağlama (26), piyano (26), gitar (23) ve keman (17) çalgılarını tercih etmiş, öğrencilerden 6 tanesi sınavda herhangi bir çalgı çalmamıştır. Öte yandan öğrenciler sınavda türkü, şarkı ve marş olmak üzere üç türde sözlü eser seçimi yapmış, öğrencilerden bir tanesi sınavda herhangi bir sözlü eser okumamıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Bölümü, Özel Yetenek Sınavı, Çalgı, Sözlü Eser, Tercih.

MUSIC DEPARTMENT SPECIAL TALENT EXAM PREPARATIONS: INSTRUMENT AND SONG PREFERENCES

ABSTRACT

This study aims to examine the instrumental and vocal work preferences of Erciyes University (ERU), Faculty of Fine Arts (FFA), Department of Music candidate students (125) during the preparation process for the 2023-2024 academic year special talent exam. Within the scope of this main purpose; answers were also sought to questions about how student preferences are made (who is the determinant). In line with the determined objectives, the research was completed in three stages. In the first stage of the research, a literature review was conducted, resources that would shed light on the subject were reached, and the conceptual framework of the research was established. Afterwards, survey questions were prepared in order to find out which instrumental and vocal work the candidate students would enter the special talent exam with and who was the determinant in their instrumental and vocal work preferences, and an application was made to obtain permissions related to the research. In this context, the necessary permissions were obtained from the ERU FFA Dean's Office and the ERU Social and Human Sciences Ethics Committee (Application No: 105). In the second stage of the research, a survey was applied to all candidate students who took the exam (before the exam), and the data obtained from the survey was analyzed. The research is a descriptive survey research. Accordingly, the data obtained from the survey were analyzed with frequency-percentage calculations, and the results were explained in tables. Some students did not answer the questions asked in the survey. Therefore, frequency-percentage calculations were made based on the total number of students who answered the questions. On the other hand, the survey included questions where more than one option could be marked. The frequency-percentage distributions of the answers to these questions were calculated based on the total number of answers. In the third stage of the research, the research results were interpreted and the research was reported. According to the research results, the students preferred 13 different types of instruments in the special talent exam, namely bağlama, recorder, kabak kemane, kanun, violin, clarinet, ney, piano, tanbur, oud, viola, cello and flute. The students who took the exam preferred the instruments bağlama (26), piano (26), guitar (23) and violin (17) with the highest number, and 6 of the students did not play any instrument in the exam. On the other hand, the students chose three types of vocal works in the exam, namely folk song, song and march, and one of the students did not read any vocal works in the exam.

Keywords: Music Department, Special Talent Exam, Instrument, Song, Preference.

TRADITIONAL MELODIES WITH MODERN HARMONIES: A GLOBAL PERSPECTIVE

Dr. Res. Assist. Vildan ÖZDEMİR SELÇUK

Harran University

vildanozdemir@harran.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-1670-8217

ABSTRACT

This study examines the synthesis of national music with Western harmony from a global perspective, considering modernization and polyphony. Through the examples of Türkiye, Japan, China, Korea, Kazakhstan, Hungary, and Brazil, the study explores the blending of traditional melodies with Western harmonic techniques and evaluates the relationship between national identity and musical innovations within the context of globalization.

Using a literature review methodology, the research analyzes the processes of musical synthesis unique to the historical, cultural, and political contexts of each country. In the Turkish modernization process, the efforts of the Turkish Five to combine Anatolian folk melodies with Western harmonic techniques and establish a national identity are emphasized. Similarly, the contributions of composers such as He Luting and Xian Xinghai in China, Heitor Villa-Lobos in Brazil, Ahmet Jubanov in Kazakhstan, and Béla Bartók and Zoltán Kodály in Hungary, who enriched folk melodies with modern Western harmonic techniques, are highlighted. The works of composers like Tōru Takemitsu in Japan and Isang Yun in Korea demonstrate that a harmonious synthesis between Eastern and Western musical traditions is achievable.

In conclusion, the synthesis of national music with Western harmony reveals that modernization is not a one-dimensional process of Westernization but rather a balance between preserving cultural identities and integrating them into modern musical forms. These syntheses contribute to the recognition of local music on international platforms while adding unique elements to modern Western music. In this context, such musical syntheses can be seen as bridges that unify universal and cultural functions.

Keywords: National Music, International Music, Western Music.

2020-2024 YILLARI ARASINDA ORKESTRA ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

REVIEW OF GRADUATE THESES MADE IN THE FIELD OF ORCHESTRA BETWEEN 2020-2024

Nihan DAĞLI⁶⁶

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
nihandaglii@gmail.com - ORCID ID 0009-0006-3791-7359

Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan DEMİRTAŞ⁶⁷

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
odemirtas@mehmetakif.edu.tr - ORCID ID 0000-0002-5374-8296

ÖZET

Orkestra, çeşitli enstrüman gruplarından oluşan, belirli bir eseri birlikte uyum içinde çalmak için bir araya gelen büyük bir müzik topluluğu olarak tanımlanabilir. Mesleki müzik eğitimi verilen kurumlardan olan Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören lisans öğrencileri, bireysel çalgı derslerinde edindikleri bilgi, birikim ve becerilerini orkestra dersleri kapsamında uygulama ve geliştirme imkânı bulurlar. Orkestra eğitimi, disiplinli bir çalışmanın yanı sıra müziksel bir topluluk içinde birlikte çalmanın ve ortak bir hedef için çaba sarf etmenin değerini öğretir. Hem bireysel becerileri geliştirir hem de grup halinde nasıl işbirliği yapılacağını gösterir. Yapılan bu çalışmada, 2020-2024 yılları arasında orkestra alanında yazılmış lisansüstü tezlerin çeşitli boyutlar açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ortaya koyduğu sonuçların, orkestra alanında gelecekte yapılacak çalışmalara kaynak niteliğinde olması öngörülmekte ve önemli görülmektedir. Bu bakımdan son beş yıldaki (2020-2024) lisansüstü tezlerin çeşitli boyutlar açısından incelenerek incelenmesi, çalışmanın nihai amacını oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, Ulusal Tez Merkezi'nde *orkestra* anahtar kelimesi ile yapılan tarama sonucunda yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezi olarak 23 erişime açık teze ulaşılmıştır. İncelemeye alınan 23 tez, doküman incelemesi tekniği ile konu alanlarına, üniversite dağılımlarına, lisansüstü düzeylerine, yayın yıllarına, veri toplama araçlarına ve yöntemlerine göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, orkestra başlıklı tezlerin konu alanı olarak en çok sırasıyla eser incelemesi ve orkestra şefliğini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Orkestra konulu tezlerin yayın yılları arasında da bazı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular yüzde/frekans (f) dağılımları kullanılarak tablolaştırılmıştır. Çalışmanın sonunda ise ulaşılan sonuçlara dayanılarak alan araştırmacıları için çeşitli öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orkestra, müzik eğitimi, çalgı eğitimi

⁶⁶ Nihan Dağlı, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID ID 0009-0006-3791-7359

⁶⁷ Dr. Öğr. Üyesi H. Ozan Demirtaş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
ORCID ID 0000-0002-5374-8296

MODERN TOPLUMLARDA GENÇLİK VE GELECEK KAYGISI: KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Dolunay ŞENOL

Kırıkkale Üniversitesi,

dolunay_senol@yahoo.com 0000000337160430

Dr. Gıyasettin YILDIZ

Harran Üniversitesi,

gyildiz2121@gmail.com 000000015191509X

ÖZET

Geleneksel toplumlarda gençler, ailelerinin gelir kaynaklarına katkıda bulunarak meslek edinir ve kurulu düzeni devam ettirirken, modern toplumlarda bu düzen yerini yoğun bir gelecek kaygısına bırakmıştır. Geleneksel yapılarda statü bireye doğrudan verilirken, modern toplumlarda statü bireysel çabayla kazanılmaktadır. Bu durum, gençlerin mevcut şartlarını korumak ve daha iyi bir yaşam standardına ulaşmak için büyük bir gayret göstermelerini gerektirmektedir. Bu çerçevede, gençler bireysel farklılıklarını ortaya koymak ve kendilerini geliştirmek amacıyla gerek formal gerek informal eğitime yönelmektedir. Zorunlu eğitimin ardından üniversite eğitime devam eden gençler, mezuniyet sonrasında aldıkları eğitime uygun işlere yerleşmeyi, duygusal tatmin sağlamayı ve kendilerine iyi bir yaşam sunacak ekonomik getiriler elde etmeyi beklemektedir. Ancak, son yıllarda mezun oldukları alanlarda iş bulamayan ya da uzun süre işsiz kalan gençler, gelecek kaygısı yaşamaya başlamış ve bu kaygılarını sık sık dile getirmişlerdir. Bu çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi'nde eğitim alan ve gelecek kaygısı yaşadığını belirten 22 erkek öğrenciyle, amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde, gençlerin eğitim aldıkları alanlarda iş bulamamak, buldukları işlerin kendilerini tatmin edememesi ve ailelerinin sağladığı yaşam standardının altına düşme korkusundan kaynaklanan kaygılar yaşadıkları tespit edilmiştir. Özellikle, işsizlik ve ekonomik güvencesizlik gibi sorunların gençlerin hayatlarını planlama süreçlerini olumsuz etkilediği görülmüştür. Gençlerin toplumların geleceğini şekillendiren temel dinamiklerden biri olduğu göz önüne alındığında, onların kaygılarını azaltacak ve ülkenin geleceği üzerinde etkin rol oynamalarını sağlayacak politikaların ve sosyal düzenlemelerin yapılması büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Gençlik, Üniversite gençliği, Gelecek kaygısı, İşsizlik, Modern Toplum.

SINIRLI BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Dolunay ŞENOL

Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

dolunay_senol@yahoo.com - [0000-0003-3716-0430](tel:0000-0003-3716-0430)

Dr. Gıyasettin YILDIZ

Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

gyildiz2121@gmail.com - [0000-0001-5191-509X](tel:0000-0001-5191-509X)

ÖZET

Anne ve baba olmak, birçok sorumluluk ve fedakarlığı beraberinde getiren önemli bir toplumsal statüdür. Kadınlar ve erkekler, genellikle bu statüye sahip olmak için büyük bir özveri göstermekte ve çocuklarıyla birlikte olmayı hayatlarının merkezine koymaktadırlar. Çocuklar da anne ve babalarıyla birlikte büyümeyi tercih etmekte ve bu bağın sürekliliğini istemektedir. Ancak, günümüz toplumlarında artan boşanma oranları, bu ideal durumu sürdürülebilir kılmayı zorlaştırmaktadır. Boşanma, çocukların anne ve babalarıyla birlikte büyümelerinin önünde ciddi bir engel oluşturarak, aile bağlarında kopukluklara yol açmaktadır. Boşanma durumunda, velayetin bir tarafa verilmesiyle diğer ebeveynin çocukla ilişkisi, genellikle mahkeme kararında belirtilen kısıtlı zaman dilimleriyle sınırlandırılmaktadır. Bu durum, hem ebeveynlerin hem de çocukların duygusal tatminlerini olumsuz etkileyerek, aile içi bağların zayıflamasına neden olmaktadır. Bu çalışmada, eşlerinden boşanmış ve çocuklarının velayeti annelerinde olan, çocuklarıyla yalnızca mahkemece belirlenen zamanlarda görüşebilen babaların bu süreci nasıl değerlendirdikleri araştırılmıştır. Kırıkkale’de yaşayan ve bu durumu deneyimleyen 17 baba ile yapılan derinlemesine görüşmelere dayanan çalışma, babaların çocuklarıyla aynı evde yaşamamanın, onların gelişimlerini takip edememenin ve istedikleri zaman onlarla görüşememenin yarattığı duygusal boşluğu doldurmanın zorluğuna dikkat çekmektedir. Babalar, çocuklarının hayatına sınırlı bir şekilde dahil olmanın kendilerinde oluşturduğu duygusal yükün yanı sıra, çocuklarıyla olan bağlarının zayıflamasından duydukları endişeyi de ifade etmişlerdir. Artan boşanma oranları ve değişen toplumsal cinsiyet rolleri göz önüne alındığında, bu çalışma velayet düzenlemelerine dair yeni yaklaşımlar geliştirilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir. Bu bağlamda, araştırma sonuçlarının velayet ile ilgili hukuki ve sosyal düzenlemelere katkı sağlaması ve bu alanda çalışan uzmanlara yol gösterici bir nitelik taşıması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, baba-çocuk ilişkisi, toplumsal cinsiyet rolleri, velayet, tek ebeveyn

BİR SOSYAL DIŞLANMA UNSURU OLARAK: CİNSEL KİMLİK

Asude Zeynep ARAL

Sakarya Üniversitesi Sosyoloji Yüksek Lisans

asudezeyneparal@hotmail.com - 0009-0001-2780-9876

Özet

Sosyal dışlanma ve ayrımcılık pratikleri gündelik hayatın işleyişini, bireylerin psikolojik ve fiziksel bütünlüğünü ve yaşam güvencelerini tehdit eder. Ayrımcılığın ve sosyal dışlanmanın her boyutu birbirini etkilemektedir. Farklı cinsel kimliklere sahip bireyler toplumda dezavantajlı olarak nitelendirilen gruplar içinde bulunmaktadır. Dezavantajlı diğer grupların aksine kültürel, politik, sosyal, ekonomik kurumlardan ve medyadan dışlanmakta; aynı zamanda negatif ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Dışlanma pratiklerinin ürettiği sorunlar iki farklı şekilde kendini göstermektedir; görünür kimlik mi yoksa görünmezlik mi? Bu ikili çıkmaz süreç ve sonuç bağlamında her birey için farklılık göstermektedir. Dezavantajlı olarak nitelendirilen diğer gruplar için toplumda görünür olmak önemli bir yer tutar ve akabinde sosyo-politik alanda pozitif ayrımcılığa temel olur. Farklı cinsel kimliklere sahip bireyler ise görünür olmamayı ve kimliklerini gizlemeyi yüksek oranda tercih etmektedirler. Karşı cinsle ilgileniyormuş gibi davranma, heteroseksüel tutumlar içinde bulunma, sessiz kalma, daha yardımsever olma, konuyu değiştirme ve dindar olarak gözükmeye gibi davranışlar bireylerin cinsel kimliklerini gizlemek için başvurduğu stratejilerden birkaçıdır. Bu durum, bireyin ruh sağlığını olumsuz şekilde etkilemektedir.

Farklı cinsel kimliklere sahip bireylere karşı duyulan nefret, korku veya hoşnutsuzluk literatürde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Nefret söylemi davranışı ile başlayan dışlanma süreci uzak durma, ayrımcılık ve fiziksel şiddet ile devam etmektedir. Dezavantajlı olarak nitelendirilen diğer gruplardan farklı olarak ayrımcılığa maruz kaldıkları ilk ve en yakın çevre, ailedir. Aile içerisindeki dışlanma pratikleri kabullenmeme ve şiddet davranışları şeklinde olabilmektedir. Aynı zamanda çoğu toplumda baskı, önyargı, ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalmaları bireylere yönelik hak ihlallerini arttırmaktadır. Haklarını koruyacak hukuk sistemin veya belli bir sistem aracının bulunmaması; mevcut hukuk sisteminde ise farklı ve negatif tutumlar ile karşı karşıya kalmaları ayrımcılığın temel faktörlerinden birisidir. Bireylerin maruz kaldıkları ayrımcılık ve sosyal dışlanma süreçleri onları birbirleri ile daha fazla dayanışma içerisinde olmaya itmiş, dayanışma ve örgütlenme hareketleri zaman içerisinde toplumda kendisine bir yer edinebilmiştir.

Bu çalışma, toplumda dezavantajlı bir grup olarak nitelendirilen farklı cinsel kimliklere sahip bireylerin toplumsal kabul görme ve sosyal dışlanma süreçlerinin incelenmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayrımcılık, Cinsel Kimlik, Dışlanma.

Abstract

Practices of social exclusion and discrimination the functioning of everyday life, the psychological and physical integrity of individuals and threatens their life security. Every

dimension of discrimination and social exclusion influence each other. Individuals with different sexual identities in society are among the groups characterized as disadvantaged. Disadvantaged unlike other groups, unlike other groups, they are not affected by cultural, political, social, economic institutions and They are excluded from the media; they are also subjected to negative discrimination. The problems produced by exclusion practices manifest themselves in two different ways visible identity or invisibility? This binary dead-end process and differ for each individual in terms of outcomes. Disadvantaged for other groups, being visible in society is an important place and subsequently becomes the basis for positive discrimination in the socio-political sphere. Different individuals with sexual identities prefer not to be visible and to hide their identities. Prefer it at a high rate. Don't pretend to be interested in the opposite sex, to adopt heterosexual attitudes, to keep quiet, to be more charitable, behaviors such as changing the subject and appearing to be religious are some of the strategies used to hide their identities. These include, negatively affects the mental health of the individual.

Hate, fear or dislike towards individuals with different sexual identities has been defined in different ways in the literature. The exclusion process that starts with hate speech behavior continues with avoidance, discrimination and physical violence. Unlike other groups characterized as disadvantaged, the first and closest environment where they are exposed to discrimination is the family. Exclusion practices within the family can take the form of non-acceptance and violent behaviors. At the same time, the fact that they are exposed to pressure, prejudice, discrimination and exclusion in most societies increases violations of rights against individuals. One of the main factors of discrimination is the lack of a legal system or a certain system tool to protect their rights, and the fact that they face different and negative attitudes in the existing legal system. The discrimination and social exclusion processes that individuals are exposed to have pushed them to be in more solidarity with each other, and solidarity and organizing movements have been able to gain a place in society over time.

This study aims to examine the social acceptance and social exclusion processes of individuals with different sexual identities, which are considered as a disadvantaged group in society.

Keywords: Discrimination, Sexual Identity, Exclusion.

GÖÇ VE GÖÇLERİN İNSAN ÇEŞİTLİLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Fırat KOÇ

Hitit Üniversitesi

firatcoc@hitit.edu.tr - 0000-0002-8558-6308

ÖZET

Göç, insan biyolojik çeşitliliğini şekillendiren önemli bir faktördür. İnsanlar tarih boyunca çeşitli sebeplerle göç etmiş, bu süreç genetik materyalin karışmasına, yeni varyantların ortaya çıkmasına ve biyolojik çeşitliliğin artmasına yol açmıştır (Campbell ve diğ., 2012). İnsanlar, göçler sayesinde yeni çevresel koşullara adapte olmuş ve bu adaptasyonlar doğal seçim altında fenotipik farklılıkları meydana getirmiştir. Homo erectus, yaklaşık 1.9 milyon yıl önce Afrika'dan çıkarak geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Homo sapiens'in Afrika'dan çıkarak dünyanın farklı bölgelerine yayılması, genetik çeşitliliğin artmasına neden olmuştur (Schlebusch ve diğ., 2018). Popülasyonlar arası karşılaşmalar ve melezleşmeler, insan genomunun çeşitlenmesinde etkili olmuştur (Groeneveld, 2017). Göçler, farklı popülasyonlar arasında gen akışını artırarak genetik çeşitliliğin korunmasına katkı sağlamıştır. Afrika'dan çıkan Homo sapiens grupları, Neandertaller ve Denisovanlarla melezleşmiş, bu da modern insan genomunda arkaik DNA izlerinin bulunmasına yol açmıştır (Koller ve diğ., 2022). Göçler sırasında küçük popülasyonlarda genetik sürüklenme de genetik çeşitliliği etkilemiştir. (Reed ve diğ., 2006). Örneğin, tarım toplumlarında süt tüketimi arttıkça, laktaz enziminin yetişkinlikte aktif kalmasını sağlayan genetik varyantlar seçilmiştir (Gluckman ve diğ., 2012). Mitokondriyal DNA ve Y kromozomu analizleri, göç yollarını takip ederek genetik çeşitliliğin kökenlerini araştırmaktadır. Ayrıca, nükleer DNA ve antik DNA analizleri, eski popülasyonlar arasındaki gen akışını ve melezleşmeyi ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, hem insan evrimini hem de genetik çeşitliliği anlamamızda önemli rol oynamaktadır (Underhill ve diğ., 2007). Hem geçmişteki hem de günümüzdeki göçler, genetik çeşitliliği artırmış, yeni adaptasyonların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Houldcroft ve diğ., 2017). Göçlerin kültürel ve teknolojik etkileri, biyolojik çeşitliliği dolaylı olarak etkilemiş, insan toplumlarının genetik yapısını şekillendirmiştir. Bu süreçler, genetik çalışmalarla daha iyi anlaşılmakta ve insan evrimini yeniden yapılandırmamıza olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsan çeşitliliği, göç, evrim, adaptasyon, genetik, antropoloji.

YEREL YÖNETİMLERİN ENGELLİLERİN SOSYAL REFAHINA KATKISI: MALTEPE ÖRNEĞİ

Contribution to Social Welfare of Disabled People of Local Governments: Maltepe Example

Doç. Dr. Hamza Kurtkapan

Istanbul University- Cerrahpasa

hamza.kurtkapan@iuc.edu.tr - 0000-0001-9815-7337

ÖZET

Türkiye’de yerel yönetimlerin engellilere yönelik sosyal hizmet uygulamalarıyla ilgili çalışmalar giderek artmaktadır. Sosyal bilimlerde engelli bireylerin damgalanması, sosyal dışlanmaları ve toplumsal hayata katılımları çalışmaların odağındadır. Bu çalışmada Maltepe Belediyesi’nin engellilerin refahının arttırıcı uygulamaları değerlendirilmiştir. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede Maltepe Belediyesi’nin 2019 ve 2023 yıllarına ait, yıllık faaliyet raporları incelenmiştir.

Sosyal hizmetler kapsamında özellikle dezavantajlı gruplara yönelik sosyal destek ve ulaşım destek hizmetleri engelli bireyler için erişilebilirliği destekleyicidir. Eğitim odaklı programlar, atölye çalışmaları ve sosyal etkinlikler, engelli bireylerin toplumsal hayata katılımını desteklemektedir. İlçenin konumu ve demografik yapısı göz önüne alındığından Maltepe Belediyesinin sosyal adalet, kültürel gelişim ve toplumsal refah odaklı hizmetlerde daha fazla sorumluluk alması gerektiği söylenebilir. Bu değerlendirme sonucunda Maltepe Belediyesi’nin raporlarında engellilerin refahını arttırıcı çalışmaların son yıllarda arttığı görülmüştür. Belediyenin yenilikçi ve katılımcı yaklaşımı, toplumla güçlü bir iş birliği içinde olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, Sosyoloji, Sosyal Hizmet, Refah Devleti, Yerel Yönetimler, Maltepe Belediyesi.

ABSTRACT

There is a noticeable upward trend in studies focusing on the social service practices of local governments for people with disabilities in Turkey. These studies, which are gaining momentum in the social sciences, delve into issues of stigmatization, social exclusion, and the participation of disabled individuals in social life. In this study, we turn our attention to Maltepe Municipality's efforts to enhance the welfare of people with disabilities. The research was conducted using the document analysis method, with a specific focus on Maltepe Municipality's annual activity reports for the years 2019 and 2023.

Within the scope of social services, social support and transportation support services, especially for disadvantaged groups, support accessibility for disabled individuals. Education-focused programs, workshops and social activities support the participation of disabled individuals in social life. Considering the location and demographic structure of the district, it can be said that Maltepe Municipality should take more responsibility for services focused on social justice, cultural development and social welfare. As a result of this evaluation, it was observed in Maltepe Municipality's reports that the number of studies to increase the welfare of people with disabilities has increased in recent years. The Municipality's innovative and participatory approach shows that it cooperates strongly with society.

Keywords: Disability, Sociology, Social Service, Welfare State, Local Governments, Maltepe Municipality.

YEREL YÖNETİMLERİN ENGELLİLERİN TOPLUMSAL KATILIMLARA KATKISI: SULTANGAZİ ÖRNEĞİ

Contribution to Social Participation of Disabled People of Local Governments: Sultangazi Example

Doç. Dr. Hamza Kurtkapan

Istanbul University- Cerrahpasa

hamza.kurtkapan@iuc.edu.tr - 0000-0001-9815-7337

ÖZET

Engellilikle ilgili çalışmalarda sağlık bilimleri daha çok bireylerin fiziksel farklılıklarına odaklanırken, sosyal bilimlerde engelli bireylerin toplumsal hayata katılımı ve sosyal dışlanma gibi konuları odağa almaktadırlar. Bu çalışmada Sultangazi Belediyesi'nin engellilerin toplumsal hayata katılımlarını kolaylaştıran uygulamaları değerlendirilmiştir. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede Sultangazi Belediyesi'nin 2020 ve 2023 yıllarına ait yıllık faaliyet raporları incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda Sultangazi Belediyesi'nin raporlarında engellilerin toplumsal katılımını kolaylaştırıcı çalışmalara rastlanılmıştır.

Sosyal hizmetler kapsamında özellikle dezavantajlı gruplara yönelik sosyal destek ve ulaşım destek hizmetleri engelli bireyler için erişilebilirliği destekleyicidir. Eğitim odaklı programlar, atölye çalışmaları ve sosyal etkinlikler, engelli bireylerin toplumsal hayata katılımını desteklemektedir. İlçenin konumu ve demografik yapısı göz önüne alındığından Sultangazi Belediyesinin sosyal adalet, kültürel gelişim ve toplumsal refah odaklı hizmetlerde daha fazla sorumluluk alması gerektiği söylenebilir. Belediyenin yenilikçi ve katılımcı yaklaşımı, toplumla güçlü bir iş birliği içinde olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, Sosyoloji, Yerel Yönetimler, Sultangazi Belediyesi.

ABSTRACT

While health sciences focus more on the physical differences of individuals in studies on disability, social sciences focus on issues such as the participation of disabled individuals in social life and social exclusion. In this study, Sultangazi Municipality's practices that facilitate the participation of disabled individuals in social life were evaluated. The document analysis method was used in the research. In this context, Sultangazi Municipality's annual activity reports for 2020 and 2023 were examined. As a result of this evaluation, studies facilitating the social participation of disabled individuals were encountered in Sultangazi Municipality's reports.

Within the scope of social services, the pressing need for improved accessibility, especially through social support and transportation services for disadvantaged groups, is crucial for the inclusion of disabled individuals. Education-focused programs, workshops, and social activities play a significant role in supporting the participation of disabled individuals in social life. Considering the location and demographic structure of the district, it is imperative that Sultangazi Municipality takes more responsibility for services focused on social justice, cultural development, and social welfare. The municipality's innovative and participatory approach shows a strong collaboration with society, but the need for improved accessibility remains a top priority.

Keywords: Disability, Sociology, Local Governments, Sultangazi Municipality.

TÜRKİYE’DE İSLAMCILIK AKIMININ GELİŞİMİ: SAĞ SİYASET VE PARTİLER

Yüksek lisans öğrencisi Eda BAŞER

Bülent Ecevit Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü

baserrreda@icloud.com / ORCID ID: 0009-0002-6958-350X

ÖZET

İslam dininin, siyasi hayat içinde büyük yer edinmesi siyasette etkili olmasına yol açmaktadır. Bunun nedeni arasında İslam dininin ekonomi, hukuk, ahlak ve siyaset yaşamını etkileyen hükümlerinin olmasındandır. Bu kapsadığı unsurlar nedeniyle siyasi hayatta partilerin benimsediği bir ideolojik olgu halini almıştır. İslam’ın bir ideoloji olarak anılması diğer ideolojiler gibi modernleşme sürecine dayanmaktadır. Demokrasinin yükselmesiyle siyasi sisteme geçilmiş, siyasi alanda halkın da etkin olduğu bir dönem başlamıştır. Bunun sonucunda politik alanda partiler kendi düşünce dünyasına uygun ideolojik olguları esas almış, siyasi alanda toplumu etkileme aracı olarak kullanmışlardır. Bu bağlamda, İslamcılık akımının gelişimini dönemleri içerisinde değerlendirerek ve siyasi alanda rolüne değinerek Türkiye’deki gelişimi ele alınacaktır. Aynı zamanda İslamcılığın ideolojik temeline ve sağ partilere değinilerek İslamcılık akımının siyasetteki rolü ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler; İslamcılık, Sağ Partiler, Siyasal Hayat, Türkiye

ABSARCT

The fact that the religion of Islam has gained a large place in political life has caused it to be associated with politics. The reason for this is within the religion of Islam; It is shown that the provisions affecting economic, legal, moral and political life are taken as basis. As a result of these elements, it has become an ideological phenomenon adopted by parties in political life. Referring to Islam as an ideology is based on the modernization process, like other ideologies. With the rise of democracy, a party state system was introduced and a period in which the public was active in the political arena began. As a result, in the political field, parties based themselves on ideological facts appropriate to their own world of thought and used them as a means of influencing society in the political field. In this context, it is necessary to evaluate the development of the Islamist movement within its periods and touch upon its role in the political field. In the study, the role of the Islamist movement in politics will be revealed by touching on the development of the Islamist movement, the ideological basis of Islamism and the right-wing parties.

Keywords; Islamism, Right Parties, Political Life, Türkiye

YETİŞTİRME KURAMI’NIN ANALİZİ

Doç. Dr. Aysel KURNAZ

Bandırma Onyedli Eylöl Üniversitesi, İletişim Faköltesi

akurnaz@bandirma.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-2190-7838

ÖZET

Bu çalışma ile Yetiştirme Kuramı’nın (Cultivation Theory) detaylı ve sistematik bir şekilde analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Yetiştirme Kuramı, George Gerbner tarafından 1960’larda televizyonun bireyler ve toplum üzerindeki etkilerini anlamak amacıyla geliştirilmiş olup medya içeriklerinin bireylerin dünya görüşlerini ve davranışlarını uzun vadede nasıl şekillendirdiğine dair açıklamalarda bulunmaktadır. Teori, geleneksel olarak televizyon içeriklerinin tekrarı yoluyla bireylerde ortak bir algı oluşturduğunu savunsa da sosyal medya ortamları bu dinamiği daha geniş ve hızlandırılmış bir boyuta taşımıştır. Kullanıcıların aktif katılım sağladığı ve sürekli etkileşim içinde olduğu bu platformlar, medya içeriklerinin bireylerin gerçeklik algıları üzerindeki uzun vadeli etkilerini daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu bağlamda, Yetiştirme Kuramı, her ne kadar televizyon için geliştirilmiş olsa da sosyal medyanın da bireylerin dünya görüşlerini nasıl etkilediğini değerlendirmek için güçlü bir kuramsal çerçeve sunabilir, bu nedenle Yetiştirme Kuramı’nın incelenmesi oldukça önemlidir.

Bu çalışmada Yetiştirme Kuramı’nın sistematik bir şekilde analiz edilmesi bibliyometrik yöntem aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Yetiştirme Kuramı ile ilgili Web of Science veri tabanında yer alan 307 eser incelenmiştir. Yıllara göre eser sayısı, ön plana çıkan dergiler, yazarlar, üniversiteler, ülkeler ve en fazla atıf alan eserler analiz edilmiştir. Ayrıca en sık tekrarlanan anahtar kelimelerden hareketle kelime ağacı ve eş-oluşum ağı da görselleştirilmiştir. Çalışma, kuramın medya çalışmaları literatüründeki kavramsal ve tematik çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Sonuçlar, Yetiştirme Kuramı’nın hem geleneksel medya hem de dijital medya bağlamlarında önemli bir teorik dayanak sunduğunu göstermektedir. Özellikle sosyal medya bağlamında kuramın uygulanabilirliği, literatürdeki artan bir ilgiyle desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yetiştirme Kuramı, Medya Etkileri, Sosyal Medya, Bibliyometrik Analiz

ANALYSIS OF CULTIVATION THEORY

ABSTRACT

This study aims to analyse Cultivation Theory in a detailed and systematic way. Cultivation Theory was developed by George Gerbner in the 1960s to understand the effects of television on individuals and society and explains how media content shapes individuals' worldviews and behaviours in the long term. Although the theory traditionally argues that individuals form a common perception through the repetition of television content, social media environments have taken this dynamic to a broader and accelerated dimension. These platforms, where users actively participate and constantly interact, further complicate the long-term effects of media content on individuals' perceptions of reality. In this context, although Cultivation Theory was developed for television, it can provide a powerful theoretical framework for evaluating how social media also affects individuals' worldviews, so it is very important to examine Cultivation Theory.

In this study, a systematic analysis of Cultivation Theory was carried out through bibliometric method. A total of 307 works on Cultivation Theory in the Web of Science database were analysed. The number of works by years, prominent journals, authors, universities, countries and the most cited works were analysed. In addition, word tree and co-occurrence network were visualised based on the most frequently repeated keywords. The study demonstrates the conceptual and thematic diversity of the theory in the media studies literature. The results show that Cultivation Theory offers an important theoretical underpinning in both traditional media and digital media contexts. The applicability of the theory, especially in the context of social media, is supported by a growing interest in the literature.

Keywords: Cultivation Theory, Media Effects, Social Media, Bibliometric Analysis

THE IMPACT OF EXCHANGE RATE AND INTEREST RATE ON FINANCIAL MARKETS

Arş. Gör. Dr. Buket AYDIN

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

buketaydin@atauni.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-6204-0505>

ÖZET

Bir ülkenin hisse senedi piyasasının etkinliği yatırımcılar ve politika yapıcılar için önemlidir. Hisse senedi piyasaları, döviz kuru olmak üzere bir dizi faktörden etkilenir. Finansal ekonomide, hisse senedi fiyatlarındaki ve döviz kuru dalgalanmaları iki teorik modelle açıklanmaktadır. Bunlardan ilki Dornbusch & Fisher (1980) tarafından geliştirilen akış odaklı model, ikincisi ise Branson (1981) ve Frankel (1983) tarafından geliştirilen stok odaklı modeldir. Bu çalışmada, Johansen eşbütünleşme testi ve vektör hata düzeltme modeli (VECM) kullanılarak Ocak 2011-Ekim 2023 döneminde TCMB faiz oranı, döviz kuru, FED faiz oranının ve Türkiye'nin BIST100 endeksi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. TCMB faiz oranının ve FED faiz oranının BIST 100 üzerinde sırasıyla %0,918 ve %0,141 oranında negatif etkiye sahip olduğu, döviz kurunun ise uzun dönemde BIST 100 üzerinde %6,984 oranında pozitif etkiye sahiptir. Bu sonuçlara göre, BIST 100 ile FED faiz oranı arasındaki ilişki dikkate alındığında akış yönelimli modelin geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Jel Kodları: *Finansal Piyasalar, Faiz Oranı, Zaman Serisi Analizi*

Anahtar Kelimeler: C22, E43, E44

ABSTRACT

The efficiency of a country's stock market is important for investors and policy-makers. Stock markets are affected by a range of factors, one of which is the exchange rate. In financial economics, fluctuations in stock prices and exchange rate are explained by two theoretical models. The first is the flow-oriented model developed by Dornbusch & Fisher (1980), and the second is the stock-oriented model developed by Branson (1981) and Frankel (1983). This study investigates the impact of the CBRT (the Turkish Central Bank interest rate), the FED interest rate, and the exchange rate on Turkey's BIST100 between January 2011 and October 2023 using the Johansen cointegration test and vector error correction model (VECM). We find that the CBRT rate and FED interest rate have a negative effect on BIST100 of 0.918% and 0.141%, respectively, and the exchange rate has a positive effect on BIST100 in the long run (6.984%). According to these results, the flow-oriented model is valid when the relationship between BIST100 and interest rate is considered.

Jel Codes: *Financial Markets, Interest Rate, Time Series Analysis*

Keywords: C22, E43, E44

İKTİSADİ GELİŞME VE DEMOKRASİ: LİPSET HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

Prof. Dr. Kerem KARABULUT

Atatürk Üniversitesi

kerem@atauni.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3159-3289

Arş. Gör. Dr. Buket AYDIN

Atatürk Üniversitesi

buketaydin@atauni.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6204-0505

ÖZET

İktisadi gelişme toplumsal ve bireysel refah düzeyinde iyileşme olarak tanımlanmaktadır. Demokrasi ise bir ülkede belirli bir refah düzeyine ulaşma ile mümkündür. Bu açıdan ele alındığında iktisadi gelişme ve demokrasi birbirleriyle beslenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ekonomik gelişmenin demokrasi üzerindeki etkisinin Lipset Hipotezi çerçevesinde incelenmesidir. Lipset hipotezi, demokrasinin belirli bir iktisadi gelişmeden sonra mümkün olacağını ileri sürmektedir. Lipset'e göre demokrasi ancak gelişmiş toplumlarda istikrar kazanacaktır. Bu bağlamda refah seviyesi ile demokrasi arasında güçlü bir ilişkinin varlığına dikkat çekmektedir. Bu çalışmada 2010-2021 yılları arası BRICS ülkeleri üzerine Lipset hipotezinin geçerliliği araştırılmaktadır. Çalışmada kullanılan modelin Hausman test sonucuna bakıldığında rassal yöntemin kullanılmasının uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ancak rassal yöntem dikkate alınarak gerçekleştirilen tanısal testler sonucunda modelin otokorelasyon, değişen varyans ve birimler arası korelasyon içerdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle çalışmada kullanılan modelin tahmini için en uygun yöntemin otokorelasyon, değişen varyans ve birimler arası korelasyona karşı tutarlı bir tahminci olan Driscoll ve Kraay tahminci olduğuna karar verilmiştir. Driscoll ve Kraay tahmincisinden elde edilen sonuçlara bakıldığında eğitimin demokrasi üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmektedir. Ancak kişi başına düşen milli gelirin ve kentleşmenin demokrasi üzerinde olumsuz etkilere olduğu tespit edilirken, sanayide meydana gelen gelişmelerin ise demokrasi üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İktisadi Gelişme, Ekonomik Büyüme, Demokrasi, Panel Veri Analizi

ECONOMIC DEVELOPMENT AND DEMOCRACY: VALIDITY OF THE LIPSET HYPOTHESIS

Abstract

Economic development is defined as an improvement in social and individual welfare. Democracy, on the other hand, is possible by reaching a certain level of welfare in a country. In this respect, economic development and democracy feed each other. The aim of this study is to analyse the impact of economic development on democracy within the framework of the Lipset Hypothesis. The Lipset hypothesis argues that democracy is possible only after a certain level of economic development. According to Lipset, democracy will only stabilise in developed societies. In this context, it draws attention to the strong relationship between welfare levels and democracy. This study investigates the validity of the Lipset hypothesis for the BRICS countries between 2010 and 2021. When the Hausman test result of the model used in the study is analysed, it is understood that it is appropriate to use the stochastic method. However, as a result of the diagnostic tests performed by considering the stochastic method, it was determined that the model contains autocorrelation, changing variance, and inter-unit correlation. Therefore, it was decided that the most appropriate method for estimating the model used in the study is the Driscoll and Kraay estimator, which is a consistent estimator against autocorrelation, heteroscedasticity, and inter-unit correlation. The results obtained from the Driscoll and Kraay estimator suggest that education has a positive effect on democracy. However, national income per capita and urbanisation have a negative effect on democracy.

Keywords: Economic Development, Economic Growth, Democracy, Panel Data Analysis

ENFLASYON VE FAİZ POLİTİKASININ BANKA AKTİF-PASİF DENGESİNE ETKİSİ

ADEM EMRE KÖSE⁶⁸

Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü,

adememrekose@gmail.com

ORCID ID 0000-0003-2230-3961

ÖZET

Enflasyon, etkileri ve boyutu bakımından çeşitli düzeylerdeki ekonomilere, sistemlere ve doğru çalışan yapılara karşı bir bozulma olgusuna sebep olan bir kavramdır. En nihayetinde fiyatlar genel seviyesinin sürekli artışı şeklinde tanımlayabiliriz. Enflasyonun üç temel sebebi ve üç temel şiddet seviyesi vardır. Maliyet enflasyonu, talep enflasyonu ve yapısal enflasyon en temel üç sebebidir. Bu enflasyon türleri ile doğan enflasyon şiddetleri ise farklı isimlerle tanımlanmaktadır. Bu çeşitler ılımlı, yüksek ve hiper enflasyon olarak tanımlanmaktadır. İlimli enflasyon genelde %5 ile %10 arasında ifade edilirken, yüksek enflasyon (dörtüncü enflasyon) ise %10 ile %200 arasında tanımlanır. Son olarak hiper enflasyon ise %200 ve üzeri enflasyonu ifade etmektedir. Faiz politikası bir ülkenin para otoritesinin fiyatlar genel seviyesinin ılımlı, durağan seviyeye ulaşmasındaki en önemli araçtır. Merkez bankası para otoritesidir ve faiz politikasını yönlendirmektedir. Bu araç enflasyon dönemlerinde etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Tabi burada faiz politikası da aktif pasif dengesini etkileyen önemli faktörlerden biridir. Bankaların aktif-pasif dengesi, bankaların gelecekteki konumu ve varoluşu ile doğrudan ilgilidir. Doğru bir aktif pasif yönetimi ile banka bilançosunun karlılık ve güvenilirlik düzeyleri daha etkin biçimde sağlanabilmektedir. Bu dengeyi korumak için doğru fiyatlama ve doğru gelecek tahminleri çok önemlidir. Bu çalışmanın ilk bölümünde enflasyonun ne olduğu ele alınacak ve türleri detaylı şekilde açıklanacaktır. Sonrasında enflasyon ile birlikte gelen faiz politikası incelenecek ve durumsal analizler yapılacaktır. İkinci bölümde ise bankalardaki aktif pasif dengesi ele alınacak ve burada oluşabilecek dengesizliklerin banka bilançosu üzerine etkileri ifade edilecektir. Son bölümde ise Enflasyon ve faiz olgusu ile birlikte değerlendirilecek ve aktif pasif dengesine olan etkileri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, aktif pasif, faiz, banka

⁶⁸ Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Doktora Öğrencisi.

PORTFOLIO OPTIMIZATION FOR THE BIST-30 INDEX WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MACHINE LEARNING

Ass. Prof. Kartal SOMUNCU

Afyon Kocatepe University, Bayat Vocational School

ksomuncu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5087-414X

ABSTRACT

Artificial intelligence (AI) and machine learning (ML) have transformed financial markets, offering innovative solutions for portfolio optimization in indices like the BIST-30. These technologies leverage large datasets to identify patterns, develop predictive models, and enhance investment strategies. Unlike traditional methods, AI and ML provide dynamic, adaptive approaches, making them particularly effective in Turkey's financial markets.

The application of AI and ML to the BIST-30 index is driven by growing data volume and market complexity. These algorithms process both structured data (e.g., financial statements) and unstructured data (e.g., news and social media). Techniques like time series analysis predict stock prices, while natural language processing (NLP) assesses market sentiment to support decision-making. Such capabilities deepen market insights and improve investment accuracy.

ML algorithms offer a refined risk-return management approach for BIST-30 stocks. Models such as support vector machines and deep learning optimize portfolio diversification and mitigate volatility. Additionally, simulations help predict responses to market shocks. However, challenges remain, including the cost of implementation, data quality issues, and risks like overfitting, which can undermine investor confidence.

Despite these challenges, AI and ML applications enhance portfolio management by providing tailored strategies, promoting rational decision-making, and reducing emotional biases. Deep learning models, for instance, analyze volatility and respond to sudden market changes effectively.

In summary, AI and ML-based portfolio optimization enable investors to adapt quickly to BIST-30 dynamics, minimizing risk while maximizing returns. As their adoption expands, these technologies promise to revolutionize Turkish financial markets, offering significant opportunities for improved efficiency and long-term investment success.

Keywords: Artificial Intelligence, Machine Learning, Portfolio Optimization, Risk Management, BIST-30 Index

YAPAY ZEKA VE MAKİNE ÖĞRENİMİ İLE BIST-30 ENDEKSİNE YÖNELİK PORTFÖY OPTİMİZASYONU

Dr. Öğr. Üyesi Kartal SOMUNCU

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bayat Meslek Yüksekokulu

ksomuncu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5087-414X

Öz

Yapay zeka (AI) ve makine öğrenimi (ML), finansal piyasaları dönüştürerek BIST-30 gibi endekslerde portföy optimizasyonu için yenilikçi çözümler sunmaktadır. Bu teknolojiler, büyük veri setlerinden desenler belirleyerek öngörü modelleri geliştirir ve yatırım stratejilerini iyileştirir. Geleneksel yöntemlerin aksine, AI ve ML dinamik ve uyarlanabilir yaklaşımlar sunarak Türkiye'nin finansal piyasalarında da etkili hale gelmiştir.

AI ve ML'nin BIST-30 endeksine uygulanması, artan veri hacmi ve piyasa karmaşıklığı tarafından yönlendirilmektedir. Bu algoritmalar, yapılandırılmış veriler (örneğin finansal tablolar) ve yapılandırılmamış veriler (örneğin haberler ve sosyal medya) üzerinde çalışabilir. Zaman serisi analizi gibi teknikler hisse fiyatlarını öngörürken, doğal dil işleme (NLP) piyasa duyarlılığını değerlendirerek karar almayı destekler. Bu yetenekler, piyasa anlayışını derinleştirerek yatırım doğruluğunu artırabilir.

ML algoritmaları, BIST-30 hisseleri için daha hassas bir risk-getiri yöntemi sunabilir. Destek vektör makineleri ve derin öğrenme gibi modeller, portföy çeşitlendirmesini optimize eder ve volatilitiyi azaltır. Ayrıca simülasyonlar, piyasanın şoklara nasıl tepki vereceğini öngörmeye yardımcı olur. Bununla birlikte, uygulama maliyetleri, veri kalitesi sorunları ve aşırı öğrenme (overfitting) gibi riskler, yatırımcı güvenini zayıflatabilir.

Bu zorluklara rağmen, AI ve ML uygulamaları portföy yönetimini geliştirerek, özelleştirilmiş stratejiler sunar; rasyonel karar almayı teşvik eder; ve duygusal önyargıların azaltılmasına yardımcı olabilir. Derin öğrenme modelleri, volatilitiyi analiz ederek ani piyasa değişikliklerine etkili şekilde yanıt verebilir.

Sonuç olarak, AI ve ML tabanlı portföy optimizasyonu, BIST-30 dinamiklerine hızlı uyum sağlayarak riskleri minimize ederken getirileri maksimize etmektedir. Bu teknolojilerin benimsenmesinin artmasıyla, Türk finansal piyasalarının verimliliğini artırmayı hedefleyen önemli fırsatlar ve uzun vadeli yatırım başarıları ortaya çıkacaktır.

Anahtar kelimeler: Yapay zeka, makine öğrenimi, portföy optimizasyonu, risk yönetimi, BIST-30 Endeksi

RISK MANAGEMENT WITH THE SEMI-VARIANCE METHOD: A STUDY ON BIST-30 INDEX STOCKS

Ass. Prof. Kartal SOMUNCU

Afyon Kocatepe University, Bayat Vocational School

ksomuncu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5087-414X

Abstract

Bear markets are marked by prolonged price declines, leading investors to prioritize risk management strategies. Traditional variance-based risk metrics often fail to reflect investors' concerns about asymmetric risks during such periods. The semi-variance method, which focuses on deviations below the expected return, offers a more effective approach to managing downside risk. This study explores the theoretical foundations of the semi-variance method, its applications to the BIST-30 index, and its role in portfolio optimization.

Unlike traditional variance, semi-variance emphasizes risks tied to negative returns, making it particularly valuable for risk-averse investors. It provides a more accurate measure of downside risks during volatile market conditions. This research compares semi-variance with traditional variance, underscoring its advantages in managing asymmetric risks.

The study applies the semi-variance method to optimize portfolios for the BIST-30 index, which includes Turkey's most liquid and volatile stocks. Empirical findings demonstrate that portfolios constructed with the semi-variance method yield similar returns but with reduced risk compared to variance-based approaches. Simulation results indicate that these portfolios effectively minimize losses in bear markets while maintaining resilience across sectors.

While the semi-variance method poses computational and implementation challenges, its benefits outweigh its limitations. It provides a robust alternative for portfolio diversification and risk mitigation. The study concludes that adopting semi-variance in the Turkish financial market could improve investment strategies and foster investor confidence, making it a valuable tool not only during bear markets but under varying market conditions.

Keywords: Semi-variance, BIST-30 Index, portfolio optimization, risk management, Bear Market Strategies

YARI VARYANS YÖNTEMİYLE RİSK YÖNETİMİ: BIST-30 ENDEKS HİSSE SENETLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Kartal SOMUNCU

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bayat Meslek Yüksekokulu

ksomuncu@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5087-414X

Öz

Ayı piyasaları, varlık fiyatlarında uzun süreli düşüşlerle karakterize edilir ve bu durum yatırımcıları risk yönetimine öncelik vermeye yönlendirir. Geleneksel varyans tabanlı risk ölçütleri, bu dönemlerde yatırımcıların asimetrik risk algılarını yeterince yansıtamaz. Beklenen getiri altındaki sapmalara odaklanan yarı-varyans yöntemi, aşağı yönlü riski yönetmek için daha etkili bir yaklaşım sunar. Bu çalışma, yarı-varyans yönteminin teorik temellerini, BIST-30 endeksindeki uygulamalarını ve portföy optimizasyonundaki rolünü incelemektedir.

Geleneksel varyanstan farklı olarak yarı-varyans, negatif getirilerle ilişkili risklere vurgu yapar ve bu özellik, özellikle riskten kaçınan yatırımcılar için değerlidir. Yarı-varyans, volatil piyasa koşullarında asimetrik risklerin daha doğru bir şekilde ölçülmesini sağlar. Araştırma, yarı-varyans ile geleneksel varyansı karşılaştırarak, yöntemin avantajlarını ortaya koymaktadır.

Çalışma, Türkiye'nin en likit ve volatil hisselerini içeren BIST-30 endeksi için portföy optimizasyonunda yarı-varyans yöntemini uygulamıştır. Ampirik bulgular, yarı-varyans yöntemiyle oluşturulan portföylerin, varyans temelli yaklaşımlara kıyasla benzer getiriler sağlarken daha düşük risk sunduğunu göstermektedir. Simülasyon sonuçları, bu portföylerin ayı piyasalarında kayıpları etkili bir şekilde minimize ettiğini ve sektörler genelinde dayanıklılığı artırdığını ortaya koymaktadır.

Yarı-varyans yöntemi, portföy çeşitlendirme ve risk azaltma açısından güçlü bir alternatif sunmaktadır. Çalışma, Türk finans piyasasında yarı-varyansın benimsenmesinin yatırım stratejilerinin etkinliğini artırabileceğini ve yatırımcı güvenini güçlendirebileceğini vurgulamaktadır. Bu yöntem, yalnızca ayı piyasalarında değil, farklı piyasa koşullarında da etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yarı-varyans, BIST-30 Endeksi, portföy optimizasyonu, risk yönetimi, Ayı Piyasası Stratejileri

PARA, BİLGİ VE GELECEK: FİNANSAL EĞİTİMLE YENİ NESİL EKONOMİK GÜÇLENME

Mine ÇAVDAR GÖKSÜN⁶⁹

Selçuk Üniversitesi

cavdarminnee@outlook.com – 0009-0008-0569-2364

ÖZET

Dünyanın giderek daha dinamik ve belirsiz hale gelen ekonomik yapısında, finansal okuryazarlık, bireylerin ve toplumların ekonomik kararlarını daha bilinçli ve etkili bir şekilde alabilmesi için vazgeçilmez bir beceri haline gelmiştir. “Para, Bilgi ve Gelecek: Finansal Eğitimle Yeni Nesil Ekonomik Güçlenme” başlıklı bildiri, finansal eğitimin, yalnızca bireysel refahı artırmakla kalmayıp, aynı zamanda toplumsal kalkınma ve sürdürülebilir ekonomik büyüme için nasıl bir güç kaynağı olabileceğini irdelemektedir.

Bildiri, finansal bilgiyi eğitim aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırmanın, kişisel ekonomiden toplumsal yapıya kadar birçok düzeyde dönüşüme yol açabileceğini vurgulamaktadır. Özellikle genç nesillere yönelik tasarlanmış finansal eğitim programlarının, yalnızca bütçe yönetimi, tasarruf ve yatırım alışkanlıklarını değil, aynı zamanda bilinçli tüketim, borç yönetimi ve ekonomik krizlere karşı dayanıklı bir zihin yapısının oluşturulmasını nasıl destekleyeceğini ele almaktadır.

Teknolojik gelişmelerin ve dijital araçların sunduğu yeni fırsatlar, finansal eğitimin potansiyelini daha geniş bir ölçekte gerçekleştirebilmek adına önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda, bildiri dijital çağın sunduğu avantajları kullanarak finansal eğitimin, toplumsal eşitsizlikleri azaltma ve ekonomik krizlere karşı dirençli bir toplum yaratma yolundaki gücünü tartışmaktadır.

Sonuç olarak, finansal eğitim yalnızca bireylerin ekonomik güvenliğini sağlamanın ötesinde, daha adil ve sürdürülebilir bir ekonomik sistemin temel taşlarını inşa etmek için kritik bir rol oynamaktadır. Bu bildiri, finansal eğitimin ekonomik güçlenme üzerindeki etkilerini ve gelecekte bu alanda atılacak adımların toplumlar açısından nasıl daha sağlam bir temel oluşturabileceğini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler : *Finansal Okuryazarlık, Ekonomik Güçlenme, Genç Nesil ve Finans, Bilinçli Tüketim, Eğitim ve Ekonomik Dönüşüm*

⁶⁹ Selçuk Üniversitesi, Muhasebe Finansman Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, cavdarminnee@outlook.com

MODERN TRENDS IN ENSURING THE OPERATION OF INTERNATIONAL LOGISTICS SYSTEMS

Albina Chingiz gızı HASHİMOVA

Azerbaijan Sport Academy

Mehpara Mehman gızı SABİRZADA

Azerbaijan Sport Academy

Tahnagul Gurbanali gızı GURBANOVA

Azerbaijan Sport Academy

Summary

Deregulation procedures implemented by many countries to eliminate trade, customs, transport and financial barriers to the development of international trade, socio-political and economic relations affect the formation of the international logistics system. Such procedures facilitate the movement of both goods and information and capital across the national borders of different countries, which is of great importance for modern logistics. In modern conditions, the development of the economy requires the search for new ways to accelerate economic reforms that will allow attracting the most advanced achievements of science and technology to the country, as well as organizing production and circulation management. One of these ways is the formation of international logistics systems in the country at the macroeconomic level. Studies show that such international logistics systems allow creating conditions and mechanisms not only in the sphere of circulation, but also in the reduction of costs of scarce materials, raw materials, energy, finance, labor and other national resources of different countries. The latter is associated with the creation of a synergistic effect on a planetary scale, which is very important for the general ecology, as well as for transnational corporations, syndicates, trusts and financial and industrial groups operating around the world.

The logistics system allows you to optimize the joint activities of manufacturers and end users, increases the efficiency of conducting raw materials, information and financial flows to implement the strategic goals and objectives of economic and commercial organizations. The main principles of the development strategy of the logistics system in such organizations are the creation of favorable and acceptable conditions for consumers to obtain a more acceptable combination of quality, cost, convenience, performance and modern goods or services or modern goods or services, and not to choose between them.

Keywords: Logistics, sustainable development, green logistics, supply chain, transport-logistics services.

TÜRKİYE’NİN ZEYTİNYAĞI İHRACATININ DIŞ TİCARETTEKİ REKABET GÜCÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Muhammet KARANFİL

ÇOMÜ, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi

mkaranfil@comu.edu.tr - ORCID ID:0000-0003-4078-2214

YL Öğrenci Deniz TOPÇU

ÇOMÜ, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uluslararası Ticaret ve Lojistik

24414899009@ogr.comu.edu.tr - ORCID ID:0009-0005-0023-4995

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye açısından zeytin yağı ihracatında ilk sırada yer alan ülkeler arasında rekabet gücünün değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda ilgili ülke grubunun zeytin yağı ihracat değerleri baz alınarak rekabet gücü açısından RCA indeksi 2012-2023 dönemi için hesaplanmıştır. Analize dahil edilen ülke gurubu içerisinde dünya zeytin yağı ihracatında ilk sırada bulunan İspanya, İtalya, Tunus, Türkiye, Portekiz, Fas, Arjantin, Yunanistan ve Şili yer almaktadır. Elde edilen sonuçlara göre ilgili dönem aralığında RCA değeri en yüksek ilk iki ülke sırasıyla Tunus ve Yunanistan olmuştur. Dolayısıyla zeytin yağı ihracatında en yüksek rekabet üstünlüğünü elde eden ülkelerin Tunus ve Yunanistan olduğu belirlenmiştir. Türkiye ise 2023 de 6.12’lik bir değer ile 7. sırada yer alırken, ortalama değer dikkate alındığında ise 8. sırada olduğu görülmektedir. Türkiye’nin en yüksek rekabet gücünü elde ettiği yıl 2023 yılıdır. İkinci en büyük değer ise 2013 yılında sağlanmıştır. En düşük değer ise 2015 yılında gerçekleşmiştir. Gerek ortalama değer üzerinden gerekse ilgili dönem aralığında Türkiye’nin zeytin yağı ihracat payı toplam dünya ihracat payından büyük olarak hesaplanmıştır. Kısaca dünya zeytin yağı ihracatında ilk sırada yer alan ülkelere göre Türkiye’nin RCA değerlerinin daha düşük olmasına rağmen eşik puanının altında bir değeri olmadığı için zeytin yağı ihracatında uzmanlaştığı ve rekabet gücüne sahip olduğu sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zeytinyağı İhracatı, Dış Ticaret Rekabet Gücü, RCA

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the competitive power among the countries that rank first in olive oil exports for Turkey. In this direction, the RCA index in terms of competitive power was calculated for the period 2012-2023 based on the olive oil export values of the relevant country group. The country group included in the analysis includes Spain, Italy, Tunisia, Turkey, Portugal, Morocco, Argentina, Greece and Chile, which rank first in world olive oil exports. According to the results obtained, the first two countries with the highest RCA value in the relevant period were Tunisia and Greece. Therefore, it was determined that the countries that achieved the highest competitive advantage in olive oil exports were Tunisia and Greece. Turkey ranked 7th with a value of 6.12 in 2023, while it is seen that it ranks 8th when the average value is taken into account. The year in which Turkey achieved its highest competitive power is 2023. The second highest value was achieved in 2013. The lowest value was achieved in 2015. Turkey's olive oil export share is calculated to be greater than the total world export share, both on average and in the relevant period. In short, although Turkey's RCA values are lower than the countries that rank first in world olive oil exports, it is concluded that it specializes in olive oil exports and has competitive power, as it does not have a value below the threshold score.

Keywords: Olive Oil Exports, Foreign Trade Competitiveness, RCA

LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE YAPAY ZEKA KULLANIMI İLE İLGİLİ LİTERATÜR ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Elif GİLANLI

Trakya Üniversitesi Havsa Meslek Yüksekokulu,
Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Lojistik Programı

E-mail: elifgilanli@trakya.edu.tr

Orcid: 0000-0001-8803-3736

ÖZET

Günümüzde lojistik giderek büyüyen ve büyümeye devam edecek bir sektördür. Gelişen teknoloji ile birlikte son yıllarda lojistik sektöründe robotik sistemler, otomasyonlar, yapay zekâ ve blockchain gibi akıllı teknolojiler kullanılmaktadır. Son yıllarda yapay zeka her sektörde çok önemli bir konuma gelmiştir ve lojistik sektörün de de dikkat çeken bir yenilik olduğu söylenebilmektedir.

Yapay zeka ile birlikte ortaya çıkan sürücüsüz araçların, depolama ve raflarda kullanılan robotların kullanımı lojistik sektöründeki verimliliğini artırmakta ve hataların minimize edilmesini sağlamaktadır. Bu çalışmada “lojistik” ve “yapay zeka” arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar hakkında literatür araştırması yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, lojistik sektöründe yapay zeka kullanımı ile ilgili literatür taraması yapılarak lojistikte yapay zekanın önemini vurgulamaktır. Araştırma sonucuna göre lojistik ve yapay zeka ile ilgili çalışmaların ulusal alanda çok kısıtlı olduğu, uluslararası alanda da son yıllarda giderek artmaya devam ettiği sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmalarda yapay zekanın önemli bir uygulama olduğu ve lojistik alanında verimliliği artıracağı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Teknoloji, Yapay Zeka,

REVIEW OF LITERATURE STUDIES ON THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE LOGISTICS SECTOR

Assist Prof. Dr. Elif GİLANLI

Trakya University, Havsa Vocational College,
Department of Management and Organization, Logistics Program
E-mail: elifgilanli@trakya.edu.tr
Orcid: 0000-0001-8803-3736

ABSTRACT

Nowadays, logistics is a sector that is growing and will continue to grow. With the developing technology, smart technologies such as robotic systems, automations, artificial intelligence and blockchain have been used in the logistics sector in recent years. In recent years, artificial intelligence has become very significant in every sector and this is a remarkable innovation in the logistics sector.

The use of driverless vehicles and robots used in storage and shelves emerging with artificial intelligence, increases the efficiency and minimizes errors in the logistics sector. In this study, a literature research was conducted on the studies investigating the relationship between “logistics” and “artificial intelligence”.

The aim of this study is to emphasize the importance of artificial intelligence in logistics by reviewing the literature on the use of artificial intelligence in the logistics sector. According to the results of the research, it is concluded that the studies on logistics and artificial intelligence are very limited in the national arena and have continued to increase in the international arena in recent years. In the studies, it is emphasized that artificial intelligence is an important application and will increase efficiency in the field of logistics.

Key Words: Logistics, Technology, Artificial Intelligence

PLASTİK ATIK TİCARETİ VE ÇEVRESEL ETKİLERİ: ÖNCÜ İTHALATÇI VE İHRACATÇI ÜLKELER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Arş. Gör. H. Handan ÖZTEMİZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

handan.oztemiz@beun.edu.tr- 0000-0002-4446-6887

ÖZET

Plastiklerin, özellikle 20. yüzyılın sonlarından itibaren ekonomik ve çevresel açıdan insan yaşamının neredeyse tüm alanlarında yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanması, önemli bir olgu olarak dikkat çekmektedir. Plastiklerin ekonomik açıdan önemi, düşük maliyetli üretimi, geniş kullanım alanları ve yüksek işlevselliği ile açıklanabilirken, hem üretiminde yaymış olduğu sera gazları hem de kullanım sonrası doğada kolay kaybolmamaları nedeniyle çevreye verdiği olumsuz etkiler, plastik üretimi ve tüketiminin kontrol altına alınması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu kapsamda çok sayıda hükümet ve uluslararası kuruluş sürdürülebilirlik raporları hazırlamış ve çeşitli kısıtlamalar getirmiştir. Buna karşılık, geri dönüşüm ve yeniden kullanıma ilişkin politikaların uygulanabilir bir çözüm olarak güçlendirildiği kaydedilmiştir. Diğer yandan ekonomik kaygılar ve kaynak kısıdı da göz önüne alınarak, plastik atığın uluslararası ticareti de yaygınlaşmıştır. Bu çalışma, 2014-2023 yılları arasında plastik atık ithalatı ve ihracatı yapan ülkelerdeki genel eğilimleri, plastik üretimi ve geri dönüşümü ile ortaya çıkan önemli problemlerden biri olan CO₂ emisyonlarını inceleyen ikincil verilere dayalı betimleyici bir analiz sunmaktadır. Analiz, ortak eğilimleri belirlemek amacıyla önde gelen ülkelerin mevcut koşullarını ve plastik atık politikalarını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Plastik atık Ticareti, CO₂ emisyonları, geri dönüşüm, plastik atık ticareti politikaları

Jel Kod: F18, F13.

PLASTIC WASTE TRADE AND ITS ENVIRONMENTAL IMPLICATIONS: A STUDY OF MAJOR IMPORTING AND EXPORTING NATIONS

ABSTRACT

The extensive utilization of plastics, particularly since the conclusion of the 20th century, across nearly all facets of human life, presents a significant phenomenon from both economic and environmental perspectives. The economic significance of plastics can be attributed to their cost-effective production, wide usage areas, and high functionality. However, the adverse

environmental impacts associated with their production—specifically the greenhouse gas emissions generated—and their persistence in the natural environment post-consumption have necessitated the urgent need to regulate the production and consumption of plastics. In this context, numerous governments and international organizations have developed sustainability reports and implemented various restrictions. Conversely, it has been noted that policies regarding recycling and reuse have been strengthened as a viable solution. On the other hand, in light of economic considerations and resource limitations, international trade in plastic waste has also become widespread. This study conducts a descriptive analysis based on secondary data that examines the general trends in plastic waste importing and exporting countries between 2014 and 2023 and CO₂ emissions, one of the major problems arising from plastic production and recycling. The analysis addresses the current circumstances and plastic waste policies of the leading nations, with the objective of identifying common trends.

Keywords: Plastic waste trade, CO₂ emissions, recycling, plastic waste trade policies.

Jel Codes: F18, F13.

BANKACILIK ALANINDA TÜRKİYE’DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Ali Rauf KARATAŞ

Karabük Üniversitesi, aliraufkaratas@karabuk.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-1031-6722

Doç. Dr. Ahmet Tayfur AKCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, atakcan@erbakan.edu.tr - 0000-0001-8210-7327

ÖZET

Web of Science veri tabanında 2024 yılı aralık ayına kadar 313.824 adet bankacılık ile ilgili çalışma yer bulmuştur. Bu çalışmaların 240.295 adedi makale formatında yayınlanmıştır. Bu çalışmaların 3.887’sinde ise Türkiye’den akademisyenlerin yazar katkıları bulunmaktadır. Covid-19 pandemisinin iktisadi sonuçlarının küresel ve Türkiye ölçeğinde görülmeye başladığı 2020 yılı sonrasında ise Türkiye’deki araştırmacıların katkısıyla 1804 makale Web of Science literatüründe yayınlanmıştır. Bu çalışmada söz konusu 1804 makalenin bibliyometrik haritalama analizi yapılmıştır. Analiz neticesinde elde edilen bulgulara göre Türkiye’de bankacılık alanında yapılan çalışmalarda, Türkiye ve bankacılık kelimelerine ek olarak en çok kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla ekonomik büyüme, Covid-19, İslami bankacılık, para politikası, finansal gelişme, İslami finans, finansal performans, finansal istikrar, kredi riski ve yakın anlam kümesine sahip ifadeler olmuştur. İlgili alanda yazına en çok katkı sunan üniversiteler ise sırasıyla Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi’dir. Türk araştırmacıların diğer ülkelerde yer alan araştırmacılarla birlikte yaptığı yayınlara bakıldığında ise akademik işbirliğinin en çok sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Çin Halk Cumhuriyeti, Pakistan, Fransa, Malezya, Endonezya ve Almanya’da çalışan araştırmacılar ile yapıldığı görülmektedir. Özetle Türkiye’de bankacılık alanında yapılan çalışmaların finansal ve ekonomik istikrar ile İslami bankacılık konularına odaklandığı, ulusal ve uluslararası olarak geniş bir akademik zeminde gelişim gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Türkiye, Bibliyometrik Haritalama Analizi, İslami Finans, Finansal İstikrar.

BIBLIOMETRIC MAPPING ANALYSIS OF STUDIES IN TÜRKİYE IN THE FIELD OF BANKING

Assist. Prof. Ali Rauf KARATAŞ

Karabük University, aliraufkaratas@karabuk.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-1031-6722

Assoc. Prof. Ahmet Tayfur AKCAN

Necmettin Erbakan University, atakcan@erbakan.edu.tr - 0000-0001-8210-7327

ABSTRACT

As of December 2024, a total of 313,824 studies on banking have been published in the Web of Science database, of which 240,295 are articles. Among these, 3,887 studies include contributions from academicians based in Türkiye. Notably, since 2020, when the economic impacts of the COVID-19 pandemic began to manifest globally and in Türkiye, 1,804 articles authored by researchers in Türkiye have been published. This study conducts a bibliometric mapping analysis of these 1,804 articles. The findings indicate that, alongside the terms Türkiye and banking, the most frequently used keywords in this literature are economic growth, COVID-19, Islamic banking, monetary policy, financial development, Islamic finance, financial performance, financial stability, and credit risk, as well as related expressions. These keywords highlight a strong focus on financial and economic stability, as well as Islamic banking, within the Turkish banking literature. In terms of institutional contributions, Yıldız Technical University, Marmara University, Middle East Technical University, Sakarya University, Ankara University, Akdeniz University, and Istanbul University emerge as the leading contributors. International collaboration is also significant, with Turkish researchers frequently co-authoring studies with colleagues from the United States, the United Kingdom, China, Pakistan, France, Malaysia, Indonesia, and Germany. In summary, the bibliometric analysis underscores that banking research in Türkiye is characterized by its emphasis on financial and economic stability, Islamic banking, and active engagement in both national and international academic networks.

Keywords: Banking, Türkiye, Bibliometric Mapping Analysis, Islamic Finance, Financial Stability.

ENFLASYONU KONU ALAN VE TÜRKİYE’DE YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK HARİTALAMA ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Ali Rauf KARATAŞ

Karabük Üniversitesi, aliraufkaratas@karabuk.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-1031-6722

Doç. Dr. Ahmet Tayfur AKCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, atakcan@erbakan.edu.tr - 0000-0001-8210-7327

ÖZET

Bibliyometrik haritalama analizi; bir konuda veya alanda mevcut literatürün fotoğrafının çekilmesi için kullanılan en yaygın yöntemlerden biridir. Çalışmada Türkiye’den yazarların bulunduğu, özet, başlık ve/veya anahtar kelimelerin en az birinde “enflasyon” ifadesi geçen ve 2015-2024 arasında üretilen çalışmaların analizi bibliyometrik haritalama yöntemi ile yapılmıştır. Söz konusu kriterlere göre ilgili dönemde Web of Science veri tabanında toplam 80.600 makale bulunmaktadır. Bu makalelerin 1.796 tanesi Türkiye’de bulunan araştırmacılar tarafından yapılmıştır. İlgili çalışmalardan 928 adeti ise iktisat ve işletme alanında indekslenmiştir. Buna göre 928 makalenin bibliyometrik haritalama analizi neticesinde elde bulgular söz konusu çalışmalarda enflasyon ve Türkiye kelimelerinden sonra anahtar kelimelerde en çok sırasıyla para politikası, enflasyon hedeflemesi, döviz kuru (ve geçişkenliği), ekonomik büyüme, gelişmekte olan piyasalar, Taylor kuralı ve finansal gelişme kavramlarının kullanıldığını göstermiştir. Kurumsal olarak enflasyon üzerine en çok çalışma yapanlar ise sırasıyla Bilkent Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Orta Doğu ve Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi olmuştur. Türk araştırmacılar enflasyon üzerine çalışma yaparken en çok sırasıyla, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Güney Afrika, Fransa, Çin Halk Cumhuriyeti, İskoçya ve Pakistan’dan araştırmacılarla işbirliği yapmışlardır. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlar Türkiye’de enflasyon yazınında yapılan çalışmalarda enflasyonun parasal bir olgu olarak görüldüğü fikrini desteklemiş, ayrıca para politikası bağlamında enflasyon hedeflemesi ve döviz kuru çaplarına özel bir vurgu yapıldığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Haritalama Analizi, Enflasyon, Türkiye, Enflasyon Hedeflemesi, Döviz Kuru.

BIBLIOMETRIC MAPPING ANALYSIS OF STUDIES ON INFLATION IN TÜRKİYE

Assist. Prof. Ali Rauf KARATAŞ

Karabük University, aliraukaratas@karabuk.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-1031-6722

Assoc. Prof. Ahmet Tayfur AKCAN

Necmettin Erbakan University, atakcan@erbakan.edu.tr - 0000-0001-8210-7327

ABSTRACT

Bibliometric mapping is a widely used method for visualizing the literature within a specific field. This study employs bibliometric mapping to examine publications authored by researchers from Türkiye between 2015 and 2024, focusing on works that include the term “inflation” in their title, abstract, or keywords. A search of the Web of Science database for this period yielded 80,600 articles, of which 1,796 were authored by Turkish researchers. Among these, 928 articles are indexed under economics and business administration. The bibliometric analysis of these 928 articles reveals that, after "inflation" and "Türkiye," the most frequently occurring keywords are monetary policy, inflation targeting, exchange rate (and its pass-through), economic growth, emerging markets, Taylor rule, and financial development. This indicates a predominant focus on monetary phenomena in Turkish inflation research, with particular emphasis on inflation targeting and exchange rate mechanisms within monetary policy frameworks. Institutional analysis identifies Bilkent University, the Central Bank of the Republic of Türkiye, Middle East Technical University, Hacettepe University, Gazi University, Boğaziçi University, and Pamukkale University as leading contributors to this body of work. Furthermore, Turkish researchers have frequently collaborated with counterparts from the United States, the United Kingdom, South Africa, France, China, Scotland, and Pakistan. Overall, the findings underscore the critical role of monetary policy in Turkish inflation literature, highlighting the emphasis on inflation targeting and exchange rate stabilization strategies.

Keywords: Bibliometric Mapping Analysis, Inflation, Turkey, Inflation Targeting, Exchange Rate.

DEGROWTH'UN ÖNÜNDEKİ ENGELLER: SOSYAL, EKONOMİK VE POLİTİK SINIRLILIKLAR

İnan BOZKURT

Dokuz Eylül Üniversitesi

inan.bozkurt@ogr.deu.edu.tr – 0000-0003-4587-8338

Doç. Dr. Haluk TANDIRCIOĞLU

Dokuz Eylül Üniversitesi

haluk.tandirci@deu.edu.tr - 0000-0003-4287-549X

ÖZET

Günümüzde ekolojik dengeyi gözeten sürdürülebilir kalkınma çabaları, klasik ekonomik büyüme paradigması ile örtüşmemektedir. Dolayısıyla “degrowth” yani küçülme hareketi (literatürde küçülme ya da büyümeme biçiminde de kavramsallaştırılmaktadır), kaynakların tüketimini ve ekoloji üzerindeki etkileri azaltmayı hedefleyen alternatif bir anlayış olarak belirmektedir. Fakat küçülme hareketinin uygulanabilirliği ve yaygınlaştırılması beraberinde sosyal, ekonomik ve politik sınırlılıklarla karşı karşıya kalınmasına neden olacaktır.

Sosyal sınırlılıklar, bireylerin tüketim alışkanlıklarından, yaşam tarzlarından ve buna bağlı olarak beklentilerinden kaynaklanmaktadır. 21. Yüzyılda tüketim toplumunun sahip olduğu özelliklerin derinleşmesi, degrowth’un kabul görmesini güçleştirmektedir. Bireylerin daha az tüketecekleri bir yaşam tarzını benimsemeleri ve konfor alanlarından çıkmaları önemli bir sosyal dönüşümü gerekli kılmaktadır.

Ekonomik sınırlılıklar, hakim üretim anlayışının büyüme odaklı yapısıyla ilintilidir. Mevcut ekonomik sistemin büyüme paradigması üzerine kurulu olması degrowth yaklaşımının uygulanabilirliğini zorlaştırmaktadır. Degrowth süreci işsizlik ve gelir eşitsizliği gibi olası riskler barındırmaktadır. Ayrıca firmaların karlarını maksimize etme motivasyonları sürdürülebilir küçülme politikalarıyla çelişmektedir.

Politik sınırlılıklarsa, iktidarların ve uluslararası kuruluşların büyüme odaklı politikalarının etkisi ile oluşmaktadır. Politikacılar oylarını maksimize etmek amacıyla genellikle degrowth beklentilerine olumsuz yanıt vermektedirler. Çünkü seçmenlerin ekonomik büyüme beklentilerine karşılık vermek zorunda kalmaktadırlar. Bunun yanı sıra küreselleşen dünyanın dinamikleri ve güç dengeleri de büyüme dışındaki alternatiflerin benimsenmesini zorlaştırmaktadır.

Bu bildiri çalışması, degrowth’un karşı karşıya olduğu zorlukların analizini yaparak bu zorlukların nasıl aşılabacağına dair öneriler sunmayı hedeflemektedir. Toplumsal, sosyal ve iktisadi yapının degrowth ilkeleri çerçevesinde dönüştürülmesi, sürdürülebilir geleceğin kurulmasında önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Degrowth, Ekoloji, Sürdürülebilirlik.

YABANCI YATIRIMLARIN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ÜZERİNDEKİ EKONOMİK ETKİLERİ

ECONOMIC IMPACT OF FOREIGN INVESTMENT ON DEVELOPING COUNTRIES

Havva ARABACI

Öğr. Gör. Trakya Üniversitesi

Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

arabacih@hotmail.com Orcid: 0000-0003-0212-6590

(Sorumlu Yazar)

Duygu YÜCEL

Dr. Öğr. Üyesi. Trakya Üniversitesi

Edirne Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

duyguyucel@trakya.edu.tr Orcid: 0000-0002-2665-6732

ÖZET

Sermaye hareketleri ve doğrudan yabancı sermaye yatırımları, ekonomik büyüme ve kalkınmayı destekleyen temel dinamiklerden biri olarak, özellikle gelişmekte olan ülkeler için stratejik bir önem taşımaktadır. Özellikle küreselleşme sonrasında ekonomik ve ticari serbestleşmenin hız kazanmasıyla birlikte doğrudan yabancı sermaye yatırımları, ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınma politikalarında merkezi bir konuma yerleşmiştir. Sermaye gelişmekte olan ülkelere genellikle portföy yatırımları ve doğrudan yabancı sermaye yatırımları olarak gelmekte ve finansman açığını kapamanın yanı sıra yeni teknolojiler, üretim teknikleri, yönetim uygulamaları, dış pazarlara erişim imkânları da sağlamaktadır. Ülkelere doğrudan yabancı sermaye girişi, yeni iş fırsatları yaratarak istihdamın ve üretimin sürekliliğinin artmasına yol açabilmektedir. Ayrıca yabancı yatırımların getirdiği modern yönetim teknolojileri ve iş yapma kültürü, yerel firmaların verimliliğini artırarak rekabet gücünü yükseltebilir. Yabancı yatırımlar, sermaye birikimini artırarak finansal piyasalara derinlik ve canlılık kazandırabilir. Sermaye ve teknoloji transferleri beraberlerinde getirdiği artılar ile ekonomik büyümeyi hızlandırırken uzun vadede ise kalkınmayı destekleyecektir. Tüm bu olumlu gelişmelerin yanında sermaye hareketleri ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ekonomiye getireceği olumsuzluklar da söz konusu olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerdeki yabancı yatırımlar, genellikle büyük miktarlarda döviz girişine yol açarak yerel para birimi üzerinde değerlenme baskısı oluşturabilir ve döviz kuru dinamiklerini etkileyebilir. Yabancı yatırımların artışı, döviz girişini artırarak yerel para biriminin değer kazanmasına neden olabilir. Ancak, ani çıkışlar veya sermaye hareketlerindeki dalgalanmalar, yerel para

biriminin değer kaybına yol açabilir. Portföy yatırımları ise borsa değerlerinde yükselişe, faiz oranlarında düşüşe ve piyasa likiditesinin artmasına katkıda bulunur. Bu yatırımlar, yerel işletmelere daha fazla sermaye sağlayarak büyük projelerin hayata geçirilmesine de destek olabilir.

Yabancı yatırımların gelişmekte olan ülkelere olan etkilerini inceleyen bu çalışmanın amacı, yatırımların ekonomik etkilerini literatüre dayalı olarak açıklamaktır. Böylelikle, yabancı sermayenin ekonomi üzerindeki çok boyutlu etkilerinin daha iyi anlaşılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelişmekte Olan Ülkeler, Portföy yatırımları, Doğrudan Yabancı Yatırımlar.

ABSTRACT

The movement of capital and foreign direct investment are of significant strategic importance, particularly for developing countries, as they represent a primary driver of economic growth and development. In particular, the acceleration of economic and trade liberalisation in the post-globalisation period has led to foreign direct capital investments assuming a central position in the economic growth and development policies of countries. In the case of developing countries, capital typically arrives in the form of portfolio investments and foreign direct investments. In addition to providing new technologies, production techniques, management practices and access to foreign markets, this capital also serves to bridge the financing gap. The inflow of foreign direct capital to countries can result in an increase in employment and the continuity of production, as it creates new job opportunities. Furthermore, the modern management technologies and business culture introduced by foreign investments can enhance the competitiveness of local firms by improving their productivity. Foreign investments may serve to augment capital accumulation and imbue financial markets with greater depth and vitality. The transfer of capital and technology will facilitate economic growth and support long-term development. It is important to note that, in addition to the aforementioned positive developments, capital movements and foreign direct investments may also have negative effects on the economy. It is typically the case that foreign investments in developing countries result in substantial inflows of foreign exchange, which may exert pressure on the local currency and influence exchange rate dynamics. An increase in foreign investments may result in an appreciation of the local currency, due to an increase in foreign exchange inflows. However, sudden outflows or fluctuations in capital movements may precipitate a depreciation of the local currency. In contrast, portfolio investments contribute to an increase in stock market values, a reduction in interest rates and an enhancement in market liquidity. Furthermore, these investments can facilitate the realisation of large projects by providing additional capital to local enterprises.

The objective of this study is to analyse the effects of foreign investments on developing countries. In order to achieve this, the economic effects of investments will be explained based on the existing literature. Consequently, the multidimensional effects of foreign capital on the economy will be elucidated.

Keywords: Developing Countries, Portfolio investments, Foreign Direct Investments.

İKTİSADİ AHLAK ANLAYIŞININ DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ercan KILIÇ

İnönü Üniversitesi,

0000-0002-7398-8959, mercan.kilic@inonu.edu.tr

Arş. Gör. Muhammet Fatih COŞKUN

İnönü Üniversitesi,

0000-0002-7174-6550, fatih.coskun@inonu.edu.tr

ÖZET

Zamanla felsefeden veya etikten uzak bir şekilde geliştiği iddia edilen ekonomi bilimi; günümüzde üretim, tüketim, dağıtım ve bölüşüm süreçlerini inceleyen bilim olarak adil ve dürüst bir ekonominin nasıl tesis edilebileceğini ortaya koyma iddiasını taşımaktadır. Son yıllarda iktisat literatüründe yaygınlaşan yolsuzluklar ve diğer ahlaki sorunların iktisadi istikrara etkisi, piyasa başarısızlıkları veya sürdürülebilirlik analizleri iktisadın bu iddiada bulunduğu ispatıdır. Modern dünyanın kahramanları artık şövalyeler, komutanlar ve krallar değildir. Sıradan ancak yenilikçi, çalışkan ve para işlerinden iyi anlayan girişimcilerdir. Girişimcinin ise illa erdem sahibi ve faziletli bir insan olması da gerekmemektedir. Bu bağlamda, modern toplumda ahlak ikinci, üçüncü dereceden önemli hale gelmiştir. Birinci sırada dikkat edilen özellikler madde ile ilgilidir. Bu bağlamda “ahlak ve iktisat ilişkisini nasıl ele almak gerekmektedir” sorusu hala cevabını aramaktadır. Bu çalışmada, iktisat ve ahlak ilişkisi üzerine geçmişten bugüne kısa bir değerlendirme yapılmıştır. Piyasaları olan toplumdan, piyasa toplumuna geçiş (yani aslında Sanayi Devrimi olarak adlandırdığımız) ve geçmiş medeniyetlerden keskin bir kopuş sonrası ahlak ve fayda ilişkisinin durumu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fayda maksimizasyonu, Ahlak ekolü, Piyasa toplumu, Sanayi devrimi.

TÜRKİYE’NİN “İKTİSADİ YÜKSELİŞİ” ÜZERİNE “ULUSLARIN DÜŞÜŞÜ” ADLI ESER ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ercan KILIÇ

İnönü Üniversitesi,

mercan.kilic@inonu.edu.tr - 0000-0002-7398-8959

Arş. Gör. Mehmet Latif TURGUT

İnönü Üniversitesi,

mehmetlatif.turgut@inonu.edu.tr - 0000-0001-5753-0289

ÖZET

Daron Acemoğlu ve James A. Robinson tarafından yazılan Ulusların Düşüşü adlı eser, neden bazı ülkelerin diğerlerinden daha müreffeh olduğu sorusunu ekonomik ve politik kurumlar üzerinden ele almaktadır. Bu kurumların kapsayıcı veya sömürücü bir niteliğe sahip olmasının, gelişmişlik ve refah açısından ne derece önemli sonuçlar doğurduğu, birçok ülke ve medeniyet örneği üzerinden tarihsel bir kurgu ile ortaya konmuştur. Kapsayıcı ekonomik ve siyasi kurumların uzun vadede istikrarlı bir büyüme sağladığına vurgu yapılan kitapta, her ne kadar geniş bir örneklem üzerinden bu anlatı gerçekleştirilse de Türkiye özelinde bir değerlendirme yapılmamaktadır. Bu çalışmada, ekonomik ve politik kurumlar analizinde kullanılan kuramsal araçlardan faydalanılarak Türkiye’nin kurumsal yapısı 1922-2002 dönemi için değerlendirilmektedir. Aslında “Türkiye’nin Yükselişi” önündeki engeller tarif edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Kurumsal İktisat, Kapsayıcı Kurumlar, Türkiye Ekonomisi

FAİZ İNDİRİMLERİ, DRAGHİ RAPORU VE AB’NİN GELECEĞİ SONRASI

Mehmet Ali KOÇAKOĞLU ¹

¹ Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret

<https://orcid.org/0000-0003-0900->

ÖZ

Avrupa Merkez Bankası (AMB), 2024 Eylül ayında, enflasyondaki düşüş sonrası faiz oranlarını %0.25 oranında düşürdüğünü açıkladı. Uzun süredir resesyon tartışmalarının sürdüğü Avrupa Birliği (AB) ekonomisi için bu, ekonomik büyümeyi canlandırma çabalarının bir parçası olarak görülüyor. Avrupa Merkez Bankası’nın faiz kararı ekonomik büyüme açısından her ne kadar büyük önem taşıyorsa da bu rapordan yaklaşık 3 gün önce açıklanan ve AB ekonomisinin geleceği ile ilgili bir rapor hazırlayan ECB eski Başkanı ve eski İtalya Başbakanı Mario Draghi’nin raporu çok daha fazla dikkat çekti. Avrupa’nın ekonomik açıdan artık büyümediği gibi nüfusunun da gittikçe yaşlandığının vurgulandığı raporda ayrıca Avrupa ekonomisinin gelişmekte olan ülke ekonomileri karşısında dahi rekabet edebilmekten uzak olduğunun altı çizilmişti. Draghi raporu, Avrupa’nın başta ekonomi olmak üzere bir çok alanda dünya ekonomisi ve siyasetinde tekrar söz sahibi olabilmesi için neler yapılması gerektiğini göz önüne sermektedir.

Bu çalışmada, AB’nin geleceği faiz indirimleri ve Draghi raporu üzerinden analiz etmeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Draghi raporu, Avrupa Birliği, Avrupa Merkez Bankası

TÜRKİYE’DE GIDA ÜRÜNLERİNDEKİ TAKLİT VE TAĞŞIŞIN TÜKETİCİLER ÜZERİNE ETKİLERİ: HATAY İLİ ÖRNEĞİ⁷⁰

Doç.Dr. Bekir DEMİRTAŞ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü

bdemirtas@mku.edu.tr – 0000-0003-2603-3890

MSc. Esmâ GÖKKÜÇ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

esmagokkoc@gmail.com - 0000-0002-1929-5799

ÖZET

Dünyada ve Türkiye’de hileli ürünlerin kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de gıda ürünlerinde yaygın olarak görülen taklit/tağşış uygulamalarının tüketiciler üzerindeki etkilerinin Hatay ili özelinde incelenerek, tüketicilerin bu konuda karşılaştıkları sorunların ve çözüm önerilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma verileri Hatay il merkezi ve ilçelerinde yaşayan 150 tüketiciden 2020 yılının Temmuz-Ağustos aylarında yüz yüze görüşme yoluyla elde edilmiştir. Araştırma verileri tüketicilerin dört farklı gelir grubuna göre çapraz tablolar, yüzde oranlar, Likert ölçek ve ANOVA ile değerlendirilmiştir. Verileri kullanılan tüketicilerin yaş ortalaması 41 olup 80’i kadın ve 70’i erkek iken %53’ü evli bireylerden oluşmuştur. Lise ve daha az seviyede eğitilmiş bireylerin oranı %73, gelir aralığı ise orta düzey en fazladır (%58). Katılımcıların %42’si gıda ürünlerinde söz konusu olan taklit/tağşış kavramını bildiğini, %37’si de kısmen bildiğini belirtmiştir. Tüketiciler bir gıda ürününü satın alırken öncelikli olarak üretim ve son tüketim tarihlerine dikkat etmektedir (%50). Gıda ürünlerindeki sağlık ve güvenilirlik özelliklerini dikkate alındığını belirten tüketici oranı %71 düzeyindedir, buna karşılık tüketicilerin %31’i tükettiği gıdalardan kaynaklanan bir sağlık sorunu yaşamıştır. Tüketicilerin gelir düzeyi artışına bağlı olarak daha bilinçli hareket ettiği ve hileli ürünlerden kaynaklanan olumsuzluklardan daha az etkilendikleri görülmüştür. Tüketicilerin düşük fiyattan dolayı bu tür gıdaları tercih ediyor olması ve yetkililiklerce yeterince denetim yapılmaması sektördeki başlıca riskler olarak görülmektedir. Hileli gıda ürünleri konusunda toplumda sağlıksız oldukları algısı ile bu ürünlerden kaynaklanan sağlık sorunlarının basın ve yetkili organlarca kamuoyuna duyurulmasının bunlarla mücadelede fırsat olabileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Taklit ürünler, tağşış ürünler, tüketici davranışı.

⁷⁰ Bu çalışma “Türkiye’de Gıda Ürünlerindeki Taklit ve Tağşışın Tüketiciler Üzerine Etkileri: Hatay İli Örneği” başlıklı tez çalışmasının bir bölümünden hazırlanmıştır.

THE EFFECTS OF IMITATION AND ADULTERATION IN FOOD PRODUCTS ON CONSUMERS IN TURKEY: THE CASE OF HATAY PROVINCE

Assoc.Prof. Bekir DEMİRTAŞ

Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Economics

bdemirtas@mku.edu.tr – 0000-0003-2603-3890

MSc. Esma GÖKKÜÇ

Hatay Mustafa Kemal University, Graduate School of Natural and Applied Sciences
esmagokkoc@gmail.com - 0000-0002-1929-5799

ABSTRACT

The use of fraudulent products in the world and in Turkey is increasing day by day. In this study, it is aimed to examine the effects of imitation/adulteration practices on consumers, which are commonly seen in food products in Turkey, in Hatay province and to reveal the problems and solution suggestions that consumers encounter in this regard. The research data were obtained from 150 consumers living in Hatay city center and districts through face-to-face interviews in July-August 2020. The research data were evaluated by cross-tabulations, percentage ratios, Likert scale, and ANOVA according to four different income groups of consumers. The average age of the consumers whose data were used was 41 years, 80 of whom were women and 70 were men, while 53% were married individuals. The proportion of individuals educated at high school and lower levels is 73%, and in the income range, the middle level is the highest (58%). 42% of the participants stated that they knew the concept of imitation/adulteration in food products, and 37% stated that they knew it partially. When purchasing a food product, consumers primarily pay attention to production and expiration dates (50%). The proportion of consumers who stated that they consider the health and safety features of food products is at the level of 71%, while 31% of consumers have experienced a health problem caused by the foods they consume. It has been observed that consumers act more consciously due to the increase in income level and are less affected by the negativity arising from fraudulent products. The fact that consumers prefer such foods due to the low price and that there is not enough supervision by the authorities are seen as the main risks in the sector. It has been observed that the public perception of fraudulent food products as unhealthy and the publicizing of health problems caused by these products by the press and authorized bodies can be an opportunity to combat them.

Keywords: Imitation products, adulterated products, consumer behavior.

KİTLE FONLAMASI EKONOMİSİ: ENFLASYON VE TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİNİN ETKİLERİ

Doç. Dr. M. Hadin ÖNER

Aksaray Üniversitesi

hadinoner@gmail.com – 0000-0001-7746-8865

ÖZET

Bu çalışmada, kitle fonlaması üzerinde etkisi olduğu düşünülen enflasyon ve tüketici güven endeksinin etki düzeyi incelenmektedir. 2021 yılı Nisan ile 2024 yılı Kasım dönemine ait veriler kullanılarak, panel veri analizi yöntemiyle ampirik bir analiz gerçekleştirilmiştir. Kitle fonlamasının, ekonomik göstergelerle olan dinamik ilişkisini ortaya koymak amacıyla hem zaman serisi hem de yatay kesit verileri bir arada değerlendirilmiştir.

Analiz sonuçları, kitle fonlaması ile enflasyon ve tüketici güven endeksi arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Özellikle tüketici güveninin yüksek olduğu dönemlerde bireylerin finansal katılımı artmakta ve kitle fonlaması platformlarına olan ilgi yoğunlaşmaktadır. Öte yandan, enflasyonun yükseldiği dönemlerde bireylerin tasarruflarını alternatif yatırım araçlarına yönlendirme eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. Bu durum, kitle fonlamasının enflasyonist ortamlarda bir finansman alternatifi olarak öne çıktığını ortaya koymaktadır.

Çalışma, kitle fonlamasının ekonomik göstergelerle etkileşimini anlamaya yönelik bulgular sunmakta ve politika yapıcılar ile platform yöneticileri için yol gösterici nitelikte öneriler içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kitle fonlaması, Enflasyon, Tüketici Güven Endeksi, Panel Veri Analizi, Alternatif Finansman.

THE ECONOMICS OF CROWDFUNDING: EFFECTS OF INFLATION AND THE CONSUMER CONFIDENCE INDEX

ABSTRACT

This study examines the impact of inflation and the consumer confidence index, which are considered to influence crowdfunding activities. Using data from April 2021 (2021M4) to November 2024 (2024M11), an empirical analysis was conducted using the panel data analysis method. To identify the dynamic relationship between crowdfunding and economic indicators, both time series and cross-sectional data were evaluated.

The results reveal a positive and significant relationship between crowdfunding, inflation, and the consumer confidence index. In particular, during periods of high consumer confidence, individuals' financial participation increases, leading to increased interest in crowdfunding platforms. Conversely, during periods of rising inflation, individuals tend to redirect their

savings to alternative investment instruments. This finding highlights crowdfunding as a viable alternative for financing in inflationary environments.

This study provides insights into the interaction between crowdfunding and economic indicators and offers policy recommendations and practical guidance for policymakers and platform managers.

Keywords: Crowdfunding, Inflation, Consumer Confidence Index, Panel Data Analysis, Alternative Financing.

“FARMASÖTİK PAZARLAMA VE TIBBİ ETİK ARASINDAKİ DENGİ”

MİTAFOR ÇALIŞMASI

Öğr. Gör. Dr. Zehra YILMAZER

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi /Yıldızeli MYO

zyilmazer@cumhuriyet.edu.tr/ 0009-0005-4967-2689

ÖZET

Sağlık profesyonelleri ve ilaç endüstrileri arasında sürekli, yoğun bir etkileşim söz konusudur. Bu etkileşim genel olarak farmasötik pazarlama faaliyetleri adı altında yürütölmektedir. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri (hasta güvenliği ve toplum sağlığını etkileyeceğinden dolayı) tıbbi etik ilkelerine göre hareket edilmesidir. Bu çalışma, tıbbi tanıtım ve pazarlama programı öğrencilerinin “farmasötik pazarlama ve tıbbi etik arasındaki ilişki” ye yönelik algılarının içerik analizi yoluyla incelenmesi amacıyla yapılan araştırma nitel bir olgubilim araştırmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu tıbbi tanıtım ve pazarlama programında öğrenim gören 32 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla “Farmasötik pazarlama ve tıbbi etik arasındaki denge ... gibidir. Çünkü dır” şeklinde öğrencilere aktarılan metafor cümlesi kullanılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır ve elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrenciler “farmasötik pazarlama ve tıbbi etik arasındaki denge” ile ilgili olduğunu düşündükleri birçok farklı metafor geliştirmişlerdir. Elde edilen metaforlar, bu ilişkinin genellikle bir *denge tahtası*, *ince bir ipte yürüyüş* ya da *iki ucu keskin kılıç* gibi hassas ve kritik bir dengeyi ifade ettiğini göstermiştir. Katılımcılar, pazarlamanın inovasyonu teşvik eden bir araç olabileceğini ancak etik ilkelerden ödün verilmesi durumunda hastaların zarar görebileceğini vurgulamıştır. Çalışma sonuçları farmasötik pazarlama ile tıbbi etik arasındaki dengein korunmasının çok boyutlu ve dinamik bir süreç olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, etik ilkelerin ihlal edilmesini önlemek için daha şeffaf politikalar, düzenlemeler ve eğitim programlarına ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma sonuçlarına bağlı olarak ilgili tarafların bu dengeyi koruyabilmesi için kongreler, seminerler veya diğer akademik etkinlikler için yapılan sponsorlukların açıkça belirtilmesi ve etik kurallara uygun olması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Farmasötik pazarlama, tıbbi etik, içerik analizi.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU FARKINDALIĞINA YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Murat BAŞ

Trabzon Üniversitesi

murat_bas211@trabzon.edu.tr - 0009-0009-5984-5407

Dr. Öğretim Üyesi Pınar YAŞAR HAYAL

Trabzon Üniversitesi

pinaryasar@trabzon.edu.tr – 0000-0002-6059-8206

ÖZET

Bu araştırmada, Türkiye’de Otizm Spektrum Bozukluğu konusunda yapılan farkındalık çalışmalarının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu araştırmada, belirli bir konu veya araştırma sorusu çerçevesinde mevcut literatürü kapsamlı, tutarlı ve objektif bir şekilde incelemeyi amaçlayan sistematik tarama modeli kullanılmıştır. Belirlenen “Otizm”, “Farkındalık” ve “Bilgi düzeyi” anahtar kelimeleri kullanılarak Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanında tarama yapılmış ve toplam 62 teze ulaşılmıştır. Dahil etme kriterleri göz önünde bulundurularak tez sayısı 20’ye indirilmiştir. Araştırmacılar tarafından yapılan çapraz okumalar sonucunda araştırmaya 18 tezin dahil edilmesine karar verilmiştir. Tarama sonucunda literatürde bulunan çalışmaların ağırlıklı olarak tıp alanında yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların 1 doktora tezi, 5 yüksek lisans tezi ve 12 tıpta uzmanlık tezinden oluştuğu görülmüştür. İncelenen tezlerin ayrıntılı değerlendirmelerine bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarının, Otizm Spektrum Bozukluğu alanında çalışma yapan araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Farkındalık, Bilgi Düzeyi.

REVIEW OF STUDIES ON AUTISM SPECTRUM DISORDER AWARENESS

ABSTRACT

This study aimed to examine awareness studies conducted on Autism Spectrum Disorder in Turkey. In this study, a systematic scanning model was used, which aims to examine the existing literature comprehensively, consistently and objectively within the framework of a specific topic or research question. The database of the Council of Higher Education Presidency National Thesis Center (YÖKTEZ) was scanned using the determined keywords “Autism”, “Awareness” and “Knowledge level”, and a total of 62 theses were reached. Considering the inclusion criteria, the number of theses was reduced to 20. As a result of the cross-reading conducted by the researchers, it was decided to include 18 theses in the study. As a result of the scanning, it was seen that the studies in the literature were mainly conducted in the field of medicine. It was seen that these studies consisted of 1 doctoral dissertation, 5 master's theses and 12 medical specialization theses. Detailed evaluations of the examined theses are included in the findings section. It is thought that the results of the study will guide researchers working in the field of Autism Spectrum Disorder.

Keywords: Autism, Awareness, Knowledge Level.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYİNİN DUYGUSAL ZEKA VE BİLİŞSEL ESNEKLİK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Habibe KORTİDİS

İstanbul Aydın Üniversitesi

habibeacun87@gmail.com - 0009-0003-1247-9135

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman KENDİRCİ

İstanbul Aydın Üniversitesi

abdurrahmankendirci@aydin.edu.tr- 0000-0003-3065-5190

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlık düzeyinin duygusal zeka ve bilişsel esneklik ile ilişkisinin incelenmesidir. Bu araştırma, değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla nicel analiz yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırma örneklemi 230 kadın, 179 erkek toplam 409 üniversite öğrencisinin dahil edilmiştir. Çalışma verilerinin toplanmasında Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği ve Duygusal Zeka Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS ile analiz edilmiştir. Ölçekler arasındaki ilişkileri değerlendirmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi uygulanmış ve bu analizler ilişkilerin hem yönünü hem de gücünü ortaya koymuştur. Araştırmanın bulgularına göre, bilişsel esneklik ile duygusal zeka arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Duygusal zeka ile psikolojik dayanıklılık arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Bu bulguların yanında psikolojik dayanıklılık ile bilişsel esneklik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlıklarının hem duygusal zeka hem de bilişsel esneklik düzeyleriyle doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, bireylerin duygusal zeka ve bilişsel esnekliklerini artırmaya yönelik müdahalelerin psikolojik dayanıklılıklarını da olumlu yönde etkileyebileceği önerilmektedir. Araştırma bulguları, bu alandaki teorik ve uygulamalı çalışmalara katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Bilişsel Esneklik, Psikolojik Dayanıklılık, Duygusal Zeka

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLERİN KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Başak KUYMULU

İzmir Demokrasi Üniversitesi

basakkuymulu2001z@gmail.com – 0009-0004-7000-6587

Dr. Öğr. Üyesi İrem GÜRGAH OĞUL

İzmir Demokrasi Üniversitesi

irem.gurgahogul@idu.edu.tr – 0000-0002-0419-4776

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin değerlerin kazandırılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu araştırma, durum çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışma grubunu, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokullarında ve anasınıflarında görev yapan 15 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlerin değerlerin kazandırılması ile ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla elde edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde 2024 yılında güncellenen okul öncesi eğitim programında yer alan değerler göz önüne alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmenler erken yaşlarda çocuklara sevgi, yardımseverlik ve sorumluluk gibi değerleri kazandırmanın kolay olduğunu; sabır ve özdenetim gibi değerlerin ise kazanılmasında güçlükler yaşandığını ifade etmektedirler. Ayrıca, öğretmenlerin değerleri kazandırma sürecini desteklemek için drama, hikâye gibi çeşitli etkinlikler düzenledikleri ve aile katılımından faydalandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler, değerlerin kazandırılmasında çocukların bireysel özelliklerinin ve ebeveyn tutumu gibi çevresel faktörlerin rol oynadığını ifade etmişlerdir. Bu çalışma, erken çocukluk döneminde değerlerin kazandırılmasına ilişkin öğretmen uygulamalarına yönelik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, eğitim programı, okul öncesi öğretmeni, değerler

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ARKADAŞ KAVRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Dr. Yıldız YENEN AVCI

MEB, Aydın

y_yenen@hotmail.com -0000-0001-8697-5375

ÖZET

Sosyal bir varlık olan insanın diğer kişilerle kurduğu yakın ilişkisinin öznesi olan arkadaş, bireye birçok yönden kazanım sağlayan bir kavramdır. Arkadaş edinme durumu olan arkadaşlık ise, en az iki insanın birlikteliğinden doğan, kişinin kendi isteğiyle başlattığı ve devam ettirdiği ilişki türüdür. Arkadaşlar hayatın her alanında ve döneminde bireyi etkileyen varlıklar olarak yerini alırlar. Bu bakımdan kişiler arası etkileşim, kimlik ve kişilik kazanmaya başlayan çocuklar üzerinde etkili bir rol oynar. Çocukların arkadaş kavramına bakışı önemlidir; çünkü onların insanı, toplumu nasıl algıladığı, sosyal ilişkilerden beklentileri, deneyimleri ve değer yargıları hakkında bilgi verir. Bu çalışmanın amacı bilim ve sanat merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrencilerin arkadaş kavramına yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı içinde Aydın ilinde bir bilim ve sanat merkezine devam eden 34 ortaokul öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcı grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. 6. sınıf öğrencilerinin dâhil olduğu araştırmada öğrencilerin 19'u kız, 15'i ise erkektir.

Çalışma olgubilim desenindedir ve veriler görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve özel yetenekli öğrencilere uygulanan görüşme formunda “Sence arkadaş kimdir?” sorusuna ilişkin yanıtlar kategorilere ayrılmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan incelemede olumlu temaya ilişkin olarak toplam 6 alt temaya ulaşılmıştır: “Paylaşım ve Destek” %38,24; “Yakınlık Hissetme ve Güven” %26,47; “İyi Anlaşma” %17,65; “Kardeş” %8,82; “Hoşgörü” %5,88; “Dürüstlük” %2,94. Araştırmada olumsuz temaya yönelik görüş tespit edilmemiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin arkadaş kavramına karşı olumlu bir algı içinde olduğu ve arkadaşı, daha çok “Paylaşım ve Destek”, Yakınlık Hissetme ve Güven”, “İyi Anlaşma” ifadeleriyle tanımladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Özel yetenekli öğrenciler, arkadaş kavramı, arkadaşlık

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ İŞ TATMİNİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Berrak ÇÖREKÇİOĞLU

Doktora Öğrencisi / Karabük Üniversitesi,

berrakcorekcioglu@hotmail.com - 0000-0003-4740-1808

Prof. Dr. Abdullah KARAKAYA

Karabük Üniversitesi,

akarakaya@karabuk.edu.tr - 0000-0002-3214-6771

ÖZET

Bu araştırma, Karabük Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında çalışan öğretim elemanlarının iş tatmin düzeyini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla online ve yüz yüze anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde, Minnesota İş Tatmin Ölçeğinin kısa formu uygulanmış ve elde edilen veriler, SPSS programı aracılığıyla parametrik olmayan istatistiksel analizlerle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğretim elemanlarının genel iş tatmin düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcıların iş tatmin düzeylerinde cinsiyet ve medeni duruma göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak yaş ve deneyim süresi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelime: İş Tatmini, İş Tatminini Etkileyen Faktörler, Öğretim Elemanları.

KÜRESELLEŞEN DÜNYADA ÜNİVERSİTEDEN ‘MULTİVERSİTE’YE VE ‘OMNİVERSİTE’YE: YÜKSEK ÖĞRETİMİN KURUMSALLAŞMASININ YENİ ROTASI

Dr. Öğr. Üyesi Birgül ULUTAŞ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi

bulutas@beun.edu.tr- ORCID ID: 0000-0001-8615-9343

ÖZET

Yüksek öğrenimin kurumsallaşması tarihsel olarak güç dinamiklerini yansıttığı kadar onların yeniden üretimine de hizmet etmiştir. Uluslararası siyasal sistemlerin ve ekonomilerin son iki yüzyıldaki baş döndüren değişimi karşısında geleneksel üniversite kavramında yaşanan değişimlerin vurgulanması için 20. yüzyılda “multiversite” ve 21. yüzyılda ise “omniversite” kavramlarının kullanımı dikkat çeker. Küreselleşme, neoliberal dönüşüm ve post fordist istihdam rejiminden bağımsız olarak görülemeyecek olan bu kavramların dijitalleşme ve yeni teknolojik gelişmelerle de derin bir ilişkisi bulunmakta, öte yandan bilim üretme politikaları açısından önemli sonuçlar yaratmaktadır. Bu araştırmada, üniversitenin anlamı ile yüksek öğretimin değişen doğasını anlamak üzere eleştirel kuramın kavramsallaştırmalarından yararlanılacaktır. Bu çerçevede araştırmada 20. yüzyılda multiversite ve 21. yüzyılda omniversite kavramlarını öne çıkaran siyasal ve ekonomik koşullar; üniversitelerdeki bu dönüşümü tetikleyen kurumsal yapılanmanın temel dinamikleri ile bu dönüşümün yüksek öğretim ve bilim üretme sürecine etkilerinin neler olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda yüksek öğretimin geleneksel üniversitelerden multiversitelere ve omniversitelere doğru yönelen rotasında her üç aşamanın da siyasal ve ekonomik yapıların desteklediği toplumsal eşitsizliklerden beslendiği ayrıca bu eşitsizlikleri yeniden ürettiği anlaşılmaktadır. Yüksek öğretimin toplumsal eşitsizlikleri günden güne daha da derinleştiren kurumsal yapısını tersine çevirmenin olanakları, günümüz üniversitelerini eşitlik, kapsayıcılık ve eleştirel eğitimi önceliklendirerek yeniden yapılandırabilme potansiyeline bağlı görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, multiversite, omniversite, yükseköğretim

FROM UNIVERSITY TO ‘MULTIVERSITY’ AND ‘OMNIVERSITY’ IN A GLOBALIZING WORLD: THE NEW ROUTE OF INSTITUTIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION

ABSTRACT

The institutionalization of higher education has historically served to reflect power dynamics as well as to reproduce them. The use of the concepts of “multiversity” in the 20th century and “omniversity” in the 21st century to emphasize the changes experienced in the traditional university concept in the face of the dizzying changes in international political systems and economies in the last two centuries draws attention. These concepts, which cannot be seen independently of globalization, neoliberal transformation and post-Fordist employment regime, have a deep relationship with digitalization and new technological developments, and on the other hand, they create important results in terms of science production policies. In this research, the conceptualizations of critical theory will be utilized to understand the meaning of the university and the changing nature of higher education. In this context, the research attempts to reveal the political and economic conditions that brought the concepts of multiversity to the fore in the 20th century and omniversity in the 21st century; the basic dynamics of the institutional structure that triggered this transformation in universities and the effects of this transformation on the science production process. As a result of the research, it is understood that all three stages of higher education, in its route from traditional universities to multiversities and omniversities, feed on social inequalities supported by political and economic structures and reproduce these inequalities. The possibilities of reversing the institutional structure of higher education, which deepens social inequalities day by day, seem to depend on the potential to restructure today's universities by prioritizing equality, inclusiveness and critical education.

Keywords: University, multiversity, omniversity, higher education

İLKÖĞRETİM 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSSEL YARATICILIKLARININ ÖLÇÜLMESİ

Öğrenci Başak YAĞSIZ

Atatürk Üniversitesi

basakyagsiz@gmail.com - 0009-0005-8989-6572

Doç. Dr. Seda OKUMUŞ

Atatürk Üniversitesi

seda.okumus@atauni.edu.tr - 0000-0001-6271-8278

ÖZET

Bu çalışmada ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık becerilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Erzurum ili Yakutiye ilçesinde bulunan bir devlet okulundaki 99 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada Deniz Çeliker ve Balım (2012) ın Türkçeye çevirdiği Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek yedi sorudan oluşmaktadır. Her sorunun kapsadığı alt boyutlar yer almaktadır. Ürün boyutunun alt boyutlarını bilimsel bilgi, teknik ürün, bilimsel problem ve bilimsel olgu oluşturmaktadır. Özellik boyutunun alt boyutlarını akıcılık, esneklik ve orijinallik oluşturmaktadır. Süreç boyutunun alt boyutlarını ise hayal etme ve düşünme oluşturmaktadır. Yedi soru için özellik boyutlarına bakılmıştır. İlk beş soruda esneklik, akıcılık ve orijinallik alt boyutları incelenirken altıncı soruda esneklik ve orijinallik alt boyutları incelenmiştir. Yedinci soruda ise soruların sadece orijinalliklerine bakılmıştır. Bilimsel Yaratıcılık İlk dört soruda orijinallik hesaplanırken verilen doğru cevaplar içerisinde %5’lik dilime giren öğrencilere 2 puan, %5- %10’luk dilime giren öğrencilere 1 puan %10’dan fazla dilime girenlere 0 puan verilmiştir. Beşinci soru için orijinalliklerine bakıldığında %5’lik dilime giren öğrencilere 3 puan, %5-%10’luk dilime giren öğrencilere 2 puan diğer öğrencilere ise 1 puan verilmiştir. Altıncı soru için %5’lik dilime giren öğrencilere 4 puan, %5-%10’luk dilime giren öğrencilere 2 puan diğer öğrencilere ise 0 puan verilmiştir. Altıncı soruda esneklik puanı hesaplanırken maksimum 9 puan (ilke için 3 puan, araç için 3 puan, izlenen yol için 3 puan) alınmaktadır. Yedinci soru hesaplanırken verilen cevapların işlevlerin her birine 3 puan verilirken orijinalliklerine göre 1-5 arasında puan verilmektedir. Yedi madde de analiz edildiğinde öğrencilerin bilimsel yaratıcılıklarının orta seviye olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, beşinci sınıf öğrencilerin bilimsel yaratıcılıklarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu çerçevede öğrenciler için yaratıcı düşünmeyi teşvik edici eğitimler verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Eğitimde yaratıcı düşünmeye önemli ölçüde yer verilmesi öğrencilerin problem çözme, yenilikçi düşünme ve yaratıcı düşünme yetilerinin artmasına sebep olmasıyla birlikte gelecekte de yaşamlarına yön verecek bilimsel çalışmalar yapmalarının

önünü açacaktır. Bu sebeple okullarda bilimsel yaratıcılığın daha etkili olduğu ve öğrencilerin aktif katılım sağladığı öğretim programların hazırlanması gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel yaratıcılık, yaratıcı düşünme, problem çözme.

KONTEYNERDE YAŞAYAN DEPREMZEDE ÖĞRENCİLERİN RESİM İŞ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE YAŞAM MEMNUNİYETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Duygu BENTLİ

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

duygubentli@gmail.com - ORCID ID 0009-0005-9581-4465

Doç. Dr. ALİ Ertuğrul KÜPELİ

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

alikupeli@gazi.edu.tr - ORCID ID 0000-0003-3485-8489

ÖZET

Deprem gibi doğal afetler, yalnızca fiziksel yıkımlara neden olmakla kalmayıp, bireylerin psikolojik ve sosyal yaşamlarında da derin izler bırakmaktadır. Bu çalışma, deprem sonrası Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde Rönesans Konteyner Kent'te yaşayan ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları ile yaşam memnuniyetleri arasındaki ilişkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Doğal afetlerin ardından çocuk ve gençlerin eğitim süreçleri ve psikososyal iyilik hallerinin desteklenmesi önemli bir konu haline gelmiştir. Bu bağlamda sanat eğitiminin, travma yaşamış bireylerin duygusal iyileşme süreçlerine katkı sağladığına dair bulgular araştırmayı desteklemektedir. Araştırmada, öğrencilerin görsel sanatlar dersine karşı tutumlarını ölçmek için Selma Aslantaş tarafından geliştirilen Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, yaşam memnuniyetlerini ölçmek için Yaşam Memnuniyeti Ölçeği ve öğrencilerin kişisel bilgilerini gözlem altına alan 11 sorudan oluşan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmanın yürütülmesi amacıyla Gazi Üniversitesi Rektörlüğü etik komisyonundan bilimsel ve eğitim amaçlı etik izin onayı alınmıştır. (Araştırma Kod No: 2024 – 1859)

Araştırmada, Malatya ili Yeşilyurt ilçesinde bulunan Rönesans Konteyner Kent'te yaşayan ortaokul öğrencilerinden oluşan 111 kişilik bir örneklem grubu belirlenmiş ve çalışmaya 115 kişi katılmıştır. Örneklem seçimi, belirli istatistiksel analizler yapılabilmesi için yeterli büyüklükte olacak şekilde düzenlenmiştir. G*Power 3.1 programı ile %95 güven düzeyi, %5 yanılma payı ve %30 etki büyüklüğüne göre belirlenen bu örneklem, çalışmanın geçerli ve güvenilir sonuçlar vermesi için yeterli olmuştur.

Öğrencilerin resim iş dersine yönelik olumlu tutumlarının, genel yaşam memnuniyetleri ile pozitif yönde ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Sanat eğitimi alan öğrencilerin, kendilerini daha iyi ifade ettikleri ve yaşam memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Depremzede Öğrenciler, Resim İş Dersi, Tutum, Yaşam Memnuniyeti

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZI ÇEMBERİ TEKNİĞİ İLE ÖZEDÖNÜK ZEKALARININ KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF TEACHER CANDIDATES ON THE USE OF THEIR INTROSPECTIVE
INTELLIGENCE WITH THE WRITING CIRCLE TECHNIQUE

Doç.Dr. Sevda KOÇ AKRAN

Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimler Bölümü

sevdakc@gmail.com - ORCID: <https://orcid.org/https://0000-0003-4205-0148>

ÖZET

Bireyin zihninde anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesinde etkili olan tekniklerden biri yazı çemberidir. Yazı çemberi tekniğiyle öğrencilerin olaylar hakkındaki hazırbulunuşlukları belirlenmekte ve konu hakkındaki kavram yanlışları ortaya konulmaktadır. Bu sebeple eleştirel, yaratıcılık gibi birçok üst düzey beceriye katkısı olan teknik hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Yani görüşlerde öğretmen adaylarının kuantum yazma süreciyle öze dönük zekalarını kullanma becerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Durum desenin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yazı çemberi uygulaması dokümanları kullanılmıştır. Formdaki veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda katılımcıların yazı çemberi tekniğine yönelik olumlu ve olumsuz görüşler bulunmaktadır. Araştırmada ayrıca katılımcıların yazı çemberi tekniğiyle öze dönük zekalarını kullanmalarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Burada katılımcılar ön yazma, karalama, paylaşma, gözden geçirme, düzeltme, tekrar yazma ve değerlendirme temalarına vurgu yapmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Zekâ, Öze dönük Zekâ, Kuantum Öğrenme, Kuantum Yazma

ABSTRACT

One of the techniques that is effective in the realization of meaningful learning in the mind of the individual is the writing circle. With the writing circle technique, students' readiness about the events is determined and their misconceptions about the subject are revealed. For this reason, the opinions of the teacher candidates were sought about the technique, which contributes to many high-level skills such as criticism and creativity. In other words, the

opinions were tried to determine the skills of the teacher candidates to use their introspective intelligence with the quantum writing process. The study group of the study in which the case design was used consists of teacher candidates studying at the Faculty of Education, at Siirt University. Semi-structured interview form and writing circle application documents were used as data collection tools in the study. The data in the form were subjected to content analysis. As a result of the study, there are positive and negative views of the participants towards the writing circle technique. The study also includes the participants' views on using their introspective intelligence with the writing circle technique. Here, the participants emphasized the themes of prewriting, scribbling, sharing, reviewing, correcting, rewriting and evaluating.

Keywords: Multiple Intelligence, Introspective Intelligence, Quantum Learning, Quantum Writing

ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK OKURYAZARLIK VE AKADEMİK İSTEKLİLİK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sultan ÇIKRIK

Gazi Üniversitesi

sultanaltunsoy@gazi.edu.tr

0000-0002-6821-7922

ÖZET

Akademik okuryazarlık, bireylerin bilgiye ulaşma, bu bilgiyi eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme ve akademik bağlamda etkin bir şekilde kullanma becerilerini ifade eder. Günümüz eğitim dünyasında, akademik okuryazarlık, bireylerin hem öğrenme süreçlerinde hem de mesleki yaşamlarında başarılı olmaları için temel bir gereklilik olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, akademik isteklilik, bireylerin akademik süreçlere katılım konusundaki motivasyonlarını ve çabalarını ifade eden önemli bir kavramdır. Eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının bu iki temel yeterliliği, gelecekteki mesleki başarıları ve öğrencilerine model olmaları açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık ve akademik isteklilik düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Tarama yöntemi kullanılan araştırmanın çalışma grubunu farklı programlarda öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmada, veri toplama aracı olarak Akademik Okuryazarlık Ölçeği ile Öğretmen Akademik İsteklilik Ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinin ortalamasının $\bar{X}=90,14$ olduğu görülmüştür. Cinsiyetleri açısından bakıldığında öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sınıflarına göre incelendiğinde ise öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık düzeylerinin bilgiyi kullanma alt boyutu ile ölçeği genelinde ikinci ve üçüncü sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan bu araştırmada, öğretmen adaylarının akademik isteklilik düzeyleri ise $\bar{X}=95,60$ olarak belirlenmiştir. Cinsiyetler açısından bakıldığında akademik istekli düzeylerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sınıflarına göre bakıldığında ise akademik tutum alt boyutunda üçüncü ve dördüncü sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür. Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık ile akademik isteklilik düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Akademik Okuryazarlık, Akademik İsteklilik, Öğretmen Adayları.

AN EXAMINATION OF PRE-SERVICE TEACHERS' ACADEMIC LITERACY AND ACADEMIC ASPIRATION LEVELS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Assist. Prof. Dr. Sultan ÇIKRIK

Gazi University

sultanaltunsoy@gazi.edu.tr

0000-0002-6821-7922

ABSTRACT

Academic literacy refers to individuals' ability to access, critically evaluate and use information effectively within an academic context. In today's educational landscape, academic literacy is a fundamental requirement for success in both learning and professional careers. Similarly, academic aspiration is a significant concept that reflects individuals' motivation and efforts to engage in academic processes. These two core competencies of pre-service teachers enrolled in faculties of education play a critical role in their future professional success and serve as role models for their students. This study aims to investigate pre-service teachers' academic literacy and academic aspiration levels about various variables.

The research was conducted during the fall semester of the 2022-2023 academic year. The study group, employing the survey method, consisted of pre-service teachers enrolled in various educational programs. This study utilized the Academic Literacy Scale and the Teacher Academic Aspiration Scale as data collection tools. As a result of this study, the average academic literacy level of pre-service teachers was found to be $\bar{X}=90.14$. Regarding gender, no significant differences were observed in the academic literacy levels of pre-service teachers. However, when analyzed according to their grade levels, a statistically significant difference was identified between second and third-year students in the sub-dimension of "using information" and the overall academic literacy scale. The academic aspiration levels of pre-service teachers were determined as $\bar{X}=95.60$ in this study. Like academic literacy, no significant differences were found in academic aspiration levels based on gender. However, a statistically significant difference was observed between third- and fourth-year students in the sub-dimension of "academic attitude." Finally, examining the relationship between pre-service teachers' academic literacy and academic aspiration levels revealed a moderate positive correlation.

Keywords: Academic Literacy, Academic Aspiration, Pre-service Teachers.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ BESLENME OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Sultan ÇIKRIK

Gazi Üniversitesi

sultanaltunsoy@gazi.edu.tr

0000-0002-6821-7922

ÖZET

Beslenme, bireylerin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi ve yaşam kalitesini artırabilmesi için temel bir ihtiyaçtır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının beslenme okuryazarlığı düzeylerini incelemeyi amaçlamış ve 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Tarama yöntemi ile yürütülen araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde farklı programlarda öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmada, veri toplama aracı olarak Adolesan Beslenme Okuryazarlığı Ölçeği (ABOÖ) kullanılmıştır. Adolesan Beslenme Okuryazarlığı Ölçeği 5'li Likert tipinde olup üç alt boyutta toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının veri toplama araçlarına verdikleri cevapların analizinde SPSS 22.0 programından faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının beslenme okuryazarlığı düzeylerinin genel ortalaması $\bar{X}=76,09$ olarak bulunmuştur. Cinsiyet açısından bakıldığında etkileşimli beslenme okuryazarlığı, kritik beslenme okuryazarlığı alt boyutları ile ölçeğin genelinde kadın öğretmen adayları yönünde istatistiksel olarak anlamlı olarak bir farklılık bulunmuştur. Sınıfları açısından bakıldığında işlevsel alt boyutunda birinci ve ikinci sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı olarak bir farklılık bulunmuştur. Programlarına göre ise öğretmen adaylarının beslenme okuryazarlığı düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ders alma durumlarına göre ise işlevsel alt boyutunda ders alanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beslenme Okuryazarlığı, Öğretmen Adayları, Beslenme Eğitimi.

EXAMINATION OF PRE-SERVICE TEACHERS' NUTRITION LITERACY LEVELS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Assist. Prof. Dr. Sultan ÇIKRIK

Gazi University

sultanaltunsoy@gazi.edu.tr

0000-0002-6821-7922

ABSTRACT

Nutrition is a fundamental need for individuals to maintain a healthy life and improve their quality of life. This study aimed to examine the nutritional literacy levels of pre-service teachers and was conducted during the spring semester of the 2020-2021 academic year. The study group consisted of pre-service teachers enrolled in various programs at the faculty of education of a state university, and the research was carried out using the survey method. The Adolescent Nutrition Literacy Scale (ABLS) was used as the data collection tool in the study. The Adolescent Nutrition Literacy Scale is a 5-point Likert-type instrument comprising 22 items across three sub-dimensions. The SPSS 22.0 software program was utilized to analyze the responses provided by the pre-service teachers.

As a result of the study, the general average of pre-service teachers' nutritional literacy levels was $\bar{X}=76.09$. In terms of gender, a statistically significant difference was observed in favor of female pre-service teachers in the interactive nutrition literacy and critical nutrition literacy sub-dimensions and the overall scale. Regarding grade levels, a statistically significant difference was identified in the functional sub-dimension between first-year and second-year students. However, no significant differences were observed in the nutritional literacy levels of pre-service teachers based on their programs. Lastly, in the functional sub-dimension, a significant difference was found in favor of those who had taken relevant courses.

Keywords: Nutrition Literacy, Pre-service Teachers, Nutrition Education.

ÖZ DÜZENLEMELİ ÖĞRENMEDE YAPAY ZEKÂNIN ROLÜ

Yüksek Lisans Öğrencisi Alperen Fatih SAY

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
afatih.say@gazi.edu.tr - 0000-0003-2375-2574

Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi
bangir@gazi.edu.tr - 0000-0003-4652-7652

ÖZET

Yapay zekâ teknolojilerinin eğitim alanındaki kullanımı, özellikle Covid-19 pandemisi sonrasında ivme kazanan dijital dönüşümle birlikte önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Öz düzenlemeli öğrenme süreçlerinde yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı, öğrenme deneyimi açısından yeni fırsatlar sunmaktadır. Alanyazında öz düzenlemeli öğrenmede yapay zekânın rolünü inceleyen çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmada, öz düzenlemeli öğrenmede yapay zeka uygulamalarının rolü, güncel alan yazın çerçevesinde değerlendirilmiştir. Son dönem araştırmaları, özellikle ChatGPT gibi üretken yapay zekâ araçlarının öz düzenlemeli öğrenme üzerindeki etkilerini incelemektedir. İncelenen araştırmalar, yapay zeka teknolojilerinin üstbilişsel, bilişsel ve davranışsal düzenleme alanlarında etkili olduğunu gösterirken, motivasyon düzenleme konusunda sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, öğrencilerin kişilik özellikleri ve ön bilgi düzeylerinin, yapay zeka destekli öz düzenlemeli öğrenme süreçlerindeki başarıyı etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öz Düzenlemeli Öğrenme, Yapay Zeka, Eğitim.

DİJİTAL ÇAĞDA EĞİTİM VE OKUL YÖNETİCİLİĞİ

Cansu BARBAROS ÖZER

Fırat Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü

cansubrbrs@gmail.com – ORCID NO: 0009-0000-1585-1033

Doç. Dr. Hakan POLAT

Fırat Üniversitesi/Eğitim Fakültesi

hakanpolat@firat.edu.tr – ORCID NO: 0000-0002-0271-3747

ÖZET

İnsanlık, tarih boyunca gelişim göstermiş ilkel toplumdan tarım toplumuna daha sonra sanayi toplumuna geçmiş; bilgi ve iletişim teknolojilerinin önem kazanmasıyla birlikte insanlık dijital bir çağa adım atmıştır. Dijital çağ, bilgi teknolojileri ve iletişim araçlarının hızla gelişmesiyle birlikte eğitim sisteminde büyük değişikliklere yol açmıştır. Bu durumdan değişim gösteren ve en çok etkilenen alanların başında eğitim gelmektedir. Dijital çağ ile birlikte eğitim çok yönlü olarak etkilenmiş ve yeni eğitim tekniklerine yerini bırakmıştır. Bu gelişmeler ile birlikte okul yöneticilerinin farklı görev ve sorumlulukları ortaya çıkmıştır. Eğitimde dijital dönüşümün sağlanması, öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital becerilerinin artırılmasında okul yöneticilerinin kilit bir role sahiptir. Bu gelişmelerin üstesinden gelmek ve eğitimde başarılı bir dönüşüm sağlamak için okul yöneticilerinin dijital yeterlilikleri ve teknolojiye yönelik liderlik becerileri büyük bir öneme sahiptir. Dijital çağda eğitimi ve okul yöneticiliğini konu alan bu derleme yazısında okul yöneticilerinin rollerini, görevlerini, sorumluluklarını ve sahip olması gereken yeterlilikleri vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Dijital Çağ, Eğitim , Okul Yöneticiliği, Yönetici Yeterlilikleri.

EDUCATION AND SCHOOL ADMINISTRATION IN THE DIGITAL AGE

Cansu BARBAROS ÖZER

Firat University/Institute of Educational Sciences
cansubrbrs@gmail.com – ORCID NO: 0009-0000-1585-1033

Assoc. Prof. Dr. Hakan POLAT

Firat University/Faculty of Education
hakanpolat@firat.edu.tr – ORCID NO: 0000-0002-0271-3747

ABSTRACT

Humanity has evolved throughout history, transitioning from primitive societies to agricultural societies, and then to industrial societies. With the enhancing importance of information and communication technologies, humanity has entered the digital age. The digital age, characterized by rapid advancements in information technologies and communication tools, has led to big changes in the education system. Education is one of the areas transformed and most affected by this situation. With the advent of the digital age, education has been influenced in multiple ways and has given way to new teaching techniques. Along with these developments, new tasks and responsibilities have emerged for school administrators. School administrators have a key role in increasing the digital skills of teachers and students and in facilitating the digital transformation in education. In order to overcome these developments and ensure a successful transformation in education, the digital competencies and leadership skills related to technology of school administrators are of great importance. This review article, which addresses education and school administration in the digital age, aims to highlight the roles, duties, responsibilities, and competencies that school administrators must possess.

Keywords: Digital Age, Education, School Management, Administrator Competencies.

DİJİTAL HİKÂYELERİN DEĞERLER EĞİTİMİNE YÖNELİK TASARIMI VE İNCELENMESİ

Lale AYGÜN*

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

laleaygn@gmail.com - <https://orcid.org/0009-0009-9736-6028>

Doç. Dr. Ali Ertuğrul KÜPELİ

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

aliertugrulkupeli@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

ÖZET

Eğitim süreçlerinde yenilikçi yöntemlerin kullanılması, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek ve değerleri daha etkili bir şekilde kazandırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, dijital hikâyelerin değerler eğitimindeki etkinliğini inceleyerek bu yöntemin eğitim süreçlerinde nasıl etkili kullanılabileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi'nde 20 grafik ana sanat atölyesi öğrencisiyle yürütülen çalışmada, adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi kök değerler atasözleri ile dijital hikâyeler aracılığıyla işlenmiştir. Karma yöntem deneysel deseni benimsenmiş, veriler "Değerler Eğitimi Tutum Ölçeği" ve yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Bulgular, dijital hikâyelerin görsel ve işitsel materyallerle desteklenerek öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırabileceğini, değerler eğitimine olumlu katkı sağlayabileceğini öngörmektedir. Dijital hikâyelerin, disiplinler arası yaklaşımlarla görsel sanatlar eğitiminde kullanılabilirliği de değerlendirilmiştir. Bu yöntemin, eğitimciler için etkili bir rehber olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital hikaye, değerler eğitimi, atasözü

SUMMARY

The use of innovative methods in educational processes is of great importance in terms of enriching students' learning experiences and imparting values more effectively. This research aims to examine the effectiveness of digital stories in values education and to reveal how this method can be used effectively in educational processes. In the study conducted with 20 graphic arts studio students at Gazi University in the 2023-2024 academic year, root values such as justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism and helpfulness were processed through proverbs and digital stories. A mixed method experimental design was adopted, and data were collected with the "Values Education Attitude Scale" and semi-structured interviews. The findings predict that digital stories can increase students' learning motivation and make a positive contribution to values education by being supported by visual and audio materials. The usability of digital stories in visual arts education with interdisciplinary approaches was also evaluated. It is thought that this method will be an effective guide for educators.

Keywords: Digital story, values education, proverb

SÜRDÜRÜLEBİLİR AMBALAJ TASARIMLARI VE GRAFİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Hilal KAHVECİ

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-9853-0504>

Hilallkhvc@gmail.com, 05389665123

Doç. Dr. Ali Ertuğrul KÜPELİ

Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

aliertugrulkupeli@gmail.com, 0506 139 19 88

ÖZET

Hızla artan çevre sorunları, ambalaj tasarımlarında çevre bilinci duygusunun ön plana çıkmasına neden olmuştur. Bu bağlamda, geleceğin tasarımcı adaylarının çevre dostu ve sürdürülebilir ambalaj tasarımları konusunda bilgi sahibi olmaları ve son dönemde ortaya çıkan yenilikçi tasarım trendlerini takip etmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, grafik tasarım eğitimi alan öğrencilerin sürdürülebilir ambalaj tasarımlarına yönelik tutumlarını incelemek ve çevre bilinci düzeylerini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü Grafik Tasarım Ana Sanat Dalında öğrenim gören öğrencilere uygulanacak olan sürdürülebilir ambalaj tasarımları anketi ile öğrencilerin bu konudaki bilgi düzeylerini değerlendirmek ve sürdürülebilir ambalaj tasarımlarının grafik tasarımla ilişkisini incelemek hedeflenmiştir. Çalışmanın gerek literatüre gerekse tasarımcı adaylarına katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Araştırmanın temel bulguları, grafik tasarım eğitimi alan öğrencilerin sürdürülebilir ambalaj tasarımlarına yönelik olumlu tutumlar sergilediklerini ve çevre bilinci düzeylerinin genellikle yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca, öğrencilerin sürdürülebilirlik konusundaki bilgi düzeylerinin sınıf düzeyine bağlı olarak farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, sürdürülebilir ambalaj tasarımı konusunda farkındalık yaratmak ve grafik tasarım eğitimi alan öğrencilerin çevresel bilincini geliştirmek açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Grafik tasarım eğitimi, çevre bilinci, sürdürülebilir ambalaj tasarımları

ANALYSIS OF ATTITUDES TOWARD SUSTAINABLE PACKAGING DESIGNS AMONG GRAPHIC DESIGN STUDENTS

Abstrack

Rapidly increasing environmental issues have brought environmental awareness to the forefront in packaging design. In this context, it is crucial for future designer candidates to be knowledgeable about eco-friendly and sustainable packaging designs and to follow the innovative design trends emerging in recent times. This study aims to examine the attitudes of students in graphic design education toward sustainable packaging designs and measure their level of environmental awareness. Conducted during the 2023-2024 academic year, the research involved administering a survey on sustainable packaging designs to students enrolled in the Graphic Design Department of the Painting Education Program at Gazi University, Faculty of Education. The survey sought to assess students' knowledge levels in this area and analyze the relationship between sustainable packaging designs and graphic design. The study aims to contribute to both the literature and aspiring designers. The main findings of the research indicate that students in graphic design education generally demonstrate positive attitudes toward sustainable packaging designs and exhibit high levels of environmental awareness. Furthermore, it was observed that knowledge levels regarding sustainability vary depending on students' academic grade levels. In conclusion, this study serves as a significant resource for raising awareness about sustainable packaging design and enhancing the environmental consciousness of students in graphic design education.

Keywords: Graphic design education, environmental awareness, sustainable packaging designs

SON ON YILDA LEGO MINDSTORMS EV3 İLE İLGİLİ SCOPUS TABANLI AKADEMİK YAYINLARIN ANALİZİ: EĞİLİMLER VE UYGULAMA ALANLARI

Beyza MERCAN

Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
beyza.mercan@deu.edu.tr - 0009-0008-7718-2304

Prof. Dr. Bülent ÇAVAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi/Buca Eğitim Fakültesi,
bulent.cavas@deu.edu.tr - 0000-0003-4278-8783

ÖZET

Bu çalışma, son 10 yılda LEGO Mindstorms EV3 ile yapılan yayınları bibliyometrik yöntemlerle analiz ederek, bu alandaki araştırmaların genel eğilimlerini ve yapısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, konu alanları, belge türleri, anahtar kelimeler ve çalışma yapılan ülkeler kapsamında incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, LEGO Mindstorms EV3 ile ilgili araştırmaların dokuz farklı alana yayıldığı görülmüştür. En sık rastlanan alanlar Bilgisayar Bilimi (%37,7), Mühendislik (%26,2), Matematik (%13,1) ve Sosyal Bilimler (%11,5) olarak tespit edildiği; Araştırmaların büyük çoğunluğunun (%70) konferans bildirilerinde yayınlandığı, bunu makalelerin (%30) izlediği; İncelenen yayınlarda 160 farklı anahtar kelime kullanıldığı, en sık kullanılan anahtar kelimelerin ise "Lego Mindstorm" (%15,5), "Students" (%11,3), "Robotics" (%11,3), "Lego Mindstorm EV3" (%9,9) ve "Educational Robotics" (%7) olduğu; LEGO Mindstorms EV3 üzerine yapılan çalışmaların 18 farklı ülkede gerçekleştirildiği görülmüş, en fazla araştırmanın yapıldığı ülkeler ise Amerika Birleşik Devletleri (%19,4), Japonya (%12,9), Hindistan (%9,7), Kolombiya (%9,7) ve Endonezya (%6,5) olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları ele alındığında, son 10 yılda, LEGO Mindstorms EV3'ün farklı disiplinlerdeki eğitimsel ve teknolojik uygulamalarının çeşitliliğini göstermektedir. İlgili çalışmaların genellikle akademik konferanslarda sunulduğu ve daha sonra makale olarak yayınlanabildiğini ortaya koymaktadır. Anahtar kelimelerin, genellikle öğrenciler, robotik ve eğitimsel uygulamalar üzerine odaklandığını göstermektedir. LEGO Mindstorms EV3 araştırmalarının küresel bir yayılım gösterdiğini ve farklı coğrafyalarda ilgi gördüğü bulunmuştur. Bu çalışma, LEGO Mindstorms EV3 alanındaki araştırmaların genel bir resmini sunarak, gelecekte yapılabilecek çalışmalar için bir öngörü oluşturmayı ve araştırmacılara bu alandaki mevcut eğilimler hakkında bilgi vermektedir.

Anahtar Kelimeler : LEGO Mindstorm, Robotik, LEGO Mindstorm EV3, Eğitici Robotik

ANALYSIS OF ACADEMIC PUBLICATIONS ON LEGO MINDSTORMS EV3 IN THE LAST DECADE: TRENDS AND APPLICATION AREAS BASED ON SCOPUS DATABASE

ABSTRACT

This study aims to reveal the general trends and structure of research in this field by analyzing publications made with LEGO Mindstorms EV3 in the last 10 years using bibliometric methods. The obtained data were examined within the scope of subject areas, document types, keywords, and countries where the study was conducted. As a result of the analyses, it was found that research on LEGO Mindstorms EV3 spread over nine different fields. The most frequent fields were determined as Computer Science (37.7%), Engineering (26.2%), Mathematics (13.1%) and Social Sciences (11.5%); The majority of the researches (70%) were published in conference proceedings, followed by articles (30%); 160 different keywords were used in the examined publications, and the most frequently used keywords were "Lego Mindstorm" (15.5%), "Students" (11.3%), "Robotics" (11.3%), "Lego Mindstorm EV3" (9.9%) and "Educational Robotics" (7%); It was seen that studies on LEGO Mindstorms EV3 were conducted in 18 different countries, and the countries where the most research was conducted were the United States (19.4%), Japan (12.9%), India (9.7%), Colombia (9.7%) and Indonesia (6.5%). When the results of the study are considered, it shows the diversity of educational and technological applications of LEGO Mindstorms EV3 in different disciplines in the last 10 years. It reveals that related studies are usually presented at academic conferences and can later be published as articles. It shows that the keywords generally focus on students, robotics and educational applications. It was found that LEGO Mindstorms EV3 research has a global spread and attracts attention in different geographies. This study provides an overview of research in the LEGO Mindstorms EV3 field, providing insight into future work and informing researchers about current trends in the field.

Anahtar Kelimeler : LEGO Mindstorm, Robotics, LEGO Mindstorm EV3, Educational Robotics

BİLİM TARİHİ ALANINDA HAZIRLANAN TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ

Yüksek Lisans Öğrenci Esmâ Elif PARLAK

Gazi Üniversitesi,

esmaelifparlak@icloud.com - <https://orcid.org/0009-0002-3498-0791>

Prof. Dr. Şebnem Kandil İNGEÇ

Gazi Üniversitesi,

singec@gazi.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0002-5317-4480>

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı; Türkiye’de Bilim Tarihi konusunda hazırlanan tez çalışmalarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada kullanılacak olan verilerin kaynağı Ulusal Tez Merkezidir. Veri kaynağından elde edilen tezlerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada yapılan döküman incelemesi sonucunda Bilim tarihi ile ilgili çalışmaların 1990 yılında başladığı ve o tarihlerden bu yana 374 tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Veriler analiz edilirken yıl, tez türü, dil, yayımlanan üniversite, enstitü değişkenleri açısından incelenmiştir. Bilim Tarihi konusunda hazırlanan bu çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği görülmüştür. Özellikle 2019 yılında bu alanda en fazla tez (f=45) hazırlanmış olup ilgili tezlerin konu alanlarının Astronomi ve Uzay Bilimleri, Bilim ve Teknoloji, Tarih, Felsefe, Deontoloji ve Tıp Tarihi, Eğitim ve Öğretim gibi pek çok farklı disiplini içerdiği anlaşılmıştır. Bu da bilim tarihi konusunun çok boyutlu ve interdisipliner bir konu olduğunu bizlere kanıtlamaktadır. Çalışmaların en fazla Sosyal Bilimler Enstitüsünde (f=219), Ankara Üniversitesi’nde (f=65), Felsefe Anabilim Dalı’nda (f=79) yapıldığı tespit edilmiştir. Eğitim alanında Bilim Tarihi konusunda yapılan lisansüstü çalışmalarda (f=95) örneklem kitlesi olarak nicel ve nitel araştırma metodolojilerinde en fazla ortaokul (f=21), karma araştırma metodolojisinde ise en fazla lisans (f=9) düzeyinin tercih edildiği görülmüştür. Araştırmaların amaçlarının çoğunlukla öğretim kuram/model/yaklaşım/yöntem/teknik etkinliklerin etkisini incelemek (f=41) üzerine yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Araştırmalarda veri toplama aracı olarak en fazla doküman analizi (f=34), veri analiz tekniği olarak ise en fazla içerik analizi (f=48) tekniğinin tercih edildiği belirlenmiştir. Aynı zamanda Bilim tarihi ile ilgili hazırlanmış 374 tezin 267’si yüksek lisans, 106’sı doktora ve 1 tanesi sanatta yeterlilik düzeyinde hazırlanmıştır. Burada yüksek lisans tezine istinaden doktora tezlerinin sayısında azımsanamayacak kadar fazladır. Bu durum bizlere bilim tarihi konusunun özgün olarak çalışılabileceğini kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler : Bilim Tarihi, Tez, Eğilim

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMASINA İLİŞKİN TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Harun YALÇIN

Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7498-2703>

harunyalcin02@gmail.com, 0505 498 35 28

Dr. Mehmet Akif ARDUÇ

Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1026-2843>

arducakif@gmail.com, 05071339975

ÖZET

Teknolojinin hızlı bir şekilde hayatımızda yer almasıyla birlikte öğrencilerin öğrenme deneyimlerini artırmak, öğrencilerin ilgi, merak, motivasyon ve öğrenme süreçlerini daha etkileşimli hale getirmek amacıyla birçok teknolojik uygulama eğitimde kullanılmıştır. Artırılmış gerçeklik (AG) uygulamaları da eğitimde yerini alan yenilikçi uygulamalardan biridir. Bu çalışmada, bir teknoloji uygulaması olan AG uygulamalarının fen bilimleri dersinde kullanılmasına ilişkin özel yetenekli öğrencilerin tutumlarının bazı değişkenler açısından değişip değişmediği incelenmiştir. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama tekniğiyle yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcılarını Adıyaman Bilim ve Sanat Merkezinde Destek Eğitimi ve Bireysel Yetenekleri Fark Etme 1 (BYF-1) eğitim programında öğrenim gören özel yetenekli 3., 4. ve 5. sınıf 52 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Küçük vd., (2014) tarafından ortaokul öğrencileri için geliştirilen AG uygulamaları tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi bir istatistiksel paket program kullanılarak yapılmıştır. Veriler normallik koşullarını sağladığından sınıf değişkeni için Anova kullanılırken diğer değişkenler için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Çalışmanın bulguları özetlendiğinde, özel yetenekli öğrencilerin AG uygulamalarına ilişkin tutumları cinsiyet, internete sahip olup olmama, tablet veya akıllı telefona sahip olup olmama ve sınıf değişkenine göre değerlendirildiğinde, tüm değişkenlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, Özel yetenekli öğrenci, Teknoloji.

5. SINIF ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN QR KOD UYGULAMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Harun YALÇIN

Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7498-2703>

harunyalcin02@gmail.com, 0505 498 35 28

Dr. Mehmet Akif ARDUÇ

Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1026-2843>

arducakif@gmail.com, 05071339975

ÖZET

Bu çalışmada, bir teknoloji uygulaması olan QR kod uygulaması ile biyoçeşitlilik konusunun öğretilmesinin, öğrencilerin biyoçeşitliliğe ilişkin farkındalıklarının artırılması ve algıların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu çalışma fen bilimleri dersi kapsamında insan ve çevre ünitesinde yer alan biyoçeşitlilik konusu öğretilirken QR kod teknolojisi yardımıyla öğretilmesi esas alınmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğiyle yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcılarını Adıyaman Bilim ve Sanat Merkezinde Bireysel Yetenekleri Fark Etme 1 (BYF-1) eğitim programında öğrenim gören özel yetenekli 5. sınıf 10 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde nitel veri analizi çeşidi olan içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın uygulama aşamasının öncesinde, Adıyaman Eğri Çayı mesire alanında bulunan bitki türlerinin fotoğrafları çekilmiş daha sonra fotoğrafı çekilen bitkilerin adı, ömrü, habitatu, yapısı ve ekildiği yılı gibi birtakım özellikleri biyoçeşitlilik alanında uzman olan bir akademisyenden yardım alınarak tasnif edilmiştir. Elde edilen veriler QR kod uygulamasına yüklenerek her bir bitkiye ait QR kodlar oluşturulmuştur. Oluşturulan QR kodlar, öğrenciler tarafından görülecek Görselde bitkinin uygun bir yerine asılmış ve öğrencilerin akıllı telefonlarından QR kodu okuttuklarında o ağaç ile ilgili özelliklere hızlı bir Görselde ulaşabilmeleri sağlanmıştır. Yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda; öğrencilerin bu uygulama sayesinde biyoçeşitliliğe ilişkin bilgi düzeylerinin, ilgilerinin ve farkındalıklarının arttığı, eğlenerek öğrendikleri, uygulamanın herkes tarafından kullanılmasının faydalı olduğu, merak ettikleri bitki türlerine ait bilgilere anlık erişim sağlandığı ve bu yöntemle bitki özelliklerinin öğrenilmesinin daha eğlenceli ve kolay olduğu belirtilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: QR kod, Biyoçeşitlilik, Özel yetenekli öğrenci, Teknoloji.

KANITA DAYALI SINIF YÖNETİMİ ÖLÇEĞİNİN (KDSYÖ) KLASİK TEST KURAMI VE MADDE TEPKİ KURAMINA GÖRE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK KANITLARININ İNCELENMESİ

EXAMINATION OF VALIDITY AND RELIABILITY EVIDENCE OF EVIDENCE-BASED CLASSROOM MANAGEMENT SCALE (EBCMS) ACCORDING TO CLASSICAL TEST THEORY AND ITEM RESPONSE THEORY

Prof. Dr. Nevin GÜNER

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,

nevinguneraka@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0002-9135-6429>

Doç. Dr. Çetin TORAMAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,

cetintoraman@comu.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0001-5319-0731>

Dr. Öğr. Üyesi Turgut BAHÇALI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,

tbahcali@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0001-8936-3972>

Dr. Hasan KÖSE

Milli Eğitim Bakanlığı,

hsnkose@hotmail.com - <https://orcid.org/0000-0002-0923-3711>

ÖZET

Bu araştırmada, ilkokul sınıf öğretmenlerinin etkili sınıf yönetimi stratejilerini kullanma düzeylerini ölçmek amacıyla Kanıta Dayalı Sınıf Yönetimi Ölçeği (KDSYÖ) adında geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirliği, klasik test kuramı ve madde tepki kuramı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Klasik test kuramına göre yapılan faktör analizleri, ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Güvenirlik analizleri, Cronbach Alpha, McDonald's Omega ve marjinal güvenirlik katsayıları sonucunda yüksek bulunmuştur. Madde tepki kuramı bağlamında yapılan geçerlik incelemeleri de olumlu sonuçlar vermiştir. Sonuç olarak, geliştirilen ölçeğin öğretmenlerin kanıta dayalı sınıf yönetimi stratejilerini ne ölçüde kullandıklarını güvenilir ve pratik bir şekilde belirlemeye olanak tanıdığı anlaşılmıştır. Bu bakımdan KDSYÖ'nün, öğretmen eğitiminde ve öğretmen eğitimi araştırmalarında kullanılabilecek bir araç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, Öğretmen eğitimi, Kanıta-dayalı sınıf yönetimi stratejileri, Ölçek geliştirme

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ters Yüz Öğrenmeye İlişkin Görüşleri

Arş. Gör. Dr. Şeyma AKSAKAL TAŞKIRAN

Fırat Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

s.aksakal@firat.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-8452-3690

Çağlar TÜRKYILMAZ

Erzurum Tekman İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü,

turkyilmazcaglar23@gmail.com - ORCID ID: 0009-0000-6118-4104

Prof. Dr. İrfan EMRE

Fırat Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

iemre@firat.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0591-3397

ÖZET

Eğitim dünyasında hızla değişen teknolojiler ve yenilikçi öğretim yöntemleri, öğrenme süreçlerini yeniden şekillendirmektedir. Bu bağlamda, "ters yüz öğrenme", geleneksel öğretim yöntemlerine alternatif olarak öne çıkmaktadır. Ters yüz öğrenme modeli, sınıf içi zamanın daha etkin kullanılmasını sağlayarak öğrenci merkezli bir yaklaşımı desteklemektedir. Öğretmen adaylarının, bu modele yönelik algıları, olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendirmeleri ve kendi mesleki gelişimlerine olan katkılarını sorgulamaları, hem eğitim programlarının hem de öğretim uygulamalarının geliştirilmesi için yol gösterici olabilir. Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim- öğretim yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalında öğrenim gören ve Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi dersini alan öğretmen adaylarıyla yürütülmüştür. Araştırma durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Veriler mülakat tekniği ve yansıtıcı günlüklerden elde edilmiştir. Dört hafta süren çalışmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veri metinleri bilgisayar ortamında yazıya geçirilerek ve amaca uygun bir şekilde kısa, basit kodlar oluşturulmuştur. Kodlar oluşturulduktan sonra kategoriler ve bunlardan yola çıkarak temalar belirlenmiştir. Yapılan araştırmada derin odaklı veri toplama, uzman incelemesi, çeşitleme, katılımcı teyidi yapılmıştır.

Elde edilen kodlar azaltma ile yeniden düzenlenmiş; oluşturulan kodlar arasındaki uyum yüzdesi ise Miles & Huberman formülü kullanılarak belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının ters yüz öğrenme yöntemine dair olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiş ve bu yöntem ile daha anlamlı, kalıcı öğrenmelerin sağlandığı belirtilmiştir. Ters yüz öğrenme yöntemi ile öğrencilerin okula ve derse olumlu tutum geliştirdiği, sorumluluk bilincinin arttığı ve sosyal ilişkilerinin güçlendiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yükseköğretimde ters yüz öğrenmenin kullanılmasının öğretimi destekleyeceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayı, Sınıf İçi Öğrenmelerin Değerlendirilmesi, Ters Yüz Öğrenme.

ROSES PROJESİ SONUÇLARINA GÖRE ÖĞRENCİLERİN FEN DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARI: CİNSİYET TEMELLİ BİR ANALİZ

Prof.Dr.Bülent ÇAVAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

bulent.cavas@deu.edu.tr - 0000-0003-4278-8783

ÖZET

Bu çalışma, uluslararası düzeyde gerçekleştirilen ROSES (Relevance of Science Education) projesinden elde edilen verilere dayanmaktadır. Türkiye'deki araştırmaya, ilköğretim eğitimini tamamlamış toplam 1742 öğrenci katılmıştır. Katılımcılar 938 kız ve 804 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma, öğrencilerin fen bilgisi derslerine yönelik tutumlarını ve bu derslerde edindikleri deneyimlere ne ölçüde katıldıklarını incelemektedir. Araştırmada, 12 maddelik 4'lü bir Likert ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, cinsiyete göre farklılaşan eğilimleri ortaya koymaktadır. Kız öğrenciler, genel olarak erkek öğrencilere göre daha yüksek ortalamalara sahip olsa da, "Teknoloji alanında bir meslek sahibi olmak isterim" maddesinde erkeklerin daha yüksek bir eğilime sahip olduğu görülmüştür. Her iki cinsiyet için en yüksek ortalamalar, fen derslerinin günlük yaşamla ilişkilendirilebilmesinin önemini gösteren "Fen derslerinde öğrendiklerim günlük yaşamımda yararlı olacaktır" ve "Fen dersi ilginçtir" maddelerinde bulunmuştur. Kızlar için "Fen dersi merakımı artırdı" maddesi öne çıkarken, erkekler için "Teknoloji alanında kariyer yapmak isterim" maddesi belirgin olmuştur. Ancak, her iki cinsiyetin de en düşük ortalamaları, fen derslerinin eleştirel düşünme becerileri kazandırmadaki yetersizliğini gösteren "Fen dersi beni eleştirel birisi yaptı" maddesinde tespit edilmiştir. 12 maddelik ankette yer alan 10 maddeye ilişkin kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu bulgular, fen bilgisi öğrenme ve öğretme süreçlerinin cinsiyet temelli farklılıkları dikkate alarak güncellenmesi ve iyileştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: ROSES, Fen Eğitiminin Uyumu, Cinsiyet, Fen dersleri

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN DİL ÖĞRENİMİ İÇİN FİLM KULLANIMINA İLİŞKİN ALGILARI

Doç. Dr. Demet KARDAŞ

Gazi Üniversitesi,

demetkardas@gmail.com-<https://orcid.org/0000-0003-0222-6794>

ÖZET

Filmler, dil ve kültürel çerçevelerin anlaşılmasına önemli katkılarda bulunur. Bu araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin Türkçe öğrenme amacıyla film izlemeye yönelik algılarını araştırmaktadır. Nitel bir çalışma deseninde olan bu çalışmada, Türkçe öğreniminde film kullanımına ilişkin yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylerin deneyimleri değerlendirilmiştir. B2 düzeyindeki 31 öğrenciden 14'ü gönüllü olarak çalışmaya katılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmış, transkribe edilmiş ve daha sonra içerik analizi yoluyla tematik içerikler açısından analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların en çok kelime dağarcığı ve konuşma ifadelerinde gelişme kaydettiklerini tespit edilmiştir. Ayrıca, katılımcılar metin anlamını teyit etmek için ana dillerinde altyazı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu durumun iki dilde anlık metin anlama sürecinde bilişsel yükü arttıracığından hedef dil öğrenimine bir engel teşkil edebileceğini tartışılmıştır. Çalışma, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylerin film izlemeye yoluyla ve bu filmlerdeki otantik metinlerle dil pratiği yapmaya teşvik edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Film Kullanımı, Film İzleme Yoluyla Dil Öğrenimi

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK YAZMA DERSLERİNDE CHATGPT KULLANIMINI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Doç. Dr. Demet KARDAŞ

Gazi Üniversitesi,

demetkardas@gmail.com-<https://orcid.org/0000-0003-0222-6794>

ÖZET

Yapay zekâ destekli sistemlerin eğitim görevlerinde kullanımı, akademik dürüstlük ve öğrenme kalitesi konularında tartışmalara yol açmıştır. Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Akademik Yazma derslerinde ChatGPT ile etkileşimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada, iki devlet üniversitesine bağlı bir dil merkezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 düzeyinde 148 öğrencinin katıldığı nicel bir araştırma yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin akademik yazma süreçlerinde ChatGPT kullanımını ortaya koymuştur. Özellikle, öğrencilerin ChatGPT'yi metinde düzenleme yapmak ve akademik yazım için metni yapılandırmak için kullandıklarını vurgulanmıştır. Ayrıca, Türkçe öğrenenlerin ChatGPT'nin çıktılarına olan doğruluk ve kalite açısından güvenlerinin göreceli düşük olduğu görülmüş bu da öğrencilerin ChatGPT'nin yazma destek aracı olarak sunduğu sınırlamaların ve güvenilirliğin farkında olabileceğini düşündürmüştür. Bu çalışma, ileri düzeyde Türkçe öğrenirken Akademik Yazma derslerinde ChatGPT kullanımına ilişkin kanıta dayalı bir araştırma sunmayı hedeflemekte ve akademik yazma derslerinde yapay zekâ destekli araçların kullanımına dair belirli endişeleri ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik yazma, Akademik Yazma dersinde ChatGPT kullanımı, zekâ destekli araçların kullanımı

MONTESORİ EĞİTİMİ ALAN VE ALMAYAN BEŞ YAŞ ÇOCUKLARININ KAYGI, YALNIZLIK VE SOSYAL MEMNUNİYETSİZLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. AYŞEN YALIN¹

¹ Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı

aysen.yalin@bau.edu.tr - 0000-0002-9624-5293

ÖZET

Bu çalışma, Montessori yaklaşımına ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okul öncesi eğitim programına göre okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş yaş çocuklarının yalnızlık, sosyal memnuniyetsizlik ve kaygı düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu, Montessori yaklaşımına ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okul öncesi eğitim programına göre eğitim alan toplam doksan iki çocuk ve anne- babaları oluşturmaktadır. Çocukların ve anne babalarının demografik bilgilerini edinmek adına araştırmacı tarafından geliştirilen Demografik Bilgi Formu ebeveynler tarafından doldurulmuştur. Katılımcı çocuklara, Yalnızlık ve Sosyal Memnuniyetsizlik Ölçeği araştırmacı tarafından çevrimiçi bireysel görüşmelerle uygulanmıştır. Çalışmada kullanılan bir diğer ölçek olan Yeniden Düzenlenmiş Okul Öncesi Kaygı Ölçeği, çocukların ebeveynleri tarafından doldurulmuştur. Çalışma sonucunda, Montessori eğitim yaklaşımına göre okul öncesi eğitimi alan beş çocukların yalnızlık ve sosyal memnuniyetsizlik düzeyleri ile babalarının öğrenim düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Yeniden Düzenlenmiş Okul Öncesi Kaygı Ölçeği ile demografik bilgiler arasında iki eğitim türünde de anlamlı bir ilişkiye rastlanmamış olup, ölçeğin dört alt boyutundan alınan toplam puanlar değerlendirildiğinde Montessori yaklaşımına göre okul öncesi eğitimi alan beş yaş çocukların kaygı düzeylerinin, MEB eğitim programına dahil olan çocuklardan daha düşük olduğu; en fazla farkın ayrılık kaygısı puanlarında görülürken en az farkın genel kaygı puanlarında olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Montessori, okul öncesi eğitimi, yalnızlık, sosyal memnuniyetsizlik, kaygı

EXAMINATION OF ANXIETY, LONELINESS AND SOCIAL DISSATISFACTION LEVELS OF FIVE-YEAR-OLD CHILDREN WITH AND WITHOUT MONTESSORI EDUCATION

Lecturer AYŞEN YALINI

1 Ankara University, Institute of Health Sciences, Department of Child Development
aysen.yalin@bau.edu.tr - 0000-0002-9624-5293

SUMMARY

This study was conducted to examine the loneliness, social dissatisfaction and anxiety levels of five-year-old children attending preschool education institutions according to the Montessori approach and the Ministry of National Education (MoNE) preschool education programme. In this context, relational survey model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The sample group of the study consisted of ninety-two children and their parents who received education according to the Montessori approach and the Ministry of National Education (MoNE) preschool education programme. In order to obtain the demographic information of the children and their parents, the Demographic Information Form developed by the researcher was filled in by the parents. The Loneliness and Social Dissatisfaction Scale was administered to the participant children by the researcher through online individual interviews. Another scale used in the study, the Revised Preschool Anxiety Scale, was completed by the parents of the children. As a result of the study, it was determined that there was a significant relationship between loneliness and social dissatisfaction levels of five children who received preschool education according to Montessori education approach and their fathers' education level. No significant relationship was found between the Revised Preschool Anxiety Scale and demographic information in both education types. When the total scores obtained from the four sub-dimensions of the scale were evaluated, it was determined that the anxiety levels of five-year-old children who received preschool education according to the Montessori approach were lower than the children who were included in the MEB education programme; the highest difference was seen in separation anxiety scores, while the least difference was in general anxiety scores.

Keywords: Montessori, preschool education, loneliness, social dissatisfaction, anxiety

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MESLEK VE ALAN SEÇİMİNDEKİ
MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ**
**INVESTIGATION OF CLASSROOM TEACHER CANDIDATE'S MOTIVATIONS
FOR CHOOSING A PROFESSION AND FIELD**

Prof. Dr. Pınar ÇAVAŞ

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü,

pinar.cavas@gmail.com-0000-0001-9492-9002

Mürüvvet Elif TOK

Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi,

elift1667@gmail.com-0000-0003-0305-9115

ÖZET

Öğretmen adaylarının meslek ve alan seçimlerinde sahip oldukları motivasyon, sadece kendi başarılarını ve sahip oldukları mesleki doyumlarını değil, aynı zamanda eğitim sisteminin genel kalitesini de doğrudan etkileyen bir faktördür. Yüksek motivasyona sahip bireyler, öğretim sürecine etkin katılmakta ve öğrenciler üzerinde pozitif etkiler yaratmaktadır. Bununla birlikte öğretmen adaylarının alan seçim motivasyonları, mesleklerine karşı olumlu tutum içerisinde olmalarını ve kariyerlerinde başarılı bireyler olmalarını sağlamaktadır. Bu araştırmada, sınıf öğretmenleri adaylarının meslek ve alan seçimindeki motivasyonları ile bu motivasyonların sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, meslek/alan seçimi puanları ve bölüm tercih sırası gibi faktörlere bağlı olarak nasıl şekillendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Meslek ve Alan Seçiminde Motivasyon Ölçeği ve demografik bilgi formu aracılığıyla Ege Üniversitesi sınıf öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden toplanmıştır (N=198). Verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılacaktır. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü, meslek/alan seçimi puanları ve bölüm tercih sırası gibi değişkenler ile motivasyon puanlarındaki farklılıklar, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) veya normallik varsayımı sağlanmazsa Kruskal-Wallis testi ile incelenecektir. Ayrıca, cinsiyet gibi ikili değişkenlere göre farklılıklar bağımsız örneklem t-testi veya Mann-Whitney U testi ile değerlendirilecektir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının meslek ve alan seçimi motivasyonları ile ilgili bulgular elde edilecek ve bu motivasyonların mezun olunan lise türü, meslek/alan seçimi puanları ve bölüm tercih sırasına gibi değişkenlere göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediği ortaya konulacaktır. Bu sonuçların, öğretmen adaylarının meslek seçim süreçlerini anlamaya katkıda bulunması ve öğretmen eğitimine yönelik olarak stratejilerin geliştirilmesine rehberlik etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, motivasyon, meslek seçimi, alan seçimi, sınıf öğretmeni adayı

ABSTRACT

The motivation of teacher candidates in their choice of profession and field has a direct impact on their own success, professional satisfaction and the general quality of the education system. Those who are highly motivated engage actively in the teaching process, thereby exerting a beneficial influence on their students. Furthermore, the motivation of teacher candidates in selecting their field of study enables them to adopt a positive attitude towards their chosen profession and to achieve success in their careers. The objective of this study is to examine the motivations of classroom teacher candidates in choosing a profession and field of study, and to investigate how these motivations are shaped by factors such as grade level, type of high school graduated, scores in the selection of professions and fields of study, and department preference order. The research was conducted using the correlational survey model, which is one of the quantitative research methods. The data were collected from 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students enrolled in the Ege University Primary Education Undergraduate Program through the Motivation in Choosing a Profession and Field Selection Scale and a demographic information form (N=198). The data will be analysed using the SPSS 25 program. The type of high school from which the teacher candidates graduated, their profession/field selection scores and department preference order, and differences in motivation scores will be examined using one-way analysis of variance (ANOVA) or the Kruskal-Wallis test, if the normality assumption is not met. Furthermore, differences according to binary variables such as gender will be evaluated using either an independent sample t-test or a Mann-Whitney U test.

Keywords: Teacher candidate, motivation, choice of profession, field selection, primary school teacher candidate

İLKOKUL DÖNEMİNDE SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN ANALİZİ

ANALYSIS OF STUDIES CONDUCTED WITHIN THE SCOPE OF SOCIAL EMOTIONAL LEARNING SKILLS IN PRIMARY SCHOOL PERIOD

Mürüvvet Elif TOK

Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi,

elift1667@gmail.com, 0000-0003-0305-9115

Prof. Dr. Pınar ÇAVAŞ

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü,

pinar.cavas@gmail.com-0000-0001-9492-9002

ÖZET

İlkokul dönemi insan hayatı için oldukça önemli olup; sadece akademik bilgi açısından değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal becerilerin de geliştirilmesi gereken kritik bir dönemdir. Sosyal duygusal öğrenme (SDÖ) yaklaşımı, bireylerin kendi duygularını tanıma, duygularını yönetme, başkalarının duygularını anlama, sağlıklı ilişkiler kurma, bu ilişkileri sürdürme ve sorumlu kararlar alma gibi beceriler kazanmasına yönelik bir yaklaşımdır. SDÖ çocukların yalnızca okul hayatında değil, yaşamlarının tüm alanlarında kendilerini gerçekleştirmelerini ve kendi gelişimleri ile uyumlu kararlar almalarını destekler. Bu süreç, farklılıklara saygı duyan, toplumsal sorunlara duyarlı ve aktif birer vatandaş olmalarına da katkı sağlar. İlkokul döneminde SDÖ yaklaşımının uygulanması, olumlu bir sınıf ikliminin oluşmasını sağlayarak öğrencilerin sosyal bağlarını kuvvetlendirir ve akademik başarılarını destekler. Bu kapsamda bu çalışmada Türkiye’de 2003-2024 yılları arasında Ulakbim, Scholar Google ve Yöktez veri tabanlarında bulunan ve ilkokul döneminde yürütülmüş SDÖ araştırmaları anahtar kelimelerinde “sosyal duygusal öğrenme becerisi, sosyal duygusal öğrenme” terimlerini içeren 12 makale, 6 yüksek lisans tezi ve 9 doktora tezi olmak üzere toplam 28 çalışma incelenmiştir. 5 ölçek geliştirme/uyarlama, 12 nicel, 5 karma ve 6 nitel yöntem çalışması olmak üzere çalışmalar 4 grupta kategorize edilmiştir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmalarda kullanılan araştırma türü, örneklem grupları, ele aldıkları sosyal duygusal öğrenme becerileri, bu beceriler ile çalışılan değişkenler ve bulgular yönünden incelenerek betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. SDÖ becerileri ile en sık çalışılan değişkenler arasında cinsiyet ve yaşın yer aldığı ve incelenen çalışmalarda en çok ele alınan SDÖ becerilerinin ilişki becerileri, öz yönetim ve arkadaşlık ilişkileri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar neticesinde ilkokul düzeyinde sosyal duygusal öğrenme becerileri kapsamındaki çalışmaların sayısının artırılması konunun derinlemesine ele alınmasına katkı sunacaktır. Bu çalışmada incelenen çalışmaların ele aldıkları

sosyal duygusal öğrenme becerileri ve değişkenlerin analizi araştırmacılara farklı konuları fark etme ve literatüre kazandırma fırsatı verebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal duygusal öğrenme, ilkokul dönemi, döküman incelemesi

ABSTRACT

The primary school period is of great significance for human development. It is a crucial phase during which not only academic knowledge but also emotional and social competencies must be cultivated. The social-emotional learning (SEL) approach is a methodology for individuals to develop competencies such as emotional recognition, emotional regulation, emotional comprehension, the establishment and maintenance of healthy relationships, and the capacity to make responsible decisions. SEL enables children to develop a sense of self-awareness not only within the context of academic pursuits but also in all aspects of their lives, equipping them with the capacity to make decisions that align with their personal growth trajectory. Furthermore, this process facilitates the development of active citizenship, characterised by respect for differences and sensitivity to social issues. The implementation of the SEL approach fortifies student's social connections and facilitates their academic achievement by cultivating a constructive classroom environment. In this context, the present study examined a total of 28 studies, including 12 articles, 6 master's theses and 9 doctoral theses, which were identified through the keywords "social emotional learning skill, social emotional learning" in the Ulakbim, Scholar Google and Yöktez databases between 2003-2024 in Turkey. These studies were conducted in the primary school period. The studies were classified into four categories: five scale development/adaptation studies, 12 quantitative studies, five mixed studies and six qualitative method studies. This study was conducted using the document analysis method, which is a qualitative research method. The research methodology employed in the studies was subjected to a descriptive analysis, encompassing an examination of the sample groups, social-emotional learning competencies they addressed, the variables under investigation with these competencies, and the findings. The analysis revealed that gender and age are among the most frequently studied variables with SEL skills. Additionally, the studies examined predominantly focused on relationship skills, self-management, and friendship relationships. In light of these findings, it is recommended that the number of studies focusing on social emotional learning skills at the primary school level be increased, thereby facilitating a more comprehensive examination of the subject. The analysis of social emotional learning skills and the variables addressed by the studies examined in this study may provide researchers with the opportunity to identify distinct topics and contribute them to the existing literature.

Keywords: Social emotional learning, primary school period, document review

2024 YILI T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA BULUNAN OKURYAZARLIK BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Emine Seda UYAR ¹, Doç. Dr., Ekrem Ziya DUMAN ²

¹Gazi Üniversitesi, 24810202005@gazi.edu.tr - ORCID ID: 0009-0002-6384-8810

²Gazi Üniversitesi, ezduman@gazi.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-1965-1378

ÖZET

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) çağdaş eğitim anlayışına göre çocuklarımızı yetiştirmek için Türkiye Yüzyılı Maarif Modelini geliştirmiştir. Maarif Model incelendiğinde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programında öğrencilerin sosyal bilimler alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada öğrencilere kazandırılması amaçlanan becerilerden okuryazarlık becerilerinin programa yansımaları analiz edilmiştir. Günümüzde okuryazarlık; bilgi ve iletişim teknolojilerine hâkim olma, finansal kaynakları yönetme, medya içeriklerini eleştirel bir şekilde değerlendirme ve çevresel sorunlara duyarlı olma gibi çok yönlü becerileri kapsamaktadır. Çalışma sonunda, öğretim programında bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve görsel okuryazarlık becerilerine daha fazla yer verildiği; buna karşın finansal okuryazarlık ve sürdürülebilirlik okuryazarlığı becerilerinin nispeten daha az vurgulandığı ve Maarif Model de belirtilen okuryazarlık becerilerinden vatandaşlık, sanat ve kültür okuryazarlığına yer verilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca, programın 2. ünitesinde diğer ünitelere kıyasla daha fazla okuryazarlık becerisinin yer aldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Maarif Modeli, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi alan becerisi, okuryazarlık becerisi.

AN INVESTIGATION INTO LITERACY SKILLS IN 2024 CURRICULUM FOR THE COURSE OF T.R. REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM

ABSTRACT

Ministry of Education (ME) developed the Century of Türkiye Maarif Model to train children in line with modern education sense. It is aimed with Maarif Model to develop the field skills of students for social sciences, conceptual skills, social-emotional learning skills, tendencies, values and literacy skills in the course of the Revolution History and Kemalism curriculum. In

the current study, the reflections of literacy skills, one of the skills that are aimed to attain to students, was analysed. Today, literacy comprises such multiple skills as dominating informatics and communication technologies, managing financial sources, evaluating media contents critically and being sensible to environmental problem. At the end of the study, it was found that information literacy, digital literacy and visual literacy skills were given more place, while financial literacy and sustainability literacy skills were emphasized less, and that citizenship, art and cultural literacy, which are the literacy skills mentioned in the Maarif Model, were not given any place. In addition, it was found that relatively more literacy skills were given place in the 2nd unit of the program.

Keywords: Maarif Model, T.R. Revolution History and Kemalism course field skill, literacy skill

VELİ GÖZÜYLE UZAKTAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSLERİ

(Covid-19 Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim)

Doç.Dr. Müberra ATALAY ÇELEBİ

Trakya Üniversitesi, Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi

muberracelebi@trakya.edu.tr - 0009-0000-0274-0318

ÖZET

COVID-19 pandemisi, 2019 yılının sonlarında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış ve kısa sürede küresel bir halk sağlığı krizi haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11 Mart 2020'de pandemi ilan edilen COVID-19, sağlık, ekonomi, toplumsal yaşam ve eğitim gibi birçok alanda derin etkiler yaratmıştır. Eğitim sektörü, pandeminin etkilerinden en çok etkilenen alanlardan biri olmuştur. Yüz yüze eğitimin büyük ölçüde durdurulması, eğitim süreçlerinin uzaktan eğitim modellerine hızlı bir şekilde uyum sağlamasını zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk ise uzaktan eğitimde velinin çocuk üzerindeki sorumluluğunu fazlasıyla arttırmıştır. Bu araştırma, beden eğitimi ve spor derslerinin uzaktan eğitim ile işleyişine yönelik, öğrenci velilerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel desenli bir araştırma olup, olgubilim (fenomenoloji) yaklaşımı kullanılmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden “ölçüt örnekleme” yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcıları, 2020-2021 öğretim döneminde XXX ilinde ortaöğretimde okuyan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin 12 velisi oluşturmuştur. Araştırma verileri, görüşme tekniği kullanılarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler incelenerek kodlama işlemi bağımsız olarak yapılmış sonrasında örtüşen kodlar ve temalar ortaya çıkarılmıştır. Bulgular, üç bölümde temalara ayrılmıştır. Bunlar; 1) uzaktan eğitim süreci; öğrencilerin derse erişim ve katılım süreci (aktif katılım/ verimlilik kaynak takviye, takip, devamlılık), 2) BES uzaktan eğitim süreci; derslerine uyum; (pandemi dönemine, derslere ve ortama uyum), 3) Uzaktan eğitim için öneriler; değerlendirme (zorluklar-farklılıklar-güvenirlilik, öneriler) şeklinde üç ana tema altında sunulmuştur. Sonuç olarak pandemi, uzaktan eğitim sistemini ve beden eğitimi ve spor dersini yeniden düşünmek ve şekillendirmek için bir fırsat sunmuştur. Bu fırsat ayrıca bize, eğitim sistemimizin daha verimli ve kapsayıcı hale getirilmesi ve böylece gelecekte benzer krizlere eğitim konusunda daha hazırlıklı olmamız için bir uyarıdır diyebiliriz.

Anahtar Kelimeler : Covit-19 Pandemi, Uzaktan Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Eğitimde Teknoloji Kullanımı, Öğrenci Velisi

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic emerged in Wuhan, China, in late 2019 and quickly became a global public health crisis. COVID-19, which was declared a pandemic by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020, has had profound effects in many areas such as health, economy, social life, and education. The education sector has been one of the areas most affected by the effects of the pandemic. The cessation of face-to-face education to a large extent has necessitated the rapid adaptation of educational processes to distance education models. This necessity has greatly increased the responsibility of parents over their children in distance education. This research was conducted to determine the opinions of student parents regarding the functioning of physical education and sports courses with distance education. The research is a qualitative research and the phenomenology approach was used. Participants were selected using the “criterion sampling” method, one of the purposeful sampling methods. The participants consisted of 12 parents of 5th, 6th, 7th, and 8th grade students studying in secondary education in XXX province during the 2020-2021 academic year. The research data was conducted face-to-face using the interview technique. The descriptive analysis method was used in the analysis of the data. The coding process was carried out independently by examining the summarized and interpreted data in the descriptive analysis, and then overlapping codes and themes were revealed. The findings were divided into themes in three sections. These were presented under three main themes as; 1) distance education process; students' access to and participation in the course (active participation/productivity, resource reinforcement, follow-up, continuity), 2) BES distance education process; adaptation to their courses; (adaptation to the pandemic period, courses and environment), 3) Suggestions for distance education; evaluation (challenges-differences-reliability, suggestions). As a result, the pandemic has presented an opportunity to rethink and shape the distance education system and physical education and sports course. We can also say that this opportunity is a warning for us to make our education system more efficient and inclusive and thus to be more prepared for similar crises in the future.

Keywords: Covid-19 pandemic, distance education, physical education and sports class, use of technology in education, student parents

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNDE ENGELSİZ ADIMLAR: TÜRKİYE’NİN STRATEJİK VİZYONU

Dr. İREM ALTAN-AKSU¹

¹ İstanbul Gedik Üniversitesi, Gedik Meslek Yüksekokulu, irem.altan@gedik.edu.tr -

<https://orcid.org/0000-0002-1396-0313>

ÖZET

Sürdürülebilir kalkınma, toplumsal refahı artırırken doğal kaynakları korumayı ve gelecek nesiller için yaşanabilir bir dünya bırakmayı hedefleyen bir gelişim modelidir. Bu model, ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlarıyla birlikte ele alınarak, insan haklarını temel alan kapsayıcı politikalarla desteklenmelidir. Özel gereksinimli bireyler, toplumların önemli bir parçasını oluşturmakla birlikte, eğitim, istihdam, sağlık ve sosyal hayata tam katılım gibi temel insan haklarına erişimde birçok engelle karşılaşmaktadır. Bu durum, özel gereksinimli bireylerin eşitlikçi bir toplumda hak ettikleri yeri alabilmesi için bütüncül ve kapsayıcı politikaların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Birleşmiş Milletler’in 2015 yılında duyurduğu 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacı, “kimseyi geride bırakmamak” ilkesine dayanmakta ve yoksulluk, eşitsizlik, eğitimde fırsat eşitliği gibi konularda evrensel bir yol haritası sunmaktadır. Bu amaçlar, toplumların en kırılgan kesimlerini, özellikle de özel gereksinimli bireyleri kapsayarak, onların yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Özel gereksinimli bireylerin toplumsal hayata eşit şekilde katılımını sağlamak, yalnızca bireylerin haklarının korunmasını değil, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın sosyal boyutunun güçlendirilmesini de mümkün kılacaktır.

Türkiye, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için çeşitli stratejik planlar ve politikalar geliştirmektedir. Özellikle enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması yönünde önemli adımlar atılmaktadır. Ayrıca, sosyal politikalar kapsamında özel gereksinimli bireylerin toplumsal hayata tam katılımını sağlamak amacıyla çeşitli projeler ve düzenlemeler hayata geçirilmektedir. Bu düzenlemeler aracılığıyla özel gereksinimli bireylere yönelik ve kapsayıcı sürdürülebilir adımlar atılmaktadır.

Sonuç olarak, sürdürülebilir kalkınmanın başarıyla hayata geçirilmesi, yalnızca ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlikten değil, toplumsal kapsayıcılığı artıran sosyal politikaların uygulanmasından geçmektedir. Özel gereksinimli bireylerin topluma tam ve eşit katılımını

sağlamak, yalnızca bireylerin haklarının korunması değil, aynı zamanda toplumun sürdürülebilir bir geleceğe ulaşması için temel bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler : sürdürülebilirlik, özel gereksinimli bireyler, sürdürülebilir kalkınma, engellilik

INCLUSIVE STEPS IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS: TÜRKİYE'S STRATEGIC VISION

Dr, İREM ALTAN-AKSU¹

¹ İstanbul Gedik University, Gedik Vocational Scholl, irem.altan@gedik.edu.tr -

<https://orcid.org/0000-0002-1396-0313>

ABSTRACT

Sustainable development is a developmental model aimed at enhancing societal welfare while preserving natural resources and leaving a livable world for future generations. This model encompasses economic, environmental, and social dimensions, supported by inclusive policies that are grounded in human rights. Special needs individuals constitute a significant part of society but face numerous obstacles in accessing fundamental human rights such as education, employment, healthcare, and full participation in social life. This situation necessitates the development of comprehensive and inclusive policies to ensure that special needs individuals attain their rightful place in an equitable society.

The 17 Sustainable Development Goals announced by the United Nations in 2015 are based on the principle of “leaving no one behind,” offering a universal roadmap to address issues such as poverty, inequality, and equal opportunities in education. These goals particularly aim to include the most vulnerable groups in society, especially individuals with special needs, to improve their quality of life. Ensuring the equal participation of individuals with special needs in social life is not only a matter of protecting their rights but also strengthening the social dimension of sustainable development.

Türkiye has been developing various strategic plans and policies to achieve its sustainable development goals. Significant steps have been taken, particularly in increasing energy efficiency and the use of renewable energy resources. Moreover, various projects and

regulations have been implemented under social policies to ensure the full participation of special needs individuals in social life. Through these regulations, inclusive and sustainable steps are being taken to address the needs of individuals with special requirements.

In conclusion, the successful implementation of sustainable development depends not only on economic and environmental sustainability but also on the adoption of social policies that enhance societal inclusivity. Facilitating the full and equal participation of special needs individuals in society is not only a necessity for protecting their rights but also a cornerstone for achieving a sustainable future for all.

Keywords: sustainability, individuals with special needs, sustainable development, disability

HAT SANATININ TÜRK RESİM SANATINA YANSIMALARI

Doç. Hava KÜÇÜKÖNER

Necmettin Erbakan Üniversitesi Misafir Öğretim Üyesi

havacakoner@hotmail.com - ORCID: 0000-0003-2344-8872

Prof. Mustafa KÜÇÜKÖNER

Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

mustkoner@hotmailcom - ORCID ID: 0000-0002-9796-0117

ÖZET

Hat sanatı (hüsn-i hat), Arapçayı estetik disiplinler ile güzel şekillerde yazma sanatı olarak söylenebilir. Hat sanatı Osmanlı Döneminde eskiden minyatür resimlerde kullanıldığı gibi 20. yüzyılla birlikte günümüz Türkiye'sinde modern resimde de kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle batı sanatının etkilerine karşın ulusalcılık tavırları ile resim yapmaya çalışan Türk ressamları resimlerinde hat sanatının güzelliğinden yararlanma yoluna gitmişlerdir. 1940'lara doğru Türk resminde kimlik sorunu başladığında Türk ressamlar batı sanatına körü körüne bağlı olmamak gerektiğini düşünmüşler ve yeni resim dili aramaya başlamışlardır. 1950'li yıllarda yerel ve ulusal sanat ifadeleri üzerine eğilen ressamlar özellikle hat yazısını resim sanatında kullanmaya başlamışlardır.

Bu ressamlardan Bedri Rahmi Eyüboğlu ve onun izinden giden ressamların kurduğu Onlar Grubu sanatçıları yöresel halılar, kilimler, hat yazısı ve minyatür resmini kendi eserlerinde kullanmaya başlamışlardır. Bu dönem ressamlar özellikle güncel batıda devam eden soyutlama üslubu ile resimler yapmışlar ve günümüzde geri dönüp baktığımızda kendiliğinden üsluplaşmış resimlerden oluşan bir döneme imza atmışlardır.

Hat sanatından yararlanan bu ressamlarımız arasında yer alan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Adnan Turan ve Abidin Elderoğlu'nun hatla ilişkili ürettikleri eserlere bu çalışma kapsamında yer verilecektir. Sanatçıların eserleri görselleri ile anlatılacak ve hat-resim ilişkisi bağlamında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hat, Türk Resim Sanatı, Resim

ABSTRACT

Calligraphy (Hüsn-i Hat) can be said to be the art of writing Arabic in beautiful ways with aesthetic disciplines. Calligraphy was used in miniature paintings in the Ottoman period, and it started to be used in modern painting in today's Turkey in the 20th century. Especially Turkish painters who tried to paint with nationalist attitudes despite the influences of Western art, took the path of benefiting from the beauty of calligraphy in their paintings. When the identity problem started in Turkish painting towards the 1940s, Turkish painters thought that they should not be blindly dependent on Western art and started to search for a new language of painting. In the 1950s, painters who focused on local and national artistic expressions started to use calligraphy in painting.

Of these painters, Bedri Rahmi Eyüboğlu and the artists of the “Onlar Grubu” founded by painters who followed his footsteps, started to use local carpets, rugs, calligraphy and miniature painting in their own works. During this period, painters painted with the abstraction style that continues in the contemporary western art, and when we look back today, they have created a period consisting of paintings that have become stylized on their own.

Among these painters who benefit from the art of calligraphy, the works produced by Bedri Rahmi Eyüboğlu, Adnan Turan and Abidin Elderoğlu related to calligraphy will be included in this study. The works of the artists will be explained with their visuals and will be evaluated in the context of the calligraphy-painting relationship.

Keywords: Calligraphy, Turkish Painting, Painting

GELENEKSEL TÜRK SANATLARINDA TAŞ BASKI YAZMACILIK

Doç. Hava KÜÇÜKÖNER

Necmettin Erbakan Üniversitesi Misafir Öğretim Üyesi

havacakoner@hotmail.com - ORCID: 0000-0003-2344-8872

Prof. Mustafa KÜÇÜKÖNER

Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

mustkoner@hotmailcom - ORCID ID: 0000-0002-9796-0117

ÖZET

Yaşayan Türk geleneksel sanatlarından biri olan taş baskı yazmacılık sanatı el yordamı ile oyulan kalıpların renk alınarak yazma kumaşlarına basılması ile elde edilen bir sanat türüdür. Yazma sanatı boş kumaş üzerine elle ya da kalıp ile boya verilerek elde edilen resimli kumaş olarak bilinmektedir.

Yüzyıllardır Anadolu coğrafyasında özellikle kadınlar tarafından kullanılan giysilerde, yastık kılıflarında ve baş örtüsü olarak bilinen yazmalarda sıkça gördüğümüz bu el sanatı halen aktif olarak kullanılmaktadır. Halen günümüzde Kastamonu ve Tokat yöresinde yerel ustalar tarafından atölye ortamlarında bu sanat icra edilmektedir. Ustalar yanlarına gelen halktan oluşan kişilere bu sanatı öğretmekte ve çoğu kişi bu basma resimleme ile kendi yazma ve diğer kumaşlarını geleneksel motiflerle resimleyebilmektedirler.

Kastamonu ve Tokat'ta yüzyıllardır devam eden yazma baskıcılığı yıllar geçtikçe eskisinden daha da kıymet görmekte, kültürel bağlamda ve turistik alanlarda kendine yabancı müşteriler de bulabilmektedirler. Bu çalışma kapsamında taş baskı sanatı hakkında teknik bilgilerin yanı sıra kalıpların yapılış şekli ve yapıldıkları malzemelerden bahsedilecektir. Ayrıca çalışma içinde yazmalarda kullanılan desenlerden örnek görseller yer alacak ve desenlerin basıldığı yazmalardan da fotoğraflar yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Sanatı, Taş Baskı Yazmacılık, Kastamonu, Tokat.

ABSTRACT

One of the living Turkish traditional arts, the art of stone printing is an art form obtained by printing the colored patterns carved by hand onto the cloth. The art of stone printing is known as a painted fabric obtained by applying paint to the blank fabric by hand or with a pattern.

This handicraft, which we have frequently seen in the clothes, pillowcases and headscarves known as headscarves, especially used by women in Anatolia for centuries, is still actively used. Today, this art is still performed by local masters in workshop environments in the Kastamonu and Tokat region. Masters teach this art to the people who come to them and most people can draw their own kerchiefs and other fabrics with traditional motifs with this print painting.

The art of stone printing, which has been going on for centuries in Kastamonu and Tokat, has become more valuable over the years and can find foreign customers in cultural contexts and touristic areas. In this study, technical information about the art of stone printing, as well as the way the patterns are made and the materials they are made from will be discussed. In addition, the study will include sample images of the patterns used in the kerchiefs and photographs of the kerchiefs on which the patterns were printed.

Keywords: Traditional Turkish Art, Stone Print Kerchief Making, Kastamonu, Tokat.

MODERN SANATIN YÜZÜ: EMPRESYONİZM, KÜBİZM VE FOVİZM AKIMLARININ PORTRÉ RESMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Ümmühan TUTAK KURU

Email: ummuhantutak98@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0803-139X>

Prof. Dr. Aylin GÜRBÜZ

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi

Email: aylingurbuz22@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7258-199X>

ÖZET

İnsanlığın var oluşundan bu yana hayatın önemli bir parçası olan sanat kavramının; tarihsel açıdan bakıldığında insanoğlu tarafından yüzyıllardır incelenerek yorumlandığı bilinmektedir. Sanat anlayış ve akımlarını incelemek için elbet ki bunların tarihçelerini bilmek ve anlamak oldukça önemlidir. Resim sanatının önemli bir kolu olan portre resimleri; ilk çağlardan günümüze kadar varlık göstermekte ve sanat tarihi açısından da büyük önem taşımaktadır. Kişinin duygu durumunun, his ve mimiklerinin betimlendiği portre sanatı, resim sanatının dini etkilerden arınmaya başladığı klasik üslup ile günümüzde bilinen son halini almaya başlamıştır. Resim sanatının her kolunda olduğu gibi portre alanında da dönemsel değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişikliklerin yaşandığı dönemlerden en belirgin olanı modern sanat dönemi akımlarıdır. Birbiri ardına gelen akımlar, kendinden bir öncekine tepki olarak doğduğundan dolayı akımların özellikleri değişiklik göstermekte ve bu belirgin değişiklikler o dönemde ortaya konulan eserleri büyük ölçüde etkilemektedir. Empresyonizm akımının getirisi olan doğal unsurlar; eserleri tabii bir boyuta taşıırken, Kübizm akımının geometrik unsurları eserlere ciddiyet ve katılık getirmiş, Fovizm akımı mensupları ise tüplerden çıkarılan canlı boya renkleri ile yapılmış eserlerin hırçınlık ve karmaşayı yansıtmalarını amaçlamışlardır. Bu çalışmada modern sanat akımlarından Empresyonizm, Kübizm ve Fovizm akımları ele alınmış, tarihsel olarak açıklanmış, bu akımlar doğrultusunda ortaya konulan eserler arasında portre resimleri incelenmiş ve eserler arasında bağlantılar kurularak benzerlik-farklılıklara değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Modern Sanat, Portre Resmi, Empresyonizm, Kübizm, Fovizm

THE FACE OF MODERN ART: AN ANALYSIS OF IMPRESSIONISM, CUBISM AND FAUVISM IN THE CONTEXT OF PORTRAIT PAINTING

ABSTRACT

Since the existence of humanity, the concept of art, which has been an important part of life, is known to have been examined and interpreted by mankind for centuries when viewed from a historical perspective. In order to examine artistic understanding and movements, it is of course very important to know and understand their history. Portrait paintings, an important branch of painting, have existed from the earliest times to the present and are of great importance in terms of art history. Portrait art, in which a person's emotional state, feelings and facial expressions are depicted, began to take its final form with the classical style, when painting began to be purified from religious influences. As in every branch of painting, there have been periodic changes in the field of portraiture. The most obvious of the periods in which these changes occurred are the moments occurred are the movements of the modern art period. Since successive movements emerged as reactions to the previous ones, the characteristics of the movements vary and these distinct changes greatly affect the produced during the period. Natural elements, which were the produced the Impressionism movement; while the geometric elements of the Cubism movement brought seriousness and rigidity to the works, while the members of the Fauvism movement aimed for the works made with the vivid paint colors extracted from the tubes to reflect acrimony and chaos. In this study, the modern art movements of Impressionism, Cubism and Fauvism were discussed, explained historically, portrait paintings were examined among the works produced in line with these movements and similarities and differences were mentioned by establishing connections between the works.

Keywords: Modern Art, Portrait Painting, Impressionism, Cubism, Fauvism

ÖĞRENCİLERİN YEREL FESTİVALLERE YÖNELİK ALGILARININ YAPTIKLARI RESİMLERİNE YANSIMASI: “BOCUK GECESİ” FESTİVALİ ÖRNEĞİ

Gözde ÇALIŞAN DİNÇER

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Email: gozdecalisan@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8080-5912>

Prof. Dr. Aylin GÜRBÜZ

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi

Email: aylingurbuz22@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7258-199X>

ÖZET

Bocuk Gecesi Balkan ülkelerinde gerçekleştirilen bir festivaldir. Türkiye'nin patentli önem taşıyan festivallerinden biridir. Bu festival Balkan geleneğini sürdürmek için Türkiye'de Edirne'nin Keşan ilçesinde bulunan Çamlıca Köyü'nde yapılmaktadır. Korku ve eğlence içeren kültürel bir miras olan festivalde halk “Bocuk Gecesi” nde korkuyu yaşatmak için yüzlerine farklı makyajlar yaparak ya da maskeler takarak, özellikle çarşaf giymektedir. Geceye uygun hazırlıklar tamamlandıktan sonra halk komşuları tek tek ziyaret etmektedir. Festivale bağlı ziyaretler Kış ayının en soğuk gecesi olarak düşünülen Ocak ayında yapılmaktadır. Festival geleneğine göre halk, soğuk ve kötülükler için koymak için “Bocuk geliyor” diye giydikleri kıyafet ve yüzlerine yaptıkları makyajlarıyla komşularının kapısını çalarak ya da cama vurarak korkutmaktadır. Festivaldeki halkın inanışa göre evlere “Bocuk” olarak adlandırılan varlığın uğramaması, kötülük yapamaması ve bereket istemek için kabak pişirilmektedir. Kabak pişirilmeyen evlere “Bocuk” uğrayacak ve kötülük yapacaktır. Bu doğrultuda araştırmada, öğrencilere “Bocuk Gecesi” festivalinin köklü bir geleneğe bağlı önemi düşünülerek festivalin konusunu içeren özgün resimler yaptırılmıştır. Araştırmanın temel amacı öğrencilerin “Bocuk Gecesi” korku festivaline yönelik algılarının yaptıkları resimlerine yansımalarının incelenmesidir. Araştırmanın uygulama bölümü; Çamlıca Köyü'nde yaşayan, 7, 8, 9, 12 yaşlarındaki normal gelişim gösteren ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle 2023 yılı Ocak ayında gerçekleştirilmiştir. Araştırma, öğrencilerin yaptıkları resimlerden araştırmanın uzunluğu düşünülerek 10 örnek resim ile sınırlandırılmıştır. Bireyler “Bocuk Gecesi'nde gözlemlediklerinizi çiziniz” yönergesiyle resimlerini çizmişlerdir. Araştırmanın katılımcıları resimlerine kendileri isim vererek istedikleri teknikle özgürce resimler yapmışlardır. Bu bağlamda, araştırmadan elde edilen bulgulara göre, sonuç bölümü oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Resim, Festival, Gelenek, Korku

STUDENTS' PERCEPTIONS TOWARDS LOCAL FESTIVALS ARE REFLECTED IN THEIR PAINTINGS: "BOCUK NIGHT" FESTIVAL EXAMPLE

ABSTRACT

Bocuk Night is a festival held in the Balkan Countries. It is one of the festivals of Turkey's patented importance. This festival is held in Çamlıca Village in the Keşan district of Edirne in Turkey to continue the Balkan tradition. In the festival, which is a cultural heritage that includes fear and entertainment, people put on different make-up on their faces or wear masks, especially chadors, to instill fear in the "Bocuk Night". After the preparations for the night are completed, people visit the neighbors one by one. Visits related to the festival are made in January, which is considered the coldest night of winter. According to the festival tradition, people scare their neighbors by knocking on their doors or knocking on the glass with the clothes they wear and the make-up they put on their faces, saying "Bocuk is coming" in order to fight off cold and evil. According to the belief of the people in the festival, pumpkins are cooked to prevent the being called "Bocuk" from visiting the houses and to prevent them from doing evil and to ask for abundance. "Bocuk" will visit the houses where pumpkin is not cooked and will do evil. In this regard, in the research, students were asked to draw original paintings containing the theme of the festival, considering the importance of the "Bocuk Night" festival due to its deep-rooted tradition. The main purpose of the research is to examine the reflection of students' perceptions of the "Bocuk Night" horror festival on their drawings. Application part of the research; It was held in January 2023 with students with normal development and special education needs, aged 7, 8, 9, 12, living in Çamlıca Village. The research was limited to 10 sample paintings made by the students, considering the length of the research. Individuals drew their pictures with the instruction "Draw what you observed at Bocuk Night". The participants of the research gave their own names to their paintings and painted freely with any technique they wanted. In this context, the conclusion section was created according to the findings obtained from the research.

Key Words: Painting, Festival, Tradition, Fear

BAUHAUS AKIMININ ETKİSİYLE HAZIR GİYİM ÜRÜNLERİ İÇİN GRAFİK TASARIMLARI

Sibel KIZILKAYA ¹, Zeynep DUMAN ²

^{1,2} Kışılı Giyim Tic. A.Ş., Kocaeli/Türkiye

Sanat ve moda farklı tanımlarda ve farklı alanlarda iki disiplin olarak karşımıza çıksa da geçmişten günümüze birbirini etkileyen iç içe geçmiş alanlardır. Sanat modayı etkileyebilir. Bu nedenle de üretimde iş birliği içindedirler. Moda ve sanat yıllar boyunca değişimlerini sürdürürken 19. yüzyılın sonlarında teknolojik gelişmelerin hızlanması, savaşların yarattığı yıkımlar sanat ve düşünce alanlarında farklı bakış açılarıyla yeni estetiksel arayışların ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Sanat nesnesinin tanımı, özellikleri, nasıl olması gerektiği gibi konularda sanayi ve sanat otoriteleri arasında tartışmalar yoğunlanmış, sanat, toplumsal yönü ile ele alınarak faydası ve fonksiyonel olma durumu, bu dönemde sorgulanmaya başlanmıştır.

1919 yılında Almanya'da kurulan Bauhaus, sanayileşme ile ayrıştırılan teknik ve sanat birlikteliğinin yeniden sağlanması açısından Birinci Dünya Savaşı sonrası sanat eğitimini kökten Birinci Dünya Savaşından sonra sanat eğitimini kökten etkileyen bir kurum olarak birbirini etkilemesine uygun ortam oluşturmayı amaçlamıştır. Bauhaus'ta, endüstriyel alanda ihtiyaçların karşılanmasına odaklanılarak tasarımlar atölyelerde hazırlanmış, cam, metal, seramik ve tekstil ürünlerinin prototiplerinin fabrikalarda üretimi yapılmıştır. Sanatçılar tarafından tasarlanan, işlevsel ve günlük hayatta kullanıma uygun ürünler toplumsal olarak karşılık bulmuştur.

Bauhaus sanat akımında işlevsel tasarımı vurgusuyla fonksiyon estetiğinin önünde tutulmaktadır. Bu akımda tasarımlar, süsten arındırılmış, geometrik şekiller ve çizgilerle, sade, minimal tarzda oluşturulmaktadır. Tasarımların endüstriyel üretim süreçlerine uyumluluğu gözetildiğinden, seri üretim süreçlerine entegre edilmesi uygundur.

Kültürel birikime ve kimliğe sahip olan tekstiller bundan etkilenen en önemli sektör olmuştur. Bauhause ekolü modaya net ve süsten arındırılmış tasarımın standardını getirmiştir. Giysi tasarımında benimsenen basit kesimlerde temel renklerde ve geometrik çizgiler taşıyan giysiler hazırlanmıştır. Bauhaus hareketinin takipçisi Hollandalı ressam Mondrian'ın geometrik çizimleri, Yves Sain Laurent'in 1965 tarihli "Mondrian Koleksiyonu" için kullanılması Bauhaus ekolünün moda tasarımına yansımalarını temsil etmektedir. Basit kesimler ve geometrik çizgilerle yeni ve rafine tasarımlara odaklanarak bir koleksiyon oluşturulmuştur.

Bu çalışmada Bauhaus ekolünden etkisinde araştırmalar yapılarak hazır giyim ürünleri için grafik desen tasarımları oluşturulmuştur. Bu ekolün en temel özelliklerinden biri olana estetik ve işlevselliği birleştirerek sanat ürünlerinden ticari fayda sağlaması felsefesinden yola çıkarak oluşturulan grafik desenlerin, hazır giyim sektöründe kullanılarak ticarileşme sürecine entegrasyonu hedeflenmiştir. Sanatsal yaratıcılık ile endüstriyel üretim arasındaki diyalog güçlendirilerek, modern hazır giyim ürünlerinde hem estetik hem de işlevsellik açısından yeni bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bauhaus'un minimalist tasarım prensipleri ile estetik fonksiyonelliği birleştirerek, sanat ve modanın birbirini nasıl etkileyebileceğini göstermiştir.

GRAPHIC DESIGNS FOR READY-TO-WEAR PRODUCTS INFLUENCED BY THE BAUHAUS MOVEMENT

Although art and fashion are defined as two distinct disciplines operating in different fields, they have been intertwined and have influenced each other throughout history. Art can inspire fashion, leading to collaboration in production. As both art and fashion evolved, the rapid technological advancements and the destructive impact of wars in the late 19th century gave rise to new aesthetic pursuits and alternative perspectives in art and thought.

During this period, intense debates emerged between industrial and artistic authorities regarding the definition, characteristics, and purpose of art objects. Art began to be critically examined in terms of its societal benefit and functionality. The Bauhaus, established in Germany in 1919, aimed to reestablish the unity of technique and art, which had been separated by industrialization. As an institution that profoundly influenced art education in the post-World War I era, Bauhaus sought to create an environment conducive to the interplay of these disciplines.

At Bauhaus, designs were developed in workshops with a focus on addressing industrial needs. Prototypes of products made from glass, metal, ceramics, and textiles were manufactured in factories. The functional and practical products designed by artists resonated with the broader society. The Bauhaus art movement emphasized functional design, prioritizing functionality over aesthetics. In this movement, designs were stripped of ornamentation and characterized by geometric shapes and lines, resulting in a simple, minimalist style. Given their compatibility with industrial production processes, these designs were well-suited for mass production.

Textiles, a sector with a rich cultural heritage and identity, were among the most affected by this movement. The Bauhaus school established a standard for clear, unadorned designs in fashion. Garments with simple cuts, primary colors, and geometric patterns became emblematic of this approach. The geometric compositions of Dutch painter Mondrian, incorporated into Yves Saint Laurent's 1965 "Mondrian Collection," exemplify the influence of the Bauhaus movement on fashion design. This collection focused on creating refined designs with simple cuts and geometric lines.

This study investigates the influence of the Bauhaus movement and develops graphic pattern designs for ready-to-wear products. Inspired by the philosophy of combining aesthetics and functionality to derive commercial value from artistic creations, the study aims to integrate these graphic patterns into the ready-to-wear sector to facilitate their commercialization. By strengthening the dialogue between artistic creativity and industrial production, the objective is to develop a new understanding of modern ready-to-wear products that excel in both aesthetics and functionality. Through the Bauhaus principles of minimalist design and aesthetic functionality, the study highlights the reciprocal influence of art and fashion.

GELENEKSEL SANATIN DİJİTAL SANATA DÖNÜŞÜMÜ: ÇİNİ SANATI

Burcu Hacer ŞENOL

T.C Millî Eğitim Bakanlığı

burcuylasanat@gmail.com- ORCID ID: 0009000435987869

ÖZET

Geleneksel sanat, toplumun kültürel değerleri ile estetik görüşlerini yansıtan sanatsal ifade yöntemleridir. Dijital sanat ise dijital teknolojiler ve elektronik araçlar yardımıyla ortaya koyulan, dağıtılan veya deneyimlenen sanat eserlerini kapsamaktadır. Geleneksel sanat anlayışının modern perspektifle yeniden harmanlanması, üretmek, paylaşmak ve deneyimlemek gibi süreçleri daha canlı ve ulaşılabilir bir hale getirmektedir. Örneğin çini, hat ve minyatür gibi geleneksel sanat türleri, dijital tasarım araçlarıyla yeniden yorumlanarak etkileşimli sanal ortamlar ve sergiler aracılığıyla modern bir boyut kazanmaktadır. Bu yeni boyut, estetik bir yenilikle birlikte kültürel bir köprü görevi de üstlenmektedir. Dijital ortamda geleneksel sanatın yeniden şekillendirilmesi, geçmişin izlerini koruyarak, çağdaş sanatın diline yeni bir bakış açısı eklemektedir. Bu araştırma, geleneksel çini desen ve motiflerinin kültürel anlamını, tarihsel gelişimini ve teknik özelliklerini inceleyerek dijital teknolojilerin çini sanatına entegre edilmesini konu almaktadır. Geleneksel estetik ve teknik öğelerin nasıl çağdaşlaştırıldığı ve nasıl yeni formlara dönüştüğü üzerinde durularak yapay zekâ gibi ileri teknolojilerin kullanımının çini sanatı tasarım süreçlerine olan etkileri incelenmektedir. Literatür taraması kapsamında geçmişten günümüze çini sanatına ilişkin akademik kaynaklar ve görsel örnekler incelenerek geleneksel çini sanatının dijitalleştirilme sürecine yönelik teorik bir çerçeve oluşturulmuş ve mevcut uygulamalardan yola çıkarak dijital örnekler geliştirilmiştir. Bu çalışma literatürdeki verilerle birlikte dijital tasarım araçlarının ve sanat teknolojilerinin çini sanatına sağladığı katkıları incelemeyi ve geleneksel çini sanatı ile dijital çini sanatı arasındaki benzerlikler ve farklılıkları ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Sanat, Dijital Sanat, Çini Sanatı.

ABSTRACT

Traditional art represents artistic expression methods that reflect societies' cultural values and aesthetic perspectives. Digital art, on the other hand, encompasses works of art created, distributed, or experienced through digital technologies and electronic tools. The reinterpretation of traditional art with a modern perspective revitalises processes such as creation, sharing, and experience, making them more dynamic and accessible. For example, traditional art forms like tile art, calligraphy, and miniature painting are reimaged with digital design tools, gaining a modern dimension through interactive virtual environments and exhibitions. This new dimension serves not only as an aesthetic innovation but also as a cultural bridge. The reshaping of traditional art in the digital realm adds a fresh perspective to the language of contemporary art while preserving traces of the past.

This study examines the cultural significance, historical development, and technical characteristics of traditional tile patterns and motifs, focusing on integrating digital technologies into tile art. It explores how conventional aesthetic and technical elements are modernised and transformed into new forms while analysing the impact of advanced technologies, such as artificial intelligence, on tile art design processes. Through a literature review, academic resources and visual examples related to tile art from the past to the present were analysed to establish a theoretical framework for the digitization process of traditional tile art, and digital examples were developed based on existing applications.

This study aims to examine the contributions of digital design tools and art technologies to tile art and to reveal the similarities and differences between traditional and digital tile art, supported by data in the literature.

Keywords: Traditional Art, Digital Art, Tile Art.

POLİTİK PROPAGANDA: İSRAİL İŞGALİ VE FİLİSTİN MESELESİNE PROPAGANDA AFİŞLERİ ÜZERİNDEN BAKMAK

Dr. Tuncay Türkyılmaz

Haliç Üniversitesi Öğretim Üyesi,

E-posta: tuncayturkyilmaz @halic.edu.tr – Orcid: 0000-0003-4021-2879

Doç. Dr. Mustafa C. Sadakaoğlu

Haliç Üniversitesi Öğretim Üyesi,

E-posta: mustafasadakaoglu@halic.edu.tr – Orcid: 0000-0002-4359-4828

ÖZET

Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi Yaser Arafat ve arkadaşları tarafından İsrail işgaline karşı 1959 yılında kurulmuştur. Özellikle 1960 ve 70'li yıllarda İsrail'in yayılcı ve işgalci politikalarına karşı koymasıyla, 1980 ve 90'lı yıllardaysa Filistin halkının uğradığı haksızlığı uluslararası kamuoyu nezdinde dile getirme çabalarıyla hatırlanan hareket, etkin olduğu yıllarda ulusçu ideolojiyi benimsemiştir. Çalışma, hareketin 1970'li yıllarda benimsemiş olduğu İsrail işgaline karşı direniş stratejisi bağlamında üretmiş olduğu politik propaganda örneklerine odaklanmaktadır. Araştırma örneklemini olarak belirlenen afiş üzerinden Filistin topraklarında bir asra yaklaşan geçmişle İsrail işgaline karşı direniş geleneğinin tartışılması amaçlanmaktadır. Diğer yandan çalışmada yirminci yüzyılın iki büyük savaş ve yaklaşık yarım asra varan soğuk savaş tarihinin gizli öznesi olarak politik propaganda olgusu kuramsal bakımdan değerlendirilmektedir. Ardından kuruluşundan itibaren bölgedeki çatışmaların kaynağı olan İsrail'in sürgün, kıyım ve insan hakları ihlalleriyle dolu işgalci politikalarına karşı kuşaktan kuşağa aktarılan direniş geleneğinin yaratıcısı olan harekete değinilmektedir. Örnekleme olarak belirlenen politik propaganda afişi göstergebilim yöntemiyle irdelenmekte ve bu sayede günümüze kadar devam eden güçlü etkileri bağlamında Filistin halkının işgale karşı direniş geleneğinin inşasına ilişkin nasıl bir perspektif ortaya koyduğu incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Filistin, İsrail, İşgal, Direniş, El-Fetih ve Politik Propaganda.*

POLITICAL PROPAGANDA: LOOKING AT THE ISRAELI OCCUPATION AND THE PHILISTINE ISSUE THROUGH PROPAGANDA POSTERS

ABSTRACT

The Palestinian National Liberation Movement was founded in 1959 by Yasser Arafat and his associates against the Israeli occupation. The movement, which is especially remembered for its opposition to Israel's expansionist and occupationist policies in the 1960s and 70s, and for its efforts to voice the injustice suffered by the Palestinian people before the international community in the 1980s and 90s, adopted a nationalist ideology during its years of activity. The study focuses on the examples of political propaganda produced by the movement in the context of the strategy of resistance against the Israeli occupation adopted in the 1970s. Through the poster chosen as the research sample, it is aimed to discuss the tradition of resistance against the Israeli occupation in the Palestinian territories with a history of nearly a century. On the other hand, the study theoretically evaluates the phenomenon of political propaganda as the hidden subject of the history of the two great wars of the twentieth century and the cold war for nearly half a century. Then, the movement is mentioned as the creator of the tradition of resistance that has been passed down from generation to generation against Israel's occupying policies full of exile, massacres and human rights violations, which have been the source of conflicts in the region since its establishment. The political propaganda poster chosen as a sample is analyzed with the semiotic method and thus, in the context of its strong effects that continue to this day, it is examined

how it reveals a perspective on the construction of the Palestinian people's tradition of resistance against the occupation.

Keywords: *Palestine, Israel, Occupation, Resistance, Al-Fatah and Political Propaganda.*

HALI TASARIM YARIŞMALARI KAPSAMINDA GÜNCEL TASARIMLARIN YORUMLANMASI

Doç. Dr. Pınar TOKTAŞ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,

pinar.toktas@hbv.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-1546-6578

Sanatta Yeterlik Öğrencisi Özgecan BÜLBÜL YENER

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,

bulbul.ozgecan@hbv.edu.tr - ORCID ID: 0009-0006-5640-6626

ÖZET

Türk kültürünün önemli bir parçası olan halılar, zengin motif ve desenleriyle kültürümüzün birikimini ve mirasını yansıtmaktadır. Günümüz tasarım anlayışındaki ve halı sektöründeki sürekli değişim, değişkenlik gösteren arz-talep dengesi, geleneksel halı dokuma sanatının yeniden yorumlanması ihtiyacını doğurmuştur. Her yıl İstanbul Halı İhracatçıları Birliği (İHİB) tarafından düzenlenen “Ulusal Halı Tasarım Yarışması” ile Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği (GAHİB) tarafından gerçekleştirilen “Makine Halısı Tasarım Yarışması” geleneksel Türk halı sanatının korunması ve çağdaş tasarımcılar tarafından yorumlanmasını teşvik etmek amacıyla önemli platformlar sunmaktadır. Bu yarışmalar tasarımcıların geleneksel motifleri modern estetik anlayışla harmanlayarak yenilikçi ve çağdaş tasarımlar oluşturmalarına, böylece hem kültürel mirası yaşatıp hem de günümüz trendlerine uygun eserler üretmesine olanak tanımaktadır.

Bu araştırma, İHİB ve GAHİB tarafından düzenlenen yarışmaların geleneksel halı sanatının korunması ve geliştirilmesine katkılarını, katılımcılara ait eserlerin tasarım ilkeleri açısından analizlerini ve değerlendirme kriterlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda her iki tasarım yarışmasında da yer almaya hak kazanmış finalistlerin tasarımları incelendiğinde belirli tasarım özelliklerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Yaratıcı ve özgün tasarımlar ile geleneksel motiflerden esinlenip modern bir yorumla işlenen, dokusal ve görsel olarak etkili, çarpıcı renklerin kullanıldığı desenlerin tercih edildiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Halı, tasarım, yarışma, geleneksel sanatlar.

INTERPRETATION OF MODERN DESIGNS WITHIN THE CONTEXT OF CARPET DESIGN COMPETITIONS

ABSTRACT

Carpets, a significant part of Turkish culture, reflect the accumulation and heritage of Turkish culture with their rich motives and designs. Permanent change in the sense of design and carpet sector in the current time, changing supply and demand balance, brought about a need for reinterpretation of traditional carpet weaving art. “National Carpet Design Competition” arranged by Istanbul Union of Carpet Exporters (IUCE) and “Machinery Carpet Design Competition” arranged by Southeastern Anatolia Union of Carpet Exporters (SAUCE) every year offer significant platforms to encourage the preservation of traditional Turkish carpet art and interpretation by modern designers. These competitions allow designers to blend traditional motives with a modern aesthetic sense and form modern designs, so to sustain both cultural heritage and produce suitable works with current trends. The current study aimed at determining the contribution of competitions arranged by IUCE and SAUCE to the preservation and improvement of traditional art of carpet, the analyses of the works of the participants in terms of design principles and evaluation criteria. At the end of study, upon the review designs of the finalists who had the right to participate both competitions, it was found that certain design features came to the forefront. It was also found that the designs embroidered with a modern interpretation by inspiring from creative and original designs with traditional motives where texturally and visually effective and striking colours were used were preferred.

Keywords: Carpet, Design, Competition, Traditional Arts.

TEKSTİL VE MODA TASARIMINDA YENİ BİR YARATIM ARACI OLARAK 3B KALEMLER

Dr. Öğr. Üy. Fatma BULAT

Kırıkkale Üniversitesi

Orcid: 0000-0002-6367-4243

Özet

Günümüzde tekstil moda endüstrisi, faaliyet gösterdiği çevre, artan rekabet, tüketici bilincinin gelişmesi ve teknolojinin hızla ilerlemesi gibi bir dizi değişkenin etkisi ile şekillenmektedir. Endüstrinin tasarım süreçlerin de özgünlük ve yenilik beklentisi, tasarımcıları yeni malzemeler ve yeni teknolojileri araştırmaya yönlendirmektedir. Bu bağlamda son yıllarda tasarım alanlarında, 3D teknolojilerinin kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Bu teknolojilerden biri olan 3B kalem, tekstil tasarımında yeni bir yaratım aracı olarak dikkat çekmektedir. 3B kalem, tasarımcılara serbest el hareketleriyle üç boyutlu yapılar oluşturma imkânı sunarken, geleneksel tekstil tekniklerine kıyasla farklı bir çalışma pratiği sağlamaktadır. Çalışma da 3B kalemlerin tekstil tasarımındaki potansiyeli, sunduğu avantajlar, kısıtlılıklar incelenmekte, aynı zamanda yapılan tasarım uygulamalarından elde edilen deneyimler paylaşılmaktadır. Sonuç olarak, 3D kalemlerin, kullanılan malzeme malzemeyi işleme biçiminin, FDM yazıların çalışma yöntemine benzer olduğu görülmektedir. Tüm tasarım süreçlerinde olduğu gibi bu kalemlerde de tasarımcının yaratıcılık becerisi çok önemlidir. Üç boyutlu kalemler özgün tasarımlar oluşturma imkânı sağlarken, kişiselleştirme bağlamında önemli avantajlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 3B Kalem, Tekstil Tasarımı, Moda Tasarımı, Yaratıcılık, Teknolojik Yenilikler, Tasarım.

3B PENS AS A NEW CREATION TOOL IN TEXTILE AND FASHION DESIGN

Abstract

In the contemporary textile fashion industry, a multitude of variables exert influence, including the environment, mounting competition, heightened consumer awareness and rapid technological advancement. The industry's demand for originality and innovation in design processes compels designers to explore novel materials and technologies. Consequently, the utilisation of three-dimensional (3D) technologies has become pervasive in design disciplines in recent years. Among these innovations, 3D pens have garnered particular attention as a novel creation tool in the realm of textile design. These devices empower designers to fashion three-dimensional structures through freehand movements, thereby offering an alternative to conventional textile techniques. This study aims to analyse the potential, advantages and limitations of 3D pens in textile design, drawing upon the experiences garnered from design applications. The study finds that the material processing method of 3D pens is analogous to the FDM writing technique. The study emphasises that, as in all design processes, the designer's creativity is paramount. 3D pens offer the opportunity to create original designs and provide significant advantages in terms of personalisation.

Keywords: 3D Pen, Textile Design, Fashion Design, Creativity, Technological Innovations, Design.

KADIN BEDENİ VE GÜZELLİĞİN GÜCÜ: TOPLUMUN AYNASI

Gülesin GELENBEVİ

Selçuk Üniversitesi/Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı

glsnglnbv@gmail.com - 0009-0009-7428-1080

ÖZET

Sanat, kültür ve toplumsal bağlamda kadın bedeni önemli bir semboldür. Paleolitik çağdan itibaren kadın bedeni; hayat veren, doğuran, dünyaya getiren olarak kutsallaştırılmıştır. Bu kutsallık her çağda farklı yönlense de her daim kadının doğurganlığı göz önüne alınarak gizemini dolayısıyla kutsallığını korumaya devam etmiştir. Antik çağlarda doğurganlığı ile kutsallaştırılan kadın, Orta çağda kutsallığını korumak için tamamen örtülmüş ve dini bir sembol haline getirilmiştir. Rönesans'ta kadın bedeni, güzelliği ve giyimi ile toplum içindeki statüsü belirlenmiştir. Modern zamanda gelişen teknoloji ile birlikte beden algısı ulusal bir standartla kısıtlanmıştır. Dijital çağ ile birlikte bu algılar daha da güçlenmiştir.

Her çağ bir şekilde kadın bedenini özelleştirmiş ya da kutsallaştırmış. Fakat bu durum kadının ayrıcalığı yanı sıra onu bir kıskaç içine de almıştır. Kadın her çağda toplumsal standartların belirlediği kurallara uygun görünebilmek için bir mücadele içinde olmuştur. Bu durum ise kadının özgürlüğünü kısıtlamıştır. İdeal kadın olmak ya da toplum standartlarında güzel olabilmek isteyen kadın kendi bedeni üzerinde hükmünü kaybetmiş, bedeni başkaları için hazırlanan izlenebilir bir nesneye dönüşmüştür. Bu çalışmada idealize edilen kadın bedeninin toplumsal, kültürel ve sanatsal birer aynaya dönüşmesi dönemsel özellikleri de dikkate alınarak tarihsel süreç içerisinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Güzellik, Beden

Logo Tasarımlarında Tipografik Çözümlemeler: Müzik Enstrüman Logolarının İncelenmesi

¹Doç. Dr. Ekin Su Kuzu

Giresun Üniversitesi Görele Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, Giresun, Türkiye.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3280-6036>

ekinsutopcu@gmail.com

Özet

Logo Tasarımları marka kimliğini oluşturmada ve imajını yaratmada öncü görsel – grafiksel elemanlardır. Logo tasarımları, büyük – küçük gözetmeksizin farklı standartlarda ve alanlarda üretilmekte olup; markaların temsili olarak tipografik yolla ya da imgeler aracılığıyla ifade bulunmaktadır. Araştırma ile, Logo tasarımlarında tipografik çözümlerinin önemine değinilecektir. Bunun yanında araştırmanın temelini, müzik enstrüman logolarının biçimsel olarak incelenmesi oluşturmaktadır. Müzik enstrüman logolarının, tipografik çözümlerinden oluşup, temelde marka kimliği olarak benzer görsel etkiler yarattığı görülmüştür. Bu bağlamda araştırma, müzik enstrüman logolarının görsel olarak etkiselliği üzerine odaklanacaktır. Bunun yanında, logoların biçimsel çözümleri ile araştırmanın desteklenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma ile, logo tasarımlarının tipografik boyutu ele alınarak; müzik enstrüman logoları üzerinden konu özgün bir boyutta incelenmek istenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Logo Tasarımı, Tipografi, Müzik, Enstrüman Logoları, Tipografik Logolar.

Typographic Analyzes in Logo Designs: Analyzing Music Instrument Logos

Abstract

Logo Designs are the leading visual - graphical elements in creating brand identity and image. Logo designs are produced in different standards and areas regardless of large and small; they find expression through typographic means or images as a representation of brands. With the research, the importance of typographic solutions in logo designs will be emphasized. In addition, the basis of the research is the formal analysis of musical instrument logos. It has been observed that musical instrument logos are composed of typographic decompositions and basically create similar visual effects as brand identity. In this context, the research will focus on the visual effectiveness of musical instrument logos. In addition, it is aimed to support the research with formal analysis of the logos. With the research, the typographic dimension of logo designs will be discussed and the subject will be analyzed in a unique dimension through musical instrument logos.

Keywords: Logo Design, Typography, Music, Instrument Logos, Typographic Logos.

VERİLERDEN GRAFİKLERE ESTETİK BİR ANLATI: DENİZ CEM ÖNDUYGU

Yüksek Lisans Öğrencisi, Medine ŞAN

Giresun Üniversitesi

sanmedine885@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-5386-6533>

ÖZET

Teknoloji ve bilginin üretimi, sanat ve tasarımın diğer disiplinlerle olan ilişkiselliğini arttırmıştır. Bu bağlamda sanatın içerisine birçok eklemeler yapılmış; estetik yaratım sürecine veriler de dahil edilerek grafik biçimlemeler sanatsal bir anlatıya dönüşmüştür. Grafikleri ve tabloları interaktif bir hale getiren Deniz Cem Önduygu, rastgele hazırlamış olduğu verileri görsel düzenleme ile grafiklere dönüştürmektedir. Deneysel işler üreten sanatçı, sanatında biyoloji, felsefe, televizyon programlarının ses analizlerini, fotoğrafları ve daha birçok çalışmalarından yapmış olduğu çıkarımlara yer vermiştir. Bu çalışma, veri görselleştirme grafiklerine yenilik kazandıran Önduygu'nun veri üzerinden ürettiği çalışmalar ile sınırlandırılmıştır.

Bu araştırmada veri toplama aracılığı ile elde edilen bulguların görselleştirilmesi durumu incelenerek olup; ilgili görseller biçimsel olarak incelenecektir. Araştırma, Önduygu'nun eserleri ile desteklenecektir. Veri toplama aracı olarak ulusal ve uluslararası tezler, makaleler, kitap ve çeşitli web sitelerinden yararlanılacaktır. Bu çalışma ile Önduygu'nun verileri bir anlatı aracı olarak nasıl görselleştirdiği ve görsel algının bilgiyi anlamlandırmadaki rolü çözümlenmek istenmektedir. Ayrıca veri grafiklerinin sanat dünyasındaki yerinin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deniz Cem ÖNDUYGU, Veri Toplama, Grafik Tasarım

ABSTRACT

The production of technology and information has increased the relationality of art and design with other disciplines. In this context, many additions have been made to art; graphic formations have turned into an artistic narrative by including data in the aesthetic creation process. Making graphics and tables interactive, Deniz Cem Önduygu transforms randomly prepared data into graphics with visual editing. The artist, who produces experimental works, has included

biology, philosophy, sound analysis of television programs, photographs and inferences made from many other works in his art. This study is limited to Önduygu's data-based works, which bring innovation to data visualization graphics.

In this research, the visualization of the findings obtained through data collection will be examined and the relevant visuals will be examined stylistically. The research will be supported by Önduygu's works. National and international theses, articles, books and various websites will be used as data collection tools. This study aims to analyze how Önduygu visualizes data as a narrative tool and the role of visual perception in making sense of information. It also aims to reveal the place of data graphics in the art world.

Keywords: Deniz Cem ÖNDUYGU, Data Collection, Graphic Design

SATRANÇ VE SANAT İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME⁷¹

Sibel ERKOÇ

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

sibelerkoc06@gmail.com

ORCID: 0009-0004-3032-4871

Doç. Dr. Hüda SAYIN YÜCEL

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

hudasayin@kku.edu.tr

ORCID: 0000-0003-0914-0838

ÖZET:

Satranç tahtası adı verilen yarısı siyah, yarısı beyaz renklerden oluşan 8×8'lik kare bir alan üzerinde 32 adet satranç taşı ile oynanan iki oyunculu bir masa oyunu olan satranç, dünya çapında turnuvalar düzenlenen bir spor dalı olarak kabul edilse de birden fazla farklı disiplini kapsayan karmaşık bir etkinlik olması dolayısıyla, yalnızca bir oyun ya da spor olmanın ötesinde, bilim veya sanat olarak da kabul edilebilecek unsurlar taşır. Satranç, stratejik doğası ve derin sembolik anlamları ile de sanatçıların yaratıcı süreçlerine ilham kaynağı olmuş, sanatta satranç teması hem direkt konu olarak hem de hayatın ve insan doğasının karmaşıklığını temsil eden bir metafor olarak sıkça kullanılmıştır. Bu çalışmada, satranca ve satrancın sanata yansımalarına dair tarihsel ve kavramsal analizler yapılarak satranç ve sanat arasında bir ilişki kurulacak, satrancın sembolik ve estetik kullanımı üzerine odaklanılarak, farklı gibi görünen bu iki disiplin arasında nasıl bir köprü kurulabileceği ele alınacaktır. Ayrıca, satrancı resimlerine konu alan ressamalar ve resimleri analiz edilerek satrancın sanatsal ifadelerine dikkat çekilecektir. Betimsel araştırma modeline dayalı bu çalışmada, alanda var olan kaynaklardan yola çıkılarak satranca dair sorulara hem kavramsal hem de sanatsal bağlamda farklı ve daha geniş bir perspektiften yanıtlar aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Satranç, oyun, sanat, strateji, yaratıcılık, sembolizm, estetik.

⁷¹Bu çalışma, 'Satranç ve Sanat İlişkisi Üzerine Bir İnceleme' isimli Yüksek Lisans tezinin kavramsal çerçevesinden üretilmiştir.

ABSTRACT:

Chess, a two-player board game played on an 8×8 square area called a chessboard, which consists of alternating black and white squares and uses 32 chess pieces, is recognized as a sport with tournaments held worldwide. However, due to its complexity and the diverse disciplines it encompasses, chess transcends being merely a game or a sport and contains elements that can also be considered as science or art. Chess, with its strategic nature and profound symbolic meanings, has inspired artists in their creative processes. The theme of chess in art has often been used both as a direct subject and as a metaphor representing the complexity of life and human nature. This study aims to establish a connection between chess and art by conducting historical and conceptual analyses of chess and its reflections in art. Focusing on the symbolic and aesthetic use of chess, the study will explore how a bridge can be built between these seemingly distinct disciplines. Additionally, the works of painters who have depicted chess in their paintings will be analyzed, drawing attention to the artistic expressions of chess. Based on a descriptive research model, this study seeks to provide answers to questions about chess from both a conceptual and artistic perspective by utilizing existing resources in the field.

Keywords: Chess, game, art, strategy, creativity, symbolism, aesthetics.

RESİM SANATINDA MEZAR TEMASININ İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇELEBİ

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

tugbacelebi@mgu.edu.tr - ORCID iD: 0000-0001-5637-224X

ÖZET

Bu araştırma Batılı oryantalist sanatçılar Fausto Zonaro, Giovanni Jean Brindesi ve Amadeo Preziosi'nin İstanbul'u ve Osmanlı Dönemini anlatan “Mezar ve Mezarlık” temalı 12 eserinin görsel içerik analiz yöntemiyle incelenerek değerlendirilmesini kapsamaktadır. Osmanlı Döneminde önemli bir yere sahip olan “Mezar ve Mezarlık” teması, seçilen sanatçıların eserlerinde farklı bir şekilde ele alınmış olsa da estetik, sembolik ve anlam bakımından benzer özellikler üzerinde birleştikleri görülmektedir. Sanatçılara ait eserler kompozisyon, tema, sembol ve renk bağlamında tablolştırılmış, sonrasında belirlenen kategoriler ışığında incelenip analiz edilmiştir.

Fausto Zonaro eserlerinde daha çok günlük hayat üzerinde durmuş, mezar ve mezarlık temasına arka planda yer vermeyi tercih etmiştir. Özellikle hareket halindeki figürleriyle günlük yaşama ışık tutarken arkada gösterdiği mezarlarla ölümün insan hayatına ne kadar yakın olduğunu vurgulamak istemiştir. Amadeo Preziosi mezar ve mezarlık temalarına yer verdiği hemen her eserinde mekan olarak mezarlığı kullanmıştır. Eyüp Mezarlığı'ndan aldığı ilhamla doğal ve sıcak renklerle mezarlıklara masalsı bir bakış açısı kazandırmıştır. Giovanni Jean Brindesi ise mezar ve mezarlık temalı eserlerinde figürleri ön plana yerleştirmiş, mezar taşları ile eserlerini derinleştirmiştir.

Fausto Zonaro, Amadeo Preziosi ve Giovanni Jean Brindesi'nin mezar ve mezarlık konu eserlerinin ortak noktasını semboller ve ele aldıkları temalar oluşturmaktadır. On iki eserin tamamında ölüm ve yaşamın iç içe geçtiği, mezarlıkların servi ağaçları ile çevrili doğal ve huzurlu ortamlar olduğu hissedilmektedir. Sıcak ve canlı renklerle tasvir edilen mezarlıkların insanların gündelik hayatının içinde önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar, Resim, Mezar, Mezarlık, Oryantalizm.

ABSTRACT

This research involves the examination and evaluation of 12 works of Western Orientalist artists “Fausto Zonaro, Giovanni Jean Brindesi and Amadeo Preziosi” with the theme of “Tomb and Cemetery” depicting Istanbul and the Ottoman Period through visual content analysis method. Although the theme of “Tomb and Cemetery”, which has an important place in the Ottoman Period, is handled differently in the works of the selected artists, it is seen that they unite on similar features in terms of aesthetics, symbolism and meaning. The works of the artists were

tabulated in terms of composition, theme, symbol and color, and then examined and analyzed in the light of the categories determined.

Fausto Zonaro focused more on daily life in his works and preferred to include the theme of graves and cemeteries in the background. In particular, while shedding light on daily life with his figures in motion, he wanted to emphasize how close death is to human life with the graves in the background. Amadeo Preziosi used the cemetery as a place in almost all of his works in which he included the themes of graves and cemeteries. Inspired by Eyüp Cemetery, he gave the cemeteries a fairytale perspective with natural and warm colors. Giovanni Jean Brindesi, on the other hand, placed figures in the foreground in his grave and cemetery themed works and deepened his works with tombstones.

The common point of Fausto Zonaro, Amadeo Preziosi and Giovanni Jean Brindesi's works on graves and cemeteries is the symbols and themes they deal with. In all twelve works, it is understood that death and life are intertwined, cemeteries are natural and peaceful environments surrounded by cypress trees, cemeteries and tombstones depicted in warm and vibrant colors have an important place in people's daily lives.

Keywords: Fine Arts, Painting, Grave, Cemetery, Orientalism.

KİMLİK TEMSİLİNDE SANAT NESNESİ OLARAK HEYKEL

Merve DUYDU

Dr. Öğr. Üyesi Cumhuriyet Üniversitesi Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım
Fakültesi Görsel Sanatlar Bölümü Sivas, Türkiye/
merweduygu@hotmail.com orcid id: 0000-0001-6821-752X

ÖZET

Özellikle modern dönemle birlikte sanat eserleri üzerinden kendine yeni bir sorgulama alanı yaratan kimlik kavramı, siyaset, sosyoloji, felsefe ve psikoloji gibi birçok disiplinde öne çıkan ve temsil sorgulamalarını da beraberinde getiren bir olgu olarak sanata sıklıkla konu olmaktadır. Yaşamın duyuşal uzamda ki temsili olan sanat kavramı, sanatçı sorgulamaları ve yorumlamaları dahilinde bir kimlik nesnesine dönüşmektedir. Toplumsallaşma yoluyla üretilen ve kuşaktan kuşağa aktarılan birçok sanat eserinde kimliğin birleştirici ve ayrıştırıcı unsurları üzerinden alternatif sorgulama alanları oluşturulmaktadır.

Tarihsel süreçte değerlendirdiğimizde, var olduğu ilk andan itibaren ait olduğu döneme, topluma, kültüre, kente ait izler taşıyan heykel kavramı süreç içerisinde temsil değerleri üzerinden birçok kimliğe bürünmektedir. Bu çalışmada, heykel sanatının kimlik temsili üzerinde ki rolü örnek çalışmalar üzerinden incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Heykel, Temsil, Kimlik

SCULPTURE AS AN ART OBJECT IN REPRESENTATION OF IDENTITY

ABSTRACT

The concept of identity, which has created a new field of questioning through works of art, especially with the modern period, is frequently the subject of art as a phenomenon that comes to the fore in many disciplines such as politics, sociology, philosophy and psychology and brings with it questions of representation. The concept of art, which is the representation of life in the sensory space, turns into an identity object within the scope of artist questions and interpretations. In many works of art produced through socialization and passed down from generation to generation, alternative fields of questioning are created through the unifying and divisive elements of identity.

When we evaluate it in the historical process, the concept of sculpture, which has been carrying traces of the period, society, culture and city it belongs to since the first moment of its existence, takes on many identities through representational values in the process. In this study, the role of sculpture art on identity representation will be examined through sample studies.

Keywords: Sculpture, Representation, Identity

ARMAND FERNANDEZ PRATİKLERİ ÜZERİNDEN SIRADAN OLANIN SIRADIŞILIĞI

THE EXTRAORDINARYNESS OF THE ORDINARY THROUGH ARMAND FERNANDEZ PRACTICES

DOÇ. AYŞE KARABEY TEKİN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Mimarlık Güzel Sanatlar

Ve Tasarım Fakültesi

Görsel Sanatlar Bölümü

aysekrby@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1808-9480>

ÖZET

20. yüzyıl sanatı tarihi boyunca yaşanan kültürel, ekonomik ve politik alandaki değişimler sanatsal ifadelerde de kendini göstermiştir. En etkili olduğu dönem olarak II. Dünya Savaşı sonrası yaşanan felaket ve çağdaş dönemin bahsettiği modern yaşam kurgusunun oluşmayışı, kaçınılmaz olarak sanat mecrasında da farklı artistik yaklaşımların ortaya çıkmasına neden olur. Özellikle nesnelere kazandırılan estetik anlam teknik ve malzemeye ilişkin oluşturan yeni dil, sanat ve hayat arasında olan birlikteliği yeniden sorgular ve cevabını farklı bir dil ile oluşturulmuş artistik üretimlerde bulur. 1960 sonrası sanat hareketlerinde yaşanan yaklaşımlar ile özellikle Nouveau Réalisme hareketi ile yeni anlam inşasına gider. Bu çalışmada her şeyden önce “Nouveau Réalisme” sanat hareketine ve özellikle birikim sanatına yaptığı önemli katkılarla bilinen Armand Fernandez’in günlük nesneleri sanat eserlerine dönüştürme sürecinin nasıl gerçekleştiğinin aktarılması amaçlanmıştır. Ayrıca 20.yüzyılın sanatına önemli katkıda bulunan kişi olarak sanatçının sanatsal üslubunun köklü değişimini vurgulayan pratiklerinin sanatın sınırlarını zorlayarak sanatın yeniden tanımlanması için önemlidir. Biriktirmeleri ve nesnelerin yok edilmesi/yeniden düzenlenmesiyle belirgin bir şekilde öne çıkıyor olması ve yeni nesil sanatçılara gündelik nesneler ile sanatsal ifadenin kesişimini keşfetme konusunda ilham vermesinin önemi vurgulanır.

Anahtar Kelimeler: Birikim, Arman, Nesne

ABSTRACT

The changes in cultural, economic and political fields experienced throughout the history of 20th century art have also shown themselves in artistic expressions. The disaster experienced after World War II as the most effective period and the lack of the modern life structure mentioned in the contemporary period inevitably lead to the emergence of different artistic approaches in the art medium. Especially the aesthetic meaning given to objects, the new language that forms regarding technique and material, questions the unity between art and life again and finds its answer in artistic productions created with a different language. It goes to the construction of new meaning with the approaches experienced in art movements after 1960, especially with the Nouveau Réalisme movement. This study aims to convey how Armand Fernandez, known for his important contributions to the “Nouveau Réalisme” art movement and especially to the art of accumulation, transformed everyday objects into works of art. In addition, as a person who made important contributions to the art of the 20th century, his practices emphasizing the radical change of the artist's artistic style are important for redefining art by pushing the boundaries of art. The fact that he stands out with his accumulations and the destruction/rearrangement of objects is emphasized and his inspiration for the new generation of artists to explore the intersection of everyday objects and artistic expression is emphasized.

Keywords: Accumulation, Arman, Object

DOĞANIN DOKUSUNUN GİYSİ TASARIMLARINA DÖNÜŞÜMÜ

Dr.Öğr. Üyesi Hüseyin ÖZDEMİR¹ Yüksek Lisans Öğrencisi Nazmiye Çiçek GÜMÜŞ²

¹ Gaziantep University, Faculty of Fine Arts, Textile and Fashion Design Department,
hozdemir@gantep.edu.tr-ORCID: ID/0000-0002-0783-0563

² Gaziantep University, Faculty of Fine Arts, Textile and Fashion Design Department,
cicek.gumus27@gmail.com-ORCID: ID/0009-0000-1297-6228

ÖZET

Doğa sonsuz tasarımlara ev sahipliği yapan muhteşem mekânlara sahiptir. Bu nedenle doğa tasarımcıların en çok faydalandığı alanların başında gelir. Doğa birçok duyguyu ve hikâyeyi bünyesinde barındıran bu nedenle de özellikle sanat ağırlıklı çalışan tasarımcılar için bulunmaz bir hazinedir. Örneğin bir mimar, ressam, şair ya da yazar sıklıkla doğanın duygusundan ve dokusundan etkilenir. Bu duygular tasarımcı tarafından estetik ve özgün eserlere dönüşür. Benzer durum tekstil ve moda tasarımcısında da görülür. Tekstil ve moda tasarımcısı da benzer duygularla doğadan dokuya dönüşen tasarımlara imza atar. Önce kumaşta ruh bulan bu tasarımlar sonra bir moda tasarımcısının dokunuşuyla giysiye dönüşür. Giysinin bu zorlu yolculuğunda dokunan kumaşlardaki desenler terzinin elinde şekillerin ve insanların tercihlerine sunulur. Tasarımcı insanlarda albeni oluşturmak ve tasarımda fark yaratabilmek için özgünlük, renkler, model ve tasarımdaki duyguyu ön plana çıkarır. Bu çalışmada doğanın eşsiz dokularını tasarımlarımızda kullandık. Bu dokulardan ilham alarak altı adet elbise tasarlanmıştır. Bu tasarımlarda bir ağacın gövdesindeki kabuk, bir yaprağın yüzey şekli, denizin dalgalı hali, buğday başağı, çöl kumu ve kaktüs bitkisinin yüzey dokusu ilham kaynağımız olmuştur. Çalışmada bir tasarımın tüm adımlarını uygulanarak, hikâye panosu, tasarımların eskiz çizimleri yapılmıştır. Tasarımlar doğadaki renklerine sadık kalınarak renklendirilmiştir. Çalışmada tasarlanan giysiler özgün tasarımlar olup doğanın verdiği duygudan esinlenerek oluşturulmuştur. Modern çizgilerde tasarlanan bu altı adet kadın kıyafetinde doğanın dokusu ve duygusu korunmuş olup orijinal haline sadık kalınmıştır. Buğday başağı dokulu tasarımda verimin, deniz dokulu tasarımda dalgaların, ağaç kabuğu dokulu tasarımda yaşanmışlığın, kaktüs dokulu tasarımda yaşamın dikenli yolları, yaprak dokulu tasarımda narinliğin ve çöl kumlu tasarımda sonsuzluğun anlamı aranmıştır. Ayrıca bu çalışma ile yaşamın varoluşunda doğaya saygının önemine de vurgu yapılmıştır

Anahtar Kelimeler: Doğa, tasarım, giysi, moda, doku.

TÜRKAN ŞORAY FİLM KOSTÜMLERİNİN GÜNÜMÜZ MODA TASARIMLARINDA YAŞATILMASI

Dr.Öğr. Üyesi Hüseyin ÖZDEMİR¹ Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep CAN²

¹ Gaziantep University, Faculty of Fine Arts, Textile and Fashion Design Department,
hozdemir@gantep.edu.tr-ORCID: ID/0000-0002-0783-0563

² Gaziantep University, Faculty of Fine Arts, Textile and Fashion Design Department,
zenacan001@gmail.com-ORCID: ID/0009-0006-6576-162X

ÖZET

Geçmiş değerli kılan bünyesinde birçok yaşanmışlığı barındırmasıdır. Bu yaşanmışlıklar birçok acıya, sevince, mucizelere ve düşlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu ev sahipliği günümüze kadar etkisini sürdüren muhteşem eserlerin de ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu eserlerin sıradan olanları çabuk unutulmuş ya da tarihin tozlu sayfalarında kaybolmuştur. Değerli eserler ise iz bırakmaya devam etmektedir. Bu değerli eserler bazen mimaride, bazen resimde bazen de sinemada kendine hayat bulmuştur. Örneğin sinemada iz bırakanların başında Türk sinemasında seçkin bir yere sahip olan Türkan Şoray gelmektedir. O yaşayan bir efsanedir ve sanatsal anlamda değerlidir. Türkan Şoray Türk sinemasında dokunduğu her karaktere hayat veren ve insanların hafızalarında derin izler bırakan bir sanatçıdır. Bu sanatçının filmlerinde verdiği mesajlardan, muhteşem oyunculuğa, güzelliğinden filmlerinde giydiği kıyafetlere kadar geniş yelpazede incelenmesi gerekir. Bu çalışmada Türkan Şoray'ın bazı filmlerinde giydiği kıyafetler modern çizgilerle tekrar tasarlanmış ve göstergebilim tekniği ile kıyafetlerin yorumları yapılmıştır. Çalışmada Türkan Şoray'ın Selvi Boylum Al Yazmalım ve Dila Hanım filmlerinde giydiği kostümlerin günümüz moda tasarım yaklaşımıyla yeniden tasarımları yapılmıştır. Filmlerin duygularına sadık kalarak yapılan bu tasarımlarda sanatçıya günümüz çizgilerinin kullanıldığı kıyafetler yapılmıştır. Kıyafetlerin hikâye panosu, eskiz ve teknik çizimleri yapıp renklendirilmiştir. Her filmde iki kıyafet seçilmiştir. Bu kıyafetler filmlerin hikâyesine uygun olarak renklendirilmiştir. Selvi Boylum Al Yazmalım'daki tasarımlarda aşkın emek karşısındaki mağlubiyeti çizilmiştir. Dila Hanım'da iki güçlü duygunun kapışması tasarımlarda verilmiştir. Aşk ve intikam duyguları Dila Hanım kıyafetlerinin tasarımlarında kendine vücut bulmuştur. Çalışma Türkan Şoray'ın sinemada olduğu gibi moda dünyasında da farklı bir bakış açısıyla yaşatılması ve bir moda tasarımcısının kıyafet tasarımlarına ilham kaynağı olabileceği gösterilmiştir. Ayrıca bu çalışmada Türkan Şoray'ın filmlerinde verdiği duygusal mesajların kıyafetlerde de yaşatılmasının moda oluşturacağını da öngörmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Türkan Şoray, moda tasarım, sinema, film kostümleri, göstergebilim.

ŞAM TARİHİNİN TAKI TASARIMCILARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Türkiye - İstanbul, Margharita SATTOUF

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ, Plastik Sanatlar Ana Bilim Dalı, msshrror@gmail.com

ÖZET

Bu proje, tarihi Şam ile modern takı tasarımı arasındaki karmaşık ilişkiyi keşfederek zengin bir kültürel miras, sanatsal yenilik ve kalıcı zanaatkârlıkla dolu bir anlatıyı ortaya koymaktadır. Bu proje boyunca, Şam'ın tarihindeki farklı dönemleri—erken yerleşimlerden ve kültürel gelişimlerinden, Roma, İslam, Selçuklu, Osmanlı ve çağdaş dönemlerdeki kritik rollerine kadar—adım adım keşfettik. Her bir dönem, şehrin sanatsal manzarasında silinmez izler bırakarak, sadece mimari harikalarını değil, aynı zamanda takı yapımındaki zarif sanatı da şekillendirmiştir.

Proje, Aramilerin el sanatlarına yönelik temel teknikleri tanıttıkları Şam'ın erken yerleşimlerinin incelenmesiyle başladı. Bu erken dönem zanaatkârları, Şam'ın günümüzde de devam eden sanatsal mükemmeliyet merkezi olmasının temelini atmışlardır.

Roma dönemine geçildiğinde, Şam mimari ihtişamla işaretlenmiş dönüştürücü bir kültürel entegrasyon yaşamıştır. Roma fetihleri, yerel geleneklerle uyum içinde harmanlanarak yenilikçi takı tasarımlarının ortaya çıkmasını sağlayan yeni malzemeler, teknikler ve tasarım motifleri getirmiştir.

İslam dönemleri—özellikle Emevi, Abbasi ve Memlûk dönemleri—Şam'ın İslam sanat ve kültürünün bir kalesi olarak yükseldiği bir dönem olmuştur. Emevi Camii, bu dönemin bir kanıtı olarak, dekoratif sanatlarıyla takı tasarımlarını geometrik desenlerle etkilemiştir.

Şam'ın kültürel ve sanatsal mirasının takı tasarımı perspektifinden incelenmesi, yüzyılları ve kıtaları aşan bir anlatıyı gözler önüne sermektedir. Antik kökenlerinden çağdaş yorumlarına kadar, Şam, zanaatkârlığı, tasarım estetiği ve kültürel dayanıklılığıyla hayranlık uyandırmaya devam etmektedir. Şam takılarının mirasını kutlarken, sanatsal ifadenin geçmişle bugünü birleştirme gücünü ve kültürel çeşitlilik ile yaratıcı ifade anlayışımızı zenginleştiren bağları hatırlıyoruz.

Anahtar Kelimeler: İslam dönemleri, Şam Tarihi, Takı.

YAPAY ZEKA UYGULAMALARI İLE TİPOGRAFİ TASARIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME*

* Bu makale yüksek lisans tezinden yararlanılarak üretilmiştir.

Mine ÇOLAK ¹, Dr. Öğr. Üyesi Gürbüz Doğan EKŞİOĞLU², Doç. Dr. Nihat DURSUN³

¹ Altınbaş Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi, minecolak@gmail.com - ORCID ID

0009-0002-4798-7394

² Yeditepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, gdeksi@gmail.com - ORCID ID

0009-0002-6053-076X

³ İstanbul Beykent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, nihatdursun@yahoo.com - ORCID

ID 0000-0002-1155-2949

ÖZET

Tipografi, metnin görsel düzenlenmesi yoluyla iletişimde hem estetik hem de işlevsel değer taşıyan kritik bir tasarım disiplini. Son yıllarda, yapay zeka (YZ) teknolojilerindeki ilerlemeler, tipografi tasarımında köklü dönüşümlere yol açmıştır. Özellikle derin öğrenme, makine öğrenmesi ve generatif adversarial ağlar (GAN'ler) gibi YZ tabanlı yöntemler, geleneksel tasarım süreçlerini otomatikleştirerek hız, verimlilik ve yaratıcı çeşitlilik sağlamaktadır.

Bu makale, yapay zeka uygulamalarının tipografi tasarımındaki rolünü kapsamlı bir şekilde incelemektedir. YZ destekli araçlar, yeni ve özgün yazı tiplerinin hızlı bir şekilde üretilmesi, dinamik ve bağlama duyarlı tipografik çözümlerin geliştirilmesi gibi süreçlerde önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca, kişiselleştirilmiş tipografi tasarımları sayesinde, kullanıcı deneyiminin optimize edilmesi mümkün hale gelmiştir. Ancak, yapay zekanın tasarım süreçlerine entegrasyonu, özgünlük, telif hakları ve etik sorumluluklar gibi önemli sorunları da gündeme getirmektedir.

Bu çalışmada, YZ'nin tipografi tasarımına sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan zorluklar ele alınarak, bu teknolojinin tasarım dünyasındaki mevcut ve potansiyel etkileri analiz edilmiştir. Bulgular, yapay zekanın tipografi tasarımında yaratıcı bir ortak olarak konumlanabileceğini, ancak insan tasarımcıların etik ve estetik rehberliğinin süreçte vazgeçilmez bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Tipografi Tasarımı, Yapay Zeka, Derin Öğrenme, Tipografi, Yaratıcı Otomasyon.

A STUDY ON TYPOGRAPHIC DESIGN WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS

Mine ÇOLAK ¹, Dr. Öğr. Üyesi Gürbüz Doğan EKŞİOĞLU², Doç. Dr. Nihat DURSUN³

¹ Altınbaş Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi, minecolak@gmail.com - ORCID ID

0009-0002-4798-7394

² Yeditepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, gdeksi@gmail.com - ORCID ID

0009-0002-6053-076X

³ İstanbul Beykent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, nihatlursun@yahoo.com - ORCID

ID 0000-0002-1155-2949

ABSTRACT

Typography is a critical design discipline with both aesthetic and functional value in communication through the visual organization of text. In recent years, advances in artificial intelligence (AI) technologies have led to radical transformations in typography design. In particular, AI-based methods such as deep learning, machine learning, and generative adversarial networks (GANs) automate traditional design processes, enabling speed, efficiency, and creative diversity.

This paper comprehensively explores the role of AI applications in typography design. AI-enabled tools make significant contributions to processes such as the rapid generation of new and unique typefaces and the development of dynamic and context-sensitive typographic solutions. Moreover, personalized typographic designs have made it possible to optimize the user experience. However, the integration of AI into design processes raises important issues such as originality, copyright and ethical responsibilities.

This study analyzes the opportunities and challenges of AI in typographic design and the current and potential impact of this technology in the design world. The findings suggest that AI can be positioned as a creative partner in typography design, but that the ethical and aesthetic guidance of human designers is indispensable in this process.

Keywords : Typography Design, Artificial Intelligence, Deep Learning, Typography, Creative Automation.

ARİSTOTELES VE BERGSON'DA ZAMAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, BETÜL BOZOK ¹

¹ Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, betuloder@hotmail.com - 0009-0000-3448-7441

NE İÇİNDEYİM ZAMANIN

*Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir ânın
Parçalanmaz akışında.
Bir garip rüya rengiyle
Uyuşmuş gibi her şekil
Rüzgârda uçan tüy bile
Benim gibi hafif değil.*

...
Ahmet Hamdi TANPINAR

ÖZET

Fizikten edebiyata, sanattan matematiğe kadar geniş bir alanda işlenen, sorgulanan kavramlardan birisi de zaman kavramıdır. Her ne kadar üzerine bir çok söz söylenmiş olsa da bir çırpıda tanımının yapılması, ne olduğunu anlatmak hiç de kolay değildir. Zamanın içinde bulunduğumuz anların toplamından daha fazla ve farklı bir gerçekliği barındıran bir yönü vardır. Zaman kavramı felsefe tarihi içerisinde de birçok filozofun tartıştığı konular arasında yer almaktadır. Kendisi ilkçağda yaşamasına rağmen her çağda adı sıklıkla zikredilen, en çok atıfta bulunulan, felsefe tarihinin kilometre taşı filozoflardan birisi olan Aristoteles ve yakın tarihimizin etkili filozoflarından birisi olan Bergson'un zaman üzerine ileri sürdükleri düşünceleriyle öne çıkan iki isimdir. Zaman üzerine düşünceleriyle bizlere farklı pencereler açan iki filozofun zamanı nasıl yorumlandığı değerlendirilecektir. Her iki filozofunda metafizik sisteminde önemli bir yer tutan zaman konusu Aristoteles'de hareketin gerçekliği olarak değerlendirilir. Bergson'da ise sezgi (intuition), içgörüselsel olarak değerlendirilir. Her iki filozofta zamanı mekânın ötesinde bir hakikat olarak ele almıştır. Bergson'un çağdaş bir filozof olmasından dolayı zaman konusunu temellendirirken eserlerinde modern fizikten izler görebilmekteyiz. Oysa Aristoteles zaman konusunu ontolojik boyutta ele almıştır. Aristoteles Metafizik isimli eserinde ilk nedenin ereksel nedenleri incelenirken maddeden bağımsız, ezeli-ebedi olan şeyler üzerine öncelik sonralık zemininde tartışması beraberinde zaman konusunun

da irdelenmesi gerekliliğini doğurmuştur Aristoteles zamanı değerlendirirken öncelik sonralık açısından ele aldığı için zaman ölçülebilir. Yani zaman Aristoteles'te nicelikseldir. Bergson ise gerçek zamanın ölçülemeyeceğini onu sezgiyle hissedebileceğimizi söyler. Ölçülebilen bir zaman gerçek zaman değil ard arda meydana gelişlerin eş zamanlılığıdır. Bergson'un odaklandığı zaman duvar ya da kol saatlerimizdeki matematiksel zaman değildir. Ona göre zaman geçmişin şimdiye taşınmasını sağlayan ve saf akılla kavranamayacak bir boyutu olan bir formdur.

Anahtar Kelimeler: Aristoteles, Bergson, zaman, sezgi, hakikat, hareket

İLKÇAĞ YUNAN FİLOZOFLARININ DOĞA DÜŞÜNCESİNDE AKLIN ANLAMI

Dr. Öğr. Üyesi İlyas ÖZDEMİR

Van YYÜ Felsefe Bölümü

ilyasozdemir30@gmail.com – orchid.org/0000-0002-2907-4594

ÖZET

Felsefe Yunanca bir terim olup bilgelik sevgisi anlamına gelir. Bilgelik peşinde koşanlara filozof denir. İlkçağ Yunan filozofları, hiçbir çıkar gütmeksizin hasbi merak ile doğa araştırması yaptıklarından, doğa filozofları olarak adlandırılmışlardır. Aristoteles bu tarz filozof örneği olarak Anaxagoras'ı zikretmiştir. Pek çok Yunan filozofu, *Doğa Üzerine* isimli eserler yazmışlardır. Görünüş ile gerçeklik arasında ayrıma giden söz konusu filozoflar, hakikate ulaşma konusunda algı ve akla farklı işlevler yüklemişlerdir. Parmenides varlığı anlamada akli esas alırken, Herakleitos insan algılarının önemine dikkat çeker. Çoğulcu materyalistler ise algı ve akla ayrı ayrı anlamlar yüklerler. Bu bildiride Sokrates öncesi Yunan filozoflarının akıl hakkında tutumları belirginleştirilip, Sokrates ile Sofist geleneğe bu konuda nasıl etkide bulunduklarının ortaya konulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler : akıl, Yunan filozofları, doğa.

HIRİSTİYANLIK BİR TÜR YENİ-PLATONCULUK MUDUR?

Dr. Öğr. Üyesi İlyas ÖZDEMİR

Van YYÜ Felsefe Bölümü

ilyasozdemir30@gmail.com - orchid.org/0000-0002-2907-4594

ÖZET

Yeni-Platonculuk. antik çağın sonlarına doğru ortaya çıkmış ve Plotinos (ö. 270) tarafından kurulmuş bir Hellenistik felsefe akımıdır. Tüm evrenin Tanrı'dan ezeli-ebedi bir taşmayla ortaya çıktığını öne süren Yeni-Platonculuk, insan ruhunun maddeden tam bir soyutlanması yoluyla Bir'e/Tanrı'ya varılacağını savunmuştur. Bir/Tanrı, akıl ve ruh olmak üzere üç metafizik ilke üzerine inşa edilen bu akım, Erken dönem Hristiyan düşünürleri üzerinde etkili olmuştur. Nitekim Alman filozof F. Nietzsche bazı eserlerinde Hristiyanlığı bir Yeni-Platonculuk olarak takdim etmiştir. Origenes ve Augustinus Yeni-Platoncu-Hristiyan düşünürlerle örnek olarak verilebilir. Kimi ilk dönem Ortaçağ düşünürlerin Tanrı, günah, kötülük, irade ve teslis gibi konuları açıklamak için Yeni-Platoncu açıklamalara başvurdukları görülmektedir. Ancak Yeni-Platonculuk, Ortaçağ düşüncesi üzerinde bir etkiye sahip olmakla birlikte, Hristiyan düşüncenin Tanrı, evren ve insan hakkında ortaya attığı bazı görüşler, Yeni-Platoncu düşünceden oldukça farklıdır. Mevcut bildiride Yeni-Platonculuk ile Ortaçağ Hristiyan düşüncesi arasında Tanrı-evren ve Tanrı-insan ilişkisi bağlamında bir takım karşılaştırmalar yapılacak ve benzerlikler kadar farklılıklar tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Yeni Platonculuk, Hristiyanlık, kötülük, irade, Tanrı.

SİYASETTE BİR YÖNTEM OLARAK STRATEJİ ÜZERİNE İNCELEME

Hajagha MEHDIYEV

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi

Felsefe Bölümü Yüksek Lisans

mehdiyevhacaga@gmail.com

ORCID ID - 0000-0003-0993-
3141

ÖZET

Birey toplum ilişkisi, bu ilişkiden doğan bireysel yükümlülükler ve bu yükümlülüklerin doğasıyla ilgili olan siyaset, sözcük olarak yönetmek, idare etmek, devlet işlerine katılmak anlamlarına gelmektedir. Siyasette önemli yer edinen strateji sözcüğü ise kökenini yunanca strategos sözcüğünden almakta ve bizihi yönetmekle ve yöneticilikle ilgilidir. Özü itibariyle strateji, bugün bulunduğunuz yeri, yarın olmak istediğiniz yerle kalıcı ve somut bir biçimde bağlantılandıran entelektüel bir yapıdır. Strateji bir amaca ulaşmak için izlenmesi gereken yolu ifade ediyor. Bu çalışmada ilk olarak tarih ile strateji ilişkisi incelenecek, devamında şans, hile, aldatma ve stratejik öngörü kavramları açıklığa kavuşturulacak ve son olarak da liderlik ve yönetim stratejisinden bahsedilecektir. Amacımız siyaset ile strateji ilişkisini açıklayarak strateji geliştirmenin bir yöntem olarak benimsenmesinin önemini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset, Yöntem, Strateji

MADDE, BİLİNÇ, “BEN”İN İNŞASI ve RİMBAUD: “BEN BİR BAŞKASIDIR”

Dr. Öğr. Üyesi Serhat SOYŞEKERCİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

serhatsoysekerci@hotmail.com – ORCID: 0000-0002-8427-0184

ÖZET

Bu çalışma; tanrısal logos ya da kavrayışı madde, bilinç ve “ben”in inşası ile önce Einstein ve Heisenberg’in düşünceleri bağlamında tartışmakta, ardından “ben”i *ebedi atomlar* ile *edebi atomlar* karşılaştırması yoluyla yorumlama amacı gütmektedir. Her iki durumda gerçeklik sorunsalı olduğu düşünüldüğünde, “ben”in kesin temele dayalı ve değişmez inşasının olmaması “ben”in insanın en fâni tarafı olduğunu göstermektedir. Demokritos’un “ebedi atomları” yerine, Rimbaud’nun “edebi atomları” ise bu çalışmanın tematik düzlemini oluşturur. Rimbaud, Descartes’in özgür iradeye sahip “düşünen özne” anlayışına karşı çıkmakta, “ben”in bilinçli öznenin ötesine uzandığını ve insanın derinliklerinde “başkası” olduğunu söylemektedir. Kaldı ki bugün sinirbilim, öznenin ötesinde “başkası” olduğu düşüncesini destekler mahiyettedir. Öyleyse, insan beyni tuzak ve kaosla kuşatılmıştır. Rimbaudcu retoriğe göre “ben”, nöronların an be an çevirdikleri alaveredir ve atomların birbirine dönüşmesi gibi herkes herkese dönecektir. Demek ki düpedüz ne olduğumuzu bilmeden ne olacağımızı konuşmanın da bir anlamı yoktur. “Ben”, ister madde isterse bilinç olsun, hiçbir zaman yeknesak bir kurulu düzene sahip değildir. İnsan için en can alıcı soru ise her zaman kendisinden gelecektir: *Kim gerçekten görebilmiş ki “kendi” içini.*

Anahtar Kelimeler: Ben, Madde, Bilinç, Tanrısal Logos, Rimbaud.

BÜYÜK VERİ VE ÇEŞİTLİ ENDÜSTRİLERDEKİ UYGULAMALARI

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Günümüz dijital dünyasında büyük veri müşteri davranışlarında büyük önem taşımaktadır. Büyük verinin ortaya çıkması farklı endüstrilerde çeşitli uygulamalarda yerini almıştır. Büyük veriler büyük miktarda etkin iş bilgisi sağlayabileceğinden, veriye dayalı endüstrilerin gelişimi küresel pazarda ilgi görmüştür. Büyük veri, her ölçekteki şirketin müşteri davranışları, pazar eğilimleri, risk yönetimi ve diğer alanlar hakkında fikir edinmesi için önemli bir araçtır. Büyük verinin geniş bir uygulama alanı vardır. Son zamanlarda büyük veri eğitim, sağlık, e-ticaret, bankacılık ve daha birçok alanda uygulanabilir olmaya başladı.

Anahtar kelimeler: Büyük Veri, Büyük Veri Analitiği, Büyük Veri Uygulaması

BIG DATA AND ITS APPLICATIONS IN VARIOUS INDUSTRIES

ABSTRACT

Big data has great importance in customer behavior in today's digital world. The emergence of big data has taken its place in various applications in different industries. Since big data can provide large amounts of effective business information, the development of data-driven industries has gained attention in the global market. Big data is an important tool for companies of all sizes to gain insight into customer behavior, market trends, risk management, and other areas. Big data has wide range of applications. In recent times, big data has started to be applicable in education, health, e-commerce, banking and many other areas.

Keywords: Big Data, Big Data Analytics, Big Data Application

FİRMALARIN YEŞİL PAZARLAMADAKİ ROLÜ

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Küresel ısınma bugün dünyanın karşı karşıya olduğu ciddi bir sorundur. Küresel ısınmaya karşı son zamanlarda tüketiciler geleneksel ürünler yerine, çevre dostu ürünleri tercih ediyor. Yeşil pazarlama çevre dostu olan, çevreyi koruyan ürün ve hizmetlerin üretimi anlamına gelir. Yeşil pazarlama, çevre koruma etkisi nedeniyle şirketler ve işletmeler tarafından değer verilen modern bir kavramdır. Yeşil pazarlama iş geliştirme, doğal ekosistemin iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artması gibi önemli sonuçlar yaratır. Araştırmanın amacı araştırmacılara ve yöneticilere yeşil pazarlama kavramını uygulama fırsatları sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Yeşil pazarlama, Sürdürülebilirlik, Yeşil Pazarlamanın Evrimi, Yeşil Strateji

THE ROLE OF COMPANIES IN GREEN MARKETING

ABSTRACT

Global warming is serious problem facing the world today. In recent times, consumers prefer environmentally friendly products instead of traditional products against global warming. Green marketing means the production of environmentally friendly products and services. Green marketing is a modern concept valued by companies and businesses due to its environmental protection effect. Green marketing creates important results such as business development, improvement of the natural ecosystem and increase in the quality of life. The purpose of the research is to provide opportunities for researchers and managers to apply green marketing concept.

Keywords: Green marketing, Sustainability, Evolution of Green Marketing, Green strategy

GIDA SEKTÖRÜNDE NEDEN BÜYÜK VERİ?

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Gıda endüstrisi dünyanın en vazgeçilmez ve en önemli sektörüdür. Büyük veri kullanımının ortaya çıkmasıyla birlikte gıda sektörü yeniden inşa ediliyor. Gıda endüstrisi veri analitiğini kullanabilmede, büyük bir potansiyele sahiptir. Birçok gıda şirketi envanterlerini tasarlamak, müşteri potansiyeli artırmak, giderleri azaltmak, kalite kontrolünü geliştirmek, israfı azaltmak ve kaynakları korumak için veri analitiğinden yararlanıyor. Bu çalışma gıda endüstrisindeki büyük veri uygulamalarını içermektedir.

Anahtar kelimeler: Gıda Endüstrisi, Büyük Veri, Veri Analitiği

WHY BIG DATA IN THE FOOD INDUSTRY?

ABSTRACT

The food industry is the most indispensable and important sector in the world. The food industry is being rebuilt with the emergence of the use of big data. The food industry has great potential in using data analytics. Many food companies use data analytics to design their inventory, increase customer potential, reduce expenses, improve quality control, reduce waste, and preserve resources. This study includes big data applications in the food industry.

Keywords: Food Industry, Big Data, Data Analytics

AKILLI ŞEHİRLER: YAPAY ZEKA ALGORİTMALARI

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF,

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Küresel nüfus arttıkça, kentleşme daha yaygın hale geldikçe, akıllı sistemler, dünya çapındaki şehirlerin ihtiyaçlarını sağlayabilmeleri için bilgi teknolojilerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Nesnelerin İnterneti (IoT), elektronik, sensörler, yazılım ve iletişim ağları kullanarak fiziksel nesneleri birbirine bağlayarak bu zorluğa çözümler üretilmeye başlamıştır. Akıllı şehir altyapılarını geliştirmek, kent sakinleri için sürdürülebilirliği, üretkenliği, güvenliği ve konforu sağlayabilmek için Yapay Zeka'yı (AI) mevcut IoT verilerinin analizinde kullanarak, şehirleri yeniden tasarlamak ve yönetmek yeni fırsatları ortaya çıkarıyor. Bu çalışmada, akıllı şehir uygulamalarında AI algoritmalarını kullanmanın önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Akıllı Şehir, İletişim Teknolojisi, Yapay Zeka Algoritmaları

SMART CITIES: ARTIFICIAL INTELLIGENCE ALGORITHMS

ABSTRACT

As the global population increases and urbanization becomes more widespread, smart systems have emerged as a result of information technologies to meet the needs of cities worldwide. The Internet of Things (IoT) has begun to provide solutions to this challenge by connecting physical objects using electronics, sensors, software and communication networks. Developing smart city infrastructures opens up new opportunities to redesign and manage cities by using Artificial Intelligence (AI) to analyze existing IoT data to ensure sustainability, productivity, safety, and comfort for city residents. This study emphasizes the importance of using AI algorithms in smart city applications.

Keywords: Smart City, Communication Technology, Artificial Intelligence Algorithms

LOJİSTİK VE YAPAY ZEKA

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Son yıllarda, yapay zeka lojistik sektöründe yerini alarak daha popüler hale geldi. Yapay zeka süreçleri otomatikleştirmek, kargo teslim etmek, rotaları optimize etmek, envanteri yönetmek ve müşteri hizmetlerini iyileştirmek için kullanılmaya başlandı. Yapay zeka ayrıca üretim sürecindeki sorunları tahmin edebilen, üretim verimliliğini artıran, ürün kalitesini iyileştiren hatalı ürünlerin sayısını azaltan ve karı artıran önemli bir faktördür. Yapay zeka, üretimin başlangıç noktasından son kullanıcıya kadar tedarik zincirinin farklı seviyelerinde işleri yönetmeyi ve gerçekleştirmeyi sağlar. Yapay zekanın lojistikte kullanılması iş gücü açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Anahtar kelimeler: Yapay Zeka, İş Gücü, Üretkenlik

LOGISTICS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE

ABSTRACT

In recent years, artificial intelligence has become more popular in the logistics sector. Artificial intelligence has begun to be used to automate processes, deliver cargo, optimize routes, manage inventory, and improve customer service. Artificial intelligence is also an important factor that can predict problems in the production process, increase production efficiency, improve product quality, reduce the number of defective products, and increase profits. Artificial intelligence allows managing and performing tasks at different levels of the supply chain, from the starting point of production to the end user. The use of AI in logistics can have both positive and negative consequences for the workforce.

Keywords: Artificial Intelligence, Workforce, Productivity

ENDÜSTRİ 4.0: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

"Endüstri 4.0" terimi, endüstrideki ilgili teknolojilerin geliştirilmesini artırmak amacıyla araştırmacılar arasında yaygın olarak kayıtlara geçmiştir. Bu çalışmanın amacı Endüstri 4.0 alanında yayınlanan bilimsel literatürü analiz etmektir. Endüstri 4.0'daki literatür araştırması için Web of Science veri tabanı ve veri görselleştirmesi için VOSviewer kullanıldı. Arama sonuçlarına göre toplam 1494 makale çalışmaya dahil edildi. Endüstri 4.0'daki literatürde en fazla çalışma 2022'de yapılmıştır. Endüstri 4.0'daki araştırmalarda endüstri mühendisliği alanındaki makale çalışmaları alındı. Endüstri 4.0 anahtar kelimeleri en çok kullanılan anahtar kelimelerdi. Endüstri 4.0 ile ilgili araştırmaların çoğu Çin'de yürütülmüştür. Bu çalışma, Endüstri 4.0'daki bilimsel literatürün evrimini sunar ve Endüstri mühendisliği'ndeki araştırma ilgi alanlarını ve gelecekteki araştırmalar için potansiyel yönleri belirler.

Anahtar kelimeler: Endüstri 4.0, Endüstri 4.0 bileşenleri, VOSviewer

INDUSTRY 4.0: BIBLIOMETRIC ANALYSIS

ABSTRACT

The term "Industry 4.0" has been widely recorded among researchers to enhance the development of relevant technologies in industry. The purpose of this study is to analyze the scientific literature published in the field of Industry 4.0. Web of Science database was used for literature research in Industry 4.0 and VOSviewer was used for data visualization. According to the search results, a total of 1494 articles were included in the study. The most studies in the literature on Industry 4.0 were conducted in 2022. In research on Industry 4.0, articles in the field of industrial engineering were included. Industry 4.0 keywords were the most used keywords. Most of the research on Industry 4.0 is conducted in China. This study presents the evolution of scientific literature in Industry 4.0 and identifies research interests in Industrial engineering and potential directions for future research.

Keywords: Industry 4.0, Industry 4.0 components, VOSviewer

ENDÜSTRİ 5.0: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Prof. Dr. Nevin AYDIN

Artvin Çoruh üniversitesi/İİBF

nevin.aydin@gmail.com – ORCID: 0000-0003-1949-2765

ÖZET

Sanayi devrimi, kişiselleştirilmiş ürünleri kullanarak müşteri memnuniyetini artırma çabası içindedir. Modern işletmelerde, fabrika için rekabet avantajları ve ekonomik büyüme elde etmek için "endüstri 5.0" gereklidir. Bu teknolojinin içinde büyük veri analitiği, nesnelerin interneti, işbirlikçi robotlar, Blockchain, dijital ikizler ve gelecekteki 6G sistemleri yer almaktadır. Bu çalışma, 2001-2024 yılları arasında endüstri mühendisliği dergilerinde yayınlanan 183 belgede "Endüstri 5.0" teriminin geçtiğini ortaya çıkardı. Web of Science (WOS) veri tabanında bulunan 183 makale ele alınmış ve VOS Viewer ve R Studio kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, yıllar içinde "endüstri 5.0" kelimesinin geçtiği makale sayısında artış görülmüştür. En çok yayın, 2024 yılında yapılmıştır. Araştırmada en çok çalışmanın yer aldığı dergi, en çok makale yayınlayan yazarlar, önde gelen ülke ve kuruluşlar, en çok atıf alan ülkeler ve konuyla ilgili en sık geçen kelimeler belirlendi. Bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara endüstrilerin dijital dönüşümünden önemli bilgiler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Endüstri 5.0, Yapay Zeka, Akıllı Üretim

INDUSTRY 5.0: BIBLIOMETRIC ANALYSIS

ABSTRACT

The industrial revolution is trying to increase customer satisfaction by using personalized products. In modern businesses, "Industry 5.0" is necessary to achieve competitive advantages and economic growth for the factory. This technology includes big data analytics, the internet of things, collaborative robots, blockchain, digital twins and future 6G systems. This study found that between 2001 and 2024, the term "Industry 5.0" was mentioned in 183 documents published in industrial engineering journals. 183 articles in the Web of Science (WOS) database were analyzed using VOS Viewer and R Studio. According to the results of the study, an increase was observed in the number of articles where the word "Industry 5.0" was mentioned over the years. The most publications were made in 2024. The study identified the journal with the highest number of studies, the authors with the most published articles, the leading countries and organizations, the countries with the highest citation counts, and the most frequently occurring words in the subject matter. It provides important information about the digital transformation of the industries to researchers who will work on this subject.

Keywords: Industry 5.0, Artificial Intelligence, Smart Manufacturing

BİBLİOMETRİK EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN E-COMMERCE AND ECONOMIC GROWTH: A STUDY ON SCOPUS SCOPUS DATABASE⁷²

Çağatay Murat YILDIZ

Selçuk University- Graduate Student

214271002003@ogr.selcuk.edu.tr- 0009-0000-6869-692X

Doç. Dr. Alper GEDİK

Selçuk University- Faculty Member

alpergedik@selcuk.edu.tr- 0000-0002-9085-5605

ABSTRACT

This study examines the relationship between e-commerce and economic growth through bibliometric analysis. Based on data obtained from the Scopus database, the study aims to understand the interaction and development processes of these two concepts in academic literature. The primary objective of the study is to reveal the impacts of e-commerce on economic growth and to identify trends in academic research conducted in this field. The bibliometric analysis has been conducted using metrics such as keywords, authors, journals, countries, and citation counts.

The study explores how e-commerce has grown over time, the areas where it has attracted greater academic interest, and the topics that studies examining the relationship between economic growth and e-commerce have focused on. The findings indicate that e-commerce has a significant impact on economic growth, with this relationship becoming stronger, particularly due to the increasing importance of digital transformation and global trade. Furthermore, it has been observed that research in this field is predominantly concentrated in developed countries, while there is also a growing interest in developing countries.

In conclusion, this study aims to shed light on future research to better understand the relationship between e-commerce and economic growth. Bibliometric methods provide a comprehensive analysis for literature reviews conducted on this subject.

Keywords: E-commerce, Economic Growth, Bibliometric Analysis

⁷² This is a work belonging to my Master's Thesis at Selçuk University.

SOSYAL BİLİMLERDE KARAR VERME TEKNİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLERLE ENTEGRASYONU

Dr. Öğr. Üyesi Bülent ORDU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bolu
bulentordu@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3103-9325

Doç. Dr. Hakan Tahiri MUTLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bolu
tahirimutlu@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8964-2696

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Nur ALSAK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Bölümü, Bolu
mna.alsak@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-8246-8447

ÖZET

Karar verme, sosyal bilimlerde bireylerin, grupların ve organizasyonların davranışlarını anlamak ve yönlendirmek için merkezi bir öneme sahiptir. Bu süreç, genellikle belirsizlik, çoklu kriter ve karmaşık dinamiklerin etkisi altında gerçekleşir. Sosyal bilimlerde kullanılan karar verme teknikleri, analitik hiyerarşi süreci (AHP), çok kriterli karar verme (MCDM), oyun teorisi ve simülasyon gibi yöntemleri içerir. Bu tekniklerin, disiplinlerarası bir yaklaşımla farklı bilim alanlarına entegrasyonu, hem teorik hem de uygulamalı çalışmalarda önemli avantajlar sunmaktadır.

Bu bildiride, sosyal bilimlerdeki karar verme tekniklerinin ekonomi, psikoloji, sosyoloji, mühendislik ve tıp gibi farklı disiplinlere entegrasyonu ele alınmaktadır. Öncelikle, sosyal bilimlerde kullanılan temel karar verme teknikleri tanıtılmış ve bu tekniklerin diğer disiplinlerdeki potansiyel kullanım alanları tartışılmıştır. Örneğin, mühendislik alanında optimizasyon süreçlerine sosyal dinamiklerin eklenmesi, tıp alanında hasta odaklı tedavi stratejilerinin geliştirilmesi veya ekonomi politikalarının sosyal etkilerinin modellenmesi gibi entegrasyonlar incelenmiştir.

Bu entegrasyon süreçlerinde karşılaşılan zorluklar da analiz edilmiştir. Farklı disiplinlerin metodolojik ve epistemolojik yaklaşımlarındaki farklılıklar, tekniklerin uygulanabilirliğini sınırlandırmaktadır. Bunun yanı sıra, veri eksikliği, disiplinlerarası ekip çalışmasının zorlukları ve metodolojik çerçevelerin uyumlaştırılması gibi sorunlar öne çıkmaktadır. Bu zorluklara rağmen, disiplinlerarası entegrasyonun, sosyal bilimlerde daha kapsayıcı ve etkili karar verme modellerinin geliştirilmesine katkıda bulunduğu savunulmaktadır.

Sonuç olarak, sosyal bilimlerde kullanılan karar verme tekniklerinin farklı disiplinlerle entegrasyonu, hem teorik derinlik hem de pratik fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda, disiplinler arası araştırma ve iş birliğini teşvik etmek, bilimsel yeniliklerin önünü açacaktır. Bu çalışma, bu süreçlere rehberlik edecek bir çerçeve sunmayı ve gelecekteki araştırmalara katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Kara Verme, Oyun Teorisi, Simülasyon

INTEGRATION OF DECISION-MAKING TECHNIQUES IN SOCIAL SCIENCES WITH DIFFERENT DISCIPLINES

ABSTRACT

Decision-making holds a central role in understanding and guiding the behaviors of individuals, groups, and organizations within the social sciences. This process often occurs under conditions of uncertainty, multiple criteria, and complex dynamics. Decision-making techniques employed in social sciences include methods such as the Analytical Hierarchy Process (AHP), Multi-Criteria Decision Making (MCDM), game theory, and simulation. Integrating these techniques with various scientific disciplines through an interdisciplinary approach offers significant advantages in both theoretical and practical contexts.

This paper examines the integration of decision-making techniques in social sciences with disciplines such as economics, psychology, sociology, engineering, and medicine. Initially, fundamental decision-making techniques used in social sciences are introduced, and their potential application areas in other disciplines are discussed. For instance, integration examples include incorporating social dynamics into optimization processes in engineering, developing patient-centered treatment strategies in medicine, and modeling the social impacts of economic policies.

Challenges encountered during these integration processes are also analyzed. Differences in methodological and epistemological approaches across disciplines can limit the applicability of techniques. Additionally, issues such as data scarcity, difficulties in interdisciplinary collaboration, and harmonizing methodological frameworks are highlighted. Despite these challenges, it is argued that interdisciplinary integration contributes to developing more inclusive and effective decision-making models within the social sciences.

In conclusion, integrating decision-making techniques in social sciences with various disciplines provides both theoretical depth and practical benefits. Encouraging interdisciplinary research and collaboration will pave the way for scientific innovations. This study aims to offer a framework to guide these processes and contribute to future research.

Keywords: Multi-Criteria Decision Making, Game Theory, Simulation

TAHMİN MODELLERİNİN ETKİNLİK İNCELEMESİ

Doç. Dr. Hakan Tahiri MUTLU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bolu

tahirimutlu@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8964-2696

Dr. Öğr. Üyesi Bülent ORDU

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bolu

bulentordu@ibu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-3103-9325

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Nur ALSAK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Bölümü, Bolu

mna.alsak@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-8246-8447

ÖZET

Günümüzde veri odaklı karar verme süreçlerinde tahmin modelleri, hem akademik araştırmalarda hem de sektörel uygulamalarda kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, farklı tahmin modellerinin etkinliklerini çeşitli performans metrikleri ışığında incelemeyi amaçlamaktadır. Model performanslarının karşılaştırılması, özellikle zaman serisi analizi, sınıflandırma ve regresyon gibi farklı problem türlerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, klasik istatistiksel yöntemlerden (örneğin, ARIMA, doğrusal regresyon) modern makine öğrenmesi tabanlı yaklaşımlara (örneğin, Random Forest, XGBoost, Derin Sinir Ağları) kadar geniş bir model yelpazesi değerlendirilmiştir. Performans analizi, doğruluk (accuracy), hata oranları (MAE, RMSE) ve model karmaşıklığı gibi temel kriterler çerçevesinde yapılmıştır. Ek olarak, modellerin genelleme yetenekleri, aşırı öğrenme (overfitting) riski ve hesaplama süreleri gibi pratik unsurlar da dikkate alınmıştır. Sonuçlar, her bir modelin belirli bir problem türüne özgü avantaj ve dezavantajlarını ortaya koymuştur. Örneğin, ARIMA modeli, düşük veri karmaşıklığına sahip zaman serilerinde güçlü bir performans sergilerken, derin öğrenme modelleri büyük ve karmaşık veri kümelerinde üstünlük sağlamıştır. Bununla birlikte, makine öğrenimi tabanlı modellerin eğitimi için gereken hesaplama maliyetlerinin yüksekliği, pratik uygulamalar açısından önemli bir sınırlama olarak kaydedilmiştir. Bu çalışma, farklı tahmin modellerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak, araştırmacıların ve uygulayıcıların problem türüne uygun model seçimi yapabilmelerine rehberlik etmektedir. Gelecekteki çalışmalar, hibrit model yaklaşımlarını ve büyük veri setleri üzerindeki performanslarını daha ayrıntılı bir şekilde ele alabilir.

Anahtar Kelimeler: Tahmin Modelleri, Performans Analizi, Makine Öğrenimi, Zaman Serisi, Model Karşılaştırması.

ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS OF PREDICTION MODELS

ABSTRACT

In today's data-driven decision-making processes, prediction models play a critical role in both academic research and industrial applications. This study aims to evaluate the effectiveness of various prediction models using different performance metrics. The performance comparison focuses on distinct problem types, such as time series analysis, classification, and regression. The research encompasses a wide range of models, from traditional statistical methods (e.g., ARIMA, linear regression) to modern machine learning-based approaches (e.g., Random Forest, XGBoost, Deep Neural Networks). The performance analysis is conducted based on fundamental criteria such as accuracy, error rates (MAE, RMSE), and model complexity. Additionally, practical aspects such as generalization capabilities, overfitting risks, and computational costs are also considered. The findings reveal the strengths and weaknesses of each model type for specific problem categories. For instance, while the ARIMA model demonstrates robust performance in time series with low data complexity, deep learning models excel with large and complex datasets. However, the high computational costs associated with training machine learning-based models are noted as a significant limitation in practical applications. This study highlights the advantages and disadvantages of different prediction models, providing guidance for researchers and practitioners in selecting the appropriate model for their specific problem types. Future studies could further explore hybrid model approaches and their performance on large datasets.

Keywords: Prediction Models, Performance Analysis, Machine Learning, Time Series, Model Comparison.

2023 YILI İŞ KAZALARI VERİLERİNİN GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK SÜRELERİNE GÖRE ANALİZİ

Öğr. Gör. Hatice ÖZDEMİR

Kayseri Üniversitesi, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Talas, Kayseri.

haticeozdemir@kayseri.edu.tr, 05065954481

ORCID NO: 0000-0003-4449-2433

ÖZET

İş kazaları, kaza geçiren çalışandan topluma, işletmelerden ülke ekonomisine kadar geniş bir yelpazede çeşitli olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu olumsuz sonuçların azaltılması, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin etkin bir şekilde planlanması, uygulanması ve farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılmasıyla mümkün olacaktır. Bu çalışma ile ölümlü olmayan iş kazalarında sürekli iş göremezlik sürelerine cinsiyet bağlamında odaklanılmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından 2023 yılı için yayımlanan iş kazası verileri esas alınmış ve veriler geçici iş göremezlik sürelerine göre analiz edilmiştir. 2023 yılında Türkiye’de 681.401 sigortalı iş kazası geçirmiş olup kazaların %48,07’si geçici iş göremezlikle sonuçlanmıştır. İş göremezlik süreleri; kaza günü çalışır, kaza günü iş göremez, iki, üç, dört ve beş ve üzeri gün iş göremez şeklinde sınıflanmıştır. Tüm faaliyet kolları dikkate alındığında; yaşanan iş kazaları; erkeklerde %55,33 ve kadınlarda %66,85 ile “kaza günü çalışır” şeklinde sonuçlanmıştır. İkinci sırada ise 5 gün ve üzeri istirahat raporlu kazalar gelmektedir. Erkek çalışanlar için toplam iş göremezlik süresinin en yüksek olduğu işkolu %8,61 ile “bina inşaatı” iken kadın çalışanlar için %12,18 ile “insan sağlığı hizmetleri” olmuştur. 5 gün ve üzeri istirahat raporlu kazalarda; ortalama rapor gün sayısı 27,1 gün olurken, ortalama yaş; erkek çalışanlarda 23 yaş, kadın çalışanlarda 22 yaş, rapor gün sayısının en yüksek olduğu ay erkek ve kadın çalışanlar için Nisan ayı, rapor gün sayısının yüksek olmasına neden olan yaralanmanın erkek ve kadın çalışanlar için yeri parmaklar, el, kol ve omuz olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: İş kazaları, Geçici iş göremezlik, İş sağlığı ve güvenliği, SGK verileri

ANALYSIS OF 2023 OCCUPATIONAL ACCIDENT DATA BY TEMPORARY INCAPACITY DAYS

ABSTRACT

The consequences of occupational accidents are wide-ranging, affecting employees, businesses, and the national economy. The effective planning and implementation of occupational safety and health measures in workplaces, as well as the dissemination of awareness-raising activities, are crucial in mitigating these negative consequences. This study focuses on the duration of permanent incapacity for work in non-fatal occupational accidents in the context of gender. The data on occupational accidents published by the Social Security Institution (SSI) for 2023 were analysed according to the duration of temporary incapacity for work. In 2023, 681,401 insured persons had occupational accidents in Turkey, and 48.07 per cent of these accidents resulted in

temporary incapacity for work. The categorisation of incapacity for work is delineated as follows: working on the day of the accident, incapacity for work on the day of the accident, incapacity for work for two, three, four and five or more days. When considering all lines of activity, the prevalence of occupational accidents resulting in 'working on the day of the accident' was 55.33% for men and 66.85% for women. The second most prevalent category was accidents resulting in 5 or more days of incapacity, with the 'building construction' sector reporting the highest rate of total incapacity among male employees (8.61%) and the 'human health services' sector among female employees (12.18%). For accidents resulting in five or more days of sick leave, the mean number of days of sick leave was 27.1 days, the mean age was 23 years for male employees and 22 years for female employees, and the month with the highest number of days of sick leave was the same for both male and female employees.

Keywords: Work accidents, Temporary incapacity for work, Occupational health and safety, SSI data

BİST SPOR ENDEKSİ, DÖVİZ KURLARI VE ALTIN FİYATLARI ARASINDAKİ UZUN VE KISA DÖNEM İLİŞKİLERİNİN EKONOMETRİK ANALİZİ

Dr. Osman Nuri AKARSU

osmannuriakarsu@gmail.com - 0000-0002-5393-956X

ÖZET

Çalışma, BİST Spor Endeksi ile döviz kurları (Euro ve Amerikan Doları) ve altın fiyatları arasındaki ilişkilerin uzun ve kısa dönem dinamiklerini incelemektedir. Araştırma kapsamında 01/01/2020 ile 12/12/2024 tarihleri arasındaki günlük kapanış fiyatları kullanılmış, değişkenler arasında durağanlık testleri, eşbütünleşme analizi, Granger nedensellik testi ve etki-tepki fonksiyonları değerlendirilmiştir. Çalışmada, logaritmik dönüşüm uygulanarak serilerin birinci farkları alınmış ve analizlerin geçerliliği sağlanmıştır. Sonuçlar, değişkenlerin uzun dönemde eşbütünleşik bir ilişki sergilediğini ancak kısa dönemde doğrudan bir nedensellik ilişkisinin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Vektör Hata Düzeltme Modeli (VECM), BİST Spor Endeksi'nin uzun vadede dengeye en hızlı dönüş yapan değişken olduğunu, döviz kurları ve altının ise bu süreçte sınırlı bir etki sunduğunu göstermiştir. Etki-tepki analizi, Euro şoklarının BİST Spor Endeksi üzerinde pozitif ve kalıcı etkiler yarattığını, Dolar ve altın şoklarının ise sınırlı ve kısa süreli etkiler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, BİST Spor Endeksi'nin uzun vadeli yatırım stratejilerinde döviz ve altın piyasalarındaki değişimlerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Gelecek çalışmalarda, diğer makroekonomik değişkenlerin ve uluslararası piyasa dinamiklerinin modele eklenmesi önerilmektedir. Bu çalışma, spor sektörüne yönelik finansal analizlere katkı sağlarken, yatırımcılar ve politika yapıcılar için stratejik bilgi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, BİST SPOR Endeksi, Koentegrasyon Testi.

ABSTRACT

The study examines the long and short-term dynamics of the relationship between the BIST Sports Index and exchange rates (Euro and US Dollar) and gold prices. Within the scope of the research, daily closing prices between 01/01/2020 and 12/12/2024 were used, stationarity tests, cointegration analysis, Granger causality test and impulse-response functions were evaluated between the variables. In the study, first differences of the series were taken by applying logarithmic transformation and the validity of the analyses was ensured. The results reveal that the variables exhibit a cointegrated relationship in the long run, but there is no direct causality relationship in the short run. The Vector Error Correction Model (VECM) shows that the BIST Sports Index is the variable that makes the fastest return to equilibrium in the long run, while exchange rates and gold have a limited effect in this process. Impulse-response analysis reveals that Euro shocks have positive and permanent effects on the BIST Sports Index, while Dollar and gold shocks have limited and short-term effects. These findings emphasise that changes in foreign exchange and gold markets should be taken into account in the long-term investment

strategies of the BIST Sports Index. In future studies, it is suggested that other macroeconomic variables and international market dynamics should be added to the model. This study contributes to the financial analyses of the sports sector and provides strategic information for investors and policy makers.

Keywords: Exchange Rate, BIST SPOR Index, Co-integration Test.

BİST SPOR ENDEKSİNİN MAKİNE ÖĞRENİMİ VE SİNİR AĞLARIYLA KAPANIŞ FİYATLARININ ÖNGÖRÜLMESİ

Dr. Osman Nuri AKARSU

osmannuriakarsu@gmail.com - 0000-0002-5393-956X

ÖZET

Finansal piyasalar, ekonomik büyüme ve kalkınmaya katkı sağlayarak yatırımcılara bilinçli karar verme süreçlerinde rehberlik eden kritik bir role sahiptir. Bu çalışmada, Borsa İstanbul Spor Endeksi (BİST SPOR) endeksinin hisse senedi kapanış fiyatlarının tahmini için makine öğrenimi algoritmalarının performansı karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın temel amacı, teknik indikatörlerin makine öğrenimi algoritmalarıyla entegrasyonu yoluyla tahmin doğruluğunu artırmak ve yatırımcılara güvenilir bir rehber sunmaktır. Veri seti, 02 Ocak 2020 - 13 Aralık 2024 tarihleri arasındaki günlük kapanış fiyatları dahil 15 teknik göstergeyi içermektedir. Araştırmada ekstra ağaçlar (ET), rastgele orman (RF), karar ağaçları (DT), gradyan artırılmalı makine (GBM), CatBoost, XGBoost, uzun kısa-süreli bellek (LSTM) ve geçitli tekrarlayan birim (GRU) algoritmaları kullanılmış, performans değerlendirmeleri R^2 , RMSE ve MAE metrikleri ile gerçekleştirilmiştir. Bulgular, GBM modelinin $R^2 = 0.9950$, RMSE = 1.6552 ve MAE = 0.7657 değerleriyle en başarılı tahmin performansını gösterdiğini ortaya koymuştur. ET ve RF modelleri de güçlü performans sergilerken, LSTM ve GRU gibi sinir ağı tabanlı modeller dalgalı dönemlerde daha büyük hata oranları göstermiştir. Sonuç olarak, GBM modeli, zaman serisi tahminlerinde güvenilir ve güçlü bir performans sergilemiş, teknik indikatörlerin makine öğrenimi ile entegrasyonunun tahmin doğruluğunu önemli ölçüde artırabileceğini göstermiştir. Bu bulgular, yatırımcılar ve finansal analistler için değerli bilgiler sunarak piyasa analizlerinde etkili bir rehber niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finans, Makine öğrenimi, Zaman serisi analizi

ABSTRACT

Financial markets have a critical role in guiding investors in making informed decisions by contributing to economic growth and development. In this study, the performance of machine learning algorithms for predicting the closing stock prices of the Borsa Istanbul Sports Index (BIST SPOR) is comparatively analysed. The main objective of the study is to improve forecasting accuracy and provide investors with a reliable guide through the integration of technical indicators with machine learning algorithms. The data set includes 15 technical indicators including daily closing prices between 02 January 2020 and 13 December 2024. Extra trees (ET), random forest (RF), decision trees (DT), gradient boosting machine (GBM), CatBoost, XGBoost, long short-term memory (LSTM) and gated recurrent unit (GRU) algorithms were used in the research, and performance evaluations were performed with R^2 , RMSE and MAE metrics. The results revealed that the GBM model showed the best prediction performance with $R^2 = 0.9950$, RMSE = 1.6552 and MAE = 0.7657. The ET and RF models

also showed strong performance, while neural network-based models such as LSTM and GRU showed larger error rates during fluctuating periods. In conclusion, the GBM model exhibited a reliable and robust performance in time series forecasting, demonstrating that the integration of technical indicators with machine learning can significantly improve forecasting accuracy. These findings provide valuable information for investors and financial analysts and serve as an effective guide in market analyses.

Keywords: Finance, Machine learning, Time series analysis

DİJİTAL DÜNYA, DİJİTAL ETİK

Dr. Öğr. Üyesi Hatice UZUN

Karabük Üniversitesi,

haticeuzun@karabuk.edu.tr - 0000-0002-1517-0091

ÖZET

Bugünün iş dünyası geleneksel iş yapma yöntemlerinden büyük ölçüde uzaklaşmıştır. Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte ortaya çıkan dijital ortam iş yaşamının bu yeni platformlara taşınmasına neden olmuştur. Etik açıdan bakıldığında, bu yeni ortamdaki kuralların temel prensiplerde önceki ortamlardan büyük farklılıklar göstermeyeceği açıktır. Ancak dijital dünyanın yeterince denetlenemeyen alanlarının uygulama açısından birçok farklılıklar doğuracağı yadsınamaz. Dijital dünya olarak isimlendirilen bu yeni düzlemde doğru ve yanlış kavramlarının yanı sıra bu değerlerin mahiyeti de tartışılmalıdır. Neyin doğru ya da yanlış olduğu konusu tam olarak ahlakın, doğru ve yanlışın mahiyetinin ne olduğu ise etğin yani ahlak felsefesinin ilgi alanına girmektedir. Dijital ortamda daha önce karşılaşılmayan durumların varlığı bu konu üzerinde inceleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. İncelenen alan yazında bu alanın sınırlarının net bir şekilde belirlenmesinde çeşitli zorluklar bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmada dijital etik tanımlanmaya, sınırları, kapsamı ortaya koyulmaya ve dijital etik sorunlar tartışılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Etik, Dijital Etik.

ABSTRACT

Today's business world has significantly moved away from traditional ways of doing business. The rapid development of technology has led to the transition of business operations into digital platforms. From an ethical perspective, it is clear that the fundamental principles of rules in this new environment will not differ greatly from those in previous contexts. However, it is undeniable that the inadequately regulated areas of the digital world will bring numerous differences in terms of practice. In this new domain, referred to as the digital world, the concepts of right and wrong, as well as the nature of these values, must be discussed. What is deemed right or wrong falls within the realm of morality, while the nature of right and wrong is the concern of ethics, specifically moral philosophy. The existence of unprecedented situations in the digital environment necessitates further investigation into this matter. The reviewed literature indicates that there are various challenges in defining the boundaries of this field clearly. This study aims to define digital ethics, outline its boundaries and scope, and discuss digital ethical issues.

Keywords: Digitalization, Ethics, Digital Ethics.

HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNDA KADIN TEMSİLİ

Şura DURMUŞ

İstanbul Teknik Üniversitesi,

durmussu20@itu.edu.tr - 0009-0000-8628-622X

Dr. Çiçek ERSOY KEKEVİ

İstanbul Teknik Üniversitesi,

cicek.ersoy@itu.edu.tr - 0000-0002-4724-8252

ÖZET

Yönetim kurullarında cinsiyet dengesinin olmaması ve kadınların üst düzey temsil seviyelerine erişimde cam tavanlarla karşılaşmaya devam etmesi sadece şirketler üzerinde değil aynı zamanda ekonomi ve toplumun geneli üzerinde de etkiye sahiptir. Ülkemiz, 2024 yılında Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan Küresel Cinsiyet Eşitsizliği İndeksinde 146 ülke arasında 127. sırada yer almıştır. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yönetim kurulu üyelerinin en az %25'inin kadın olması hedefiyle politika oluşturulması öngörülmüştür ve bu düzenleme zorunlu kota olmayıp tavsiye edici niteliktedir. Gönüllülük esasının bir yansıması olarak, düzenleme üzerinden 10 yılı aşkın süre geçmiş olmasına rağmen oldukça yavaş ilerleme kaydedilmektedir. Cinsiyet dengesinin finansal performans, kurumsal yönetim, etik ve sürdürülebilirlik gibi konularda uyum noktasında olumlu etkisi olduğu yönündeki araştırmalara karşın Türkiye yönetim kurulunda kadın temsiliinde %18'lik bir oranla Türkiye Avrupa bölgesinde en alt sıradadır. Borsa İstanbul'da 2023 yılında işlem gören 517 şirketten 179'unun yönetim kurulunda hiç kadın üye bulunmaması ve yönetim kurulunun tamamının erkeklerden oluştuğu şirket sayısının da yükselmiş olması dikkat çekicidir. Öte yandan Avrupa Birliği'nde ise yönetim kurulunda kadın temsiliinde oran yaklaşık %34 seviyesindedir ve cinsiyet dengesinin iyileştirilmesi hedefi yasal düzenlemelerle de desteklenmektedir. Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen 2022/2381 sayılı Direktif ile payları borsada işlem gören şirketlerin yönetim kurullarında kadın ve erkeklere eşit fırsatlar sunulması için düzenlemeler öngörülmekte ve bu doğrultuda kota uygulaması üye devletler için zorunlu hale getirilmektedir. Ülkemizde de yönetim kurulunda cinsiyet dengesinin sağlanabilmesi ve kadın temsiliinin artırılabilmesi için sivil toplum ve iş dünyası arasındaki iş birliklerine ilaveten cinsiyet kotası gibi bağlayıcı yasal düzenlemeler getirilmesi de değerlendirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim kurulu, kadın temsili, kurumsal yönetim, cinsiyet dengesi, kota.

ETKİLEME TAKTİKLERİ, BİLGİ PAYLAŞIMI VE GÖREV PERFORMANSI İLİŞKİSİ: EĞİTİM SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA⁷³

Yüksek Lisans Öğrencisi Çağla ÇILGIN¹, Doç. Dr. Serhat ERAT²

¹ Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Strateji Bilimi Bölümü,
Gebze/Kocaeli/Türkiye, caglactn@hotmail.com, ORCID Code: 0009-0009-4734-
1033

² Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Strateji Bilimi Bölümü,
Gebze/Kocaeli/Türkiye, erat@gtu.edu.tr, ORCID Code: 0000-0003-0227-8914

ÖZET

Etkileme, bir liderin başkalarını etkilemek için çeşitli taktikler kullanarak liderliğini sergilediği birincil bir sosyal mekanizmadır. Günümüzde kurumlar açısından en değerli kaynaklar hiç şüphesiz insan kaynaklarıdır. Organizasyonları yöneten yöneticiler ve liderler birer insan kaynağıdır ve onların iş deneyimleri, tecrübeleri, kişisel özellikleri ve karakterleri kendi liderlik ve yöneticilik özelliklerine etki etmekte, dolayısıyla astlarıyla ve üstleriyle olan ilişkileri ve etkileşimi kurumlarının ve kendilerinin başarılarını ve performansını direkt olarak etkilemektedir. Literatürde etkileme taktikleri, bilgi paylaşımı ve görev performansı arasındaki ilişkiyi eğitim sektörü açısından değerlendiren çalışmalar kısıtlıdır. Bu açıdan etkileme taktiklerinin bilgi paylaşımı ve görev performansı üzerindeki etkisini araştırmak ileriki çalışmalar için yol gösterici olacaktır. Bu çalışmanın amacı etkileme taktiklerinin bilgi paylaşımı ve görev performansı üzerindeki etkilerini inceleyerek bilgi paylaşımı ve görev performansı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu kapsamda İstanbul ilinde görev yapan 349 öğretmen üzerinden veri toplanmıştır. Analizler sonucunda etkileme taktikleri ile bilgi paylaşımı ve etkileme taktikleri ile görev performansı arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkileme taktikleri, bilgi paylaşımı, görev performansı

THE RELATIONSHIP BETWEEN INFLUENCE TACTICS, KNOWLEDGE SHARING AND TASK PERFORMANCE: A STUDY IN THE EDUCATION SECTOR

Abstract

Influence is a primary social mechanism by which a leader demonstrates leadership by using a variety of tactics to influence others. Today, the most valuable resources for institutions are undoubtedly human resources. Managers and leaders who manage organizations are human

⁷³ Bu bildiri 2023-A-101-01 nolu GTÜ BAP Projesi kapsamında desteklenmiştir.

resources, and their work experiences, expertise, personal characteristics and characters affect their own leadership and management characteristics, and therefore their relationships and interactions with their subordinates and superiors directly affect the success and performance of their institutions and themselves. There are limited studies in the literature that evaluate the relationship between influence tactics, information sharing and task performance in terms of the education sector. In this respect, investigating the effects of influence tactics on information sharing and task performance will guide future studies. The aim of this study is to examine the effects of influence tactics on information sharing and task performance and to reveal the relationship between information sharing and task performance. In this context, data was collected from 349 teachers working in Istanbul. As a result of the analyses, it was determined that there was a positive relationship between influence tactics and information sharing, and between influence tactics and task performance.

Keywords: Influence Tactics, knowledge sharing, task performance

İNSAN KAYNAKLARI PERSPEKTİFİNDEN SOSYAL GÜVENLİK UYGULAMALARI

Rabia Rumeysa KARADAĞ

KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

rumeysakrdg96@gmail.com - 0009-0000-0497-4898

Rümeysa KIZILKAYA

KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

rumeysa@pekermansigorta.com.tr - 0009-0005-4982-0581

ÖZET

Sosyal güvenlik ve insan kaynakları yönetimi (İKY), iş gücü yönetiminde birbiriyle yakından ilişkili iki kritik disiplindir. Sosyal güvenlik, çalışanların sağlık, emeklilik, iş kazası ve meslek hastalığı gibi risklere karşı korunmasını sağlar. İKY ise çalışanların seçimi, eğitimi, geliştirilmesi ve motivasyonu gibi süreçleri yönetir. İKY departmanları, sosyal güvenlik yasalarına uyum sağlayarak sigorta primlerinin düzenli ödenmesini ve iş kazası gibi yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesini organize eder. Bu durum, işletmelerin bütçe planlamasını doğrudan etkiler. Ayrıca, esnek çalışma modelleri, uzaktan çalışma ve dijitalleşme süreçleri sosyal güvenlik uygulamalarını İKY'nin odağına yerleştirmiştir. Çalışanların sosyal güvenlik haklarına duyduğu güven, iş motivasyonu ve bağlılık üzerinde olumlu bir etki yaratır.

Sosyal güvenlik ve İKY'nin stratejik uyumu, çalışan refahını artırırken işletmelerin sürdürülebilirliğini destekler. Sosyal güvenlik ve insan kaynakları yönetimi arasındaki ilişki, çalışanların korunması, motivasyonu ve işletmelerin sürdürülebilirliği açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, insan kaynakları perspektifinden ele alınan sosyal güvenlik uygulamaları, çalışan refahını artırmanın yanı sıra işletmelerin verimliliğini ve uzun vadeli başarısını destekleyen stratejik bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, bu ilişkinin önemi ve İKY uygulamaları üzerinden sosyal güvenlik sisteminin işletmelere katkıları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : İnsan Kaynakları Stratejileri, Sosyal Güvenlik Yönetimi, Çalışan Refahı.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDE TÜKETİCİ DAVRANIŞLARININ AYAK İZLERİ

Öğr.Gör.Dr. Nihal Gökçe

Hitit Üniversitesi

nihalgokce@hitit.edu.tr

ORCID: 0000-0003-0030-658X

ÖZET

Sınırsız olan insan ihtiyaçlarını karşılamada kıt kaynakların alternatif kullanım yollarını inceleyen sosyal bilim dalı olarak tanımlanan ana akım iktisat bugün insanın doğa ile olan anlamsız ve sonucunun mutlaka insanlık aleyhine olacağı mücadelesinin temelindeki düşüncüyü beslemektedir. Oysa ki tanımın bizzat kendisi baştan sorunlu olup, hukuken “mutlak butlan” olarak tabir edilen durumla benzerlik oluşturduğundan geçersiz sayılması ve hatta insanoğlu⁷⁴ tarafından reddedilmesi gerekmektedir. Nihayetinde sınırsız olan bir şeyin sınırlı başka bir şeyle karşılanması mümkün olmayıp, iktisadın bu minvalde tanımlanmasının gereğini oluşturan dayanakta bir bozukluk bulunmaktadır. Bireyin “iyilik” halini yalnızca maddi kaynaklarının “iyilik” haliyle örtüştüren ana akım iktisat mutluluğu ölçülebilir ve kıyaslanabilir kriterlere bağlamaktadır. Bu düşünce biçiminin bir yansıması olarak doğaya karşı girişilen mücadelenin gözle görülür sonuçları arasında çevresel tahribat ve iklim değişikliği yer almaktadır. İklim değişikliğinin yol açtığı felaketler her yıl büyük maddi hasarlara ve can kayıplarına neden olmaktadır. Aynı zamanda ekosistemler ciddi zarar görmekte ve biyoçeşitlilik artan bir hızda azalmaktadır. Bu çalışmada tüketici davranışlarının iklim değişikliğine olan etkileri ele alınacaktır. Çalışma yeryüzündeki canlı yaşamını tehdit edecek boyutlara gelen iklim değişikliğinin etkilerinin tersine çevrilmesi için mutlaka insanın tüketim alışkanlıklarını ve bunun altında yatan düşünce biçimini değiştirmesi gereğine vurgu yapması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Ana akım iktisat, çevresel tahribat, iklim değişikliği, sera gazı emisyonları, tüketici davranışları.

FOOTPRINTS OF CONSUMER BEHAVIOR IN CLIMATE CHANGE

Lecturer Dr. Nihal Gökçe

Hitit University

nihalgokce@hitit.edu.tr

⁷⁴ Bu çalışmada “insanoğlu” kavramında yer alan “oğul” ifadesi “evlat” manasında kullanılmış olup, cinsiyetçi bir anlam taşımamaktadır. Daha ayrıntılı bilgi için bkz.

https://www.academia.edu/34669726/O%C4%9Ful_ve_O%C4%9Fulan_S%C3%B6zc%C3%BCkleri_%C3%9Czerine_Hatice_ASAN_docx (Asan, 2024: 1-22).

ABSTRACT

Mainstream economics, which is defined as the social science that examines alternative uses of limited resources to meet limitless human needs, today perpetuates the idea at the heart of the senseless and ultimately detrimental struggle between humanity and nature. However, the very definition itself is problematic, resembling a situation akin to “absolute nullity” in legal terms, making it invalid and even subject to rejection by humanity. Ultimately, it is impossible for something limitless to be met by a limited resource, indicating a flaw in the foundation that necessitates such a definition of economics. Mainstream economics associates an individual’s state of “well-being” solely with the state of their material resources, linking happiness to measurable and comparable criteria. As a reflection of this mindset, the evident outcomes of the struggle against nature include environmental destruction and climate change. The disasters caused by climate change annually lead to substantial material damages and loss of lives. Additionally, ecosystems are severely damaged, and biodiversity is declining at an alarming rate. This study will address the effects of consumer behavior on climate change. The study is significant as it emphasizes the necessity for a change in consumption habits and the underlying mindset to reverse the impacts of climate change, which is threatening life on Earth.

Key Words: Mainstream economics, environmental destruction, climate change, greenhouse gas emissions, consumer behavior.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TARIM VE GIDA GÜVENLİĞİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Öğr.Gör.Dr. Nihal Gökçe

Hitit Üniversitesi

nihalgokce@hitit.edu.tr

ORCID: 0000-0003-0030-658X

ÖZET

Endüstri devrimi ile birlikte artan üretim fosil yakıtların kullanımını da artırmış ve bu gelişme zaten alet yapımının ilerlemesiyle zihinsel bir dönüşüm yaşayarak kendini doğadan üstün ve ayrı tutan insanın çevreye verdiği zararı hızlandırmıştır. Bir taraftan artan enerji tüketimi havaya salınan azot, metan, karbon gibi gazların miktarını tehlikeli seviyelere taşıırken diğer taraftan nüfus artışı, betonlaşma, ormanların ve su ekosistemlerinin yok edilmesi yeryüzünün ortalama sıcaklığını artırarak küresel ısınma dediğimiz olguya yol açmıştır. Küresel ısınmanın en bariz sonuçlarından biri olan iklim değişikliği tarımı ve gıda güvenliğini olumsuz yönde etkileyerek, insan başta olmak üzere tüm canlıları beslenme ve yaşamın devamlılığı tehdidi ile baş başa bırakmaktadır. Su döngüsünün değişmesi ve su kaynaklarının azalması, yanlış tarım uygulamaları, orman yaşam alanlarının bozulması; kasırga, yangın, dolu, aşırı yağış ve aşırı sıcaklık gibi hava olaylarının görülme sıklıklarının artması tarımsal üretimi ve güvenli gıdaya erişimi sektöre uğratmaktadır. Bu çalışmada iklim değişikliği ve onun doğrudan etkilediği tarım ve gıda güvenliği konuları ele alınacaktır. İklim krizine doğru yol alan iklim değişikliğinin insanoğlunun yaşamını sağlıklı bir biçimde sürdürebilmesi için gerekli olan gıdaya erişimi nasıl etkilediği irdelenerek, bu konuda farkındalığı artırmak amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Küresel ısınma, çevre, gıda güvenliği, tarım uygulamaları, hava olayları.

EFFECTS OF CLIMATE CHANGE ON AGRICULTURE AND FOOD SECURITY

Lecturer Dr. Nihal Gökçe

Hitit University

nihalgokce@hitit.edu.tr

ORCID: 0000-0003-0030-658X

ABSTRACT

With the Industrial Revolution, increased production also escalated the use of fossil fuels. This development accelerated the environmental damage caused by humans, who, with the advancement of tool-making, experienced a mental transformation that positioned themselves as superior to and separate from nature. On one hand, the growing energy consumption has pushed the levels of gases such as nitrogen, methane, and carbon in the atmosphere to dangerous heights. On the other hand, population growth, urbanisation, and the destruction of forests and water ecosystems have increased the Earth's average temperature, leading to the phenomenon we call global warming. One of the most evident consequences of global warming, climate change, negatively impacts agriculture and food security, leaving all living beings, especially humans, facing threats to nutrition and the continuity of life. Changes in the water cycle, the reduction of water resources, improper agricultural practices, and the degradation of forest habitats, coupled with the increasing frequency of extreme weather events such as hurricanes, wildfires, hailstorms, heavy rainfall, and extreme temperatures, disrupt agricultural production and access to safe food. This study addresses climate change and its direct impacts on agriculture and food security. By examining how climate change, progressing towards a climate crisis, affects access to food essential for the healthy continuation of human life the study aims to raise awareness on this critical issue.

Key words: Global warming, environment, food security, agricultural practices, weather events.

TELEVİZYON REKLAMLARINDA CİNSEL İÇERİK KULLANIMININ İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

Rasul HUSEYNLİ

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı

E-posta: hrasul299@gmail.com - ORCID ID: 0009-0003-2854-1351

Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR

Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

E-posta: eozdemir@uludag.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0903-7638

ÖZET

Hızla gelişen teknolojiyle birlikte çok çeşitli dijital iletişim araçları ortaya çıksa da televizyon halen daha en çok izlenen iletişim araçlarından biri olmaya devam etmektedir. İşletmeler açısından televizyon reklamları potansiyel ve mevcut müşterileri etkilemede önemli pazarlama araçlarından biridir. Birçok ülkede olduğu gibi televizyon reklamlarında cinsel içerik kullanımı, toplumsal değerler ve etik sınırlar açısından önemli bir tartışma konusudur. Cinsel içerik, izleyicinin dikkatini çekmek amacıyla güçlü bir araç olarak kullanılmakla birlikte, aşırı ve/veya yanlış kullanımı toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirebilmekte ve özellikle gençlerin cinsellik hakkındaki algılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca bu tür reklamlar etik açıdan da tartışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, ülkemizde ulusal çapta yayın yapan televizyon kanallarındaki reklamlardaki cinselliğin kullanımını incelemektir. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İlgili literatür araştırması sonucunda oluşturulan araştırma kriterleri 9-15 Aralık 2024 tarihleri arasında Türkiye’de ulusal çapta yayın yapan televizyon kanallarında yayınlanmış olan cinsel içerikli reklamlarda detaylı olarak değerlendirilmiştir. İçerik analizi, sadece televizyon kanallarında yayınlanmış olan cinsel içerikli reklamlar üzerinden yürütülmüştür. Analiz sürecinde 20:00-23:00 saatleri arasında (Prime Time) yayınlanan on bir adet firmaya ait cinsel içerikli reklamlar, beş kanaldan rastgele seçilerek tespit edilmiş ve belirlenen kriterlere göre değerlendirilmiştir. Belirlenen bu cinsel içerikli reklamlar; ima edilen cinsellik, teşhircilik kısmı çıplaklık, cinsellikle ilişkili müzik, cinsel içerikli ses tonu, cinselliği vurgulayan arka plan, yakın temas, flört etme ve cinsel içerikli konuşma kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Çalışmada ayrıca, cinsel içerikli reklamları yapan işletmenin sektörü, reklamın süresi, hedef kitlesi, reklamdaki oyuncular, oyuncuların cinsiyet dağılımı, reklam konusu gibi kriterler de ele alınmıştır. Araştırma sonuçları ülkemizde yayınlanan cinsel içerikli reklamların durumunu ortaya koymak açısından önemli çıkarımlara sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Cinsel İçerik, TV Reklamları, Cinsel Obje, İçerik Analizi.

EXAMINING THE USE OF SEXUAL CONTENT IN TELEVISION ADVERTISEMENTS WITH CONTENT ANALYSIS METHOD

Rasul HUSEYNLİ

Bursa Uludag University, Institute of Social Sciences, Department of Business Administration

E-mail: hrasul299@gmail.com - ORCID ID: 0009-0003-2854-1351

Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR

Bursa Uludag University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of
Business Administration

E-mail: eozdemir@uludag.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0903-7638

ABSTRACT

Although a wide variety of digital communication tools have emerged with rapidly developing technology, television still remains one of the most watched communication tools. For businesses, television commercials are one of the important marketing tools in influencing potential and existing customers. As in many countries, the use of sexual content in television commercials is an important topic of discussion in terms of social values and ethical boundaries. Although sexual content is used as a powerful tool to attract the attention of the audience, its excessive and/or incorrect use can reinforce gender inequality and negatively affect especially young people's perceptions about sexuality. In addition, such advertisements are also discussed ethically. The aim of this study is to examine the use of sexuality in advertisements on national television channels in our country. Content analysis method was used in the research. The research criteria created as a result of the relevant literature research were evaluated in detail in sexual content advertisements broadcasted on national television channels in Turkey between December 9-15, 2024. Content analysis was conducted only on sexual content advertisements broadcasted on television channels. During the analysis process, sexual content advertisements belonging to eleven companies broadcast between 20:00-23:00 (Prime Time) were randomly selected from five channels and were determined and evaluated according to the determined criteria. These sexual content advertisements were evaluated according to the criteria of implied sexuality, exhibitionist nudity, sexually related music, sexual tone of voice, background emphasizing sexuality, close contact, flirting, and sexually contentful speech. In addition, the study addressed the sector of the company making the sexual content advertisements, the duration of the advertisement, the target audience, the actors in the advertisement, the gender distribution of the actors, and the subject of the advertisement. The research results have important implications in terms of revealing the status of sexual content advertisements broadcasted in our country.

Keywords: Advertisement, Sexual Content, TV Advertisements, Sexual Object, Content Analysis.

YEŞİL PAZARLAMA KAPSAMINDA ÇEVRECİ TELEVİZYON REKLAMLARININ İÇERİK ANALİZİYLE İNCELENMESİ

Arezoo SHOJAEİ

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı

E-posta: arezooshojaei2079@gmail.com - ORCID ID: 0009-0004-6983-9047

Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR

Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

E-posta: eozdemir@uludag.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0903-7638

ÖZET

Son yıllarda çevre bilincinin artmasıyla beraber, işletmelerin sürdürülebilirliği ve sosyal sorumluluğu ön plana çıkmış ve bu durum, pazarlama stratejilerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu doğrultuda işletmeler, çevre dostu ürün ve hizmetlerini tanıtmak amacıyla yeşil pazarlama stratejilerini daha fazla uygulamaktadır. Bu stratejiler, çevresel sorumluluklara vurgulayan reklamları içermekte ve özellikle tüketicilerin çevreye duyarlı ürünlere ve hizmetlere yönelik ilgisini artırmayı hedeflemektedir. Bu alandaki yapılan araştırmalar genellikle yeşil ürünlerin özelliklerine ve çevreci tüketici davranışlarına odaklanmaktadır. Ancak yeşil pazarlamanın en etkili araçlarından biri çevreci reklamlar yeterince incelenmemiştir. Günümüzde çevre bilincinin ve sürdürülebilir tüketimin ön plana çıkması ile birlikte çevre dostu ürünlerin ve hizmetlerin tanıtımında çevreci reklamların rolü giderek daha önemli hale gelmektedir. Çevreye duyarlı reklamlar, hedef kitle üzerinde önemli bir etki yaratmaktadır. Bu reklamlar tüketicilerin satın alma davranışları ve sadakatini nasıl etkilediğini anlamak ve yeşil pazarlamanın etkinliğini artırmak açısından önemlidir. Bu reklamlar yalnızca doğaya duyarlı değil, aynı zamanda tüketicileri çevre dostu bir yaşam tarzı benimsemeye de yönlendirmektedir. Bu çalışmanın amacı yeşil pazarlama kapsamında çevreci reklamları içerik analiziyle incelemek ve öne çıkan çevreci temaları ortaya koymaktır. Bu noktada çevreci nitelikteki televizyon reklamları; reklam veren profili, hedef pazar, reklam mesajı, reklamda kullanılan dil, reklamdaki görsel ve bağlamsal unsurlar ile çevreci temalar açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçları, yeşil pazarlama kapsamında çevreci reklamların içeriklerinin nasıl şekillendiğini ve izleyicilere hitap eden ana temaların neler olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Pazarlama, Çevre Dostu Reklamlar, Televizyon Reklamları, Sürdürülebilirlik, İçerik Analizi

EXAMINATION OF ENVIRONMENTAL TELEVISION ADVERTISEMENTS WITHIN THE SCOPE OF GREEN MARKETING BY USING CONTENT ANALYSIS

Arezoo SHOJAEI

Bursa Uludag University, Institute of Social Sciences, Department of Business Administration

E-mail: arezooshojaei2079@gmail.com - ORCID ID: 0009-0004-6983-9047

Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR

Bursa Uludag University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of
Business Administration

E-mail: eozdemir@uludag.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0903-7638

ABSTRACT

In recent years, with the increase in environmental awareness, sustainability and social responsibility of businesses have come to the forefront and this has played an important role in shaping marketing strategies. In this direction, businesses are implementing green marketing strategies more in order to promote their environmentally friendly products and services. These strategies include advertisements that emphasize environmental responsibilities and especially aim to increase consumers' interest in environmentally friendly products and services. Research in this field generally focuses on the characteristics of green products and environmentally friendly consumer behaviours. However, one of the most effective tools of green marketing, environmental advertisements, has not been examined sufficiently. Today, with the rise of environmental awareness and sustainable consumption, the role of environmental advertisements in the promotion of environmentally friendly products and services is becoming increasingly important. Environmentally friendly advertisements create a significant impact on the target audience. These advertisements are important in terms of understanding how they affect consumers' purchasing behavior and loyalty and increasing the effectiveness of green marketing. These advertisements are not only environmentally friendly, but also direct consumers to adopt an environmentally friendly lifestyle. The aim of this study is to examine environmental advertisements within the scope of green marketing through content analysis and to reveal the prominent environmental themes. At this point, environmentally friendly television commercials were examined in terms of advertiser profile, target market, advertising message, language used in the advertisement, visual and contextual elements in the advertisement and environmental themes. The research results are important in terms of revealing how the contents of environmentally friendly advertisements are shaped within the scope of green marketing and what the main themes that appeal to the audience are.

Keywords: Green Marketing, Environmentally Friendly Advertisements, Television Advertisements, Sustainability, Content Analysis

PARADOKSAL LİDERLİK ÇALIŞMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Çağla ÖZGEN ŞAFAK

İstanbul Üniversitesi (Doktora Öğrencisi),

cagla.ozgen@ogr.iu.edu.tr - ORCID ID: 0009-0002-8061-8419

Doç. Dr. Ebru DOĞAN

İstanbul Üniversitesi,

ebruseng@istanbul.edu.tr - ORCID ID: 0000-0003-0832-9030

ÖZET

Paradoksal liderlik, günümüzün hızla artan rekabet ve belirsizlik ortamında, farklı beklentilere bütüncül bir şekilde yaklaşarak örgütlere fayda sağlayabilecek bir liderlik modelidir. Bu çalışmada, son zamanlarda dikkat çeken paradoksal liderlik literatürünün kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, paradoksal liderlik ile ilişkili Web of Science (WoS) veri tabanında endekslenen 117 eser incelenmiş, VOSviewer programı ile bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak haritalar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır. Bibliyometrik analiz, paradoksal liderlik modelinin örgütsel alandaki etkisini daha derinlemesine anlamayı sağlayacak ve literatürdeki boşlukların belirlenmesine katkıda bulunarak gelecek araştırmalara ışık tutabilecektir. Analiz sonucunda, paradoksal liderlik konusunda üretilen bilimsel yayınların giderek artış gösterdiği ve ilgili çalışmaların daha çok yönetim, işletme ve psikoloji alanlarında gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Kavram ile ilgili en fazla çalışma Çin’de gerçekleştirilmiş, en fazla atıf alan ülkeler arasında ise ilk sırada ABD yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Paradoks, Paradoksal Liderlik, Bibliyometrik, Vosviewer

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PARADOXICAL LEADERSHIP STUDIES

Çağla ÖZGEN ŞAFAK

İstanbul University (Phd Student)

cagla.ozgen@ogr.iu.edu.tr - ORCID ID: 0009-0002-8061-8419

Assoc. Prof. Dr. Ebru DOĞAN

İstanbul University

ebruseng@istanbul.edu.tr- ORCID ID: 0000-0003-0832-9030

ABSTRACT

Paradoxical leadership is a leadership model that can benefit organizations by adopting a holistic approach to different expectations in today's rapidly increasing competitive and uncertain environment. This study aims to provide a comprehensive evaluation of the paradoxical leadership literature, which has recently gained attention. In this context, 117 studies related to paradoxical leadership indexed in the Web of Science (WoS) database were analyzed, and maps were created and interpreted using bibliometric analysis with the VOSviewer program. Bibliometric analysis can contribute to a deeper understanding of the impact of the paradoxical leadership model in organizational contexts and help identify gaps in the literature, shedding light on future research directions. The analysis revealed that scientific publications on paradoxical leadership have been increasing, with most of the research conducted in the fields of management, business, and psychology. The majority of studies on this concept have been conducted in China, while the United States ranks first among the countries with the highest number of citations.

Keywords: Paradox, Paradoxical Leadership, Bibliometric, VOSviewer

ÖRGÜTLERDE İŞ YÜKÜ VE ROL BELİRSİZLİĞİNİN İŞ YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ: BİR UYGULAMA⁷⁵

Bilim Uzm. Burcu ENİS

Kafkas Üniversitesi SBE,

brc_e21@hotmail.com – 0009-0003-8693-1403

Doç.Dr. Yunus ZENGİN

Kafkas Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

yunuszengin@kafkas.edu.tr – 0000-0001-8381-6918

ÖZET

Çalışmada temel amaç, çalışanlara yüklenen iş yükü ve net olmayan rollerin yaratmış olduğu belirsizliğin iş yaşam kalitesi ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu ortaya koymaktır. İş yaşam kalitesi, çalışanların işteki genel memnuniyetini, sağlığını, motivasyonunu ve verimliliğini etkileyen bir kavramdır. Rol belirsizliği ise çalışanların iş tanımlarının, görevlerinin ve beklentilerinin net olmaması durumudur. Net rol tanımları ve açık iletişim, çalışanların işlerine daha fazla odaklanmalarına ve iş yerindeki memnuniyetlerinin artmasına yardımcı olabilir. Bu nedenle, rol belirsizliğinin azaltılması, iş yaşam kalitesinin artırılmasında önemli bir faktördür.

Düşünceden hareketle çalışmada lise öğretmenlerinin iş yükleri ve rol belirsizliklerinin iş yaşam kalitesi ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda Kars iline bağlı İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde görev yapan 275 lise öğretmeninden anket tekniği kullanılarak veriler elde edilmiştir. Çalışmada ulaşılan veriler SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi, etki düzeyleri ise regresyon analizi ile test edilmiştir.

Çalışma sonucunda iş yükünün, rol belirsizliği üzerinde istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde ve düşük düzeyde bir etkiye sahipken, iş yaşam kalitesini de istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Yükü, Rol Belirsizliği, İş Yaşam Kalitesi, Örgüt, Öğretmen

ABSTRACT

The main purpose of the study is to determine how the uncertainty created by the workload and role ambiguity imposed on employees is related to quality of work life. Quality of work life is a concept that affects employees' overall satisfaction, health, motivation, and productivity at work. Role ambiguity is a situation in which employees' job descriptions, duties, and expectations are not clear. Clear role descriptions and open communication can help employees focus more on their work and increase their job satisfaction. Therefore, reducing role ambiguity is an important factor in improving the quality of work life.

⁷⁵ Bu çalışma “İş Yükü Ve Rol Belirsizliğinin İş Yaşam Kalitesine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

With this in mind, this study aims to examine the relationship between workload and role ambiguity of high school teachers and quality of work life. In this context, data were collected from 275 high school teachers working in the Provincial Directorate of National Education in Kars Province using the questionnaire technique. The data obtained in the study were analyzed using SPSS statistical program. The relationship between variables was tested by Pearson correlation analysis and the effect levels were tested by regression analysis.

As a result of the study, it was determined that workload has a statistically significant, positive and low level effect on role ambiguity, while it has a statistically significant, negative and low level effect on quality of work life.

Keywords: Workload, Role Ambiguity, Quality of Work Life, Organization, Teacher

YÖNETİM ORGANİZASYON PERSPEKTİFİNDEN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Öğr. Üye Dr. Cihan Serhat KART

Ankara Üniversitesi /Ayaş MYO

serhatcika@gmail.com- [/0000-0003-1941-349X](mailto:serhatcika@gmail.com)

Öğr. Gör. Dr.Evin MİSER

Ankara Üniversitesi /Ayaş MYO

evinmiser@gmail.com - ORCID ID

Özet: İş sağlığı ve güvenliği (İSG), işletmelerin sürdürülebilirliği ve verimliliği için kritik bir öneme sahip bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bildiride, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ile yönetim ve organizasyon teorileri arasındaki etkileşimi araştırmak amaçlanmaktadır. Yönetim teorilerinin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına entegrasyonu, işyerlerinde güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamının nasıl sağlanabileceğini incelemektedir. Bu bağlamda, işgörenlerin sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi yönündeki stratejiler, iş organizasyonları üzerindeki etkileri ile birlikte değerlendirilmiş ve bu konuda yönetim biliminin katkıları irdelenmiştir. Ayrıca, yönetim süreçlerinde İSG'nin rolü ve etkisi, organizasyonel performans üzerindeki etkileri ve yönetim kararlarında İSG'nin nasıl bir öncelik olarak ele alınması gerektiği tartışılacaktır. Bu çalışma, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının, kurumsal sürdürülebilirlik ve çalışan memnuniyeti için nasıl bir mihenk taşı oluşturduğunu vurgulamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Yönetim ve Organizasyon, Kurumsal Sürdürülebilirlik, Çalışan Memnuniyeti

İŞ KAZALARININ VE MESLEK HASTALIKLARININ EKONOMİK ETKİLERİ

**Öğr. Üye Dr. Cihan
Serhat**

KART

Ankara Üniversitesi /Ayaş MYO

serhatcika@gmail.com- [/0000-0003-1941-349X](mailto:serhatcika@gmail.com)

Öğr. Gör. Dr.Evin MİSER

Ankara Üniversitesi /Ayaş MYO

evinmiser@gmail.com - ORCID ID

Özet: İş kazaları ve meslek hastalıkları, işletmeler için sadece insani açıdan değil, aynı zamanda ekonomik açıdan da büyük bir maliyet oluşturmaktadır. Bu bildiride, iş kazaları ve meslek hastalıklarının işletmeler ve ekonomi üzerindeki ekonomik etkileri incelenmiştir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının doğrudan ve dolaylı maliyetleri, işgücü kaybı, tedavi masrafları, sigorta yükümlülükleri gibi unsurlar altında değerlendirilmiştir. Ayrıca, bu olguların üretim sürecine ve işgörenlerin moraline etkisi, iş gücü verimliliği üzerindeki olumsuz etkiler ve ekonomiye olan genel etkisi tartışılacaktır. Bildiri, bu tür kazaların ve hastalıkların önlenmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanmasının ekonomik faydalarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler:İş Kazaları, Meslek Hastalıkları, Ekonomik Etkiler, Verimlilik

NECESSITY FOR ORGANIZATIONAL AGILITY

Assist. Prof. Dr. Oya ÖNALAN

University of Karabük

oyaonalan@karabuk.edu.tr- ORCID ID:0000-0002-4169-8789

ABSTRACT

Organizational agility, or the capacity to detect and react to disruptions in the environment swiftly, is a critical factor in determining the performance of a company in this modern volatile and fiercely competitive world. Adapting to change must be an organization's top goal if it is to thrive in volatile and cutthroat business conditions.

The concept of organizational agility is intricate and multifaceted. The lack of a common definition and notion for organizational agility is one of the difficulties in studying it. A review of the literature shows that organization agility is analysed using a variety of variables and frameworks. In order to provide a more comprehensive and cohesive conceptual model that can be applied to a range of businesses and sectors, this article aims to integrate several organizational agility techniques and viewpoints.

Organizations must enhance team growth through industry and custom solutions, operations procedures, and optimization, while remaining flexible and adaptable to the increasingly disrupted and uncertain world.

This study seeks to conceptually introduce the notion of "organizational agility" by synthesizing and describing various definitions of the term found in contemporary academic research. With the intention of further developing its own definition and conducting future practical research, the goal of this overview of the literature is to accurately establish the conceptual framework and document the state of the art of knowledge

Key Words: Organizational Agility, Competitiveness, Flexibility, Responsiveness, Speed

MANAGEMENT 4.0: MANAGERIAL REFLECTIONS OF INDUSTRY 4.0

Dr. Öğr. Üyesi Derya YÜCEL

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye
deryayucel@ibu.edu.tr, Whatsapp +0506 9122037
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-1853-2673>

ABSTRACT

This study focuses on Management 4.0, which provides a significant infrastructure for businesses in digital transformation and plays a critical role in achieving long-term strategic goals. It examines the developments and changes occurring in business management in light of the new conditions of Industry 4.0 technologies. In this context, the study addresses the concept of Management 4.0, which helps businesses operate more efficiently and effectively in a competitive environment by utilizing advanced Technologies and their applications, requirements, and challenges. The study demonstrates that these technologies reduce human errors while enhancing process control and productivity, revealing their potential to lower costs and increase profits through rapid decision-making.

Keywords: Management 4.0, Industry 4.0, Business Management, Digital Transformation, Strategic Management.

&

YÖNETİM 4.0: ENDÜSTRİ 4.0'ın YÖNETSEL YANSIMALARI

ÖZET

Bu çalışma dijital dönüşüm sürecinde işletmelere önemli bir altyapı oluşturan ve uzun vadeli stratejik hedeflere ulaşmalarında kritik bir rol oynayan Yönetim 4.0'a odaklanmaktadır. Endüstri 4.0 teknolojilerinin getirdiği yeni koşulların yönetime olan yansımaları ışığında işletme yönetiminde meydana gelen gelişme ve değişimleri ele almaktadır. Bu kapsamda gelişmiş teknolojileri kullanarak işletmelerin rekabetçi bir ortamda daha verimli ve etkili bir şekilde çalışmasına yardımcı olan Yönetim 4.0 kavramını, uygulamalarını, gereklilik ve zorlukları ile ele alan çalışma bu teknolojilerin insan hatalarını azaltarak süreç kontrolü ve verimliliği artırdığını, hızlı karar verme ile maliyetleri düşürerek kârı artırma potansiyelini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim 4.0, Endüstri 4.0, İşletme Yönetimi, Dijital Dönüşüm, Stratejik Yönetim.

MEASUREMENT OF SWITCHING COSTS WITHIN THE SCOPE OF CHANGE MANAGEMENT: A SCALE STUDY IN THE TOURISM SECTOR

Prof. Dr. Rahmi YÜCEL

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
yucel_r@ibu.edu.tr, Whatsapp +90542 6736961
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-8601-921X>

Dr. Öğr. Üyesi Derya YÜCEL

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye
deryayucel@ibu.edu.tr, Whatsapp +90506 9122037
Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-1853-2673>

ABSTRACT

Understanding switching costs helps managers better manage their budgets and predict future expenses. It provides information for businesses to make informed decisions about which alternatives to evaluate for their current products or services. It can direct businesses to improve their current systems or seek new solutions, which increases the efficiency of the business. In this way, businesses can be more flexible in terms of innovation, which gives them an advantage over their competitors.

In this context, the designed study includes a scale development study used to measure switching costs from a change management perspective, which is widely used as the process of effectively planning, implementing and monitoring changes within an organization. The study was conducted with data obtained from businesses in the tourism sector in Bolu.

Keywords: Switching Cost, Change Management, Business Management, Managerial Decision Making, Strategic Decision Making.

&

DEĞİŞİM YÖNETİMİ KAPSAMINDA DEĞİŞTİRME MALİYETLERİNİN ÖLÇÜMÜ: TURİZM SEKTÖRÜNDE BİR ÖLÇEK ÇALIŞMASI

ÖZET

Değiştirme maliyetlerini anlamak, yöneticilerin bütçelerini daha iyi yönetmelerine ve gelecekteki harcamaları tahmin etmelerine yardımcı olur. İşletmelerin mevcut ürün veya hizmetleriyle ilgili hangi alternatiflerin nasıl değerlendirileceği konusunda bilinçli kararlar alabilmeleri için bilgi sağlar. İşletmeleri mevcut sistemlerini iyileştirmek veya yeni çözümler aramaya yönlendirebilir, bu da işletmenin verimliliğini artırır. İşletmeler bu sayede yenilik yapma konusunda daha esnek olabilirler ve bu da onları rakiplerine göre daha avantajlı duruma getirir.

Bu çerçevede tasarlanan çalışmada bir organizasyonun içindeki değişiklikleri etkili bir şekilde planlama, uygulama ve izleme süreci olarak yaygın şekilde kullanılan değişim yönetimi bakış açısıyla değiştirme maliyetlerinin ölçümünde kullanılan bir ölçek geliştirme çalışmasına yer

verilmektedir. Çalışma Bolu ilinde turizm sektöründe bulunan işletmelerden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değişirme Maliyeti, Değişim Yönetimi, İşletme Yönetimi, Yönetmel Karar Alma, Stratejik Karar Alma.

COVID-19 SONRASI HAVACILIK YÖNETİMİNDE ALTERNATİF İŞ DÜZENLEMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Gülşah ŞİŞMAN

gulsah_ustun@yahoo.com - 0000-0003-2027-030X

ÖZET

COVID-19 tüm dünyada hem ekonomik hem sosyal açıdan değişimlere neden olmuş ve havacılık sektörü bu değişimlerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Herkesin evlerine kapandığı bu dönemde alışkanlıklar, yaşam tarzları, sosyal ilişkilerde dönüşümler yaşanmıştır. Bu küresel değişim süreci havacılık alanında da pek çok değişkenin yeniden tanımlanmasına ve önem kazanmasına yol açmıştır. Bu çalışma, pandemi sonrası Türkiye’de havacılık sektöründe gelişen alternatif iş düzenlemelerini incelemekte ve bu düzenlemelerin sektörün yeniden yapılanmasındaki etkilerini değerlendirmektedir. Araştırmanın temel amacı, uzaktan çalışma modelleri ve gig ekonomisinin sektöre getirdiği farklılıkları mevcut literatür çerçevesinde değerlendirmektir. Pandemi sonrası dönemde havacılık sektörü, yenilikçi ve esnek yaklaşımlar benimseyerek krizlere dayanıklılığını arttırmış ve yeni koşullara adapte olma yetkinliğini geliştirmiştir. Ayrıca havacılık yönetiminde yer alan alternatif iş düzenlemeleri, müşteri memnuniyetini, sektördeki hizmet kalitesini, çalışan motivasyonunu ve verimliliğini, kurumsal bağlılığı ve kurum performans parametrelerini arttırmaya yönelik sonuçlara neden olabilmektedir. Ancak Türkiye’de havacılık yönetiminde alternatif iş düzenlemeleri kapsamında literatürde ele alınacak az sayıda çalışma mevcuttur. Bundan dolayı bu çalışmanın literatüre katkı sunacağı ve yeni araştırmaları teşvik edeceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma, havacılık alanında yer alan kamu ve özel kuruluşların, girişimcilerin, yönetici ve işverenlerin gelişimi için stratejik öneriler sunarak, gelecekte olası krizlere daha etkili yanıt verilmesine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Havacılık sektörü, Havacılık yönetimi, Covid-19, Uzaktan çalışma, Gig ekonomisi

İŞYERİNDE GERİDE KALAN SENDROMU VE İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ ÜZERİNE LİTERATÜR İNCELEMESİ

Doç. Dr. Devrim VURAL YILMAZ

Süleyman Demirel Üniversitesi

devrimvural@sdu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1177-1666

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kurumsal küçülme ve işten çıkarmalar sonrasında organizasyonda kalan çalışanların yaşadığı "geride kalan sendromu" olgusuna ilişkin bir literatür incelemesi yapmaktır. Çalışma, geride kalan sendromunun suçluluk duygusu, korku, moral bozukluğu ve üretkenliğin azalması gibi duygusal, psikolojik ve davranışsal etkilerini araştırmaktadır. İletişimde şeffaflık, işten çıkarma süreçlerindeki adalet algısı ve kalan çalışanlara sunulan örgütsel destek gibi sendromun şiddetini etkileyen temel faktörler de analiz edilmektedir. Ayrıca, empati temelli liderlik, güven inşa edici uygulamalar ve dayanıklılığı artırmaya yönelik stratejiler gibi sendromun olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlayan yaklaşımlar ele alınmaktadır. Çalışma, işgücü azaltma süreçlerini daha etkili bir şekilde yönetmek ve bu süreçlerde çalışanların refahını koruyarak kurumsal performansı sürdürmek isteyen yöneticiler ve uygulayıcılar için eyleme dönük öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışan azaltma, geride kalan sendromu, insan kaynakları yönetimi, işten çıkarma, küçülme.

İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNDE AMO ÇERÇEVESİ

Doç. Dr. Devrim VURAL YILMAZ

Süleyman Demirel Üniversitesi

devrimvural@sdu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1177-1666

ÖZET

Yetenek-Motivasyon-Fırsat (Ability-Motivation-Opportunity/AMO) çerçevesi, insan kaynakları yönetimi (İKY) uygulamaları ile örgütsel performans arasındaki ilişkilerin açıklanmasında giderek daha fazla kabul gören bir teorik temel sunmaktadır. Bu çerçeve, bireylerin yeteneklerini geliştiren (A), motivasyonlarını artıran (M) ve iş süreçlerinde etkin bir şekilde katılım sağlamalarına olanak tanıyan fırsatlar sunan (O) İKY uygulamalarının, örgütsel hedeflere ulaşılmasında önemli bir rol oynadığını varsaymaktadır. Ancak, AMO çerçevesinin teorik popülaritesine rağmen, Türkçe literatürde bu modelin insan kaynakları yönetimi alanındaki uygulamalarına ilişkin araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, İKY araştırmalarında AMO çerçevesinin kullanımına dair sistematik bir inceleme sunarak bu önemli boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, AMO çerçevesinin bileşenlerinin farklı kavramsallaştırma yaklaşımları, AMO değişkenlerinin ölçülmesinde kullanılan yöntemlerin çeşitliliği ve AMO bileşenleri arasındaki ilişkiler ele alınmaktadır. Çalışmanın literatürden elde edilen bulgular doğrultusunda AMO çerçevesinin performans sonuçları üzerindeki etkilerinin ve İKY stratejilerinin tasarlanmasındaki potansiyelinin ortaya konması hedeflenmektedir. Böylece, AMO çerçevesinin hem teorik hem de pratik düzeyde İKY alanına önemli katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : AMO çerçevesi, insan kaynakları yönetimi, yetenek, motivasyon, fırsat.

Kariyer Uyum ve İyimserliğinin Akademik Azim Üzerindeki Etkisi

Doç. Dr. Hilal KUŞCU KARATEPE

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Osmaniye,
Türkiye, hkuscukaratepe@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9237-2714

Mesut KARAMAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye,
mesut_karaman66@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7584-0800

Özet

Amaç: Bu çalışmada sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerde kariyer uyumu ve iyimserliğinin akademik azim üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu kesitsel ve tanımlayıcı tasarımdaki çalışma bir devlet üniversitesinde, Aralık 2024 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Kolayda örnekleme yöntemi ile 110 öğrenci katılım sağladı. Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Kariyer Uyum ve İyimserliği Ölçeği” ve “Akademik Azim Ölçeği” ile toplandı. Verilerin analizi SPSS 26 programı ile yapıldı. Verilerin analizinde normal dağılım kriteri dikkate alındı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon ve regresyon analizi tercih edildi.

Bulgular: Öğrencilerin %89,1’i kadın, %67,3’ünün 22 yaş ve üzeri, %51,8’inin sağlık yönetimi bölümü, %55,5’inin 4. Sınıf, %69,1’inin yurttan kaldığı ve %67,3’ünün Anadolu Lisesi mezunu olduğu belirlendi. Öğrencilerin kariyer uyumu ve iyimserliği puan ortalaması $3,77 \pm 0,69$ ve akademik azim puan ortalaması $4,06 \pm 0,52$ idi. Kariyer uyumu ve iyimserliğinin akademik azim üzerindeki etkisi üzerinde ($\beta: ,592$) anlamlı ve negatif yönde etkisinin olduğu ve açıklanan varyans değerinin (R^2) ,351 olduğu saptandı.

Sonuç: Sağlık bilimleri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerde kariyer uyumu ve iyimserliğinin akademik azmi arttırdığı sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler, kariyer uyumu ve iyimserliği, akademik azim

The Effects of Career Congruence and Optimism on Academic Perseverance

Abstract

Aim: The aim of this study was to determine the effect of career adaptability and optimism on academic perseverance in health sciences students.

Method: This cross-sectional study was conducted online at a public university in December 2024. It was determined that 89.1% of the students were female, 67.3% were 22 years of age or older, 51.8% were in the department of health management, 55.5% were in the 4th grade, 69.1% lived in dormitories and 67.3% were graduates of Anatolian High School. The mean score of career adaptability and optimism was 3.77 ± 0.69 and the mean score of academic perseverance was 4.06 ± 0.52 . It was determined that career adaptability and optimism had a significant and negative effect on academic perseverance ($\beta: .592$) and the variance explained (R^2) was .351.

Results: It was determined that 89.1% of the students were female, 67.3% were 22 years of age or older, 51.8% were in the department of health management, 55.5% were in the 4th grade, 69.1% lived in dormitories, and 67.3% were graduates of Anatolian high school. The mean score of career adaptability and optimism was 3.77 ± 0.69 and the mean score of academic perseverance was 4.06 ± 0.52 . It was determined that career adaptability and optimism had a significant and negative effect on academic perseverance ($\beta: .592$) and the variance explained (R^2) was .351.

Conclusion: It was concluded that career adaptability and optimism increase academic perseverance in students studying in the field of health sciences.

Keywords: Students, career adaptability and optimism, academic perseverance

Duygusal Zekânın Psikolojik Sağlamlılık Üzerindeki Etkisi

Doç. Dr. Hilal KUŞCU KARATEPE

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Osmaniye,
Türkiye, hkuscukaratepe@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9237-2714

Mesut KARAMAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye,
mesut_karaman66@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7584-0800

Özet

Amaç: Bu çalışmada sağlık bilimleri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerde duygusal zekanın psikolojik sağlamlılık üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu tanımlayıcı ve kesitsel çalışma, Kasım-Aralık 2024'te bir devlet üniversitesinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Kolayda örnekleme yöntemi ile 118 öğrenci katılım sağladı. Veriler “Kişisel Bilgi Formu”, “Duygusal Zekâ Ölçeği” ve “Psikolojik Sağlamlılık Ölçeği” ile toplandı. Verilerin analizi SPSS 26 programı ile yapıldı. Verilerin analizinde normal dağılım kriteri dikkate alındı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon ve regresyon analizi tercih edildi.

Bulgular: Öğrencilerin %89'u kadın, %66,1'i 22 yaş ve üzeri, %52,5'i ebelik bölümü, %61,6'u 4.sınıf, %62,7'sinin yurttta kaldığı ve %74,6'sının Anadolu Lisesi mezunu olduğu belirlendi. Öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması $3,27 \pm 0,35$ psikolojik sağlamlılık $2,84 \pm 0,35$ idi. Duygusal zekanın psikolojik sağlamlılık üzerinde ($\beta: ,629$) anlamlı ve negatif yönde etkisinin olduğu ve açıklanan varyans değerinin (R^2) ,396 olduğu saptandı.

Sonuç: Sağlık bilimleri alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerde duygusal zekanın artırılmasında psikolojik sağlamlılığın önemli bir rolü olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler, duygusal zeka, psikolojik sağlamlılık

The Effect of Emotional Intelligence on Psychological Resilience

Abstract

Aim: This study aimed to determine the effect of emotional intelligence on psychological resilience in students studying in the field of health sciences.

Method: This cross-sectional study was conducted online at a public university in November-December 2024. A total of 118 students participated by convenience sampling method. Data were collected with “Personal Information Form”, “Emotional Intelligence Scale” and “Psychological Resilience Scale”. Data analysis was performed with SPSS 26 program. Normal distribution criteria were taken into consideration in the analysis of the data. Descriptive statistics, Pearson correlation and regression analysis were preferred in data analysis.

Results: It was determined that 89% of the students were female, 66.1% were 22 years of age or older, 52.5% were in the midwifery department, 61.6% were in the 4th grade, 62.7% lived in dormitories and 74.6% were graduates of Anatolian High School. The mean score of emotional intelligence was 3.27 ± 0.35 and psychological resilience was 2.84 ± 0.35 . It was determined that emotional intelligence had a significant and negative effect on psychological resilience (β : .629) and the explained variance value (R^2) was .396.

Conclusion: It was concluded that psychological resilience has an important role in increasing emotional intelligence in students studying in the field of health sciences.

Keywords: Students, emotional intelligence, psychological resilience

STRATEJİK KAMU YÖNETİMİ: KATILIMCI YÖNETİŞİM MODELLERİ VE 21. YÜZYILIN YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLARI

Doç. Dr. Demet DÖNMEZ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

demetdonmez@osmaniye.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-5833-9088

ÖZET

Çalışma, kamu yönetiminde stratejik yaklaşımlar ve katılımcı yönetim modellerinin 21. yüzyıldaki yenilikçi uygulamalarını ele almaktadır. Çalışmada, teknolojik ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle kamu yönetiminde daha şeffaf, hesap verebilir ve vatandaş odaklı politikaların gerekliliği vurgulanmaktadır. Katılımcı yönetim, bireylerin ve sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerine etkin katılımını sağlayarak kamu politikalarının kapsayıcılığını artırmayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra, dijitalleşme, yapay zeka, büyük veri ve blokzincir gibi yenilikçi teknolojilerin stratejik yönetim süreçlerinde nasıl kullanıldığı irdelenmektedir. Çalışma, kamu kurumlarının sorun çözme kapasitelerini geliştirirken, vatandaşlarla daha güçlü bir iletişim kurma yollarını analiz etmektedir. Stratejik ve katılımcı yaklaşımların birleşimi, geleceğin kamu yönetimine ışık tutan önemli bir paradigmaya işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik yönetim, katılımcı yönetim, dijitalleşme, kamu politikaları

(Strategic Public Administration: Participatory Governance Models and Innovative Approaches in the 21st Century)

ABSTRACT

Paper examines the innovative applications of strategic approaches and participatory governance models in public administration in the 21st century. The study emphasizes the necessity of more transparent, accountable, and citizen-centered policies in public administration due to the impacts of technological and social transformations. Participatory governance aims to enhance the inclusiveness of public policies by enabling active participation of individuals and civil society organizations in decision-making processes. Additionally, it explores how innovative technologies such as digitalization, artificial intelligence, big data, and blockchain are integrated into strategic management processes. The study analyzes ways to strengthen the problem-solving capacities of public institutions while fostering stronger communication with citizens. The combination of strategic and participatory approaches represents a significant paradigm shaping the future of public administration.

Keywords: Strategic management, participatory governance, digitalization, public policies

2024 DEMOKRATİK ULUSAL KONGRESİNDEKİ BAZI ÖNEMLİ KONUŞMALARIN ANALİZİ

Prof. Dr. Buğra ZENGİN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak.

bzengin@nku.edu.tr - 0000-0002-7443-5256

Dr. Öğr. Üyesi Rabia KORKMAZ TAN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Çorlu Müh. Fak.

rkorkmaz@nku.edu.tr - 0000-0002-3777-2536

Dr. Öğr. Üyesi Oya MERT COŞKUN

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak.

oyamert@nku.edu.tr -0000-0002-8791-3341

ÖZET

Politik okuryazarlık vatandaş sorumluluğu ile halk için önemli olan meseleler üzerinde fikir üretmek ve birey olarak süreçlere müdahil olmaktır. ABD başkanlık seçim süreçlerinde iç görü olarak yararlanılabilecek söylem örneklerinin önemi hesaba katıldığında işlevsel gerçekçilik sebebiyle dünyadaki en yaygın olarak kullanılan ortak dil statüsü kabul görmüş İngilizcenin öğreniminde başlıca öğrenme çıktısı olarak hem dil kullanımı hem de politik okuryazarlık becerilerinin entegrasyonundan faydalanılması pragmatik bir strateji olacaktır. ABD başkanlık seçimlerinde karşımıza çıkan politik okuryazarlık bilincini oluşturma potansiyeline sahip siyasa içerikleri ve bu siyasanın dile getirilmesinde sergilenen etkili konuşma sanatı örneklerinin analiz çalışmaları kapsamında münazaralar, vatandaşla birebir etkileşimle girilen genel katılımlı toplantılar, mülakatlar, basın toplantıları ve başkan adaylarının tanıtımına özel parti kurultayları değerlendirilebilir. Bu çalışmada ABD’de 2024 Demokrat parti kurultayında, çoğunluğunun partinin önde gelen temsilcilerinin olduğu, davetli konuşmacılarca yapılan konuşmaların analizlerine odaklanılmıştır. Temsili söylem örneklerinin genelinde tespit edilen örüntü gerek kurultaya katılan gerekse de yayın organları ile kurultayı takip eden vatandaşlara hitaben duygu derinlikli vurgu vatandaşın bu süreçlerde hem sözel hem de eylemsel düzlemde aktif katılım göstermeleridir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat parti kurultayı, katılımcı demokrasi, politik okuryazarlık, retorik

POSTMODERN KAMU YÖNETİMİ: STRATEJİK YÖNETİMİN SOSYAL POLİTİKALARA ETKİSİ

Doç. Dr. Demet DÖNMEZ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

demetdonmez@osmaniye.edu.tr- ORCID ID: 0000-0002-5833-9088

ÖZET

Bu bildiri, postmodern kamu yönetimi bağlamında stratejik yönetimin sosyal politikalara etkisini ele almaktadır. Çalışmada, postmodernizmin kamu yönetimi anlayışını nasıl dönüştürdüğü ve sosyal politika geliştirme süreçlerine etkileri incelenmektedir. Stratejik yönetim, bu bağlamda, esnek, yenilikçi ve kapsayıcı yaklaşımların benimsenmesini teşvik ederek kamu hizmetlerinin daha etkin ve adil bir şekilde sunulmasını sağlamaktadır. Ayrıca, toplumsal sorunların çözümünde stratejik yönetimin sosyal aktörler ve vatandaşlarla iş birliğini nasıl güçlendirdiği tartışılmaktadır. Çalışma, postmodern yaklaşımların getirdiği çoğulculuk ve yerindenlik ilkelerinin kamu politikaları üzerindeki etkilerini analiz ederek geleceğin yönetim modellerine ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, kamu yönetimi, stratejik yönetim, sosyal politikalar

(Postmodern Public Administration: The Impact of Strategic Management on Social Policies)

ABSTRACT

This paper examines the impact of strategic management on social policies within the context of postmodern public administration. The study explores how postmodernism has transformed the understanding of public administration and its influence on social policy development processes. Strategic management, in this context, fosters the adoption of flexible, innovative, and inclusive approaches, ensuring the more effective and equitable delivery of public services. Additionally, the paper discusses how strategic management strengthens collaboration with social actors and citizens in addressing societal challenges. The study analyzes the effects of postmodern principles, such as pluralism and decentralization, on public policies, providing insights into future governance models.

Keywords: Postmodernism, public administration, strategic management, social policies

NEOLİBERALİZMİN LİBERAL DEMOKRASİYE ETKİSİ

Olkan SENEMOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

olkansenemoglu@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6290-6631>

ÖZET

Neoliberalizm, 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren küresel düzeyde etkisini hissettiren bir ekonomik ve siyasal paradigma olarak, liberal demokrasinin temel normlarını ve işleyişini önemli ölçüde dönüştürmüştür. Liberal demokrasinin bireysel özgürlükler, katılımcılık ve hukukun üstünlüğü gibi değerleri, neoliberal politikalar çerçevesinde piyasa merkezli bir anlayışa evrilmiştir. Bu çalışmada, neoliberalizmin liberal demokrasiyi nasıl yeniden şekillendirdiği, demokratik katılımı nasıl sınırladığı ve kamu yararına dayalı politikaların yerini piyasa mantığına bıraktığı analiz edilecektir. Çalışma, neoliberalizm ile liberal demokrasi arasındaki gerilimli ilişkiye odaklanarak, devletin ekonomik müdahaleden çekilmesinin sosyal eşitsizlikleri nasıl derinleştirdiğini ve bu süreçte yurttaşlık haklarının piyasa aktörleri lehine nasıl yeniden tanımlandığını tartışacaktır. Ayrıca, neoliberalizmin yükselişiyle birlikte siyasal alanın ticarileşmesi, demokratik gerileme ve toplumsal hareketlerin baskılanması gibi süreçler ele alınacaktır. Bu bağlamda, çalışma, liberal demokrasiye ilişkin teorik yaklaşımları neoliberal bağlamda yeniden değerlendirmeyi hedeflemektedir. Sonuç olarak, neoliberalizmin liberal demokrasi üzerindeki etkileri, sadece ekonomik ve siyasal boyutlarıyla değil, aynı zamanda toplumsal ilişkiler ve bireysel haklar üzerindeki uzun vadeli sonuçlarıyla da ele alınacaktır. Bu bağlamda, neoliberalizmin demokratik değerleri erozyona uğratarak bir "post-demokrasi" durumuna zemin hazırlayıp hazırlamadığı sorusu, bu çalışmanın temel odak noktası olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Neoliberalizm, Liberal Demokrasi, Post-Demokrasi, Piyasa Merkezli Yönetim, Demokratik Gerileme

THE IMPACT OF NEOLIBERALISM ON LIBERAL DEMOCRACY

ABSTRACT

Neoliberalism, as an economic and political paradigm that has significantly influenced global dynamics since the last quarter of the 20th century, has profoundly transformed the core norms and functioning of liberal democracy. The values of liberal democracy, such as individual freedoms, participation, and the rule of law, have evolved into a market-centered understanding within the framework of neoliberal policies. This study analyzes how neoliberalism has reshaped liberal democracy, restricted democratic participation, and replaced public interest-oriented policies with market-driven logic. Focusing on the tense relationship between neoliberalism and liberal democracy, the study explores how the withdrawal of the state from

economic intervention has deepened social inequalities and redefined citizenship rights in favor of market actors. Furthermore, it examines processes such as the commercialization of the political sphere, democratic backsliding, and the suppression of social movements that have accompanied the rise of neoliberalism. In this context, the study aims to reassess theoretical approaches to liberal democracy in light of the neoliberal paradigm. Finally, the impacts of neoliberalism on liberal democracy will be addressed not only in terms of economic and political dimensions but also through its long-term consequences for social relations and individual rights. In this regard, the question of whether neoliberalism has eroded democratic values to pave the way for a "post-democracy" condition constitutes the core focus of this research.

Keywords: Neoliberalism, Liberal Democracy, Post-Democracy, Market-Centered Governance, Democratic Backsliding

MADDİ ÜRETİM VE TOPLUMSAL BİLİNCİN İNŞASI: MARX'IN PERSPEKTİFİNDEN MİTOLOJİK VE DİNİ ANLATILAR

Olkan SENEMOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
olkansenemoglu@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6290-6631>

ÖZET

Marx'ın "Ekonomi Politğin Eleştirisine Katkı" eserindeki ünlü ifadeden hareketle, bu çalışma, insanların toplumsal varlıklarının bilincini koşullandırdığı savını mitolojik ve dini anlatılar üzerinden genel bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Marx'a göre, maddi yaşamın üretim tarzı, toplumsal, siyasal ve entelektüel hayatı koşullandırır ve üretici güçlerin gelişiminde yaşanan dönüşümler, mevcut üretim ilişkileriyle çatışma içerisine girerek toplumsal değişimi tetikler. Bu bağlamda, mitolojik ve dini anlatılar, üretim ilişkilerinin ideolojik bir ifadesi olarak değerlendirilebilir. Örneğin, Habil ve Kabil anlatısı, tarımsal üretim ile hayvancılığa dayalı üretim biçimleri arasındaki çatışmayı sembolize eder. Bu anlatı, maddi yaşam koşullarının toplumsal bilinç üzerindeki etkisine dair tarihsel bir örnek sunar. Benzer şekilde, farklı kültürlerdeki dini ve mitolojik hikâyeler, üretim ilişkilerinin toplumsal düzeni ve bireylerin bilincini nasıl şekillendirdiğini anlamak için birer sembolik alan sağlar. Bu çalışma, Marx'ın "üretim ilişkilerinin toplumsal bilinç şekilleri üzerindeki etkisi" tezine dayanarak, bu tür örnek anlatılar aracılığıyla maddi yaşam koşullarının toplumsal ve siyasal düzeni nasıl şekillendirdiğini tartışmayı hedeflemektedir. Mitlerin ve dini hikâyelerin ideolojik temsilleri, maddi üretim biçimlerinin tarihsel dönüşümleriyle ilişkili olarak ele alınacaktır. Sonuç olarak, bu çalışma, Marx'ın tarihsel materyalizm anlayışı ışığında, üretim ilişkilerindeki dönüşümlerin bireylerin bilinci ve toplumsal düzen üzerindeki etkisini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üretim İlişkileri, Maddi Yaşam Koşulları, Toplumsal Bilinç, Mitolojik ve Dini Anlatılar, Tarihsel Materyalizm

MATERIAL PRODUCTION AND THE CONSTRUCTION OF SOCIAL CONSCIOUSNESS: MYTHOLOGICAL AND RELIGIOUS NARRATIVES FROM MARX'S PERSPECTIVE

ABSTRACT

Drawing on Marx's renowned statement from A Contribution to the Critique of Political Economy, this study aims to examine the thesis that people's social existence conditions their consciousness, through a general framework of mythological and religious narratives. According to Marx, the mode of material production shapes the social, political, and intellectual

life of society, and transformations in the development of productive forces enter into conflict with existing production relations, triggering social change. In this context, mythological and religious narratives can be understood as ideological expressions of production relations. For example, the story of Abel and Cain symbolizes the conflict between agricultural production and pastoral modes of production. This narrative offers a historical example of how material living conditions impact social consciousness. Similarly, religious and mythological stories from various cultures serve as symbolic domains for understanding how production relations shape social order and individual consciousness. This study, based on Marx's thesis that "the relations of production influence the forms of social consciousness," aims to discuss how material living conditions shape social and political order through such illustrative narratives. The ideological representations of myths and religious stories will be analyzed in relation to the historical transformations of material production modes. In conclusion, this study seeks to analyze how changes in production relations influence individual consciousness and societal structure within the framework of Marx's historical materialism.

Keywords: Production Relations, Material Living Conditions, Social Consciousness, Mythological and Religious Narratives, Historical Materialism

AHP YÖNTEMİ İLE SAHRA HASTANESİ KURULUM YERİ SEÇİMİ: BİLECİK İLİ ÖRNEĞİ¹

Buket MÜSÜROĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Acil Durum ve Afet Yönetim

ozmenbuket38@gmail.com-0009-0001-3263-7634

Doç. Dr. Aslı ERGENEKON ARSLAN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

asli.arslan@bilecik.edu.tr - 0000-0001-8052-8566

ÖZET

Afetler dünya genelinde toplumların karşılaştığı en yıkıcı olaylar arasında yer almakla birlikte sosyal, ekonomik ve çevresel kayıplara neden olan doğal veya insan kaynaklı olaylardır. Sahra hastaneleri ise bir afet veya savaş nedeni ile mevcut hastanelerin hizmet vermeye devam edemediği durumlarda sağlık hizmetlerinin devamlılığı için geçici süre ile kurulan mobil sağlık birimleridir. Sahra hastanelerinin afet sonrası gerekli görüldüğü durumlarda zaman kaybetmeden faaliyete geçerek afetzedelere sağlık hizmeti sunabilmesi için öncesinde kurulum yeri, kurulum kapasitesi gibi planlamaların yapılması afet yönetimi açısından oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada da Bilecik ilinde olası bir afet durumunda kurulması planlanan sahra hastanesi yer seçimi için en uygun alternatifin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, çalışmada Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden (ÇKKV) Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) uygulanarak Bilecik ilindeki sahra hastanesi yer seçimi analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Ertuğrulgazi Mahallesinde yer alan Bilecik Şeyh Edebali Stadyumu'na Model1'in kurulumunun ilk sırada yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: AHP, Sahra Hastanesi, Yer Seçimi.

TOPSİS YÖNTEMİ İLE SAHRA HASTANESİ KURULUM YERİ SEÇİMİ: BİLECİK İLİ ÖRNEĞİ¹

Buket MÜSÜROĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Acil Durum ve Afet Yönetim

ozmenbuket38@gmail.com-0009-0001-3263-7634

Doç. Dr. Aslı ERGENEKON ARSLAN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

asli.arslan@bilecik.edu.tr - 0000-0001-8052-8566

ÖZET

Bu çalışmada olası bir afet durumunda Bilecik ilinde kurulacak sahra hastanesi için en uygun kuruluş yerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Bilecik ilinde olası bir afet durumlarında kurulabilecek sahra hastanesi yer tespiti için ÇKKV teknikleri arasında yer alan TOPSİS metodunun kullanılması tercih edilmiştir. Bu amaçla Bilecik merkez il sınırları içerisinde yer alan 4 farklı lokasyon ve bu lokasyonlarda kurulması planlanan 3 farklı modeldeki sahra hastanesi kurulumu için 12 farklı senaryo oluşturulmuştur. Çalışma kapsamında ilgili literatür incelenerek nüfus büyüklüğü, ana yollara yakınlık, tıbbi depolara olan mesafe, sağlık kurumlarına yakınlık, depremsellik, su baskını riski, alan büyüklüğü, sağlık hizmet verebileceği kapasite ve sağlık destek birimlerinin varlığı yer seçiminde kullanılacak kriterler olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda Ertuğrulgazi Mahallesinde yer alan Şeyh Edebali Stadyumu kurulacak Model 2 sahra hastanesi alternatifler arasında en ideali olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Topsis, Sahra Hastanesi, Yer seçimi

"MAVİ EN SICAK RENKTİR" FİLMİNDE CİNSİYET VE KİMLİK TEMSİLLERİ: QUEER TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali GAZİ

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

maligazi@gmail.com - 0000-0002-9239-4187

ÖZET

Sinema, toplumsal değişim ve dönüşümün en güçlü araçlarından biri olup, izleyicilere sadece eğlence sunmakla kalmaz, aynı zamanda toplumun değerlerini, çatışmalarını ve kimlik arayışlarını derinlemesine yansıtır. Bu çalışmada, *Mavi En Sıcak Renktir* (La Vie d'Adèle) filmi, queer teori perspektifinden analiz edilmektedir. Film, cinsiyet ve cinsellik temsilleri, karakterlerin kimlik arayışları ve toplumsal normlara karşı bireysel direniş gibi önemli konuları ele almaktadır. Çalışma kapsamında, Judith Butler'ın performatif cinsiyet teorisi çerçevesinde, Adèle'in cinselliğini ve kimliğini yeniden inşa süreci incelenmiştir. Ayrıca, Michel Foucault'nun iktidar ve cinsellik teorileri ile David Halperin'in kimlik müzakeresi kavramları kullanılarak, karakterlerin kimlik arayışları değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, Adrienne Rich'in zorunlu heteroseksüellik kavramı ve José Esteban Muñoz'un queer direniş teorileri aracılığıyla toplumsal normlar ve bireysel direnişler analiz edilmiştir. *Mavi En Sıcak Renktir* filmi, toplumsal cinsiyet ve cinsellik normlarına karşı eleştirel bir bakış açısı sunmakta ve alternatif kimlik inşalarını teşvik etmektedir. Çalışma, filmin sunduğu derinlikli anlatılar ve karakter gelişimleri ile queer teorisinin sinema alanındaki uygulamalarına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu analiz, sinemanın dönüştürücü gücünü vurgulamakta ve queer teorisinin farklı disiplinlerde nasıl yankı bulabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Queer Teorisi, Toplumsal Cinsiyet Temsili, Cinsellik Temsili, Kimlik Arayışı, Toplumsal Normlar

TWITTER'DA (X) FİLİSTİN-İSRAİL ÇATIŞMASININ DUYGU HARİTASI: KAMUOYU ALGISININ DERİNLEMESİNE ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali GAZİ

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

maligazi@gmail.com - 0000-0002-9239-4187

ÖZET

Bu çalışma, Filistin-İsrail çatışması süresince Twitter (X) platformunda paylaşılan içerikleri derinlemesine analiz ederek, küresel kamuoyu algısının dinamiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dijital medyanın çatışmalar üzerindeki etkisi hızla artarken, sosyal medya platformları toplumsal duygu, algı ve tepkilerin gerçek zamanlı olarak gözlemlenmesine olanak tanımaktadır. Çalışmada, çatışmanın farklı dönemlerinde atılan yüz binlerce tweet, ileri düzey doğal dil işleme (NLP) teknikleri ve duygu analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Amaç, Twitter'da kamuoyunun duygusal eğilimlerini—olumlu, olumsuz ve nötr tepkilerini—belirleyerek, bu eğilimlerin zaman içinde nasıl evrildiğini ve çatışmanın seyrine nasıl paralellik gösterdiğini ortaya koymaktır. Ayrıca, sosyal ağ analizi aracılığıyla, çatışma bağlamında etkili olan fikir liderlerinin ve hesapların kamuoyu üzerindeki etkisi ve bilgi yayılımındaki rolleri incelenmiştir. Bulgular, duygusal tepkilerin çatışma süresince belirgin dalgalanmalar gösterdiğini ve coğrafi konum ile kültürel faktörlerin bu tepkiler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kritik olaylar sırasında negatif duyguların arttığı, barış ve çözüm odaklı dönemlerde ise pozitif duyguların yükselişe geçtiği gözlemlenmiştir. Çalışma, Filistin-İsrail çatışması gibi uluslararası krizlerde sosyal medyanın toplumsal duygu haritasının çıkarılmasında ve kamuoyu algısının şekillenmesinde kritik bir araç olduğunu vurgulayarak literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Filistin-İsrail Çatışması, Twitter (X), Duygu Analizi, Kamuoyu Algısı, Sosyal Ağ Analizi, Doğal Dil İşleme (NLP)

MEDYA VE ÇOCUK İLİŞKİSİ: ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ MEDYA KULLANIMINDA EBEVEYN VE EĞİTMENLERİN ROLÜ

Doç. Dr., Kenan ATEŞGÖZ

Çukurova Üniversitesi, İletişim Fakültesi, kenanatesgoz@gmail.com-0000-0002-2771-4965

ÖZET

Medya teknolojilerinin toplumsal gruplar üzerindeki etkileri, grupların karakteristik özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bu bağlamda, medya kullanımının etkilerinin en çok tartışıldığı gruplardan biri de çocuklardır. Zira günümüz çocukları ile geleneksel dönemdeki çocuklar arasında, zamanın değerlendirilme biçimi açısından belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Geleneksel dönemde çocuklar, zamanlarının büyük bir bölümünü sokakta veya evlerinin bahçesinde akranlarıyla oynayarak ve yüz yüze etkileşimde bulunarak geçirirken, teknolojik gelişmelerle birlikte, bu zamanın önemli bir kısmı sosyal medya, televizyon ve diğer dijital medya araçlarıyla harcanmaya başlamıştır. Başka bir ifadeyle, günümüz çocukları, dijital medya teknolojilerinin hayatın her alanında etkili olduğu bir çağda dünyaya gelmektedir. Bu teknolojiler, çocukların eğitim, iletişim ve eğlence süreçlerinden fiziksel ve psikolojik durumlarına kadar pek çok alanda belirleyici bir rol oynamaktadır. Doğru ve uygun bir şekilde kullanıldığında, medya teknolojilerinin çocukların gelişimini ve sosyal etkileşimlerini destekleme potansiyeline sahip olduğu da ifade edilebilir. Ancak bu etkilerin olumlu yönde şekillenmesi, çocukların bireysel özellikleri, medya içeriklerine maruz kalma süreleri ve tüketilen içeriklerin türü ve niteliği gibi faktörlere bağlıdır. Dijital medya teknolojilerinin giderek daha erken yaşlarda kullanımının yaygınlaşması, çocukların medya ile olan ilişkilerinde ebeveyn ve öğretmenlerin rolünü daha kritik hale getirmektedir. Çocukların dijital medyanın sağladığı olanaklardan faydalanırken potansiyel zararlarından korunabilmesi için ebeveyn ve öğretmenlerin rehberlik ve denetim mekanizmalarını etkili bir şekilde işletmeleri gerekmektedir. Bu aktörler, çocukların medya teknolojilerini aşırı kullanımıyla bağlantılı olumsuz etkileri erken dönemde gözlemlene ve gerekli müdahalelerde bulunma avantajına sahiptir. Ayrıca, çocukların doğumdan itibaren medya araçlarıyla tanışma süreçlerinin doğru yönetilmesi ve medya okuryazarlığının erken yaşlardan itibaren kazandırılması, çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde olumlu etkiler yaratabilmektedir. Bu bağlamda, ebeveyn ve öğretmenlerin medya teknolojilerinin bilinçli kullanımına yönelik verecekleri eğitim ve danışmanlık hizmetleri, sağlıklı bir çocuk-medya ilişkisinin tesis edilmesinde temel bir katkı sunmaktadır. Bu çalışmada, medya ve çocuk ilişkisi bağlamında erken çocukluk dönemi medya kullanımında ebeveyn ve öğretmenlerin rolü ele alınmaktadır. Bu kapsamda, erken çocukluk döneminde medya kullanım pratiklerinde ebeveyn ve öğretmenlerin rolünün kavramsal bir bakış açısıyla ortaya koyulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Medya, Çocuk, Medya kullanımı, Ebeveyn ve öğretmen

MEDYA VE YARATICILIĞIN DÖNÜŞÜMÜ: DİJİTAL YARATICILIK

Doç. Dr. KENAN ATEŞGÖZ¹

¹ Çukurova Üniversitesi, İletişim Fakültesi, kenanatesgoz@gmail.com, 0000-0002-2771-4965

ÖZET

Yaratıcılık, insanlık tarihinin kritik dönemeçlerinde toplumsal, kültürel ve teknolojik evrimleri şekillendiren temel bir itici güç olmuştur. Yenilikçi düşünceler ve buluşlar, insanları sınırlarını aşmaya ve dünyayı köklü bir biçimde dönüştürmeye yöneltilmiş, bu süreçler yeniçağların doğmasına vesile olmuştur. Ancak, geleneksel yaratıcı süreçler, dijitalleşmenin hız kazandığı çağda, önemli bir dönüşüm sürecine girmiş ve dijital yaratıcılık kavramını ortaya çıkarmıştır. Dijital teknolojilerin hızla ivme kazandığı günümüzde, sosyal medya ve dijital medya platformları, yaratıcılığın doğasını yeniden şekillendiren temel araçlar olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle sosyal medya, bireylerin yaratıcı ifadelerini sunma ve paylaşma fırsatlarını önemli ölçüde artırmış, bu dijital platformlar, yaratıcı süreçlerin hızlanmasında ve kolektif bir deneyime dönüşmesinde kilit rol oynamıştır. Sosyal medyanın aktif kullanımının, yaratıcı faaliyetlerle güçlü bir şekilde ilişkilendirildiği ve bu platformların bireylerin yaratıcı potansiyellerini ortaya koymalarını desteklediği gözlemlenmiştir. Dijital ortamlar, kullanıcıların fikirlerini ifade etmeleri ve öğrenmeye yönelik içerikler üretmeleri için eşsiz bir fırsat sunmakta, bu da yaratıcı süreçlerin daha derin ve kapsamlı bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Dijital yaratıcılığın gelişimi, özellikle eğitim alanındaki uygulamalarla desteklenmiş; dijital araçlar, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Bu süreç, bireylerin dijital içerikleri üretme ve paylaşma biçimlerini dönüşüme uğratmış, sosyal medya ve benzeri platformlar üzerinden yaratıcılığın ifadesi daha ulaşılabilir hale gelmiştir. Sonuç olarak, dijital yaratıcılık, sosyal medyanın etkisiyle hızlı bir şekilde evrilmiş ve geleneksel yaratıcı süreçlerin ötesine geçerek dijital platformlarda şekillenen yeni yaratıcı deneyimler ortaya çıkarmıştır. Bu dönüşüm yalnızca bireylerin yaratıcı süreçlerini dönüştürmekle kalmamış, aynı zamanda toplumsal ve kültürel yapıları dönüştüren köklü değişikliklere yol açmıştır. Kısacası, yaratıcılığın dijitalleşmesi, yalnızca bireysel yaratıcı ifade biçimlerini değil, toplumsal etkileşimleri ve kültürel dinamikleri de yeniden şekillendiren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, dijital yaratıcılığın gelişimini, toplumsal ve kültürel bağlamda incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, dijital yaratıcılığın genel görünümü ve çıktıları kavramsal bir bakış açısıyla ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Medya, Yaratıcılık, Dijital Yaratıcılık

DİJİTAL İYİ OLUŞ HALİ VE YALNIZLIK İLİŞKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç.Dr. Ersin DİKER

Gümüşhane Üniversitesi / İletişim Fakültesi

ersindikier@gumushane.edu.tr,- ORCID ID: 0000-0002-3973-0639

ÖZET

Günümüzde dijital teknolojilerin yaygın kullanımı, bireylerin sosyal ve psikolojik durumlarını doğrudan etkilemektedir. Dijital teknolojilerin yaygın kullanımı sonucu bireylerde; dijital bağımlılık, depresyon, stres, kaygı bozukluğu, sosyal izolasyon, siber zorbalık, mahremiyet kaygıları, bir şeyleri kaçırma korkusu ve yalnızlık gibi sosyal ve psikolojik rahatsızlıklar görülebilmektedir. Dijital iyi oluş kavramı, bireylerin dijital dünyada geçirdikleri zamanı sağlıklı bir şekilde yönetmelerini ifade etmektedir. Daha geniş bir anlamda ise dijital iyi olma hali; sadece dijital medya ve teknolojinin olumsuz etkilerini azaltmak ya da haz almak için değil, aynı zamanda bireyin gündelik hayatına anlamlı katmak olarak da tanımlanmaktadır. Yalnızlık kavramı ise, bireylerin sosyal bağlantılardan yoksun hissetmeleri ve bu durumun psikolojik sağlık üzerinde yarattığı olumsuz etkilerle tanımlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencileri arasında dijital iyi oluş hali ile yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu bağlamda amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenen Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine yüz yüze anket uygulanmıştır. Yüz yüze anket tekniği ile toplanan veriler, dijital iyi oluş ve yalnızlık ölçekleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öte yandan elde edilen veriler kullanılarak, dijital teknoloji kullanım süreleri, cinsiyet ve bölüm gibi çeşitli değişkenlere göre dijital iyi oluş hali arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı da incelenmiştir. Son olarak dijital iyi oluş hali ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan analizlere göre; araştırmaya katılanların dijital iyi oluş hallerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Erkek katılımcıların dijital tatmin düzeylerinin kadın katılımcılara göre yüksek olduğu, dijital teknolojilerin kullanım süresi arttıkça dijital iyi oluş halinin de olumlu anlamda artabileceği ve dijital iyi oluş hali arttıkça yalnızlık duygusunun azalabileceği bu araştırmada tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yalnızlık, Dijital Teknolojiler, Dijital İyi Oluş.

TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE SAHNE GEÇİŞLERİNDE MANZARA KULLANIMI: "İNCİ TANELERİ" DİZİSİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi İRFAN ARIK

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, irfan.arik@ikcu.edu.tr - 0000-0001-5742-374X

ÖZET

Türk televizyon dizileri, senaryosu, hikâye anlatımı, oyunculuk kalitesi ve görsel estetik anlayışıyla geniş bir izleyici kitlesine hitap etmektedir. 2010'lu yıllarla birlikte, Türk dizileri uluslararası arenada büyük bir başarı elde etmiş; Ortadoğu, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Balkanlar ve Latin Amerika başta olmak üzere farklı coğrafyalarda izlenir olmuştur. İzlendiği bölgelerde fark edilir bir kültürel etkisi olan bu yapımlar, Türkiye'nin yumuşak gücü ve kültürel diplomasinin önemli bir aracı haline gelmiştir. Türk dizilerinin zengin mekânsal kullanımları ve karakter odaklı dramatik yapılarının, bu başarının önemli unsurları olduğu söylenebilir. Özellikle sahne geçişlerinde kullanılan manzara görüntüleri, sadece mekânsal bir arka plan sunmakla kalmaz, aynı zamanda hikâyenin duygusal ve tematik boyutlarına katkı sağlayabilir.

Bu çalışma, Türk televizyon dizilerinde sahne geçişlerinde kullanılan manzara görüntülerinin anlatı yapısına katkısını incelemektedir. "İnci Taneleri" adlı dizinin ilk sezonundaki tüm bölümleri üzerinden yapılan analizde, kullanılan manzara türleri, süreleri ve mekânsal semboller değerlendirilmiştir. Veriler, dizideki gündüz ve gece sahnelerinin, tekli veya çoklu manzara geçişlerinin ve İstanbul'un belirgin mekânlarının anlatıdaki rolünü açıklamak için sistematik bir şekilde analiz edilmiştir.

Çalışmaya göre, gündüz sahneleri huzur ve yenilenme temalarını, gece sahneleri ise eğlence ve gizem atmosferini güçlendirmektedir. Ayrıca, İstanbul'un sembolik mekânları ile (Galata Kulesi, Boğaz Köprüsü, Haliç vb.) karakterlerin ruh halleri ve hikâye akışındaki kritik olaylar arasında bir bağ kurulmaya çalışıldığı görülmektedir. Diğer taraftan tekli manzaraların sabit bir atmosfer yaratırken, çoklu manzara geçişlerinin dizideki olayların dinamizmini vurguladığı tespit edilmiştir.

Bu bulgular, Türk televizyon dizilerinde manzara kullanımının hikâye anlatıcılığının önemli bir aracı olduğu kadar görsel bir unsur ve aynı zamanda bir pazarlama aracı olarak kullanıldığını göstermektedir. Çalışma, sahne geçişlerinde manzara görüntülerinin anlam yükleri ve dramatik katkıları üzerine yapılan literatüre önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Televizyon Dizileri, Sahne Geçişleri, Manzara Kullanımı, İnci Taneleri

SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN 1 MAYIS PROPAGANDASI

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Ozan GÜLADA

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

mehmet.gulada@ozal.edu.tr - 0000-0001-8233-2321

ÖZET

Sovyetler Birliği, 1922 yılında kurulmasından sonra Sovyetler Birliği halkı içerisinde yoğun bir Komünizm propagandasına yönelmiştir. 1 Mayıs etkinlikleri de Sovyetler Birliği'nin Komünizm propagandasında önemli bir rol üstlenmiştir. Bu etkinlikler kapsamında Sovyetler Birliği içerisinde Komünizm ideolojisi yüceltilmiş, Komünizm ideolojisinin teorisyenleri ve komünist rejimin liderlerinden de övgüyle bahsedilmiştir. Bunun yanında Sovyetler Birliği'nde 1 Mayıs konulu hazırlanan çeşitli propaganda posterleri üzerinden de birlik içerisinde etkili bir Komünizm propagandası yapılmıştır. Bu açıdan Sovyetler Birliği'nde 1 Mayıs konulu hazırlanan posterlerin incelenmesi, Sovyetler Birliği'nin Komünizm propagandasına ışık tutulması bakımından önem taşımaktadır. Çalışmada Sovyetler Birliği'ndeki 1 Mayıs konulu posterler üzerinden Komünizm propagandasının ne şekilde gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Sovyetler Birliği'nin 1 Mayıs konulu propaganda posterleri göstergebilim yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgularda 1 Mayıs etkinlikleri kapsamında birlik ve beraberlik mesajları üzerinden doğrudan Komünizm ideolojisinin uluslararası boyutta propagandasının yapıldığı ortaya çıkarılmıştır. Bu kapsamda çalışmada Sovyetler Birliği'nin 1 Mayıs etkinliklerini, uluslararası alana Komünizm ideolojisinin ihraç edilmesinde bir propaganda aracı olarak kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Propaganda, Sovyet Propagandası, Sovyetler Birliği, 1 Mayıs, Komünizm

MAY 1 PROPAGANDA OF THE SOVIET UNION

ABSTRACT

After its establishment in 1922, the Soviet Union turned to intense Communism propaganda among the people of the Soviet Union. May 1 events also played an important role in the Soviet Union's propaganda for Communism. Within the scope of these events, the ideology of Communism was glorified within the Soviet Union, and the theorists of the ideology of Communism and the leaders of the communist regime were praised. In addition, an effective propaganda for Communism was made in the Soviet Union through various propaganda posters prepared on May 1. In this respect, examining the May 1-themed posters prepared in the Soviet Union is important in shedding light on the Soviet Union's propaganda for Communism. The study aimed to determine how Communism propaganda was carried out through May 1-themed posters in the Soviet Union. For this purpose, May 1-themed propaganda posters of the Soviet Union were examined using the semiotics method. The findings of the study revealed that the ideology of Communism was directly propagated internationally through messages of unity and solidarity within the scope of May 1 events. In this context, the study concluded that the Soviet Union used May 1 events as a propaganda tool to export the ideology of Communism to the international arena.

Keywords: Propaganda, Soviet Propaganda, Soviet Union, May 1, Communism

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA BİRLEŞİK KRALLIK'TA ASKERE ALMA PROPAGANDASI

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Ozan GÜLADA

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

mehmet.gulada@ozal.edu.tr - 0000-0001-8233-2321

ÖZET

Birinci Dünya Savaşı'nda hem İtilaf Devletleri hem de İttifak Devletleri cephelerde binlerce askerini kaybetmiştir. Cephelerde yaşanan kayıplarla devletler, yeni askerlere ihtiyaç duymuş, bu ihtiyacın karşılanabilmesi için de askere alma propagandasına yönelmiştir. Birleşik Krallık da başta Alman İmparatorluğu olmak üzere İttifak Devletleri'ne karşı üstün gelebilmek için asker sayısını arttırmaya çalışmış, bu kapsamda da hazırlanan çeşitli posterler üzerinden Birleşik Krallık kamuoyunda askere alma propagandası yapmıştır. Bu açıdan Birinci Dünya Savaşı'nda Birleşik Krallık'ın askere alma propagandasının ortaya konulabilmesi için Birleşik Krallık'ta bu dönemde askere alma propagandası kapsamında hazırlanan posterlerin incelenmesi önem taşımaktadır. Çalışmada Birinci Dünya Savaşı'nda Birleşik Krallık'ın posterler üzerinden askere alma propagandası kapsamında hangi göstergeleri kullandığının ve ne tür propaganda mesajlarını verdiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Birinci Dünya Savaşı'nda Birleşik Krallık'ın askere alma propagandası bağlamında hazırlanan posterleri, göstergebilim yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada incelenen propaganda posterlerinde kullanılan göstergeler üzerinden genel olarak coşku çekiciliği tekniği yoluyla Birleşik Krallık halkının askere katılmasının teşvik edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Propaganda, Birinci Dünya Savaşı, Birleşik Krallık, Askere Alma, Askere Alma Propagandası

THE MILITARY RECRUITMENT PROPAGANDA IN THE UNITED KINGDOM DURING THE FIRST WORLD WAR

ABSTRACT

In the First World War, both the Allied Powers and the Central Powers lost thousands of soldiers on the fronts. With the losses experienced on the fronts, states needed new soldiers and turned to recruitment propaganda to meet this need. The United Kingdom also tried to increase the number of soldiers in order to prevail against the Central Powers, especially the German Empire, and in this context, the United Kingdom made recruitment propaganda to the public opinion through various posters prepared. In this respect, in order to reveal the recruitment propaganda of the United Kingdom in the First World War, it is important to examine the posters prepared within the scope of the recruitment propaganda in the United Kingdom during this period. The aim of the study was to determine which indicators the United Kingdom used and what kind of propaganda messages it gave within the scope of recruitment propaganda through posters in the First World War. For this purpose, posters prepared in the context of the United Kingdom's recruitment propaganda in the First World War were examined using the semiotic method. Based on the indicators used in the propaganda posters examined in the study, it was concluded that the people of the United Kingdom were generally encouraged to join the military through the enthusiasm appeal technique.

Keywords: Propaganda, First World War, United Kingdom, Military Recruitment, Recruitment Propaganda

SUCCESS STRATEGIES OF FRENCH ANIMATION INDUSTRY AND SUGGESTIONS FOR TURKEY

Assoc. Prof. Dr. İlkey Kanık
Previously affiliated with the
Center for the History of
Emotions, Max Planck Institute;
currently an independent scholar.
İlkaykanik8@gmail.com
Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-9717-6680>

This study aims to provide concrete recommendations for the Turkish animation industry by analysing the innovative and competitive strategies of the French animation industry. In the light of the data obtained from *Les Études Thématiques - La Production de Films d'Animation en France* (2023) report, France's success factors such as creative content production, investment in technological innovations, international collaborations and distribution networks are analysed. The study evaluates the applicability of these strategies, which provide sustainable growth and global competitive advantage in the animation industry, to Turkey.

The research was conducted through a document analysis method based on economic and sectoral data on the French animation industry. In this context, the data in the report were analysed supported by expert opinions in the sector and academic literature. In addition, the strategic approaches of leading French animation studios (Blue Spirit Production, Cyber Group Studios, Fortiche Productions, Xilam Animation, etc.) were analysed and the lessons that can be learned from these strategies were focused on.

The French animation industry has a leading position worldwide with its innovative approaches and international success. Although Turkey's animation industry has a rapidly growing potential, it needs strategic models to guide it to gain a stronger place in the global market. This study aims to guide the Turkish animation industry in areas such as creative content production, developing international cooperation, technological investment and training qualified labour force with the lessons learned from France's success strategies. The findings of the study provide a strategic roadmap that will increase the competitiveness of Turkey's animation industry on an international scale.

Blending creative content with universal themes, investing in technological innovations and strong international partnerships have a great impact on France's success in the sector. Inspired by these strategies, it is suggested that Turkey should develop innovative projects that emphasise local cultural elements, turn towards global collaborations, and strengthen its in-sector training infrastructure. The study is expected to provide concrete recommendations to the Turkish animation industry for sustainable growth and global success.

Keywords: Animation industry, France, Turkey, creative content, international collaborations, technological innovation, sectoral analysis.

STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS DIGITAL ADVERTISING: CASE OF INTERNATIONAL UNDERGRADUATE STUDENTS IN TÜRKİYE

PhD. Stud., Orou Issiaka SOUNON¹, Prof. Dr., Ahmet GÜRBÜZ²

¹Karabük University, Faculty of Business Administration, 0000-0001-9609-0570

²Karabük University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, 0000-0003-2287-9709

Abstract

The present study intends to examine international undergraduate students' attitudes towards digital advertising in Türkiye, specifically, analyze the key components of digital advertising accessible to consumers, identify students' attitudes towards digital advertising in terms of different parameters such as personalization, privacy, entertainment, credibility, etc. To attain these objectives, different research questions were developed. Among the international students registered at a university in the 2024-2025 academic year, 415 students took part in the survey. A non-probability sampling technique was employed to construct the sample, and an online-based survey facilitated the data obtention. The survey applied in the study encloses questions about the participants' demographic information (gender, nationality, field of science, etc.) and statements related to attitudes towards digital advertising features. The frequency values were computed as well as other descriptive statistics. The results indicate that digital advertising influences students' attitudes in different ways. Digital advertising provides not only effective information regarding products and services to consumers, but also raises students' retargeting usage towards their interests and brand awareness. It revealed that students' attitudes were influenced by both perceived advertising entertainment and credibility. Different factors make this research unique and comprehensive. Firstly, the actual context of digital advertising among students, then, the inclusion of international students, and finally the participation of respondents from different countries.

Keywords: Students, Attitudes, Digital Advertising, Digital Platforms, Türkiye

ÖĞRENCİLERİN DİJİTAL REKLAMCILIĞA YÖNELİK TUTUMLARI: TÜRKİYE'DEKİ ULUSLARARASI LİSANS ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

Özet

Bu çalışma, Türkiye'deki uluslararası lisans öğrencilerinin dijital reklamcılığa yönelik tutumlarını incelemeyi, özellikle tüketicilerin erişimine açık dijital reklamcılığın temel bileşenlerini analiz etmeyi, öğrencilerin dijital reklamcılığa yönelik tutumlarını kişiselleştirme, gizlilik, eğlence, güvenilirlik vb. farklı parametreler açısından belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için farklı araştırma soruları geliştirilmiştir. 2024-2025 akademik yılında bir üniversitede kayıtlı uluslararası öğrencilerden 415 kişi ankete katılmıştır. Örneklemi

oluşturmak için olasılıksız örnekleme tekniği kullanılmış olup ve çevrimiçi tabanlı bir anket ile veri elde edilmesi kolaylaştırılmıştır. Çalışmada uygulanan anket, katılımcıların demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, uyruk, bilim alanı vb.) ile ilgili soruları ve dijital reklamcılık özelliklerine yönelik tutumlarına ilişkin ifadeleri içermektedir. Frekans değerleri ve diğer tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Bulgular, dijital reklamcılığın öğrencilerin tutumlarını farklı şekillerde etkilediğini göstermektedir. Dijital reklamcılık, tüketicilere ürün ve hizmetlerle ilgili etkili bilgiler sağlamakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin ilgi alanlarına ve marka bilinirliklerine yönelik yeniden hedefleme kullanımlarını da artırmaktadır. Öğrencilerin tutumlarının hem algılanan reklamcılık, eğlence hem de güvenilirlikten etkilendiğini ortaya koymuştur. Farklı faktörler bu araştırmayı benzersiz ve kapsamlı kılmaktadır. İlk olarak, öğrenciler arasındaki dijital reklamcılığın gerçek bağlamı, daha sonra uluslararası öğrencilerin dahil edilmesi ve son olarak farklı ülkelerden katılımcıların katılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler, Tutumlar, Dijital Reklamcılık, Dijital Platformlar, Türkiye

BÜYÜLÜ GERÇEKÇİLİK AKIMININ 2000 SONRASI TÜRK SİNEMASINA YANSIMALARI: *ULAK* (2008) VE *GÖLGESİZLER* (2009) FİLMLERİ ÇERÇEVESİNDE BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi M. Özer ÖZKANTAR

Gaziantep Üniversitesi

ozerozkantar@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-9364-5606

ÖZET

Sinema ve edebiyat ilişkisi oldukça eski ve çok yönlü bir bağa sahiptir. Bu noktada edebiyat sinemaya hazır metinler sunarken sinema ise uyarlamalar aracılığıyla edebiyat metinlerini görsel imajlara dönüştürür ve bu iki güçlü sanat arasında güçlü bir köprü oluşmasını olanaklı hale getirir. Buna ek olarak edebiyat içerisinde filizlenen ve güçlenen bazı sanatsal yaklaşımlar da zaman içerisinde sinema ikliminde yer edinmekte ve sinema kendi imkânları ve yöntemleri ile bu yaklaşımları işlemektedir. Bu akımlardan birinin de Büyülü Gerçekçilik Akımı olduğunu söylemek mümkündür. Masalsı anlatımı ve kendine özgün sinematografik yapısı ile Büyülü Gerçekçilik Akımı hem Avrupa hem de Türk Sinemasında kendine yer edinmiştir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı 2000 sonrası Türk Sinemasında bu akımın izdüşümlerini ortaya koymaktır. Bu çerçevede amaçlı örneklem yoluyla belirlenen *Ulak* (2008) ve *Gölgesizler* (2009) filmleri Büyülü Gerçekçilik Akımı'nın temaları ve özellikleri kapsamında teorik içerik analizi çerçevesinde ele alınarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak her iki filmin de birçok açıdan bu akımdan beslendiği ve sinema ve edebiyat etkileşimine dair önemli birer örnek olarak sanat evrenine eklemlendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Edebiyat, Büyülü Gerçekçilik, Türk Sineması

THE REFLECTIONS OF THE MAGICAL REALISM MOVEMENT IN POST-2000 TURKISH CINEMA: AN ANALYSIS THROUGH THE FILMS NAMED *ULAK* (2008) AND *GÖLGESİZLER* (2009)

ABSTRACT

The relationship between cinema and literature is a longstanding and multifaceted connection. While literature provides ready-made texts for cinema, cinema transforms these literary works into visual images through adaptations, thereby creating a robust bridge between these two powerful art forms. Additionally, certain artistic approaches that emerge and strengthen within literature gradually find a place within the cinematic realm, with cinema processing these approaches using its unique capabilities and methods. One such movement is Magical Realism. With its fairy-tale-like narrative and distinctive cinematographic structure, Magical Realism has established a foothold in both European and Turkish cinema. In this context, the aim of this study is to reveal the reflections of this movement in post-2000 Turkish cinema. Within this framework, the films *Ulak* (2008) and *Gölgesizler* (2009), selected through purposeful sampling, have been analyzed through theoretical content analysis in the context of the themes and characteristics of the Magic Realism Movement. As a result, it has been observed that both films draw extensively from this movement and serve as significant examples of the interaction between cinema and literature, enriching the universe of art.

Keywords: Cinema, Literature, Magical Realism, Turkish Cinema

MAHREMİYETİN KAYBOLUŞU: PANOPTİKON, SİNOPTİKON VE OMNİPTİKON KAVRAMLARINA SİNEMADAN BAKMAK

Dr. Öğr. Üyesi M. Özer ÖZKANTAR

Gaziantep Üniversitesi

ozerozkantar@gmail.com - ORCID ID: 0000-0001-9364-5606

ÖZET

Günümüz yaşam pratikleri içerisinde mahremiyet ve özel alan olgusu günden güne dönüşüm geçirmekte ve bireylerin yaşamları kimi zaman bir kontrol mekanizması ile yönetilmekte, kimi zaman bireyler bu mekanizmaya kişisel rızaları ile eklemlenmekte kimi zaman ise bireyler gözetleyen ve gözetlenen olma deneyiminden haz almakta ve bu durumu içselleştirmektedir. Dolayısıyla mahremiyet kavramı günden güne yitirilen bir yapıya dönüşmüştür. Bu süreç gerek kitle iletişim araçları üzerinden gerekse ideolojik aygıtlar aracılığıyla sistematik şekilde toplumlara empoze edilmektedir. Bu çerçevede Panoptikon, Sinoptikon ve Omniptikon kavramlarının anlaşılması elzem görünmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı ismi geçen olguların sinema evreni perspektifinden anlaşılmasını sağlamaktır. Bu nedenle kasti örneklem yoluyla belirlenen 1984 (1984) *Panoptikon*, *Truman Show* (1998) Sinoptikon ve *The Circle* (2017) ise Omniptikon kavramlarına odaklanarak ideolojik film analizi çerçevesinde analiz edilmiştir. Sonuç olarak, her üç kavramın da sinemada kendine açık bir şekilde yer edindiği ancak ilgili olguların filmler içerisinde farklı bağlamlar ile beyaz perdeye yansıtıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Panoptikon, Sinoptikon, Omniptikon, Mahremiyet, Sinema

THE LOSS OF PRIVACY: EXAMINING THE CONCEPTS OF PANOPTICON, SYNOPTICON, AND OMNIPTICON THROUGH CINEMA

ABSTRACT

In contemporary life practices, the concepts of privacy and personal space are undergoing constant transformation. Individuals' lives are sometimes managed through a control mechanism, sometimes integrated into this mechanism with their personal consent, and at other times, individuals derive pleasure from the experience of both observing and being observed, internalizing this phenomenon. Consequently, the concept of privacy has increasingly evolved into a diminishing construct. This process is systematically imposed upon societies, either through mass communication tools or ideological apparatuses. In this context, understanding the concepts of Panopticon, Synopticon, and Omnipticon becomes crucial. The purpose of this study is to explore these phenomena from the perspective of the cinematic universe. To this end, through purposive sampling, 1984 (1984) has been analyzed in the framework of the Panopticon concept, *The Truman Show* (1998) in the framework of the Synopticon concept, and *The Circle* (2017) in the framework of the Omnipticon concept, employing ideological film analysis. As a result, it has been observed that all three concepts are distinctly represented in cinema; however, these phenomena are portrayed on the silver screen within different contexts in the respective films.

Keywords: Panopticon, Synopticon, Omniprion, Privacy, Cinema

MESAJLAŞMA PLATFORMLARINDAKİ HABER İÇERİKLERİNDE EMOJİ KULLANIMI: TELEGRAM ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Mustafa MAYDA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

mustafa.mayda@comu.edu.tr-0000-0003-4320-4524

Şükran YAVUZ⁷⁶

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

sukranyavuz117@gmail.com-0009-0001-4332-3980

ÖZET

İletişim teknolojilerinde yaşanan yeni gelişmelerle geleneksel medyadan dijital medyaya doğru bir dönüşüm yaşanmaktadır. Dijital medya geleneksel medyanın aksine tek yönlü bir iletişim yapısı yerine, kullanıcıların daha interaktif olmasını sağlayarak içerik oluşturmaya, paylaşım yapmasına ve geri bildirimlerde bulunmasına olanak sağlamaktadır. Yaşanan gelişmelerle birlikte hayatımıza giren ve yeni iletişim araçlarından biri olan sosyal medya, bünyesinde bulundurduğu mesajlaşma platformlarıyla bireyler arasındaki etkileşimi ve toplumsal yapı içerisindeki iletişimi hızlandırmaktadır. Bu kapsamda günümüzde sosyal medya mesajlaşma platformlarından öne çıkan Telegram platformu ise kullanıcılar arasında bilgi aktarımı sağlayan platformlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Telegram platformunun en belirgin özelliklerinden birisi, haber kanalları üzerinden anlık haber akışını takip etme ve haberlere dair düşüncelerimizi ifade etme olanağı sağlamasıdır. Bu bağlamda kullanıcılar tarafından Telegram platformunda haber içeriklerine yönelik kullanılan emojiler, belirli haber türlerinin bireyler ve toplumlar için nasıl algılandığını anlamamıza yardımcı olabilmektedir.

Bu çalışmada, haber içeriklerinde etkin kullanılan emojilerin Telegram platformunda nasıl bir etkileşim oluşturduğu saptanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda çalışmada Telegram platformu içerisinde yer alan haber içeriklerinde kullanılan emojilerin haber içeriği ile ilişkisi belirlenmeye çalışılmaktadır. Telegram platformunda yayımlanmış 120 haber içeriği spor, magazin, siyaset ve kültür-sanat haberleri olarak kategorileştirilerek göstergebilimsel bir içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışmada nitel veriler kullanılarak emojilerin haber içeriklerine etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

⁷⁶ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gazetecilik Yüksek Lisans Öğrencisi

Anahtar Kelimeler : Mesajlaşma Platformları, Telegram, Emojiler, Dijital Haber Etkileşimi

YENİ MEDYA BELGESELİNİN TOPLUMSAL BELLEK OLUŞUMUNDAKİ ROLÜ

Arş. Gör. Dr. Deniz OĞUZCAN

Altınbaş Üniversitesi

deniz.oguzcan@altinbas.edu.tr

ORCID: 0000-0002-1999-8400

ÖZET

Toplumsal bellek, geçmişle geleceğin arasında kültürel ve tarihsel bağı kuran en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Birçok farklı disiplinde tartışılan bu kavram, belgesel sinemayla yakından bağlantılıdır. Yaşadığımız çağa adını veren dijital dönüşüm, bilginin elde edilme sürecini de değiştirmiştir. Yeni medya teknolojileri bilgiye ulaşabilmeyi kolaylaştırırken; doğru bilgiye ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Oluşan bilgi kirliliği bireylerin karşılaştıkları enformasyonu hızla unutabilmelerine sebep olmaktadır. Bu bilgi kirliliği içinde toplumsal belleğin oluşturulabilmesi belgesel sinemanın hedeflerinden biri olarak görülmektedir. Yeni medya teknolojilerinde yaşanan gelişmeler belgesel sinemayı da dönüşüme uğratmıştır ve böylece yeni medya belgeseli, interaktif belgesel ve non linear belgesel olarak tanımlanan yeni bir belgesel türü meydana gelmiştir. Bu çalışmanın amacı yeni medya belgeselinin toplumsal bellek oluşumundaki rolünü, yeni medya belgesel film örneği aracılığıyla irdelemektir. Bu amaçla seçilen yeni medya belgeseli incelenmiştir. Belgesel, odak gruba izletilmiş ve odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme sonucunda ortaya çıkan bulgular analiz edilerek sonuç kısmını oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya Belgeseli, İnteraktif Belgesel, Toplumsal Bellek, Dijital Çağ

THE ROLE OF NEW MEDIA DOCUMENTARY IN THE FORMATION OF SOCIAL MEMORY

ABSTRACT

Social memory is seen as one of the most important elements that establishes a cultural and historical connection between the past and the future. This concept, which is discussed in many different disciplines, is closely related to documentary cinema. The digital transformation that gives its name to the era we live in, has also changed the process of obtaining information. While new media technologies make it easier to access information, they make it difficult to access accurate information. The resulting information pollution causes individuals to quickly forget the information they encounter. Creating social memory within this information pollution is seen as one of the goals of documentary cinema. Developments in new media technologies have also transformed documentary cinema, and thus a new documentary genre defined as new media documentary, interactive documentary and non-linear documentary has emerged. The aim of this study is to examine the role of new media documentary in the formation of social

memory through the example of a new media documentary film. For this purpose, the selected new media documentary was examined. The documentary was shown to a focus group and a focus group interview was conducted. The findings of the interview were analyzed and the conclusion was formed.

Keywords: New Media Documentary, Interactive Documentary, Social Memory, Digital Age

SOSYAL MEDYA ALGORİTMALARININ E-TİCARET ÜZERİNDEKİ NEGATİF ETKİSİ

Öğr. Gör. Şükrü GÜVEN

Selçuk Üniversitesi

sukruguvn@selcuk.edu.tr

Orcid Id: 0000-0001-6489-5593

Doç. Dr. Alper GEDİK

Selçuk Üniversitesi

alpergedik@selcuk.edu.tr

Orcid Id:0000-0002-9085-5605

Özet

Sosyal medya algoritmaları, kullanıcı davranışlarını analiz ederek kişiselleştirilmiş içerik sunmayı amaçlar. Bu, kullanıcıların platformda daha uzun süre kalmasını sağlarken, belirli içeriklerin ön plana çıkmasına ve diğerlerinin erişiminin kısıtlanmasına neden olur.

Büyük şirketler yüksek bütçeleri sayesinde algoritmalarından daha fazla fayda sağlarken, küçük işletmeler (KOBİ'ler) düşük bütçeleri nedeniyle bu avantajlardan yararlanmakta zorlanır. Sürekli değişen algoritmalar, işletmelerin stratejik planlarını sık sık güncellemelerini gerektirir.

Organik erişim oranlarının düşmesi, işletmeleri ücretli reklamlara yöneltmekte ve finansal bir yük oluşturmaktadır. Ayrıca, düşük etkileşim oranları işletmelerin görünürlüğünü daha da azaltarak bir kısır döngü yaratır.

Algoritmalar, büyük şirketleri destekleyerek adil rekabet ortamını bozar. Küçük işletmeler, bu durumda dezavantajlı konuma düşer. Bu durum, tüketicilerin seçeneklerinin azalmasına ve piyasa hakimiyetinin birkaç büyük şirkette yoğunlaşmasına neden olur. Sosyal medya algoritmaları, toplumsal önyargıları dijital ortamda yeniden üretebilir ve ekonomik eşitsizlikleri artırabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Algoritma, E-ticaret.

NEGATIVE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ALGORITHMS ON E-COMMERCE

Summary

Social media algorithms aim to provide personalized content by analyzing user behavior. This allows users to stay on the platform longer, while highlighting certain content and restricting access to others.

While large companies benefit more from algorithms thanks to their high budgets, small businesses (SMEs) have difficulty benefiting from these advantages due to their low budgets. Constantly changing algorithms require businesses to frequently update their strategic plans.

Decreasing organic reach rates direct businesses to paid advertising and create a financial burden. In addition, low engagement rates further reduce the visibility of businesses, creating a vicious circle.

Algorithms disrupt fair competition by supporting large companies. Small businesses are disadvantaged in this case. This causes consumers to have fewer options and market dominance to be concentrated in a few large companies. Social media algorithms can reproduce social prejudices in the digital environment and increase economic inequalities.

Keywords: Social media, Algorithm, E-commerce.

SOSYAL MEDYADA DİN ANLAYIŞI: DİJİTALLEŞMENİN İNANÇ DÜNYASINA ETKİSİ

Öğr. Gör. Şükrü GÜVEN

Selçuk Üniversitesi

sukruguen@selcuk.edu.tr

Orcid Id: 0000-0001-6489-5593

Doç. Dr. Alper GEDİK

Selçuk Üniversitesi

alpergedik@selcuk.edu.tr

Orcid Id: 0000-0002-9085-5605

Özet

Sosyal medya, dini inançların ifade edilme ve algılanma biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Dijitalleşme sayesinde dini içeriklerin üretimi ve yayılımı hızlanmış, küresel ölçekte geniş bir erişim sağlanmıştır. Görsel, video, metin ve canlı yayın formatında sunulan içerikler, dini bilgilere erişimi kolaylaştırır da bilgi kirliliği ve etik sorunlar yaratmaktadır. Sosyal medya, bireylerin dini kimliklerini daha esnek ve kişisel bir şekilde ifade etmelerine olanak tanırken, bu durum dini kimliklerin yeniden tanımlanmasına ve geleneksel sınırların ötesine geçmesine yol açmıştır.

Algoritmalar, kullanıcıların ilgisine göre içerik önerdiği için doğrulanmamış bilgilerin yayılımını artırabilmekte, bu da özellikle genç bireyler için dini bilginin algılanmasını karmaşık hale getirmektedir. Din eğitimi açısından sosyal medya bir araç olarak kullanılabilir, ancak içeriklerin doğruluğunun dikkatle denetlenmesi gerekmektedir. Popüler kültürle harmanlanan dini içerikler daha geniş kitlelere ulaşmayı sağlasa da yüzeyselleşme ve ticarileşme gibi sorunlara neden olabilmektedir. Sonuç olarak, sosyal medya dini inançların ifade edilme ve yayılma biçimlerini değiştirmiş, ancak kullanıcıların doğru bilgiye erişim ve etik duyarlılık konularında dikkatli olmalarını gerektiren yeni zorluklar yaratmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din, Sosyal Medya, İnanç.

UNDERSTANDING OF RELIGION IN SOCIAL MEDIA: THE EFFECT OF DIGITALIZATION ON THE WORLD OF FAITH

Abstract

Social media has radically changed the way religious beliefs are expressed and perceived. Thanks to digitalization, the production and dissemination of religious content has accelerated,

providing broad access on a global scale. Although content presented in visual, video, text and live broadcast formats facilitates access to religious information, it creates information pollution and ethical problems. While social media allows individuals to express their religious identities in a more flexible and personal way, this has led to the redefinition of religious identities and their going beyond traditional boundaries.

Algorithms can increase the dissemination of unverified information as they recommend content according to users' interests, which makes the perception of religious information complicated, especially for young individuals. Social media can be used as a tool in terms of religious education, but the accuracy of the content must be carefully checked. Although religious content blended with popular culture allows access to wider audiences, it can cause problems such as superficiality and commercialization. As a result, social media has changed the way religious beliefs are expressed and disseminated, but it has created new challenges that require users to be careful about accessing accurate information and ethical sensitivity.

Keywords: Religion, Social Media, Belief.

Yeşil Reklam stratejilerinin Marka İmajı Oluşturmada rolü

‘Cif Temizken Güzel’ Reklam Filmi Örneği

Yüksek Lisans Öğrencisi Fadile Torun

Cumhuriyet Üniversitesi

D27963201@gmail.com

Özet

Pazarlama kavramı, tarihsel süreçte yalnızca üretim, tanıtım ve satış odaklı bir yaklaşımı ifade ederken; günümüzde tüketici ihtiyaçları, beklentileri ve çevresel duyarlılıklardaki değişimle birlikte daha kapsamlı ve duyarlı bir yapıya evrilmiştir. Geleneksel üretim-tanıtım ilişkisi tüketicilerin yalnızca ürünleri tanınması ve satın alması amacıyla şekillenirken, günümüz pazarlama anlayışında firmaların hayatta kalabilmesi, tüketicilerin ihtiyaçlarını daha derinlemesine anlamak ve bu ihtiyaçlara duygusal bir bağ ile karşılık vermekle mümkün olmaktadır. Bunun yanı sıra pazarlama sürecinin bir parçası olan marka imajı oluşturma süreci de, tüketicilerin duyarlılıklarını gözeterek, çevresel ve sosyal hassasiyetlere karşılık veren stratejilere ihtiyaç duymaktadır. Özellikle küresel iklim değişikliği, çevresel kirlilik, kuraklık, salgın hastalıklar gibi sorunların daha görünür hale gelmesiyle birlikte işletmelerin üretim ve pazarlama stratejileri de dönüşüme uğramış, tüketicilerin çevresel kaygılarını dikkate alan markalarla iletişim kurma eğilimi güçlenmiştir. Bu bağlamda yeşil reklam ve yeşil pazarlama stratejileri sadece ürün tanıtımı ile sınırlı kalmayıp; sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik değerlerini de bünyelerinde barındırarak marka imajını güçlendirmekte ve tüketicilerle uzun vadeli güven ilişkisi tesis etmektedir.

Bu çalışmada yeşil pazarlama, yeşil reklam ve marka imajı kavramları ele alınmış bu kavramların literatürdeki yeri ve işletmeler üzerindeki etkileri irdelenmiştir. Yeşil reklam stratejilerinin marka imajı oluşturmadaki rolünü daha somut hale getirebilmek amacıyla Cif markasının 2020 yılında yürüttüğü Cif ‘Temizken Güzel’ kampanyası, Saussure’nin gösterge ve gösteren ayrımıyla, Barthes’in düz anlam ve yan anlam göstergebilimsel yöntemleri kullanılarak çözümleme yoluyla incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda yeşil reklam uygulamalarının marka imajı ile anlamlı bir ilişki içinde olduğu ve markanın çevresel duyarlılık mesajını güçlendirdiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Yeşil pazarlama, yeşil reklam, marka imajı

Abstract

Historically, the concept of marketing focused solely on production, promotion, and sales; however, today it has evolved into a more comprehensive and responsive framework, shaped by changes in consumer needs, expectations, and environmental awareness. While the traditional production-promotion relationship was centered on enabling consumers to recognize and purchase products, today, companies’ survival depends on understanding consumer needs more profoundly and addressing these needs by establishing an emotional connection. Furthermore, the process of building brand image, which is a part of the marketing process,

requires strategies that consider consumer sensitivities and respond to environmental and social concerns. Especially with the increased visibility of issues such as global climate change, environmental pollution, drought, and pandemics, companies' production and marketing strategies have undergone transformation, and consumers are increasingly inclined to engage with brands that prioritize environmental concerns. In this context, green advertising and green marketing strategies go beyond mere product promotion, incorporating values of social responsibility and sustainability to strengthen brand image and foster long-term trust relationships with consumers.

This study discusses the concepts of green marketing, green advertising, and brand image, examining their place in the literature and their impacts on businesses. To illustrate the role of green advertising strategies in brand image building more concretely, the Cif brand's 2020 "Beautiful When Clean" campaign is analyzed using Saussure's signifier-signified distinction and Barthes' semiotic methods of denotation and connotation. The analysis reveals that green branding practices have a meaningful relationship with brand image and reinforce the brand's message of environmental sensitivity.

Keywords: Green marketing, green advertising, brand image

MODERN BİREYİN VAROLUŞ KRİZİ: THE WORST PERSON IN THE WORLD (2021) FİLMİ ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Melike ÇELİK

Hasan Kalyoncu Üniversitesi/İletişim Fakültesi
melike.celik@hku.edu.tr - (0009-0002-9860-682X)

ÖZET

Sinema ilk yıllarından itibaren felsefe ile derin bir bağ kurmuştur. Sinema ve felsefe ilişkisini güçlendiren unsur her iki alanın da “birey” le ilgilenmesidir. Ana akım sinemaya karşı çıkan bağımsız filmlerin yolu, aynı şekilde geleneksel felsefeye karşı çıkan varoluşçuluk ile kesişmiştir. Bu çalışmada; Joachim Trier imzalı Oslo üçlemesinin son filmi olan *The Worst Person in The World (2021)* filmi varoluşçu felsefe ekseninde değerlendirilmiştir. Çalışma; modern çağda yaşanan bireysel kaygıları (kendini gerçekleştirme, kariyer planlama, romantik ilişkiler, aile kurma vb.) görünür kılması açısından önemlidir. Felsefi eleştiri yöntemiyle yapılan çalışmanın amacı; filmde görülen temalar ile varoluş felsefesi arasındaki bağları ortaya koymaktır. Oslo üçlemesinin geneline hakim olan melankolik ve nostaljik atmosfer; varoluşçu felsefenin özgürlük, sorumluluk, seçimler, etik gibi tartışma konuları üzerinden yansıtılmıştır. Filmin başkarakteri Julia, yirmili yaşlarının sonuna gelmesine rağmen yaşamını nasıl şekillendireceğine karar verememiş bir kadındır. Julia’nın eylemleri üzerinden bireyin özünü, varoluş amacını, tutkularını bulma çabası işlenmiştir. Seçme özgürlüğüne sahip olan birey, seçimlerinin sonucuna katlanmak zorundadır. Oysa kendi hayatında bir seyirci gibi hissettiğini söyleyen Julia seçimlerini sürdürmekte iradeli değildir. Julia karakteri üzerinden modern bireyin kendisine ve çevreye yabancılaşması, anlam arayışı, toplumun parçası olma mücadelesi anlatılmıştır. Sartre’a göre insan, olmayı seçer. Kişi her ne ise, o şey özünü oluşturur. *The Worst Person in The World (2021)* doğrudan varoluşçu felsefenin izlerini taşımakta, Kuzey sinemasının modern bireyi temsil etme biçimi bağlamında güncel bir örnek sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Varoluşçuluk, Sartre, Özgürlük, Sorumluluk, Etik

SİNEMADA DERİN SAHTEKÂRLIK (DEEFAKE) KULLANIMININ ETİK BOYUTLARI: *THE IRISHMAN* ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Mustafa GÜLSÜN

Muş Alparslan Üniversitesi/Malazgirt MYO
m.gulsun@alparslan.edu.tr- 0000-0002-1202-6246

Doç. Dr. Fikriye ÇELİK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/ İletişim Fakültesi
fcelik@cumhuriyet.edu.tr - 0000-0003-1633-0357

ÖZET

Hayatın hemen her alanına sızan yapay zekâ sistemleri sinema endüstrisini de derinden etkileyen yeniliklere imkân tanımaktadır. Bugün deepfake teknolojisi sayesinde bir kişinin sesini, yüzünü veya hareketlerini gerçeğe yakın biçimde taklit edebilmek son derece kolaydır. Bu teknolojiler, sinemada yaratıcılık ve anlatı olanaklarını genişletirken önemli etik, hukuki ve toplumsal tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Sinema alanında deepfake teknolojisinin daha çok ölmüş oyuncularını canlandırmak ya da oyuncuların fiziksel olarak yer almadığı sahneleri oluşturmak amaçlı kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu tür uygulamalar, oyunculuk mesleğinin geleceği ve teknolojinin etik sınırları hakkında ciddi endişelere yol açmaktadır. Özellikle bu teknolojinin aşırı veya kontrolsüz kullanımından sinema sanatının insani boyutunun nasıl etkileneceği merak konusudur. Bu çalışmada sinema sanatında deepfake teknolojisi kullanımıyla ilgili mevcut literatür taranmış, söz konusu teknolojinin yaratıcı süreçlere katkısı ve etik sınırlılıkları üzerine düşünülmüştür. Bu bağlamda Martin Scorsese'nin yönettiği *The Irishman* filmi betimsel analize uğratılmış, deepfake teknolojisinin sanatsal ve teknik boyutları film üzerinden değerlendirilmiştir. Film, deepfake teknolojilerinin etik boyutları üzerinden incelenmiş ve çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Dijital gençleştirme teknolojisi, özellikle yüz ifadeleri ve jestlerin manipülasyonu aracılığıyla oyuncuların performanslarının otantikliğini sorgulatmıştır. Bu durum, sanatın özgünlüğüne zarar verebilecek etik kaygıları gündeme getirmiştir. Çalışma, bu yenilikçi teknolojinin yaratıcılık ve etik ikilem arasında nasıl bir denge oluşturabileceğine ilişkin tartışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Deepfake, Sinema, *The Irishman*

OYUN KÜLTÜRÜ VE DİJİTAL DEĞİŞİMİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Mert Züriyet

Hitit Üniversitesi

mertzuriyet1994@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-4918-3803

ÖZET

Çalışmanın amacı insanlık var olduğundan beri gelişimlerimizin önemli ve vaz geçilmez bir parçası olan oyun kavramının tarih boyunca nasıl çeşitlendiğini, farklı kültürlerde ne gibi özellikler de ortaya çıktığını bu çeşitlenmelerin kültürel dönüşüme etkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır. Temel araştırma sorusu ise tarihsel değişim içinde dijitalleşen ve globalleşen oyun etkinliğinin geleneksel oyunların sağlamış olduğu kültürel aidiyet hissine etkisidir. Çalışma derleme olarak elde edilen bulguların karşılaştırmalı biçimde yorumlanması ile hazırlanmıştır. Dünya genelinde bölgesel oyunların neler olduğu ne gibi ortak özellikler içerdiği ve ortak kültürel faydalar sağladığı ile ilgili örnekler, Antik dönem oyun ve oyuncakları için örnekler verilmiştir. Dijitalleşmiş oyunların ise kültürel aidiyeti yok ederek küresel ekonomik çıkarları ön planda tuttuğu ve bu durumun kültürel, toplumsal etkileri üzerine çalışılmıştır. Sonuç kısmında ise dijital oyunlar üzerine araştırma yapmış çalışmacıların verilerine dayanarak aidiyet hissini yok ettiği önermemizin yanında belli başlı psikolojik rahatsızlıklara ve kültürel dezenformasyona da sebep olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Globalizasyon, Dezenformasyon, Aidiyet, Dijitalleşme

HORASAN ERENLERİ BAĞLAMINDA KONYA'DA BİR YERLEŞİM YERİNİN TEŞEKKÜLÜ: HÜYÜK ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Davut ŞAHBAZ

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

davutsahbaz66@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5303-3493.

ÖZET

İdari bakımdan Konya il merkezine bağlı olan Hüyük ilçesi, coğrafi bakımdan Akdeniz bölgesinin Antalya bölümünün bir alt birimi olan Göller yöresinde yer almaktadır. Kuzeyinde Doğanhisar, doğusunda Beyşehir, batısında ise Şarkikaraağaç (Isparta) ilçeleriyle çevrelenen Hüyük, Konya il merkezine 95 km. uzaklıkta olup, denizden yüksekliği 1.150 m. dir. Uzun süre Bizans hakimiyetinde kalan bölge, daha sonra Selçukluların, Eşrefoğulları'nın ve Moğolların idaresine girmiştir. Moğolların siyasi ve askeri gücünü kaybetmesiyle birlikte Hüyük yöresi, Hamidoğulları ve Osmanoğullarının eline geçmiştir. Antik kaynaklarda Pisidia (Göller Yöresi) olarak geçen bölgede bulunan Hüyük'te, eski çağlardan beri yerleşim izleri görülmektedir. Ancak köy bağlamında idari bir üniteye dönüşmesi ise Selçuklular zamanına rastlamaktadır. Özellikle Anadolu, Bizans döneminde Sasani ve Arap ordularının saldırılarına uğramış, köy ve kasabalar ıssız hale gelmişti. Bu durum ise Anadolu'ya kitleler halinde gelen Türklere, daha kolay yerleşme olanağı sağlamıştı. Türkler, bir taraftan boş ve harabe olan Bizans köylerine yerleşirken, bir yandan da höyük, ören, viran, kale, hisar gibi yerleri kendilerine yurt edinmişlerdir. Ayrıca Türkler, bizzat kendilerinin kurdukları yeni yerleşmeler de tesis etmişlerdir. Bu bağlamda Konya'nın Hüyük ilçesi, adından da anlaşılacağı üzere kadim bir yerleşme olmakla birlikte, Selçuklular döneminde buraya gelen dervişlerin kurdukları zaviyenin köye dönüşmesiyle teşekkül etmiştir. Nitekim kaynaklar da Şeyh İdris ve Şeyh Bahşi kardeşlerin Moğollardan kaçarak Hüyük ve çevresine yerleştiği ve burada bir zaviye kurdukları bilinmektedir. Arşiv vesikaları temel alınarak yapılan bu çalışmada zikredilen kişilerin kurdukları zaviyenin nasıl bir köye dönüştüğü üzerinde durularak, bölgenin Türkleşme ve İslamlaşmasında Horasan erenlerinin nasıl bir etkide bulundukları ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hüyük, Derviş, Sufi, İskân, Yerleşme, Zaviye, Osmanlı.

MENZİL TEŞKİLATI'NIN OSMANLI DEVLETİ GÜNDELİK YAŞAMINDAKİ ROLÜ VE ÖNEMİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Melek BAYİR

Kocaeli üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü

Melekbayir15@gmail.com.- ORCID ID: 0000- 00002-5556-8125

Özet

Osmanlı Devleti merkezi yönetiminin ve otoritesinin varlığını sürdürebilmesi için hüküm ve buyruklarının iletilmesi önemli bir vazife olmuştur. İletişim, haberleşme ve seferler için 16. yüzyılda sefer güzergahı üzerindeki ana yollara menzilhâneler inşa edilmiştir. Menzilhâneler; askerlerin yiyecek, içecek, giyecek, binek, yük ve barınma ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Osmanlı Devleti, bu bağlamda sefer yolları üzerinde bulunan bölge halkından yararlanmış, onları menzilkeş tayin etmiştir. Menzilkeş tayin edilen köyler seferler boyunca Osmanlı Devleti'nin alışveriş hizmetlerini sağlamışlardır. Ordu ve halk birbirleri ile ticari ilişki sağlamakla beraber devletin iâşe sorununu da çözmüştür. Çalışma, menzil teşkilatı ve menzilhâneler ile ilgili yeni bilgiler sunmayı ve bu minvalde konuya dair yapılan araştırmalara bir yenisini daha eklemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve yazılı belge analizi yapılmıştır. Osmanlı devletinin Viyana bozgunundan sonra artan seferleri ve menzilhânelerin ağır vergi yükleri, menzil düzenine uymamaları sonucunda yaşanan sıkıntılar ve menzilkeş tayin edilen köylerdeki halkın üzerindeki sosyo-ekonomik etkileri çalışmanın en önemli bulguları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Menzil Teşkilatı, Menzilkeş, Osmanlı Devleti, Ordu-halk.

GAZETECİ BURHAN CAHİT'İN ANADOLU NOTLARI (1919)

Prof. Dr. Mevlüt ÇELEBİ

Ege Üniversitesi

mevlutcelebi@yahoo.com

ORCID: 0000-0001-8244-661X

ÖZET

Osmanlı Devleti, İtilaf Devletleri ile 30 Ekim 1918'de imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla I. Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrıldı. Mütarekeden sonra yaşanan süreci, belirsizlik, dağınıklık ve arayış dönemi olarak yorumlamak yanlış olmayacaktır. Devletin başındaki padişah olarak Sultan Vahidettin ve Osmanlı Hükûmeti, İngilizlerle iş birliği halinde her şeyi kontrol altında tutmak ve saray ve hükûmetin resmî politikası dışındaki oluşumları etkisiz kılmak için her yolu kullandılar. Bu yollardan birisi de Anadolu'da etkisi devam etmekte olan İttihatçıları, her türlü olumsuzluğun sorumlusu olarak göstermek ve halkın Sultan-Halifeye olan bağlılığını pekiştirmek üzere iki Nasihat Heyeti'nin kurulmasıdır. Nisan 1919'da kurulan başlarında iki şehzadenin olacağı bu heyetlerin amacı görünüşte Anadolu'da yapılacak ıslahatı tespit etmek, gerçekte ise İttihatçıları ve saray ve hükûmetin kontrolü dışındaki diğer oluşumları etkisiz kılmaktır.

Anadolu Nasihat Heyeti, 16 Nisan 1919 günü Alemdar vapuruyla İstanbul'dan Bursa'nın limanı sayılan Mudanya'ya hareket etti. Bu heyet Bursa→Balıkesir→Manisa→İzmir→Aydın→Muğla→Denizli→Burdur→Antalya→Isparta→Konya güzergâhını takip etti. Konya'da İzmir'in işgal edildiğini öğrenene heyet, seyahatini tamamlayamadan 18 Mayıs 1919 günü İstanbul'a döndü.

Gazeteci Burhan Cahit Morkaya, bu heyetin seyahatini İstanbul basını adına takip etti. Ağırlıklı olarak demiryolu ve kara yoluyla yapılan bu seyahat boyunca çok çarpıcı gözlemlerde bulundu. Bunları çalıştığı Yeni Gazete'ye gönderdi. Anadolu köylüsünün içler acısı hali ve Anadolu'nun pek çok yerinin işgalinin arifesinde yapılan bu gözlemleri bir bütün olarak ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Heyet-i Nâsiha, Burhan Cahit, Anadolu, Şehzade Abdürrahim Efendi.

EDİRNE MEBUSU

MEHMET ŞEREF AYKUT’UN MİLLÎ MÜCADELE HATIRALARI

Prof. Dr. Mevlüt ÇELEBİ

Ege Üniversitesi

mevlutcelebi@yahoo.com

ORCID: 0000-0001-8244-661X

ÖZET

Türk milleti, 1919-1922 arasında Anadolu’da Mustafa Kemal Paşa’nın liderliğinde dönemin en güçlü devletlerine karşı destansı bir istiklal ve istikbal mücadelesi verdi. Bu savaşın en önemli yönlerinden birisi de isimsiz kahramanlarının ve kadınlarının mücadeleye verdikleri destektir. Abartma olarak kabul edilmesin fakat iddialı bir yorum yapmak isteriz: Türk kadını olmasaydı, mücadeleye böylesine sahip çıkıp destek vermeseydi Kurtuluş Savaşı zor kazanılırdı. Türk kadının ve isimsiz kahramanların hizmetlerini ortaya koyacak çalışmalar ecdada saygı, vefa ve minnet duygularıyla yapıldığı kadar gelecek nesillere aktarılacak onurlu bir mirastır. Bu nedenle Millî Mücadele’nin bilinmeyen ya da az bilinen yönlerine katkı sağlayacak her çalışma kıymetlidir.

Bildirimizde gazete sayfalarında kalmış bir hatıra dizisini inceleyeceğiz. Künye olarak bir kaynakta tespit ettiğimiz fakat kullanıldığını rastlamadığımız hatıralar Mehmet Şeref Aykut’a aittir. İstiklal Savaşı’nı yürüten ilk Meclis’te Edirne Mebusu olarak görev yapan Mehmet Şeref Aykut, mücadelenin en zor günlerinde cephede hizmet ederken tanık olduklarını, gözlemlerini savaştan yıllar sonra kaleme almıştır. Kendi ifadesine göre bunu, Atatürk’ün, Millî Mücadele’ye katılanların hatıralarını yazmaları yönündeki ricasını yerine getirmek için yapmıştır. Hatıralar sekiz tefrika halinde Yeni Sabah gazetesinde “Millî Mücadele Hatıraları” başlığıyla 6-15 Mayıs 1938 tarihinde yayımlanmıştır.

Bildirimizde incelediğimiz hatıralar özgün olduğu gibi İstiklal Savaşı’na katkıda bulunacak ve savaşın zorluklarını, Türk milletinin öz verisini ve kazanılan zaferin büyüklüğünü daha iyi anlamaya yardımcı olacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Millî Mücadele, İstiklal Savaşı, Mehmet Şeref Aykut, Hatıralar.

M.Ö. 2. BİNYILDA ANADOLU'DA SUÇ VE ADALET

Sefa BAĞCIVAN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Sf.bgciv@gmail.com 0009-0009-6639-5168

Doç.Dr.Deniz SARI

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

deniz.sari@bilecik.edu.tr 0000-0002-2779-0757

ÖZET

Suç ve adalet kavramları, tarih boyunca farklı biçimlerde tanımlanmış olsa da temelinde bireylerin kendileriyle, toplumla ve yönetimle olan ilişkileri yatmaktadır. Suç, toplumun ahlaki ve hukuki normlarına aykırı, yasaklanmış eylemleri ifade ederken, adalet, bu eylemlere karşı toplumun hak ve eşitlik ilkelerine dayalı olarak geliştirdiği tepkileri ve uygulamaları kapsar. Binlerce yıl önce de bireylerin ve ailelerin haklarının korunması, dolayısıyla toplumun güvenlik ve istikrar içerisinde sürekliliğinin sağlanması bir zorunluluk olarak görülmekteydi. Kralların veya yöneticilerin temel hedefi, bu adil düzeni inşa etmektir. Bu adil yönetim biçimi, yöneticilerin tanrısal bir iradeyle ödüllendirileceği düşüncesiyle de ilişkilendirilmiştir.

Bu çalışma, M.Ö. 2. binyılda Anadolu'da hüküm süren Hitit uygarlığının suç ve adalet anlayışını incelemeyi amaçlamaktadır. Hititler, adaleti kralın tanrılar adına yürüttüğü ilahi bir düzenin parçası olarak görmüş ve suçları toplumsal barışı tehdit eden unsurlar olarak değerlendirmiştir. Hitit metinlerinde, adaletin kralın en önemli sorumluluğu olduğu, saray görevlilerinin de yozlaşmanın önlenmesi ve güçlülerin zayıfları ezmemesi için görevlendirildiği görülmektedir. Adaletin korunması, sadece ahlaki bir ideal değil, aynı zamanda toplumsal düzenin ve kraliyet otoritesinin teminatı olarak ele alınmıştır. Adalet ihlalleri, sert yaptırımlarla cezalandırılmış ve bu durum, kraliyet otoritesini pekiştirme aracı olarak kullanılmıştır. Hitit metinleri, adalet ve suç kavramlarını sistematik bir şekilde ele alarak, Hitit uygarlığının gelişmiş hukuk ve yönetim anlayışını yansıtmaktadır. Adaletin hem bireysel bir erdem hem de bir yönetim ilkesi olarak benimsenmesi, Hitit toplumunun toplumsal düzeni koruma konusundaki kararlılığını ve adaletle verdiği önemi ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Adalet, M.Ö.2.Binyıl, Anadolu, Hititler

Abstract

Although the concepts of crime and justice have been defined in different ways throughout history, their basis lies in the relationships of individuals with themselves, society and the administration. While crime refers to prohibited actions that are contrary to the moral and legal norms of society, justice encompasses the reactions and practices that society develops against these actions based on the principles of rights and equality. Thousands of years ago, protecting the rights of individuals and families, and thus ensuring the continuity of society in security and stability, was seen as a necessity. The main goal of kings or rulers was to establish this just order. This just form of government was also associated with the idea that rulers would be rewarded by divine will.

This study aims to examine the understanding of crime and justice in the Hittite civilization that reigned in Anatolia in the 2nd millennium BC. The Hittites viewed justice as part of a divine order carried out by the king on behalf of the gods and evaluated crimes as elements that threatened social peace. In Hittite texts, it is seen that justice was the most important responsibility of the king, and palace officials were assigned to prevent corruption and prevent the powerful from oppressing the weak. The preservation of justice was not only a moral ideal, but also a guarantee of social order and royal authority. Violations of justice were punished with harsh sanctions, and this was used as a means of reinforcing royal authority. Hittite texts systematically address the concepts of justice and crime, reflecting the Hittite civilization's advanced understanding of law and administration. The adoption of justice as both an individual virtue and a principle of administration reveals the Hittite society's determination to preserve social order and the importance it gave to justice.

Keywords: Crime, Justice, 2nd Millennium BC, Anatolia, Hittites

GÖÇ YOLUNDA NESİMÎ VE KÜLTÜREL AKTARIMA ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Aliye YILMAZ

SDÜ İslam Tarihi ve Sanatları ABD.

aliyeyilmaz@sdu.edu.tr

ORCID ID: 0000000233680239

ÖZET

İmameddin Nesimi, 14. yüzyılda Azerbaycan sahasında yetişmiş önemli bir Hurufî şair ve düşündürdür. Eserlerinde insanın yüceliği, evrensel sevgi, adalet ve hakikat gibi temaları işleyen Nesimi, sadece edebi bir figür olarak değil, aynı zamanda kültürel aktarımın bir temsilcisi olarak da önemli bir rol oynamıştır. Hurufilik felsefesinin savunucusu olan Nesimi, insanı Tanrı'nın yeryüzündeki tezahürü olarak görmüş ve bu anlayışıyla dönemin sınırlarını aşan bir etki yaratmıştır.

Nesimi'nin eserleri, göç ve kültürel aktarım süreçlerinde önemli bir araç haline gelmiştir. Özellikle farklı coğrafyalara yayılan düşünceleri, hem Anadolu hem de Orta Asya'da geniş yankı bulmuştur. Şiirlerinde kullandığı Türkçe, Farsça ve Arapça, farklı kültürlerin ve dillerin bir arada var olabileceğini göstermiştir. Bu çok dilli ve çok kültürlü yaklaşımı, onun eserlerinin farklı toplumlar tarafından benimsenmesini kolaylaştırmıştır.

Nesimi'nin felsefî düşünceleri ve edebi eserleri, göç eden toplulukların kimliklerini korumasında ve yeni kültürlerle kaynaşmasında önemli bir köprü işlevi görmüştür. Aynı zamanda, insan merkezli mesajları, evrensel değerlere olan vurgusuyla zamanlar ve mekânlar arasında bir bağ kurmuştur. Nesimi, fikirleri ve eserleriyle sadece kendi döneminin değil, günümüzün de kültürel zenginliğine katkıda bulunan bir figür olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden günümüzde sosyo-politik olayların başında gelen göç ve kültür aktarımı sürecinde, bir köprü oluşturan Nesimî'yi incelemek yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nesimî, Divan Edebiyatı, Göç, Kültür Aktarımı.

NESİMÎ ON THE MIGRATION ROUTE AND ITS EFFECT ON CULTURAL TRANSMISSION

Dr. Öğr. Üyesi Aliye YILMAZ

SDÜ İslam Tarihi ve Sanatları ABD.

aliyeyilmaz@sdu.edu.tr

ORCID ID: 0000000233680239

ABSTRACT

Imameddin Nesimi was an important Hurufi poet and thinker who grew up in the Azerbaijani area in the 14th century. Nesimi, who dealt with themes such as the greatness of man, universal love, justice and truth in his works, played an important role not only as a literary figure but also as a representative of cultural transmission. Nesimi, who was a defender of the Hurufism philosophy, saw man as the manifestation of God on earth and with this understanding created an impact that transcended the boundaries of the period.

Nesimi's works became an important tool in the processes of migration and cultural transmission. His thoughts, which spread to different geographies in particular, found a wide resonance both in Anatolia and Central Asia. The Turkish, Persian and Arabic he used in his poems showed that different cultures and languages could coexist. This multilingual and multicultural approach facilitated the adoption of his works by different societies.

Nesimi's philosophical thoughts and literary works served as an important bridge in the preservation of the identities of migrating communities and their integration with new cultures. At the same time, he established a connection between times and places with his human-centered messages and emphasis on universal values. Nesimi is considered a figure who contributed to the cultural richness of not only his own period but also today with his ideas and works. Therefore, it would be appropriate to examine Nesimi, who created a bridge in the process of migration and cultural transfer, which are at the forefront of socio-political events today.

Keywords: Nesimi, Divan Literature, Migration, Cultural Transfer.

ŞERÊ CÎHANÊ YÊ DUYEMÎN DÎ ÇAPEMENÎYA KURDÎ DE

Dr. Sinan ÇAKAR

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Orcid : 0000-0002-1088-5995

E-posta Adresi: sinancakar82@gmail.com

Kurte

Şerê Cîhanê yê duyemîn ji hêla sîyasî, aborî û civakî ve bandoreke mezin li cîhanê kirîye. Şer hema bêje li seranserê cîhanê belav bûye. Pêşketina alavên teknîkî bi xwe re çêkirina çekên nû anîye û lewra jî ev şer li gorî şerê cîhanê yê yekemîn berfirehtir û bibandortir e. Şerê cîhanê yê duyemîn hem di enîya şer de hatîye kirin û hem jî di paşenîya şer de jî berdewam bûye. Di paşenîya şer de hêzên alîgir hemû alîyên ve zor dayîne propagandaya xwe. Şerê cîhanê herwiha weke şerê propagandayê jî navdar bûye. Ji bona poropagandayê jî giringiyekî mezin dayîne weşanên radyo, rojname û kovaran. Hêzên alîgir da ku bikaribin bandorê li raya giştî bikin ehemîyeteke mezin dayîne weşangerîyê. Ji bona vê yekê jî bi gelek zimanan karê propagandayê hatîye meşandin. Yek ji van zimanan jî zimanê kurdî ye di vê serdemê de weke zimanê propagandîst derketîye holê. Suriye di ve serdemê de di bin hukumranîya Frensiyan de ye û li Şamê di vê serdemê de bi zaravaya kurmançî kovarên *Hawar* (1932-1943), *Ronahî* (1942-1944) û li Beyrûdê jî rojnameya *Roja Nû* (1943-1946) tê weşandin. Şerê cîhanê yê duyemîn divan kovar û rojnameyan de ciyekî berfireh digire. Pevçûn û agahîyên şer di van kovar û rojnameyan de rojbiroj hatine weşandin. Van kovar û rojnameyan bi awayekî çalak li hemberî hêzên mîhwer propagandaya hêzên hevalbend kirine û bi awayekî alîgir tevgerîyane. Ev Kovar rojnameyên navhatî hem bi kurmançî û hem jî bi Frensiî derçûne. Ev yek jî dide nîşandan ku ev kovar û rojname ji hêla dewletên hevalbend ve hatine finansekirin. Di vê xebata xwe de em ê hewl bidin di van kovar û rojnameyan de rengvedana şerê cîhanê yê duyemîn di van kovar û rojnameyên de binirxînin.

Peyvên Sereke: Şerê Cîhanê yê Duyemîn, Hawar, Ronahî, Roja Nû, kovar, rojname, propaganda.

KÜRT BASININDA İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Özet

İkinci Dünya Savaşı siyasi, ekonomik ve toplumsal açıdan dünya çapında büyük bir etkiye neden olmuştur. Savaş hemen hemen tüm dünya genelinde yayılım göstermiştir. Bu dönemde tekniğin ilerlemesi ile yeni silahların ortaya çıkmasını beraberinde getirmiş ve bundan dolayı bu savaş Birinci Dünya Savaşı'na oranla daha büyük bir etki yaratmıştır. Savaş hem cephede hem de cephe gerisinde sürdürülmüştür. Savaş sırasında taraflar cephe gerisinde yoğun bir propaganda yürütmüşlerdir. İkinci Dünya Savaşı bu yönüyle bir propaganda savaşı olarak ünlenmiştir. Propaganda için radyo, gazete ve dergi yayıncılığına büyük önem verilmiş ve bu yolla kamuoyunu etkileme yarışına girilmiştir.

Kürtçe de bir propaganda dili olarak savaştaki yerini almıştır. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Suriye coğrafyası Fransızların yönetimi altında olup; bu dönemde Şam'da Kürtçe'nin Kurmanci Lehçesinde *Hawar* (1932-1943), *Ronahi* (1942-1944) dergileri; Beyrut'ta ise *Roja Nû* (1943-1946) gazetesi yayınlanmıştır. Bu dergi ve gazetelerde savaş mevzusu sıkça yer almıştır. Savaşın gidişatı ile ilgili olaylar günü gününe söz konusu dergi ve gazete sayfalarında yer almıştır. Bu gazete ve dergiler savaş süresince aktif bir şekilde mihver kuvvetlere karşı ittifak kuvvetleri yanlısı bir propaganda yapmışlardır. Bu çalışmada söz konusu dergi ve gazetelerde İkinci Dünya Savaşı'nın yankıları ve etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, *Hawar*, *Ronahi*, *Roja Nu*, dergi gazete, propaganda.

SECOND WORLD WAR IN THE KURDISH PRESS

Abstract

The Second World War had a major impact on the world in political, economic and social terms. The war spread almost all over the world. In this period, the advancement of technology brought about the emergence of new weapons and therefore this war had a greater impact than the First World War. The war was fought both at the front and behind the front. During the war, the parties also carried out intensive propaganda behind the front line. In this respect, the Second World War also became famous as a propaganda war. For propaganda, they attached great importance to radio, newspaper and magazine publishing, and in this way, they competed to influence public opinion. For this reason, propaganda activities were carried out in many different languages. Kurdish also took its place in the war as a propaganda language in this period. The geography of Syria was under French rule during this period, and during this period, the Kurmanji dialect of Kurdish magazines Hawar (1932-1943) and Ronahi (1942-1944) were published in Damascus, and the newspaper Roja Nû (1943-1946) was published in Beirut. The war was widely covered in these magazines and newspapers. The events related to the course of the war took place in the pages of these magazines and newspapers on a daily basis. During the war, these newspapers and magazines actively propagandised in favour of the allied forces against the Axis powers. These newspapers and magazines were published in both Kurdish and French during this period. This shows that these publications were financed by the Allied powers. In this study, we will analyse the echoes and effects of the Second World War in these magazines and newspapers.

Keywords: Second World War, Hawar, Ronahi, Roja Nu, magazine newspaper, propaganda.

OSMANLI REFORMLARINDA AZINLIKLARIN ROLÜ: TANZİMAT FERMANININ GAYRİMÜSLİM TOPLULUKLAR ÜZERİNDEKİ İDEOLOJİK ETKİSİ

Doç. Dr. Hüseyin Vehbi İMAMOĞLU*

ÖZET

Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti'nin modernleşme çabalarının temel taşlarından biridir. Bu reform süreci, devletin çok dinli ve çok etnikli yapısında önemli bir ideolojik dönüşüm yaratarak, geleneksel millet sistemine dayalı hiyerarşiyi dönüştürmeyi hedeflemiştir. Ferman, din farkı gözetmeksizin tüm Osmanlı vatandaşlarının can ve mal güvenliğini garanti altına almayı, adaletli vergi sistemini tesis etmeyi ve hukuki eşitliği sağlamayı vaat etmiştir. Özellikle gayrimüslim topluluklar için bu reformlar, hukuki ve toplumsal statülerini yeniden tanımlayan bir dönüm noktası olmuştur.

Gayrimüslim topluluklar, Tanzimat Fermanı'nı farklı şekillerde karşılamışlardır. Bazıları eşitlik ve haklar vaat eden reformları umutla karşılarken, diğerleri uygulama konusundaki şüphelerini dile getirmiştir. Reformların Avrupa'nın gayrimüslim hakları üzerindeki baskılarıyla ilişkili olması, Osmanlı yönetimine yönelik algılarda karmaşıklığa yol açmıştır. Avrupa devletlerinin reformları desteklemesi, gayrimüslim topluluklara Batı ile bağlarını güçlendirme fırsatı sunmuş; ancak bu durum Müslüman nüfus ile azınlıklar arasında gerilimlere de neden olmuştur.

Tanzimat reformları, gayrimüslim toplulukların ekonomik ve siyasi katılımını artırırken, geleneksel Osmanlı vatandaşlık anlayışını "eşit vatandaşlık" kavramına doğru dönüştürmüştür. Bununla birlikte, bu reformlar, azınlıklar için yalnızca fırsatlar değil, aynı zamanda toplumsal çatışma ve entegrasyon zorlukları da yaratmıştır. Gayrimüslim topluluklar, Tanzimat sürecinde modernleşme ve aidiyet bağlamında önemli bir rol oynamakla beraber reformların ideolojik etkileri, Osmanlı modernleşmesinin çelişkilerini de gözler önüne sermiştir. Bu araştırma, Tanzimat Fermanı'nın gayrimüslim topluluklar üzerindeki ideolojik etkilerini analiz ederek, Osmanlı modernleşmesinin çok boyutlu yapısını anlamaya katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Tanzimat Fermanı, Gayrimüslim, İdeoloji, Modernleşme.

THE ROLE OF MINORITIES IN OTTOMAN REFORMS: THE IDEOLOGICAL IMPACT OF THE TANZİMAT EDICT ON NON-MUSLIM COMMUNITIES

ABSTRACT

The Tanzimat Edict is one of the cornerstones of the Ottoman Empire's modernization efforts. This reform process aimed to transform the hierarchical structure rooted in the traditional millet system, creating a significant ideological shift in the multi-religious and multi-ethnic structure of the state. The edict promised to guarantee the life and property security of all Ottoman citizens without religious discrimination, establish a fair taxation system, and ensure legal equality. For non-Muslim communities in particular, these reforms represented a turning point that redefined their legal and social status.

Non-Muslim communities responded to the Tanzimat Edict in varying ways. While some embraced the reforms with hope for the promised equality and rights, others expressed

* Sinop Üniversitesi/Eğitim Fakültesi, hvimamoglu@sinop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7182-4627>.

doubts about their implementation. The association of these reforms with European pressures concerning the rights of non-Muslims added complexity to perceptions of the Ottoman administration. The European powers' support for the reforms provided non-Muslim communities an opportunity to strengthen their ties with the West; however, this also fueled tensions between the Muslim majority and minority groups.

The Tanzimat reforms increased the economic and political participation of non-Muslim communities and shifted the traditional Ottoman concept of citizenship toward the notion of "equal citizenship." Nonetheless, these reforms brought not only opportunities for minorities but also challenges of social conflict and integration. Non-Muslim communities played a significant role in the Tanzimat era in the contexts of modernization and belonging. However, the ideological impacts of these reforms also revealed the contradictions inherent in Ottoman modernization. This study aims to analyze the ideological effects of the Tanzimat Edict on non-Muslim communities, contributing to a deeper understanding of the multifaceted nature of Ottoman modernization.

Keywords: Ottoman Empire, Tanzimat Edict, Non-Muslim, Ideology, Modernization

OSMANLI DİPLOMASİSİNDE EKONOMİK ANLAŞMALAR: TİCARET ANTLAŞMALARININ DİPLOMATİK STRATEJİ OLARAK KULLANIMI

Doç. Dr. Hüseyin Vehbi İMAMOĞLU

Sinop Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

hvimamoglu@sinop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7182-4627>

Özet

Osmanlı Devleti, geniş coğrafi sınırları ve stratejik konumuyla uluslararası ticaret ağlarının merkezinde yer almış bir güçtür. Bu bağlamda, ticaret antlaşmaları yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda diplomatik stratejilerin bir parçası olarak kullanılmıştır. Osmanlı'nın ticaret politikası, uluslararası güç dengelerini şekillendirmek, müttefik kazanmak ve barışı korumak için önemli bir araç olarak işlev görmüştür.

İlk kapitülasyonlardan başlayarak, Osmanlı Devleti ticaret antlaşmalarını Avrupa devletleriyle ilişkilerinde bir denge unsuru olarak kullanmıştır. 16. yüzyılda Fransa'ya verilen kapitülasyonlar, Osmanlı'nın Avrupa ile ilişkilerini geliştirmesine yardımcı olmuş; aynı zamanda Osmanlı ticaret sisteminin yabancı tüccarlara açılmasını sağlamıştır. Bu tür antlaşmalar, ticari ayrıcalıklar sunarak hem ekonomik kazanç hem de siyasi istikrar sağlama amacı taşımıştır.

19. yüzyılda, serbest ticaret antlaşmalarıyla Osmanlı, Batı'nın ekonomik etkisine daha açık hale gelmiş ve bu durum, devletin diplomatik stratejilerini dönüştürmüştür. Ticaret antlaşmaları, barışı sağlamak ve uluslararası arenada güçlü bir pozisyon elde etmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte ekonomik bağımlılığa ve devletin iç işlerine müdahaleye zemin hazırlamıştır. Özellikle İngiltere ve Rusya ile yapılan ticaret antlaşmaları, hem ekonomik hem de siyasi sonuçlarıyla dikkat çekmiştir.

Sonuç olarak, Osmanlı Devleti ticaret antlaşmalarını diplomatik bir araç olarak başarıyla kullanmış; ancak bu strateji uzun vadede ekonomik dengesizliklere ve bağımsızlığın zayıflamasına yol açmıştır. Bu araştırma, ticaret antlaşmalarının Osmanlı diplomasisindeki çok boyutlu rolünü inceleyerek, devletin uluslararası sistemdeki yerini anlamaya katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Avrupa, Diplomasi, Ticaret, Kapitülasyon

ECONOMIC AGREEMENTS IN OTTOMAN DIPLOMACY: THE USE OF TRADE AGREEMENTS AS A DIPLOMATIC STRATEGY

Abstract

The Ottoman Empire, with its vast geographical boundaries and strategic location, stood as a central power within international trade networks. In this context, trade agreements were employed not only as economic tools but also as integral components of diplomatic strategies. Ottoman trade policy served as a significant instrument for shaping international power balances, securing alliances, and maintaining peace.

Beginning with the early capitulations, the Ottoman Empire utilized trade agreements as a balancing mechanism in its relations with European states. The capitulations granted to France in the 16th century facilitated the development of Ottoman-European relations while opening the Ottoman trade system to foreign merchants. These agreements aimed to provide both economic gains and political stability by offering commercial privileges.

In the 19th century, with the introduction of free trade agreements, the Ottoman Empire became increasingly exposed to Western economic influence, transforming the state's diplomatic strategies. Trade agreements were used to ensure peace and secure a strong position in the international arena. However, they also paved the way for economic dependency and interference in the Empire's domestic affairs. Notably, the trade agreements with Britain and Russia had profound economic and political consequences.

In conclusion, the Ottoman Empire effectively utilized trade agreements as diplomatic tools; however, this strategy ultimately led to economic imbalances and a weakening of sovereignty in the long term. This study examines the multifaceted role of trade agreements in Ottoman diplomacy, contributing to a better understanding of the Empire's position within the international system.

Keywords: Ottoman Empire, Europe, Diplomacy, Trade, Capitulations

EXPLORING HUMAN EMOTIONS DURING INTERACTIONS WITH CHATGPT

Assoc. Prof. Fidel Çakmak

Alanya Alaaddin Keykubat University,
fidelcakmak@gmail- ORCID ID

ABSTRACT

This qualitative study explores the challenges of creating language teaching materials using technology. Data was collected by employing a semi-structured interview with 28 students after 10 weeks of creating digital materials for teaching English to the 9th grade. The results of the content analysis revealed that pre-service teachers had struggled to create speaking and listening materials for English as a Foreign Language (EFL) learners due to the limitations of the technology they used. The pre-service teachers also stated that preparing materials for listening was notably challenging when embedding the text with navigation flexibility and comprehension questions on the same platforms. The website or mobile application design was notably limited with respect to providing input on a screen. As for the material for speaking practice, providing feedback for accuracy was challenging when using technology-enhanced platforms. Although the project of creating teaching materials for speaking and listening helped the learners to acquire hands-on experiences in creating digital resources, which they stated they could use in their future teaching, the limitations of the technology-enhanced platforms might discourage rather than empower these future teachers to create their materials going forward. This study might provide useful implications for designers of web-based software or mobile applications for language learning.

Keywords: Technology-enhanced material development, digital material creation, pre-service teachers of English, digital resources

EXPLORING HUMAN EMOTIONS DURING INTERACTIONS WITH CHATGPT

Assoc. Prof. Fidel Çakmak

Alanya Alaaddin Keykubat University,

fidelcakmak@gmail- ORCID ID

ABSTRACT

Human-non-human interaction in the realm of artificial intelligence research has been increasing. This study aims to portray the emotions reported by English as a Foreign Language (EFL) learners when they interact with the ChatGPT to carry out learning tasks. Through a survey and data analysis of 64 EFL learners, the expressed emotions both negative and positive experienced by the learners were quantified and presented. The findings suggest that after four weeks of ChatGPT use, EFL learners experienced positive emotions indicating emotional proximity to ChatGPT. This study reveals that human emotions developed in the context of an AI-designed system, ChatGPT, and presents some implications for language educators and AI system designers. Practical suggestions are provided to promote the well-being of AI-assisted language learners and ensure the sustainability of artificial intelligence products and language learning based on ChatGPT.

Keywords: Human emotions, human-non-human interaction, ChatGPT, well-being of artificial intelligence assisted language learners, EFL learners

TÜBİTAK DOĞA EĞİTİMİ VE BİLİM OKULLARI PROJESİ : GÖLLER YÖRESİNİN YAKARIŞI 2

ZUHAL KONDU⁷⁷

ÖZET

Göller Yöresi, Türkiye'nin eşsiz doğal güzelliklerini ve zengin kültürel mirasını barındıran bir bölgedir. Ancak, bu bölge son yıllarda çevresel tehditlerle karşı karşıya kalmaktadır. Su kaynaklarının azalması, çevre kirliliği, ve doğal yaşamın tehlike altında olması, acil önlemler alınmasını gerektirmektedir. Bu bölge, eşsiz doğal güzelliklerin yanı sıra, zengin bir kültürel mirasa da sahiptir. Ancak, son yıllarda bölgedeki çevresel tehditler ve insan kaynaklı faaliyetler, Göller Yöresinin doğal ve kültürel değerlerini tehlikeye atmaktadır. Bu bildiride, Göller Yöresinde yaşanan çevresel sorunlar ve bu sorunların bölgenin ekosistemi üzerindeki etkileri ele alınmaktadır. Çalışmada, TÜBİTAK tarafından desteklenen bir çevre projesi ile gerçekleştirilen doğa eğitimiyle öğretmenlerin çevre okuryazarlık düzeylerinde ve küresel ısınmanın etkileri konusundaki farkındalıklarının artırılması ve bu projede edindikleri deneyimleri öğrencilerine aktararak bilinçlendirmeleri amaçlanmıştır. Bu bağlamda, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, çevre dostu tarım ve turizm uygulamalarının teşvik edilmesi, ve yerel halkın bilinçlendirilmesi gibi konular üzerinde durulmaktadır. Çalışma tek grup öntest - sontest deneysel desende tasarlanmıştır. Araştırma katılımcılarını farklı şehir, farklı branş ve cinsiyetten belli kriterlere göre seçilen 24 adet öğretmen oluşturmaktadır. Alanında uzman eğitimcilerden yerinde öğretim ilkesiyle göl kenarlarında verilen eğitimlerin başında ve sonunda testler uygulanarak öğrenme düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca katılımcılardan suyun önemi, göllerin kuruması, küresel ısınmanın insana ve doğaya verdiği zararlarla ilgili afişler, sloganlar hazırlamaları istenmiş ve elde edilen nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yapılmıştır. Projenin bir çıktısı olarak da katılımcı öğretmenlerden müzik öğretmenlerinin verdiği eğitimlerle göllerin yakarışı güftesi yazılmış ve bestelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; katılımcıların suya, doğaya ve çevreye olan farkındalıklarının ön teste oranla son testte arttığı görülmektedir. Katılımcıların doğa eğitimi ile edindikleri farkındalık ve deneyimlerini geleceğin emanetçileri olan çocuklarımıza aktarmaları doğa bilincinin yerleşmesi adına önem arz etmektedir.

⁷⁷ (Doktora Öğrencisi), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, e-mail:

zuhal_kondu@hotmail.com 0000-0001-6109-1602

Anahtar Kelimeler :Göl, su, küresel ısınma, iklim değışikliği, doğa bilinci

YEDİNCİ SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

PhD. Öğrencisi Osman CESUR¹, PhD. Öğrencisi Sera KARAGÜLLE²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, osmancesur13@gmail.com-
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5141-5300>

²Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, serakrgl@outlook.com.tr- ORCID
ID: <https://orcid.org/0000-0002-7349-4705>

ÖZET

Yaratıcılık, her alanda olduğu gibi eğitimde de önemli bir düşünme becerisidir. Eğitimin başlıca hedefleri arasında yer alan yaratıcı düşünme Bloom taksonomisine göre bilişsel alanın en üst basamağında yer almaktadır. Bu nedenle öğretim programlarındaki öğrenme çıktılarının üst düzeyde konumlandırılması önemlidir. Ulaşılabilen alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde yaratıcı düşünme becerilerine ilişkin kazanımların fen bilimleri öğretim programlarında yeterli oranda bulunmadığına ilişkin bulgulara rastlanmaktadır. Yaratıcı düşünmenin eğitimin temel amaçlarından biri olması ve fen bilimleri dersinin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede önemli bir ders olduğu düşüncesinden hareketle, bu çalışmada yedinci sınıf fen bilimleri öğretim programının öğrenme çıktılarının ve süreç bileşenlerinin yaratıcı düşünme becerileri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. 2024'te uygulanmaya başlayan fen bilimleri öğretim programının yaratıcı düşünme becerisi bakımından incelenmesini amaçlayan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile yürütülmüştür. Çalışmanın materyali fen bilimleri öğretim programının yedinci sınıf düzeyindeki öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleridir. Programdaki veriler üzerinde betimsel analiz yapılarak, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri 2001 Bloom taksonomisi bilişsel alanına göre düzeyleri analiz edilerek, bu düzeylerin yaratıcı düşünme becerilerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular Bloom taksonomisi bilişsel alan basamaklarına göre incelendiğinde, ortaokul yedinci sınıf fen bilimleri öğretim programının öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin çoğunlukla çözümleme basamağında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna programdaki öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerinin yaratıcı düşünmeden ziyade analitik düşünmeye uygun olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri Dersi, Yaratıcı Düşünme Becerileri, Bloom Taksonomisi, Öğrenme Çıktıları, Süreç Bileşenleri.

INVESTIGATION OF THE SEVENTH GRADE SCIENCE LESSON CURRICULUM IN THE CONTEXT OF CREATIVE THINKING SKILLS

PhD. Öğrencisi Osman CESUR¹, PhD. Öğrencisi Sera KARAGÜLLE²

¹Yozgat Bozok University, Postgraduate Education Institute, osmancesur13@gmail.com-
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5141-5300>

²Yozgat Bozok University, Postgraduate Education Institute, serakrgl@outlook.com.tr-
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7349-4705>

ABSTRACT

Creativity is an important thinking skill in education, as in every field. Creativity thinking which is among the goals of education, is at the highest level of the systematic field according to Bloom's taxonomy. For this reason, it is important to position the learning outcomes in curriculum at a high level. When the studies in the accessible literature are examined, there are findings that the achievements of creative thinking skills are not included in sufficient amounts in science curricula. Considering that creative thinking is one of the main aims of education and that science course is an important course in developing creative thinking skills, this study aims to examine the learning outcomes of and process components of the seventh grade science curriculum in term of creative thinking skills. This study, which aims to examine the science curriculum that started to be implemented in 2024 in terms of creative thinking skills, was conducted with the document analysis method, one of the qualitative research methods. The material of the study is the learning outcomes and process component of the science curriculum at the seventh grade level. descriptive analysis was performed on the data in the program, learning outcomes and process components were analyzed at their levels according to the 2001 Bloom taxonomy cognitive domain, and the suitability of these levels for creative thinking skills was evaluated. When the findings obtained from the research were examined according to the cognitive domain stages of Bloom's taxonomy, it was concluded that the learning outcomes and process components of the secondary school seventh grade science Curriculum were mostly at the analysis stage. It has been determined that the learning outcomes and process components in the program are suitable for analytical thinking rather than creative thinking.

Keywords: Science Curriculum, Creative Thinking Skills, Bloom's Taxonomy, Learning Outcomes, Process Components.

ÖĞRETME MOTİVASYONU ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE KÜLTÜREL UYARLAMASI

Doç. Dr. Öner USLU ¹

¹ Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, oner.uslu@ege.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0001-8891-3119>

ÖZET

Türkiye’de yükseköğretimde kalitenin arttırılmasına yönelik olarak birçok girişimde bulunmaktadır. Yüksek öğretimin kalitesine ilişkin önemli göstergelerden birisi de öğrenenlerin ve öğretim elemanlarının motivasyon durumlarıdır. İçsel olarak motive olmuş öğrenen ve öğretim elemanlarından oluşan bir yüksek öğretim kurumunda öğretimin kalitesi de yüksek olacaktır. Bu nedenle hem öğrenenlerin hem de öğretim elemanlarının motivasyon düzeylerinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Türkçe alanyazında öğrenenlerin motivasyon düzeylerine ilişkin birçok ölçme aracı bulunsa da öğretim elemanlarının motivasyon türlerini ve düzeylerini belirleyebilecek bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı Wilkesmann ve Schmid (2012) tarafından öğretim elemanlarına yönelik olarak geliştirilmiş olan Öğretme Motivasyonu Ölçeğinin Türkçe’ye kültürel uyarlamasının yapılması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Orijinal ölçek içsel öğretim motivasyonu, içselleştirilmiş öğretim motivasyonu, dışsal öğretim motivasyonu ve motivasyonsuzluk olmak üzere toplam dört boyutta dağılan 14 maddeden oluşmaktadır. Altı dil uzmanını katılımıyla çeviri tekrar çeviri işlemleri yapılmış, uzman görüşleri alınarak dil geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Deneme uygulaması amacıyla araştırmaya gönüllü olarak katılan 282 öğretim elemanından veriler toplanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda orijinal ölçekte olduğu gibi dört faktörlü yapının korunduğu görülmüştür. Toplam varyansın %68’ini açıklayan yapıda madde faktör yükleri .42 ile .88 arasında dağılmaktadır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ise elde edilen uyum iyiliklerinin kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür (RMSEA:.056, SRMR:.094, NNFI:.97, CFI:.098, X²:130, sd:71). Ölçeğe ilişkin Cronbach Alpa değerleri .78 ile .87 arasında bulunmuş, yapı geçerliği değerleri ise .70 ile .79 arasında hesaplanmıştır. Yakınsama geçerliğine ilişkin çıkarımlarda bulunmak için madde faktör yükleri ve ortalama açıklanan varyans değerleri incelenmiş, kabul edilebilir sınırlar içerisinde oldukları görülmüştür. Ayırt edici geçerlik için ise ölçeğin alt boyutları arasındaki korelasyonlar ve ortalama açıklanan varyans değerlerinin karekökleri incelenmiş kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür. Elde edilen bütün değerler incelendiğinde Öğretme Motivasyonu Ölçeği’nin Türkçe formunun öğretim üyeleri örnekleminde geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğretme motivasyonu, ölçek uyarlama, yüksek öğretim

ÖĞRETME YAKLAŞIMLARI ENVANERİNİN TÜRKÇEYE KÜLTÜREL UYARLAMASI

Doç. Dr. Öner USLU ¹

¹ Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, oner.uslu@ege.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0001-8891-3119>

ÖZET

Öğrenen merkezli öğretim uygulamalarının öğrenme çıktıları üzerinde birçok olumlu etkisi olduğu bilinmektedir. Ancak Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında öğrenen veya öğretmen merkezli öğretim yaklaşımlarının ne sıklıkta uygulandığına dair araştırmalar oldukça sınırlıdır. Var olan durumun tespit edilmesi öğrenen merkezli uygulamaların desteklenmesi açısından kanıta dayalı kararların alınmasını sağlayabilir. Bu nedenle yükseköğretim düzeyinde öğretme yaklaşımlarını belirlemeyi amaçlayan ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmanın amacı Wilkesmann & Schmid (2012) tarafından geliştirilmiş olan Öğretme Yaklaşımları Ölçeğinin kısa formunun Türkçeye kültürel uyarlamasının yapılmasıdır. Beşli Likert tipindeki ölçek öğrenci ve öğretmen merkezli olmak üzere iki boyuta dağılan 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin kültürel uyarlaması amacıyla altı çevirmenin katılımıyla çeviri tekrar çeviri işlemleri yapıldıktan sonra uzman görüşü alınmıştır. Taslak form araştırmaya gönüllü olarak katılan 282 öğretim üyesine uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucu orijinal ölçekte olduğu gibi iki boyutlu bir yapı elde edilmiş, toplam varyansın yüzde 68’ini açıklayan yapıda madde faktör yükleri .32 ile .77 arasında dağılmıştır. Cronbach’ın Coefficient Alpha değerleri .53 ve .62 olarak hesaplanmış, yapısal güvenirlik değerleri ise .70 ve .73 olarak bulunmuştur. Bu durumda ölçeğin güvenirlik değerlerinin kısmen kabul edilebileceği söylenebilir. Yakınsama geçerliği için ortalama açıklanan varyans (OAV) değerleri.30 ile .41 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik değerlerini .70’in üzerinde olduğu durumlarda .40 ve üstü OAV değerlerinin kabul edilebileceği düşünüldüğünde yakınsama geçerlik değerlerinin kısmen kabul edilebilir olduğu söylenebilir. Ölçeğin iraksama geçerlik değerleri için alt boyutlar arası korelasyonun OAV değerlerinin kareköklerinden küçük olup olmadığı incelenmiş ve iraksama geçerliğin sağlandığı görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen uyum iyiliklerinin kabul edilebilir sınırlar içerisinde yada bu sınırlara yakın olduğu görülmektedir (RMSEA: .083, SRMR: .10, NNFI: .86, CFI: .90, χ^2 : 93, sd: 53). Bu durumda öğretme yaklaşımları envanterinin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin öğretim üyeleri örnekleminde kısmen uygun olduğu, daha fazla veri toplanarak ölçeğin psikometrik özelliklerinin yeniden incelenmesinin uygun olacağı sonucuna varılabilir.

Anahtar Kelimeler : Öğretme yaklaşımları envanteri, ölçek uyarlama, öğrenci merkezli öğretim, öğretmen merkezli öğretim.

İLKÖĞRETİM KADEMESİNDE BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SINIF İÇİ İSTENMEYEN DAVRANIŞLAR VE İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN ÇÖZÜM YOLLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

ZEYNEP CEYLAN¹, Prof. Dr. AHMET ÜSTÜN²

¹ Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
zeynepdemirorgu@gmail.com ORCID: 0009-0002-0575-9406

²Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ahmet.ustun@amasya.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2457-5381

ÖZET

Sınıf, okul düzeni içerisinde, üretimin merkezi olduğu, eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ve eğitimin nihai amaçlarının davranışa dönüştüğü yer olması açısından ayrı bir öneme sahiptir. Sınıf içerisinde öğretmen ve öğrencilerin nitelikli zaman geçirebildiği ortamlar oluşturulmalıdır. Bu ortamlar sınıf yönetimi açısından önemli bir yere sahiptir. Sınıf yönetimi öğretmen ve öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda zamanı etkili ve verimli kullanmayı amaçlar. Öğretmenlerin derslerini etkili ve verimli işleyebilmesi açısından sınıf içerisinde birçok istenmeyen davranış olumlu davranışlara dönüştürmeleri gerekmektedir. Bu çalışma ilköğretim okullarında çalışan branş öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve istenmeyen davranışların çözüm yollarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde Amasya iline bağlı Merzifon ilçesindeki devlet okullarında yapılmıştır. Araştırmaya ilköğretim kademesinde görev yapmakta olan 7 branş öğretmeni katılmıştır. Bu çalışmanın yöntemi olgubilim çalışması olarak planlanmıştır. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerden görüşme yolu ile toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinden yola çıkarak öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf içi istenmeyen davranışın en çok sınıf içinde ders dışı konuşmalar olduğu ve öğretmenlerin bu istenmeyen davranışlara karşı çözüm yollarında en çok görüşme ve uyarı yöntemi kullandığı görülmüştür. Ayrıca istenmeyen davranışlar karşısında sınıf yönetiminin en çok derse olan ilginin dağılması ile sonuçlandığı, öğretmenlerin disiplin sorunlarıyla baş ederken mevzuattan yararlanma konusunda zorluklar yaşadığı, caydırıcı olmadığı aynı zamanda sorunlu öğrencilerde de etkili çözüm olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmacı araştırma sonunda elde edilen bulgular ile sonuçları tartışarak, önerilerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İstenmeyen Davranışlar, İlköğretim, Branş Öğretmenleri

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÇOCUK GELİŞİMİ MEZUNU ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMI VE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Celal EROL

Fırat Üniversitesi

E-mail: ycerol@firat.edu.tr - ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8588-3137>

ÖZET

Eğitim, hem bireye hem topluma fayda sağlayan; hem bu günümüzü hem de geleceğimizi şekillendiren bir davranış değiştirme bilimi ve sanatıdır. İstenilen doğrultuda bir davranış değişikliği meydana gelmesi, bir süreç içerisinde gerçekleşir. Davranış değişikliği, iyi planlama yapılması ve geri bildirim mekanizmalarının kullanılmasıyla, eğitim sisteminin sürekli güncel tutulmasıyla mümkündür. Eğitim sisteminin, en önemli bileşenlerinin arasında öğretmenler ve eğitim-öğretim programları yer almaktadır. Öğretmenlerin çağın gerekliliklerine cevap verebilecek şekilde yetiştirilmesi ve müfredatın bilgi çağına uygun olmasının sağlanması, eğitim sisteminin güncelliğini sağlamada oldukça önemlidir. Ülkemizde 2024 yılı içerisinde eğitim-öğretim programı ve öğretmen yetiştirme sisteminde değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden etkilenen öğretmen adaylarının eski uygulamalar ve yeni düzenlemeler hakkında görüşlerinin alınması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada, pedagojik formasyon eğitimi alan çocuk gelişimi mezunu öğretmen adaylarının, eğitim-öğretim programı ve öğretmen yetiştirme sisteminde yapılan düzenlemeler hakkındaki görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde pedagojik formasyon eğitimine devam eden 38 kadın öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi olarak, ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Öğretmen adaylarından, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile temin edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma sonuçlarına göre, öğretmen adayları, lisans eğitimlerini yeterli bulmamaktadırlar. Pedagojik formasyon konusunda, kararsız durumdadırlar. Yeni eğitim modeli ve eğitim programları hakkında, ihtiyatlı olmakla birlikte, iyimserdirler. Milli Eğitim Akademisi'ni gereksiz görmektedirler. Çalışma sonuçları doğrultusunda karar alıcılar ve uygulayıcılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Eğitim-Öğretim Programı, Milli Eğitim Akademisi.

YABANCI DİL EDİNİMİ-ÖĞRENİMİ ÜZERİNE GÖÇ VE GÖÇMEN BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Sıddık BAKIR

Atatürk Üniversitesi/KKEF

siddik.bakir@atauni.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5118-209X

ÖZET

Bilişim ve ulaşım teknolojilerindeki hıza ve gelişmelere bağlı olarak zorunlu veya gönüllü göç hareketlerinde de diller ve kültürler arası etkileşim her geçen gün artmaktadır. İrادی veya irade dışı gerçekleşen hareketliliklerde hedef dilin öğrenimi hareketliliği gerçekleştirenler açısından önemli ihtiyaçlar arasında gelmektedir. Göçün olumsuz maddi etkilerinin yanında manevi etkilerinin de mümkün olan en alt seviyelere çekilmesi ve dezavantajlı süreçlerden olabildiğince az hasarla geçilmesi karşılanan toplum için olduğu kadar karşılanan toplum için de başat hedefler arasında sayılmalıdır.

Bireysel olarak yeni bir sosyal ortama girerken yaşanan iletişim kazalarında olduğu gibi bu göç süreçlerinde de entegre olunan toplumun dil kullanım durumlarının deneyimlenmesi, bu gerekliliğin bir an önce sağlanması toplumsal uyumun ve kabulün gerçekleşmesi açısından da hayati önem taşımaktadır. Aksi takdirde önceki zaman ve mekânlarda yaşanan olumsuz tecrübelerde olduğu gibi tarafların “olumsuz öteki” imge ve yaklaşımı devam edecektir. Bunun önüne geçmenin, olası sosyal ve psikolojik yıpranmaların engellenmesi noktasında ortak dil ve kültürün kapsayıcı gücünden yararlanmak gerekmektedir.

Çalışmada, göç ve göçmen kavramlarından hareketle ülkemizde yabancı dil edinimi ve öğrenimine ilişkin güncel değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla ilişkili olarak, tarafların yaşadıkları güçlükler, süreci daha karmaşık hâle getiren değişkenler ve bunlara ilişkin güncel çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, göçmen, dil edinimi, dil öğrenimi.

AN EVALUATION ON FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION-LEARNING IN THE CONTEXT OF MIGRATION AND IMMIGRANTS

Assoc. Prof. Siddık BAKIR

Atatürk University/KKEF

siddik.bakir@atauni.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5118-209X

ABSTRACT

Depending on the speed and developments in information and transportation technologies, interaction between languages and cultures in forced or voluntary migrations is increasing day by day. In voluntary or involuntary movements, being able to produce the target language is among the important needs of those who carry out the mobility. In addition to the negative material effects of migration, adding the spiritual effects to the lowest possible levels and going through disadvantageous processes with damage should be considered among the success goals for the host society as well as for the host society.

Just as in the communication accidents experienced when entering a new social environment as an individual, experiencing the language usage situations of the integrated society in these migration processes and meeting this requirement as soon as possible is of vital importance in terms of achieving social harmony and acceptance. Otherwise, the “negative other” image and approach of the parties will continue, as in the negative experiences experienced in previous times and places. In order to prevent this and to prevent possible social and psychological wear and tear, it is necessary to benefit from the inclusive power of common language and culture.

The study aims to make an up-to-date evaluation of our own foreign language acquisition and use, based on the concepts of migration and immigrant. For this purpose, the challenges they are facing, the variables that make the process more complex, and current solution suggestions for these are presented.

Key Words: Migration. immigrant, language acquisition, language learning.

GÖÇ SONRASI SÜRECİN TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: YENİ ÖĞRENCİ-ÖĞRETMEN ROL VE YETERLİKLERİ

Doç. Dr. Sıddık BAKIR

Atatürk Üniversitesi/KKEF

siddik.bakir@atauni.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5118-209X

ÖZET

Günümüz toplumlarının birbirini etkilediği önemli olayların başında hiç şüphesiz göçler gelmektedir. Sosyoekonomik olduğu kadar sosyokültürel süreçlere de yansıyan, iş gücü olduğu kadar iş yükü de getiren, maddi olduğu kadar manevi derinlikte de ele alınması gereken bir olgu olarak göç, ülkemizin de önemli gündem maddelerinden biridir.

Ev sahibi olma, kültür coğrafyasına hamilik etme ve “açık kapı” politikası, eğitim boyutunu da çok çeşitli açılardan etkilemektedir. Eğitim politikalarını ona göre düzenleme ihtiyacının doğması, bu açıdan yapılacak akademik çalışmaların sayısını da hızla artırmaktadır. Her yaş ve düzeydeki göçmen bireyin, düzeyine uygun eğitimin süreçlerine dâhil edilmesi, başta hedef dildeki gelişimleri olmak üzere kültürel gelişimlerinin de sağlanması ve buna yönelik yapılacak her çalışma ve analiz bu bağlamda son derece önemlidir.

Bu çalışmada, Suriye başta olmak üzere, son yıllarda farklı ülkelere göç eden ve ülkemize gerçekleştirilen göçlerin ve sonrası süreçlerin dil boyutunun Türkçe eğitimi açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Daha özelde, öğrenci-öğretmen rol ve yeterlikleri kapsamında yapılacak bu değerlendirme, hedef-kaynak dil görünümleri, algıları ve politikalarına katkı sunabilir. Öğretmeni ve hedef kitleyi Türkçe eğitimi açısından değerlendiren, rol ve yeterliklerini ele alan bu çalışma, bir durum tespitinden öte bu anlamda derinlemesine bir saha gözlemi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra bireysel ve toplumsal yansımaları farklı bir perspektiflerden ele almaya çalışmak, eğitim politikalarının çok boyutlu bir bakış açısıyla hazırlanmasını ve fırsat eşitsizliklerinin en aza indirilmesini de sağlayacaktır. Bu açıdan da çeşitli öneriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Türkçe eğitimi, öğretmen yeterlikleri.

EVALUATION OF THE POST MIGRATION PROCESS IN TERMS OF TURKISH EDUCATION: NEW STUDENT-TEACHER ROLES AND COMPETENCIES

Assoc. Prof. Siddık BAKIR

Atatürk University/KKEF

siddik.bakir@atauni.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-5118-209X

ABSTRACT

Migration is undoubtedly one of the most important events that affect today's societies. Migration is one of the important agenda items of our country, as a phenomenon that is reflected in socio-economic as well as socio-cultural processes, that brings workload as well as labor force, and that needs to be addressed both materially and spiritually.

Owning a home, patronizing the cultural geography and the “open door” policy also affect the education dimension in many ways. The need to regulate education policies accordingly is rapidly increasing the number of academic studies to be conducted in this regard. In this context, it is extremely important to include immigrant individuals of all ages and levels in the education processes appropriate to their level, to ensure their cultural development, especially their development in the target language, and every study and analysis to be carried out for this purpose.

In this study, it is aimed to evaluate the language dimension of the migrations to our country from different countries, especially Syria, in recent years and the subsequent processes, in terms of Turkish education. More specifically, this evaluation within the scope of student-teacher roles and competencies can contribute to target-source language views, perceptions and policies. This study, which evaluates the teacher and the target audience in terms of Turkish education and addresses their roles and competencies, can be considered as an in-depth field observation rather than a situation determination. In addition, trying to address individual and social reflections from different perspectives will ensure that education policies are prepared from a multidimensional perspective and inequalities of opportunity are minimized. In this respect, various suggestions will be tried to be presented.

Key Words: Migration, Turkish education, teacher qualifications.

ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİNİN AĞAÇ VE ÇEVREYE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Arş. Gör. Yavuz Selim KARASU¹

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

yselimkarasu@kku.edu.tr - 0000-0003-3715-9069

Lisans Öğrencisi Esranur AKTAŞ²

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

esranuraktas798@gmail.com - 0009-0001-2827-8413

Lisans Öğrencisi Nihal KOÇAK³

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

nihalkocak@gmail.com - 0009-0001-3834-957X

Lisans Öğrencisi Ceren GÖRMEZ⁴

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

cerengormez15@gmail.com - 0009-0002-2405-3863

Lisans Öğrencisi Belinay ÇALIK⁵

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

belinaycalikk@gmail.com - 0009-0002-1312-5593

ÖZET

Bu araştırma Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi; Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenime devam eden öğrencilerin ağaç, orman ve çevreye yönelik tutumlarının nasıl olduğu çevre bilincinin insanlarda nasıl ve ne zaman oluştuğunu incelemek amacıyla planlanmıştır. Aynı zamanda üniversite öğrencilerindeki çevre bilinci düzeyinin, çevreye ve ağaçlara yönelik gösterdikleri tutumlar üzerindeki etkisini araştırmaktır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evren içerisinde yer alan Sağlık Bilimleri Fakültesindeki Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenime devam eden 244 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada; üniversite öğrencileri hakkındaki demografik özellikleri belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ile öğrencilerin ağaç, orman ve çevreye yönelik tutumlarının nasıl olduğu çevre bilincinin insanlarda nasıl ve ne zaman oluştuğunu incelemek amacıyla Kunt

(2013) tarafından geliştirilen “Ağaç ve Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği” veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre ağaç ve çevreye yönelik tutumun; cinsiyet, sınıf, anne baba eğitim, anne baba meslek, sosyoekonomik durum değişkenlerinde anlamlı farklar yokken çevre ile ilgili ders alma, çevre ile ilgili sempozyuma veya panele katılma, çevre ile ilgili topluluk veya vakıflara üye olma ve son olarak doğup büyüdüğü bölge değişkenlerinde ise “Ağaç ve Çevreye Yönelik Tutum Ölçeği” nin bazı alt boyutlarında ve toplam puanlarında anlamlı farklar çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ağaç Sevgisi, Çevre Bilinci, Üniversite Öğrencisi

ÇOCUK GELİŞİMİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE BEĞENİLME ARZUSU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Yavuz Selim KARASU¹

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
yselimkarasu@kku.edu.tr - 0000-0003-3715-9069

Lisans Öğrencisi Ceren GÖRMEZ²

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
cerengormez15@gmail.com - 0009-0002-2405-3863

Lisans Öğrencisi Belinay ÇALIK³

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
belinaycalikk@gmail.com - 0009-0002-1312-5593

Lisans Öğrencisi Esranur AKTAŞ⁴

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
esranuraktas798@gmail.com - 0009-0001-2827-8413

Lisans Öğrencisi Nihal KOÇAK⁵

Kırıkkale Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü
nihalkocack@gmail.com - 0009-0001-3834-957X

ÖZET

Bu araştırma Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi; Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenime devam eden öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkları ile beğenilme arzuları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla planlanmıştır. Aynı zamanda üniversite öğrencilerindeki sosyal medya bağımlılığı ve beğenilme arzusunu etkileyen değişkenlerin de ortaya konulduğu bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise bu evren içerisinde yer alan Sağlık Bilimleri Fakültesindeki Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenime devam eden 247 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada; üniversite öğrencileri hakkındaki demografik özellikleri belirlemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile öğrencilerin sosyal medya bağımlılıklarını ölçmek için Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilen “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Yetişkin Formu” ve beğenilme arzularını belirlemek için ise Kaşıkara ve Doğan (2017) tarafından geliştirilen “Beğenilme Arzusu” ölçeği

veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve sosyoekonomik durum değişkenlerinde anlamlı fark yokken, sınıf değişkeninde beğenilme arzusu ve sanal tolerans alt boyutlarında, sosyal medya kullanım süresi ve tiktok uygulaması kullanımı değişkenlerde tüm ölçeklerde ve alt boyutlarında, YouTube, Twitter ve WhatsApp uygulamaları kullanımı değişkeninde ise sosyal medya bağımlılığı ölçeği alt boyutlarında ve toplam puanında anlamlı fark çıkmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ölçeği ve beğenilme arzusu ölçeği arasında ise pozitif ve orta düzeyde kuvvetli bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,441$, $p=0,000$). Bu da, beğenilme arzusu arttıkça sosyal medya bağımlılığının da arttığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Beğenilme Arzusu, Üniversite Öğrencisi, Sosyal Medya

BEYTÜ'L-HİKME VE TOLEDO ÇEVİRİ OKULU: BİLİMSEL KATKILAR VE KÜLTÜRLERARASI BİLGİ AKTARIMINDAKİ ROLLERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Öğr. Gör. Dr. Özlem GÜL

İzmir Bakırçay Üniversitesi, ozlem.gul@bakircay.edu.tr- [https://orcid.org/0000-0003-1323-](https://orcid.org/0000-0003-1323-4212)

4212

ÖZET

Abbasi Halifesi Harun Reşid (786-809) döneminde temelleri atılan ve oğlu Memun döneminde (813-833) altın çağını yaşayan Beytü'l-Hikme (Bilgelik Evi), İslam dünyasının farklı kültür ve medeniyetlerle olan entelektüel etkileşiminin en önemli göstergelerinden birisi olarak nitendirilebilir. Özellikle Yunanca, Süryanice, Farsça ve Hintçe eserlerin Arapçaya tercümelerinin gerçekleştirildiği bu merkez aracılığıyla sadece kadim medeniyetlerin bilgi birikimi İslam düşüncesine kazandırılmakla kalmamış, bu merkez aynı zamanda bilginin korunması ve yayılmasında oynamış olduğu önemli rol ile pek çok bilim insanını da bir araya getiren kozmopolit bir merkez haline gelmiştir.

12. yüzyıla gelindiğinde ise bu bilgi aktarımının Batı'daki en önemli duraklarından biri olan Toledo Çeviri Okulu ortaya çıkmıştır. İspanya'da, Müslümanların Endülüs'teki hakimiyeti sayesinde, Arapça eserler aracılığıyla Yunan, Hint ve Pers bilim ve felsefesi Batı dillerine çevrilmiştir. Toledo Çeviri Okulu, özellikle tıp, astronomi, matematik ve felsefe gibi alanlarda Arapça eserlerin Latinceye çevrilmesiyle Avrupa'da Rönesans ve bilimsel aydınlanma sürecine katkıda bulunmuştur. Bu kurum, aynı zamanda İslam medeniyetinin bilim, felsefe ve kültürel alandaki birikiminin, Batı dünyasına aktarılmasında önemli bir köprü vazifesi görmüştür. Doğu dünyasında çeviri faaliyetleri genellikle Süryaniler tarafından gerçekleştirilirken, Batı'da bu görev Mozaraplar ve Yahudiler tarafından üstlenilmiştir.

Bu çalışma, iki kurumun tarihsel bağlamlarını, bilimsel katkılarını ve kültürel etkileşimdeki rollerini incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, çeviri faaliyetlerinin bilimsel gelişim üzerindeki etkisini değerlendirerek, Beytü'l-Hikme ve Toledo Çeviri Okulu'nun dünya bilim tarihindeki yerini karşılaştırmalı bir yaklaşımla ele almayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Beytül-Hikme, Toledo Çeviri Okulu, Çeviri Hareketleri

BAYT AL-HIKMA AND THE TOLEDO SCHOOL OF TRANSLATORS: A COMPARATIVE STUDY ON THEIR SCIENTIFIC CONTRIBUTIONS AND ROLES IN INTERCULTURAL KNOWLEDGE TRANSFER

ABSTRACT

Founded during the reign of Abbasid Caliph Harun al-Rashid (786–809) and reaching its golden age under his son al-Ma'mun (813–833), *Bayt al-Hikma* (House of Wisdom) can be regarded as one of the most prominent symbols of the intellectual interaction between the Islamic world and various other cultures and civilizations. Through this center, where works in Greek, Syriac, Persian, and Sanskrit were translated into Arabic, the intellectual heritage of ancient civilizations was not only preserved and integrated into Islamic thought but also disseminated widely. Furthermore, this institution became a cosmopolitan hub, bringing together numerous scholars and playing a pivotal role in the preservation and dissemination of knowledge.

By the 12th century, one of the most significant centers of knowledge transfer in the West had emerged: the *Toledo School of Translators*. In Spain, under the influence of Muslim rule in Al-Andalus, Greek, Indian, and Persian sciences and philosophies were translated into Western languages through Arabic works. The Toledo School of Translators significantly contributed to the European Renaissance and the Scientific Enlightenment, particularly through the translation of Arabic texts into Latin in fields such as medicine, astronomy, mathematics, and philosophy. This institution also played a crucial role in transferring the scientific, philosophical, and cultural heritage of Islamic civilization to the Western world. While translation activities in the Eastern world were predominantly carried out by Syriac scholars, this task in the West was undertaken by Mozarabs and Jews.

This study aims to explore the historical contexts, scientific contributions, and roles in cultural interaction of the two institutions. Furthermore, it seeks to assess the impact of translation activities on scientific advancement and to analyze the position of Bayt al-Hikma and the Toledo School of Translators in the history of global science through a comparative approach.

Key Words: Bayt al-Hikma, Toledo School of Translators, Translation Movements

ESKİ TÜRK İNANIŞLARINDAN TAŞ-KAYA KÜLTÜNÜN ANKARA'DAKİ İZLERİ

Cihan TEKİN

Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, cihantekin94@gmail.com -

ORCID 0000-0002-2063-9886

ÖZET

Türk toplumu tarih boyunca birçok din ve inanç sistemini benimsemiştir. Bu dini değişimler kimi zaman siyasi çıkar doğrultusunda yapılırken kimi zamanda farklı milletlerle girilen etkileşimler sonucu gerçekleşmiştir. Orta Asya'daki en eski Türk din ve inanç sistemleri; Atalar kültü, Tabiat kültleri ve Gök Tanrı inancından oluşan üçlü bir dini anlayıştan meydana gelmektedir. Tabiat kültünün bir parçası olan Taş-kaya kültü de Türk toplumunun doğaya, atalara ve kutsal varlıklara duyduğu inancın yansıması olarak İslam öncesi dönemde başlayan ve günümüze kadar süregelen köklü bir inanç sistemidir. Bu kültürte taşlar, şifa sağlama, dilek gerçekleştirme, koruma gibi sembolik anlamlar taşıyan nesneler olarak kabul edilmiştir. Orta Asya'da "Gök Tanrı" inancı ve doğa kültleri ile başlayan taşlara dair inançlar, özellikle "yada taşı" (yağmur taşı), "delikli taş," ve "dilek taşı" gibi motiflerle şekillenmiştir. Bu taşlar, kutsal alanlar ve ruhani bir güce sahip olduklarına inanılan nesneler olarak görülmüş; toplumsal dayanışmayı güçlendiren ritüellerde kullanılmıştır. İslamiyet'in kabulüyle Türk toplumunda bu kültür, evliya kültürüyle harmanlanmış, Anadolu'da evliya türbeleri çevresinde kutsal kabul edilen taş ve kayalarla halk inançlarında yer edinmiştir. Örneğin, Ankara'nın Solfasol köyünde günahkârların geçemeyeceğine inanılan "delikli taş," Kızılcahamam ve Beypazarı'nda ise yağmur yağdırmak amacıyla yapılan yağmur taşı ritüelleri, taş-kaya kültürünün İslami dönemde yeniden yorumlanarak sürdüğünü göstermektedir. Bu süreçte eski Türk inançlarının halk belleğinde varlığını koruduğu ve evliya kültürü gibi İslami unsurlarla kaynaşarak Anadolu inanç sistemine uyarlandığı gözlemlenmektedir. Bu çalışma, taş-kaya kültürünün Ankara ve çevresinde halk arasında nasıl devam ettiğini, İslamiyet öncesi Türk inançlarının İslami dönemde nasıl bir dönüşüm geçirdiğini analiz etmektedir. Sonuç olarak, taş-kaya kültürü, halkın manevi ihtiyaçlarına cevap veren, kültürel kimliği destekleyen ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir unsur olarak Anadolu'nun zengin kültürel mirasında önemli bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Taş-Kaya Kültü, Türk Halk İnançları, Menâkıbnâme, Ritüel, Ankara

TÜRKLERDE PLASENTA RİTÜELLERİ VE OKUNYEV KÜLTÜRÜ İLE İLİŞKİSİ

GEDİZ TULUĞ

Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı Doktora
Öğrencisi, gtulug@hotmail.com- ORCID ID: 0000-0003-3437-5188

ÖZET

Türklerde plasenta gömme adetleri, başta Anadolu coğrafyasına göç eden Türk boyları olmak üzere, Kazak, Türkmen, Kırgız, Yakut, Şor, Kaşkay, Teleüt, Tatar, Hakas ve Altay Türklerinde halen yaşayan gelenekler arasındadır. Plasenta gömme adetleri, bir anlamda Türk kültürü içerisinde halen yaşayan ve kökeni Sibirya’da arkaik dönemlere kadar dayanan Bereket Kültü’nün zaman içinde yok olmaya yüz tutmuş yansımalarıdır. Umay Ana ile ilgi ritüellerin günümüze kadar ulaşması, bu inancın Türk kültüründe köklü temellere dayandığını gösteren önemli bir kanıttır.

Tanrıça Umay inancına ait kutsal mekanlar, çoğunlukla mağaralarla temsil edilmekte ve Yenisey’den Orta Asya’ya kadar geniş bir alanda yayılım göstermektedir. Petrogliflerdeki Bereket Kültü ile ilişkilendirilen doğum sahneleri, Moğolistan Altayları’nda Mezolitik dönemlerde başlar. Bu doğum sahneleri, daha sonraki dönemlerde, Neolitik Çağ’a tarihlenen Yenisey Nehri Şalobolinskaya petrogliflerinde, Eneolitik dönemde Altay ve Moğolistan bölgesinde, Neolitik ve Klasik Türk dönemi arasına tarihlenen Kalbak-Taş petrogliflerinde ve ağırlıklı olarak Yenisey Nehri yakınlarındaki Minusinsk Vadisi’nde ve Orta Tunç Çağı Okunye petrogliflerinde karşımıza çıkmaktadır.

Okunye Kültürü’ne ait doğum sahneleri, Umay Ana inancı ve plasenta gömme adetleri ile şaşırtıcı bir benzerlik içermektedir. Okunye Uybat yazıtları içerisinde geçen “Umay” kelimesi, Tonyukuk, Kültigin, Göktürk Dönemi Ulan Bator kiremit yazıtları ve Altın Köl I yazıtı ile birlikte Umay Ana inancının Türk Kültürü’ndeki yerini pekiştirmiştir .

Bugüne kadar plasenta gömme adetlerinin, Sibirya ve Anadolu coğrafyası arasındaki bağlarına değinilmemiştir. Bu çalışmada, Bergama Kozak bölgesinde, Karakeçili Türkmenleri’nin yaptıkları bu ritüeller ile Sibirya coğrafyası arasındaki bağlar ortaya koyulmuştur. Okunye Kültürü’nün kaya resimleri ilk kez bu bağlamda tekrar yorumlanarak, zorlama Hint-Avrupa hipotezlerinin gölgesinde kalmış bu kültürün, Türkçe konuşma olasılığı gözler önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Umay, Plasenta, Okunye, Türk Dilleri, Karakeçili Türkmenleri

Danimarka’da Bulunan David Koleksiyonundaki İslam Eserlerinin Derlenme Süreci⁷⁸

Meryem Aktaş

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

takmeryem@gmail.com

ORCID NO: 0009-0004-2800-4107

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nuhoglu

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

nuhzademehmet@gmail.com

ORCID NO: 0000-0003-4742-644X

Öz

Geçmişten günümüze sanat eserlerini toplayarak koleksiyon oluşturan, daha sonra bunları bir müzeye dönüştüren pek çok kişi ve kurum bulunmaktadır. Danimarka’da bu tür koleksiyonerlerden biri Christian Ludvig David’dir. C.L. David, biriktirdiği eserlerle 1945 yılında resmi adı C. L. David Vakfı ve Koleksiyonu (*C. L. Davids Fond og Samling*) olan bu koleksiyonu kurmuştur. Koleksiyonda Danimarka, Fransız ve Alman seramikleri, mobilyaları ve gümüş eserleriyle birlikte, özellikle İslam sanatlarından eserler bulunmaktadır. Böylece C.L. David önemli bir mirası kapsayan koleksiyon oluşturarak Danimarka’da benzersiz bir sanat hazinesi oluşturmıştır. C. L. David’in sanatçı teyzesi Agnes Lunn’un David’e genç yaşlarında müzeleri tanıtması ve onu Danimarka’nın erken modernist sanatçılarıyla buluşturması, David’in estetik zevkinin ve koleksiyonculuk tutkusunun temellerinin atılmasını sağlamıştır. İslam koleksiyonunun oluşum süreci David’in, Danimarka Dekoratif Sanatlar Müzesine dâhil olmasıyla başlamıştır. Müzenin müdürü Emily Hannover, David’in seramiğe olan ilgisini başlatarak onu İslam sanatı koleksiyonculuğuna yönelmesine teşvik etmiştir. Müzede İslam sanatı koleksiyonu başlığı altında “hat, minyatür, seramik, cam, fildişi, ahşap, metal işleri, silahlar, takılar, tekstil, halı ve cilt” sanatları alanında eserler bulunmaktadır. 1962’de günümüze kadar İslam koleksiyonuna 2.765 obje girmiştir. Bu sayıya ek olarak 591 madeni para da bulunmaktadır. Koleksiyonun kurucusu C. L. David hayattayken İslam koleksiyonuna 263 nesne ve 41 tekstil girmiştir. Bu çalışmada koleksiyonun derlenme süreci ele alınarak, literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Makalede sırasıyla; koleksiyonun kurucusu olan Christian Ludvig David’in hayatı, David Koleksiyonunun oluşum süreci ve müzede bulunan İslam Koleksiyonu hakkında temel bilgiler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Christian Ludvig David, David Koleksiyonu, İslam sanatı

⁷⁸ Bu çalışma YTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yürütülen “Danimarka Kopenhag’da Bulunan Davids Samling Koleksiyonundaki Hat Eserleri Üzerine İnceleme” adlı tezden üretilmiştir.

The Compilation Process of Islamic Works in the David Collection in Denmark

Abstract

There are many individuals and institutions that have created collections by gathering art pieces from past to present, later transforming these collections into museums. One such collector in Denmark is Christian Ludvig David. In 1945, C. L. David founded this collection, officially named the C. L. David Foundation and Collection (C. L. Davids Fond og Samling), with the works he had accumulated. The collection includes Danish, French, and German ceramics, furniture, and silverware, as well as, notably, pieces from Islamic art. In this way, C. L. David created a unique artistic treasure in Denmark by forming a collection encompassing a significant heritage. C. L. David's artistic aunt, Agnes Lunn, introduced him to museums at a young age and connected him with Denmark's early modernist artists, laying the foundation for his aesthetic taste and passion for collecting. The formation of the Islamic collection began when David became involved with the Danish Museum of Decorative Art. The museum's director, Emily Hannover, sparked David's interest in ceramics and encouraged him to pursue collecting Islamic art. The museum's Islamic art collection includes works in the fields of "calligraphy, miniature paintings, ceramics, glass, ivory, wood, metalwork, weapons, jewelry, textiles, carpets, and bookbinding." As of 1962, the Islamic collection has grown to include 2,765 objects, along with an additional 591 coins. During C. L. David's lifetime, 263 objects and 41 textiles were added to the Islamic collection. This study aims to contribute to the literature by addressing the process of assembling the collection. The article examines, in order, the life of Christian Ludvig David, the founder of the collection, the formation process of the David Collection, and basic information about the Islamic Collection housed in the museum.⁷⁹

Keywords: Christian Ludvig David, David Collection, Islamic art

⁷⁹ This study is derived from the thesis titled "**An Analysis of the Calligraphy Works in the Davids Samling Collection in Copenhagen, Denmark**", conducted under the **Social Sciences Institute of Yıldız Technical University (YTÜ)**.

LORD BYRON: FİLHELENİST Mİ, TÜRK DÜŞMANI MI?

Doç Dr Günseli GÜMÜŞEL

Atılım Üniversitesi, Türkiye

gunseli.gumusel@atilim.edu.tr 03125868242

<https://orcid.org/0000-0001-8068-4294>

ÖZ

Erken Cumhuriyet Döneminden bu yana ülkemizde İngiliz Edebiyatına ilgi duyulmuştur ve bu ilgi kendisini akademik çalışmalarda da göstermiştir. İngiliz Edebiyatı'nın bilinen isimlerinden Lord Byron ise daha çok Tarih çalışmalarının konusu olmuştur.

Lord Byron (George Gordon Byron, 6. Baron Byron) 22 Ocak 1788'de Londra'da doğdu ve 19 Nisan 1824'te 36 yaşındayken, son yıllarını İngiliz destekli Yunan bağımsızlığına taraftar ve yardım toplamaya harcadığı Yunanistan'da öldü. Lord Byron her ne kadar kişiliği Avrupa'nın hayal gücünü ele geçirmiş bir İngiliz Romantik Dönem şairi ve hicivci olarak tanınsa da bağımsızlık aşkı ve gerçekçi tutumu onu yaşadığı zamanın siyasetine kayıtsız kalmamaya itmiştir.

“Yunan bağımsızlığı” ifadesi şairin vatanseverlik ve özgürlük anlayışıyla bağdaşsa bile Osmanlı İmparatorluğu açısından bakıldığında yaşanan “Yunan İsyanı” idi ve yabancı devletler özellikle de İngiltere soruna fazlasıyla aleyhte dahil oluyordu. Bu bağlamda İngiliz Lord Byron denildiğinde çoğu zaman onun bir “Türk Düşmanı” olduğu ön kabulü akla gelmektedir. Nitekim bahse konu olacak eserlerinde Türk ve Osmanlı yönetimi karşıtı görüşlere sıklıkla rastlanır. Ancak durum bu kadar basit değildir çünkü imparatorluğu ziyaret eden, İstanbul'da kalan ve Osmanlı ülkesindeki anılarını yazan şairin Türkleri ve Osmanlıları övdüğü pek çok cümlesine de rastlamak mümkündür. Bu da Lord Byron'ın Türk düşmanı olmaktan ziyade doğru olduğuna inandığı bağımsızlık kazanma eylemi çerçevesinde hareket ettiğini ve fikirlerini dile getirdiğini düşündürmektedir.

Çalışmamızda Lord Byron'ın sözlerinden ve anlatılarından örnekler aktarılacak ve Erken Cumhuriyet Dönemi siyasetçileri ile aydınlarının ve Türkiye kültür basınının tartışmaya yaklaşımları ele alınarak şairin bir Türk düşmanı olup olmadığı; büyük güçlerin ve özellikle İngiltere'nin gölgesinde şekillenen Yunan İsyanı çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Filhelenizm, Lord Byron, Türk düşmanı, Yunan İsyanı.

ABSTRACT

There has been an interest in English Literature in our country since the Early Republican Period, and this interest has also shown itself in academic studies. Lord Byron, one of the well-known names of English Literature, has been the subject of mostly History studies.

Lord Byron (George Gordon Byron, 6th Baron Byron) was born in London on 22 January 1788 and died on 19 April 1824, at the age of 36 in Greece where he spent his last years rallying

supporters and aid for British-backed Greek independence. Although Lord Byron is known as an English Romantic Period poet and satirist whose personality captured the imagination of Europe, his love of independence and realistic attitude led him not to remain indifferent to the politics of the time he lived in.

Even though the expression "Greek independence" was compatible with the poet's understanding of patriotism and freedom but from the perspective of the Ottoman Empire, what was happening was a "Greek Revolt" and foreign states, especially England, were very unfavorably involved in the problem. In this context, when the English Lord Byron is mentioned, the assumption that he was an "Enemy of the Turks" often comes to mind. As a matter of fact, anti-Turkish and anti-Ottoman views are frequently encountered in his works. However, the situation is not that simple because it is possible to come across many sentences in which the poet, who visited the empire, stayed in Istanbul and wrote his memories in the Ottoman country, praised the Turks and the Ottomans. This suggests that Lord Byron acted and expressed his ideas within the framework of the action of gaining independence, which he believed to be right, rather than being an enemy of the Turks.

In our study, examples from Lord Byron's words and narratives will be given and the approaches of the politicians and intellectuals of the Early Republican Period and the Turkish cultural press to the debate will be discussed within the framework of the Greek Revolt, which took shape in the shadow of the great powers, especially England and whether the poet was an enemy of the Turks.

Keywords: Philhellenism, Lord Byron, Turcophobe, Greek Revolt.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE YENİ YAKLAŞIMLAR: COĞRAFI BİLGİ SİSTEMİ İLE OSMANLI DÖNEMİ MEKÂNSAL ANALİZ

Arş. Gör. Dr. Muazzez GÜNDÜZ OĞUL

Sinop Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü,

mgunduz@sinop.edu.tr - 0000-0001-8369-7912

ÖZET

Osmanlı dönemi ile ilgili çalışmalar, imparatorluğun farklı bölgelerindeki toplum yaşamını sosyal ve ekonomik açıdan anlamak için büyük bir öneme sahiptir. Klasik dönem Osmanlı Devleti birbirinden farklı unsurların birleşimiyle anlamlı bir bütün oluşturmaktadır. Dijital dönüşümün hız kazandığı günümüzde ise Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), Osmanlı tarihi araştırmalarında yeni yaklaşımlar ve yöntemler geliştirmek için kritik bir araç hâline gelmiştir. Bu gelişim, bilgi teknolojilerinin ilerlemesiyle birlikte arşiv belgelerinin farklı açılardan değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Dijital dönüşümün sunduğu imkânlar doğrultusunda, CBS programlarının Osmanlı arşiv metinleriyle kullanımı her geçen gün daha önemli hale gelmekte ve araştırmacılar bu sayede daha hızlı ve etkili sonuçlara ulaşabilmektedir. Özellikle, CBS programları, Osmanlı dönemine ait farklı türdeki belgelerin (tahrir defterleri, şer'iyye sicilleri, vakıf kayıtları vb.) dijitalleştirilerek görselleştirilmesini ve mekânsal dinamiklerin detaylı bir şekilde analiz edilmesini sağlamaktadır. Bu çalışmada, Osmanlı tarihi araştırmalarında CBS'nin önemine odaklanılarak örnek olarak seçilen şehirler üzerinden, klasik dönemdeki Osmanlı şehirlerine ait haritalamalar ve mahallelerin analizi yapılmıştır. Ayrıca, kadim bir geçmişe sahip Osmanlı mahallelerinin tespiti ve isimlendirilmesinin tarihsel bağlamda çözümlemeleri ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, seçilen örnek şehirlere dair farklı yüzyıllara ait arşiv kayıtlarından elde edilen veriler, dijital haritaların oluşturulmasında kullanılmıştır. Bu çalışmanın, tarihi ve coğrafyayı birleştiren CBS analizlerinin araştırmacılar arasında daha yaygın bir şekilde kullanımını teşvik etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: CBS, Osmanlı, Mekânsal Analiz, Dijital ve Beşerî Bilimler.

ÖYKÜLÜ TÜRKÜLERDE YEDİ YIL

Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER

Osmaniye Korkut Ata University,

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Department of History,

ummugulsuncandeger@osmaniye.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6717-93110>

ÖZET

Sayılar ve sayı sembolizmi insanlık tarihinde, kültür ve düşün dünyasında önemli bir yer edinmiştir. Sayılar içerdikleri sembolik anlamlarıyla din, kültür, sanat ve gelenek içinde kendilerine yer bulmuştur. Buna bağlı olarak yedi sayısına verilen sembolik anlamlar bulunmaktadır. Kültürel ve inanç bazında da yedi sayısına atfedilen özellikler vardır. İslam inancında göğün yedi katı, yerin de yedi katı olduğuna inanılır. Türkiye’de yaşatılan kültür içinde de ölen bir kişinin ölümünün üçüncü gününde mevlit okutulur, yedinci gününde özel bir ritüel ile yemek yapılarak insanlara yemek dağıtılır. Türkülerin de kültürün içinden geldiği düşünüldüğünde yedi sayısı özellikle yedi yıl ifadesinin türkülerde nasıl ele alındığı bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

Türküler Türk halkının içinde bulunduğu duygu durumlarını, acılarını, sevinçlerini yani kısaca yaşanan her türlü duyguyu ve özlemi içinde barındıran sözlü ürünleridir. Göç etmenin insan üzerinde bıraktığı etkiyi kendi öz kültürü içinde nasıl dile getirdiğinin en canlı örneklerini de türkülerde bulmak mümkündür. Bu çalışmada yedi yıl ifadesinin insanlar üzerinde bıraktığı etkileri ve bunların nasıl dile getirildiği türküler üzerinden araştırılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Müzik Dairesi Türk Halk Müziği Repertuvar Arşivi’dir. Arşivde yaklaşık 6000 türkünün içinde hikayesi olan türküler ele alınmıştır. Öyküsü olan türküler arasında “yedi yıl” kelimesi ile tarama yapılmış ve yedi yıl kelimesinin geçtiği öykülü türküler çalışmaya esas alınmıştır. Yapılan tarama sonucunda öyküsünde yedi yıl kelimesinin geçtiği 3 Kırık Hava ile 3 Uzun Hava türkü bulunmuştur. Toplam 6 türkü ve kısaca türkülerin öyküsü bu çalışmada ele alınmıştır. Çalışma sonunda yedi yıl ifadesinin türkülere ve Türk halkının belleğine nasıl yansıdığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yedi yıl, türkü, hikaye, kültür.

SEVEN YEARS IN STORY FOLK SONGS

ABSTRACT

Numbers and number symbolism have an important place in human history, culture and the world of thought. Numbers have found a place for themselves in religion, culture, art and tradition with the symbolic meanings they contain. Accordingly, there are symbolic meanings given to the number seven. There are also characteristics attributed to the number seven on a cultural and religious basis. In the Islamic belief, it is believed that the sky has seven layers and the earth has seven layers. In the culture that is kept alive in Turkey, a Mawlid is recited on the third day of a person's death, and a meal is prepared with a special ritual on the seventh day and distributed to people. Considering that folk songs also come from within the culture, how the number seven, especially the expression of seven years, is handled in folk songs has formed the starting point of this study.

Folk songs are verbal products that contain the emotional states, pains, joys, in short, all kinds of feelings and longings experienced by the Turkish people. In this study, the effects of the expression seven years on people and how these are expressed are investigated through folk songs. The data source of the research is the Turkish Radio and Television Corporation Music Department Turkish Folk Music Repertoire Archive. Approximately 6000 folk songs with stories were examined in the archive. A search was made with the word “seven years” among the folk songs with stories, and the folk songs with stories that included the word seven years were taken as the basis of the study. As a result of the search, 3 Kırık Hava and 3 Uzun Hava folk songs were found that included the word seven years in their stories. A total of 6 folk songs and the stories of the folk songs were briefly examined in this

study. At the end of the study, it was revealed how the expression seven years was reflected in folk songs and the memory of the Turkish people.

Keywords: Seven years, folk song, story, culture.

KONYA ŞER'İYYE SİCİLLERİ VE OSMANLI ARŞİV BELGELERİ İŞİĞİNDA KONYA SURU¹.

Yüksek Lisans Öğrencisi Şeyma Nur AKDEMİR²

seymakdemir@outlook.com ORCID ID: 0000-0002-3103-0347

ÖZET

Orta Çağ'da inşa edilen kaleler, şehirlerin etrafına yahut yakınındaki bir tepe üstüne, önemli görülen yollara, boğazlara, dağlar arasındaki geçitlere ve adalara dolayısıyla stratejik ehemmiyeti olan yerlere inşa edilmiştir. Bu bağlamda şehir yapılanmasını iyi bilen Selçukluların payitaht yaptıkları Konya'nın silüetini belirleyen Dış Kalesi Konya Şer'iyye Sicilleri ile Osmanlı arşiv belgeleri ışığında tespit edilen bulgular makalenin konusunu oluşturmaktadır. Konya Suru'nun bir diğer adı ise Konya Kalesi'dir. Bu adlandırma dış surdan önce inşa edilen Ahmedek Kalesi'nde de görülmektedir. Bu bağlamda iki farklı zamanda inşa edilen ama dış sur yapılırken birleştirilen Ahmedek'te incelenilecektir. Bu çalışmada iki farklı kale ayrı olarak değerlendirilecek; Selçukludan Osmanlıya uzanan tarihî süreç Konya halkının emniyetinin sağlanması açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Selçuklu, Osmanlı, kale.

ABSTRACT

Castles built in the Middle Ages were constructed on hills around or near cities, on important roads, straits, mountain passes, and islands, thus in places of strategic importance. In this context, the subject of this article is the findings obtained from the Konya Sharia Registers and Ottoman archive documents regarding the Outer Castle, which determined the silhouette of Konya, the capital city of the Seljuks who were well-versed in urban planning. Another name for the Konya Wall is the Konya Castle. This naming is also seen in the Ahmedek Castle, which was built before the outer wall. In this context, Ahmedek, which was built at two different times but was combined when the outer wall was built, will be examined. In this study, two different castles will be evaluated separately; the historical process extending from the Seljuks to the Ottomans will be examined in terms of ensuring the security of the people of Konya.

Keywords : Seljuk, Ottoman, castle.

BİR BASKİRESİM PROJESİ: KLOSTROFOBİ

Doç. Cemile Didem ÖZİŞİK

Atatürk Üniversitesi,
didem.ozisik@atauni.edu.tr - 0000-0003-3192-1788

Ferhat ŞAVLUK

Atatürk Üniversitesi
ferhat.savluk@hotmail.com - ORCID ID

ÖZET

Baskiresim, kalıp yoluyla çoğaltma yöntemine dayanan bir resim tekniğidir. Tekniğine göre temel olarak alçak baskı, yüksek baskı ve düz baskı olarak üç grupta ele alınan baskiresim tarihçesi, mağara dönemi duvar yüzeylerinde görülen el izlerine kadar uzanır. Arkeolojik buluntulara göre ilk görülen baskiresim örnekleri kimi kaynaklara göre Çin, kimi kaynaklara göre Sümerler olarak yer almaktadır.

Bu çalışma ile, yüksek baskı grubu olarak linol baskı, alçak baskı grubu olarak pleksi levha ve OSB levha ile gerçekleştirilen klostrofobi konusu ele alınmıştır. Kavramsal içerikle beraber genel olarak fobi konusu araştırıldıktan sonra, klostrofobinin renk psikolojisi ile ilişkisine yer verilmiş, sonrasında baskiresim tekniği ele alınmıştır. Baskiresmin teknik olarak, demir pres arasında sıkıştırılarak uygulanması ve klostrofobi temasının psikolojik yansıması düşünüldüğünde ortaya koyulan çalışmaların fiziksel üretim sürecinin, kavramsal karşılığı ile uyumu dikkat çekici olmakla birlikte, söz konusu çalışmaları sanatsal yetkinlik olarak desteklediği sonucunu da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fobi, Klostrofobi, Baskiresim, Resim

SANATIN SNOB TAVRINI ELEŞTİRMEK: JEFF KOONS

Doç. Cemile Didem ÖZİŞİK

Atatürk Üniversitesi,

didem.ozisik@atauni.edu.tr - 0000-0003-3192-1788

Muhammet Burhan AKYÜZ

ulucakyuz25@gmail.com

ÖZET

Başlangıcından beri sürekli değişim içinde olan sanat, insanın ihtiyaç ve isteklerini dışavurumda önemli bir rol oynamıştır. Modernizm olarak anılan dönemde başta sanayi devrimi olmak üzere ekonomik ve teknolojik olarak her alanda olduğu gibi sanat alanında da önemli devrimler söz konusu olmuştur. Bu devrimlerden belki de en önemlisinin sanata başkaldırı ve hazır nesne ile Dadaizm olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada toplumsal ve sosyolojik birçok etkenle değişkenlik gösteren sanatın insan ihtiyaçlarını yansıtmadaki araç rolü ile Sanayi Devrimi'nin beraberinde getirdiği endüstriyel ürünlerin sanata dahil oluş süreci ele alınarak ihtiyaç dışı beğeni ve zevke dayanan 'snob' kavramı irdelenmiş ve hazır nesnenin Pop Art akımına etkisi ele alınmıştır. Pop art sanatı temsilcilerinden Jeff Koons, yergisel bir tavırla sıradan nesneleri kopyalayarak sanatına taşımış, sanatın snob tavrına eleştiride bulunmuştur

Anahtar Kelimeler: Pop Art, Dada, Jeff Koons, Snob

GARİBU'L-KUR'ÂN BAĞLAMINDA EL-HEREVÎ'NİN

KİTABU'L-GARİBEYN Fİ'L-KUR'ÂN VE'L-HADİS

ADLI ESERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Dr. Bayram AKTAŞ⁸⁰

ÖZET

Çalışmamıza esas teşkil eden *Kitabu'l-Garibeyn fi'l-Kur'an ve'l-Hadis*'in müellifi Ebû Ubeyd Ahmed b. Muhammed el-Herevî (ö. 401/1011)'nin hayatı ile ilgili, kaynaklarda kapsamlı bilgiler yer almamaktadır. Müellif hakkında bahsedilenler ağırlıklı olarak meşhur eseri *Kitabu'l-Garibeyn* merkezlidir. Herevî, garibu'l-Kur'an ve garibu'l-hadis ilimlerini iki kapak arasında cem eden ilk kişi olması itibarıyla bu işin öncülüğünü yapmış, haklı olarak *Kitabu'l-Garibeyn* ile şöhret bulmuştur. İbn Hallikân, Herevî'yi ulemânın büyüklerinden addederken *Kitabu'l-Garibeyn*'i ise şöhreti her yere yayılan faydalı bir kitap olarak nitelendirmiştir. Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ*'da Onu “Allâme Ebu Ubeyde...Sâhibu'l-Garibeyn” diye anmaktadır. Ulumu'l-Kur'an sahasının önemli isimlerinden Zerkeşi (ö. 794/1392) *el-Burhân*'ın garibu'l-Kur'an'a tahsis ettiği on sekizinci bölümünde *Kitabu'l-Garibeyn*'i garibu'l-Kur'an türünün en meşhur iki eserinden biri olarak zikretmektedir.

Garibeyn türü eserlerin öncüsü olan Herevî'nin *Kitabu'l-Garibeyn*'i sahasının başyapıtı olarak kabul görmüş, kendisinden sonra bu alanda yazılan eserler *Kitabu'l-Garibeyn*'in ya muhtasarı, ya ilavelerle tamamlayıcı tetimmesi, ya hatalarının tashih edildiği ana metni, ya da kendisinden beslenen asli kaynak olarak *Kitabu'l-Garibeyn* üzerine inşa edilmiş çalışmalardır. Eser, hem garibu'l-Kur'an hem de garibu'l-Hadis ilimleri açısından dönüm noktası niteliğindedir. Her iki ilim dalında telif edilen eserlerde süre gelen birçok uygulama, bu eserle birlikte değişikliğe uğramıştır. Herevî öncesi telifatta garibu'l-Kur'an'da mushaf tertibi esas alınırken garibu'l-Hadis'te ise kimi eserlerde ravi merkezli, kiminde ise sınırları net olmayan kendilerine has yöntemlerin takip ettiği müşahade edilmektedir. Her iki ilmin bir arada ele alındığı *Kitabu'l-Garibeyn*'le birlikte garib kelimeye ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla muhtevada hadis senetlerin terk edildiği metot olarak da sure sırasına dayanan mushaf tertibi yerine kök harflere dayalı alfabetik tertibe geçildiği görülmektedir. Herevî, garib lafzın anlamını istişhad ederken ayet, hadis ve şiir olmak üzere çok çeşitli unsurları kullanmış, sarf – nahiv esaslı lugavî malzemeye müracaat etmiş ve konuyla ilgili açıklamalarda bulunan ulemanın görüşlerinden önemli ölçüde yararlanmıştır. Eser çok çeşitli filolojik unsurları bünyesinde barındırması ve özellikle alfabetik tertibin uygulandığı şekilsel yapısı itibarıyla modern dönem sözlüklerine ilham kaynağı olmuştur.

⁸⁰ Diyanet İşleri Başkanlığı, bayramaktas79@hotmail.com, 0000-0002-6705-1166

Anahtar Kelimeler : Herevî, Garibu'l-Kur'ân, garibeyn

4-6 YAŞ ÇOCUKLARDA MANEVİ EĞİTİMİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

4-6 EXAMINATION OF THE EFFECTS OF SPIRITUAL EDUCATION ON AGE CHILDREN

Yüksek Lisans Öğrencisi Hasibe AKYÜN, Doç. Dr. Ömer Faruk ERDOĞANI,

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Disiplinlerarası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı,

hasibe.akyun0@ogr.dpu.edu.tr-ORCID ID: 0009-0009-5971-7624

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Bilimleri Bölümü,

İslam Felsefesi Anabilim Dalı,

omerfaruk.erdogan@dpu.edu.tr – ORCID ID: 0000-0003-4131-3532

Hasibe AKYÜN*

Ömer Faruk ERDOĞAN**

Toplumun temel yapı taşı olan aileler, çocuklarının din ve değer eğitimine büyük önem vermektedir. Din ve değer eğitimi, çocukların kişilik gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu eğitim, çocukların sağlıklı bir birey olarak gelişimlerini desteklemek amacıyla pedagojik ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. Bu eğitim faaliyetlerinde kullanılacak yöntem ve tekniklerin belirlenmesi, uygulanacak dinin içeriğine uygunluğunun kontrol edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, günümüz imkanlarından ne ölçüde yararlanılabileceği de değerlendirilmelidir. Erken çocukluk dönemi, bireyin gelişiminde kritik bir aşamadır ve bu dönemde verilen eğitimlerin etkisi uzun vadede belirginleşmektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, çocukların zihin, ahlak, beden ve duygu açısından dengeli bir şekilde gelişmiş bireyler olarak yetiştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Mevzuat, 1973). Türkiye'de erken çocukluk dönemindeki çocukların din ve değer eğitimi, aile içinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel eğitim kurumlarda ve Diyanet İşlerine bağlı 4 6 yaş Kur'an Kurslarında verilmektedir.

0-6 yaş arası çocuklarda manevi değerler eğitiminin, literatür taraması yöntemiyle incelenmesi, bu yaş grubundaki eğitimin önemini ve etkisini ortaya koymak açısından büyük değer taşımaktadır. Araştırma kapsamında yurtiçinde ve yurtdışında yapılan çalışmalar sistematik olarak bir araya getirilmiştir. Literatür taraması ile elde edilen veriler, erken çocukluk

dönemindeki manevi değerler eğitiminin önemini ortaya koymakta ve bu alandaki uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din, Manevi değerler, Dini gelişim, Okul öncesi, Çocuk psikolojisi

4-6 EXAMINATION OF THE EFFECTS OF SPIRITUAL EDUCATION ON AGE CHILDREN

Hasibe AKYÜN*

Ömer Faruk ERDOĞAN**

ABSTRACT

Families, which are the fundamental building blocks of society, attach great importance to the religious and value education of their children. Religious and value education plays an important role in the personality development of children. This education should be carried out in line with pedagogical principles in order to support the development of children as healthy individuals. The methods and techniques to be used in these educational activities should be determined and their compliance with the content of the religion to be implemented should be checked. In addition, the extent to which today's opportunities can be utilized should be evaluated. Early childhood is a critical stage in the development of the individual and the effect of the education provided during this period becomes apparent in the long term. In the Basic Law of National Education numbered 1739, it is emphasized that children should be raised as individuals who are balanced in terms of mind, morality, body and emotion (Mevzuat, 1973). In Turkey, religious and value education of children in early childhood is provided within the family, in official and private educational institutions affiliated with the Ministry of National Education and in Quran Courses for the ages of 4-6 affiliated with the Directorate of Religious Affairs. Examining the spiritual values education in children aged 0-6 through a literature review method is of great value in terms of revealing the importance and impact of education in this age group. Within the scope of the research, studies conducted in Turkey and abroad were systematically brought together. The data obtained through the literature review reveals the importance of spiritual values education in early childhood and contributes to the development of applications in this field.

Keywords: Religion, Spiritual values, Religious development, Preschool, Child psychology

4-6 YAŞ KUR'AN KURSLARINDA UYUM SÜRECİ İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

*Selma GÜN

**Ömer Faruk SÖYLEV

Bu araştırma, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 4-6 yaş Kur'an kursu uyum sürecine dair çalışmalarındaki eksiklikleri ortaya koymayı ve bu süreçte karşılaşılan sorunları belirlemeyi hedeflemektedir. Öğrencilerin yaşadığı problemleri anlamak ve bu sorunları çeşitli boyutlarda değerlendirmek, eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi açısından kritik bir adımdır. Çocukların, ailelerin, öğretmenlerin ve kursların bu sürece adaptasyonu ve yaşanan problemlerin kaynakları değerlendirilmiştir. Bu problemlerin detaylı bir şekilde incelenmesi ve her bir tarafın perspektiflerinin dikkate alınması, daha bütüncül ve sürdürülebilir çözüm önerilerinin geliştirilmesine olanak tanıyacaktır. Bu tür çalışmalar, erken çocukluk eğitiminin kalitesini ve çocukların ilerleyen eğitim süreçlerine uyumlarını desteklemek açısından büyük bir değer taşır. Bu süreçte öğreticilerin görüşlerinin dikkate alınması, eğitim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an Kursları, örneklemini ise Kur'an kurslarında 4-6 yaş grubu çocuklara öğreticilik yapan 7 Kur'an kursu öğreticisi oluşturmaktadır. Yapılan araştırma neticesinde, öğreticiler uyum sürecinde ilgi çekici ve tanışma etkinliklerinin önemli olduğunu, aşırı koruyucu ve hoşgörülü aile tutumlarının yaygın olarak karşılaşılan problemlere kaynaklık ettiği vurgulanmıştır. Öğrencilerin gelişim seviyeleri, yaşları ve cinsiyetlerinin uyum sürecini etkilediği, eğitimin kişiselleştirilmesi gerektiği, kursun fiziksel şartlarının uygunluğu uyum sürecinde önemli bir rol oynadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Diyanet 4-6 Yaş Kur'an Kursu, Kursu Uyum Süreci, Problem, Öğretici

PROBLEMS ENCOUNTERED DURING THE ADAPTATION PROCESS IN THE 4-6 AGE QUR'AN COURSES OF THE PRESIDENCY OF RELIGIOUS AFFAIRS ACCORDING TO QUR'AN COURSE INSTRUCTORS

This study aims to identify the shortcomings in the adaptation process of the 4-6 age Qur'an courses under the Presidency of Religious Affairs and to determine the problems encountered during this process. Understanding the issues faced by students and evaluating these problems from various perspectives is a critical step toward improving educational processes. The adaptation of children, families, teachers, and courses to this

process and the sources of the problems experienced have been evaluated. A detailed examination of these problems and the consideration of each stakeholder's perspectives will enable the development of more holistic and sustainable solutions. Such studies hold significant value in supporting the quality of early childhood education and children's adaptation to subsequent educational processes. Considering the views of instructors during this process will contribute to enhancing educational quality.

The study, conducted using a qualitative research method, employed a semi-structured interview technique. The study population consists of the 4-6 age Qur'an courses affiliated with the Presidency of Religious Affairs, while the sample comprises seven Qur'an course instructors teaching children aged 4-6. The findings of the study emphasize that engaging and introductory activities play a crucial role in the adaptation process. It was highlighted that overprotective and overly permissive parental attitudes are common sources of problems. The study also revealed that students' developmental levels, ages, and genders affect the adaptation process, that education needs to be personalized, and that the suitability of the course's physical conditions plays a significant role in adaptation.

Keywords: Presidency of Religious Affairs 4-6 Age Qur'an Course, Adaptation Process, Problem, Instructor

KIZ ÇOCUKLARI

Doktor Öğretim Üyesi KENAN KARAGÖZ

Düzce Üniversitesi/İlahiyat Fakültesi, kenankaragoz25@gmail.com - ORCID ID:

<https://orcid.org/0000-0003-4414-8317>

ÖZET

Ataerkil toplumlarda kız çocuklarına verilen değer cinsiyet temellidir. Sosyo-kültürel ve ekonomik hakları, çağlara ve toplumlara göre değişiklik arz etse de eril otoritenin belirlediği ilkeler üzerine inşa edilmiştir. Töre ve inanç ekseninde şekillenen sosyal normların agresif ve katı karakterini içselleştirmeye zorlanan kız çocukları, hayatın nesnesi haline getirilmişlerdir. Kendisi ve çevresiyle uyumlu, düşünce ve davranışlarında tutarlı olması toplumun ön yargılarıyla belirlenen görev ve sorumluluklarını yerine getirmesine bağlıdır. Sosyal rolüne uygun hareket ettiği sürece yaptırımlarla karşılaşmaz. Aksi takdirde patriarkal sistemin sınırlarına hapsedilen varlığı; duygusal, sözel ve fiziksel şiddete maruz kalır. Mitolojiden dinsel metinlere kadar pek çok referansla desteklenen bu bakış açısı İslam öncesi Arap toplumu için de geçerlidir. Geçim sıkıntısı nedeniyle kız-erkek ayrımı yapılmadan öldürülen çocuklar, yetim ve öksüzlere karşı takınılan menfi tutum ve davranış biçimleri hayatın olağan akışı içerisinde kendisine yer bulabilmiştir. Duygu ve düşünce dünyası ise tutarsız davranış örüntülerine sahiptir. Kız çocuğun doğumu özellikle babada karmaşık duygulara ve öfke patlamasına neden olmakta ruhsal krize dönüşen süreç çocuğun diri diri toprağa gömülmesiyle sonlanabilmektedir. İlahlarını müennes isimlerle tavsif ve tâzim eden pagan Araplar, melekleri Allah'ın kızları şeklinde tasavvur ederken kız evlat sahibi olmayı uğursuzluğun simgesi olarak kabul ederlerdi. İnsan onurunu hiçe sayan bu inanç ve uygulamaları kınayan Kur'an-ı Kerim, nebevi bir rol modelle toplumu ıslah etmeye çalışmıştır. Bu bildiri genel anlamda kız çocuklarının tarih boyunca maruz bırakıldıkları insanlık dışı muameleyi özelde ise İslam öncesi Arapların ve'du'l-benât uygulamasını inceleyen sosyal tarih üzerine yapılmış bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Kız evlat, uğursuzluk, patriarkal, ve'du'l-benât.

DAUGHTERS

Assistant Professor KENAN KARAGÖZ

Düzce University/Faculty of Theology, kenankaragoz25@gmail.com - ORCID ID:

<https://orcid.org/0000-0003-4414-8317>

ABSTRACT

In patriarchal societies, the value given to girls is gender-based. Although their socio-cultural and economic rights vary according to eras and societies, they are built on the principles determined by male authority. Forced to internalize the aggressive and rigid character of social norms shaped by traditions and beliefs girls have been turned into objects of life. Being in harmony with herself and her environment, being consistent in her thoughts and behaviors depends on fulfilling the duties and responsibilities determined by the prejudices of the society. As long as she acts in accordance with her social role, she does not face sanctions. Otherwise, her existence, confined to the boundaries of the patriarchal system is subjected to emotional verbal and physical violence. This perspective, supported by many references from mythology to religious texts, is also valid for pre-Islamic Arab society. Children killed without distinction between boys and girls due to financial difficulties, and negative attitudes and behaviors towards orphans have found a place in the ordinary flow of life. The world of emotions and thoughts has inconsistent behavior patterns. The birth of a girl child causes complex emotions and anger explosions, especially in the father, and the process that turns into a spiritual crisis could end with the girl child being buried alive. Pagan Arabs who identified and honored their gods with feminine names, imagined angels as daughters of Allah and considered having a daughter a symbol of bad luck. The Quran, which denounces these beliefs and practices that violate human dignity, sought to reform society through the exemplar of a prophetic role model. This communicate is a study on social history that examines the inhuman treatment that girl children have been subjected to throughout history in general and the pre-Islamic Arabs' wa'd al-banat practice in particular.

Key Words: Daughter, inauspiciousness, patriarchal, wa'd al-banat.

TEK EBEVYENLİLİĞİN AİLE YAŞANTISI VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

INVESTIGATING THE EFFECTS OF HAVING A SINGLE PARENTHOOD ON FAMILY LIFE AND CHILDREN

Yüksek Lisans Öğrencisi Emine SÖNMEZGİL, Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV,

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Disiplinlerarası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı,

emine.sonmezgil0@ogr.dpu.edu.tr-ORCID ID: 0009-0007-0205-6920

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri

Bölümü, Din Psikolojisi Anabilim Dalı,

omerfaruk.soylev@dpu.edu.tr – ORCID ID: 0000-0002-1935-1957

Emine SÖNMEZGİL*

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV**

ÖZET

Son yıllarda Türkiye'de tek ebeveynli aile yapılarında gözlemlenen artış, beraberinde karmaşık ve çok yönlü sorunları da getirmektedir. Bu aile yapısının ortaya çıkışında, boşanma gibi sosyal faktörlerin yanı sıra ebeveyn kaybı da önemli bir rol oynamaktadır. Tek ebeveynli çocuklar üzerine yapılan araştırmalar genellikle boşanmış ebeveynlerin çocuklarının duygusal ve sosyal yaşamlarına odaklanmakta, ancak ebeveyn kaybı yaşayan çocukların ihtiyaçları ve deneyimleri yeterince ele alınmamaktadır. Bu bağlamda, sosyal hizmetler, psikoloji, maneviyat ve eğitim alanlarında daha fazla araştırma yapılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Özellikle yaşam, eğitim ve ekonomik deneyimlerdeki farklılıkların yanı sıra etkili ihtiyaç temelli müdahale yaklaşımlarını anlamak, bu müdahalelerin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Maneviyatın bireylerin yaşam kalitesi üzerindeki etkisi de dikkate alındığında, bu alandaki araştırmaların önemi artmaktadır. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için nitel araştırma geleneği içinde yer alan fenomenolojik yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulmasında, boşanma ya da ölüm sonucu tek ebeveynli aile ortamında yaşama, Kütahya'da ikamet etme ve ortaokul, lise veya lisans eğitimine devam etme kriterleri dikkate alınmıştır. Bu yöntem, tek ebeveynli çocukların yaşadığı deneyimleri derinlemesine anlamak ve bu ailelerin karşılaştığı zorluklar ile ihtiyaçlarını belirlemek için uygun bir yaklaşım

sunmaktadır. Araştırmada, tek ebeveynliğin gerçekleştiği yaşa bağlı olarak, çocuklarda depresyon, anksiyete, stres, düşük benlik saygısı, özgüven eksikliği, güvensizlik, düşük okul başarısı, manevi yönden terk edilmişlik, reddedilmişlik, değersizlik ve kayıp duyguları gibi çeşitli psikolojik sorunlarla karşılaşıldığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tek ebeveynlik, Boşanma, Aile, Ölüm, Maneviyat, Çocuk

INVESTIGATING THE EFFECTS OF HAVING A SINGLE PARENTHOOD ON FAMILY LIFE AND CHILDREN

Emine SÖNMEZGİL*

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV**

ABSTRACT

The increase in the number of single-parent families in Turkey in recent years has brought complex and versatile problems. In addition to social factors such as divorce, the loss of parent plays an important role in the emergence of this family structure. Research conducted on single parents usually focuses on the emotional and social life of the children. However, the needs and experiences of the children who experienced the loss of a parent are not properly addressed. In this context; social services, psychology, spirituality and education require further research. Especially; understanding differences in life, education and economic experiences, as well as effective needs-based intervention approaches, is critical to improving the intervention methods. The importance of this field increases when we consider the effects of spirituality on the quality of life of individuals. The phenomenological method in qualitative research is used to reach the goals of this research. Criterion such as the creation of a working group, living in a single parental family as a result of divorce or loss of a parent, living in Kutahya and proceeding middle school, high school, or bachelor education taken into account. This method provides a proper approach for understanding the experiences of children with single parents extensively and also for determining the needs of families with the consideration of the hardships that they come across. Depending on the age, problems such as depression of children, anxiety, stress, low self-esteem, lack of self-confidence, insecurity, low success in education, being left behind in spirituality, rejection, worthlessness, and feelings of loss are encountered.

Keywords: Single parenthood, divorce, family, loss of family, spirituality, children

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE MANEVİ GELİŞİM VE DİNİ EĞİTİMDE SEVGİ DİLİ KULLANIMI

SPIRITUAL DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AND USE OF LOVE LANGUAGE IN RELIGIOUS EDUCATION

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayten ESKİ

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Disiplinlerarası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı,*

ayten.eski@ogr.dpu.edu.tr-ORCID ID: 0009-0002-1920-2537

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri

Bölümü, Din Psikolojisi Anabilim Dalı,

omerfaruk.soylev@dpu.edu.tr – ORCID ID: 0000-0002-1935-1957

ÖZET

Okul öncesi dönem, bireylerin bilişsel, sosyal, duygusal, dilsel ve fiziksel gelişimlerinin temelini oluşturur. Bu dönemde manevi gelişim ve dini eğitim de önemli bir yer tutar. Farklı teoriler ve yaklaşımlar, erken çocukluk döneminde din eğitiminin nasıl ele alınması gerektiği konusunda çeşitli görüşler sunmaktadır. Gelişim psikoloğu Piaget'nin bilişsel gelişim teorisine dayanan dini gelişim teorisi ile alternatif teoriler arasındaki tartışmalar, dini eğitimin zamanlaması ve yöntemi üzerine önemli ipuçları vermektedir. Sevgi dilinin bu süreçteki rolü ise, dini eğitimin etkinliğini artırmak adına dikkate alınması gereken bir unsurdur.

Literatürde erken çocukluk döneminde manevi gelişimin desteklenmesi için çeşitli teori temelli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar, çocukların dini kavramları anlamalarına yardımcı olmayı amaçlamakta ve bu süreçte sevgi dilinin kullanımının önemine vurgu yapmaktadır. Erken sağlıklı bir dini gelişim için sevgi dolu bir yaklaşımın benimsenmesinin sağlanması önem arz etmektedir. 4-6 yaş arası çocuklar için din öğretiminde sevgi dilinin kullanılması, çocukların duygusal ve sosyal gelişimleri açısından kritik bir rol oynamaktadır. Sevgi dolu bir ortamda öğrenim gören çocuklar, dini kavramları daha iyi anlayabilmekte ve içselleştirebilmektedir. Bu bağlamda 4-6 yaş arası çocukların din eğitiminde sevgi dilinin kullanımının etkileri, nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik bir yaklaşımla

ele alınacaktır. Aynı zamanda, erken çocukluk dönemi din eğitimi uygulamalarına katkıda bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Dini Eğitim, Sevgi Dili, Manevi Gelişim, Bilişsel Gelişim

SPIRITUAL DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AND USE OF LOVE LANGUAGE IN RELIGIOUS EDUCATION

Ayten ESKİ*

Doç. Dr. Ömer Faruk SÖYLEV**

Abstract

The preschool period forms the basis for the cognitive, social, emotional, linguistic and physical development of individuals. Spiritual development and religious education also have an important place in this period. Different theories and approaches offer various views on how religious education should be addressed in early childhood. The discussions between the theory of religious development based on the cognitive development theory of developmental psychologist Piaget and alternative theories provide important clues on the timing and method of education. The role of the love language in this process is an element that should be taken into consideration in order to increase the effectiveness of religious education.

There are various theory-based approaches in the literature to support spiritual development in early childhood. These approaches aim to help children understand religious concepts and emphasize the importance of using the love language in this process. It is important to adopt a loving approach for early healthy religious development. The use of the love language in religious education for children between the ages of 4-6 plays a critical role in terms of children's emotional and social development. Children who study in a loving environment are better able to understand and internalize religious concepts. In this context, the effects of using the language of love in the religious education of children aged 4-6 will be addressed with a phenomenological approach as a qualitative research method. At the same time, it will contribute to the practices of early childhood religious education.

Keywords: Religion, Religious Education, Language of Love, Spiritual Development, Cognitive Development

İSLAM HUKUKUNDA KOCANIN MALİ SORUMLULUKLARI

Doç. Dr. ALPASLAN ALKIŞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, alpaslanalkis@gmail.com -
<https://orcid.org/0000-0003-3401-7073>

ÖZET

İslam hukukunda kocanın mali sorumlulukları, evlilik birliğini korumak, eşlerin haklarını gözetmek ve adil bir düzeni sağlamak amacıyla belirlenmiştir. Bu sorumluluklar evlilik sürecinde, boşanma durumunda ve iddet dönemi gibi özel hallerde farklılaşır. Öncelikle erkek nikahta kadına mehir verir. Mehir, erkeğin evlilik sırasında kadına vermeyi taahhüt ettiği veya fiilen verdiği bir mali haktır. Bu, kadının evlilik karşılığında güvenceye sahip olmasını sağlar. Mehir, kadının mülkiyetine girer ve kadının bu hakkından feragat etmesi dışında erkeğin bunu ödemesi zorunludur. Koca evlilik süresince karısının ve varsa çocuklarının gıda, barınma, giyim, sağlık gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumludur. Evlilik sırasında kadının barınma ihtiyacını karşılamak kocanın görevlerindendir. Bu, kadının onuruna ve sosyal durumuna uygun bir ev sağlanmasını içerir. Ayrıca, temel ev eşyaları ve ihtiyaçları karşılamak da erkeğin yükümlülüğüdür. Evlilik ve evlilik sonrasında çocukların bakım ve geçim masrafları kocanın (babanın) sorumluluğunda kalır. Bu sorumluluk, erkek çocuğun çalışıp hayatını kazanıncaya kadar kız çocuk için evleninceye kadar devam eder. Boşanma sonrası kadının iddet süresi boyunca da nafaka alması gerekir. Bu, kadının hamile olması durumunda doğuma kadar uzatılır. Yine boşanma durumunda koca, kadına teselli amacıyla "mut'a nafakası" adı altında bir ödeme yapabilir. Bu ödeme, zorunlu olmamakla birlikte, ahlaki bir yükümlülük olarak kabul edilmektedir. Kocanın vefatı durumunda karısının miras hakkı bulunmaktadır. Kocanın bu mali sorumlulukları, kadını ekonomik olarak koruma, evlilik birliğinin devamını teşvik etme, boşanma durumunda kadının mağduriyetini önleme, aileyi ve toplumu sosyal adalet anlayışı içinde düzenleme amaçlarını taşımaktadır. İslam hukukunda kocanın mali sorumlulukları, kadın haklarını ve ailenin refahını koruma ekseninde şekillenmiştir. Bu yükümlülükler, evliliği bir ortaklık olarak gören anlayışın bir yansımasıdır ve aile düzeninin sosyal adalet temelinde sürdürülebilmesini hedefler.

Anahtar Kelimeler: İslâm Hukuku, Mali Hak, Mehir, Nafaka.

İSLAM VE POZİTİF HUKUK AÇISINDAN BOŞANMA NAFAKASI

Doç. Dr. ALPASLAN ALKIŞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, alpaslanalkis@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0003-3401-7073>

ÖZET

Nafaka, hayatın devamını sağlamak amacıyla bireylerin geçimini temin etmek için harcadıkları maddi yardımlardır. Bu yükümlülük, özellikle evlilik ve boşanma durumlarında gündem oluşturmaktadır. Nafaka, İslam hukuku açısından sahih nikah ile kurulan evlilikte erkeğe yüklenen bir sorumluluk olarak kabul edilmekte olup, evliliğin sona ermesiyle birlikte belirli bir süre için geçerli olur ve iddet süresi ile sona erer. İslam hukukunda boşanmış bireyler arasında nafaka hakkından doğrudan bahsedilmez. Ancak, erkeğin kadına karşı bazı mali sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumluluklar, özellikle kadının iddet süresi boyunca geçimini sağlamak için gerekli olan destekleri içerir. Ancak boşanma sonrası nafakanın devamı konusu, özellikle günümüz Türk hukukunda tartışmalara yol açmaktadır. Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesi boşanma sonrasında nafaka hakkını düzenler. TMK'ya göre, boşanmış kadına nafaka verilmesi, kadının yoksulluk durumuna ve boşanmanın sebeplerine bağlıdır. Ancak, son yıllarda, TMK'nın nafaka düzenlemesi nafakanın süresiz olmasına olanak tanıyan bir hüküm olarak eleştirilmektedir. Birçok hukukçu, bu düzenlemenin adil ve hakkaniyetli olmadığını, boşanmış kadının ekonomik bağımsızlığını kazandığı takdirde nafaka yükümlülüğünün sona ermesi gerektiğini savunmaktadır. İslam hukukunun aksine, Türk Medeni Kanunu'nda boşanma sonrasında nafakanın süresiz olabilmesi bazı durumlarda eşitlik ve adalet ilkesine ters düşebilmektedir. Zira bir tarafın geçim sağlama sorumluluğunun uzun süre devam etmesi, özellikle belirli bir ekonomik bağımsızlık kazanan taraf için bir haksızlık oluşturabilmektedir. Ayrıca, süresiz nafaka uygulaması, nafakanın gerçekte boşanmış kadının kendi ekonomik bağımsızlığını kazanmasına engel olabileceği gibi, diğer eşin uzun süre maddi sorumluluk taşımak zorunda kalmasına neden olabilir. İslam hukukunda nafakanın hükümsüz sayılmasını gerektirecek bir sebep bulunmayan boşanmalarda, sosyal adaletin sağlanabilmesi için kamu otoritesinin yeni hükümler koyma yetkisi olduğu kabul edilir. Bu bağlamda, devletin, toplumun ihtiyaçlarına göre nafaka düzenlemelerini yeniden şekillendirmesi mümkündür. Bu tür düzenlemeler, toplumun refahını ve adaletini sağlamak için önemli olabilir. Boşanmış kadına "boşanma nafakası" adı altında nafaka ödenmesi, sosyal adaletin bir aracı olarak kullanılabilir. Ancak bu nafaka, yalnızca kadının yoksulluğa düşmesi veya belirli koşulların varlığı halinde geçerli olmalıdır. Bu şekilde, boşanmış tarafların birbirlerine karşı ekonomik yükümlülükleri belirli bir çerçeveye oturtulmuş olur ve yalnızca gerçek ihtiyaç sahiplerine yardım sağlanır.

Anahtar Kelimeler: İslâm Hukuku, Nafaka, Boşanma, Süresiz

KUR'AN'A GÖRE YAHUDİLERDEKİ ÖLÜMSÜZLÜK ARZUSU

KÜBRA ÜSTÜNER¹, Dr. Öğr. Üyesi ZEYNEP CERAN²

¹Üniversitesi CUMHURİYET, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel
İslam Bilimleri Anabilim Dalı

kbrstnr18@gmail.com-0009-0005-4649-6480

²Üniversitesi CUMHURİYET, İlahiyat Fakültesi Temel İslam
Bilimleri Ana Bilim Dalı

zceran@cumhuriyet.edu.tr-0000-0002-7975-0781

ÖZET

Etnik kökenleri Hz. İbrahim'e (a.s) kadar dayanan Yahudiliğin dinî açıdan başlangıç noktası Hz. Musa (a.s) önderliğinde Sinâ Dağı'nda Allah (c.c) ile ahitleşmeleridir. İslam'da Yahudilerle ve Yahudilikle ilgili yapılan tespitler ve değerlendirmeler yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'e dayanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette İsrailoğullarının tarihinden, kutsal kitaplarından, kitaplarını tahrif etmelerinden, peygamberlerinden, ahlâkî davranışlarından, sosyal ilişkilerindeki zafiyetlerinden bahsedilmektedir. Ayrıca Müslümanlara karşı olumsuz tavır ve davranışları, yaptıkları anlaşmalara sadık kalmayıp verdikleri sözlerini yerine getirmeyişleri, ahireti yok sayıp ahirete karşılık dünya hayatını satın almaları ve dünyayı çok sevip ölümsüzlüğü arzulamaları ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Kur'an-ı Kerim ve tarihsel kitaplar bizlere Yahudilerin vaktiyle maddi ve manevî büyük nimet ve lütuflara eriştiklerini ve yeryüzünde bulundukları her dönemde türlü taşkınlıklar yaptıklarını haber vermektedir. Kendilerine gönderilen Hz. Zekeriya ve Hz. Yahya gibi peygamberleri öldürdükleri söylenmiştir. Kur'an'ın, çeşitli ayetlerde Yahudilerin davranışlarındaki aşırılıklardan, ahiret yurdunda sadece kendilerinin mutlu olacaklarını, cennette yalnızca kendilerinin olacağını ileri sürdüklerinden, insanlar içinde ahireti düşünmeden dünya hırsına en fazla kapılanların Yahudiler olduklarından, her birinin bin sene yaşamak istediğinden bahsetmesi ve Allah'ın ayetlerde Yahudileri ikaz etmesi dikkatimizi çekmektedir. Yahudilik zamanla teolojik-mistik bir dine dönüşmüş ve bununla birlikte Yahudiler bir takım ideolojiler geliştirmişlerdir. Eylem ve gelenek dini olan Yahudilikteki Tanrının İsraili kendi kavmi olarak seçmesi inancı günlük hayatlarını birçok yönden etkilemektedir. Bu tebliğde

Yahudilerin ölümsüzlük arzuları özelinde inançlarının sosyal, siyasi ve askeri alanlardaki etkisini tahlil ettik. Kur'an-ı Kerim'in bildirdiği Yahudi özelliklerine değindik. Çalışmamızda Kur'an-ı Kerim'de Yahudileri konu edinen ayetlerin çeşitli meal ve tefsirlerinden ve dinler tarihi alanının ilgili eserlerinden faydalandık.

Anahtar Kelime: Tefsir, Kur'an-ı Kerim, Yahudiler, Seçilmişlik Düşüncesi, Ölümsüzlük Arzusu

ŞAİR ABDULLAH ŞEMŞEDDİN: HAYATI VE DİVANLARI

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Berat CAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/İslami İlimler Fakültesi

mberat@gmail.com- <https://orcid.org/0000-0002-5811-9958>

Özet

Abdullah Şemşeddin, 20. yüzyıl Arap edebiyatının ve İslam dünyasının önemli şairlerinden biri olarak kabul edilmektedir. 1921 yılında Kahire'de doğmuş ve küçük yaşlarda Kur'an-ı Kerim'i ezberleyerek dini bir eğitim sürecine başlamıştır. El-Ezher Üniversitesi'nde aldığı eğitim, onun Arap dili ve İslami ilimlerde derin bir birikim kazanmasını sağlamıştır. Şemşeddin, eserlerinde tasavvufi öğeler ile vatanseverlik, aşk ve insanlık gibi temaları bir arada işlemiştir. Özellikle 1956 Üçlü Saldırısı sırasında yazdığı "Allahü Ekber Fevka Keydi'l-Mu'tedi" adlı şiiri, Mısır halkının direniş sembollerinden biri haline gelmiştir ve daha sonra Libya'nın ulusal marşı olarak benimsenmiştir. Şairin "Afrahu'n-Nûr" ve "Ya Rab" gibi eserleri, Allah sevgisini ve insanın yaratıcıya olan teslimiyetini güçlü imgeler ve estetik bir üslupla dile getirmiştir. Şemşeddin'in şiirleri, bireyin manevi yolculuğunu ve toplumsal dayanışmayı metaforik bir dille ele alarak, tasavvuf geleneğini halkın anlayabileceği bir üslup ile buluşturmuştur. Şair, hayatı boyunca ulusal ve uluslararası alanda birçok ödül almış, şiir festivallerinde Mısır'ı temsil etmiştir. Eserleri, bireysel ve toplumsal manevi dirilişin sembolü olmuş, modern Arap edebiyatında önemli bir yere sahip olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Abdullah Şemşeddin, Tasavvuf, İlahi Aşk, Peygamber Sevgisi, Tevhid

POET ABDULLAH SHAMSADDIN: LIFE AND POEMS

Abstract

Abdullah Shemshaddin is recognized as one of the most important poets of 20th century Arabic literature and the Islamic world. Born in Cairo in 1921, he began his religious education at an early age by memorizing the Holy Quran. His education at Al-Azhar University provided him with a deep knowledge of Arabic language and Islamic sciences. In his works, Shams al-Din combined mystical elements with themes such as patriotism, love and humanity. In particular, his poem "Allahu Akbar Fawqa Keydi'l-Mu'tedi", written during the 1956 Triple Aggression, became one of the symbols of resistance of the Egyptian people and was later adopted as the national anthem of Libya. The poet's works such as "Afrahu'N-Nûr" and "Ya Rab" express the love of God and human submission to the Creator with powerful images and an aesthetic style. Şemşeddin's poems, dealing with the spiritual journey of the individual and social solidarity in a metaphorical language, brought together the Sufi tradition with a style that the public could understand. The poet received many national and international awards throughout his life and represented Egypt in poetry festivals. His works have become a symbol of individual and social spiritual resurrection and have an important place in modern Arabic literature.

Keywords: Abdullah Shemshaddin, Sufism, Divine Love, Love of the Prophet, Tawhid

PAZARLAMA KAMPANYALARININ YATIRIM ÜRÜNLERİNE YÖNELİK FİNANSAL BİLİNÇ OLUŞTURMADAKİ ROLÜ

THE ROLE OF MARKETING CAMPAIGNS IN CREATING FINANCIAL AWARENESS ABOUT INVESTMENT PRODUCTS

Doç. Dr. Sezen GÜNGÖR

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Çorlu Meslek Yüksekokulu,

sezengungor@nku.edu.tr - 0000-0001-8388-6350

Öğr. Gör. Dr. Kader EROL

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Çorlu Meslek Yüksekokulu,

kkizilerol@nku.edu.tr - 0000-0002-9143-2946

ÖZET

Pazarlama kampanyalarının yatırım ürünlerine yönelik finansal bilinç oluşturmadaki rolü, finansal okuryazarlığı artırarak bireylerin daha bilinçli yatırım kararları almasını sağlamada önemli bir etkidir. Bu etki, yatırım ürünlerinin karmaşık doğasının anlaşılır hale getirilmesi, doğru bilgiye erişim sağlanması ve bireylerin finansal davranışlarını olumlu yönde değiştirmesiyle ilgilidir. Pazarlama kampanyaları, yatırım ürünlerine yönelik finansal bilinç oluşturma sürecinde hem eğitici hem de teşvik edici bir rol oynar. Doğru stratejilerle hazırlanmış kampanyalar, bireylerin daha bilinçli yatırım kararları almasını sağlayarak hem finansal okuryazarlığı artırır hem de yatırım kültürünü geliştirir. Ayrıca bu kampanyaların bireylerde davranışsal finans önyargılarını yönetme ve yatırım kültürü ile de ilişkisi yadsınmaz.

Pazarlama, yatırım ürünlerini sadece tanıtmakla kalmaz; aynı zamanda bu ürünlerin anlaşılmasını kolaylaştırarak bireylerin bilinçli finansal kararlar almasına katkıda bulunur. Bu süreç, bireylerin yatırım alışkanlıklarını, risk algısını ve finansal davranışlarını olumlu yönde şekillendirme potansiyeli taşır. Ancak, bu etkiyi anlamak için pazarlama kampanyalarının belirli psikolojik, eğitsel ve sosyal boyutlarına odaklanmak gerekir. Bu anlamda finansal bilinç ve okuryazarlığın artırılması, davranışsal finans önyargılarının yönetilmesi, dijital pazarlamada erişim ve kişiselleştirme, yatırım kültürünün geliştirilmesi, güven ve şeffaflık sağlama konularına odaklanmak asıldır.

Pazarlama kampanyaları, bireylerin yatırım ürünlerini daha iyi anlamalarını, bilinçli kararlar almalarını ve finansal okuryazarlık düzeylerini yükseltmelerini sağlayarak önemli bir rol oynar. Davranışsal finans perspektifinden ele alındığında, bu kampanyalar yalnızca bilgi vermekle kalmaz; aynı zamanda bireylerin psikolojik engellerini aşmalarına ve uzun vadeli finansal hedeflerine ulaşmalarına da yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama Kampanyaları, Finansal Bilinç, Finansal Okuryazarlık, Yatırım Kararları, Davranışsal Önyargılar, Yatırım Kültürü

ABSTRACT

The role of marketing campaigns in creating financial awareness about investment products is an important factor in increasing financial literacy and enabling individuals to make more conscious investment decisions. This effect is related to making the complex nature of investment products understandable, providing access to accurate information and changing individuals' financial behaviors positively. Marketing campaigns play both an educational and encouraging role in the process of creating financial awareness about investment products. Campaigns prepared with the right strategies increase financial literacy and develop investment culture by enabling individuals to make more conscious investment decisions. In addition, the relationship of these campaigns with managing behavioral finance biases in individuals and investment culture is undeniable.

Marketing not only promotes investment products; it also facilitates the understanding of these products and helps individuals make informed financial decisions. This process has the potential to positively shape individuals' investment habits, risk perception and financial behavior. However, in order to understand this effect, it is necessary to focus on certain psychological, educational and social dimensions of marketing campaigns. In this sense, it is essential to focus on increasing financial awareness and literacy, managing behavioral finance biases, access and personalization in digital marketing, developing investment culture, and ensuring trust and transparency.

Marketing campaigns play an important role by helping individuals better understand investment products, make informed decisions, and increase their financial literacy. From a behavioral finance perspective, these campaigns not only provide information, but also help individuals overcome psychological barriers and achieve their long-term financial goals.

Keywords: Marketing Campaigns, Financial Awareness, Financial Literacy, Investment Decisions, Behavioral Biases, Investment Culture

PAZARLAMADA DAVRANIŞSAL İNOVASYON: NUDGING (DÜRTME YAKLAŞIMI) İLE MÜŞTERİ DENEYİMİNİ YENİDEN ŞEKİLLENDİRMEK

BEHAVIORAL INNOVATION IN MARKETING: RESHAPING CUSTOMER EXPERIENCE WITH THE NUDGING APPROACH

Öğr. Gör. Dr. Kader EROL

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Çorlu Meslek Yüksekokulu,

kkizilerol@nku.edu.tr - 0000-0002-9143-2946

Doç. Dr. Sezen GÜNGÖR

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Çorlu Meslek Yüksekokulu,

sezengungor@nku.edu.tr - 0000-0001-8388-6350

ÖZET

Pazarlama dünyasında, tüketici davranışlarını etkileyerek onları kendi taraflarına çekmek, markaların başarısını belirleyen en kritik faktörlerden biri haline gelmiştir. Geleneksel pazarlama tekniklerinin ötesine geçen "nudging" (itme) yaklaşımı, bireylerin bilinçli kararlar almasına yardımcı olmak için çevresel faktörleri ve psikolojik itici güçleri kullanarak davranışsal inovasyonu gündeme getirmektedir. Nudging, psikoloji ve davranışsal ekonomi literatüründen beslenen bir strateji olup, tüketicilere seçenekler sunarken onlara "itici" bir yön vererek daha sağlıklı, daha akılcı veya daha istenen seçimleri yapmalarını sağlamayı amaçlar (Thaler & Sunstein, 2008). Buna ek olarak, nudging, hem küçük hem de büyük şirketler için, müşteri memnuniyetini ve satışları artırmak adına güçlü bir araç olabilir. Bu strateji, geleneksel pazarlama yöntemlerinin ötesinde, insanların doğal eğilimlerine hitap eden bir etki yaratır ve markaların, müşterileri üzerinde uzun vadeli olumlu bir etki bırakmasına olanak tanır.

Bu bildiride, nudging kavramının tam olarak ne olduğu, pazarlama dünyasındaki etkisi ve tüketici davranışlarını nasıl yönlendirebileceğini gösteren örnekler yardımıyla, şirketlerin rekabet avantajı elde etmelerine nasıl yardımcı olabildiğine dikkat çekilmeye çalışılacaktır. Ayrıca, nudging'in güçlü etki mekanizmalarından faydalanarak müşteri davranışlarını şekillendiren yaratıcı pazarlama stratejileri de incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nudging, Davranışsal İnovasyon, Müşteri Deneyimi, Davranışsal Ekonomi

ABSTRACT

In the marketing world, influencing consumer behavior and attracting them to their side has become one of the most critical factors determining the success of brands. The "nudging" approach, which goes beyond traditional marketing techniques, brings behavioral innovation to the agenda by using environmental factors and psychological drivers to help individuals make conscious decisions. Nudging is a strategy fed by psychology and behavioral economics literature, and aims to provide consumers with a "push" direction while offering them options,

allowing them to make healthier, more rational or more desired choices (Thaler & Sunstein, 2008). In addition, nudging can be a powerful tool for both small and large companies to increase customer satisfaction and sales. This strategy creates an effect that appeals to people's natural tendencies beyond traditional marketing methods and allows brands to leave a long-term positive impact on their customers.

This report will attempt to draw attention to what exactly the concept of nudging is, its impact in the marketing world and how it can help companies gain competitive advantage with the help of examples showing how it can direct consumer behavior. In addition, creative marketing strategies that shape customer behavior by taking advantage of nudging's powerful impact mechanisms will also be examined.

Keywords: Nudging Approach, Behavioral Innovation, Customer Experience, Behavioral Economics

AMBALAJ TASARIMININ TÜKETİCİ ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN NEUROVISION UYGULAMASI İLE İNCELENMESİ: BEBEK BEZİ AMBALAJLARI ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Arş. Gör. Refik Erdem KOÇ

Kocaeli Üniversitesi İşletme Fakültesi

refikerdem.koc@kocaeli.edu.tr - 0000-0002-9863-7012

ÖZET

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte pazarlama alanında yeni araştırma yöntemleri ortaya çıkmaktadır. Tüketicilerin satın alma davranışlarını etkileyen faktörleri daha derinlemesine kavrayabilmek için geleneksel yöntemler yerine sinir bilimi alanındaki teknikleri kullanılan araştırma alanlarının bir tanesi de nörobilimdir. Tüketicinin zihninin derinliklerini görebilmek amacıyla kullanılan nörobilim araçları ile tüketici beyanına ihtiyaç olmaksızın, tüketici davranışları pazarlama uzmanları tarafından anlamlandırılabilir. Gün geçtikçe daha fazla ilgi uyandıran nöropazarlama teknikleri, tüketici davranışlarını kavramada ve analiz etmede pazarlama uzmanlarını aydınlatmaktadır. Bu araştırmanın amacı, göz izleme (eye tracking) tekniği ile bebek bezi ambalajları tasarımlarında tüketici algısının odak bölgelerini tespit etmek, tüketicilerin hangi alanlara ne derece odaklandıklarını ortaya çıkarmak ve ambalaj üzerinde tasarımsal olarak en çok ve en az dikkat çeken noktaları tespit etmektir. Göz izleme tekniği ile pazarlama uzmanları, tüketicinin göz hareketlerini takip ederek ürünler ve ambalajlar üzerinde odak noktalarını tespit edebilir. Ürünlerin yüzü olarak görülen ambalajlar, tüketici algısını ve ürün değerini yükselterek pazarlama uzmanlarının yeni stratejiler oluşturmaları adına oldukça önemli bir rol oynamaktadırlar. Çalışmanın analizleri veri tabanında 12 binden fazla katılımcının verileri bulunan ve bu verileri harmanlayarak çalışan yapay zekâ teknolojisi NeuroVision programı ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda tüketicilerin ambalajlarda çeşitli noktalara farklı oranlarda odaklandığı, odaklanan bölgelerin her bir tasarımda farklılaştığı ve farklı ambalaj tasarımlarının tüketici algısını farklı oranlarda etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nöropazarlama, ambalaj, göz izleme tekniği

HATIRLI PAZARLAMA: SPOR ENDÜSTRİSİNDE SPOR TÜKETİCİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yls.öğr. BATUHAN AYDAN¹, Doç.Dr. Zühal YURTSIZOĞLU ²

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye., batuhan7ay@gmail.com.

ORCID ID: 0009-0003-2289-8560

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Türkiye., yurtsiz@gmail.com-

ORCID ID:0000-0003-2887-1222

ÖZET

Endüstriler içinde en fazla tüketici grubuna sahip sektörlerden biri de spor endüstrisidir. Spor endüstrisi içinde yer alan tüketicinin, mal ve hizmeti satın alma davranışını etkileyen pek çok faktör vardır. Bu faktörlerden biri de dijital boyuta geçmiş olan ürün sunumlarının ve ürün pazarlamalarının sosyal medya aracılığıyla tanıtılıp, tüketici için cazip hale getirilmesidir. Bu anlamda ürün pazarlaması sosyal medya platformlarının gelişmesiyle yön değiştirmiş geleneksel yöntemlerden uzaklaşarak daha dijital bir alana evrilmiştir. Spor İşletmeleri rekabet ortamı içinde yer almaya çalışırken, hatırlı pazarlama yöntemlerini sıkça kullanır hale gelmişlerdir. Hatırlı pazarlama diğer bir deyişle fenomen pazarlama, sosyal medya ortamında binlerce takipçiye sahip olan fenomen diye bilinen kişilerin yapmış olduğu ürün tanıtım ve reklamlarıyla, herhangi bir mal ve hizmetin pazarlamasının yapılması işidir. Bu yöntem devasa bir sektör olan spor endüstrisinde sıkça kullanılmaktadır. Hatta sporcular, spor branşları ve sporun ünlü simaları fenomen olarak, spor ürünü olmayan pek çok ürünün pazarlamasını yaparak sektörde büyük bir güce sahip olmaya başlamıştır. Tüm bu nedenlerden dolayı bu çalışmanın amacı sosyal medyada yer alan fenomenler içinde sporcular ya da sporda ünlü olan kişilerin tanıttığı ürün ve hizmetleri örneklerle ortaya koyarak, tüketici üzerindeki satın alma davranışının nasıl etkilendiğini irdelemektir. Bu çalışmada nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak, sosyal medyada yer alan örnek olaylar üzerinden analizler yapılmıştır. Çalışma verileri araştırmacılar tarafından amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen fenomenlerin, sosyal medya hesaplarında yapmış oldukları paylaşımlar incelenerek oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda sporun ve sporcunun aracılık ettiği pek çok ürünün tüketicileri etkilediği ve tüketicilerde satın alma davranışı ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya üzerinden spor ve sporcular eliyle yapılan mal ve hizmet tanıtımının pek çok sektörde işletmelerin satış çabalarına katkı sunduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Fenomen, sosyal medya, sporcu, pazarlama, tüketici.

INFLUENTIAL MARKETING: AN EXAMINATION ON SPORT CONSUMER IN SPORT INDUSTRY

ABSTRACT

Sport industry is one of the sector which contain most consumer groups, in industries. Consumer which in sport industry, has so many factor that affect behaviour of purchase of goods or service. One of the factor is that, being introduced and making attractive of presentation and marketing of product which, passed to digital dimension. Therefore, as developing of social media, marketing of product has changed way and has evolved to more digital area getting far away from traditional methods. When the sport business is trying to settle in competition environment, they have become in situation which is using influential marketing method frequently. Influential marketing also known as phenomenon marketing is work which marketing of product or service with advertisements of product presentation by phenomenons that have thousands of followers on social media platforms. This method is being used frequently in gigantic sport industry. In fact, Sportsman, Sport branches and famous faces of sports have started to being big power in industry, by marketing so many products out of sport. Because of all these causes, purpose of this study is showing the examples of products and services which have presented by sportsman or sports famous people in social media and scrutinize of how the behaviour of purchase have affected. In this study, analyze have done from example events which, is from social media by descriptive analysis from the methods of qualitative analysis. Datas of study has prepared by examining posts of social media phenomenons which have chosen with purposeful sampling method by researchers, in social media. As a result of study, there is an observation comes up that, so many product, which mediated by sport and sportsman, has affected consumer and has revealed behaviour of purchase on consumers. It can be said that, presentations of services which made by sport and sportsman, have contribution to selling efforts of business in many sector.

Keywords: Phenomenon, social media, sportsman, marketing, consumer

Şirket İtibarı, Müşteri Memnuniyeti, Marka Güveni ve Marka Sadakati Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Perakende Ulusal Zincir Marketler Üzerine Bir Araştırma

Investigating the Relationship between Company Reputation, Customer Satisfaction, Brand Trust and Brand Loyalty: A Study on Retail National Chain Markets

Prof. Dr. Abdulvahap BAYDAŞ

Düzce Üniversitesi/İşletme Fakültesi,

abdulvahapbaydas@duzce.edu.tr - 0000-0001-2345-6789

Arş. Gör. Dr. Abdulaziz SEZER

Düzce Üniversitesi/İşletme Fakültesi,

abdulazizsezer55@gmail.com - 0000-0001-5666-3979

Özet

Bu çalışmada, şirket itibarı, müşteri memnuniyeti, marka güveni ve marka sadakati arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Perakende ulusal zincir marketler bağlamında, tüketicilerin marka ile olan deneyimlerinden yola çıkarak, şirket itibarının müşteri memnuniyetini, memnuniyetin marka güvenini ve güvenin marka sadakatini nasıl etkilediği araştırılmıştır. Araştırma kapsamında nicel yöntem benimsenmiş ve veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Toplanan veriler, SPSS programında analiz edilmiştir. Bulgular, şirket itibarının müşteri memnuniyetini olumlu yönde etkilediğini, memnuniyetin marka güveni artırdığını ve marka güveninin, marka sadakati üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Sonuç olarak, perakende zincir marketlerde şirket itibarının, tüketici davranışları üzerinde önemli bir rol oynadığı ortaya konulmuştur. Bu çalışma, teorik olarak tüketici davranışları literatürüne katkı sağlamakta ve pratik açıdan perakende sektöründe müşteri sadakati stratejileri geliştirmek için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şirket İtibarı, Müşteri Memnuniyeti, Marka Güveni, Marka Sadakati, Perakende Zincir Marketler

Abstract

This study investigates the relationships between company reputation, customer satisfaction, brand trust and brand loyalty. In the context of retail national chain grocery stores, based on consumers' experiences with the brand, it is investigated how company reputation affects customer satisfaction, satisfaction affects brand trust and trust affects brand loyalty. Within the scope of the research, quantitative method was adopted and data were collected by questionnaire method. The collected data were analyzed in SPSS program. The findings show that company reputation positively affects customer satisfaction, satisfaction increases brand trust and brand trust has a strong effect on brand loyalty. As a result, it is revealed that company reputation plays an important role on consumer behavior in retail chain grocery stores. This study contributes theoretically to the consumer behavior literature and offers important practical implications for developing customer loyalty strategies in the retail sector.

Keywords: Company Reputation, Customer Satisfaction, Brand Trust, Brand Loyalty, Retail Chain Markets

Çevrimdışı Kişilerarası Bilgisel Etki, Çevrimiçi Değerlendirmelere Yönelik Tutum, Tutum Karmaşıklığı, Satın Alma Niyeti ve Satın Alma Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Examining the Relationship between Offline Interpersonal Informational Influence, Attitude Towards Online Reviews, Attitude Confusion, Purchase Intention and Purchase Behavior

Arş. Gör. Dr. Abdulaziz SEZER

Düzce Üniversitesi/İşletme Fakültesi,

abdulazizsezer55@gmail.com - 0000-0001-5666-3979

Prof. Dr. Abdulvahap BAYDAŞ

Düzce Üniversitesi/İşletme Fakültesi,

abdulvahapbaydas@duzce.edu.tr - 0000-0001-2345-6789

Özet

Bu çalışmada, çevrimdışı kişilerarası bilgisel etkinin, çevrimiçi değerlendirmelere yönelik tutum, tutum karmaşıklığı, satın alma niyeti ve satın alma davranışı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çevrimdışı kişilerarası etkileşimler, bireylerin ürün ve hizmet seçimlerinde önemli bir rol oynamakta, bu etkileşimlerin çevrimiçi değerlendirmelere yönelik algılarla nasıl bir ilişki içinde olduğu, satın alma karar süreçlerini nasıl şekillendirdiği araştırılmaktadır. Çalışmanın teorik çerçevesi, sosyal etki teorisine dayandırılmıştır. Araştırma kapsamında nicel yöntem benimsenmiş ve veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Toplanan veriler, yapısal eşitlik modellemesiyle analiz edilmiştir. Bulgular, çevrimdışı kişilerarası bilgisel etkinin çevrimiçi değerlendirmelere yönelik tutumu anlamlı bir şekilde etkilediğini; bu tutumun bireylerde tutum karmaşıklığına neden olduğunu; tutum karmaşıklığının ise satın alma niyetini ve bu niyetin de satın alma davranışını etkilediğini göstermiştir. Sonuç olarak, tüketicilerin çevrimdışı kişilerarası etkileşimlerden edindikleri bilgilerin, çevrimiçi değerlendirmelere yönelik tutumlarını ve dolayısıyla satın alma davranışlarını nasıl etkilediği ortaya konulmuştur. Çalışma, hem teorik hem de pratik açıdan pazarlama stratejileri ve tüketici davranışı araştırmaları için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevrimdışı Kişilerarası Bilgisel Etki, Çevrimiçi Değerlendirmeler, Tutum Karmaşıklığı, Satın Alma Niyeti, Satın Alma Davranışı

Abstract

This study investigates the effects of offline interpersonal informational influence on attitude towards online reviews, attitude confusion, purchase intention and purchase behavior. Offline interpersonal interactions play an important role in individuals' product and service choices, and how these interactions are related to perceptions of online reviews and how they shape purchase decision processes is investigated. The theoretical framework of the study is based on social influence theory. Within the scope of the research, quantitative method was adopted and data were collected by questionnaire method. The collected data were analyzed using structural equation modeling. The findings show that offline interpersonal informational influence significantly affects attitude towards online reviews; this attitude causes attitude complexity in individuals; and attitude complexity affects purchase intention and this intention affects purchase behavior. As a result, it is revealed how consumers' knowledge gained from offline interpersonal interactions affects their attitudes towards online reviews and thus their purchase behavior. The study has both theoretical and practical implications for marketing strategies and consumer behavior research.

Keywords: Offline Interpersonal Informational Influence, Online Reviews, Attitude Confusion, Purchase Intention, Purchase Behavior

PERAKENDE KANALLARINDAKİ PAZARLAMA İLETİŞİMİNİN TÜKETİCİLERİN SATIN ALMA EĞİLİMLERİNE ETKİSİ

İlhan DEMİR

Nişantaşı Üniversitesi

ilhan.ddemir@gmail.com - 0009-0001-4143-2761

ÖZET

Değişen tüketim alışkanlıklarıyla birlikte dijital pazarlama müşterilere erişim ve onlarla etkileşime geçme konusunda etkisini giderek artırmaktadır. Tüketici verisi ve teknolojinin desteğiyle birlikte planlanan dijital reklamlar, tüketicilere daha kişiselleştirilmiş mesajlarla ulaşılmasına olanak sağlamaktadır. Son dönemde markaların kullandığı yöntemler arasında Perakende medya kavramı, dijital pazarlamanın üçüncü dalgası olarak kabul edilmektedir.

Dijital reklamcılığın ilk dalgası, Google gibi arama motorlarına reklam yerleştirmeyi içeren arama motoru reklamcılığı olarak kabul edilirken; ikinci dalga ise Facebook gibi sosyal medya platformlarına reklam yerleştirmeyi içeren sosyal medya reklamcılığı olarak görülmektedir. Birinci dalga Arama Motoru Reklamları'nın 30 milyar dolarlık reklam yatırımına 14 yılda ulaşmışken, ikinci dalga Sosyal Medya Reklamları bu tutara 11 yılda erişmiştir. Dikkat çekici husus için Perakende medyanın bu rakama sadece 5 yılda ulaşmış olmasıdır.⁸¹

Perakende medya, markaların ürünlerini veya hizmetlerini bir perakendecinin e-ticaret platformunda dijital olarak veya fiziksel mağazasında tanıtımlarına olanak tanıyan bir reklamcılık terimidir. Tüketicilerin satın alma yolculuklarında karşılaştıkları hedefli ve sponsorlu reklam içeriklerinin kullanımını içermektedir.

Perakende medya ağları üzerinden yapılan iletişim, markalara halihazırda kendi ürün/hizmetleriyle ilgilenen tüketicilere erişim imkânı sunarken, tüketicilere de kendi ilgi alanlarına ve tüketim davranışlarına uygun reklamlarla karşılaşmasına olanak vermektedir. Bu nedenle dijital evrendeki gürültü giderek arttıkça tüketici de temasta olduğu bir perakendeci gibi tanıdık bir mecranın güveni, bu alanı daha aktif kullanılan bir dijital varlık haline getirmektedir. Doğal olarak; tüketicinin satın alma ihtimalinin yüksek olduğu ürün / hizmetlerin iletişim mesajlarıyla etkileşimde bulunduğu için, bu yöntem sayesinde tüketicinin satın alma eylemi ihtimali artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Perakende medya, dijital pazarlama, kişiselleştirme, müşteri satın alma yolculuğu

⁸¹ Kaynak: Retail Media Buyer's Guide, IAB (Haziran 2023)

Havayolu Sektöründe Markaya Yönelik Tutumun Olumlu Duygular ve Algılanan Değer Çerçevesinde Araştırılması⁸²

Öğrenci, Ayşegül UĞURLU

Bayburt Üniversitesi, Demirözü Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü

gozdeaysegul6134@gmail.com, Orcid ID: <https://orcid.org/0009-0001-5421-6443>

Dr.Öğr.Üyesi Tuğba YILDIZ

Bayburt Üniversitesi Demirözü MYO, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü

tugbayildiz@bayburt.edu.tr, Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-0260-0555>

Özet

Havacılık sektöründeki büyüme ve rekabet artışı markalaşma stratejilerini her geçen gün daha da önemli kılmaktadır. Sektördeki markaların müşterileri tarafından nasıl değerlendirildiğinin ortaya konması gerekmektedir. Marka seçimindeki kriterlerin belirlenmesi ile sektördeki işletmeler pazarlama faaliyetlerini daha etkili bir şekilde organize edebilecektir. Bu bağlamda araştırmanın amacı havayolu sektöründe faaliyet gösteren markalara yönelik olumlu bir tutum sergilenmesi noktasında etkili olan değişkenleri ortaya koyabilmektir. Müşterilerin davranışsal eğilimlerinin ve zihinlerindeki çağrışımlarının araştırılması noktasında markaya yönelik tutum ile marka imajı ele alınmıştır. Markaya yönelik tutum üzerinde marka imajının etkisi incelenmiştir. Ayrıca zihinlerde olumlu izlenim bırakmak için değerlerin ve duyguların etkileri de belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre markaya yönelik tutum üzerinde marka imajının olumlu etkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra marka imajı üzerinde olumlu duyguların ve algılanan değer boyutları olan sosyal, duygusal, fonksiyonel/kalitenin olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Son olarak, fonksiyonel/fiyat boyutunun marka imajı üzerinde olumlu etkisi olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Olumlu Duygular, Algılanan Değer, Marka İmajı, Markaya Yönelik Tutum

Abstract

The growth and increasing competition in the aviation sector make branding strategies more important every passing day. It is necessary to reveal how the brands in the sector are evaluated by their customers. By determining the criteria in brand selection, businesses in the sector will be able to organize their marketing activities more effectively. In this context, the aim of the research is to reveal the variables that are effective in terms of exhibiting a positive attitude towards brands operating in the airline sector. In terms of investigating the behavioral tendencies of customers and their associations in their minds, the attitude towards the brand and the brand image were addressed. The effect of the brand image on the brand attitude was

⁸² Bu çalışma TÜBİTAK-2209-A üniversite öğrencileri araştırma projeleri desteği programı tarafından desteklenen “Havayolu Sektöründe Markaya Yönelik Tutumun Olumlu Duygular ve Algılanan Değer Çerçevesinde Araştırılması” başlıklı projeden türetilmiştir.

examined. In addition, the effects of values and emotions were tried to be determined in order to leave a positive impression in minds. According to the research results, the brand image has a positive effect on the brand attitude. In addition, it was determined that positive emotions and perceived value dimensions such as social, emotional, functional/quality have a positive effect on the brand image. Finally, it was seen that the functional/price dimension did not have a positive effect on the brand image.

Keywords: Positive Emotions, Perceived Value, Brand Image, Brand Attitude

ADNAN MENDERES'İN LİBYA SEYAHATI SONRASINDA TÜRKİYE-LİBYA İLİŞKİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Esin GÜZEL

Yıldız Teknik Üniversitesi

esinn.guzel@gmail.com - 0000-0002-2401-5181

Prof. Dr. Nalan TURNA

Yıldız Teknik Üniversitesi

nturna@yildiz.edu.tr - 0000-0001-7511-609-X

ÖZET

Bu bildiride Adnan Menderes'in 1957 yılında Libya'ya gerçekleştirdiği ziyaretin Türkiye'nin Orta Doğu politikası bağlamındaki önemi incelenmektedir. Bu ziyaret, Türkiye'nin bölgedeki etkinliğini artırmak ve yeni iş birliği alanları oluşturmak amacıyla atılan stratejik bir adım olarak öne çıkar. Libya ziyareti sırasında iki ülke arasındaki temaslar askeri, kültürel ve ekonomi alanlarında iş birliği imkanlarını genişletmiş, Türkiye-Libya ilişkilerinde belirgin bir gelişme sağlamıştır. Özellikle Türkiye-Libya İş Birliği ve Kültür Anlaşması bir kamu diplomasisi görevi görmüş ve eğitim, kültür alışverişi gibi somut adımlar ile ülkelerin iş birliğini derinleştirmiştir. Türkiye'nin Bağdat Pakti çerçevesinde bölgesel güvenlik ve istikrarı sağlama çabaları, Libya ile ilişkilerde de yankı bulmuş; ancak Libya'nın bu pakta katılmama kararı, ilişkilerin siyasi düzeyde sınırlı kalmasına neden olmuştur. Yeni kurulan Libya Krallığı'nın, bölgedeki politik dengeleri gözeterek daha temkinli bir dış politika izlemesi bu süreçte belirleyicidir. Menderes'in Libya'daki temasları sırasında gösterilen halk desteği ve üst düzey devlet yetkilileriyle kurulan diyaloglar iki ülke arasındaki tarihi bağları güçlendiren önemli bir unsur olarak dikkat çeker. Ziyaretin hem Türkiye'nin Orta Doğu'daki stratejik hedeflerine hem de Libya'nın bağımsız bir devlet olarak uluslararası arenadaki pozisyonuna katkı sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda, çalışmada kullanılan kaynaklar dönemin diplomatik belgeleri ve gazeteleri gibi birincil kaynaklar olmakla birlikte akademik literatürden oluşmaktadır. Bildiri, Adnan Menderes'in Libya ziyareti özelinde Türkiye-Libya ilişkilerinin, bölgesel güvenlik ve kültürel iş birliği bağlamında nasıl şekillendiğini ortaya koyarak konunun bu kazanımlar açısından incelenmesini sağlayacak ve yeni bir katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler : Adnan Menderes, Bağdat Pakti, Libya.

SUAT HAYRİ ÜRGÜPLÜ HÜKÜMETİ'NİN DIŞ POLİTİKASI

Dr. Öğr. Üyesi İlhan ÇELİKER

Bitlis Eren Üniversitesi,

iceliker@beu.edu.tr - 0000-0003-2662-3399

Doç. Dr. Ahmet İŞLER

Bitlis Eren Üniversitesi,

aisler@beu.edu.tr - 0000-0002-9742-1260

ÖZET

Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti, 20 Şubat 1965 tarihinde göreve başlamış ve 27 Ekim 1965 tarihine kadar görevde kalmıştır. Bu dönem, Türkiye'nin iç siyasi dengesinin hassas olduğu, uluslararası sistemde ise Soğuk Savaşın etkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği bir zaman dilimini kapsamaktadır. Ürgüplü hükümeti dış politikasında Batı ittifakıyla, özellikle NATO çatısı altındaki ilişkileri güçlendirmeyi hedeflemiş, bununla birlikte Sovyetler Birliği ile dengeli bir diyalogun sürdürülmesine önem vermiştir. Hükümetin dış politikadaki temel prensipleri, ekonomik ve askeri yardımları garanti altına almak, bölgesel güvenliği sağlamak ve Türkiye'nin Batı'ya entegrasyonunu perçinlemektir.

Bu çalışma, Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti'nin dış politika uygulamalarını detaylı bir şekilde analiz ederek Türkiye'nin uluslararası arenada izlediği stratejileri incelemektedir. Dönemin öne çıkan dış politika meseleleri arasında ABD ile ilişkiler, Sovyetler Birliği ile geliştirilmeye çalışılan ekonomik temaslar, Kıbrıs sorunu ve Ortadoğu'da izlenen denge siyaseti yer almaktadır. Özellikle ABD ile olan ilişkiler, askeri yardımlar ve NATO içindeki uyum bağlamında ele alınmış, Sovyetler Birliği ile ise ekonomik açılımların ve enerji alanındaki sınırlı diyalogun öne çıktığı görülmüştür. Dönemin ekonomik zorlukları, siyasi dalgalanmalar ve uluslararası dinamikler dış politikanın belirlenmesinde etkili olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti'nin dış politika kararlarını tarihsel bağlamda detaylandırıp analiz ederek, Türkiye'nin 1960'lı yıllarda uluslararası arenada nasıl bir konumlandırma stratejisi izlediğini ve bunun uzun vadeli etkilerini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Suat Hayri Ürgüplü, Kıbrıs Sorunu, Soğuk Savaş

FOREIGN POLICY OF THE SUAT HAYRİ ÜRGÜPLÜ GOVERNMENT

ABSTRACT

The government of Suat Hayri Ürgüplü took office on February 20, 1965, and remained in power until October 27, 1965. This period was a time when Turkey's internal political balance was delicate, and the influence of the Cold War was strongly felt in the international system. In its foreign policy, the Ürgüplü government aimed to strengthen relations with the Western alliance, particularly under the NATO framework, while also emphasizing the importance of maintaining a balanced dialogue with the Soviet Union. The main principles of the government's foreign policy were to secure economic and military aid, ensure regional security, and consolidate Turkey's integration with the West.

This study provides a detailed analysis of the foreign policy practices of the Suat Hayri Ürgüplü government and examines Turkey's strategies in the international arena. Key foreign policy issues during this period included relations with the United States, efforts to develop economic contacts with the Soviet Union, the Cyprus issue, and the balancing policies pursued in the Middle East. In particular, relations with the United States were discussed in the context of military aid and alignment within NATO, while with the Soviet Union, economic openings and limited dialogue in the energy sector were emphasized. The economic challenges, political fluctuations, and international dynamics of the period played a significant role in shaping foreign policy.

The aim of this study is to detail and analyze the foreign policy decisions of the Suat Hayri Ürgüplü government in their historical context, revealing how Turkey positioned itself in the international arena during the 1960s and the long-term effects of this strategy.

Keywords: Suat Hayri Ürgüplü, Cyprus Issue, Cold War

PANOPTİK GÖZETİMİN İZDÜŞÜMÜ: GEORGE ORWELL'IN 1984 ROMANINDA İKTİDAR VE KONTROL MEKANİZMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SEVİNÇ

Bitlis Eren Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bitlis, Türkiye,
hsevinc1313@gmail.com- ORCID ID: 0000-0003-2037-6665

ÖZET

Bu çalışma, George Orwell'ın 1984 romanını panoptikon bağlamında ele alarak bireyler üzerindeki kontrol mekanizmalarını ve bu mekanizmaların modern toplumlarla olan bağlantılarını incelemektedir. Panoptikon kavramı, Jeremy Bentham tarafından bir mimari tasarım olarak ortaya atılmış olsa da Michel Foucault'nun teorik yorumlarıyla modern toplumsal kontrol ve gözetim mekanizmalarının temel bir modeli haline gelmiştir. Bu bağlamda çalışma, 1984'te yer alan telekranların, Düşünce Polisi'nin ve sürekli izlenme hissinin Foucault'nun panoptik modelindeki *görünmeden gözetim* ilkesini nasıl temsil ettiğini analiz etmektedir. Roman, bireylerin hem fiziksel hem de zihinsel düzeyde kontrol altında tutulduğu ve davranışlarını öz-disiplin yoluyla otoritenin taleplerine uyacak şekilde düzenlediği bir düzeni tasvir etmektedir. Parti'nin uyguladığı gözetim mekanizmaları, bireyler arasında güveni yok ederek toplumsal dayanışmayı ortadan kaldırmakta ve bireyleri yalnızlaştırmaktadır. Bu durum, modern toplumlarda teknoloji aracılığıyla işleyen gözetim sistemleriyle dikkat çekici benzerlikler taşımaktadır. Dijital gözetim teknolojileri, bireylerin yalnızca davranışlarını değil aynı zamanda sosyal ilişkilerini ve kimliklerini de şekillendiren bir kontrol mekanizması olarak öne çıkmaktadır. Sonuç olarak 1984, yalnızca bir edebi eser değil aynı zamanda modern gözetim toplumlarında birey ve iktidar arasındaki güç ilişkilerini anlamak için güçlü bir teorik çerçeve sunmaktadır. Orwell'ın romanı, panoptik gözetim mekanizmalarının bireysel özgürlükleri nasıl baskı altına aldığını gözler önüne sererken diğer taraftan bu mekanizmaların çağdaş toplumlar üzerindeki etkilerine dair önemli bir uyarı niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Panoptikon, 1984, Gözetim Toplumu

THE REFLECTION OF PANOPTIC SURVEILLANCE: POWER AND CONTROL MECHANISMS IN GEORGE ORWELL'S 1984

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin SEVİNÇ

Bitlis Eren Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Bitlis, Türkiye,
hsevinc1313@gmail.com- ORCID ID: 0000-0003-2037-6665

ABSTRACT

This study examines George Orwell's *1984* within the framework of the panopticon, focusing on mechanisms of control over individuals and their connections to modern societies. While the concept of the panopticon was introduced as an architectural design by Jeremy Bentham, it has become a fundamental model of modern social control and surveillance mechanisms through Michel Foucault's theoretical interpretations. In this context, the study analyzes how the telescreens, the Thought Police, and the pervasive sense of surveillance in *1984* represent Foucault's principle of "unseen observation" within the panoptic model. The novel depicts a system where individuals are controlled on both physical and mental levels, organizing their behaviors through self-discipline to conform to the demands of authority. The surveillance mechanisms employed by the Party undermine trust among individuals, dismantling social solidarity and isolating them. This situation bears striking similarities to surveillance systems operating through technology in modern societies. Digital surveillance technologies emerge as a mechanism of control that not only monitors individuals' behaviors but also shapes their social relationships and identities. Ultimately, *1984* serves not only as a literary work but also as a robust theoretical framework for understanding power relations between individuals and authority in modern surveillance societies. Orwell's novel reveals how panoptic surveillance mechanisms suppress individual freedoms while simultaneously offering a critical warning about their impact on contemporary societies.

Keywords: Panopticon, *1984*, Surveillance Society,

BAĞIMSIZLIK REFERANDUMU BAĞLAMINDA TÜRKİYE-IKBY İLİŞKİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, MOHAMMED SHAKOR MAHMOOD MAHMOOD⁸³

Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, kerkuklu1987@hotmail.com, 0009-0001-0429-6166

ÖZET

Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY) tarafından 25 Eylül 2017'de düzenlenen bağımsızlık referandumu, bölgedeki siyasi dengeleri önemli ölçüde etkilemiştir. IKBY yetkilileri, artan güvenlik sorunları ve bölgesel istikrarsızlık ortamında, bağımsızlık referandumunu Kürtlerin kazanımlarını artırmak için bir fırsat olarak değerlendirmiştir. Bu referandumu, Türkiye, Irak hükümeti ve diğer birçok uluslararası aktör şiddetle eleştirmiş ve tanımamıştır. Türkiye, Irak'ın toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygı gösterilmesi gerektiğini savunmuştur. Bağımsızlık referandumunun başarısızlıkla sonuçlanmasının başlıca nedeni IKBY'nin birçok alanlarında etkin role sahip olan Türkiye'nin ve diğer bölgesel ve uluslararası aktörlerin kararlı tutumudur. Özellikle Türkiye açısından milli güvenlik tehdidi arz eden bu girişim Türkiye'yi ciddi tedbirler almaya sevk etmiş, IKBY ile olan işbirliği ve ilişkiler dip noktasına gelmiştir. Bu kapsamda Türkiye, IKBY ile olan ekonomik ve ticari ilişkilerini gözden geçirme kararı almıştır. Özellikle enerji ticareti açısından önemli olan bu ilişkiler, Türkiye tarafından IKBY'ye ekonomik baskı uygulama aracı olarak kullanılmıştır. Aynı zamanda Türkiye, IKBY ile sınır kontrollerini sıkılaştırmış, Türk Silahlı Kuvvetleri, IKBY sınırlarında askeri tatbikatlar düzenlemiştir. Bu adımlar, Türkiye'nin IKBY'nin bağımsızlık girişimine karşı ciddi bir duruş sergilediğini göstermektedir. Referandum nedeniyle Türkiye IKBY arasında gerilen ilişkiler 2018 yılında normalleşmeye başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Irak, IKBY, Bağımsızlık Referandumu

⁸³ Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ebrarkusdemir@hotmail.com- ORCID ID- <https://orcid.org/0009-0001-0429-6166>

TÜRKİYE-KRG RELATIONS IN THE CONTEXT OF THE INDEPENDENCE REFERENDUM

ABSTRACT

The independence referendum organized by the Kurdistan Regional Government (KRG) on 25 September 2017 significantly impacted the political dynamics of the region. The KRG authorities viewed the referendum as an opportunity to consolidate Kurdish gains amid increasing security challenges and regional instability. However, the referendum was met with strong criticism and non-recognition from Turkey, the Iraqi government, and various international actors. Turkey emphasized the importance of respecting Iraq's territorial integrity and sovereignty. The primary reason for the failure of the independence referendum was the firm stance of Turkey, which plays a significant role in many aspects of the KRG, alongside other regional and international actors. From Turkey's perspective, this initiative posed a serious threat to national security, prompting robust measures and bringing cooperation and relations with the KRG to a historic low. In this context, Turkey decided to reassess its economic and trade relations with the KRG. These relations, particularly significant in the context of energy trade, were leveraged by Turkey as a means to exert economic pressure on the KRG. Moreover, Turkey tightened border controls with the KRG and conducted military exercises through the Turkish Armed Forces along the KRG's borders. These measures highlighted Turkey's resolute opposition to the KRG's independence initiative. Despite the tension caused by the referendum, relations between Turkey and the KRG began to normalize in 2018.

Keywords: Turkey, Iraq, KRG, Referendum.

AB VE GKRY BAĞLAMINDA AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DOĞU AKDENİZ'DEKİ NORMATİF GÜCÜ

Dr. Hasan BOZTÜRK

Balıkesir Üniversitesi

hasan.bozturk@balikesir.edu.tr-

<https://orcid.org/0000-0002-6313-6939>

ÖZET

Avrupa Birliği (AB) kendine has yapısıyla eşi benzeri olmayan ulus üstü bir yapılanmadır. Manners, AB'yi normatif bir güç olarak nitelendirmektedir. Normatif Güç, “Sürdürülebilir Barış, Özgürlük, Demokrasi, İnsan Hakları, Hukukun Üstünlüğü, Eşitlik, Sosyal Dayanışma, Sürdürülebilir Kalkınma ve İyi Yönetişim” başlıklarıyla anlanmaktadır. AB'nin uyguladığı politikalar ve üçüncü ülkelerle kurduğu ilişkiler de bu minvalde şekillenmektedir. 27 üyeli AB'de kimi üyeler ulusal çıkar temelli hareket etme yolunu seçmek istemekte böylece normatif güç unsurlarından uzaklaşmaktadır. Doğu Akdeniz bölgesi AB'nin geçmişten bugüne yakın ilgi gösterdiği alandır. Burada AB'nin Doğu Akdeniz'e yakın ilgisinin temel nedenleri arasında geçmişteki sömürge devletleriyle olan yakın ilişkilerini kaybetmek istememesi, ticaret yolları ve enerji güzergâhları bağlamında stratejik bir bölge olması ve nihayetinde iyi bir pazar olarak görülmesi yer almaktadır. AB'nin bölgede normatif güç temelli hareket etmek istediği görülmekle birlikte üye ülkelerin özellikle Yunanistan, Fransa ve GKRY'nin farklı bir politika izlemeye çalıştıkları görülmektedir. Bu minvalde GKRY'nin strateji belgesinde ortaya koyduğu güvenlik öncelikli hedefleriyle, ABD ve Fransa ile imzaladığı anlaşmalar AB'nin normatif güç unsurlarıyla uyuşmamaktadır. AB'nin de sınavı burada başlamaktadır. Genel itibariyle geçmiş tecrübeler AB'nin krizler üzerine bina edildiğini gösterse de Doğu Akdeniz'in çok aktörlü yapısı önemli bir sınava işaret etmektedir. Doğu Akdeniz'deki son yılların popüler çıkar çatışması olan enerji çıkarımı ve dağıtımını sürdürülebilir barış, sürdürülebilir kalkınma, hukukun üstünlüğü, dayanışma ve iş birliği gerektirmektedir. Dolayısıyla BM tarafından konan ilkeler bağlamında kıyıdaş devlet olan ülkelerle iş birliği zorunlu olmaktadır. AB'nin de üye devletlerin çıkar temelli ve askeri güvenliği önceleyen hamlelerini ikame etmesi gerekmektedir. Çalışma AB'nin Doğu Akdeniz politikalarını ve üye ülke GKRY'nin ulusal çıkar temelli yaklaşımlarını değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Doğu Akdeniz, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CYBER SECURITY POLICIES OF TÜRKİYE, THE UNITED STATES, CHINA AND RUSSIA

Muharrem BAYRAK

Karadeniz Technical University,

mhrrmbyrk96@gmail.com ORCID: 0000-0002-9190-9011

Fevzi KIRBAŞOĞLU

Karadeniz Technical University

fkirbasoglu@ktu.edu.tr ORCID: 0000-0002-8797-4750

Ferhat Çağrı ARAS

Karadeniz Technical University,

ferhatcagriaras@ktu.edu.tr ORCID: 0000-0003-2108-1981

ABSTRACT

This paper examines the expansion of the concept of security in international relations in the post-Cold War era and the evolution of cyber security within this framework. The advent of the Internet led to the initial perception of cyberspace as a network for civilian use. However, over time, it has become integrated into the security policies of states and transformed into a domain of contention. While the concept of cyber security is defined based on the triangle of confidentiality, integrity and availability, it has gained a critical place in national security strategies over time. In this context, the paper presents a comparative analysis of the cyber security policies of Türkiye, the US, China and Russia. The United States (US), a prominent nation in the development of cyber security strategies in response to the threat of terrorism, has garnered attention for its public-private collaboration and infrastructure protection initiatives. Russia characterizes cyberspace as 'information warfare' and has accordingly shaped its military doctrines and information security priorities. China, in contrast, has integrated its cybersecurity policies with both defensive and offensive strategies, pursuing an internet sovereignty approach and developing its digital surveillance capacity. In contrast, Türkiye initiated institutional reforms in cyber security policies following the 2007 Estonian attacks and has made notable advancements through the implementation of national strategies and international collaboration. Based on these observations, the study underscores the pivotal role of cybersecurity in international relations and provides a comprehensive examination of the process of associating cyberspace with security by analysing the policies of the four countries in a historical and strategic context.

Keywords: Cyber Security, National Security Strategies, International Relations, Globalization

ÖZET

Bu bildiri, uluslararası ilişkilerde güvenlik kavramının Soğuk Savaş sonrasında genişleyen boyutunu ve siber güvenliğin bu çerçevede nasıl evrildiğini incelemektedir. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte siber alan, başlangıçta sivil bir kullanım ağı olarak görülmüş ancak

zamanla devletlerin güvenlik politikalarına entegre edilerek bir mücadele sahasına dönüşmüştür. Siber güvenlik, gizlilik, bütünlük ve kullanılabilirlik üçgeni temelinde tanımlanırken, ulusal güvenlik stratejileri içerisinde zaman içerisinde kritik bir yer edinmiştir. Bu bağlamda bildiride, Türkiye, ABD, Çin ve Rusya'nın siber güvenlik politikaları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. ABD, siber güvenlik stratejisini terörizm tehdidiyle şekillendiren öncü ülkelerden biri olarak, kamu-özel iş birliği ve altyapı koruma planlarıyla dikkat çekmektedir. Rusya, siber alanı "bilgi savaşı" olarak tanımlarken, askeri doktrinlerini ve bilgi güvenliği önceliklerini bu doğrultuda oluşturmuştur. Çin ise internet egemenliği anlayışıyla siber güvenlik politikalarını hem savunma hem de agresif saldırı stratejileriyle birleştirmiş, dijital gözetim kapasitesini geliştirmiştir. Türkiye ise 2007 Estonya saldırılarının ardından siber güvenlik politikalarında kurumsal adımlar atmış, ulusal stratejiler ve uluslararası iş birlikleriyle bu alanda ilerleme kaydetmiştir. Bu ifade edilenlerden hareketle çalışma, siber güvenliğin uluslararası ilişkilerdeki önemini vurgularken, dört ülkenin politikalarını tarihsel ve stratejik bağlamda inceleyerek, siber alanın güvenlikle ilişkilendirilmesi sürecine kapsamlı bir bakış sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siber Güvenlik, Ulusal Güvenlik Stratejileri, Uluslararası İlişkiler, Küreselleşme

TERROR, TERRORISM AND ASYMMETRIC WARFARE

Muharrem BAYRAK

Karadeniz Technical University,

mhrrmbyrk96@gmail.com - ORCID: 0000-0002-9190-9011

Fevzi KIRBAŞOĞLU

Karadeniz Technical University

fkirbasoglu@ktu.edu.tr - ORCID: 0000-0002-8797-4750

Ferhat Çağrı ARAS

Karadeniz Technical University,

ferhatcagriaras@ktu.edu.tr - ORCID: 0000-0003-2108-1981

ABSTRACT

This study examines the concepts of terror, terrorism, and asymmetric warfare and their impact on the evolution of international relations since the end of the Cold War. Three pivotal shifts in global system with the end of the Cold War: the end of bipolarity, the emergence of new states and the increase in intra-state conflicts. This context provides the framework for an examination of the biological, psychological, and social foundations of the phenomenon of violence. Additionally, it permits an investigation of the transformation of violence and evolving structure of the concept of war within the context of contemporary classification, including “old-new war”, “hybrid war”, “fourth generation war” and asymmetrical war”. Furthermore, the study employs an ontological and epistemological approach to examine the historical origins and contemporary usage of the concept terrorism. Furthermore, the evolving agenda and objectives of terrorism, particularly in the wake of 9/11 attacks, are examined in depth. The ways in which these phenomena are shaped in diverse contexts through categories such as insurgent, liberation, separatists, and global terrorism are also explored. This study examines the dynamics of modern warfare and terrorism from historical and theoretical perspectives, offers perspective on key concepts such as international security, globalization, violence and political targets.

Keywords: Terror, Terrorism, Asymmetric Warfare, Violence, Security, Globalization

ÖZET

Bu çalışma, **terör, terörizm, asimetrik savaş** mefhumlarını ve bunların uluslararası ilişkilerdeki etkilerini ele almaktadır. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle uluslararası sistemde meydana gelen üç temel değişim, çalışmanın temel çerçevesini oluşturmaktadır. Bunlar, çift kutupluluğun sona ermesi, yeni devletlerin ortaya çıkışı ve devlet içi çatışmalardaki artıştır. Bu bağlamda, şiddet olgusunun biyolojik, psikolojik ve toplumsal temelleri tartışılarak, şiddetin dönüşümü ve savaş kavramının “eski-yeni savaş”, “hibrit savaş”, “dördüncü nesil savaş” ve “asimetrik savaş” gibi güncel sınıflandırmalar çerçevesinde değişen yapısı incelenmiştir. **Çalışmada, terör ve terörizm** kavramlarına da ontolojik ve epistemolojik bir perspektifle yaklaşılmış, bu kavramların tarihsel kökenleri ve modern anlamdaki kullanımları incelenmiştir. Ayrıca, özellikle 11 Eylül saldırıları sonrasında terörizmin değişen gündemi ve amaçları detaylandırılmış; isyancı, özgürleşme, ayrılıkçı ve küresel terörizm gibi kategoriler üzerinden bu olguların farklı bağlamlarda nasıl şekillendiği tartışılmıştır. Bu ifade edilenlerden hareketle çalışmada, modern savaş ve terörizm dinamikleri tarihsel ve teorik bir perspektif ile ele alınmış ve **uluslararası güvenlik, küreselleşme, şiddet ve politik hedefler** gibi anahtar kavramlar çerçevesinde yeni bir bakış açısı sunmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terör, Terörizm, Asimetrik Savaş, Şiddet, Güvenlik, Küreselleşme.

DEPREM SONRASI GÖÇ VE İKİNCİL STRES KAYNAKLARI: YAŞANAN ZORLUKLAR VE PSİKOLOJİK ETKİLERİ

Psikolog Mehmet Ökten

Gaziantep Üniversitesi/Göç Enstitüsü

msidar96@gmail.com

ORCID ID:0009-0000-7379-6861

Dr. Öğr. Üyesi Atik Aslan

Gaziantep Üniversitesi/ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

atikaslan1@gmail.com

ORCID ID:0000-0003-3124-4414

ÖZET

Deprem, dünyanın birçok bölgesinde ciddi can ve mal kaybına neden olan doğal afetlerdir. Bu afetlerin ardından, etkilenen bölgelerde göç hareketleri sıklıkla görülmektedir. Deprem sonrası göç, evlerini kaybeden veya güvenli olmayan bölgelerden ayrılmak zorunda kalan insanların yeni bir yaşam kurma çabalarını içermektedir. Deprem sonrası göç eden insanlar, bir dizi problemle karşı karşıya kalmaktadırlar. İlk olarak, barınma sorunuyla yüzleşirler. Evsiz kalmış veya evleri hasar görmüş olan insanlar, geçici barınma merkezlerine veya yakınlarının evlerine misafir olarak yerleşebilmektedirler. Bu durum, depremde insanların kendilerini güvende hissedebilmelerini yeterince sağlayamamaktadır. Uzun vadede kalıcı bir şekilde barınma sonuna çözüm bulunması, göç eden insanların temel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve güvenli bir yaşam kurabilmesi açısından önemlidir. Göç eden depremde insanlar ayrıca sosyal destek ve dayanışma ağlarının kopması sorunuyla da karşılaşmaktadırlar. Depremde insanlar göç ettikleri yeni yerleşim yerlerinde, aileleri, arkadaşları ve komşuları gibi sosyal destek sistemlerinden uzaklaşırlar. Bu sosyal izolasyon duygusu, yalnızlık, özlem ve depresyon gibi psikolojik etkilere yol açabilir. Sosyal bağlantıların ve destek sistemlerinin yeniden kurulması, göç eden insanların topluma entegre olmaları ve psikolojik sağlıklarını korumaları açısından önemlidir. Deprem sonrası göç, aynı zamanda travmatik deneyimlerden kaynaklanan ikincil stres kaynaklarına da maruz kalmayı beraberinde getirir. Göç eden insanlar, deprem anında yaşadıkları tehlikeli ve korkutucu olayları hatırlatan tetikleyicilere maruz kalabilirler. Bu tetikleyiciler, panik ataklar, travma sonrası stres bozukluğu semptomları ve diğer psikolojik sorunlara neden olabilir. Bu nedenle, göç eden insanların psikolojik destek almaları, travmatik deneyimlerle başa çıkmaları ve ruh sağlıklarını korumaları için önemlidir. Sonuç olarak, deprem sonrası göç eden insanlar birçok zorlukla karşılaşır ve bu zorluklar psikolojik olarak olumsuz durumların yaşanmasına yol açabilir. Barınma sorunuyla birlikte sosyal destek ağlarının kopması, iş ve eğitim olanaklarının kaybı gibi faktörler, göç eden depremde insanların yaşam kalitesini olumsuz yönlere etkilemektedir. Ancak, doğru ve yerinde başa çıkma yöntemlerinin uygulanması, psikolojik desteklerin sunulması ve kaynaklara erişimin sağlanması durumunda göç eden depremde insanların güçlenmesine ve psikolojik yönden

iyilik hallerinin yeniden kazanılmasına katkı sağlayabilir. **Anahtar Kelimeler:** Deprem, göç, ikincil stres.

Psikodrama ve Sosyal Beceriler: Bir Doküman Analizi Çalışması

Kevser AYYILDIZ

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

kevserkara46@gmail.com

ORCID: 0009-0007-7219-3568

Doç. Dr. Nilgün ÖZTÜRK

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

nilgun.ozturk@inonu.edu.tr

ORCID: 0000-0003-2593-9076

ÖZET

Bu çalışma, psikodrama yönteminin sosyal beceriler üzerindeki etkisini değerlendirmek amacıyla 2000-2024 yılları arasında yapılan araştırmaları içeren bir doküman analizi niteliğindedir. Sosyal becerilerin dokuz alt boyutu incelenmiştir. Çalışma kapsamında Web of Science, DergiPark, Scopus ve YÖK Tez Merkezi gibi akademik veri tabanlarında "psikodrama" ve sosyal beceriler alt boyutları ile ilgili başlıklar aranmış, toplamda 22 makale analiz edilmiştir. Bu araştırmada, nitel bir veri toplama yöntemi olan doküman analizi kullanılmıştır. Dokümanlardan elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Psikodramanın etkililiğinin incelendiği yayınların odaklandığı sosyal beceri alt boyutları iletişim, empati, işbirliği, çatışma çözme, sorumluluk alma, duygu düzenleme, öfke yönetimi, sosyal yeterlilik ve ilişki kurma olmak üzere 9 kategoriye, örneklem grupları çocuklar, ergenler, gençler ve orta yetişkinler olmak üzere dört kategoriye; araştırma yapılan bilim alanları eğitim bilimleri, sağlık bilimleri, psikoloji, sosyal bilimleri, spor bilimleri olmak üzere beş kategoriye ayrılmıştır. Psikodrama çalışmalarında sosyal beceriler alt alanlarından iletişimin incelendiği çalışmaların ön planda olduğu; İşbirliği ve sorumluluk alma konulu araştırmanın olmadığı ortaya çıkmıştır. Türkiye’de ve dünyada psikodramanın etkililiğinin incelendiği yayınların en fazla genç yetişkinlerle; en az çocuklarla yapıldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca çocuklar ve ergenler üzerinde psikodramanın etkililiğinin incelendiği yurt içinde hiçbir makaleye rastlanmamıştır. Türkiye’de sosyal beceriler alanında yapılan psikodrama çalışmalarının sınırlı sayıda olduğu belirlenmiştir. Sosyal beceriler alt boyutları ile yapılan psikodrama çalışmalarının en fazla sağlık bilimleri alanında yapıldığı görülmüştür; en az çalışma ise spor bilimler alanında yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: psikodrama, doküman analizi, sosyal beceriler

Psikodrama ve Terapötik Spiral Model: Bir Doküman Analizi Çalışması

Zeynep GÜNDOĞDU

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

zeynepgundogdu.2113@gmail.com

0009-0002-5922-2786

Doç. Dr. Ezgi SUMBAS

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

ezgi.sumbas@inonu.edu.tr

0000-0001-5450-6400

Özet

Bu çalışma, psikodrama yöntemine dayalı olan Terapötik Spiral Modeli'nin (TSM) teorik altyapısını, uygulama ilkelerini ve literatürdeki yerini incelemeyi hedeflemektedir. Bu araştırma Terapötik Spiral Modelin etkililiğini değerlendirmek amacıyla Türkiye'de ve tüm dünyada 2000-2024 yılları arasında yazılan makaleleri incelemektedir. Bu araştırma, nitel veri toplama yöntemi olan doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup literatürde yer alan makaleler incelenmiş ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu kapsamda toplam 8 makaleye ulaşılmış olup makalelerden elde edilen veriler üzerine içerik analizi yapılmıştır.

Terapötik Spiral Modeli'nin incelendiği problem alanları travma sonrası stres bozukluğu, madde bağımlılığı, gençlerde direnç ve duygusal acıdan kaçınma olmak üzere 4 kategoriye, odaklanan örneklem grubu gençler, yetişkinler ve belirtilmemiş olmak üzere 3 kategoriye, cinsiyet dağılımına göre ise kadın, karma ve belirtilmemiş olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır. Türkiye'de Terapötik Spiral Model'in incelendiği herhangi bir makale bulunmamıştır.

Bu çalışmada, kaynak sınırlılığı sebebiyle literatür taraması derinlemesine bir şekilde yapılmıştır. Bu durum, var olan makalelerin detaylı analizini mümkün kılmış ve çalışmanın benzersiz katkılarını ön plana çıkarmıştır. Bunun yanında konuya dair daha fazla araştırma yapılması gerektiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikodrama, terapötik spiral model, literatür taraması, doküman analizi.

Türkiye’de Psikodrama ve Depresyon: Doküman Analizi Çalışması

Merve Kaçar

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

mervekacar443@gmail.com

0009-0000-1815-0590

Doç. Dr. Ezgi Sumbas

İnönü Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

ezgi.sumbas@inonu.edu.tr

0000-0001-5450-6400

ÖZET

Psikodrama, bireylerin kendilerini ve çevrelerini daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla kullanılan, grup ortamında uygulanan bir psikoterapi yöntemidir. Depresyon ise bireylerin yaşam kalitesini ciddi şekilde etkileyen bir ruh sağlığı sorunudur. Bu çalışmada, Türkiye’de psikodramanın depresyon tedavisinde kullanılan bir yöntem olduğuna dair yapılmış araştırmalar incelenmiştir. Araştırmada 2014-2024 yılları arasında yayınlanan ulusal makale ve tezler doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Toplam 6 çalışma örnekleme dahil edilmiştir. İnceleme sonucunda, psikodrama ve depresyon konulu araştırmaların problem alanları, kullanılan ölçme araçları, katılımcıların cinsiyet dağılımı, katılımcıların eğitim düzeyleri ve ele alınan başlıklar sistematik olarak incelenmiştir. Bulgular, psikodramanın depresyon tedavisinde daha geniş kapsamlı kullanımı için temel bir rehber olma niteliği taşımaktadır. Bu araştırma, psikodramanın depresyon tedavisindeki potansiyel etkisini anlamak ve bu alandaki bilgi eksikliğini gidermek adına önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikodrama, depresyon, doküman analizi

PALYATİF BAKIMDA OLAN KANSER HASTALARININ EŞLERİNDE EŞ TÜKENMİŞLİĞİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Psikolojik Danışman Hüsna Rumeysa YAKAR

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

husnarumeysayakar@gmail.com -0009-0004-1233-2691

Doç. Dr. Seval KIZILDAĞ ŞAHİN

Adıyaman Üniversitesi

sevalkizildag@adiyaman.edu.tr -0000-0002-3357-7186

ÖZET

Palyatif bakım süreci, bireyin sadece fiziksel değil, duygusal ve zihinsel yönlerden de yoğun bir destek ihtiyacı hissettiği bir dönemdir. Bu süreçte bakım veren eşler, hem eşlerinin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken hem de kendi yaşam dengelerini koruma mücadelesi vermektedir. Bu araştırma, palyatif bakımda olan bireylerin eşlerinin eş tükenmişliklerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, 11'i erkek; 5'i kadın olmak üzere toplam 16 kişiye amaçlı örneklem seçme yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcıların aylık ortalama geliri 17 bin civarındadır. Ayrıca katılımcıların 1'i okuryazar değil; 8'i ilköğretim mezunu, 1'i ortaokul mezunu; 3'ü ortaöğretim mezunu, 1'i önlisans mezunu, 2'si de lisans mezunudur. Katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme formu ve kişisel bilgi formu kullanılarak yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Ortalama 25 dakika süren görüşmelerde görüşmeler yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Araştırma bulgularına göre; bu insanların çoğu fiziksel olarak bakım verirken ne kadar yorulurlar da iyi hissettiklerini ancak eşinin ihtiyaçlarını karşılarken kendi kronik rahatsızlıklarını ihmal ettiği için fiziksel olarak zorlandıklarını, duygusal olarak en çok hastalığı öğrendiği zaman zorlandıklarını ve bu süreçte onlara kaygı ve endişe duygularının eşlik ettiğini, bununla beraber tek başına bakım verdiklerini ve yalnız hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu zorlanmalar eşlerin ilişkilerinde herhangi bir sorun çıkarmamıştır. Zihinsel olarak ise sürekli olumsuz düşüncelerle meşgul olup sıkışmış hissettiklerini, karar verirken daha dikkatli davrandıklarını ve hem günlük işlerle hem de bakım verme görevleriyle ilgilenirken zorlanıp tükendiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgulardan hareketle elde edilen sonuçlar ilgili alanyazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Palyatif bakım, eş tükenmişliği, evlilik, nitel araştırma.

COUPLE BURNOUT IN SPOUSES OF CANCER PATIENTS IN PALLIATIVE CARE: A QUALITATIVE STUDY

Psychological Counselor Hüsna Rumeysa YAKAR

Adıyaman University, Graduate Education Institute

husnarumeysayakar@gmail.com - 0009-0004-1233-2691

Assoc. Prof. Dr. Seval KIZILDAĞ ŞAHİN

Adıyaman University

sevalkizildag@adiyaman.edu.tr - 0000-0002-3357-7186

ABSTRACT

The palliative care process represents a period during which individuals experience a substantial need for support, encompassing both physical and emotional dimensions. Throughout this period, caregiving spouses endeavor to address their partners' requirements while also striving to maintain equilibrium in their own lives. The present study aims to explore the phenomenon of burnout experienced by spouses of individuals receiving palliative care. A total of 16 participants, composed of 11 men and 5 women, were selected through a purposive sampling method. The average monthly income among the participants was approximately 17,000 Turkish Lira (TRY). Within this group, one participant was illiterate, eight had completed primary education, one had attained completion of middle school, three were high school graduates, one possessed an associate degree, and two held bachelor's degrees. Semi-structured interview forms alongside personal information forms facilitated face-to-face interviews, which lasted an average of 25 minutes. These interviews were systematically recorded in written form. The findings of the study indicated that while many participants reported experiencing physical exhaustion in the caregiving role, they overall conveyed a sense of well-being. Nonetheless, they acknowledged the neglect of their own chronic health issues as they prioritized their partners' needs, resulting in various physical challenges. Emotionally, participants identified the initial realization of the illness as the most challenging experience, often accompanied by feelings of anxiety and concern. Additionally, they expressed a sense of isolation stemming from the solo management of caregiving responsibilities. Despite these difficulties, participants reported no significant issues within their marital relationships. On a mental level, findings revealed that participants often found themselves preoccupied with negative thoughts, feeling immobilized, exercising caution in decision-making, and experiencing burnout amidst the dual demands of daily responsibilities and caregiving. These findings will be contextualized within the relevant literature.

Keywords: Palliative care, spousal burnout, marriage, qualitative research.

TRAVMATİZE OLMUŞ BİREYLER İLE ÇALIŞAN PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN PSİKOLOJİK DANIŞMA ÖZ YETERLİĞİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ⁸⁴

Berrin KILIÇARSLAN

Yıldız Teknik Üniversitesi,

berrinklcarlsan@gmail.com - 0009-0008-9066-8421

Doç. Dr. Begüm SATICI

Yıldız Teknik Üniversitesi,

egum.satıcı@yildiz.edu.tr - 000-0003-2161-782X

ÖZET

Bu çalışmanın amacı travmatize olmuş bireyler ile çalışan psikolojik danışmanların psikolojik danışmanlık öz yeterlik düzeylerini çeşitli sosyo-demografik özellikler açısından incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını 347 psikolojik danışman oluşturmaktadır (227 kadın ve 120 erkek). Veriler Psikolojik Danışma Öz Yeterlik Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu kullanılarak elde edilmiştir. Toplanan verilerin farklı sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi için bağımsız örneklem t-testi ile tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara göre psikolojik danışma öz yeterlik düzeyi cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($t_{0.05:345}=1.81, p>.05$). Bir başka deyiş ile kadınların ve erkeklerin psikolojik danışmanlık öz yeterlik düzeyleri birbirine yakındır. Süpervizyon alıp almama durumuna göre incelendiğinde ise süpervizyon alan psikolojik danışmanların psikolojik danışma öz yeterlik düzeylerinin süpervizyon almayan psikolojik danışmanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($t_{0.05:345}=3.04, p<.05$). Son olarak, psikolojik danışmanların öz yeterlik düzeylerinin gerçekleştirdikleri oturum sayısına göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı belirlenmiştir ($F_{3-343}= 8.26, p<.05$). Buna göre, psikolojik danışmanların gerçekleştirdikleri oturum sayısı arttıkça psikolojik danışmanlık öz yeterlik düzeyleri de

⁸⁴ Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Programındaki yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

artmaktadır. 200 ve üzeri danışma seansı gerçekleştiren psikolojik danışmanların psikolojik danışmanlık öz yeterlik düzeyleri daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler : Psikolojik danışmanlık, öz yeterlik, sosyo-demografi

Turkish Adaptation of the Santa Clara Brief Compassion Scale

Mustafa Subasi

HSE University

msubasi@hse.ru - ORCID ID: 0000-0003-4170-6280

Hakan Karaman

Ondokuz Mayıs University

karamannhakann@gmail.com - ORCID ID: 0000-0002-5729-6012

Emre Gürkan

Marmara University

emre.gurkan@marun.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9924-0570

Onur Akbaş

Istanbul University-Cerrahpaşa

onurakbas74@gmail.com – ORCID ID: 0009-0000-5663-9557

Sefa Bulut

Ibn Haldun University

sefa.bulut@ihu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-2622-4390

ABSTRACT

The Santa Clara Brief Compassion Scale (SCBCS) is a five-item self-report questionnaire that assesses compassion for others. This study aimed to validate the Turkish version of the SCBCS. Confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha for reliability, and Pearson's correlation coefficients were used to evaluate the psychometric properties of the SCBCS. The confirmatory factor analysis indicated that the Turkish SCBCS had excellent fit [$\chi^2 = 20.93$, $df = 5$, $p < .001$], CFI = .97, TLI = .94, SRMR = .03, RMSEA = .10, 90%CI[.06, .15]. Turkish SCBCS had adequate reliability. Compassion for others had moderate positive associations with mindfulness, eudaimonic motivation, hedonic motivation, hedonic comfort motivation, while having weak positive associations life satisfaction, hedonic pleasure motivation, extrinsic motivation, and stress, and no associations with depression and anxiety. The results demonstrate that the SCBCS is a valid and reliable measure.

Keywords: compassion for others, mindfulness, subjective distress, well-being

Turkish Versions of the Langer Mindfulness/Mindlessness Scale

Mustafa Subasi

HSE University

msubasi@hse.ru - ORCID ID: 0000-0003-4170-6280

Hakan Karaman

Ondokuz Mayıs University

karamannhakann@gmail.com - ORCID ID: 0000-0002-5729-6012

Emre Gürkan

Marmara University

emre.gurkan@marun.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9924-0570

Onur Akbaş

Istanbul University-Cerrahpaşa

onurakbas74@gmail.com - ORCID ID: 0009-0000-5663-9557

Sefa Bulut

Ibn Haldun University

sefa.bulut@ihu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-2622-4390

ABSTRACT

The Langer Mindfulness/Mindlessness Scale (MMS) is a twenty-one-item self-report questionnaire to assess individual differences in mindfulness as a trait. The MMS conceptualizes mindfulness from a socio-cognitive perspective. The goal of this study was to test the psychometric properties of the Turkish MMS among Turkish-speaking adults through confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha for reliability, and Pearson's correlation coefficients. The fourteen-item Turkish MMS had acceptable fit [$\chi^2 = 206.20$, $df = 71$, $p < .001$], CFI = .90, TLI = .87, SRMR = .05, RMSEA = .08, 90%CI[.07, .09]. The nine-item Turkish MMS had excellent fit [$\chi^2 = 49.23$, $df = 27$, $p < .001$], CFI = .97, TLI = .96, SRMR = .03, RMSEA = .05, 90%CI[.03, .07]. Both versions of the MMS had moderate positive associations

with trait mindfulness and weak and moderate positive associations with well-being indicators while having no associations with need frustration and psychopathology indicators. Both versions of the Turkish MMS are reliable and valid psychometric instruments.

Keywords: affect, mindfulness, psychopathology, well-being

TÜRKİYE’DE DİJİTAL PARA BİRİMLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ: YASAL DÜZENLEMELER VE UYGULAMA ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Ferhat PEHLİVANOĞLU

Kocaeli Üniversitesi, SBF, İktisat Bölümü

fpehlivanoglu@kocaeli.edu.tr - 0000-0001-6930-0181

Dr. Muhammed Sami AKKUŞ

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, GİB-İDEF

sami.akkus@kocaeli.edu.tr - 0000-0002-4161-2682

ÖZET

Küresel dijital teknolojik altyapılar, yapay zekâ, nesnelerin interneti ve elektronik ticaretin hızla gelişmesi uluslararası ticarete çeşitli dijital para birimlerinin kullanımını artırmıştır. Kripto para birimleri; devlet gözetiminden bağımsız olmaları, 7/24 anlık transfer işlemleri sağlamaları ve düşük işlem maliyetleri gibi avantajlarıyla öne çıkmaktadır. Bu özellikler, kripto paraların gelecekte geleneksel para sistemlerinin yerini alma potansiyeline işaret etmektedir. Kripto paraların düşük işlem maliyetleri ve sınırsız transfer kapasitesi, özellikle uluslararası ticarete rekabet avantajı sağlayarak geleneksel finans sistemlerinde yerleşik olan kurumları zorlayıcı bir potansiyel taşımaktadır.

Günümüzde Bitcoin başta olmak üzere kripto paralar, bazı ülkelerde yerel para birimleriyle birlikte kullanılabilirken, bazı ülkelerde ise yasaklanmış durumdadır. Bunun yanında yeni teknolojik cihazların yaygınlaşması ve dijital bankacılık kullanımının artışıyla birlikte Bitcoin ve diğer kripto paraların kullanımı daha hızla artmaktadır. ABD başta olmak üzere pek çok ülkenin ticari faaliyetlerinde dijital paralar aktif olarak kullanılmaktadır. Türkiye’de ise Bitcoin ve kripto paraların kullanımı, muhasebeleştirilmesi ve vergilendirilmesi konusunda henüz kapsamlı bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. TCMB; 2021 yılında aldığı bir kararla, kripto paralarla yapılan ödemeleri, kaynaklarının ve yapıların karmaşıklığı, kontrolsüz hareket edebilme özellikleri ve oluşabilecek olumsuzluklarda muhatap bulunamaması gibi gerekçelerle yasaklamıştır. Buna karşın bireylerin ve işletmelerin kripto para alım satımı yapması ve bu kapsamda kurulan dijital platformların faaliyet göstermesi de serbesttir. Bu çalışmada, kripto para birimleri ve bu birimlerin gelişimi ele alınmış, dijital paraların gelecekte ülkeler açısından sahip olabileceği konum tartışılmıştır. Çalışmamızda Türkiye özelinde, bu alanda atılması gereken adımlara ve politika önerilerine yer verilmiştir. Türkiye’de kripto para birimlerini ellerinde bulunduran birey ve işletmelerin, vergilendirmek istemeleri durumunda mevcut mevzuat çerçevesinde uygulamaları gereken muhasebe kayıtlarına ilişkin öneriler sunulmuştur. Ayrıca, ülkelerin gelecekte dijital para birimlerine yönelik yasal düzenlemeler yapacağı varsayımı altında, bu tür paraların küresel ticari faaliyetlerde miktar ve hacim olarak daha yaygın bir şekilde kullanılacağı öngörülmektedir. Dijital paralar, devletler ve kullanıcılar için önemli bir gelir kaynağı potansiyeli taşımakta ve küresel ekonomi üzerinde belirleyici bir rol oynayabilecek büyük bir değişim sürecine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Ekonomi, Bitcoin, Kripto Para, Vergilendirme, Yasal Düzenlemeler, Küresel Ticaret

Jel Kodu: G19, G20, G23, H20, H29

Descriptive Analyses of CBDC Launching: Nigeria, The Bahamas, Jamaica, Zimbabwe

Muhammed Taha Salman

Marmara University

muhammedsalman@marun.edu.tr – 0009-0001-7798-6619

ABSTRACT

New forms of money intriguing for central banks to improve or save their economic systems. As a new currency system, CBDC, is examined by institutions with status labels⁸⁵. In that study, quantitative data analysed, and empirical works examined to understand why some countries are launched CBDC, and what are their commons to making that action, while other countries wait.

Keywords: CBDC, Status of CBDC, Commons, Motivations

JEL Code: E42, E58

⁸⁵ Status labels represent country progress on CBDC works. In that study, label system used according to Atlantic Council. (2024). <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/> and cbdctracker.org.

TARİHSEL SÜREÇTE SAĞLIK EKONOMİSİ

Prof. Dr. Müslüme NARİN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

muslume.narin@hbv.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-1476-2802

Doç. Dr. Gökтуğ ŞAHİN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

goktug.sahin@hbv.edu.tr- ORCID ID: 0000-0001-9925-9132

ÖZET

Sağlık, insan hayatındaki en değerli hazinedir. İnsanların kendileri ve çevreleri için yararlı olabilmeleri, ancak sağlıklı olmalarıyla mümkündür. Bu nedenle, kaliteli ve etkin sağlık hizmetlerinden yararlanmak büyük önem taşımaktadır. Tüm topluma belirli bir kalitede sağlık hizmeti sunulduğunda, sağlık harcamaları ülke ekonomilerinin en önemli gider kalemlerinden biri haline gelmektedir. Doğuşta beklenen yaşam süresinin uzaması, teknolojiadaki ilerlemeler, bireylerin sağlık bilincinin artması ve kişi başına düşen gelirin yükselmesi, sağlık harcamalarında büyük artışlara neden olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı sırasında ciddi sağlık sorunları ortaya çıkmış, özellikle savaş sonrası dönemde hayatta kalanların ve yeni doğanların sağlıklı bir yaşam sürdürebilmeleri için sağlık hizmetlerine duyulan ihtiyaç hızla artmıştır. Bu süreçte, gelişen teknolojinin sağlık hizmetlerinde kullanımı, bilinmeyen yeni maliyetlerin doğmasına yol açmıştır. Ayrıca, yıllardır süregelen salgın hastalıklar, sağlık hizmetlerinin önemini ve sağlık harcamalarının boyutunu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Yaklaşık elli yıllık bir geçmişe sahip olan sağlık ekonomisi alanı da bu süreçte hızlı bir gelişim göstermiştir.

Bu çalışmanın amacı, teorik çerçevede sağlık ekonomisinin tanımı ve kapsamını, sağlık ekonomisinin tarihsel süreç içerisinde gelişimini incelemektir. Bu kapsamda öncelikle sağlık ekonomisinin tanımı ve kapsamı üzerinde durulmuş, ardından sağlık ekonomisinin tarihsel gelişim süreci incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Hizmetleri Piyasası

HEALTH ECONOMICS IN HISTORICAL PROCESS

ABSTRACT

Health is the most valuable treasure in human life. People can only be useful to themselves and their environment if they are healthy. Therefore, it is of great importance to benefit from quality

and effective health services. When a certain quality of health service is provided to the entire society, health expenditures become one of the most important expense items of the country's economy. The increase in life expectancy at birth, advances in technology, the increase in health awareness of individuals and the increase in per capita income have caused great increases in health expenditures.

Serious health problems emerged during the Second World War, and the need for health services increased rapidly, especially in the post-war period, so that survivors and newborns could live a healthy life. During this process, the use of developing technology in health services has led to the emergence of new unknown costs. In addition, epidemics that have been going on for years have once again revealed the importance of health services and the size of health expenditures. The field of health economics, which has a history of approximately fifty years, has also shown rapid development in this process.

The purpose of this study is to examine the definition and scope of health economics in a theoretical framework and the development of health economics in the historical process. In this context, firstly the definition and scope of health economics were emphasized and then the historical process of health economics was examined.

Keywords: Health, Health Economics, Healthcare Market

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KURUCU ÜYE DEVLETLERİNİN ÇEVRE VERGİSİ POLİTİKASI

Dr. Özden Şentürk,

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
ozden.senturk@ogr.iu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6801-6530

Prof. Dr. Seyhun Doğan

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi
sdogan@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3450-0612

ÖZET

Günümüzde iklim değişikliği başta olmak üzere ülkelerin karşı karşıya kaldıkları çevre sorunlarıyla etkin olarak mücadele edebilmesi, kapsayıcı politika araçlarının geliştirilmesini ve kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bu bakımdan çevre vergileri, doğal kaynakların korunmasını teşvik etme ve çevresel sürdürülebilirliği sağlama açısından oldukça önem arz etmektedir. Çevre sorunlarıyla mücadelede özellikle karbon emisyonlarının azaltılması, enerji verimliliğinin artırılması, enerji tüketiminin azaltılması ve çevre dostu teknolojilere geçişi destekleyen çevre vergilerinin dayandığı ilkelerden biri de kirleten öder ilkesi olmuştur. 1 Temmuz 1987 tarihinde uygulamaya konulan Tek Avrupa Senediyle de kabul edilen söz konusu ilke, Avrupa Birliği'nin çevre politikasının temel dayanaklarından birini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle çevre vergilerinin tanımı, işlevleri ve ekonomik etkileri ele alınmış olup ardından Birliğin kurucu üye devletlerindeki vergi politikasının uygulama stratejileri incelenmiştir. Bu kapsamda Birliğin kurucu altı devleti olan Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg'un ekonomik yapıları ve çevresel hedefleri doğrultusunda çevre vergisi politikaları analiz edilmiştir. Çalışmada, çevre vergilerinin çevresel sürdürülebilirliği destekleyen stratejik bir maliye politikası aracı olduğu; enerji verimliliğinin artırılması, karbon emisyonlarının azaltılması ve doğal kaynakların korunması gibi çevresel hedefler açısından söz konusu ülkelerde farklı etkiler yarattığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte çalışmada, özellikle Almanya ve Hollanda'da, çevre vergilerinden elde edilen gelirlerin yenilenebilir enerji projelerine, çevresel altyapıya ve temiz teknoloji yatırımlarına yönlendirilmesinin, çevresel hedeflere ulaşmada etkili olduğu; Belçika, Fransa, İtalya ve Lüksemburg'da ise çevre vergilerinin etkilerinin görece sınırlı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan çalışmada, çevre vergilerinin etkinliğini artırmak için özellikle çevre vergileri kapsamında elde edilen gelirlerin sürdürülebilir projelere tahsis edilmesinin, enerji-yoğun sektörlere geçiş desteğinin sağlanmasının ve Avrupa Birliği düzeyinde politika uyumunun gerçekleşmesinin gereği ve önemi ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Çevre Vergisi, Avrupa Birliği Çevre Politikası, Çevresel Sürdürülebilirlik, İklim Değişikliği.

ENVIRONMENTAL TAX POLICY OF THE EUROPEAN UNION'S FOUNDING MEMBER STATES

ABSTRACT

Nowadays, countries' ability to effectively address their environmental challenges, particularly climate change, requires developing and using integrated policy instruments. In this respect, environmental taxes are essential to promote the conservation of natural resources and ensure environmental sustainability. One of the principles on which environmental taxes are based is the polluter pays principle, which

promotes reducing carbon emissions, improving energy efficiency, reducing energy consumption, and transitioning to environmentally friendly technologies to combat environmental problems. Adopted on 1 July 1987 with the Single European Act, this principle is one of the main pillars of the European Union's environmental policy.

This study first discussed the definition, functions, and economic effects of environmental taxes and then analyzed the implementation strategies in the founding member states of the union. In this context, the environmental tax policies of the six founding states of the EU -Germany, Belgium, France, the Netherlands, Italy, and Luxembourg- were analyzed according to their economic structures and environmental objectives. The study found that environmental taxes are a strategic fiscal policy instrument to support environmental sustainability and have different impacts on environmental goals such as increasing energy efficiency, reducing carbon emissions, and protecting natural resources in these countries. However, it was concluded that particularly in Germany, and the Netherlands, channeling revenues from environmental taxes to renewable energy projects, environmental infrastructure, and investment in clean technologies is an efficient way to achieve environmental goals, while in Belgium, France, Italy, and Luxembourg, the impact of environmental taxes is relatively limited. In this regard, the study highlighted the need and importance of allocating revenues from environmental taxes to sustainable projects, providing transition support to energy-intensive sectors, and achieving policy harmonization at the European Union level to increase the effectiveness of environmental taxes.

Keywords: European Union, Environmental Tax, European Union Environmental Policy, Environmental Sustainability, Climate Change.

FAİZ ORANLARI, ENFLASYON VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN INTEREST RATES, INFLATION AND ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF TURKEY

İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Selçuk ÇELİK

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

selcuk.celik@std.hku.edu.tr - 0009-0001-4307-2683

ÖZET

Faiz oranları, enflasyon ve ekonomik büyüme bir ülkenin makroekonomik göstergelerin temelini oluşturur. Bu üç faktör birbiri ile ilişki içerisinde olup, bir ülkenin istikrar düzeyini ve hedeflediği ekonomik büyüme düzeyine ulaşımaya çalışırken önemli bir rol oynar. Faiz oranları; yatırım ve tüketim kararlarını etkileyerek ekonomik büyüme üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Düşük faiz oranları yatırımları teşvik ederek ekonomik büyümeyi artırmaktadır. Buna göre, firmalar daha düşük maliyetler ile borçlanarak faaliyetlerini artıracaklardır. Aynı şekilde tüketiciler düşük faiz oranlarından kredi bularak tüketimlerini artıracaklardır. Dolayısıyla faiz oranları ile ekonomik büyüme arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Ancak sürekli olarak uygulanan düşük faiz politikaları neticesinde enflasyon oranlarını artıracaktır. Yüksek faiz oranları ise; tasarrufları teşvik edecektir. Tüketiciler ve yatırımcılar faaliyetlerini azaltarak tasarruf yoluna gideceklerdir ve yüksek faiz oranlarından borçlanmaktan uzak duracaklardır. Bu neticede ekonomik büyüme yavaşlayacaktır. Bununla birlikte yüksek faiz oranlarının enflasyon kontrolü üzerinde ise etkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda bu üç faktör birbirleri ile ilişki içerisinde olup, bir ülkenin istikrar düzeyini olumlu veya olumsuz düzeyde etkilemektedir.

Bu çalışmada, Türkiye’de 1990-2023 yılları arasında faiz oranları ve enflasyonun ekonomik büyüme üzerindeki etkisi zaman serisi analizi ile test edilmiştir. Çalışma boyunca öncelikle birim kök testleri uygulanmış ve elde edilen sonuçlara uygun olan ARDL testine başvurulmuştur. Son olarak değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi için Toda-Yamamoto Nedensellik testi uygulanmıştır. Buna göre; Türkiye’nin ekonomik büyüme, faiz oranları ve enflasyon oranları arasında uzun dönemli ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Faiz Oranları, Enflasyon ve Ekonomik Büyüme

Abstract

Interest rates, inflation and economic growth form the basis of a country's macroeconomic indicators. These three factors are interrelated and play an important role in determining a country's level of stability and whether it can achieve its targeted level of economic growth. Interest rates have a positive impact on economic growth by affecting investment and consumption decisions. Low interest rates increase economic growth by encouraging investments. Accordingly, firms will increase their activities by borrowing at lower costs. Likewise, consumers will increase their consumption by obtaining loans at low interest rates. Therefore, there is a reciprocal relationship between interest rates and economic growth. However, as a result of continuously low interest rate policies, inflation rates will increase. High interest rates, on the other hand, will encourage savings. Consumers and investors will save by reducing their activities and will avoid borrowing at high interest rates. As a result, economic growth will slow down. In addition, high interest rates have an effect on inflation control. In this context, these three factors are interrelated and affect the stability level of a country positively or negatively.

In this study, the impact of interest rates and inflation on economic growth in Turkey between 1990 and 2023 is tested by time series analysis. Throughout the study, firstly, unit root tests were applied and ARDL test was applied according to the results obtained. Finally, Toda-Yamamoto Causality test was applied for the causality relationship between the variables. Accordingly, it is concluded that there is a long-run relationship between Turkey's economic growth, interest rates and inflation rates.

Keywords: Interest Rates, Inflation and Economic Growth

Finansal Yapı ve Çevre Kirliliği İlişkisinde Dijital Altyapının Moderatör Rolü: Üst-Orta Gelir Ekonomileri Üzerine Ekonometrik Bir Analiz

Sevilay KONYA⁸⁶

Bu çalışmada 2000-2020 döneminde finansal yapı ve karbon emisyonlarının ilişkisinde dijital altyapının moderatör rolü Dünya Bankası tarafından yapılan sınıflandırmaya göre üst-orta gelir grubunda yer alan 11 ülkede araştırılmaktadır. Çalışmada ekonometrik analiz için sabit etkiler yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada bağımlı değişken olarak karbon emisyonları, bağımsız değişken olarak ekonomik büyüme, nüfus, araştırma geliştirme harcamaları, finansal yapı büyüklüğü, finansal yapı aktivitesi, internet kullanımı ve mobil telefon aboneliği değişkenleri kullanılmıştır. Sabit etkiler yönteminin sonuçları bazı önemli bilgiler sunmaktadır. (I) Ekonomik büyüme, nüfus ve araştırma geliştirme harcamaları karbon emisyonlarını pozitif ve önemli olarak etkilemektedir. (II) Karbon emisyonlarını finansal yapı büyüklüğü negatif – önemli, finansal yapı aktivitesi pozitif-anlamlı etkilemektedir. (III) Dijital altyapı göstergelerinden internet kullanımı karbon emisyonlarını negatif anlamlı, bir diğer dijital altyapı göstergesi olan telefon abone sayısı pozitif ve anlamlı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: *Finansal yapı, Çevre kirliliği, Dijital altyapı, Üst-orta gelir*

The Moderating Role of Digital Infrastructure in the Relationship Between Financial Structure and Environmental Pollution: An Econometric Analysis on Upper Middle-Income Economies

In this study, the moderating role of digital infrastructure in the relationship between financial structure and carbon emissions in the 2000-2020 period is investigated in 11 countries in the upper-middle income group according to the classification made by the World Bank. In the study, fixed effects method was used for econometric analysis. In the study, carbon emissions were used as dependent variables, and economic growth, population, research and development expenditures, financial structure size, financial structure activity, internet usage and mobile phone subscription variables were used as independent variables. The results of the fixed effects method provide some important information. (I) Economic growth, population and research and development expenditures positively and significantly affect carbon emissions. (II)

⁸⁶ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Taşkent Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, ORCID ID: [0000-0002-0483-4139](https://orcid.org/0000-0002-0483-4139), e-posta: sevilaykonya@selcuk.edu.tr

Financial structure size has a negative-significant effect on carbon emissions, while financial structure activity has a positive-significant effect. (III) Internet use, one of the digital infrastructure indicators, was found to be negatively significant in carbon emissions, while the number of phone subscribers, another digital infrastructure indicator, was found to be positive and significant.

Keywords—*financial structure, environmental pollution, digital infrastructure, upper-middle income*

EFFECTS OF FINANCIAL INTERMEDIARIES ON CONTRIBUTION AMOUNT IN RETIREMENT SAVINGS

Zeynep AKTAŞ KORAL

Gebze Teknik Üniversitesi,

zeynepaktas@gtu.edu.tr - 0000-0002-3755- 3464

Prof. Dr. Halit YANIKKAYA

Gebze Teknik Üniversitesi,

halityanikkaya@gtu.edu.tr - 0000-0003-1542- 0174

Prof. Dr. S.Haluk ÇİTÇİ

Gebze Teknik Üniversitesi,

hcitci@gtu.edu.tr - 0000-0002-7451-2979

ABSTRACT

This study aims to investigate the factors affecting the contribution amount of individuals voluntarily participating in the private pension system at the certificate level in Turkey. The key factors influencing individuals' contribution rate to a saving plan have been extensively studied, particularly with regard to demographic characteristics of participants and features of saving plans. For instance, personal factors such as age, income, marital status, education, tenure, and race, along with plan-specific features like default options and matching rates, play a significant role in our study too. Additionally, there is not any study in the literature about the effect of distribution or marketing channels as financial advisers or intermediaries on the contribution amount. Their effect is important because people get lost in the pension decision process and have difficulty in acting because too much information, options, or the need for analysis pushes them into inaction. We find that state contribution increases the contribution amount as a plan feature or government policy. The estimated coefficients on demographic features are all significant. The female participants contribute more than their male counterparts. The married participants contribute more than their single counterparts and the younger participants contribute more than their older counterparts as opposed to the literature. The estimated coefficients on return variables is also significant indicating that participants are highly sensitive to the returns on their contributions. Lastly, participants enrolled through any distribution or marketing channel to individual pension system contribute less than the participants enrolled through the bank channel.

Keywords : individual retirement savings, financial intermediaries, marketing channel

BAĞIŞ KARARLARINDA ÇIPALAMA ETKİSİNİN YÖNLENDİRİCİ GÜCÜ

Dr. Öğr. Üyesi Asena Gizem YİĞİT

Süleyman Demirel Üniversitesi

asenayigit@sdu.edu.tr-0000-0002-9791-2211

ÖZET

Herbert A. Simon'un 1955 yılında ortaya koyduğu sınırlı rasyonalite varsayımı üzerine kurulu olarak ortaya çıkan Davranışsal İktisat, kişilerin karar mekanizmalarında sosyolojik, psikolojik ve çevresel faktörlerin önemli etkileri olduğunu vurgular. Bu faktörlerden biri de bilişsel önyargılardır. Davranışsal İktisat literatüründe önemli bir yere sahip bilişsel önyargılardan biri olan çıpalama etkisi, bireylerin ilk sunulan bilgiye bağlılık göstererek sonraki değerlendirmelerini bu bilgi etrafında şekillendirmesi durumunu ifade eder. Bu çalışma, bireylerin karar alma süreçlerinde etkili olan ve birçok alanda kendini gösteren çıpalama etkisinin, bağış istekliliği üzerindeki etkisini ve bireylerin kendini tanıma düzeyine göre değişip değişmediğini incelemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada, bu amaç kapsamında, 184 katılımcıdan çevrimiçi anketlerle veriler toplanmıştır. Katılımcılara, farklı alanlarda bağışlara ilişkin yedi farklı senaryo verilmiş ve bağış yapmaya istekli olduğu tutarlar sorulmuştur. Senaryolara ilişkin bağış tutarları kontrol grubunda düşükten yükseğe doğru; deney grubunda ise çıpalama etkisinin tespiti amacıyla tam tersi bir sıralama ile verilmiştir. Ayrıca kendini ne kadar tanıdıklarına dair verilerin toplanabilmesi amacıyla Bütünleştirici Öz-Bilgi Ölçeği'nin "şimdi zamandaki deneyimlere odaklanma" boyutu kullanılmıştır. Senaryolarının sonunda ise katılımcılardan verdikleri kararlardan ne kadar emin olduklarına dair puanlar toplanmıştır. Yapılan Ki-Kare ve Fark Testleri sonuçları, çıpalama etkisinin bireylerin bağış yapma kararları üzerinde sistematik bir yanlılık yarattığını ve bu etkinin bireylerin eminlik düzeyini de etkileyerek karar süreçlerini şekillendirdiğini göstermektedir. Kendini tanıma düzeyinin gruplara göre farklılaşmadığı tespit edilmiş; yaş, cinsiyet ve medeni duruma göre çıpalama etkisinin farklılık gösterebildiği görülmüştür. Çalışma, çıpalama etkisinin bireylerin kararlarını yönlendirmedeki gücünü vurgulamakta ve bilişsel önyargıların karar alma süreçlerine olan etkilerini anlamak için önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çıpalama Etkisi, Davranışsal İktisat, Bağış, Kendini Tanıma Düzeyi

THE GUIDING POWER OF THE ANCHORING EFFECT IN DONATION DECISIONS

Asst. Prof. Asena Gizem YİĞİT

Süleyman Demirel University

asenayigit@sdu.edu.tr-0000-0002-9791-2211

ABSTRACT

Behavioral Economics, which emerged based on the bounded rationality assumption introduced by Herbert A. Simon in 1955, emphasizes the significant influence of sociological, psychological, and environmental factors on individuals' decision-making processes. One of these factors is cognitive biases. Anchoring effect, a cognitive bias that holds a prominent place in the Behavioral Economics literature, refers to the tendency of individuals to base their subsequent judgments around the initial piece of information presented to them. This study aims to examine the impact of the anchoring effect, which influences decision-making processes and manifests in various domains, on donation willingness and whether this effect varies according to individuals' levels of self-awareness.

For this purpose, data were collected from 184 participants through online surveys. Participants were presented with seven different scenarios related to donations in various fields and asked to indicate the amounts they were willing to donate. In the control group, donation amounts were presented in ascending order, while in the experimental group, they were presented in the reverse order to detect the anchoring effect. Additionally, the "present-focused awareness" dimension of the Integrative Self-Knowledge Scale was used to gather data on participants' levels of self-awareness. At the end of the scenarios, participants were asked to rate their confidence in the decisions they made.

The results of Chi-Square and Difference Tests indicate that the anchoring effect creates a systematic bias in individuals' donation decisions and shapes their decision-making processes by influencing their confidence levels. It was found that self-awareness levels did not differ between groups, while the anchoring effect varied according to age, gender, and marital status. This study highlights the power of the anchoring effect in guiding individuals' decisions and provides a significant contribution to understanding the impact of cognitive biases on decision-making processes.

Keywords: Anchoring Effect, Behavioral Economics, Endowment, Level of Self-Recognition

KÜRESELLEŞME, İŞSİZLİK VE DOĞUMDA BEKLENEN YAŞAM SÜRESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: ORTA VE DOĞU AVRUPA ÜLKELERİ VAKASI

Doç. Dr. Hikmet AKYOL

Gümüşhane Üniversitesi, Şiran Mustafa Beyaz MYO, hikmetakyol76@gmail.com, (Sorumlu Yazar),
Cep:05066062966, ORCID ID: 0000-0001-9119-7416

Dr. Öğr. Üyesi Kübra GÜL

Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, k.karakus@alparslan.edu.tr, Cep:05533286663,
ORCID ID: 0000-0001-9845-0082

ÖZET

Küreselleşme 1980'ler sonrası yaşanan ekonomik, politik ve sosyal gelişmeler sonrası hızla genişlemiştir. Berlin Duvarının yıkılması, Sovyetler Birliği'nin dağılması, dijitalleşme ve küresel deregülasyon akımları Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin (CEE) dış dünyaya olan entegrasyon süreçlerini teşvik etmiştir. Bu araştırma 1998-2022 döneminde 13 CEE ülkesinde ekonomik küreselleşme ve doğumda beklenen yaşam süresinin işsizlik oranları üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Doğumda beklenen yaşam süresi ve kentleşme oranının işsizlik üzerindeki etkisi pozitif iken, ekonomik büyümenin işsizlik üzerindeki etkisi negatif bulunmuştur. Doğumda beklenen yaşam süresi ekonomik ve sosyal kalkınmanın öncü göstergelerindendir. Sonuçlar doğumda beklenen yaşam süresinin artmasının işsizliği arttırdığını göstermiştir. Benzer şekilde kentleşme oranlarındaki artış işsizliğe katkıda bulunmuştur. Bu nedenle istihdam politikalarıyla uyumlu, planlı ve akıllı kentleşme politikalarının uygulanması işsizliğin azaltılması açısından önemlidir. Bulgularımız ekonomik büyümenin işsizliğin azaltılmasında kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur. Dumitrescu-Hurlin (2012) panel Granger temelli heterojen nedensellik analizi sonuçları ekonomik küreselleşme ve doğumda beklenen yaşam süresinin işsizliğin önemli belirleyicileri olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Küreselleşme, İşsizlik, Doğumda Beklenen Yaşam Süresi, CEE Ülkeleri.

ABSTRACT

Globalization has expanded rapidly after the economic, political and social developments after the 1980s. The fall of the Berlin Wall, the dissolution of the Soviet Union, digitalization and

global deregulation trends have encouraged the integration processes of Central and Eastern European countries (CEE) into the outside world. This research investigated the effects of economic globalization and life expectancy at birth on unemployment rates in 13 CEE countries over the period 1998-2022. While the impact of life expectancy at birth and urbanization rate on unemployment was positive, the effect of economic growth on unemployment was found to be negative. Life expectancy at birth is one of the leading indicators of economic and social development. The results showed that increasing life expectancy at birth increased unemployment. Similarly, the increase in urbanization rates has contributed to unemployment. For this reason, implementing planned and smart urbanization policies that are compatible with employment policies is important to reduce unemployment. Our findings suggest that economic growth is critical to reducing unemployment. The results of the Dumitrescu-Hurlin (2012) panel Granger-based heterogeneous causality analysis showed that economic globalization and life expectancy at birth were important determinants of unemployment.

Keywords: Economic Globalization, Unemployment, Life Expectancy at Birth, CEE Countries.

KAMU EĞİTİM HARCAMALARI İLE NE EĞİTİMDE NE İSTİHDAMDA OLAN GENÇ (NEET) ORANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Doktor Öğr. Üyesi Yusuf Erdem TUNÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

yusuferdemtunc@ktu.edu.tr - 0000-0002-0854-4155

ÖZET

Ne eğitimde ne istihdamda olan gençler genellikle 15-29 yaş arasında eğitim ve istihdam fırsatlarından kopmuş kişileri ifade etmektedir. Bu durumda ekonomik koşullar, eğitim imkanları, sağlık durumu, sosyal yardım ve hizmetlere ulaşamama ve sosyal arka plan da dahil olmak üzere pek çok sebep etkili olabilmektedir. Bu grup genellikle daha düşük kazanç potansiyeli, artan yoksulluk riski ve sosyal dışlanma gibi uzun vadeli olumsuz sonuçlarla karşılaşabilmektedir. Bu bağlamda eğitim imkânlarının artırılması ve ihtiyaçlarının karşılanması ne eğitimde ne istihdamda olan genç oranlarının azalmasına sebep olabilecektir. Bu çalışmanın amacı çeşitli ülkelerin kamu eğitim harcamalarının istihdamda, eğitimde veya öğretimde olmayan (NEET) gençlerin oranları üzerine etkisini incelemek ve sosyal politika önerilerinde bulunmaktır. Çalışmada korelasyon, regresyon ve zaman serisi analizleri yürütülmüştür. Pearson korelasyon katsayısı -0.27 bulunarak eğitim harcamaları ile ne eğitimde ne istihdamda olan genç oranları arasında orta düzeyde negatif bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Basit doğrusal regresyon analizine göre kamu eğitim harcamalarındaki bir birimlik artış ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranında 0.27 birimlik bir azalmaya sebep olmaktadır. Zaman serisi regresyon analizi uygulandığında ise az sayıda ülke için R-kare değeri yüksek çıkarak güvenilir açıklama sunmak için yeterli olmuştur. Nihai olarak kamu eğitim harcamaları ne eğitimde ne de istihdamda olan genç oranlarının azaltılmasında anlamlı ve negatif bir etkiye sahiptir. Ancak bu etki ülkeler arasında farklılık göstermektedir ve ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranlarını etkileyebilecek diğer sosyoekonomik faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler, Eğitim Harcamaları, Kamu Politikaları, Korelasyon Analizi, Regresyon Analizi, Zaman Serisi Analizi

THE RELATINSHIP BETWEEN PUBLIC EDUCATION EXPENDITURES AND THE RATE OF YOUNG PEOPLE NOT IN EDUCATION, EMPLOYMENT OR TRAINING (NEET)

ABSTRACT

Young individuals who are not engaged in education or employment (referred to as NEET) are defined as those aged 15 to 29 who lack access to educational and employment opportunities. Several factors contribute to this situation, including economic conditions, access to education, health status, limited availability of social aid and services, as well as social background. This group often experiences long-term negative consequences, such as diminished earning potential, increased risk of poverty, and social exclusion. In this context, enhancing educational opportunities and addressing the specific needs of young people may mitigate the proportion of NEET youth. This study investigates the impact of public education expenditure on NEET rates in various countries and makes social policy recommendations. Correlation, regression, and time series analyses were used in the study. The Pearson correlation coefficient was -0.27, indicating a moderate negative relationship between education expenditures and NEET rates. Simple linear regression analysis shows that a one-unit increase in public education expenditure corresponds to a 0.27-unit decrease in NEET rates. Time series regression analysis showed high R-squared values for a few countries, showing sufficient reliability for specific cases. In conclusion, public education expenditures have a significant and negative impact on NEET rates. The varying impact across countries emphasizes that, to be effective, policy interventions must integrate consideration of socioeconomic factors affecting NEET rates.

Keywords: Not in Education, Employment and Training, Education Expenditures, Public Policies, Correlation Analysis, Regression Analysis, Time Series Analysis

SOSYAL KORUMANIN YETERLİLİĞİ İLE İSTİHDAM PİYASALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KÜRESEL BİR ANALİZ

ÖZET

Sosyal koruma sistemleri, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamaları ve toplumsal hayata aktif katılımlarını sağlamaları açısından önemli niteliktedir. Bu çalışma, sosyal koruma sistemlerinin yeterliliğinin istihdam piyasaları üzerindeki etkilerini küresel düzeyde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, Dünya Bankası (World Bank)'ndan elde edilen ASPIRE-Dirençlilik ve Eşitlik için Sosyal Koruma Göstergeleri Atlası ve Kalkınma Göstergeleri veri setlerinden yararlanılmış; 2010-2022 dönemine ait verilerle tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi, regresyon analizi ve zaman serisi analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, sosyal koruma yeterliliği ile istihdam oranı ve işgücüne katılım oranı arasında pozitif; kırılgan istihdam, işsizlik ve istihdamda ve eğitimde olmayan gençlerin oranı ile negatif ilişkiler olduğunu göstermektedir. Bölgesel karşılaştırmalar, gelişmiş bölgelerde sosyal koruma sistemlerinin daha kapsamlı ve etkili olduğunu; bu durumun işgücü katılımını artırarak kırılgan istihdamı azalttığını ortaya koymuştur. Buna karşılık, gelişmekte olan bölgelerde sosyal koruma sistemlerindeki yetersizliklerin güvencesiz çalışma oranlarını artırdığı gözlemlenmiştir. Sonuçlar, sosyal koruma sistemlerinin ekonomik kalkınma ve toplumsal eşitlik üzerindeki rolüne dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, sosyal koruma politikalarının kapsamının genişletilmesi, eğitim ve beceri geliştirme programlarına yatırım yapılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve bölgeler arası eşitsizliklerin azaltılmasına yararlı olabilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Koruma, İstihdam Piyasaları, İşgücü Katılımı, Kırılgan İstihdam, Bölgesel Eşitsizlikler

THE RELATINSHIP BETWEEN PUBLIC EDUCATION EXPENDITURES AND THE RATE OF YOUNG PEOPLE NOT IN EDUCATION, EMPLOYMENT OR TRAINING (NEET)

ABSTRACT

Social protection systems are essential for individuals to meet their basic needs and participate in society. This study investigates the global impact of the adequacy of social protection systems in labor markets. Using data from the ASPIRE-Atlas of Social Protection Indicators for Resilience and Equity and Development Indicators datasets from the World Bank.

Descriptive statistics, correlation analysis, regression analysis and time series analysis were performed with the data for the period 2010-2022. The results show a positive relationship between the adequacy of social protection systems and both employment and labor force participation rates. Conversely, negative correlations are found with indicators such as vulnerable employment, unemployment, and the proportion of youth not in employment or education. Regional comparisons suggest that developed regions have more comprehensive and effective social protection systems, leading to higher labor force participation and lower rates of vulnerable employment. In contrast, inadequacies in social protection systems in developing regions are linked to higher rates of precarious work. This research highlights the important role of social protection systems in promoting economic growth and social justice. Expanding social protection policies and investing in education and skills development initiatives have the potential to enhance gender equality and reduce interregional disparities.

Keywords: Social Protection, Employment Markets, Labour Force Participation, Fragile Employment, Regional Inequalities

TURİZM SEKTÖRÜNDE BÖLGESEL DİNAMİKLER VE EKONOMİK ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Nazif ÇETİN

Adıyaman Üniversitesi/İİBF/İktisat

ncetin@adiyaman.edu.tr- 0000-0002-1056-

ABD

1587

Özet

Turizmdeki sektörel gelişimin, global ekonomik görünüm üzerindeki etkileri, Türkiye'nin makro ekonomik göstergeleri ve genel ekonomik görünümdeki pozitif etkilerle kendini göstermektedir. Türkiye'de hedeflenen oranlara henüz ulaşamamakla birlikte iyimser tahminler, gelecek yıllara ilişkin beklentilerin, hedeflenenin çok üzerinde gerçekleşebileceğini göstermektedir. Türk turizmine ilişkin beklentilerin hedeflerin gerisinde kalmasını elbette ki sadece turizm sektöründe gerçekleştirilmiş yatırım ve gelişmelere bağlamak doğru değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin geleceğe yönelik güç odaklarından biri olma hedefi özellikle dünya devlerinde ve gelişmiş ülkelerde bazı rahatsızlıklar ortaya çıkarmakta ve bu da dünya genelinde oluşturulmak istenen Türkiye karşıtlığı ile Türk turizmini baltalamakta ve sekteye uğratmaktadır.

Turizm sektörüne ilişkin yapılan genellemeler, sürdürülebilir ekonomik büyümenin itici gücü olduğu doğrultusunda milli gelir artışına yaptığı pozitif katkılar olarak dile getirilmektedir. Dünya genelinde sektörel olarak büyüyen bir pazar özelliği taşıyan turizm, gelir artışı, istihdam, içsel ve dışsal etkiler ve dış ödemeler bilançosu üzerindeki pozitif etkilerle çarpan-hızlandıran etkisi oluşturarak aynı GSYH artışı da sağlamaktadır. Doğru stratejiler geliştirilerek kaynakların etkin bir şekilde kullanımının sağlanmasıyla birlikte uluslararası düzeyde yapılacak tanıtım ve pazarlama aktivitelerinin geliştirilmesi çarpan değerlerini de önemli ölçüde artıracaktır.

Bacasız sanayii olarak da ifade edilen turizmin Türkiye tarafından önemi idrak edilmiş ve gerekli altyapı tamamlamaları hızla gerçekleştirilmektedir. Türkiye'de turizme dayalı iç dinamikler harekete geçirilmeye çalışılmakla birlikte Türkiye ile yakın gelecekte rekabet etmek istemeyen AB merkezli bazı gelişmiş ülkelerdeki politika belirleyicileri, gerek siyasi gerekse stratejik amaçlı negatif propagandalarla Türkiye'yi cazibe dışı bir ülke gibi gösterme çabası içerisine girmişlerdir.

Turizmin sektörünün en belirgin göstergeliri özellikle milli gelir, istihdam ve işsizlik üzerindeki pozitif etkisidir. İstihdam verileri incelendiğinde özellikle 1980'ler sonrasında hizmetler sektöründe artan istihdam oranları ile birlikte turizmin, önemli bir işgücü talebi ortaya çıkarması olarak gösterilmektedir. Özellikle kentsel göçün artmasında metropol merkezlere dönük kentsel göçün artmasına kaynak teşkil taşıradaki yerleşim ve tarımsal alanlardaki gizli ve mevsimlik işsizlik sorunlarının, turizm sektöründeki artışa paralel olarak artan istihdam oranları ile önemli ölçüde giderilmesine önemli katkılar sağlandığı da göz ardı edilmemelidir. Kaldı ki İşsizlik ve istihdam politikaları tüm dünya ülkeleri açısından olduğu gibi Türkiye açısından da

yeni gündem oluşturan bir gelişme olmanın çok ötesinde ve geçmişten günümüze karşılaşılan önemli bir sorun olmaktan hiç çıkmadı.

Turizm, cari açığın kapatılmasındaki aktif rolü ile ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayan bir dinamik sektör olarak görülmektedir. Özellikle döviz darboğazının yaşanmakta olduğu ekonomilerde dış ödemeler bilançosu denge araçlarından önemli bir araç olmaktadır. Zira ödemeler bilançosu ana hesap kalemlerinden olan cari işlemlerin en önemli kalemlerinin turizm olduğu bilinmektedir. Turizmin, hizmetler sektörünün ilk sırasını almış olması tüm dünya ülkelerinin bu alana yoğunlaşmasını da beraberinde getirmiştir. Turizm sektörü, sadece gezmek görmekten ibaret olmayıp eğitim, sağlık, tarihi ve kültürel zenginliklerle birlikte, sınır ve bavul ticaretini de içeren alış-veriş kültürü ile çok daha zengin bir portföyü ajandasına dahil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Turizm Ekonomisi, Turizmde İstihdam, Turizm ve Büyüme, Turizm Gelirleri, Turizm Endüstrisi, Turizm ve Kayıt dışı*

JEL Kodları: Z3, Z30, Z31, Z32, Z39

REGIONAL DYNAMICS AND ECONOMIC EFFECTS IN THE TOURISM SECTOR

Abstract

The effects of sectoral development in tourism on the global economic outlook are reflected in Turkey's macroeconomic indicators and positive effects on the general economic outlook. Although the targeted rates have not yet been achieved in Turkey, optimistic estimates indicate that expectations for the coming years may be realized well above the targets. It is certainly not right to attribute the fact that expectations regarding Turkish tourism fall short of the targets only to the investments and developments made in the tourism sector. The goal of the Republic of Turkey to be one of the power centers for the future creates some discomfort especially in the world giants and developed countries, and this undermines and disrupts Turkish tourism with the anti-Turkey sentiment that is intended to be created worldwide. Generalizations made regarding the tourism sector are expressed as the positive contributions it makes to the increase in national income in line with being the driving force of sustainable economic growth. Tourism, which has the characteristics of a growing market sectorally worldwide, creates a multiplier-accelerator effect with positive effects on income growth, employment, internal and external effects and external payments balance sheet, and also provides the same GDP increase. By developing the right strategies and ensuring the effective use of resources, the development of promotion and marketing activities to be carried out at the international level will also significantly increase the multiplier values.

The importance of tourism, also referred to as the smokeless industry, has been realized by Turkey and the necessary infrastructure completions are being carried out rapidly. While efforts are being made to activate internal dynamics based on tourism in Turkey, policy makers in some EU-based developed countries that do not want to compete with Turkey in the near future

have attempted to portray Turkey as an unattractive country with negative propaganda for both political and strategic purposes.

The most obvious indicators of the tourism sector are its positive impact on national income, employment and unemployment. When employment data is examined, it is shown that tourism creates a significant demand for labor, especially with the increasing employment rates in the services sector after the 1980s. It should not be overlooked that significant contributions have been made to the elimination of the hidden and seasonal unemployment problems in rural settlements and agricultural areas, which constitute the source of the increase in urban migration to metropolitan centers, with the increasing employment rates parallel to the increase in the tourism sector. Moreover, unemployment and employment policies are far beyond being a new development on the agenda for Turkey, as well as for all countries in the world, and have never ceased to be an important problem encountered from the past to the present. Tourism is seen as a dynamic sector that makes significant contributions to the country's economy with its active role in closing the current deficit. Especially in economies experiencing a foreign exchange bottleneck, the balance of foreign payments is an important tool among the balance tools. Because it is known that the most important items of current transactions, which are among the main account items of the balance of payments, are tourism. The fact that tourism has taken the first place in the services sector has also led all countries in the world to focus on this area. The tourism sector is not only about traveling and seeing, but also includes a much richer portfolio on its agenda with education, health, historical and cultural riches, as well as a shopping culture that includes border and suitcase trade.

Keywords: *Tourism Economy, Tourism Employment, Tourism and Growth, Tourism Revenues, Tourism Industry, Tourism and Informal*

JEL Codes: Z3, Z30, Z31, Z32, Z39

BİTCOİN VOLATİLİTESİ TAHMİNİNDE GARCH MODELLERİNİN KIYASLANMASI

Dr. Öğr. Üyesi Semih KARACAN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

semih.karacan@dpu.edu.tr - 0000-0002-2854-4144

ÖZET

Kriptopara birimi alternatifleri geçtiğimiz on yıl içerisinde hızla çoğalmış olsa da en eski kriptopara birimi olan Bitcoin işlem hacmi en yüksek ve finansal olarak en stabil kriptopara alternatifi olarak piyasalardaki yerini korumaktadır. Özellikle geçtiğimiz yıllardaki yüksek getirisi ve küresel ölçekteki siyasi ve ekonomik dalgalanmalarda bir güvenli liman olarak da görülmesiyle beraber Bitcoin'in diğer menkul kıymetlerle olan ilişkisinin yanı sıra özellikle iç dinamiklerini ve volatilitelerini anlamak oldukça önemli hale gelmiştir. Çalışmada Bitcoin volatilitelerini tahmin etmek için kullanılabilecek otoregresif koşullu varyans (ARCH) modellerinin kıyaslanması ve en iyi GARCH modelinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla 01.05.2011 – 21.12.2024 tarihleri arasındaki günlük Bitcoin kapanış değerlerine ait 4983 gözlem içeren getiri serisi yardımıyla 8 farklı GARCH modeli, Akaike ve Schwarz bilgi kriterleri ve uyum iyiliği ölçütleri yardımıyla kıyaslanmıştır. Bulgular Bitcoin getirilerinin eğik ve sivri bir dağılıma sahip olduğunu bu nedenle modellerin tahmininde eğik student- t dağılımının da değerlendirilmesi gerektiğini, GARCH artıklarının negatif işaret yanlılığı olduğunu ve asimetrisinin söz konusu olabileceğini, bilgi kriterlerine göre ise en iyi alternatifi EGARCH modeli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kriptopara, Bitcoin, GARCH, Eğik student- t Dağılımı

MENA BORSALARI VE BRENT PETROL FİYATLARI ARASINDAKİ UZUN DÖNEM İLİŞKİSİ: VAR ANALİZİNDEN KANITLAR

Dr. Öğr. Üyesi Semih KARACAN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi,

semih.karacan@dpu.edu.tr - 0000-0002-2854-4144

ÖZET

Bu çalışmada Kuzey Afrika ve Ortadoğu’da yer alan net petrol ithalatçısı ülkelerin borsa endekslerine (Bahreyn – BAX, Lübnan – BLOM, Mısır – EGX30, Fas – MASI, Ürdün – MSCI, Umman – MSCI, Tunus – Tunindex) ait ortalama getiriler ve Brent petrol fiyat değişimleri (BPD) arasındaki ilişki 01.01.2008 – 01.11.2024 dönemini kapsayan aylık veriseti ile incelenmektedir. Bu amaçla öncelikle değişkenlerdeki olası otoregresif koşullu değişen varyans etkisi (ARCH) ARCH-LM testi ile ve durağanlık ADF, PP ve KPSS testleri ile incelenmiş, daha sonra serilerin ARCH etkisi altında olmadıkları ve tüm birim kök testlerinde düzeyde durağan oldukları tespit edildiğinden vektör otoregresyon analizi (VAR) ile borsa endeks getirileri ve brent petrol fiyat değişimleri arasındaki nedensellik ve etki-tepki ilişkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular BAX ve Tunindex getirileri ile BPD arasında herhangi bir nedensellik ilişkisi olmadığını; BLOM, MASI (Fas) ve BPD arasında geri besleme ilişkisi olduğunu; EGX30 getirilerinden BPD’ye doğru ve BPD’den MSCI (Ürdün ve Fas) getirilerine doğru tek yönlü nedensellik olduğunu göstermektedir. Etki – Tepki analizleri ise özellikle BPD üzerindeki şokların borsa endekslerinin getirileri üzerinde 1 – 3 dönem arasında değişen etkileri olduğunu, ancak bazı endekslere ait getiri serilerindeki şokların da BPD üzerinde genellikle 1 ila 2 dönem arası bozucu etkiye yol açtığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: MENA, Borsa Endeksleri, Brent Petrol Fiyatları, Vektör Otoregresyon Analizi, Etki-Tepki Analizi

THE IMPACT OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON INCOME INEQUALITY IN TURKIYE

Dr. Maya MOALLA

Independent researcher,

mayamoalla@hotmail.com - ORCID ID:0000-0003-4076-2790

Assoc. Prof. Dr. Erdal ALANCIOĞLU

Harran university Bozova MYO,

ealancioglu@harran.edu.tr -ORCID ID:0000-0002-5008-4957

Assoc. Prof. Dr. Seyit Ali MIÇOOĞULLARI

Kilis 7 Aralık University, Department of Foreign Trade,

s.alimicoogullari@kilis.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9266-1559

Abstract

This study investigates the relationship between foreign direct investment (FDI) and income inequality during the period spanning from 1991 to 2023 and draws from theoretical perspectives such as modernization theory, dependency theory, and North-South models, which provide contrasting views on the impact of FDI. Modernization theory suggests that FDI reduces inequality over time through the Kuznets effect, wherein inequality rises initially but declines as development progresses facilitating the diffusion of capital, knowledge, and markets, spurring economic growth. Dependency theory, conversely, argues that FDI contributes to creating a dual economy with a small advanced sector and a large backward sector, exacerbating inequality by fostering foreign control, skill-biased technologies, and unemployment among unskilled workers. North-South models highlight that cost-oriented FDI inflows amplify inequality in host nations by raising the skill premium in rich and poor countries. The GINI index has been utilized as a proxy for income inequality. Phillips-Perron (PP) and Augmented Dickey-Fuller (ADF) analyses reveal that GINI, GDP, and FDI are non-stationary at their levels but achieve stationarity at first differences. Furthermore, the Hatemi-J (2008) cointegration test, accounting for two structural breaks, confirms a significant long-term relationship between the variables at the 5% level based on the ADF and Z_t statistics, though the Z_a statistic does not confirm this finding, with structural breaks are observed at approximately 57.6% and 75.8% of the sample period. Moreover, Fully Modified Ordinary Least Squares (FMOLS) analysis indicates that FDI negatively influences the GINI index (its

coefficient is -0.0042), suggesting a reduction in income inequality at the 10% significance level, with an adjusted R-squared of 0.749, affirming the robustness of the long-term relationship. For policymakers, attracting targeted FDI that fosters inclusive economic growth, particularly in sectors that promote technology transfer and skill development is recommended.

Keywords: foreign direct investment, income inequality.

THE ROLE OF THE WATER-ENERGY-FOOD NEXUS FOR ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY: EMPIRICAL EVIDENCE FROM THE EURO-MEDITERRANEAN REGION

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İÇİN SU-ENERJİ-GIDA BAĞLANTISININ ROLÜ: AVRUPA-AKDENİZ BÖLGESİNDEN AMPİRİK KANITLAR

Dr. Maya MOALLA

Independent researcher,

mayamoalla@hotmail.com - ORCID ID:0000-0003-4076-2790

Assoc. Prof. Dr. Seyit Ali MIÇOOĞULLARI

Kilis 7 Aralık University, Department of Foreign Trade,

s.alimicoogullari@kilis.edu.tr - ORCID ID: 0000-0001-9266-1559

Assoc. Prof. Dr. Erdal ALANCIOĞLU

Harran university Bozova MYO,

ealancioglu@harran.edu.tr -ORCID ID:0000-0002-5008-4957

ABSTRACT

This study examines the impact of the Water-Energy-Food (WEF) nexus on carbon emissions in the Euro-Mediterranean region and how this impact varies based on countries' income levels. Using panel data from 2000 to 2021, the heterogenous effects of water productivity (WP), renewable energy consumption (REC), and food production (FP) on carbon emissions were analyzed through the Bootstrapped Panel Quantile Regression method. The study provides a detailed assessment of the role of this nexus in environmental sustainability across countries with different income levels. The results reveal that WP and REC have a statistically significant and negative impact on CO₂ emissions. Specifically, at the 0.25 quantile, WP reduces emissions by 0.045%, while REC contributes to a reduction of 0.002%. These findings highlight the critical importance of renewable energy usage and efficient water management in reducing emissions. On the other hand, FP exhibits an emission-increasing effect at lower quantiles (e.g., 0.50 quantile at 0.009%) but diminishes at higher quantiles. Variables such as urbanization (URB) and population growth (POP) also play a positive role in reducing emissions at certain levels. These results underscore the necessity for more effective management of WEF systems in low- and middle-income countries to mitigate carbon emissions. This study evaluates the

environmental sustainability impacts of the WEF nexus within the framework of income-sensitive policies, proposing measures such as increasing renewable energy investments, improving water management, and promoting sustainable agricultural practices. Additionally, it emphasizes the importance of enhancing the positive effects of technological innovations on sustainability in high-income countries. The findings demonstrate that regional cooperation and capacity-building efforts are critical for achieving sustainable development goals.

Keywords: Water-Energy-Food Nexus, Environmental Sustainability, Panel Quantile Regression.

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ZEYTİN PİYASASININ REKABET GÜCÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zehra YALNIZ¹, Figen BÜYÜKAKIN²

¹Öğr. KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat, talha.yalniz@yandex.com, ORCID ID: 0000-0003-2633-2022

²Prof. Dr. KOÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat, bfigen@kocaeli.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0226-7265.

Özet

Zeytin, dünya ticaretinde önemli yeri olan ve ılıman iklime sahip bölgelerde yetişen stratejik bir tarım ürünüdür. Genellikle sofralık, zeytinyağı yapımı, ilaç ve kozmetik sektörleri için üretilen zeytin ihracatında önde gelen ülkeler; Cezayir, Fas, İspanya, İtalya, Libya, Lübnan, Mısır, Peru, Portekiz, Suriye, Suudi Arabistan, Ürdün, Tunus, Türkiye ve Yunanistan olarak sıralanmaktadır. Türkiye’de başlıca üretim bölgeleri Ege, Akdeniz, Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’dir. Ele alınan çalışmada, zeytin üretimi ve ihracatında öne çıkan on beş ülkenin (Cezayir, Fas, İspanya, İtalya, Libya, Lübnan, Mısır, Peru, Portekiz, Suudi Arabistan, Ürdün, Tunus, Türkiye ve Yunanistan) karşılaştırmalı üstünlük analizinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda zeytin üreten ülkelerin rekabet güçlerinin analizi için Balassa (1977) tarafından geliştirilen Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (RCA) endeksi ile Vollrath (1991) tarafından geliştirilen Görelî Ticaret Avantajı (RTA) ve Görelî Rekabet Avantajı (RC) endekslerinden yararlanılmaktadır. İlâveten RCA değişkeni ile rekabet gücünü etkileyen faktörler (kişi başına düşen milli hasıla, nüfus, enflasyon ve orta ve yüksek teknoloji ihracatı) arasındaki ilişkilerin anlaşılması amacıyla RCA ve diğer değişkenler kullanılarak bir panel veri modeli oluşturulmuştur. Durağanlık testi olarak Cross-sectionally Augmented IPS Test (CIPS) uygulanmıştır. Ardından değişkenlerin uzun dönem ilişkilerinin anlaşılması için Westerlund eşbütünleşme testi gerçekleştirilmiştir. Endeks sonuçlarına göre; Türkiye RCA’da 2022 yılında 9., RTA’da 7. ve RC’de 2.sıradadır. Öte yandan RCA ile diğer CIPS sonuçlarına göre seriler durağan olarak belirlenmiştir. Westerlund eş bütünleşme testi sonuçları serilerin uzun dönem ilişkilerinin mevcut olduğunu göstermektedir. Panel veri modelinde de RCA’yı en fazla etkileyen değişkenler sırasıyla; teknoloji, enflasyon, kişi başına düşen milli hasıla ve nüfus olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zeytin Üretim Miktarı, Tarım Ekonomileri, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (RCA) Endeksi, Görelî Rekabet Avantajı (RTA) Endeksi, Eş Bütünleşme Testi, CIPS Testi, Panel Veri Analizi

EVALUATION OF THE COMPETITIVENESS OF THE OLIVE MARKET IN THE WORLD AND TURKEY

Abstract

Olive is a strategic agricultural product that has an important place in world trade and grows in regions with temperate climates. The leading countries in olive exports, which are generally produced for table, olive oil production, pharmaceutical and cosmetic sectors, are Algeria, Morocco, Spain, Italy, Libya, Lebanon, Egypt, Peru, Portugal, Syria, Saudi Arabia, Jordan, Tunisia, Turkey and Greece. The main production regions in Turkey are the Aegean, Mediterranean, Marmara and Southeastern Anatolia Regions. The aim of the study is to conduct a comparative advantage analysis of fifteen countries (Algeria, Morocco, Spain, Italy, Libya, Lebanon, Egypt, Peru, Portugal, Saudi Arabia, Jordan, Tunisia, Turkey and Greece) that are prominent in olive production and export. For this purpose, the Revealed Comparative Advantage (RCA) index developed by Balassa (1977) and the Relative Trade Advantage (RTA) and Relative Competitive Advantage (RC) indexes developed by Vollrath (1991) are used to analyze the competitiveness of olive producing countries. In addition, a panel data model was created using RCA and other variables in order to understand the relationships between the RCA variable and the factors affecting competitiveness (national income per capita, population, inflation and medium and high technology exports). Cross-sectionally Augmented IPS Test (CIPS) was applied as a stationarity test. Then, Westerlund cointegration test was performed to understand the long-term relationships of the variables. According to the index results; Turkey is ranked 9th in RCA, 7th in RTA and 2nd in RC in 2022. On the other hand, it was determined that the series are stationary according to RCA and other CIPS results. Westerlund cointegration test results show that the series have long-term relationships. In the panel data model, the variables that affect RCA the most are; technology, inflation, national income per capita and population, respectively.

Keywords: Olive Production Volume, Agricultural Economies, Revealed Comparative Advantage (RCA) Index, Relative Trade Advantage (RTA) Index, Cointegration Test, CIPS Test, Panel Data Analysis

BRICS-T ÜLKELERİNDE TASARRUFLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PANEL VERİ ANALİZİ

Prof. Dr., Figen BÜYÜKAKIN

KOÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisat,
bfigen@kocaeli.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0226-7265

Öğr., Sinan BEDİR

KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat,
sinanbedir09@icloud.com, ORCID: 0009-0004-5792-8560

Öğr., İsmail ERGÜN

KOÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat,
m.ismailergun@gmail.com, ORCID: 0009-0003-6993-5330

ÖZET

Tasarruf, ekonomilerin gelecekte doğabilecek risklere karşı hazırlıklı olmalarına olanak tanıyan bir büyüklüktür. Özellikle iktisadi duraklama dönemlerinde oluşabilecek belirsizliklerin önüne geçmek ve bu süreçleri yönetmek için tasarruf önemli bir teminat olmaktadır. Tasarruflar aynı zamanda yatırımların finansmanını oluşturan ana kalemlerin başında gelmektedir. İktisat yazınında tasarruf, farklı ülkelere yönelik pek çok çalışmaya konu olmakta ve söz konusu çalışmalarda farklı yöntemlere başvurulduğu gözlemlenmektedir. Ele alınan çalışmada ise BRICS-T ülkelerinin 1996-2022 dönemine ait tasarruf verileri kullanılarak, söz konusu ülkelerin tasarruflarını etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi, Johansen Fisher Panel Eş Bütünleşme Testi yardımıyla gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, değişkenler arasındaki uzun dönem dinamiklerinin tahmini için Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) yöntemi de dikkate alınmaktadır. Çalışmada değişken olarak; yurt içi tasarruflar, büyüme oranı, reel faiz oranı, özel sektör kredileri ve ulusal tüketim harcamalarına yer verilmektedir. Elde edilen bulgular, kişi başına düşen nihai tüketim harcamalarının yurt içi tasarruflar üzerinde belirgin bir şekilde negatif etkiye sahip olduğunu gösterirken, aynı zamanda kişi başına düşen GSYİH'nin de tasarrufları negatif yönde etkileyen diğer bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışmanın amacı, yurtiçi tasarrufları etkileyen makroekonomik değişkenlerin önem derecelerini ve yönlerini ortaya koyarak tasarruf politikalarının belirlenmesine faydalı olabilmektir.

Anahtar Kelimeler: BRICS-T Ülkeleri, Tasarruflar, Panel Eş Bütünleşme Testi.

EVALUATION OF FACTORS AFFECTING SAVINGS IN BRICS+T COUNTRIES: PANEL DATA ANALYSIS

ABSTRACT

Savings are a size that allows economies to be prepared for risks that may arise in the future. Savings are an important collateral to prevent uncertainties that may arise especially during periods of economic stagnation and to manage these processes. Savings are also one of the main items that constitute the financing of investments. In the economic literature, savings are the

subject of many studies on different countries and it is observed that different methods are used in these studies. In the study under consideration, the factors affecting the savings of the BRICS-T countries are evaluated using the savings data for the period 1996-2022, using the Johansen Fisher Panel Cointegration Test. In addition, the Dynamic Least Squares (DOLS) method is also taken into account for the estimation of long-term dynamics between the variables. In the study, domestic savings, growth rate, real interest rate, private sector loans and national consumption expenditures are included as variables. The findings show that final consumption expenditures per capita have a significant negative effect on domestic savings, while GDP per capita is another factor that negatively affects savings. In line with these results, the aim of the study is to be useful in determining savings policies by revealing the importance levels and directions of macroeconomic variables affecting domestic savings.

Keywords: BRICS-T Countries, Savings, Panel Cointegration Test.

THE IMPACT OF FISHERY PRODUCTION ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF PERU (1960-2022)

Özgür ÖZAYDIN¹, Can APAYDIN²

¹ Ondokuz Mayıs University, FEAS, ORCID ID: 0000-0003-0579-9432

² Ondokuz Mayıs University, FEAS, ORCID ID: 0000-0003-0341-2548

ABSTRACT

In this study, the effect of fisheries production on economic growth was examined using annual data for the period 1960-2022 on the example of Peru. The dependent variable of the study was determined as the gross domestic product (GDP) per capita in constant 2015 US dollars; while the independent variable was selected as total fisheries production (metric tons). The data were obtained from the World Bank's World Development Indicators database. Within the scope of time series analysis, ADF and Phillips Perron tests were applied as traditional unit root tests. In addition, structural break situations were taken into account using the Perron test. It was determined that the stationarity levels of the variables were at both I(0) and I(1) levels and the ARDL cointegration method was preferred accordingly. Various diagnostic tests such as Jarque-Bera, Breusch-Godfrey, ARCH and Ramsey RESET tests were performed in the analysis and the model successfully passed all tests. CUSUM and CUSUM Square tests were applied to evaluate the parameter stability and the model successfully passed these tests. According to the error correction model (ECM) findings, it was determined that the error correction term coefficient has a negative sign and a structure indicating a medium-speed adaptation process to the long-term equilibrium. The long-term relationship exhibits a non-linear (quadratic) structure. The study aims to contribute to the United Nations Sustainable Development Goals Goal 8 (Decent Work and Economic Growth), Goal 14 (Life Below Water) and Goal 2 (Zero Hunger).

Keywords: UN Sustainable Development Goals, Fishery Production, Environmental Sustainability, ARDL Bounds Test, Structural Break.

THE ROLE OF MEDIUM AND HIGH-TECH EXPORTS ON ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM JAPAN (1990-2021)

Özgür ÖZAYDIN¹, Can APAYDIN²

¹ Ondokuz Mayıs University, FEAS, ORCID ID: 0000-0003-0579-9432

² Ondokuz Mayıs University, FEAS, ORCID ID: 0000-0003-0341-2548

ABSTRACT

In this study, the impact of medium and high-technology exports on economic growth was examined using annual data for the period 1990-2021 for the example of Japan. The dependent variable of the study was determined as gross domestic product (GDP) per capita in constant 2015 US dollars; while the independent variable was selected as the share of medium and high-technology exports in total manufacturing exports. The data were obtained from the World Bank's World Development Indicators database. ADF and Phillips Perron tests were applied as conventional unit root tests to determine the degrees of stationarity of the variables. In addition, structural break situations were taken into consideration using the Perron test. It was determined that all variables were first-degree stationary. The ARDL cointegration method was preferred in order to investigate the possible relationships between the variables. Various diagnostic tests such as Jarque-Bera, Breusch-Godfrey, ARCH and Ramsey RESET tests were performed in the analysis; In addition, CUSUM and CUSUM Square tests were applied to evaluate the parameter stability and the model successfully passed all diagnostic control tests. According to the error correction model (ECM) findings, the error correction term was found to have a negative sign as expected. It was determined that there was a negative relationship between the variables in the long term. The study aims to contribute to the goals of Goal 9 (Industry, Innovation and Infrastructure) and Goal 8 (Decent Work and Economic Growth) of the United Nations Sustainable Development Goals.

Keywords: UN Sustainable Development Goals, Medium and High-Tech Exports, Technological Innovation, Export-Led Growth, ARDL Co-integration.

TÜRK POZİTİF HUKUKUNUN İSLAM HUKUKU İLE BENZERLİĞİ

THE SIMILARITY OF TURKISH POSITIVE LAW WITH ISLAMIC LAW

Öğr. Gör. Dr. Ali Veyssel AKCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi/Temel İslam Bilimleri

Bölümü, İslam Hukuku Ana Bilim Dalı, Konya/Türkiye

aliveysel.akcan@erbakan.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0001-7994-8256>

ÖZET

Türk Hukuk sistemi, çağdaş hukuk düzeninin bir parçası olarak, farklı ülkelerin hukuk sistemlerinden ilham alarak oluşturulmuş karma bir yapıya sahiptir. Bu sistem, modern devlet anlayışının temel prensiplerinden biri olan dinlerden bağımsızdır ve bu durum hukuki düzeninin merkezine yerleştirilmiştir. Buna karşılık İslam hukuku, ilahi vahyi temel alan ve dini referansları merkeze koyan bir hukuk sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki sistem, temel dayanak noktaları açısından birbirinden oldukça farklı görünmektedir. Zira dinlerden bağımsız olma, hukuki düzenlemelerde dini referanslardan bağımsız olmayı esas alırken, İslam hukuku tam tersine dini kaynakları ve ilahi vahyi temel referans noktası olarak kabul etmektedir. Bu kavramsal ve teorik farklılık, ilk bakışta bu iki hukuk sisteminin birbirinden tamamen ayrı ve hatta birbirine zıt sistemler olduğu izlenimini uyandırabilir. Ancak dikkat çekici olan nokta, bu temel farklılığa rağmen, her iki hukuk sisteminin pratikteki uygulamalarında ve düzenlemelerinde kayda değer benzerlikler göstermesidir. Bu benzerlik öyle belirgindir ki, bazı kanun maddelerinde ya da onların şerhlerinde oldukça net bir şekilde tebellür etmektedir. Söz konusu paralellik, hukukun neredeyse tüm alt dallarında kendini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, görünüşte birbirinden oldukça farklı olan bu iki hukuk sisteminin, özünde nasıl benzer düzenlemeler içerdiğinin açık göstergesidir. Bu benzerliklerin bazı sebepleri bulunabilir.

Anahtar Kelimeler : İslam Hukuku, Türk Pozitif Hukuku, Din, Hanefi Mezhebi, Benzerlik.

ABSTRACT

The Turkish legal system, as part of the contemporary legal order, has a hybrid structure inspired by the legal systems of different countries. This system is independent of religions, which is one of the fundamental principles of the modern state concept, and this principle has been placed at the center of its legal order. In contrast, Islamic law emerges as a legal system that is based on divine revelation and places religious references at its center. These two systems appear quite different in terms of their fundamental points of reference. While being independent of religions essentially means being independent of religious references in legal regulations, Islamic law, conversely, accepts religious sources and divine revelation as its fundamental point of reference. This conceptual and theoretical difference might create the impression at first glance that these two legal systems are completely separate and even opposing systems. However, the noteworthy point is that despite this fundamental difference, both legal systems show significant similarities in their practical applications and regulations.

This similarity is so distinct that it manifests quite clearly in certain articles of law or their annotations. This parallelism manifests itself in almost all sub-branches of law. The purpose of this study is to demonstrate clearly how these two seemingly different legal systems contain similar regulations at their core. There could be some reasons for these similarities.

Keywords: Islamic Law, Turkish Positive Law, Religion, Hanafi School, Similarity.

FIKHİN DERİNLEMESİNE BİR KAVRAYIŞ OLUŞU

A DEEP UNDERSTANDING OF ISLAMIC JURISPRUDENCE

Öğr. Gör. Dr. Ali Veysel AKCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi/Temel İslam Bilimleri

Bölümü, İslam Hukuku Ana Bilim Dalı, Konya/Türkiye

aliveysel.akcan@erbakan.edu.tr - <https://orcid.org/0000-0001-7994-8256>

ÖZET

Fıkıh ilmi, İslam hukukunun temelini oluşturan derin, kapsamlı ve son derece incelikli bir anlayış sistemidir. Bu ilmi “ince anlayış” olarak nitelendirmemiz, onun sadece yüzeysel bir hukuk bilgisi olmadığını, aksine meseleleri derinlemesine inceleyen ve en küçük ayrıntıları dahi titizlikle değerlendiren ve her bir meselenin farklı boyutlarını dikkatle değerlendiren bir kavrayış gerektirdiğini göstermektedir. Bu nedenle fakihler, hüküm verirken sadece nasların zahiri anlamlarıyla yetinmeyip, meselelerin çok çeşitli bağlamlarını ve özel durumlarını, kişilerin bireysel ve toplumsal konumlarını vb. titizlikle göz önünde bulundurmaktadırlar. Bu çok yönlü değerlendirme süreci, fıkıhın ince anlayış özelliğini yansıtan en önemli unsurlar arasındadır. Bir başka ifadeyle, bir meseleye şer‘î bir hüküm vermek, sadece şer‘î hükümlere ulaştıran delilleri kendi zatlarından yola çıkarak yapılan basit bir faaliyet değildir. Bu süreç, söz konusu delilleri çok farklı açılardan değerlendirmeyi, toplumsal gerçeklikle uyumunu gözetmeyi ve çağın gerekliliklerini dikkate almayı gerektiren kapsamlı bir düşünsel faaliyettir. Özellikle mezhep âlimlerinin meseleleri açıklamasında görülen ince ayrıntılar, derinlemesine tahliller ve çok yönlü değerlendirmeler, fıkıhın bu hassas ve karışık yapısını açıkça ortaya koymaktadır. Bu ince anlayış yaklaşımı, müelliflerin fıkıh kitaplarındaki meselelere dair yorumlarında ve çözüm önerilerinde oldukça belirgin bir şekilde kendisini göstermektedir. Bu yaklaşım, özellikle Hanefî mezhebi fûrû literatüründe son derece belirgin ve etkin bir şekildedir.

Anahtar Kelimeler : İslam Hukuku, Fıkıh, Hanefi Mezhebi, Derin Kavrayış, İnce Anlayış.

Abstract

The science of fiqh is a deep, comprehensive, and extremely nuanced system of understanding that forms the foundation of Islamic law. Our characterization of this science as "subtle understanding" demonstrates that it is not merely superficial legal knowledge, but rather requires comprehension that thoroughly examines issues, meticulously evaluates even the smallest details, and carefully considers different dimensions of each matter. For this reason, when making rulings, jurists do not content themselves with just the apparent meanings of religious texts, but meticulously consider various contexts and special circumstances of issues, individuals' personal and social positions, and so forth. This multi-faceted evaluation process is among the most important elements reflecting the subtle understanding characteristic of fiqh. In other words, issuing a religious ruling on a matter is not a simple activity based solely on examining the evidence leading to religious rulings in isolation. This process is a comprehensive intellectual activity that requires evaluating the evidence from many different

angles, considering its harmony with social reality, and taking into account the requirements of the age. The fine details, in-depth analyses, and multi-faceted evaluations seen particularly in the explanations of issues by scholars of various schools clearly reveal this sensitive and complex nature of fiqh. This subtle understanding approach manifestly shows itself in the authors' interpretations and proposed solutions regarding issues in fiqh books. This approach is particularly prominent and effective in the derivative literature of the Hanafi school.

Keywords: Islamic Law, Fiqh, Hanafi School, Deep Understanding, Subtle Comprehension.

ORUÇ AYETLERİ ÖZELİNDE KUR'AN-SÜNNET İLİŞKİSİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Abdurrahman Ensari

Doç. Dr. Mardin Artuklu Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Tefsir Anabilim Dalı
Assoc. Dr. Mardin Artuklu University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Tafseer,
<https://orcid.org/0000-0002-2289-8806> abdurrahmanensari@gmail.com. Gsm: 05354144087
Mardin/Türkiye

Özet

Oruç, İslam'ın beş esasından biridir. Allah'a kulluğu ifade etmenin yanında, yoksulları hatırlatarak toplumsal dayanışma ve yardımlaşmaya teşvik eden bir ibadettir. Öneme binaen sadece Hz. Peygamber'in ümmetine değil, önceki ümmetlere de farz kılınmıştır. Bu çalışmada oruç ibadeti ile ilgili ayetler üzerinde durulmuştur. İslâm bilgi kaynağının sadece Kur'an olduğu ve bu konuda Sünnete ihtiyaç duyulmadığı düşüncesinin doğru olup olmadığı bu ayetler bağlamında araştırılmıştır. Çalışmada şöyle bir yöntem takip edilmiştir: Evvela Kur'an-ı Kerim'de oruç ile ilgili ayetler araştırılıp bir araya getirilmiştir. Bu ayetlerde oruç ile ilgili bilginin ne kadar olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Sadece bu bilgiyle yetinilmesi durumunda oruç ibadetinin gerektiği gibi ifa edilebilme imkânının bulunup bulunmadığı ortaya konmuştur. Neticede sadece Kur'an'da yer alan bilgi ile yetinilmesi durumunda bunun pek mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bilindiği üzere oruç ameli bir ibadettir. Bu nedenle, onunla ilgili detaylı bilgi de doğal olarak İslam'ın ameli konularını ele alan fıkıh kitaplarında yer alır. Bundan dolayı ikinci aşamada oruç ile ilgili olup fakihlerin üzerinde ittifak ettikleri meseleler araştırılıp tespit edilmeye çalışılmış ve bunlardan da sadece Sünnet delili ile sabit olanlar bir araya getirilmiştir. Üçüncü aşamada Sünnetle sabit olan bu meselelerin oruç ile ilgili ayetlerin anlaşılmasına olan katkısı üzerinde durulmuştur. Neticede bu meselelerin ilgili ayetlere tefsir görevi yaptığı görülmüştür. Böylece Kur'an'ın anlaşılmasında Sünnetin gerekliliği dolaylı bir şekilde de olsa fakihlerin üzerinde ittifak ettikleri bir mesele olduğu görülmüş, buna muhalefet etmenin de fakihlerin ittifakına muhalefet etmek anlamına geldiği anlaşılmıştır. Daha önce namaz âyetleri bağlamında benzeri bir çalışma yapılmıştır. Bunun da o çalışmaya yöntem açısından benzer olduğu söylenebilir. Ancak muhtevaları birbirinden farklıdır. Bu itibarla çalışmanın alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Sünnet, Hadis, Oruç.

TÜRK DİZİLERİNDE POP-PSİKOLOJİK ve SİRİTÜEL ÖĞELER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Araş. Gör. Dr. Ahmet Selim DEMİRYÜREK

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ/İLAHİYAT FAKÜLTESİ

ahmetselimdemiryurek@mku.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9567-0186>

ÖZET

Bu bildiride, Türk dizilerinde son yıllarda (son 6 yılda) gözlemlenen kişisel gelişim, psikoloji ve spiritüellik temalarının popülerleşme süreci ve bunun kültürel dönüşüm dinamikleri üzerindeki etkileri ele alınacaktır. Öncelikle, Psikiyatrist Gülseren Budayıcıoğlu'nun psikiyatri kliniğinde tanık olduğu gerçek vaka hikâyelerini romanlaştırması ve bu eserlerin televizyon dizilerine uyarlanmasıyla başlayan sürecin, 2017'de "İstanbul Gelin" ile ivme kazandığı ve ardından "Doğduğun Ev Kaderindir" (2019), "Kırmızı Oda" (2020) ve "Masumlar Apartmanı" (2020) gibi yapımlarla bir televizyon fenomenine dönüştüğü incelenecektir. Bu yapımlarda, bireylerin geçmiş travmalarıyla yüzleşme süreçlerinin, psikoloji kliniği sahnelerinin ve danışan-terapist ilişkilerinin nasıl işlenerek izleyicilerin kendi içsel yolculuklarına yönelmesi teşvik edildiği dizilere ilişkin nitel verilerle tartışılacaktır. Bu tür dizilerin büyük ilgi görmesinin, psikolojik sorunların toplumsal düzeyde daha açıkça konuşulmasına ve bireysel iyileşme süreçlerinin ana akım kültürde görünür hale gelmesine nasıl katkı sağladığı değerlendirilecektir.

Bu doğrultuda psikoloji temalı yapımlardan sonra izleyicilerin ilgisinin New Age spiritüelliği içeren dizilere kayma eğilimi ele alınacaktır. "Dünyayla Benim Aramda" (2022), "Zeytin Ağacı" (2023), "Gecenin Ucunda" (2022) ve özellikle "Arayış" (2023) gibi yapımların, şamanik ritüeller, meditasyon, aile dizimi, travma temizleme ve spiritüel şifa gibi New Age öğelerini Türk toplumuyla nasıl buluşturduğu analiz edilecektir. Bu bağlamda, söz konusu dizilerin geç modern bireyin anlam arayışına yönelik bir ilginin artmasına nasıl aracılık ettiği ve geleneksel dini ya da psikolojik çözüm yollarından farklı olarak bireysel, eklektik ve alternatif bir maneviyat arayışını teşvik ettiği ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Pop-psikoloji, Geç Modernite, Kişisel Gelişim, TV dizileri

ŞAM'DA KIRAAT İLMİNİN GELİŞME SÜRECİ (İbn Âmir Dönemi, Yedili tasnif dönemi, Onlu tasnif Dönemi)

Ramazan ERASLAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Doktora Öğrencisi

rkonevi42@gmail.com - 309-304-0758-2290

ÖZET

İslâm tarihinin ilk dönemlerinden itibaren başkent olan Dımaşk, önemli ilim merkezlerindendir. Tefsir, fıkıh ve hadis ilminin yanında kıraat ilminin de geliştiği bu şehir; Mısır, Küfe, Basra ve Endülüs gibi merkezlerle irtibatı sayesinde ilim yolcularının uğrak yeri olmuştur.

Sahabeden Hz. Ebu'd-Derdâ'nın ilk kıraat rehberi olarak geldiği bu merkez, aynı zamanda Hz. Osman'ın Kur'ân'ı tensih sürecinde Dımaşk'a gönderdiği nüshanın muallimi Muğîre b. Ebî Şihâb el-Mahzûmî ile gerçek anlamda Kurân ve kıraat medresesine dönüşmüştür. Şehirlerde oluşan, üzerinde icma edilen, bir imama nispetle şöret bulan kıraatlerin ihtiyar sürecinde, el-Mahzûmî'nin öğrencisi Abdullah b. Âmir b. Yezîd el-Yahsûbî bu şehrin kıraat imamı olmuştur. Onun kıraati, İbn Mücâhid'in de sahih olarak seçtiği “seb'a / yedili” tasnifte yer almış, beş asır boyunca onun talebeleri, râvîleri ve tarikleri vesilesiyle yayılmış, ders olarak okutulmuş, namazlarda tilâvet olunmuştur.

Beşinci asırdan sonra ise Dımaşk, Bağdat menşeli kıraat âlimleri aracılığıyla yedili tasnifle tanışmış ve bu kıraatler yavaş yavaş indirâc usulüyle ilmi mahfellerde kabul görüp yayılmıştır. H. VIII. Asra kadar devam eden bu dönemde Dımaşk önemli bir kıraat tedris merkezi olmuş, yetiştirdiği önemli âlimlerin yanında alana ciddi eserler kazandırmıştır.

Son olarak İbnü'l-Cezerî, bu yedili kıraat sistemine şeyh Yakub el Hadramî, Ebû Ca'fer el-Ka'ka' ve Halef b. Hişâm'ın kıraatlerini de ekleyerek “aşere / onlu tasnif” i ortaya koymuştur. İbnü'l-Cezerî, bu onlu tasnifin sahihliğini ispat ederek Dımaşk'ı ve kendisinden sonra gelen kıraat eğitim sistemini kökten değiştirmiştir.

Anahtar Kelimeler : Dımaşk, Kıraatlar, İbn Âmir, seb'a, Aşera

ABSTRACT

From the early periods of Islamic history, Damascus has been one of the most important centers of learning. Alongside the sciences of tafsir (Quranic exegesis), fiqh (Islamic jurisprudence), and hadith (traditions of the Prophet), the science of Quranic recitation (qira'at) also flourished in this city. Due to its connections with other centers like Egypt, Kufa, Basra, and Andalusia, Damascus became a frequent stop for seekers of knowledge.

One of the companions of the Prophet, Abu al-Darda, came to this center as the first guide for Quranic recitation. Additionally, during the process of compiling and standardizing the Quran under the caliph Uthman, Muğira ibn Abi Shihab al-Makhzumi, the teacher responsible for the Quranic manuscript sent to Damascus, transformed the city into a true center for Quranic studies and recitation. In the process of selecting established recitations that were agreed upon in various cities and became famous in relation to a particular imam, Abdullah ibn Amir ibn Yazid al-Yahsubi, a student of al-Makhzumi, became the recitation imam of this city. His recitation was included in Ibn Mujahid's "seven" (sab'a) classification, which he deemed authentic.

For five centuries, his students, narrators, and transmission paths spread and taught his recitation, which was also recited in prayers. After the fifth century, Damascus became familiar with the seven-fold classification (sab'a) through scholars of Quranic recitation from Baghdad, and these recitations gradually gained acceptance in scholarly circles through the method of integration (indiraaj). This period, which continued until the 8th century Hijri, saw Damascus become an important center for the teaching of Quranic recitation. Alongside the many prominent scholars it produced, the city also contributed significant works to the field. Finally, Ibn al-Jazari added the recitations of Shaykh Yaqub al-Hadrami, Abu Ja'far al-Ka'qa', and Khalaf ibn Hisham to this seven-fold system, thereby establishing the "ten" (ashara) classification. Ibn al-Jazari proved the authenticity of this ten-fold classification, fundamentally changing the Quranic recitation education system in Damascus and for subsequent generations.

Keywords: Damascus, Quranic recitation (Qira'at), Ibn Amir, Seven (Sab'a), Ten (Ashara).

UMUTSUZLUK VE MANEVİYAT

Yüksek Lisans Öğrencisi RABİA ERBEY¹, Doç. Dr. ÖMER FARUK SÖYLEV²

¹ Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Disiplinlerarası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı, rabia.erbey@ogr.dpu.edu.tr - ORCID ID: 0009-0009-9376-5670

² Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi Anabilim Dalı, omerfaruk.soylev@dpu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-1935-1957

ÖZET

İnsan yaşamında maneviyat duygusunun eksikliği ümitsizliğe ve ruhsal gerilime yol açabilir. Ayrıca bireyi yaşama küstürebilir. Maneviyat olgusunun gücü ise insanı hayata karşı cesur, dirençli ve enerjik olmaya sevk eder. Maneviyatın insanın ruh sağlığına en önemli katkısı hayatın anlamını bulma arayışına sunduğu cevaptır.

Bu araştırmada depresyon ve intiharın psikopatolojisinde rol oynayan umutsuzluk kavramı ve maneviyat ele alınmıştır. Maneviyatın umutsuzluğa etki edip etmediği ile ilgili ve bu etkinin hangi yönde olduğuyla alakalı çalışmaları incelemektir. Maneviyat ile umutsuzluğun arasındaki ilişki ortaya konularak, maneviyatın umutsuzluk duygusuyla baş etmede ne derece etkili olabileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Umutsuzluğun, bireyi intihara götüren depresif duyguların yaşanmasında önemli bir role sahip olması psikolojik bir sorun olarak nitelendiğinden üzerinde çalışmak önem arz etmektedir.

Çalışmamızda öncelikle kavramsal çerçeve çizilmiş, umut, umutsuzluk ve maneviyat kavramları ele alınmıştır. Kavramlar ile ilgili açıklamalardan sonra umutsuzluğun sebepleri ve belirtileri incelenmiştir. Daha sonra manevi danışmanlık ve rehberlik sürecinde umutsuzluk ile baş etme yöntemleri ve umut stratejileri geliştirme aşamaları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Maneviyat-umutsuzluk ilişkisini ortaya koyan araştırmalar incelenmiştir. Psikoloji, sağlık, din ve manevi danışmanlık ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalarda maneviyatın umutsuzluğa ilişkin duygu, düşünce ve tutumları azaltmada önemli bir etkisinin olduğu, umutlarını artırmaya katkısının olduğu tespit edilmiştir. Maneviyat seviyeleri yükseldikçe umutsuzluk seviyeleri düşmüştür. Bu çalışmamızın manevi danışmanlık süreçlerinde fikir vermesi açısından faydalı olacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Manevi Danışmanlık ve Rehberlik, Umutsuzluk, Maneviyat, Ruh sağlığı

MODERN DÖNEM TEFSİR YÖNELİMLERİ

Fadıl Sami KOÇAK

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi,

fadil.sami.25.34@gmail.com - 0009-0000-8557-5919

Vedat YETKİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi,

vedat.yetkin@bilecik.edu.tr - 0000-0002-6990-0037

ÖZET

Bu çalışma, modern dönemde Kur'an tefsirinde ortaya çıkan yönelimlerin tarihsel kökenlerini, metodolojik gelişimlerini ve güncel yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında yöntemlerin klasik ve modern dönemdeki uygulamalarını ele alarak, metodolojik yeniliklerin tefsir bilimine katkılarını değerlendirmektedir. Araştırma, yönelimlerin klasik dönemden modern döneme nasıl evrildiğini ve İslam düşüncesine nasıl katkılar sunduğunu ele almaktadır. Modern dönemde bu alanda yazılan kaynaklar arasında özellikle Fadl Hasan Abbas'ın *et-Tefsîr Esâsiyyâtuhû ve İtticâhâtuh* isimli eserinden faydalanılmıştır.

Çalışmanın birinci odağı, Beyânî tefsir yöntemi olup, bu yaklaşımın Kur'an'ın dil ve belâğî üstünlüğüne odaklandığı belirtilmiştir. Bu yöntem, modern dönemde Muhammed Abduh ve Reşid Rıza gibi alimler tarafından yeniden yorumlanmış, Kur'an'ın estetik yapısını anlamada önemli bir araç haline gelmiştir.

Fıkîhî yönelim ise klasik dönemde mezhepsel yorumlarla sınırlıyken, modern dönemde evrensel yaklaşımlar benimsemiştir. Müfessirlerin modern toplumsal ihtiyaçlara yanıt vermeyi hedeflediği bu yöntem, İslam hukukunun dinamizmini ortaya koymuştur.

Akâidî tefsir, İslam'ın temel inanç esaslarını açıklamaya odaklanmıştır. Bu yöntemde modern müfessirler, önceki dönemlerin karmaşık kelimî tartışmalarını sadeleştirmiş ve İslam'ın akıl ile kalp dengesi üzerine kurulu bir din olduğunu vurgulamıştır.

İlmi tefsir, Kur'an'ın bilimsel gerçeklerle uyumunu inceleyen bir yöntemdir. Modern dönemde Muhammed Abduh ve Reşid Rıza'nın katkılarıyla gelişmiştir. Çalışma, bu yöntemin Kur'an ayetlerinin bilimsel doğrular ışığında yorumlanmasındaki potansiyel ve sınırlılıklarını tartışmaktadır.

Mevzûî tefsir ise belirli konulara odaklanarak Kur'an ayetlerini bir bütünlük içinde ele alır. Bu yöntemin modern dönemde çağdaş meselelerin çözümünde etkili bir araç olarak kullanıldığı vurgulanmıştır.

Son olarak, münharif tefsirler, Kur'an'ın anlamını kasıtlı olarak çarpıtan yaklaşımlar olarak ele alınmıştır. Çalışma, bu tür sapkın yorumlara karşı doğru tefsir yöntemlerinin teşvik edilmesi ve İslam tefsir mirasının korunması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu araştırma, tefsir ilminin klasik mirasını modern dönemin ihtiyaçlarıyla buluşturmayı amaçlamaktadır. Bu yönelimler, Kur'an'ın çok boyutlu bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, çalışma, modern tefsir ilminin zenginleşmesine dair kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: : Tefsir, Tefsir Yönelimleri, Beyânî Tefsir, Fıkîhî Tefsir, Mevzûî Tefsir, Münharif Tefsir, Akâidî tefsir

ABSTRACT

This study aims to examine the historical origins, methodological developments, and contemporary reflections of the trends emerging in modern Qur'anic exegesis. Additionally, it evaluates the applications of these methods in classical and modern periods, assessing the contributions of methodological innovations to the science of exegesis. The research explores how these trends evolved from the classical period to the modern era and their contributions to Islamic thought. Among the sources written in this field during the modern period, particular emphasis has been placed on Fadl Hasan Abbas's work *Al-Tafsir Asasiyyatuhu wa Ittijahatuhu*.

The primary focus of this study is the Bayani method of exegesis, emphasizing the Qur'an's linguistic and rhetorical superiority. This approach was reinterpreted in the modern period by scholars such as Muhammad Abduh and Rashid Rida, becoming a significant tool for understanding the aesthetic structure of the Qur'an.

The Fiqhi approach, while limited to sectarian interpretations in the classical period, adopted universal approaches in the modern era. This method reflects the dynamism of Islamic jurisprudence, with exegetes aiming to respond to modern societal needs.

Aqa'idi exegesis focuses on explaining the fundamental tenets of Islamic faith. Modern exegetes simplified the complex theological debates of earlier periods, emphasizing that Islam is a religion founded on a balance between reason and the heart.

Scientific exegesis is a method that examines the Qur'an's compatibility with scientific realities. It has been developed in the modern period through the contributions of Muhammad Abduh and Rashid Rida. The study discusses the potential and limitations of this method in interpreting Qur'anic verses in the light of scientific truths.

Thematic exegesis approaches Qur'anic verses holistically by focusing on specific topics. In the modern period, this method has been highlighted as an effective tool for addressing contemporary issues.

Lastly, deviant exegeses are discussed as approaches that deliberately distort the meaning of the Qur'an. The study emphasizes the need to encourage proper exegetical methods and preserve the legacy of Islamic exegesis against such misinterpretations.

This research aims to bring together the classical heritage of Qur'anic exegesis with the needs of the modern period. These trends contribute to a multidimensional understanding of the Qur'an. In this context, the study provides a comprehensive framework for the enrichment of modern exegetical studies.

Keywords: Exegesis, Trends in Qur'anic Exegesis, Bayani Exegesis, Fiqhi Exegesis, Thematic Exegesis, Deviant Exegesis, Aqa'idi Exegesis

KALKINMA POLİTİKALARI KAPSAMINDA TÜRKİYE’DE DİJİTAL DEVLET POLİTİKA VE TEDBİRLERİ

DOÇ. DR YILDIZ ATMACA

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, yildizatmaca@yyu.edu.tr-

0000-0001-6345-4745

ÖĞR. GÖR. ERDAL YILDIZ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Gevaş Meslek Yüksekokulu, erdalyildiz@yyu.edu.tr,

0000-0001-5285-3492

ÖZET

Küreselleşme sürecinde dijital teknolojiye hızlı gelişim, kamu yönetimi sistemindeki yapısal ve işlevsel gelişimi önemi boyutlarda etkilemiştir. Ulusal ve uluslararası platformda kamu hizmetlerindeki verimlilik algısı tekrar ele alınmış, etkinlik, verimlilik, kalkınma, sürdürülebilirlik ve hesap verebilirlik gibi birçok önemli kavram ve derinliği sorgulanmıştır. Kalkınmadaki verimlilik, gelişmişliğin sağlanmasındaki en önemli parametredir. Bu sebeple kalkınma, bu kavramlar içerisindeki en önemli kavramlardan biri olarak kabul edilmektedir. Türkiye, kalkınma odaklı politikalarına 1960’lı yıllar ile başlamıştır. 1960’lı yıllara kadar yabancı uzmanlarca hazırlanan politikalar, 1960 sonrasında Türk araştırmacılarla devam etmiştir. Bu politikalar beş yıllık kalkınma planlarında da önemli başlıklar altında yer almıştır. 1999 yılında kesinleşen Avrupa Birliği adaylık süreci sonrasında ise kalkınma plan ve politikaları daha çok katılımcı yönetim politikaları çerçevesinde bir gelişim göstermiştir. Çünkü Avrupa Birliği, üyelik koşulundaki en önemli hususun merkezîyetçi kamu politikalarını azaltma ve katılımcı yönetim politikalarını artırma amaçlı çalışmalarla mümkün olabileceğini belirtmiştir. Bu kapsamda, 2000’li yıllardan sonra yoğunlaşan politikalar daha çok katılımcılık ve verimlilik anlayışı çerçevesinde bir gelişim göstermiştir. Kalkınma planlarında yer alan bu politikalarından biri de dijital yönetim politikalarıdır. Dijital yönetim, sevk ve idarenin bilgi ve teknolojik tabanlı araçlarla gerçekleştirilmesidir. Dijital yönetimdeki en önemli amaç ise kamu hizmetlerindeki gecikmeleri önlemek, dijital platformlar aracılığı ile katılımcılığı arttırabilmek ve en hızlı bir şekilde verimliliği sağlayabilmektir. Bu bağlamda bu çalışmada, dijital gelişim sürecinde Türkiye’deki kalkınma politikalarında yer alan dijital devlet politikaları ve bu politikaların çıkarabileceği olumsuzluklara karşı oluşturulabilecek tedbirler ele alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden ikincil kaynak araştırmasının yapıldığı çalışmada beş yıllık kalkınma planları çalışmaya önemli bir veri olma özelliği taşımıştır. Çalışma sonucunda ise katılımcı ve bütüncül yönetim politikalarını pekiştirmek amaçlı Türkiye’de çok sayıda dijital devlet politika ve tedbirlerinin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma Planları, Dijital Devlet, Politika, Tedbir, Türkiye

DIGITAL STATE POLICIES AND MEASURES IN TURKEY WITHIN THE SCOPE OF DEVELOPMENT POLICIES

ABSTRACT

The rapid development of digital technology in the globalization process has significantly affected the structural and functional development of the public administration system. The perception of efficiency in public services has been reconsidered on national and international platforms, and many important concepts and depths such as effectiveness, efficiency, development, sustainability and accountability have been questioned. Efficiency in development is the most important parameter in achieving development. For this reason, development is considered one of the most important concepts among these concepts. Turkey started its development-oriented policies in the 1960s. The policies prepared by foreign experts until the 1960s continued with Turkish researchers after 1960. These policies were also included under important headings in the five-year development plans. After the European Union candidacy process, which was finalized in 1999, development plans and policies have developed more within the framework of participatory management policies. Because the European Union has stated that the most important issue in the membership condition is to reduce centralized public policies and increase participatory management policies. In this context, the policies that intensified after the 2000s have developed within the framework of participation and efficiency. One of these policies included in the development plans is digital management policies. Digital management is the implementation of management and administration using information and technologically based tools. The most important goal in digital management is to prevent delays in public services, increase participation through digital platforms and provide efficiency in the fastest way possible. In this context, this study discusses the digital state policies included in the development policies in Turkey during the digital development process and the measures that can be taken against the negative effects that these policies may cause. In the study where secondary source research was conducted from qualitative research methods, five-year development plans were an important data for the study. As a result of the study, it was understood that many digital state policies and measures were implemented in Turkey in order to reinforce participatory and holistic management policies.

Keywords: Development Plans, Digital State, Policy, Measure, Türkiye

SİYASET PAZARLAMASINDA İLETİŞİM BECERİSİNİN ÖNEMİ: SİYASETTE UYGULANABİLECEK PAZARLAMA STRATEJİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Aytaç DEMİR ¹, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AYDIN ²

¹İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, aytecdnr1990@gmail.com -

ORCID ID: 0009-0008-6127-743X

²İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, İİSBF, ahmet.aydin@nisantasi.edu.tr - ORCID ID: 0000-

0002-4046-1982

ÖZET

Siyaset pazarlaması, siyasi partilerin ve adayların seçmenlerle etkili biçimde iletişim kurarak destek kazanma çabası ve sürecidir. Bu süreçte iletişim becerileri, seçmenlerin güvenini kazanmak ve siyasi mesajları etkili olarak iletmek için önemli bir rol oynar. İyi bir iletişim stratejisi, siyasi kampanyaların başarısını doğrudan etkileyebilir. Siyasi liderlerin ve adayların seçmenlerle doğrudan ve dolaylı iletişim kurma yetenekleri, iletişim becerilerinin önemini ortaya koymaktadır. Empati kurma, güven oluşturma ve mesajları net biçimde iletme becerisi, etkili ve başarılı bir siyasi iletişim için sahip olunması gereken özelliklerdendir. Pazarlama stratejileri açısından siyasi iletişim; hedef kitle analizi ile seçmenlerin demografik ve psikografik özelliklerinin incelenmesini gerektirmektedir. Bu analiz, seçmenlerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine uygun mesajların tasarlanmasını sağlar. Siyasi mesajların geleneksel ve dijital medya kanallarında etkin kullanımıyla, siyasi kampanyaların görünürlüğü artabilmektedir. Siyasi iletişim stratejileri ve etkileşimli kampanyaların sosyal medya platformlarında yürütülmesi sayesinde, seçmenlerle güçlü duygusal bağların kurulması mümkün olabilmektedir. Ayrıca, yeni medya kanallarında ve sosyal medya ortamlarında yürütülen halkla ilişkiler çalışmaları, seçmenlerle doğrudan temas kurarak güven ve sadakat oluşturma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, geçmişte başarılı olmuş siyasi kampanyaların iletişim stratejilerinin analiz edilmesi önemli ve değerli bilgiler sunmasının yanında daha doğru stratejilerin belirlenmesine rehberlik edebilir. Yapılacak doğru ve detaylı analizler aracılığıyla yürütülecek siyasi kampanyalarda, siyasilerin doğru iletişim yöntem ve tekniklerini başarılı biçimde kullanabilmesi mümkün olabilir. Sonuç olarak; iletişim becerilerinin ve pazarlama stratejilerinin siyasi kampanyaların başarısında oynadığı önemli rol, gelecekteki siyasi kampanyalar için öneriler ve stratejik yaklaşımlar geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu

çalışma, siyaset pazarlaması alanındaki uygulamaların etkinliğinin artırılması, seçmenlerle daha sağlıklı iletişim kurulması ve başarılı siyasi kampanyaların yürütülebilmesi için gereken stratejilere yönelik önerilerin sunulmasını amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset Pazarlaması, İletişim Becerileri, Seçmen, İletişim Stratejisi, Sosyal Medya, Pazarlama Stratejileri.

THE IMPORTANCE OF COMMUNICATION SKILLS IN POLITICS MARKETING: MARKETING STRATEGIES THAT CAN BE APPLIED IN POLITICS

Master's Degree Student, Aytaç DEMİR ¹, Ass. Prof. Dr. Ahmet AYDIN ²

¹İstanbul Nişantaşı University, Institute of Graduate Education, aytcdnr1990@gmail.com -

ORCID ID: 0009-0008-6127-743X

²İstanbul Nişantaşı University, EASSF, ahmet.aydin@nisantasi.edu.tr - ORCID ID: 0000-

0002-4046-1982

ABSTRACT

Political marketing is the endeavour and process of political parties and candidates to gain support by communicating effectively with voters. In this process, communication skills play an important role in gaining the trust of voters and communicating political messages effectively. A good communication strategy can directly affect the success of political campaigns. The ability of political leaders and candidates to communicate directly and indirectly with voters reveals the importance of communication skills. The ability to empathise, to build trust and to convey messages clearly are among the characteristics that must be possessed for effective and successful political communication. In terms of marketing strategies, political communication requires analysing the demographic and psychographic characteristics of voters through target audience analysis. This analysis enables the design of messages that meet the needs and expectations of voters. Effective use of political messages in traditional and digital media channels can increase the visibility of political campaigns. Through political communication strategies and interactive campaigns on social media platforms, it is possible to establish strong emotional ties with voters. Moreover, public relations activities conducted on new media channels and social media platforms play an important role in the process of building trust and loyalty by establishing direct contact with voters. In this

context, analysing the communication strategies of successful political campaigns in the past can provide important and valuable information and guide the determination of more accurate strategies. Through accurate and detailed analyses, it may be possible for politicians to successfully use the right communication methods and techniques in political campaigns. As a result, the important role of communication skills and marketing strategies in the success of political campaigns enables the development of recommendations and strategic approaches for future political campaigns. This study aims to increase the effectiveness of the practices in the field of political marketing, to establish healthier communication with voters and to provide suggestions for the strategies required to run successful political campaigns.

Keywords: Political Marketing, Communication Skills, Voter, Communication Strategy, Social Media, Marketing Strategies.

JÖN TÜRKLER'DEN CUMHURİYET'E SİVİL BÜROKRASİNİN SİYASALLAŞMA SERÜVENİ

Öğr. Gör. Dr. TALHA TURHAN

Erciyes Üniversitesi, Adalet Meslek Yüksekokulu, Siyaset Sosyolojisi, talhaturhan@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6638-0929

ÖZET

Bürokrasi, çağdaş dünyanın en etkili kurumlarından biri olmasının yanı sıra, sosyal bilimlerde sıklıkla tartışılan önemli bir kavramdır. Tarih boyunca olduğu gibi, modern ve postmodern dönemlerde de yoğun bir şekilde araştırılmış olan bürokrasinin ortaya çıkışı ve tarihsel evrimi, hem siyaset yapıcılarının hem de sosyal bilimcilerin bu kuruma yaklaşımında derin farklılıklara yol açmıştır. Türkiye'nin yakın siyasi tarihi de bu farklılıklardan önemli ölçüde etkilenmiştir; zira ülkemizdeki bürokrasi kültürü, İttihat ve Terakki İktidarı'ndan Erken Cumhuriyet Dönemi'ne kadar uzanan köklü bir mirasa dayanmaktadır. Bu miras, bazı yönleriyle sürekliliğini korurken, belli noktalarda ise dönüşümler yaşamıştır.

Sivil bürokrasinin Jön Türk Hareketi aracılığıyla İttihat ve Terakki Cemiyeti ile ilk ciddi temasının II. Abdülhamid döneminin son yıllarına rastladığı görülmektedir. Geç Osmanlı döneminde, sivil bürokrasi, II. Abdülhamid'e karşı gerçekleşen ayaklanma sırasında askeri bürokrasiyi temsil eden İttihat ve Terakki ile işbirliği yapmıştır. Bu işbirliği, sivil bürokrasinin, İttihat ve Terakki'nin siyasi ve toplumsal dönüşüm projelerinin hem öncüsü hem de taşıyıcısı haline gelmesini sağlamış, böylece bürokrasinin giderek politik bir kimlik kazanmasına zemin hazırlamıştır. Özellikle 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında, İttihat ve Terakki Cemiyeti, siyasal programına devlet aygıtı aracılığıyla meşruiyet kazandırmak amacıyla sivil bürokrasiye yönelmiş ve bu kesimin desteğini elde etmiştir.

Bu süreç, Cumhuriyet'e miras kalan bürokratik kültürün, klasik Osmanlı bürokrasi kültüründen yapısal anlamda belirgin farklılıklar taşımasına neden olmuştur. İttihat ve Terakki İktidarı ile başlayan dönemde sivil bürokrasinin giderek askeri ve güvenlik bürokrasisine alan açtığı ve bürokrasinin siyasallaşmasının hızlandığı gözlemlenmiştir. Bu dönemde, bürokratik kadrolara alımlarda siyasi ve askeri kimlikler temel kriter haline gelmiştir. Bu çalışma, Jön Türkler döneminden Cumhuriyet'in erken yıllarına kadar uzanan süreçte sivil bürokrasinin yaşadığı sosyo-politik dönüşümün belirleyici unsurlarını incelemeyi ve bu dönüşümün hangi bağlamlarda şekillendiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bürokrasi, Jön Türkler, İttihat ve Terakki Cemiyeti, Erken Cumhuriyet Dönemi.

THE POLITICALISATION STRETCH OF THE CIVIL BUREAUCRACY FROM THE YOUNG TURKS TO THE REPUBLIC

ABSTRACT

Bureaucracy, besides being one of the most influential institutions of the contemporary world, is an important concept that is frequently discussed in social sciences. The emergence and evolution of bureaucracy in historical retrospect has intensively been studied not only in the past but also in modern and postmodern periods, which led to profound differences in the approach of policy makers and social scientists. Türkiye's recent political history has also been significantly affected by this process. Because, the culture of bureaucracy in Turkey is based on a deep-rooted heritage dating back to the Committee of Union and Progress and the Early Republican Period. While this heritage has maintained its continuity in some aspects, it has undergone transformations at certain points.

The first serious contact of the civil bureaucracy with the Committee of Union and Progress through the Young Turk Movement coincided with the last years of the Abdülhamid II. period. In the late Ottoman period, the civil bureaucracy co-operated with the Committee of Union and Progress, representing the military bureaucracy, during the uprising against Abdülhamid II. This co-operation enabled the civil bureaucracy to become both the pioneer and the carrier of the political and social transformation projects of the Union and Progress, thus paving the way for the bureaucracy to acquire a political identity. Especially in the late 19th and early 20th centuries, the Committee of Union and Progress turned to the civil bureaucracy in order to gain legitimacy for its political programme through the state apparatus and gained the support of the people alike.

This process caused the bureaucratic culture of the Republic to have significant structural differences from the classical Ottoman bureaucratic one. In the period starting with the Committee of Union and Progress, it was observed that the civilian bureaucracy gradually opened up space for the military and security bureaucracy, which eventually hastened politicisation of the bureaucracy. Therefore, political and military identities became the main criteria for recruitment to bureaucratic positions. This study aims to examine the basic determinants of the socio-political transformation of the civilian bureaucracy from the Young Turks period to the early years of the Republic and to analyse the contexts in which this transformation was shaped.

Keywords: Bureaucracy, The Young Turks, Union and Progress Community, Early Republic Period.

TÜRKİYE’DE DİJİTAL DEMOKRASİ ÜZERİNE HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Öğr. Gör. Dr. Derya KAMAN

Kayseri Üniversitesi, DMYO, Büro Yönetimi ve Yönetici Asist. Bölümü

deryakaman@kayseri.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9309-4047

Özet

Bu çalışmada, dijital demokrasi alanında tamamlanan lisansüstü tezleri, bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmek ve yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı getirmek amaçlanmıştır. Araştırma konusunu oluşturan lisansüstü tezler; ulusal tez merkezinde (<http://tez2.yok.gov.tr/>) yapılan tarama sonucu elde edilmiştir. Bu çalışma; 2004-2024 yılları arasında dijital demokrasi ile ilgili tamamlandığı tespit edilen 38 (27 yüksek lisans ve 11 doktora) lisansüstü tez farklı değişkenler açısından dikkate alınmıştır. Konularına ve hedef kitlelerine göre yapılan sınıflandırmada tez adları ve özetleri dikkate alınmıştır. Çalışmada YÖK’ün ulusal veri tabanı kullanılarak ulaşılan 38 lisansüstü tez belirlenen temalar içerisinde doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans (f) ve yüzde (%) den yararlanılmış ve sonuçlar ilgili tablo ve şekillerle gösterilmiştir. Bu çalışma, Türkiye’de dijital demokrasinin akademik olarak nasıl bir evrim geçirdiğini ve hangi konularda yoğunlaştığını ortaya koyarak, dijital demokrasi kavramı ve bunun Türkiye’deki akademik literatür de nasıl ele alındığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda dijital demokrasi ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezlerin büyük bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu, en çok çalışmanın 2022 yılında tamamlandığı ve en çok çalışmanın Marmara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesinde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Demokrasi, Lisansüstü Tez, Meta Analiz

EXAMINATION OF GRADUATE THESES PREPARED ON DIGITAL DEMOCRACY IN
TURKEY: A META-ANALYSIS STUDY

Abstract

This study aims to evaluate postgraduate theses completed in the field of digital democracy from a holistic perspective and to bring a new perspective to the studies to be conducted. Postgraduate theses constituting the subject of the research were obtained as a result of the scanning conducted in the national thesis center (<http://tez2.yok.gov.tr/>). In this study, 38 postgraduate theses (27 master's and 11 doctoral) completed between 2004-2024 on digital democracy were taken into consideration in terms of different variables. Thesis names and abstracts were taken into consideration in the classification made according to their subjects and target audiences. In the study, 38 postgraduate theses reached using the national database

of YÖK were examined within the determined themes with the document analysis method. Frequency (f) and percentage (%) were used in the analysis of the data and the results were shown with the relevant tables and figures. This study tried to determine how digital democracy evolved academically in Turkey and which subjects it focused on, and how the concept of digital democracy and how it was addressed in the academic literature in Turkey. As a result of the research, it was concluded that the majority of the postgraduate theses written on digital democracy were master's theses, most of the studies were completed in 2022, and the most studies were conducted at Marmara University, Ankara University, and Selçuk University.

Keywords: Digital Democracy, Postgraduate Thesis, Meta-Analysis

KÜLTÜREL BİR PARADİGMA OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: MONDIACULT

Öğr. Gör. Dr. Derya KAMAN

Kayseri Üniversitesi, DMYO, Büro Yönetimi ve Yönetici Asist. Bölümü

deryakaman@kayseri.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9309-4047

ÖZET

Sürdürülebilirliğin yalnızca çevresel veya ekonomik değil, aynı zamanda kültürel boyutlarıyla da ele alınması gerekir. MONDIACULT konferansında, kültürün insan yaşamındaki temel bir yön olarak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasında nasıl bir paradigma olabileceği üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda bu konferansta kültürün bir sürdürülebilirlik aracı olarak kabul edilmesi gerektiği ve yerel halkın kültürel miraslarının korunmasının, ekolojik ve ekonomik sürdürülebilirlik ile nasıl örtüştüğü ele alınmaktadır.

Bu çalışma, kültürün sürdürülebilir kalkınma hedeflerine nasıl katkıda bulunabileceğini ve 2022 yılında düzenlenen MONDIACULT 2022 konferansını temel alarak, kültürün sürdürülebilirlik açısından gerekliliğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Sürdürülebilir Kalkınma, MONDIACULT

TÜRK KADINLARININ BELEDİYESİNİN ÇÖP VE ÇEVRESEL ATIK TOPLAMA HİZMETİNDEN MEMNUNİYET DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

SATISFACTION LEVEL OF TURKISH WOMEN WITH THE MUNICIPALITY'S GARBAGE AND ENVIRONMENTAL WASTE COLLECTION SERVICE AND RELATED FACTORS

Prof. Dr. Ömer ALKAN¹

Atatürk Üniversitesi

oalkan@atauni.edu.tr

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3814-3539>

Bedri Berkcan KARACAOĞLU²

Atatürk Üniversitesi/ Doktora Öğrencisi

berkcankaracaoğlu@gmail.com

²ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-1757-605X>

ÖZET

Bu çalışma, Türk kadınlarının belediyelerin çöp ve çevresel atık toplama hizmetlerinden duydukları memnuniyeti ve bu memnuniyeti etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılan 2023 tarihli Yaşam Memnuniyeti Araştırması'na katılan Türkiye'nin farklı şehir ve bölgelerinden 18 yaş ve üzeri 4714 kadın bireyin verisinden istifade edilmiştir. Araştırma; yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu, medeni durum, çalışılan işteki durum, yaşanılan konutun mülkiyet durumu, yaşanılan konutun metrekaresi gibi sosyodemografik özelliklerin memnuniyet üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Çalışma kapsamında Genelleştirilmiş Sıralı Lojistik Regresyon modeli uygulanarak Türkiye'de yaşayan kadın bireylerin belediyenin çöp ve çevresel atık toplama hizmetinden memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonuçları, sosyoekonomik düzeyin, konut sahipliğinin, işteki durumu, yaşın ve eğitim seviyesinin memnuniyet üzerinde belirgin bir etkisi olduğu saptanmıştır. Çalışma, yerel yönetimlerin kadınların ihtiyaçlarını ve beklentilerini dikkate alarak çevre yönetimi hizmetlerini geliştirmesinin, toplumsal memnuniyet ve çevre koruma hedeflerine ulaşmada önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Belediye Hizmetlerinden Memnuniyet, Yaşam Memnuniyeti Araştırması, Türk Kadınları, Genelleştirilmiş Sıralı Lojistik Regresyon

ABSTRACT

This study examines Turkish women's satisfaction with municipal waste and environmental waste collection services, as well as the factors influencing this satisfaction. The research utilizes data from 4,714 women aged 18 and above, drawn from various cities and regions across Turkey, who participated in the 2023 Life Satisfaction Survey conducted by the Turkish Statistical Institute. The analysis explores the effects of sociodemographic characteristics—such as age, education level, income status, marital status, employment status, home ownership, and the size of the residence—on satisfaction levels. A Generalized Ordered Logistic Regression model was employed to determine the factors affecting women's satisfaction levels with municipal and environmental waste collection services. The results indicate that socioeconomic status, home ownership, employment status, age, and education level significantly influence satisfaction. The study suggests that local governments can make substantial contributions to social satisfaction and environmental protection goals by designing environmental management services that consider the needs and expectations of women.

Keywords: Satisfaction with Municipal Services, Life Satisfaction Survey, Turkish Women, Generalized Ordered Logistic Regression

KOLLUK MEMNUNİYETİNİN, BİREYLERİN GÜVENLİK ALGISINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR SAHA ARAŞTIRMASI

Yüksek Lisans Öğrencisi Ferhat ÖZTÜRK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi

Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı

ferhatozturk2022@gmail.com - 0009-0006-0930-4934

ÖZET

Ülkemizde kolluk teşkilatları, kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak maksadıyla yetkileri dahilinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Kolluğun uyguladığı yöntemlerin etkili olması halinde bireylerin kolluğa olan memnuniyetinin iyi seviyede olacağı ve bireylerin güvenlik algısının pozitif olarak etkileneceği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada, kolluğa duyulan memnuniyetin bireylerin güvenlik algısı üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında Kastamonu ili Merkez ilçesinde ikamet eden 18 yaş üstü (125) kişiye tesadüfi örnekleme yoluyla anket çalışması yapılmıştır. Çalışma neticesinde toplanan veriler, IBM SPSS nicel analiz programı ve IBM SPSS AMOS 26 Graphics programı vasıtasıyla betimsel ve çok değişkenli (Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri ile doğrulayıcı faktör analizi ve yapısal eşitlik modeli) analizler yapılmıştır. Bireylerin kolluk memnuniyeti ile güvenlik algıları konusundaki demografik farklılıklar kapsamında yapılan analizlerde, Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, erkeklerin güvenlik algısı ortalama sıra değerinin (M=69.59), kadınların güvenlik algısı ortalama sıra değerinden (M=51.28) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Mann-Whitney U testi sonucu, bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Kolluk memnuniyetinin, bireylerdeki güven algısının yordayıcısı olup olmadığını araştırmak maksadıyla AMOS 26 Graphics analiz programı vasıtasıyla yapısal eşitlik modeli analizi yapılmıştır. Analiz neticesinde kolluk memnuniyetindeki bir birimlik artışın, güvenlik algısında (0.823) birimlik bir artışa neden olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda Kolluğa karşı duyulan memnuniyet ile bireylerin güvenlik algısı arasında istatistiksel olarak pozitif anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Diğer bir ifade ile vatandaşların kolluk kuvvetlerine duydukları memnuniyet arttıkça, güvenlik algıları da önemli ölçüde artmaktadır. Bu bulgular, kolluk kuvvetlerinden memnuniyetin, toplumun güvenlik algısını önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Böylece, kolluk memnuniyetinin artırılması, genel olarak güvenlik algısının iyileştirilmesi için kritik bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Kolluk Memnuniyeti, Güvenlik Algısı, Güvenlik, Kolluk.

KAMU HİZMET SUNUMUNDA YAPAY ZEKA ÇÖZÜMLERİNİN BENİMSENMESİ VE UYGULANMASI: ABD VE ESTONYA ÖRNEKLERİ

Dr.Yakup KARACA

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,

yakup.karaca@adu.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-6902-4057

ÖZET

Dijital teknolojilerin kamu yönetimine entegrasyonu, vatandaşlara daha etkili, hızlı ve erişilebilir hizmetler sunma amacıyla giderek önem kazanmaktadır. Yapay zeka (YZ) tabanlı çözümler, bu dönüşümde merkezi bir rol üstlenirken, chatbotlar, kamu hizmetlerinin sunumunda öne çıkan araçlardan biri haline gelmiştir. Chatbotlar, vatandaşlarla kamu kurumları arasında hızlı ve doğrudan iletişim kurmayı sağlayan, metin tabanlı veya sesli yapay zeka araçlarıdır. Kamu hizmetlerinde bu teknolojinin benimsenmesi, vatandaşların bilgi taleplerine hızlı yanıt verilmesi, işlem sürelerinin kısaltılması ve kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını mümkün kılmaktadır. Chatbotların 7/24 hizmet sunabilme kapasitesi ve doğal dil işleme teknolojisi sayesinde kişiselleştirilmiş çözümler üretmesi, vatandaş memnuniyetini artıran önemli bir faktördür. Ancak bu teknolojinin kamu hizmeti sunumunun bir parçası olarak benimsenmesinin etkileri yeterince araştırılmamıştır. ABD ve Estonya’da kamu hizmetlerinde chatbot teknolojisinin nasıl kullanıldığını, uygulama süreçlerini ve karşılaşılan zorlukları keşifsel analiz yoluyla inceleyen bu çalışma, kamu hizmeti chatbotlarının kamu değeri yaratmayı nasıl etkilediğine dair içgörülere katkıda bulunmaktadır. Teorik olarak, chatbotların kamu hizmetleri, kamu yönetimi ve vatandaşlar ile kamu hizmeti sağlayıcıları arasındaki ilişki üzerindeki etkisini inceleyerek kamu değeri teorisinden yararlanmaktadır. Çalışma, chatbotların, özellikle vatandaşların kamu hizmetlerine erişimini ve kamu hizmeti sağlayıcılarının vatandaşların ihtiyaçlarına ilişkin içgörülerini geliştirerek kamu değeri yaratma üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Çalışma aynı zamanda, kamu hizmeti sağlayıcılarının vatandaşların ihtiyaçlarını daha iyi anlaması ve bunlara uygun şekilde yanıt vermesiyle hizmet ve yönetimde daha köklü değişikliklerin gerçekleşme potansiyeline işaret etmektedir. Chatbot uygulamalarının kamu hizmetlerinde yaygınlaştırılması, hizmetlerin daha erişilebilir, hesap verebilir ve etkili bir şekilde sunulmasına katkı sağlayabilir. Ancak, bu süreçte veri güvenliği, vatandaşların bu teknolojilere duyduğu güven ve kapsayıcılık gibi unsurların göz önünde bulundurulması kritik öneme sahiptir. Kamu hizmet sunumunda ABD ve Estonya’nın YZ çözümleri deneyimleri, güçlü bir dijital altyapı kurulması, yenilikçi teknolojilerin teşvik edilmesi ve vatandaşların dijital okuryazarlığının artırılması konularında önemli dersler sunmaktadır. Chatbotların etkili bir şekilde uygulanması, kamu hizmetlerinin modernizasyonuna yönelik önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Kamu Hizmeti, Dijitalleşme, Yapay Zeka, Chatbot.

ADOPTION AND IMPLEMENTATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE SOLUTIONS IN PUBLIC SERVICE DELIVERY: THE USA AND ESTONIA

ABSTRACT

The integration of digital technologies into public administration is becoming increasingly important to deliver more effective, faster and accessible services to citizens. Artificial intelligence (AI)-based solutions play a central role in this transformation, and chatbots have become one of the most prominent tools in the delivery of public services. Chatbots are text-based or voice-based artificial intelligence tools that enable fast and direct communication between citizens and public institutions. The adoption of this technology in public services makes it possible to respond quickly to citizens information requests, shorten transaction times and use public resources more efficiently. Chatbots' capacity to provide 24/7 service and personalized solutions thanks to natural language processing technology is an important factor that increases citizen satisfaction. However, the effects of adopting this technology as part of public service delivery have not been sufficiently researched. Through exploratory analysis of how chatbot technology is used in public services in the US and Estonia, the implementation processes and challenges faced, this study contributes insights into how public service chatbots affect public value creation. Theoretically, it draws on public value theory by examining the impact of chatbots on public services, public administration and the relationship between citizens and public service providers. The study shows that chatbots have an impact on public value creation, particularly by improving citizens access to public services and public service providers' insights into citizens needs. The study also points to the potential for more fundamental changes in service and governance as public service providers better understand and respond to citizens needs. The widespread use of chatbot applications in public services can contribute to more accessible, accountable and effective delivery of services. However, it is critical to consider factors such as data security, citizen trust in these technologies, and inclusiveness in this process. The US and Estonian experiences with AI solutions in public service delivery offer important lessons on building a strong digital infrastructure, promoting innovative technologies and increasing citizens digital literacy. The effective implementation of chatbots can be considered as an important step towards the modernization of public services.

Keywords: Public Administration, Public Service, Digitalization, Artificial Intelligence, Chatbot.

KAMU YÖNETİMİNDE ETİK KARAR VERME

Yüksek Lisans Öğrencisi Elif Miray KASAP⁸⁷

İnönü Üniversitesi

elifmiraykasap1@gmail.com - ORCID 0009-0007-1872-0638

Doç. Dr. Nazlı NALCI ARIBAŞ⁸⁸

İnönü Üniversitesi

nazli.aribas@inonu.edu.tr - ORCID 0000-0002- 4001-7363

ÖZET

Bu çalışmanın konusu; etik, kamu etiği ve karar verme kavramlarını tanımlayarak aralarındaki ilişkiyi açıklamaktır. Kamu yönetiminde etik karar verme; toplumun, onları yönetenlere karşı güvenini kazanmak, topluma adil hizmetler sunmak, eldeki kaynakların etkin kullanımını sağlamak ve uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Gelişen toplumların, değişen ihtiyaçları ve kamu sektöründe karşılaşılan birtakım sorunlar, etik ilkelerin daha etkili bir şekilde yönetime entegre edilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu zorunluluk; etik teoriler, etik ilkelerin oluşturulmasında kullanılan yaklaşımlar, karar verme süreçleri ve kamu etiği gibi kavramların önemini gözler önüne sermiştir.

Çalışmada, etik karar vermenin kamu açısından önemi ele alınmıştır. Çalışmanın gerçekleştirilmesi için literatür taraması yapılmıştır. Etik konusu kapsamlı bir şekilde ele alındıktan sonra çeşitli etik teoriler ve bu teorilerin kamu açısından incelenmiştir. Çalışma sonucunda, kamu yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik ve toplumsal güven ilkelerini güçlendiren etik bir yönetim anlayışının benimsenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Kamu sektöründe etik karar verme süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik teorik ve pratik öneriler sunulurken, kamuda daha etik yönetim çerçevesinin oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik, Kamu, Kamu Etiği, Karar Verme, Etik Karar Verme

⁸⁷ Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, elifmiraykasap1@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1872-0638

⁸⁸ Doç. Dr., İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, nazli.aribas@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002- 4001-7363

ETHICAL DECISION MAKING IN PUBLIC ADMINISTRATION

ABSTRACT

The subject of this study is to define the concepts of ethics, public ethics and decision making and to explain the relationship between them. Ethical decision-making in public administration is important in terms of gaining public trust in those who govern them, providing fair services to the society, ensuring the effective use of available resources and long-term sustainability. The changing needs of developing societies and some of the problems encountered in the public sector have made it necessary to integrate ethical principles more effectively into management. This necessity has revealed the importance of concepts such as ethical theories, approaches used in the formulation of ethical principles, decision-making processes and public ethics.

In this study, the importance of ethical decision-making for the public sector is discussed. A literature review was conducted for the realization of the study. After a comprehensive review of ethics, various ethical theories and their implications for the public sector were analyzed. As a result of the study, it is emphasized that an ethical management approach that strengthens the principles of transparency, accountability and public trust in public administration should be adopted. By presenting theoretical and practical suggestions for improving ethical decision-making processes in the public sector, it is concluded that a more ethical management framework should be established in the public sector.

Key Words: Ethics, Public, Public Ethics, Decision Making, Ethical Decision Making

KÜRESELLEŞME VE TEKNOLOJİK DEĞİŞİM BAĞLAMINDA SENDİKALARIN GELECEĞİ

Dr. Hakan SARAÇ

Türkiye İş Kurumu,

hakan.sarac@iskur.gov.tr - 0000-0001-5322-513X

ÖZET

Küreselleşme ve teknolojik dönüşüm, işgücü piyasasında köklü bir değişimi beraberinde getirmektedir. Bu değişim sendikaların işlevlerinin de yeniden şekillenmesine neden olmuştur. Küreselleşme, üretim süreçlerinin daha düşük maliyetli iş gücüne sahip ülkelere kaymasına neden olmaktadır. Küresel rekabetin etkisiyle çalışma koşullarında değişiklik meydana gelmiş ve bu da sendikaların ulusal düzeydeki etkisini zayıflatmıştır. Bu durum, işçilerin sendikalara olan bağlılığının azalmasına neden olmaktadır. Öte yandan, yaşanan teknolojik değişim, yeni çalışma biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yaygınlaşan esnek çalışma biçimleri ve gig ekonomisi gibi yeni çalışma biçimleri, geleneksel örgütlenme biçimlerini zorlaştırmaktadır.

Bu çalışmada, dijitalleşme ve otomasyonlaşma gibi teknolojik değişimlerin yanı sıra küreselleşmenin sendikalaşma ve sendikal bağlılık üzerindeki etkilerinin literatür kapsamında tartışılması amaçlanmıştır. Ayrıca, sendikaların gelecekteki rollerinin nasıl şekilleneceği bu çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Küresel düzeyde meydana gelen işgücü hareketlilikleri ve teknolojik değişimler, sendikaların yeni stratejiler geliştirmesini gerektirmektedir. Dijital platformlar aracılığıyla örgütlenme ve işçi hareketlerinin küresel ölçekte birleşmesi, sendikaya katılımı artırması beklenmektedir. Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, sendikal hareketlerinde dönüşümüne yol açarken, aynı zamanda bu süreç yeni fırsat ve zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Anahtar Kelimeler : Küreselleşme, Teknolojik Değişim, Sendikalaşma, Sendikal Bağlılık

TURİZMİN VAN İLİ EKONOMİSİNE OLAN ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatma EBAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Turizm Fakültesi

fatmaeban@yyu.edu.tr- Orcid Id: 0000-0002-0222-7108

ÖZET

Van ili, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış tarihi geçmişi, zengin turistik kaynakları ve yöresel gastronomik kimliği ile geçmişten günümüze kadar turistler tarafından rağbet gören bir destinasyon olmuştur. Kent, kalkınmasında ve gelişmesinde önemli bir payı olan İranlı turistler tarafından yılın her dönemi sıklıkla tercih edilse de gelişmişlik düzeyi ve sosyo ekonomik durumu turizmden hak ettiği payı almasına engel olmaktadır. Özellikle Covid-19 pandemisinden sonra turist sayısında görülen düşüş, turizmden kazanç sağlayan yerel halk ve esnafı zor durumda bırakmıştır. Diğer taraftan, ülkemizin bölgeleri arasında görülen gelişmişlik farkları ve her ile aynı düzeyde yatırım yapılmaması da elbette turistik çekicilik unsurları fazla olan destinasyonlara olan talebi azaltmıştır. Dolayısıyla bu araştırmada, turizm türleri açısından yüksek bir potansiyele sahip Van ilinin turistik değerleri hakkında ayrıntılı bilgiler verilerek, turizmin Van ili ekonomisine olan etkileri istatistiksel veriler yardımıyla yorumlanacak ve turizmin geliştirilebilmesi için öneriler sunulacaktır. Turizm kaynakları üzerinden pazarlama ve tanıtım çalışmalarının yapılması, önerilerin turizm paydaşları açısından dikkate alınması ili turizm açısından daha ileriye taşıyacak ve yerel halkın refahının artmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Van, Ekonomi, Gelişim, Turizm Türleri

EVALUATION OF THE IMPACT OF TOURISM ON THE ECONOMY OF VAN PROVINCE

ABSTRACT

The province of Van has been a destination favored by tourists throughout history, due to its rich historical background, various civilizations it has hosted, its abundant tourist resources, and its regional gastronomic identity. Although Iranian tourists, who play a significant role in the region's development and growth, frequently prefer the area throughout the year, the region's level of development and socio-economic status prevent it from receiving the share it deserves from tourism. The decline in the number of tourists after the Covid-19 pandemic, in particular, has put the local population and merchants, who benefit from tourism, in a difficult position. On the other hand, the development disparities between the regions of our country and the uneven investment across provinces have certainly reduced the demand for destinations with more tourist attractions. Therefore, this study will provide detailed information about the tourist values of Van, which has a high potential for various types of tourism, and will analyze the impact of tourism on the province's economy with statistical data. Furthermore, it will offer suggestions for the development of tourism. The marketing and promotional activities carried out through tourism resources, along with considering the suggestions from tourism stakeholders, will advance tourism and help improve the welfare of the local community.

Keywords: Tourism, Van, Economy, Development, Tourism Types.

Konaklama İşletmelerinde Su Kullanımının Döngüsel Ekonomi Çerçevesinde

Bodrum Örneği Üzerine İnceleme

A Study on the Bodrum Example of Water Use in Accommodation Establishments within the Framework of Circular Economy

Doç. Dr. Suna MUĞAN ERTUĞRAL

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İstanbul.

sertugral@yahoo.com, 5325414643

Doç. Dr. Sezgi GEDİK ARSLAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, İstanbul.

sgedik@iuc.edu.tr, 5328959740

****Dr. Öğretin Üyesi Hacer Neyir Tekeli**

İstanbul Kültür Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu İstanbul

n.tekeli@iku.edu.tr

Özet

Günümüzde ekonomik faaliyetler, doğal kaynakların tüketilerek, atık üretimine sebep olan doğrusal bir model üzerinde kurulmuştur. Bu doğrusal ekonomi modeli, üretim ve tüketimin ardından atık oluşturmakta ve geri dönüşümü, veya geri kazanımı yeterince teşvik etmemektedir. Bu bağlamda, Döngüsel Ekonomi kavramı, doğal ürünün daha verimli kullanılması ve harcamaların azaltılması amacıyla, giderek artan bir ilgi görmektedir. Ancak döngüsel ekonomi üretim sektörüne odaklı olarak geliştirilmesine rağmen, enerji ve suyun yoğun olarak tüketildiği, gıda israfının yaşandığı, trafik sıkışıklığı sorunlarının ortaya çıktığı ve CO2 emisyonlarının önemli ölçüde arttığı turizm sektörü açısından büyük öneme sahiptir. Özellikle konaklama işletmelerinin yoğun su kullanımı turistik destinasyonlarda iklimsel değişikliklere bağlı olarak su kıtlığı sorunu ile karşı karşıya kalınmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple tatil turizminin yoğun yaşandığı Muğla'nın Bodrum ilçesi iklimsel sebeplerle su sorununu yaz mevsiminde ciddi olarak yaşamaktadır. Özellikle çalışmada bu bakımdan döngüsel ekonomi kapsamında Bodrum'da artan su tüketimine karşı bir inceleme hedeflenmektedir.

Anahtar Kelime: Döngüsel Ekonomi, Çevre Koruma, Su Kıtlığı, Turizm

Abstract

Today, economic activities are based on a linear model that consumes natural resources and produces waste. This linear economic model creates waste and does not encourage recycling. In this context, the concept of Circular Economy is increasingly gaining attention in order to use natural products more efficiently and reduce expenses. However, although the circular economy was developed with a focus on the production sector, it is of great importance for the tourism sector. Tourism consumes energy and water intensively, food is wasted, and traffic congestion problems and CO₂ emissions increase significantly. In particular, the intensive use of water by accommodation establishments causes water scarcity problems in touristic destinations due to climatic changes. For this reason, the Bodrum district of Muğla, where holiday tourism is intense, seriously experiences the water problem in the summer season due to climatic reasons. In this respect, the study aims to examine the increasing water consumption in Bodrum within the scope of the circular economy.

Key Words: Circular Economy, Environmental Protection, Water Scarcity, Tourism

Reklamasyonda Muhasebe Sorunlarının Giderilmesine Dair Öneriler:Turizm Sektörü

Suggestions for Addressing Accounting Issues in Reclamation

***Dr. Öğretim Üyesi Zekeriya Emre Erkal**

zerkal@istanbul.edu.tr

****Dr. Öğretim Üyesi Hacer Neyir Tekeli**

İstanbul Kültür Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu İstanbul

n.tekeli@iku.edu.tr

Özet

Reklamasyon süreçleri, hem mal hem de hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletmelerde ürün iadeleri veya değişimleri nedeniyle muhasebe kayıtlarını doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple konunun muhasebe kayıtları bakımından ele alınması önemlidir. Özellikle muhasebe departmanının bu süreçte izlemesi gereken iş süreçlerinin titizlikle yapılması işletmenin finansal durumunun olumsuz olarak etkilenmemesi bakımından önem arz etmektedir. Bu sebeple bu çalışma kapsamında reklamasyonun muhasebe bakımından yapılması gereken işlemleri, sorumlulukları ve sorunların giderilmesine dair önerileri ele alınacaktır. Çalışma kapsamında konunun ele alınmasında genel olarak bu konuda uygulamaların gözlenmesi ve muhasebe işlemlerinin içeriğinin dikkate alınmasına dayalı bir incelemeye yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Reklamasyon, Muhasebe İşlemleri, Muhasebe Kayıt Sistemi, Muhasebe Sorunları.

Abstract

Reclamation processes directly affect accounting records in businesses operating in both goods and services sectors due to product returns or changes. For this reason, it is important to address the issue in terms of accounting records. In particular, the business processes that the accounting department must follow in this process must be meticulously carried out because it does so in order to prevent the financial situation of the business from being negatively affected. For this reason, within the scope of this study, the procedures to be carried out in terms of accounting, responsibilities and suggestions for resolving problems will be addressed. In the scope of the study, the general observation of applications on this issue was made in addressing the issue. At the same time, an examination based on the content of accounting transactions was included.

Key Words: Reclamation, Accounting Transactions, Accounting Recording System, Accounting Problems.

ADİYAMAN İLİ VE YÖRESİ AĞIZLARI SÖZ VARLIĞINDA TURİZM KAVRAMLARI

Doktora Öğrencisi Ramazan KELEPÇE

Adıyaman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

E-posta Adresi: ramazankelepce51@gmail.com - ORCID ID: [0000-0001-9629-5664](https://orcid.org/0000-0001-9629-5664)

Öğr. Gör. Dr. Güray KARACIL

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu,

E-posta Adresi: guray.karacil@mku.edu.tr - ORCID ID: [0000-0001-8691-0395](https://orcid.org/0000-0001-8691-0395)

ÖZET

Kişilerin bir yerden başka bir yere seyahatlerinden doğan turizm endüstrisi, yapısı itibarıyla farklı kültürlerin bir araya gelmesini sağlar. Kültürler arasındaki bu süreç hem destinasyonun yerel halkı hem de onu ziyaret eden turistler arasında kültürel etkileşimin meydana gelmesinin önünün açmaktadır. Bu kültür aktarımının en önemli unsurları içerisinde özellikle kişilerin ve toplumların yaşamlarında önemli bir yer tutan dil gelmektedir. Dilin vazgeçilmez bir parçası olan ve yerel toplumların kültürel geçmişi ile şekillenen ağızlar ise bir dilin gelişimi ve zenginliği hakkında bilgi aktaran, toplumun kültürel katmanlarında birçok işlevi yerine getiren dilsel değişim ve dönüşümlerin temel kaynağıdır. Türkçenin hem geniş bir coğrafyada konuşulması hem de uzun bir geçmişe sahip olması, onda birçok lehçe ve ağzın oluşmasını sağlamıştır. Bu bağlamda Türkçenin ağız çeşitliliğine tarihi, coğrafi ve zengin kültür yapısıyla katkı sunan bölgelerden biri de Adıyaman'dır. Adıyaman, farklı birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bundan dolayı bünyesinde birçok turizm arz kaynağını barındırmış önemli bir turizm destinasyonudur. Birçok zenginliği bünyesinde barındıran Adıyaman ili ve yöresindeki yerel toplumun söz varlığında turizm kavramlarının nasıl ifade edildiğinin tespit edilmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Adıyaman ili ve yöresi ağızları söz varlığındaki turizm kavramlarının tespit edilmesiyle turizmin dil ve kültür unsurları, insan ilişkileri ve toplumsal hareketler üzerinde etkilerinin tespit edilmesi bu çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Bu amaçlar çerçevesinde, Adıyaman ili ve yöresi ağızları söz varlığındaki turizm kavramları; konaklama, seyahat ve eğlence olmak üzere üç alt tema halinde incelenmiştir. Araştırma bulguları çerçevesinde sonuçlar tartışılmış ve gelecekte ilgili konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman, Dil, Kültür, Ağız, Turizm.

TOURISM CONCEPTS IN THE VOCABULARY OF ADIYAMAN PROVINCE AND REGIONAL DIALECTS

ABSTRACT

The tourism industry, which arises from people traveling from one place to another, enables different cultures to come together. This process between cultures paves the way for cultural interaction between both the local people of the destination and the tourists visiting it. Among the most important elements of this cultural transmission is language, which plays an important role in the lives of individuals and societies. Dialects, which are an indispensable part of language and shaped by the cultural history of local communities, are the main source of linguistic changes and transformations that convey information about the development and richness of a language and fulfill many functions in the cultural layers of society. The fact that Turkish is spoken in a wide geography and has a long history has led to the formation of many dialects and dialects. In this context, Adıyaman is one of the regions that contribute to the dialectal diversity of Turkish with its historical, geographical and rich cultural structure. Adıyaman is an important tourism destination that has hosted many different civilizations and therefore has many tourism supply sources. The main purpose of this study is to determine how tourism concepts are expressed in the vocabulary of the local community in Adıyaman province and its region, which contains many riches. Another aim of this study is to determine the effects of tourism on language and culture elements, human relations and social movements by identifying tourism concepts in the vocabulary of Adıyaman province and its dialects. Within the framework of these objectives, tourism concepts in the vocabulary of Adıyaman province and its region were analyzed under three sub-themes: accommodation, travel and entertainment. Within the framework of the research findings, the results were discussed and some suggestions were presented for future researchers who want to study on the related subject.

Keywords: Adıyaman, Language, Culture, Dialect, Tourism.

SÜRDÜRÜLEBİLİR SAĞLIK TURİZMİ BAĞLAMINDA TERMAL TURİZMDE DİJİTAL İKİZ KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Mukadder BEKTAŞ

Karabük Üniversitesi/SHMYO,

mukadderbektas@karabuk.edu.tr - 0000-0002-7405-383X

ÖZET

Sağlık turizmi alanlarından biri olan termal turizm her geçen gün değeri daha fazla bilinen ve ülkelerin yatırımlarını artırmaya çalıştıkları bir alandır. Termal turizmde doğal kaynakların korunarak ekosisteme zarar vermeden termal turizm faaliyetlerin sürdürülmesi ve sağlık turizmi kapsamında termal turizm faydalarının artırılmasında teknolojik gelişmelerden yararlanılabilir. Termal turizmde dijital ikiz yönteminin kullanımının tartışıldığı bu çalışmada sağlık ve turizm alanındaki kullanım örneklerinden yararlanılarak termal turizmde dijital ikiz teknolojisinin kullanılabilirliğinin açıklanması amaçlanmıştır. Termal sular mineral içerikleri ve farklılaşan ısı değerleri ile sağlık sorunlarında tedavi amaçlı veya genel sağlık durumunu iyileştirilmesi, detoksifikasyon, bağışıklığın güçlendirilmesi, dinlendirici, yenileyici özellikleri için kullanılmaktadır. Dijital ikiz ile bireylerin genetik, biyometrik ve tıbbi verilerine dayanan dijital bir kopyası oluşturularak sunulacak hizmetlerin planlanması ve neticesinin değerlendirilmesi mümkün olmaktadır. Termal turizmden yararlanmak isteyen bireylerin dijital ikizleri oluşturularak bireylerin sağlık özgeçmişi ve mevcut sağlık parametreleri ışığında ihtiyaç duyacağı termal suyun içeriği ve tedavi süresi planlanabilir. Böylece kişiselleştirilmiş termal su ve tesis seçimi mümkün olacak, en yüksek faydayı elde edecek bir planlama ile termal kaynaklardan yararlanması sağlanacaktır. Birey açısından zaman ve maliyet kaybı azaltılmış olacaktır. Termal işletmeler açısından ise termal su kaynaklarının mineral yapısına göre sağlık alanlarında kullanım özellikleri ve hizmet sunum alanları belirlenerek, hizmet sunum kalitesi ve verimliliğinin artırılmasına katkı sunarak sektörde rekabet avantajı sağlanabilir. Sağlık hizmetleri sunumunda ve sağlık turizmi alanındaki örnek projeler dijital ikiz teknolojisinin termal turizm sektöründe de uygulanabilir olduğunu göstermektedir. Bu çalışma termal kaynakların bireyselleştirilmiş sağlık turizmi kapsamında etkin kullanımı, termal tesislerin yönetsel süreçlerinde ve turistik faaliyetlerinde kullanımına yönelik bir bakış açısı sunarak sürdürülebilir sağlık turizmi için bir katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital İkiz; Sağlık Turizmi, Sürdürülebilirlik; Termal Turizm,

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğrencilerinin Beslenme Bilgi Düzeyi ve Beslenme Alışkanlıklarının Tespit Edilmesi

*(The Level of Nutrition Knowledge of Gastronomy and Culinary Arts
Students and Identification of Eating Habits)*

Emirhan DADAŞOĞLU¹

¹*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları
Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, emirhan-dadasoglu65@outlook.com ORCID: 0009-0002-
8825-375X*

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut BALTACI²

²*Selçuk Üniversitesi, Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu, Seyahat Turizm ve Eğlence
Hizmetleri Bölümü, mbaltaci@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-7509-3094*

Dr. Öğr. Üyesi Erol GEÇGİN³

³*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, erolgecgin@hotmail.com ORCID:
0000-0001-8375-9343*

Öz

Sağlıklı bir yaşamın temel taşlarından biri olan dengeli ve doğru beslenme, bireylerin hem fiziksel hem de zihinsel sağlığını doğrudan etkiler. Beslenme bilgi düzeyi, bu sürecin ne kadar etkin bir şekilde yönetileceğini belirleyen kritik bir faktördür. Günümüzde, doğru bilgiye erişimin kolaylaşmasıyla birlikte, beslenme farkındalığı artarken, yanlış bilgiler de bireylerin kararlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Beslenme bilgi düzeyinin değerlendirilmesi ve artırılması, sağlıklı bir toplum için büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışma, eğitimleri boyunca ve hatta mezun olduktan sonra sürekli mutfakla ilişkili olan ve yiyecek-içecek sektörü ile iletişim halinde olan Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü öğrencilerinin beslenme bilgi düzeylerini ölçerek, beslenme alışkanlıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma Doğu Anadolu Bölgesinde okuyan Gastronomi ve Mutfak Sanatları

Bölümünden 394 öğrencinin katılması ile yapılmıştır. Bu çalışma için bir anket formu oluşturulup online olarak öğrencilere gönderilmiştir. İstatiksel analizler için paket program kullanılmıştır. Çalışmamızda erkek öğrencilerin beslenme bilgi düzeyinin, kız öğrencilerin beslenme bilgi düzeyine göre istatistiksel olarak daha düşük olduğunu bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçları değerlendirme kategorilerine göre değerlendirildiğinde oldukça yüksek risk grubuna ait oldukları belirlenmiştir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü öğrencilerinin yemeklerine dikkat etmedikleri ve sağlıksız yemek yedikleri ortaya çıkmıştır. Toplumun genç nesli olan üniversite öğrencilerinin beslenme konusunda bilinçlendirilmesi, bu farkındalığın kendilerine ve gelecek kuşaklara aktarılması açısından son derece önemlidir. Müfredatta öğrencilerin beslenme farkındalık ve bilinç düzeylerini artırıcı düzenlemeler yapılmalı ve tüm üniversite öğrencilerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Beslenme Alışkanlığı, Beslenme Bilgi Düzeyi

Abstract

Balanced and proper nutrition, which is one of the cornerstones of a healthy life, directly affects both the physical and mental health of individuals. The level of nutritional knowledge is a critical factor that determines how effectively this process will be managed. Nowadays, with the easing of access to accurate information, nutrition awareness is increasing, while misinformation can negatively affect individuals' decisions. Evaluating and increasing the level of nutritional knowledge is of great importance for a healthy society.

This study was conducted to determine the nutritional habits of students of the Department of Gastronomy and Culinary Arts who are constantly associated with cuisine throughout their education and even after graduation and are in contact with the food and beverage sector by measuring their nutritional knowledge levels. This research was conducted with the participation of 394 students from the Department of Gastronomy and Culinary Arts studying in the

Eastern Anatolia Region. A questionnaire form was created for this study and sent to the students online. A package program was used for statistical analysis. In our study, it was found that the nutritional knowledge level of male students was statistically lower compared to the nutritional knowledge level of female students. When the results of this study were evaluated according to the evaluation categories, it was determined that they belonged to a fairly high risk group. It has been revealed that the students of the Department of Gastronomy and Culinary Arts do not pay attention to their meals and eat unhealthy food. Raising awareness of university students, who are the younger generation of society, about nutrition is extremely important in terms of transferring this awareness to themselves and future generations. Arrangements should be made to increase students' nutrition awareness and awareness levels in the curriculum and studies should be carried out for all university students.

Keywords: Gastronomy and Culinary Arts, Eating Habits, Nutritional Knowledge Level

RESTORAN ATMOSFERİNİN ALGILANAN DEĞER VE TEKRAR SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNE ETKİSİ: VAN ÖRNEĞİ

THE EFFECT OF RESTAURANT ATMOSPHERE ON PERCEIVED VALUE AND REPURCHASE INTENTION: THE VAN CASE

Dilan ATAMAN¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı, Van, Türkiye, dilan.ataman6242@gmail.com, ORCID:0009-0004-7248-5462

Dr. Öğretim Üyesi Pelin KOÇ²

²Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Van, Türkiye, pelinyagci@yyu.edu.tr, ORCID:0000-0002-1125-8045

Dr. Öğretim Üyesi Erol GEÇGİN³

³Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Van, Türkiye, erolgecgin@yyu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8375-9343

ÖZET

Son dönemdeki yenilikler, insanların değişen taleplerine ve beklentilerine uyum sağlamak amacıyla restoranların sundukları hizmetlerde bazı değişiklikler yapmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, restoran atmosferinin müşteriye sunulan hizmetle uyumlu hale getirilmesinin, algılanan değer ve tekrar satın alma niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Van'da bulunan restoranları ziyaret eden müşterilerin restoran atmosferini değerlendirmeleri ile algılanan değer ve tekrar satın alma niyeti üzerindeki etkilerini incelemektir. Bu araştırma, Van il merkezinde bulunan restoranları deneyimleyen müşterilerden oluşan 389 katılımcı üzerinde yapılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket yönteminden faydalanılmıştır. Anket formları bilgisayar ortamında istatistiksel analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizi sonucunda restoran atmosferinin algılanan değer ve tekrar satın alma niyeti üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Değer, Restoran Atmosferi, Tekrar Satın Alma Niyeti, Van.

ABSTRACT

Recent innovations have caused restaurants to make some changes in the services they offer in order to adapt to the changing demands and expectations of people. In this context, it is known that making the restaurant atmosphere compatible with the service offered to the customer has a significant effect on perceived value and repurchase intention. In this context, the aim of the study is to examine the restaurant atmosphere evaluations of customers visiting restaurants in Van and their effects on perceived value and repurchase intention. This research was conducted on 389 participants consisting of customers who experienced restaurants in the city center of Van. The survey method, one of the quantitative research methods, was used. The survey forms were analyzed using a statistical analysis program in a computer environment. As a result of

the analysis of the data obtained from the participants, it was determined that the restaurant atmosphere had an effect on perceived value and repurchase intention.

Keywords: Perceived Value, Restaurant Atmosphere, Repeat Purchase Intention, Van.

DÜZCE İLİ COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLERİNDEN YENİ REÇETELER GELİŞTİREREK GASTRONOMİ TURİZMİNE KATKI SAĞLAMAYA DAİR BİR ÇALIŞMA: FINDIKLI VE KESTANE BALLI SAKIZ ÖRNEĞİ

Lisansüstü Öğrenci Eren TALAY

Düzce Üniversitesi,

erentalay@gmail.com- 0009-0003-2444-815X

Dr. Öğretim Üyesi Arif GÜNGÖR

Düzce Üniversitesi,

arifgungor@duzce.edu.tr- 0000-0001-5466-5559

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, coğrafi işaretli ürünleri kullanarak yeni tarifler geliştirmek ve bu tarifler neticesinde gastronomiye katkı sağlamak ve turistik ilgi uyandırmaktır. Araştırma, coğrafi işaretli ürünlerin yeni tarifler geliştirilmesi sonucunda tüketici davranışları üzerindeki etkilerini anlamayı hedeflemektedir. Özellikle, bu ürünlerin satın alma niyeti, ürüne bakış açıları ve beğenileri üzerindeki etkilerini analiz etmek amaçlanmaktadır. Araştırma coğrafi işaretli ürünlerden yeni reçeteler üretilmesinin, tüketici satın alma niyetini nasıl etkileyeceği, tüketicilerin bu ürünlere olan bakış açılarının nasıl değişeceği ve tüketicilerin bu ürünlere olumlu yaklaşım yaklaşmayacağı konularına odaklanmakta ve aynı zamanda ürünlerin tarihi, üretimi, kimyasal özellikleri ve insan sağlığına etkileri hakkında literatürden bilgilere yer vermektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi ve görüşme metodu kullanılmıştır. Görüşmeler, coğrafi işaretli ürünleri tüketen bireylerle gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler analiz edilerek sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştırma hem akademik literatüre katkı sağlamayı hem de yerel üreticiler ve turizm sektörü için pratik uygulamalar geliştirmeyi hedeflemektedir.

Araştırmanın evreni, Düzce ilinde coğrafi işaretli ürünleri tüketen bireylerden oluşmaktadır. Örneklem ise, amaçlı örneklem yöntemi ile seçilen 30 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcılar, Düzce'de yaşayan, 25-65 yaş aralığında olan, Düzce'de ikamet eden ve Düzce'nin coğrafi işaretli ürünleri hakkında bilgi sahibi olan bireyler arasından seçilmiştir.

Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanımı seçilmiştir. Görüşme formu, katılımcıların Düzce coğrafi işaretli ürünleri ve bu ürünlerden geliştirilen yeni tarifler hakkındaki düşüncelerini, satın alma niyetlerini, ürüne bakış açılarını ve beğenilerini ölçmeye yönelik sorular içermektedir. Görüşmeler, yüz yüze veya çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma bulgularını analiz etmek için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu analiz yöntemi, katılımcıların deneyimlerini ve algılarını derinlemesine anlamayı ve bu deneyimlerin ortak noktalarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi İşaret, Gastronomi Turizmi, Bal, Fındık, Sakız

ABSTRACT

The aim of this research is to develop new recipes using geographically indicated products and to contribute to gastronomy and to create touristic interest as a result of these recipes. The research aims to understand the effects of geographically indicated products on consumer behavior as a result of developing new recipes. In particular, it is aimed to analyze the effects of these products on purchase intention, perspectives and tastes of the product. The research focuses on how the production of new recipes from geographically indicated products will affect consumer purchase intention, how consumers' perspectives on these products will change, whether consumers will approach these products positively, and also includes information from the literature on the history, production, chemical properties and effects on human health of the products. Qualitative research method and interview method were used in the research. Interviews were conducted with individuals who consume geographically indicated products and the results were obtained by analyzing the obtained data. This research aims to contribute to both academic literature and develop practical applications for local producers and the tourism sector.

The universe of the research consists of individuals who consume geographically indicated products in Düzce province. The sample consists of 30 participants selected with the purposive sampling method. The participants were selected from individuals living in Düzce, between the ages of 25-65, residing in Düzce and have knowledge about Düzce's geographically indicated products.

A semi-structured interview form was chosen as the data collection technique. The interview form includes questions aimed at measuring the participants' thoughts, purchase intentions, perspectives and likes about Düzce's geographically indicated products and new recipes developed from these products. The interviews were conducted face-to-face or online.

A descriptive analysis method was used to analyze the research findings. This analysis method aims to deeply understand the participants' experiences and perceptions and to reveal the common points of these experiences.

Keywords: Geographical Indication, Gastronomy Tourism, Honey, Hazelnut, Gum

ÇALIŞAN DEĞER ÖNERMESİ NEDİR, NE DEĞİLDİR?

Prof. Dr. BURCU ÖKSÜZ ¹, MALİKE ORMANCI ²,

¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi,

burcu.oksuz@ikcu.edu.tr - 0000-0003-4195-9261

² İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, malikeormanci@gmail.com – 0009-0002-8193-6179

ÖZET

Çalışanlar kurumların sahip olduğu en büyük değerlerdendir. Nitelikli, çalışkan, kuruma bağlı, motivasyonu yüksek ve kurumun amaçlarını kendi amaçları olarak gören çalışanlar kendi kurumlarının diğerlerinin önüne geçmesinin temelidir. Dolayısıyla nitelikli ve kendine bağlı çalışanlara sahip olan kurumlar, performans açısından fark yaratacaktır. Günümüzde sıklıkla dile getirilen yetenek savaşının kazanmanın yolu, nitelikli çalışanları kuruma getirecek ve kurumda kalmalarını sağlayacak stratejik çalışmaların yürütülmesine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Kurumlar işveren olarak markalaşabilmenin yaratacağı stratejik üstünlüğün farkında oldukları takdirde, güçlü işveren markası algısına sahip olabilmek için süreklilik taşıyan faaliyetler gerçekleştireceklerdir. Günümüz kurumlarının farkında olması gereken en önemli konulardan biri, nasıl bir işveren markasına sahip olunması gerektiğidir. Güçlü bir işveren markası oluşturmak, iç içe geçmiş pek çok boyutu ve uzun soluklu bir süreci gerekli kılmaktadır. Bu süreç içerisinde gerek mevcut gerekse de potansiyel çalışanlarda güven oluşturulması, gerçekleştirilebilir vaatlerin sunulması, toplumda iyi bir izlenimin bırakılması gibi birçok boyut bulunmaktadır. Bir kurumun güçlü bir işveren markasına sahip olmasının temelinde yatan hususlardan biri de çalışan değer önermesidir. Kurumlar, çalışanlar kendi bünyelerinde bulunduğu ne elde edeceklerini ve nasıl bir değere sahip olacaklarını açıkça sunabilmelidir. Kuşkusuz ki günümüzde çalışanları yalnızca finansal olanaklarla mutlu edebileceğini sanmak doğru olmayacaktır. Kurumlar maaş gibi önerilerin ötesine geçerek duygusal anlamda, kariyer anlamında, yaşam dengesinde, iyi bir kuruma aidiyet hissetmekte çalışanlara değer vaat edebilmelidir. Bu çalışan değer önermesi ne kadar güçlü olursa ve çalışanları ne kadar cezbederse, kurum bir işveren olarak daha iyi bir markaya sahip olacaktır. Bu çalışmanın amacı, çalışan değer önermesi kavramını irdelemek, örnekler üzerinden kurumların çalışan değer önermelerini tartışmak ve bir çalışan değer önermesi geliştirirken dikkat edilmesi gereken hususları ortaya koyarak önerilerde bulunmaktır. Böylece günümüz iş dünyasında çalışanları cezbeden bir değer önermesinin nasıl olması gerektiğine ilişkin öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Çalışan Değer Önermesi, İşveren Markası, Marka, Çalışan Deneyimi

MÜŞTERİ DENEYİMİ YÖNETİMİ AÇISINDAN YAPAY ZEKA

MALİKE ORMANCI ¹, Prof. Dr. BURCU ÖKSÜZ ²

¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, malikeormanci@gmail.com – 0009-0002-8193-6179

² İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi,
burcu.oksuz@ikcu.edu.tr - 0000-0003-4195-9261

ÖZET

Yapay zeka oluşturduğu kişisel ve toplumsal etkiler yanında işletmelerin tüm faaliyetlerinde ve paydaşlarıyla olan ilişkilerinde büyük bir dönüşüm yaratmıştır. Bu dönüşümün en fazla etkilediği alanlardan biri de müşteri ilişkileridir. Müşteriler, bir işletmenin iletişim kurduğu en önemli gruplardan biridir. Müşterilerle iyi ilişkiler kurmak, sorunlarını dinlemek, taleplerine cevap vermek ve önerileri doğrultusunda faaliyetlerini geliştirmek, işletmelerin başarısında ve uzun dönemli olarak performanslarının artmasında büyük bir role sahiptir. Müşterilerle ilişkilerin yönetilmesi geçmişten günümüze gerek toplumsal değişimler gerekse de yönetsel yaklaşımlar çerçevesinde gelişmiş, teknolojinin hızlı değişimiyle de beklenmedik bir hale bürünmüştür. Etkili müşteri ilişkileri, günümüzde teknolojinin ne kadar iyi entegre olduğuna bağlı olarak şekillenmektedir. Bu doğrultuda son zamanlarda sıklıkla karşımıza çıkan kavramlardan biri de yapay zekadır. Yapay zeka, işletmelere genelde müşteri ilişkileri özelde de müşteri deneyimi açısından büyük fırsatlar sunmaktadır. Müşterilerin anlaşılması, özellikleri doğrultusunda faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, müşterilere keyif verecek yaratıcı çözümlerin bulunması gibi pek çok konuda yapay zeka işletmelere destek olmaktadır. Dolayısıyla yapay zeka destekli uygulamalar aracılığıyla müşterilerin eşsiz deneyimler yaşamasına olanak sağlanmaktadır. Müşteriler yapay zekadan yararlanılarak geliştirilen uygulamalar aracılığıyla farklı dünyaların bir parçası olabilir, gerçek gibi bir deneyim yaşayabilir ve işletmelere verecekleri geri bildirimlerle rehberlik edebilir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekanın müşteri deneyimi açısından nasıl kullanıldığını tespit edebilmektir. Bu doğrultuda müşteri deneyimine yönelik yapay zeka uygulamaları irdelenmiş, farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin müşteri deneyimi vakaları analiz edilmiştir. Vaka analizleri aracılığıyla mevcut duruma ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır. Böylece yapay zeka müşteri deneyimine ilişkin geniş bir çerçeve çizilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Müşteri Deneyimi Yönetimi, Müşteri, Deneyim

SÜRDÜRÜLEBİLİR MODA PAZARLAMA UYGULAMALARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr.Öğr.Üyesi Reyhan BAHAR

Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Gönen Meslek Yüksekokulu,
reyhanbahari@gmail.com - 0000-0001-5872-6275

Doç.Dr. Bilge Villi

Balıkesir Üniversitesi, Sındırgı Meslek Yüksekokulu,
bilgevilli@hotmail.com - 0000-0002-1175-2043

ÖZET

Artan dünya nüfusu ile doğru orantılı olarak artan tüketim miktarı doğal kaynakların da yoğun bir şekilde tüketilmesine neden olmuştur. Bu sebeple ekolojik sorunlar gün geçtikçe artmaya başlamıştır ve buna paralel olarak da bu konuda kaygı duyan tüketiciler tüketim noktasında hassasiyet göstermeye başlamıştır. Tüketicilerin bu konuda farkındalık göstermesi ve sürdürülebilir tüketim motivasyonlarının artması işletmelerin bu yönde faaliyetler göstermesine neden olmuştur. Ekolojik sorunlara sebep olan sektörlerden biri de moda sektörüdür. Bu sebeple yaşanan bu değişimlerden moda sektörü de payına düşüne almıştır ve sektörde yer alan birçok marka sürdürülebilir moda stratejilerini uygulamaya başlamıştır. Moda sektörü genel olarak hızlı moda ile karakterize edilmekte, kısa süreli kullanılan kıyafetleri içermektedir. Ancak günümüzde yaşanan iklim değişikliği, üretim esnasında ortaya çıkan kimyasal atıklar, çevresel sorunlar, sektörde güvencesiz şartlarda ucuza çalışan işçilerin hakları gibi sorunlar moda sektöründe de sürdürülebilirlik anlayışını gerekli kılmıştır. Sürdürülebilir moda anlayışı hızlı modaya bir eleştiri olarak doğmuştur. Sürdürülebilir moda anlayışı bir ürünün nasıl üretilmesi ve nasıl tüketilmesi gerektiği ile ilgili bütüncül bir bakış açısına dayanmaktadır. Bu çalışmada ise Türkiye’de faaliyet gösteren ve marka bilinirliği yüksek 5 moda markasının internet siteleri, online satış ortamları ve sürdürülebilirlik raporları incelenerek sürdürülebilir moda pazarlaması uygulamalarını incelemek ve tüketicileri sürdürülebilir tüketime yönleltmek için hangi faaliyetleri yürüttüklerini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Tüketim, Sürdürülebilir Moda

THE IMPACT OF SUSTAINABLE FASHION MARKETING PRACTICES ON SUSTAINABLE CONSUMPTION PATTERNS

ABSTRACT

The increase in consumption in direct proportion to the growth of the world's population has led to an intensive use of natural resources. For this reason, environmental problems have started to increase day by day and, in parallel, consumers who are concerned about this issue have started to show sensitivity at the point of consumption. Consumers' awareness of this issue and the increase in sustainable consumption motivations have led companies to take action in this direction. One of the sectors that causes environmental problems is the fashion sector. For this reason, the fashion sector has also taken part in these changes and many brands in the sector have started to implement sustainable fashion strategies. The fashion sector is generally characterised by fast fashion and includes clothing that is used for a short period of time. The aim of this study is to examine the fashion sector and what activities it is undertaking to guide consumers towards sustainable consumption. However, today's issues such as climate change, chemical waste in production, environmental problems, the rights of workers in the sector working cheaply and in precarious conditions have made it necessary to understand sustainability in the fashion sector. The concept of sustainable fashion emerged as a critique of fast fashion. The understanding of sustainable fashion is based on a holistic perspective of how a product should be produced and consumed. The aim of this study is to examine the marketing practices of sustainable fashion by analysing the websites, online sales environments and sustainability reports of 5 fashion brands operating in Turkey with high brand recognition and to identify the activities they undertake to guide consumers towards sustainable consumption.

Keywords: Sustainability, Sustainable Consumption, Sustainable Fashion

SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM PERSPEKTİFİNDEN VEGAN GIDA MARKALARININ İNTERNET SAYFALARININ VE SOSYAL MEDYA HESAPLARININ İNCELENMESİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Doç.Dr. Bilge VİLLİ ¹

Balıkesir Üniversitesi, Sındırgı MYO,

bilgevilli@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1175-2043>.

Dr. Öğr. Üyesi Reyhan BAHAR ²

Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Gönen Meslek Yüksekokulu,

reyhanbahari@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5872-6275>.

ÖZET

Her geçen gün tüketiciler daha bilinci ve duyarlı hale gelmekte ve bu durum bazı toplumsal konuların gündeme gelmesine sebep olmaktadır. Duyarlılığı artan ve bilinçlenen tüketiciler çevreyi korumaya, hayvan refahına, sürdürülebilirliğe, eko-sisteme daha fazla önem vermektedir. Vegan satın alma davranışları bu tüketicilerin günlük rutinlerini ve yaşam tarzını şekillendirmektedir. Vegan tüketim davranışının artması ile birlikte işletmelerde vegan pazarına yönelik ürünler geliştirmeye, ürün ve hizmetlerini genişletmeye ve ürün karmalarını arttırmaya başlamıştır. Bireylerin vegan tüketim anlayışını benimsemelerinde ekolojik, sağlık, sosyal, etik ve din gibi motivasyonlar etkili olmaktadır. Bu çalışmada, tüketici araştırma şirketi Twentify'nin 2021 yılında Türkiye temsili 1.011 katılımcı ile Bounty mobil uygulaması üzerinden gerçekleştirdiği "Veganizm Farkındalık Araştırması" sonucuna göre belirlenen en çok tercih edilen vegan gıda markalarının internet sayfaları ve Instagram hesapları incelenerek veganlığa ve sürdürülebilirliğe ne derece önem verdikleri içerik analizi metoduyla araştırılmaya çalışılmıştır. 22 vegan gıda markasının incelendiği çalışmada markaların birçoğunun internet sayfası ve Instagram hesabında "veganlığa yönelik bilgi paylaşımı" bulunmaktadır. Ancak 22 markadan sadece 2 'sinin internet sayfasında "vegan sertifikası" bulunmakta; çok az markanın internet sayfasında sürdürülebilirlik politikasına yer verdiği ve Instagram hesabında sürdürülebilirlik paylaşımı yaptığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre vegan gıda ürünleri üreten markaların hem internet sayfalarında hem de Instagram hesaplarında sürdürülebilirlik ve vegan tüketim ilişkisini içeren içerikler oluşturmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Vegan Markalar, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Tüketim, Nitel İçerik Analizi.

ABSTRACT

Consumers are becoming more conscious and sensitive every day, and this situation brings some social issues to the forefront. Consumers who are becoming more sensitive and conscious place greater importance on protecting the environment, animal welfare, sustainability, and the

ecosystem. Vegan purchasing behaviors shape the daily routines and lifestyles of these consumers. With the increase in vegan consumption behavior, businesses have started to develop products for the vegan market, expand their products and services, and increase their product mix. Ecological, health, social, ethical and religious motivations are effective in individuals' adoption of vegan consumption. In this study, according to the results of the "Veganism Awareness Survey" conducted by the consumer research company Twentify in 2021 with 1,011 participants representing Turkey via the Bounty mobile application, the web pages and Instagram accounts of the most preferred vegan food brands were examined and the extent to which they attach importance to veganism and sustainability was investigated using the content analysis method. In the study examining 22 vegan food brands, most of the brands have "vegan information sharing" on their websites and Instagram accounts. However, only 2 out of 22 brands have a "vegan certificate" on their websites; it is seen that very few brands include a sustainability policy on their websites and share sustainability on their Instagram accounts. According to these results, it can be recommended that brands that produce vegan food products create content that includes the relationship between sustainability and vegan consumption on both their websites and Instagram accounts.

Keywords: Vegan Brands, Sustainability, Sustainable Consumption, Qualitative Content Analysis.

INSTAGRAM ÜZERİNDEN ALIŞVERİŞ: SİSTEMATİK BİR DERLEME

Öğr. Gör. Dr. Ahmet TAŞ

Gümüşhane Üniversitesi Şiran Dursun Keleş Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Eczane Hizmetleri Bölümü, Gümüşhane, Türkiye,

ahmettas@gumushane.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1444-6068>.

Doç. Dr. Kamil ÇELİK

Bartın Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, Bartın, Türkiye,

kcelik@bartin.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-4530-1048>.

ÖZET

Bu sistematik derleme, Instagram platformu üzerinden gerçekleştirilen alışverişin tüketici davranışları ve dijital pazarlama stratejileri üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Sosyal medya, özellikle Instagram, günümüzde tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarını yeniden şekillendiren bir araç haline gelmiştir. Kullanıcılar, Instagram'da sadece sosyal etkileşim kurmakla kalmamakta, aynı zamanda platformda sunulan ürün ve hizmetlere dair bilgi edinip, alışveriş yapma eğilimindedir. Bu bağlamda, çalışmada Instagram alışverişinin, tüketici satın alma kararları, marka sadakati, müşteri memnuniyeti ve alışveriş deneyimi üzerindeki etkileri incelenecektir.

Derleme kapsamında ele alınacak ana temalar arasında, influencer'ların tüketici davranışlarına etkisi, Instagram'daki reklamların algılanma biçimi, markaların Instagram üzerinde uyguladığı pazarlama stratejileri ve platformun kullanıcı dostu özelliklerinin alışverişe katkıları yer alacaktır. Ayrıca, Instagram alışverişi ile geleneksel e-ticaret kanalları arasındaki farklar ve bu platformun diğer sosyal medya mecralarına kıyasla sunduğu avantajlar derinlemesine analiz edilecektir. Bunun yanı sıra, Instagram'ın sosyal etkileşim ve görsel içerik sunumu gibi özelliklerinin alışveriş deneyimini nasıl kişiselleştirdiği de değerlendirilecektir.

Bu sistematik derleme, 2014-2024 yılları arasında yayımlanmış akademik çalışmalar, raporlar ve sektörel analizlerden oluşan literatürü kapsayacaktır. Araştırma, Instagram'ın dijital pazarlama alanında nasıl bir dönüşüm yarattığını ve gelecekteki ticari potansiyelini ortaya koymayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, işletmelere sosyal medya stratejilerini güçlendirme ve tüketiciyle daha etkili etkileşim kurma konusunda yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, İnternet alışverişi, Instagram

PARASOSYAL ETKİLEŞİM: SİSTEMATİK BİR DERLEME

Öğr. Gör. Dr. Ahmet TAŞ

Gümüşhane Üniversitesi Şiran Dursun Keleş Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Eczane Hizmetleri Bölümü, Gümüşhane, Türkiye,

ahmettas@gumushane.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1444-6068>.

Doç. Dr. Kamil ÇELİK

Bartın Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, Bartın, Türkiye,

kcelik@bartin.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-4530-1048>.

ÖZET

Bu sistematik derleme, parasosyal etkileşim (PSI) konusundaki mevcut literatürü inceleyerek, bireylerin medya figürleriyle geliştirdiği tek yönlü ilişkilerin psikolojik, sosyal ve davranışsal etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Parasosyal etkileşim, bireylerin televizyon, sosyal medya, ünlüler, influencer'lar veya hayali karakterlerle kurduğu duygusal bağları tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Son yıllarda sosyal medya platformlarının artan etkisiyle PSI, daha yaygın hale gelmiş ve bu tür etkileşimlerin bireylerin yaşamlarını nasıl etkilediği üzerine yapılan araştırmalar da hız kazanmıştır.

Bu derleme, PSI'nın bireyler üzerindeki etkilerini, özellikle sosyal ilişkiler, öz saygı, duygusal bağlılık, tüketici davranışları ve medya figürlerine yönelik güven gibi alanlarda incelemeyi hedeflemektedir. Ayrıca parasosyal etkileşimlerin, sosyal medya platformları aracılığıyla dijital pazarlama ve influencer stratejileri üzerinde nasıl bir rol oynadığı da analiz edilecektir. Çalışmada, televizyon, YouTube, Instagram ve diğer medya platformlarındaki parasosyal etkileşimlerle ilgili yapılan nitel ve nicel araştırmalar ele alınacaktır.

Bu derleme, 2010-2024 yılları arasında yayımlanmış akademik çalışmalar, raporlar ve deneysel araştırmaları kapsayacaktır. Derlemenin amacı, parasosyal etkileşimlerin bireyler ve medya figürleri arasındaki ilişkiler üzerindeki etkilerini derinlemesine anlamak ve bu etkileşimlerin bireylerin medya tüketim alışkanlıkları ile toplumsal etkilerini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Parasosyal ilişki, Influencer

YÖNETİCİ VE ÇALIŞANIN EGO DURUMU UYUMUNUN İLİŞKİ KALİTESİ VE ÇATIŞMA DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Prof. Dr. HABİBE TUĞBA EROL KORKMAZ ¹

¹ Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, tugbakorkmaz@mersin.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0696-931X

ÖZET

Eric Berne'in (1987) Transaksiyonel Analiz Kuramına göre insan kişiliği çeşitli ego durumlarından (Bakım Veren Ebeveyn, Eleştirel Ebeveyn, Yetişkin, Uygulu Çocuk, Doğal Çocuk ve İsyankar Çocuk) oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı iş yaşamında çalışan ve yöneticinin ego durumları arasındaki uyumun çalışan - yönetici ilişki kalitesi ve çalışan - yönetici çatışma miktarı ile ilişkisini incelemektir. Bu amaçla bir devlet üniversitesinde görev yapmakta olan 53 yöneticiden ve bu yöneticilerin altında çalışan 213 çalışandan anketler aracılığıyla veri toplanmıştır. Anketler vasıtasıyla katılımcıların ego durumu, çalışan-yönetici ilişki kalitesi ve çalışan-yönetici çatışma düzeyi Likert-tipi ölçekler ile ölçülmüştür. Bulgulara göre hem yöneticiler hem de çalışanlar tarafından en çok sahip olunan ego durumları Bakım Veren Ebeveyn ve Yetişkin ego durumlarıdır. Yönetici ve çalışanın ego durumlarındaki Bakım Veren Ebeveyn - Yetişkin eşleşmesinde çalışan-yönetici ilişki kalitesi görece düşük, çalışan-yönetici çatışması ise görece yüksektir. Tutarlı biçimde en olumlu tablo çizen ego eşleşmesi ise Yetişkin - Yetişkin eşleşmesidir. Çalışanların %47'sinin yönetici ile ego uyumu tamamlayıcı (uyumlu) nitelikteyken, %53'ünün çapraz (uyumsuz) niteliktedir. Yürütülen bağımsız gruplar t-testi analiz bulgularına göre yöneticisiyle ego durumları tamamlayıcı olan çalışanların yöneticileriyle ilişki kaliteleri anlamlı düzeyde daha yüksektir. Diğer yandan, yöneticisiyle ego durumları çapraz olan çalışanların yöneticileriyle çatışma miktarları anlamlı düzeyde daha yüksektir. Araştırmanın bulguları hem kuramsal hem de işyeri bağlamında uygulama açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Transaksiyonel Analiz, Ego Durumu, Çalışan-Yönetici İlişki Kalitesi.

Örgütlerde Kişiler Arası Çatışmanın Firma Performansına Etkisi: Etkin Ücretlemenin Düzenleyicilik Rolü

Öğr. Gör. Dr. Seçkin DOĞAN

Toros Üniversitesi, Uluslararası Finans ve Bankacılık Bölümü

seckin.dogan@toros.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-5848-2634

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, örgütlerdeki kişiler arası çatışmaların firma performansı üzerindeki etkisini, etkin ücretleme politikaları bağlamında incelemektir. Ortaya konan kavramsal çerçeveye göre, örgütlerde kişiler arası çatışma yaşansa dahi, etkin ücret politikaları ve sistemleri firmaların performansı artırabilir. Bu doğrultuda, yoğun rekabetin yaşandığı ve farklı ücret sistemlerinin uygulandığı turizm ve konaklama sektörü örneklem olarak seçilmiştir. Stratejik yönetim (firma performansı), örgütsel davranış (örgütlerde çatışma) ve insan kaynakları yönetimi (ücret yönetimi) gibi disiplinleri bir araya getiren bu çalışma, firmaların daha etkin ve verimli çalışabilmesi için ne yapılması gerektiğine ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Firma performansı, ücret yönetimi, örgütlerde çatışma.

The Effect of Interpersonal Conflict in Organisations on Firm Performance: The Moderator Role of Effective Remuneration

Lecturer. Dr. Seçkin DOĞAN

Toros Üniversitesi, International Finance and Banking

seckin.dogan@toros.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-5848-2634

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the impact of interpersonal conflicts on firm performance in the context of effective compensation policies. According to the conceptual framework, even if interpersonal conflicts are experienced in organisations, effective compensation policies and systems can increase firm performance. Accordingly, the tourism and hospitality sector, where intense competition is experienced and different wage systems are applied, was selected as the sample. This study, which brings together disciplines such as strategic management (firm performance), organisational behaviour (conflict in organisations) and human resources management (wage management), will shed light on what needs to be done for firms to work more effectively and efficiently.

Key Words: Firm performance, wage management, conflict in organisations

TÜRK LOJİSTİK ŞİRKETLERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ⁸⁹

TOHAN, Gülsever

Yüksek Lisans Öğrencisi, NÖHÜ Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi ABD

BÜYÜKKEKLİK, Arzum

Prof. Dr., NÖHÜ Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü

ÖZET

Lojistik sektöründe şirketlerin performans ve verimliliklerinin doğru ve objektif bir şekilde ölçülmesi, şirketlerin rekabet gücünü ve ticari faaliyetlerini artırmak açısından büyük öneme sahiptir. Veri Zarflama Analizi (VZA), literatürde etkinlik ölçümünde sık kullanılan bir yöntemdir. VZA çoklu girdi ve çoklu çıktı verilerini kullanarak, karar verme birimleri arasında etkinlik ölçümü yaparak güçlü sonuçlar verir. Bu çalışmada, Türk lojistik şirketlerinin performansını değerlendirmek amacıyla VZA kullanılmıştır. Çalışmada, Fortune 500 TURKEY listesinde yer alan 9 lojistik şirketinin 2023 yılına ait verileri kullanılmıştır. Etkinlik analizinde çalışan sayısı ve öz kaynak değerleri girdiler; net satış, ihracat ve fvök (faiz ve vergi öncesi kâr) değerleri de çıktılar olarak ele alınmıştır. VZA analizinde BCC ve CCR modelleri kullanılarak şirketlerin lojistik etkinliklerini karşılaştırıp ‘etkin’ ve ‘etkin olmayan’ şirketler belirlenmiştir. Analiz sonucunda CCR modeli uygulandığında 2023 yılında 5 lojistik şirketinin etkin, BCC modeli uygulandığında ise 7 lojistik şirketinin etkin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik Şirketler, Veri Zarflama Analizi (VZA), Etkinlik Ölçümü.

ABSTRACT

EFFICIENCY MEASUREMENT OF TURKISH LOGISTICS COMPANIES WITH DATA ENVELOPMENT ANALYSIS

In the logistics sector, measuring the performance and efficiency of companies accurately and objectively is of great importance in terms of increasing the competitiveness and commercial activities of companies. Data Envelopment Analysis (DEA), frequently used in the literature for efficiency measurement. DEA provides strong results by measuring efficiency between decision-making units using multiple input and multiple output data. In this study, DEA was used to evaluate the logistics performance of Turkish logistics companies. Data obtained from 9 companies on the 2023 Fortune 500 TURKEY list. In the efficiency analysis, the number of employees and equity values were taken as inputs; net sales, exports and EBIT (profit before interest and taxes) values were taken as outputs. In the DEA analysis, the logistics activities of the companies were compared using the BCC and CCR models and ‘effective’ and ‘ineffective’ companies were determined. As a result of the analysis, it was determined that 5 logistics companies were effective in 2023 when the CCR model was applied and 7 logistics companies were effective when the BCC model was applied.

Keywords: Logistics Companies, Data Envelopment Analysis (DEA), Efficiency Measurement.

⁸⁹ Bu çalışma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Prof. Dr. Arzum BÜYÜKKEKLİK danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinden çıkarılmıştır.

AĞIR İŞ YATIRIMI BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Doç.Dr.Ethem TOPÇUOĞLU

Giresun Üniversitesi

ethem.topcuoglu@giresun.edu.tr-0000-0003-3563-0566

Doç.Dr.Selen UYGUNGİL ERDOĞAN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

suygungilerdogan@osmaniye.edu.tr-0000-0002-7916-1709

ÖZET

Çalışmak, insan hayatının büyük bir bölümünü kaplamakta ve sadece finansal mecburiyetlerden kaynaklanmamakta, işlerine gereğinden fazla süreler boyunca, fazlasıyla emek harcayan çalışanlar ile sıklıkla karşılaşılmaktadır. Söz konusu bu durum, alan yazında ağır iş yatırımı olarak kavramsallaştırılmakta (Nemteanu & Dabija, 2020); işkoliklik (olumsuz) ve işe adanma (olumlu) şeklindeki iki türlü yapısı (van Beek vd., 2014) çalışmalara konu olmaktadır. Bibliyometrik çalışmalar akademik bilgi yığınlarının tasnifinde ve belirli bir konudaki bilimsel çalışmaların alandaki etkinlik veya eksikliklerini ortaya çıkararak, mevcut durumu belirlemek ve gelecekteki araştırmalar için öngörü sağlamak açısından başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda çalışma, alan yazında özellikle son yıllarda çalışılmaya başlanılan ağır iş yatırımı kavramını konu alan çalışmaların mevcut durumu ortaya koymak ve gelecek araştırmalara öngörü sağlayacak bir zemin oluşturmak amacı ile tasarlanmıştır. Çalışma kapsamında, Web of Science veri tabanından konu başlığı (topic) seçeneğinde, "Heavy Work Investment" anahtar kelimesi kullanılarak yapılan sorgulama sonucunda, 75'i makale olmak üzere, toplam 87 çalışma listelenmiş ve VOSviewer programı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, çalışmaların toplam 191 yazar tarafından üretildiği ve toplam 2.693 kez alıntılandığı tespit edilmiştir. İlk çalışmanın, 2009 yılında Snir, R. ve Harpaz, I. tarafından *Cross-Cultural Research* dergisinde yayınlanan "Cross-Cultural Differences Concerning Heavy Work Investment" başlıklı makale olduğu belirlenmiştir. Ağır iş yatırımı kavramına ilişkin en etkili yazarın, 10 çalışma ile Loscalzo Y. olduğu ve toplam 133 atıf aldığı görülmüştür. Atıf sayısı bağlamında incelendiğinde ise Spurk vd.'nin (2020) bir çalışmalarına 786 atıf aldıkları belirlenmiştir. Çalışmaların 51'inin yönetim ve işletme alanlarında gerçekleştirildiği; 64 çalışmanın Social Sciences Citation Index'te (SSCI) tarandığı; en fazla çalışma yapan ülkenin İtalya (n=24) olduğu, ardından USA (n=20) ile İsrail'in (n=18) geldiği ve Türkiye'nin 1 çalışma ile alana katkısının yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ağır iş yatırımı, Bibliyometrik analiz, Web of Science, VOSviewer

TÜKETİCİ ŞİKÂyetLERİ ve KIRIKKALE İLİ (2020 - 2021 DÖNEMİ)TÜKETİCİ HAKEM HEYETLERİNE BAŞVURU SAYILARINDAKİ DÜŞÜŞ EĞİLİMİNE YÖNELİK TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

Mehmet Kürşad ASLIYÜCE

Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Y.L. Öğrencisi
m.kursad.asliyucel@gmail.com, ORCID Id: 0009-0008-6129-1848

Doç.Dr.Cihat KARTAL

Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
ckartal@kku.edu.tr, ORCIDId: 0000-0003-2390-8268

Prof.Dr.Tülin DURUKAN

Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
tdurukan@kku.edu.tr, ORCID Id:0000-0001-5228-3274

Dr.Öğr.Üye.Serhat KARAOĞLAN

Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
serhatkaraoglan@kku.edu.tr, ORCID Id:0000-0002-4120-4013

ÖZET

Tüketicinin korunması terimi 19. Yüzyıl Sanayi Devrimiile birlikte seri üretim mallarının artırması sonucu hukuk alanında ortaya çıkmıştır. Tüketici şikâyetleri, tüketicinin tükettiği mal veya hizmetten memnun kalmaması sonucunda şikâyet geri bildirimi olarak tanımlanmaktadır. Şikâyetlerin başlangıç noktasını müşteri beklentilerinin yeterince karşılanamaması ya da eksik karşılanması oluşturmaktadır. Ürün veya hizmetlerin müşteri beklentilerini karşılayamaması şikâyet oluşturmakla birlikte diğer taraftan çalışanların uygunsuz davranışları, hizmetteki kalite beklentilerinin yeterince karşılanamaması veya sunulan ortamın uygunsuzluğu, makul olmayan gecikmeler de şikâyeti oluşturan diğer faktörler arasında yer almaktadır.

İlişkisel dinamiklerin ön planda olduğu, günümüz pazarlama dünyasının en önemli unsurlarından biri tüketicidir. Alınan hizmet ve mal sonrasında oluşan problem ve çözümleri ile ilgili çeşitli kurum, sivil toplum örgütleri ve bağımsız şikâyet mercileri bulunmaktadır. Tüketici, üretici ve satıcı üçgenindeki güç dengesizliğini ortadan kaldırmak için ülkemizde de yasal zeminler hazırlanmış olup, konu ile ilgili Ticaret Bakanlığı çatısı altında Ticaret İl Müdürlüklerinde Tüketici Hakem Heyetleri Kurulmuştur. Şu anda yürürlükte olan 6502 sayılı “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun” ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde gerekli

düzenlemeler yapılmaktadır. Alışveriş sonrası oluşan uyuşmazlıklar bu kurumlara başvuru yöntemi ile karara bağlanıp sonuçlandırılmaktadır.

Çalışmamızın amacı; 2019-2023 yılında Türkiye’de yapılan şikâyet sayılarını analiz etmek üzere tüketici davranışlarındaki değişimleri ortaya koymaktır. Aynı zamanda elde edilen verilerin detaylı incelemesini yapmak üzere Kırıkkale ile Türkiye geneli başvuru sayılarının karşılaştırılması yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar 2020 ve 2021 yıllarında Tüketici Hakem Heyetleri başvuru sayılarının aşağı doğru bir eğilim gösterdiğini ortaya koymuştur. Aynı zamanda başvuru sayıları incelendiğinde verilerin pandemi (Covid-19) dönemiyle doğrusal bir ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede Tüketici Hakem Heyeti başvuru sayılarının düşüş sebepleri yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici Hakem Heyeti, Tüketici Şikâyetleri, Tüketici Davranışları, Covid-19

CUSTOMER COMPLAINTS and COMPARISON OF KIRIKKALE PROVINCE (2020 – 2021 PERIOD) WITH TURKEY ON THE DOWNWARD TREND IN THE NUMBER OF APPLICATIONS TO CONSUMER ARBITRATION COMMITTEES

ABSTRACT

The term of consumer protection emerged in the field of law as a result of the increase in mass production of goods with the 19th century Industrial Revolution. Consumer complaint sare defined as complaint feedback as a result of the consumer's dissatisfaction with the goods or services consumed. The starting point of complaints is that customer expectations are not met sufficiently or incompletely. While the failure of products or services to meet customer expectations constitutes a complaint, on the other hand, in appropriate behavior of employees, in adequate quality expectations in the service or inappropriate environment, unreasonable delays are among the other factors that constitute complaints.

One of the most important elements of today's marketing world, where relational Dynamics are at the forefront, is the consumer. There are various institutions, non-governmental organizations and independent complaint authorities regarding the problems and solutions that arise after the services and goods received. In order to eliminate the power imbalance in the triangle of consumer, producer and seller, legal grounds have been prepared in our country and Consumer Arbitration Committees have been established in the Provincial Directorates of Trade under the roof of the Ministry of Trade. Necessary arrangements are being made with in the framework of the “Law No. 6502 on the Protection of Consumers” and related regulations, which are currently in force. Disputes arising after shopping are resolved and finalized by applying to these institutions.

The aim of our study is to reveal the changes in consumer behavior in order to analyze the number of complaints made in Türkiye in 2019-2023. At the same time, in order to make a detailed analysis of the data obtained, a comparison of the number of applications in Kırıkkale and Türkiye in general was made. The result sobtained show that the number of applications to the Consumer Arbitration Committees in 2020 and 2021 showed a downward trend. At the same time, when the number of applications was analyzed, it was determined that the data was in a linear relationship with the pandemic (Covid-19) period. In this framework, the reasons for the decrease in the number of applications to the Consumer Arbitration Committees are interpreted.

Keywords: Consumer, Consumer ArbitrationCommittee, Consumer Complaints, Consumer Behavior, Covid-19

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ MEMUR SENDİKALARINA KARŞI TUTUMLARI VE ÜYE OLMALARINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Nevzat KURT¹

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

nevzat.kurt2@saglik.gov.tr

ORCID: 0009-0000-6750-1625

Bu çalışmanın amacı, Kırşehir ilinde görev yapan ve memur sendikalarına üye olma niteliğine sahip sağlık çalışanlarının memur sendikalarına karşı tutumları ve üye olmalarına etki eden faktörlerin belirlenmesidir. Bu çalışma ile sağlık çalışanlarının sendikalara yönelik tutumlarının belirlenmesi ve sendikalara üye olma motivasyonlarının anlaşılmasıyla literatüre önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, bu çalışmanın bulgularının, sağlık sektöründe sendikal örgütlenme süreçlerini daha iyi anlamaya ve sendikal faaliyetlerin etkinliğini artırmaya yönelik öneriler geliştirilmesine de yardımcı olması beklenmektedir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamını Kırşehir ilinde faaliyet gösteren sağlık kurumlarında çalışan toplam 385 sağlık çalışanı oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan ölçeklerden “Sendikal Örgütlenme Nedenleri Ölçeği” 15 soru ve 3 alt boyuttan, “Sendikal Tutum Ölçeği” ise 20 soru ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki sorulara verilen cevaplar 5 li likert tarzında; 1-Kesinlikle katılmıyorum, 5-Kesinlikle katılıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programına yüklenmiş, bulguların değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, normallik testi, açımlayıcı faktör analizi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi ve korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde demografik faktörler açısından sendikal örgütlenme ile eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Yaş, cinsiyet, çalışma süresi, görev, üye olunan sendika, üyelik süresi gibi değişkenler ile ölçekler arasında farklılık gözlemlenmemiş olmasına rağmen bazı alt boyutlarda farklılıklar ile karşılaşmıştır. Sendikal tutum ile sendikal örgütlenme nedenleri arasında istatistiki açıdan herhangi bir ilişki tespit edilememiştir. Ancak sendikal örgütlenme toplam puanı ile sendikal tutum alt boyutları arasında 0,01 anlamlılık düzeyinde ilişkiler belirlenmiştir. Sendikaların, eğitim düzeylerine göre farklılaşan üyelere yönelik daha özelleştirilmiş iletişim ve eğitim çözümleri geliştirmesi faydalı olabilir. Ayrıca, sendikal tutum ve sendikal örgütlenme nedenleri arasındaki ilişkisizlikten hareketle, üyelerin örgütlenme motivasyonlarını daha iyi anlayabilmek için ayrıntılı anketler ve görüşmeler yaparak, sendikal amaç ve stratejiler belirlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sendika, Sendikal Örgütlenme, Sendikal Tutum

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İF, nevzat.kurt2@saglik.gov.tr

THE ATTITUDES OF HEALTH WORKERS TOWARDS CIVIL SERVANT UNIONS AND DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING THEIR MEMBERSHIP

Nevzat KURT¹

¹ Graduate Student, Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Business, nevzat.kurt2@saglik.gov.tr

Kırşehir Ahi Evran University
nevzat.kurt2@saglik.gov.tr
ORCID: 0009-0000-6750-1625

The aim of this study is to determine the attitudes of health care workers working in Kırşehir province who are qualified to be members of civil servant unions towards civil servant unions and the factors affecting their membership. This study aims to make significant contributions to the literature by determining the attitudes of healthcare workers towards trade unions and understanding their motivations for becoming a member of trade unions. It is also expected that the findings of this study will help to better understand the union organizing processes in the health sector and to develop recommendations to increase the effectiveness of union activities. Face-to-face survey technique, one of the quantitative research methods, was used in the study. The scope of the research consists of a total of 385 health workers working in health institutions operating in Kırşehir province. Among the scales used in the research, the “Reasons for Union Organization Scale” consists of 15 questions and 3 sub-dimensions, and the “Union Attitude Scale” consists of 20 questions and 3 sub-dimensions. The answers to the questions in the scale were graded on a 5-point Likert scale; 1 - Strongly disagree, 5 - Strongly agree. The data obtained were uploaded to the SPSS program and descriptive statistics, normality test, exploratory factor analysis, independent sample t test, one-way variance analysis and correlation analysis were applied in the evaluation of the findings. When the findings obtained from the research were evaluated, significant differences were observed between union organization and education level in terms of demographic factors. Although no differences were observed between the scales and variables such as age, gender, working period, position, union membership, and membership period, differences were observed in some sub-dimensions. No statistically significant relationship was found between union attitudes and reasons for union organizing. However, there was a relationship between the total score of union organizing and the sub-dimensions of union attitudes at a significance level of 0.01. It may be useful for unions to develop more customized communication and training solutions for members who differ according to their education levels. In addition, based on the lack of correlation between union attitudes and reasons for union organizing, union goals and strategies can be determined by conducting detailed surveys and interviews to better understand members' motivations for organizing.

Keywords: Trade Union, Trade Union Organization, Trade Union Attitude

YAPAY ZEKA VE İNSAN İŞBİRLİĞİNDE EKİP DİNAMİKLERİ: KARIYER ENDİŞELERİ VE YAPAY ZEKA YAKLAŞIMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE YENİLİĞE DUYULAN KORKUNUN ROLÜ

Yüksek Lisans Öğrenci Mehtap BÜYÜKGÜZEL

İstanbul Arel Üniversitesi

mehtapbuyukguzel@gmail.com – 0000-0002-3981-6897

Doç. Dr. Aydın ÇİVİLİDAĞ

Akdeniz Üniversitesi

aydinc@akdeniz.edu.tr – 0000-0002-6142-0928

ÖZET

Bu çalışma, iş hayatında yapay zekanın, kariyer endişeleri ve yenilik korkusu gibi psikolojik faktörlerin çalışanların yapay zekaya yönelik tutumlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel yöntemlerden çoklu durum çalışması desenine göre yapılmıştır. Katılımcılar, işlerinde yapay zeka teknolojilerini kullanan 18 yaş ve üzeri yazılım, insan kaynakları, turizm ve eğitim sektörlerinden 13 beyaz yakalı çalışandan oluşmuştur. Araştırmada, tipik örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemi ile katılımcılar seçilmiştir. Veri toplama süreci yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilmiştir. Kişisel veriler için demografik sorulara yer verilirken, araştırma değişkenleri için yarı yapılandırılmış görüşme sorularına yer verilmiştir. Veriler MAXQDA 20.0 programı ile analiz edilmiş, kodlama ve temalandırmalar yapılmıştır. Bazı katılımcılar, yapay zekanın iş süreçlerindeki katkılarını genelde olumlu olarak değerlendirmiş ve yapay zekanın işlerini kolaylaştırarak zaman tasarrufu sağladığını belirtmişlerdir. Katılımcılar, yapay zekaya yönelik olumlu bir tutum sergilemekle beraber, kişisel bilgilerinin ifşası, yanlış bilgi (içerik) üretimi ve kötüye kullanım gibi etik risklere dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, yapay zekanın işsizliğe yol açma potansiyeli katılımcılar üzerinde endişe yaratırken, bu kaygının bilinçlendirme çalışmalarıyla azaltılabileceği ifade edilmiştir. Katılımcılar tarafından, yapay zekanın avantajlarına rağmen, kişileri tembelliğe sevk etme olasılığı eleştirilmektedir. İnsandan, robota, sokak lambasından mıknaşıya kadar pek çok farklı yapay zeka metaforunun ortaya çıkması katılımcıların bakış açılarının ne kadar geniş bir yelpazede olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Üretken Yapay Zeka, İş Yaşamı, Kariyer Endişesi, Yenilik Korkusu, Yapay Zekaya Yönelik Tutum

TEAM DYNAMICS IN HUMAN-AI COLLABORATION: THE ROLE OF FEAR OF INNOVATION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREER CONCERNS AND AI APPROACHES

Master's Student Mehtap BÜYÜKGÜZEL

İstanbul Arel University

mehtapbuyukguzel@gmail.com – 0000-0002-3981-6897

Assoc.Prof.Dr. Aydın ÇİVİLİDAĞ

Akdeniz University

aydinc@akdeniz.edu.tr – 0000-0002-6142-0928

ABSTRACT

This study aims to analyze the attitudes of employees toward artificial intelligence in the workplace, focusing on psychological factors such as career concerns and fear of innovation. The research was conducted using a qualitative approach with a multiple case study design. The participants consisted of 13 white-collar workers aged 18 and above from the software, human resources, tourism, and education sectors, all of whom use AI technologies in their jobs. Participants were selected through typical case sampling and snowball sampling methods. Data collection was carried out both face-to-face and online. While demographic questions were included for personal data, semi-structured interview questions were used to address the research variables. The data were analyzed using the MAXQDA 20.0 software, and coding and thematic analyses were performed. Some participants generally evaluated the contributions of AI to work processes positively, stating that it facilitates their work and saves time. While participants exhibited a positive attitude toward AI, they also highlighted ethical risks such as the disclosure of personal information, the production of misinformation (content), and misuse. Additionally, the potential for AI to cause unemployment generated concern among participants; however, it was suggested that this anxiety could be mitigated through awareness initiatives. Despite acknowledging the advantages of AI, participants criticized its potential to encourage laziness. The emergence of various AI metaphors, ranging from human to robot, streetlight to magnet, underscores the wide spectrum of perspectives held by the participants, which is significant in demonstrating the diversity of their viewpoints.

Keywords: Artificial Intelligence, Generative AI, Work Life, Career Concerns, Fear of Innovation, Attitudes Toward AI

ÖRGÜN EĞİTİMDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN KAZANIMLARI

İlyas KAÇMAZ

Batman Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Fakültesi,

kacmazilyas72@gmail.com - <https://orcid.org/0009-0006-7523-5789>

Dr.Öğretim Üyesi Süreyya YİĞİTALP RENÇBER

Batman Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi,

s_yigitalp@hotmail.com - 0000-0003-2812-7110

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliğinin temel amacı çalışanların sağlık ve güvenli bir çalışma ortamında çalışmalarını sağlamaktır. Okullarımızda sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlıklı bir hale getirilmesinin en önemli faktörü öncelikle okulda bulunan öğretmenler, personeller ve öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi sahibi olmalarının gerekliliğinin sağlanmasıdır. Eğitim-öğretimin her basamağında iş sağlığı ve güvenliği hakkında derslerde bilgilendirme yapıldığı belirlenmiştir. Derslerde iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgilendirme yapıldığında sadece sözlü anlatıldığı yani teknik olarak bir çalışma yapılmadığı anlaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak Milli eğitim bakanlığı tarafından okul öncesi, orta öğretim ve lise kademeleri için yayınlanan öğretim programları doküman olarak kullanılmış ve elde edilen verileri analiz edilmiştir. Bu araştırmada her alanda olduğu gibi eğitim alanında da iş sağlığı ve güvenliğine önem verildiğini ve küçük yaştan itibaren temel eğitimleri verildiğini ancak bunun iş sağlığı ve güvenliğinin kültür olarak benimsenmediği görülmüştür. İSG kültürünün her kademede verilmesi bunun sürekliliğinin olması gelecekte yaşanabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde ve aynı zamanda meslek seçiminde hazırlık olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, MEB öğretim programı, kademeler, İSG kültürü,

MESLEKİ EĞİTİMDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ: TÜRKİYE'DEKİ DURUM, ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Nuray YILDIZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi,
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı,
alimcinuray@gmail.com- ORCID ID/0009-0002-5787-9688

Dr.Öğretim Üyesi Süreyya YİĞİTALP RENÇBER

Batman Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
s_yigitalp@hotmail.com - ORCID ID/ 0000-0003-
2812-7110

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliğin temel amacı çalışanı, işletmeyi ve üretimin korunmasının sürekliliğini sağlamaktır. İSG, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumayı hedefleyen bir alan olarak, işyerlerinde kazaların, yaralanmaların ve meslek hastalıklarının önlenmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, mesleki eğitimde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin entegre edilmesi, hem çalışanların güvenliğini hem de iş yerlerindeki verimliliği artırmada büyük rol oynamaktadır. Mesleki eğitim, iş gücü piyasasında nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde önemli bir rol oynar. Türkiye’de mesleki eğitimin kaliteli ve güvenli bir şekilde sunulabilmesi için, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) eğitimlerinin daha kapsamlı hale getirilmesi gerekmektedir. Bu makale, Türkiye’de mesleki eğitimde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine ilişkin mevcut durumu, karşılaşılan zorlukları ve çözüm önerilerini ele almaktadır. Türkiye'deki mesleki eğitim sisteminde İSG'nin yeterince yer almadığı, eğitim içeriklerinin genellikle teorik bilgi ile sınırlı kaldığı ve öğretmenlerin İSG alanındaki yeterliliklerinin artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, eğitim içeriklerinin sektörel ihtiyaçlara uygun hale getirilmesi, uygulamalı eğitimlerin artırılması ve kamu-özel sektör işbirliklerinin güçlendirilmesi gibi adımların, İSG eğitimlerinin etkinliğini artıracığına inanılmaktadır. Ayrıca, yasal düzenlemelerin eğitim sistemine entegre edilmesi ve öğretmenlerin sürekli eğitimlere katılması gerektiği tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Eğitim, İş Sağlığı ve Güvenliği, Eğitim İçeriği, Uygulamalı Eğitim, Eğitimde Dijitalleşme, Türkiye.

SUMMARY

Vocational education plays an important role in cultivating a qualified workforce in the labor market. To ensure that vocational education in Turkey is delivered in a quality and safe manner, occupational health and safety (OHS) training needs to be made more comprehensive. This article addresses the current state of occupational health and safety training in vocational education in Turkey, the challenges encountered, and potential solutions. It emphasizes that OHS is not adequately integrated into the vocational education system in Turkey, that the

training content is generally limited to theoretical knowledge, and that the competencies of teachers in the field of OHS need to be improved. In this context, steps such as aligning training content with sectoral needs, increasing practical training opportunities, and strengthening public-private sector collaborations are believed to enhance the effectiveness of OHS training. Additionally, it is discussed that legal regulations should be integrated into the education system, and teachers should participate in continuous training programs.

Keywords: Vocational Education, Occupational Health and Safety, Training Content, Practical Training, Digitalization in Education, Turkey.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİSİ OLUŞTURURKEN ESG RİSK SKORLARININ FİNANSAL ESENLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ ANLAMAK

Şevval GÜNGÖR

Yıldız Teknik Üniversitesi,

E-posta Adresi: sevval.gungor1@std.yildiz.edu.tr

ORCID ID: 0009-0006-5740-9466

Özlem KUTLU FURTUNA

Yıldız Teknik Üniversitesi,

E-posta Adresi: okutlu@yildiz.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-8230-200X

ÖZET

Firmalar tarafından sürdürülebilir odaklı gelişim hedefleri, ESG (çevresel, sosyal ve yönetim) risk yönetimi açısından kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, ESG risk skorları ile firmaların finansal esenliği arasındaki ilişkiyi analiz etmektedir. Araştırmanın genel kapsamı BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan ve sürdürülebilirlik raporlarında ESG risk skoruna yer veren 44 şirketin 2019-2024 yılları arasındaki verilerinden oluşmaktadır. Araştırmada panel veri analizi kullanılmıştır. Araştırma modelinde finansal refah göstergeleri olarak aktif karlılık, özsermaye karlılığı ve Tobin's Q değişkenleri; kontrol değişkenleri olarak piyasa değeri/defter değeri, fiyat/kazanç oranı, şirket yaşı ve toplam varlıklar kullanılmıştır. Analiz sonuçları, ESG risk skorunun finansal refah açısından düşük oranda anlamlı açıklayıcılığa sahip olduğunu göstermektedir. Değişkenler incelendiğinde özellikle firmaların yatırımcılarla olan ilişkilerinde ESG risk skorunun önemi görülmektedir. Ayrıca finansal açıdan büyük ölçekli firmalar faaliyetlerini daha sürdürülebilir hale getirebilmek için yatırımlarını daha efektif kullanma eğilimindedirler. Düşük ESG risk skoruna sahip firmaların yüksek karlılık eğiliminde olduğu ve uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından etkili olduğu sonuçlar arasındadır. Çalışmanın sonuçlarının firma ve yatırımcı hedefleri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, ESG risk skoru, finansal esenlik

EĞLENCE AMAÇLI HAVAYOLU İŞLETMELERİNDE HİZMET KALİTESİNİN MEREC-WASPAS BÜTÜNLEŞİK YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF SERVICE QUALITY IN LEISURE AIRLINES WITH MEREC- WASPAS INTEGRATED METHOD

Öğr. Gör. Dr. Zafer DURAN

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi,

zafer.duran@alanya.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-7227-4196

ÖZET

Havayolu işletmeleri, insan ve yük taşımacılığında kritik bir rol oynayarak uluslararası ticareti desteklemekte, turizmi teşvik etmekte ve sosyal etkileşimi artırmaktadır. Bu işletmelerin sunduğu hizmetlerin kalitesi, müşteri memnuniyeti ve sadakatini etkileyerek rekabet avantajını belirlemektedir. Yoğun rekabet ve fiyat hassasiyeti nedeniyle, uçuş öncesi, uçuş sırası ve sonrası süreçlerde zamanında ve kusursuz hizmet sunumu, işletmelerin başarısında kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, hizmet kalitesinin sürekli izlenmesi ve iyileştirilmesi, uzun vadeli başarı için stratejik bir gerekliliktir. Ancak hizmetlerin soyut yapısı, müşteri algılarındaki farklılıklar ve dışsal faktörler, hizmet kalitesinin ölçümünü ve yönetimini karmaşık hale getirmektedir. Hizmet kalitesini değerlendirmek için kardinal veya sıralı ölçeklere dayalı geleneksel yöntemler geliştirilmiş olsa da bu yöntemler kullanıcı tercihlerini ve deneyimlerini tam olarak yansıtamadığı için eleştirilmektedir. Özellikle, elde edilen puanların subjektif değerlendirmelerden etkilenebileceği ve gerçek performans farklarını yeterince ortaya koyamayacağı ifade edilmektedir. Bu çalışmada, hizmet kalitesini daha analitik ve objektif bir yaklaşımla değerlendirmek amacıyla MEREC ve WASPAS yöntemleri bütünleşik bir şekilde kullanılarak geleneksel yöntemlerin sınırlamaları aşmaya çalışılmıştır. Araştırma, tatil destinasyonlarına uygun maliyetli ve erişilebilir seyahat imkanları sunan, bireysel müşterilere ve tur operatörlerine önemli avantajlar sağlayan eğlence amaçlı havayolu işletmelerine odaklanarak derinleştirilmiştir. Skytrax verilerinin kullanıldığı analizlerde, eğlence amaçlı havayolu işletmelerinde hizmet kalitesini belirleyen en önemli faktörün "Uçak İçi Hizmetler" olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, hizmet kalitesi açısından en yüksek puanı Air Transat alırken, en düşük puanı Nouvelair almıştır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet kalitesi, Eğlence amaçlı havayolu işletmeleri, Çok kriterli karar verme, MEREC, WASPAS

ABSTRACT

Airline businesses play a critical role in transporting people and freight, supporting international trade, promoting tourism, and fostering social interaction. The quality of services offered by these businesses determines their competitive advantage by affecting customer satisfaction and

loyalty. Due to intense competition and price sensitivity, timely and flawless service delivery in the pre-flight, in-flight, and post-flight processes is essential to the success of these businesses. Therefore, the continuous monitoring and improvement of service quality is a strategic necessity for long-term success. However, the intangible nature of services, differences in customer perceptions, and external factors complicate the measurement and management of service quality. Although traditional methods based on cardinal or ordinal scales have been developed to assess service quality, these methods have been criticized for not fully reflecting user preferences and experiences. In particular, it is argued that the scores obtained may be influenced by subjective evaluations and may not adequately reveal real performance differences. This study attempts to overcome the limitations of traditional methods by using the MEREC and WASPAS methods in an integrated manner to evaluate service quality with a more analytical and objective approach. The research is further developed by focusing on leisure airlines, which offer affordable and accessible travel opportunities to holiday destinations, providing significant advantages to both individual customers and tour operators. In the analyses using Skytrax data, it was determined that the most important factor influencing service quality in leisure airlines is "Inflight Services." According to the analysis results, Air Transat received the highest score in terms of service quality, while Nouvelair received the lowest score.

Keywords: Service quality, Leisure airlines, Multi-criteria decision making, MEREC, WASPAS

TEDARİK ZİNCİRİ DAYANIKLILIĞINI ARTIRMADA DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN ÖNEMİ: SWARA YÖNTEMİYLE BİR DEĞERLENDİRME

THE IMPORTANCE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN ENHANCING SUPPLY CHAIN RESILIENCE: AN EVALUATION WITH SWARA METHOD

Öğr. Gör. Dr. Zafer DURAN

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi,

zafer.duran@alanya.edu.tr - ORCID ID: 0000-0002-7227-4196

ÖZET

Doğal afetler, salgın hastalıklar, jeopolitik belirsizlikler ve teknolojik yetersizlikler gibi dış etkenler tedarik zincirlerinin kesintisiz işleyişini tehlikeye atarken, yalın üretim, tek kaynaktan tedarik ve minimum stok politikaları gibi stratejilerin uygulanması da tedarik zincirlerinin kırılganlığını artırmaktadır. Bu durum, tedarik zinciri yönetiminde dayanıklılığı stratejik bir konu haline getirmektedir. Tedarik zinciri dayanıklılığı, işletmelerin tedarik zinciri yönetiminde karşılaşılabilecekleri sorunları ve potansiyel riskleri belirleme ve bunlara etkili bir şekilde yanıt verme becerisidir. İşletmelerin beklenmedik değişikliklere rağmen ürün ve hizmet akışlarında devamlılığı sağlayarak taahhütlerini yerine getirebilmelerini mümkün kılmaktadır. Ancak tedarik zincirlerini dayanıklı hale getirmek ve bunu sürdürmek çok yönlü ve karmaşık bir faaliyettir. Bu bağlamda dijital teknolojiler, tedarik zincirlerinde proaktif ve etkin stratejilerin geliştirilmesini sağlayarak, tedarik zinciri süreçlerinde görünürlüğü artırmakta, veriye dayalı karar almayı desteklemekte ve aksaklıklara daha hızlı müdahale edilmesine olanak tanıyarak tedarik zincirlerinin dayanıklılığına önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Bu teknolojilerin önemli yatırımlar gerektirmesi ve henüz gelişme aşamasında olmaları hangisine önce yatırım yapılacağı konusunda tereddüt yaşanmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada, tedarik zinciri dayanıklılığını artırma potansiyeli ile öne çıkan Blockchain, IoT, Yapay Zeka, Büyük Veri Analitiği ve Dijital İkiz teknolojileri ele alınarak her birinin tedarik zinciri dayanıklılığını artırmadaki göreceli önemi, belirlenmeye çalışılmıştır. SWARA yöntemi ile gerçekleştirilen analizler sonucunda IoT'nin tedarik zinciri dayanıklılığını artırmada en önemli dijital teknoloji olduğu tespit edilmiş, teknolojiler arasında görece önemlerin büyük farklılıklara sahip olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tedarik zinciri dayanıklılığı, Dijitalleşme, Dijital teknolojiler, Dijital tedarik zincirleri, SWARA Yöntemi

ABSTRACT

External factors such as natural disasters, epidemics, geopolitical uncertainties and technological inefficiencies jeopardize the uninterrupted functioning of supply chains, while the implementation of strategies such as lean production, single-sourcing and minimum inventory policies increase the vulnerability of supply chains. This makes resilience a strategic issue in supply chain management. Supply chain resilience is the ability of businesses to identify and respond effectively to problems and potential risks in supply chain management. Supply chain resilience enables businesses to fulfill their commitments by maintaining continuity in product and service flows despite unexpected changes. However, making and maintaining supply chains resilient is a multifaceted and complex activity. In this context, digital technologies contribute significantly to the resilience of supply chains by enabling the development of proactive and effective strategies in supply chains, increasing visibility in supply chain processes, supporting data-driven decision-making and enabling faster response to disruptions. However, as these technologies require significant investments and are still in the development phase, there is uncertainty about which one to invest in first. In this study, Blockchain, IoT, Artificial Intelligence, Big Data Analytics, and Digital Twin technologies, all of which have the potential to enhance supply chain resilience, are discussed. The relative importance of each technology in improving supply chain resilience is assessed through evaluations. As a result of the analyses carried out with the SWARA method, IoT was found to be the most important digital technology in increasing supply chain resilience, but the relative importance of the technologies did not differ significantly.

Keywords: Supply chain resilience, Digitalization, Digital technologies, Digital supply chains, SWARA Method

FINANSAL HİZMETLERE ERİŞİMİN TARIMSAL İSTİHDAMA ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Hilal OK ERGÜN

Trabzon Üniversitesi

hilalok@trabzon.edu.tr - 0000-0002-1454-367

Dr. Öğr. Üyesi Nuran ÖZTÜRK OFLUOĞLU

Trabzon Üniversitesi

nozturk@trabzon.edu.tr - 0000-0003-3617-5139

ÖZET

Tarım, gıda güvencesinin devam ettirilmesinde ve ekonomik kalkınmanın sağlanmasında stratejik role sahip bir sektördür. Bu sektörün gelişmesi ve devamlılığının sağlanmasında etkili olan faktörlerden birinin de finansal hizmetlere erişim olduğunu ifade etmek mümkündür. Finansal hizmetlere erişim, finansal sistemde sunulan ürün ve hizmetlere kolaylıkla ve uygun maliyetle ulaşabilme imkanı sunduğundan dolayı bireylerin ve işletmelerin amaç ve hedeflerine ulaşmasında anahtar unsur olarak görülmektedir. Buradan yola çıkarak çalışmada finansal erişim konusu, sektörel bakış açısıyla, tarım sektörü için ele alınmıştır. Bu çalışmada Türkiye’de finansal hizmetlere erişimin tarımsal istihdama etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. 2005-2023 döneminin incelendiği ampirik çalışmada, en küçük kareler tahmincisiinden faydalanılmıştır. Çalışmada tarımsal istihdamın bağımlı, finansal erişimin bağımsız olduğu bir regresyon modeli geliştirilmiştir. Bu model kapsamında, finansal erişime ilişkin 100.000 kişi başına düşen ticari banka şube sayısı ve 100.000 kişi başına düşen ATM sayısına ilişkin değişkenler kullanılmıştır. Tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısına da bağımlı değişken olarak modelde yer verilmiştir. Ekonomik büyüme göstergesi olarak gayri safi yurtiçi hasılanın yıllık büyüme oranı, ithalata ilişkin ise mal ve hizmet ithalatı verileri ise kontrol değişkeni olarak kullanılmıştır. Çalışmanın ampirik analizinden elde edilen bulgular, Türkiye’de finansal hizmetlere erişim düzeyinin iyileştirilmesinin tarımsal istihdamı arttırdığına işaret etmektedir. Bu bağlamda, ülkenin tarımsal alanda üretim düzeyi artışında finansal sistemin sunmuş olduğu ürün ve hizmetlere erişim kolaylığının da etkisi olduğu ifade etmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Finansal Hizmetlere Erişim, Tarımsal İstihdam, En Küçük Kareler

THE EFFECT OF ACCESS TO FINANCIAL SERVICES ON AGRICULTURAL EMPLOYMENT: THE CASE OF TÜRKİYE

Asst. Prof. Dr, Hilal OK ERGÜN

Trabzon University,

hilalok@trabzon.edu.tr- 0000-0002-1454-367

Asst. Prof. Dr, Nuran ÖZTÜRK OFLUOĞLU

Trabzon University,

nozturk@trabzon.edu.tr- 0000-0003-3617-5139

ABSTRACT

Agriculture is a sector that plays a crucial role in maintaining food security and ensuring economic development. It is possible to express that one of the factors that are effective in the development and continuity of this sector is access to financial services. Access to financial services is seen as a key element in helping individuals and businesses achieve their goals, as it provides the ability to easily and cost-effectively access the products and services offered in the financial system. From this point of view, in this study, the issue of financial access is addressed for the agricultural sector from a sectoral perspective. The aim of this study is to examine the effect of access to financial services on employment in the agricultural sector in Turkey. The least squares estimator was used in the empirical study, which examines the period 2005-2023. In the study, a regression model was developed in which employment in agriculture was dependent and financial access was independent. In this model, variables related to access to financial services, such as the number of commercial bank branches per 100,000 inhabitants and the number of ATMs per 100,000 inhabitants, were used. The number of employees in the agricultural sector was also included in the model as a dependent variable. The annual growth rate of gross domestic product was used to indicate economic growth, and data on imports of goods and services was used as a control variable. The results of the study's empirical analysis show that improved access to financial services in Turkey increases employment in agriculture. In this context, it is possible to say that easier access to products and services offered by the financial system also has an impact on increasing the country's agricultural production.

Keywords: Access to Financial Services, Agricultural Employment, Least Squares

BASEL KRİTERLERİ VE SERMAYE YETERLİLİĞİ RASYOSUNUN İNCELENMESİ: TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ

Dr.Öğr.Üyesi Hatice Nur GERMİR

Manisa Celal Bayar Üniversitesi,

nur.aydin@cbu.edu.tr

Orcid No: 0000-0001-8592-9238

ÖZET

Dünya ülkelerindeki bankalarda ortak bir norm oluşturulması adına Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlement/BIS) 1988 yılında Basel Kriterlerini gündeme getirerek uygulamaya koymuştur. Bankaları disipline etmek adına ilk ortak norm şeklinde belirlenen Sermaye yeterliliği rasyosu için Basel I ile belirlenen kriterler, Basel II, Basel III ve Basel IV ile yükselen bir grafik izlemiştir. Yapılan araştırmalar ortaya koymuşturki; tüm dünyada ekonomik krizlerin temelini oluşturan finansal krizlerde belirleyici parametrelerin başında bankaların doğru strateji ve politikalar belirlememesi veya bu politikaları doğru uygulayamamasından kaynaklanmaktadır. Literatür tarama yöntemi kullanılarak hazırlanan bu çalışmada, bankacılık sektörünün gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri gereği bilançolarına yapışık vaziyette olan riskleri doğru belirleyip bu risklere karşı korunması ve sektörde standardın oluşturulması adına deklare edilmiş olan Basel kriterlerinin Türk Bankacılık sektörüne ne ölçüde uyum sağlayabildiği inceleneyecektir. Türk bankacılık sektöründe 2000’li yılların başından itibaren BDDK’nın kurulması ve titiz bir çalışma ile bankaları denetlemesinin yanısıra Basel Kriterlerine uyumun da etkisi ile bankacılık sektöründe pozitif etki yaratılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Bankacılık Sektörü, Sermaye Yeterliliği, Basel Kriterleri, Basel Komitesi

EXAMINATION OF BASEL CRITERIA AND CAPITAL ADEQUACY RATIO: THE CASE OF THE TURKISH BANKING SECTOR

Assist. Prof.Dr. Hatice Nur GERMİR

ABSTRACT

In order to create a common norm in banks around the world, the Bank for International Settlement (BIS) brought the Basel Criteria to the agenda and put them into practice in 1988. The criteria determined by Basel I for the capital adequacy ratio, which was determined as the first common norm to discipline banks, followed an increasing trend with Basel II, Basel III and Basel IV. Research has revealed that; One of the determining parameters of financial crises, which form the basis of economic crises all over the world, is that banks do not determine the

correct strategies and policies or cannot implement these policies correctly. In this study prepared using the literature review method, it will be examined to what extent the Basel criteria, which were declared in order to correctly identify the risks attached to the balance sheets due to the activities of the banking sector and to protect them against these risks and to establish standards in the sector, can adapt to the Turkish Banking sector. A positive impact has been created in the Turkish banking sector since the early 2000s, with the establishment of the BRSA and its meticulous work and supervision of banks, as well as the impact of compliance with the Basel Criteria.

Key Words: Turkish Banking Sector, Capital Adequacy, Basel Criteria, Basel Committee

TÜRKİYE’DE TASARRUFLARIN GELİŞİMİNDE BANKALARIN ROLÜ VE TASARRUF EĞİLİMİNİN BAZI DÜNYA ÜLKELERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Dr.Öğr.Üyesi Hatice Nur GERMİR

Manisa Celal Bayar Üniversitesi,

nur.aydin@cbu.edu.tr

Orcid No: 0000-0001-8592-9238

ÖZET

Türkiye ekonomisinin dünyanın büyük ekonomileri arasında yerini alabilmesi yüksek ve sürdürülebilir bir büyüme göstermesine bağlı olmaktadır. Yüksek seviyede büyümenin kaydedilebilmesi için orta ve uzun vadeli yatırımların finansmanında yurt içi tasarrufların oldukça büyük bir öneme sahip olduğunu yapılan araştırmalar ortaya koymaktadır. Toplam yurtiçi tasarrufların yapılması planlanan yatırımların gerisinde kalması, yatırımların finansmanı için yabancı kaynaklara başvurulmasını kaçınılmaz kılmakta bu da cari açık sorununa yol açmaktadır. Yüksek ve istikrarlı büyümenin sağlanabilmesi dış kaynaklara olan bağımlılığın azaltılmasına ve tasarruf eğiliminin artırılarak yurt içi tasarrufların artış kaydetmesine büyük ölçüde bağlı olmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de yurt içi tasarruf, tüketim ve yatırımların gelişimi ile uluslararası platformda Türkiye’nin tasarruf, tüketim ve yatırım oranları açısından konumu incelenerek Türkiye’de yurt içi tasarrufların artırılması adına bankaların rolü ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tasarruf Eğilimi, Banka Hesapları, İstikrarlı Büyüme

THE ROLE OF BANKS IN THE DEVELOPMENT OF SAVINGS IN TURKEY AND A COMPARISON OF THE SAVING TENDENCY WITH SOME WORLD COUNTRIES

Assist. Prof.Dr. Hatice Nur GERMİR

ABSTRACT

The Turkish economy's ability to take its place among the world's major economies depends on its high and sustainable growth. Research shows that domestic savings are of great importance in financing medium and long-term investments in order to achieve high levels of growth. The fact that total domestic savings lag behind the planned investments makes it inevitable to resort to foreign sources to finance investments, which leads to the current account deficit problem. Achieving high and stable growth largely depends on reducing dependence on external resources and increasing domestic savings by increasing the tendency to save. In this study, the

development of domestic savings, consumption and investments in Turkey and Turkey's position in terms of savings, consumption and investment rates on the international platform are examined and the role of banks in increasing domestic savings in Turkey is discussed.

Key Words: Saving Tendency, Bank Accounts, Steady Growth

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ 2024 ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA ALAN BECERİLERİNE YER VERİLME DURUMUNUN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Refik TURAN

Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Aksaray

refikturan@aksaray.edu.tr, 05058119031

ORCID NO: [0000-0001-8369-800X](https://orcid.org/0000-0001-8369-800X)

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2024 yılının Nisan ayında Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli olarak adlandırdığı yeni bir eğitim modelini uygulamaya koyduğunu ilan etmiş ve tüm eğitim kademelerinde okutulan dersler için bu modele uygun yeni öğretim programları hazırlanmıştır. Yeni öğretim programları 2024-2025 öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulamaya sokulmuştur. Yeni model çerçevesinde lise tarih dersleri için de yeni öğretim programı hazırlanarak 2024-2025 öğretim yılında 9. sınıflardan başlayarak kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan yeni öğretim programlarında genel olarak K-12 Beceriler Çerçevesi: Türkiye Bütüncül Modeli temel alınmış ve beceriler çerçevesi oldukça geniş tutulmuştur. Öğretim programlarında alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerilerine yer verilmiştir. Modelin temel dokümanı niteliğinde olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metninde bu beceri ve eğilimlerle ilgili kapsamlı açıklayıcı bilgilere ve süreç bileşenlerine yer verilmiştir. Bu araştırmanın amacı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programını alan becerilerine yer verilme boyutuyla incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma çerçevesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı temel araştırma materyalleri olarak incelenmiş ve söz konusu dokümanlardan alan becerilerine ilişkin elde edilen bulgular uygun kategori ve temalar altında organize edilerek yorumlanmış ve sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, 2024 Tarih Dersi Öğretim Programı, Tarih alan becerileri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM).

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİNE KAYNAKLIK EDEN PROGRAMLAR: MEB TALİM VE TERBİYE KURULU KARARLARI ÇERÇEVESİNDE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Refik TURAN

Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Aksaray

refikturan@aksaray.edu.tr, 05058119031

ORCID NO: [0000-0001-8369-800X](https://orcid.org/0000-0001-8369-800X)

ÖZET

Türkiye’de Sosyal Bilgiler isimli bir ders ilk defa ilkokulların 4. ve 5. sınıflarında 1968-1969; ortaokullarda ise 1973-1974 öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanmıştır. Ortaokullarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi 1985 yılında kaldırılarak yerine Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgileri dersleri okutulmaya başlanmış; bu durum 1997 yılına kadar devam etmiştir. Sekiz yıllık zorunlu temel eğitime geçildiği için 1998-1999 öğretim yılından itibaren Milli Tarih ve Milli Coğrafya dersleri kaldırılarak ilköğretim okullarının 4-7. sınıflarında Sosyal Bilgiler dersi okutulmaya başlanmıştır. İlkokullarda Sosyal Bilgiler dersinin okutulmaya başlanmasından sonra bu dersleri sınıf öğretmenleri okutmaya başlamış ve bu nedenle de sınıf öğretmeni yetiştiren okulların programlarında bu doğrultuda güncelleme gerçekleştirilmiştir. Ortaokullarda ise bu dersi, daha önce bu dersin yerine okutulan Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinde olduğu gibi süreç içerisinde eğitim enstitüsü ve yüksek öğretmen okullarının ilgili bölümlerinden mezun olanlar okutmuştur. Öğretmen yetiştirme misyonunun 1982 yılında üniversitelere devredilmesinden sonra da uzun süre eğitim fakültelerinin bünyesinde sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programları açılmamış; eğitim fakültelerin tarih öğretmenliği ve coğrafya öğretmenliği lisans programlarından mezun olanlar sosyal bilgiler öğretmeni olarak da atanmıştır. Türkiye’de ilk defa sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı 1993 yılında Kastamonu Eğitim Fakültesi bünyesinde açılmıştır. Bunu 1994 yılında Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1996 yılında ise Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi izlemiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı sayısındaki asıl önemli artış 1998 yılında Yükseköğretim Kurulu’nun ilköğretim branş öğretmenlikleri için ayrı lisans programları açılmasına karar vermesi üzerine gerçekleşmiş ve aynı yıl 25 yeni program açılarak toplam program sayısı 28’e ulaşmıştır. 2024 yılı itibarıyla Türkiye’de eğitim fakülteleri bünyesinde 64 sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı öğretmen yetiştirme faaliyetini sürdürmektedir. Sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirmede izlenen yukarıda kısaca özetlenen politikalar MEB Talim ve Terbiye Kurulunun sosyal bilgiler öğretmenliği branşına kaynaklık edecek programları belirleyen kararlarına da yansımıştır. Bu araştırmada MEB Talim ve Terbiye Kurulu kararları çerçevesinde Türkiye’de sosyal bilgiler öğretmeni atamasına kaynaklık eden programlarda tarihsel süreç içerisinde meydana gelen değişim incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yönteminden yararlanılmış ve temel dokümanlar olarak ilgili MEB Talim ve Terbiye Kurulu kararları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, Sosyal bilgiler öğretmeni, Öğretmen yetiştirme, Öğretmen istihdamı.

ÖZDÜZENLEMELİ ÖĞRENMEYİ SINIFLARDA AKTİVE ETMEDE ÖĞRETMENLERİN ROLÜ

Dr.Öğr. Gör. Nuray VURAL ÇINAR

Karabük Üniversitesi,

nuraycinar@karabuk.edu.tr - 0000-0002-5097 0510

ÖZET

Gelişen bilim ve teknoloji ile birlikte 21. Yüzyıl becerileri bakımından ele alındığında, eğitim sisteminin; öğrenmeyi öğrenen, üst bilişsel becerilerin farkında olan ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip donanımlı bireylere ve bu bireylere rehberlik edecek olan, kendini geliştirmiş öğretmenlere ihtiyacı vardır. Özdüzenlemeli öğrenme öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmak için motivasyonlarını, konsantrasyonlarını ve duygularını kontrol etmek ve izlemek için ortaya koydukları çabalar olarak tanımlamaktadır. Öğrenenlerin öğrenmelerini daha etkili hale getirmek için öğrenmelerini planlaması, izlemesi ve kontrol etmesi anlamına gelir. Özdüzenlemeli öğrenenler daha az özdüzenleme gösteren yaşlılarına göre daha fazla yardım arama, onları hedeflerine götürecek pozitif öğrenme ortamlarının peşinde olma gibi özelliklere sahiptir. Buna bağlı olarak akademik başarıları ve performansları daha iyi olmaktadır. Öğrencilerin, özdüzenlemeli öğrenme becerilerini üstün akademik başarı sağlamak ve günlük yaşantılarında ve hayatları boyunca kullanmalarını desteklemek için bu becerilerin gelişmesine imkân sağlayacak öğrenme-öğretme ortamlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Özdüzenlemeli öğrenmenin bireylerin erken yaşlardan itibaren kazanmaları gereken hayat boyu öğrenme için kritik bir yeterlilik olduğu konusunda hemfikir olunmasına rağmen öğrencilerin en iyi nasıl desteklenebileceği konusu henüz yeterince anlaşılmamıştır. Öğrenciler kendi öğrenmelerini düzenleyebilmeleri için öğretmenlerin desteğine ihtiyaç duyarlar. Öğretmenlerin tüm kademelerdeki sınıflarda uygulayabileceği, öğrencilerin üst bilişsel farkındalığını ve özdüzenlemeli öğrenme becerilerini geliştirecek stratejiler vardır. Bu çalışmada, öğretmenlerin özdüzenlemeli öğrenenler olma sürecinde öğrencilerini nasıl destekleyebilecekleri ve özdüzenlemeli öğrenmeye dayalı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğretmenlerin rolü alayazın ışığında tartışılmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerinde destekleyebilecekleri özdüzenlemeli öğrenme stratejileri, hedef belirleme ve planlama, üst bilişsel farkındalığı geliştirme, öz motivasyon, dikkat kontrolü, öz izleme becerilerinin geliştirilmesi, stratejilerin

esnek kullanımı, yardım arama, özdeğerlendirme, duygusal ve motivasyonel özdüzenleme başlıkları altında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özdüzenlemeli öğrenme, özdüzenlemenin desteklenmesi, özdüzenlemede öğretmenlerin rolü.

OKUL YÖNETİCİLERİNİN KULLANDIĞI GÜÇ KAYNAKLARININ ÇALIŞANLARIN VERİMLİLİĞİ ÜZERİNDEKİ ROLÜNÜN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Onur Halit TÜRKAN

Gazi Üniversitesi

onurhalitturkan@gmail.com – 0009-0001-8071-0197

Doç. Dr. Emre SÖNMEZ

Gazi Üniversitesi

emresonmez@gazi.edu.tr – 0000-0002-2853-7956

ÖZET

Bu araştırma, "Okul Yöneticilerinin Kullandığı Güç Kaynaklarının Çalışanların Verimliliği Üzerindeki Rolünün İncelenmesi" başlıklı bir durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırma, okul yöneticilerinin kullandığı güç kaynaklarının, çalışanların verimliliği üzerindeki etkilerini anlamayı amaçlamaktadır. Yöntem olarak durum çalışması tercih edilmiştir ve 10 okul yöneticisi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin analizinde içerik analizi kullanılmış, veriler tema, alt tema ve kodlar aracılığıyla incelenmiştir. Elde edilen bulgular, okul yöneticilerinin kullandığı güç kaynaklarının çalışanların motivasyonunu, verimliliğini ve genel iş performansını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Sonuç olarak, okul yöneticilerinin rolünün, çalışanların verimliliği üzerinde önemli bir etkisi olduğu ve etkili güç kullanımının okulda genel bir verimlilik artışı sağladığı bulunmuştur. Araştırma, okul yönetiminde güç kaynaklarının daha bilinçli ve stratejik kullanılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul yöneticileri, Güç kaynakları, Çalışan verimliliği, Güç kullanımı, Okul yönetimi.

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA KÖTÜ MUAMELE KAVRAMININ ELE ALINIŞ ŞEKLİNİ NE KADAR FARKINDAYIZ?

Fethiye Nur AKSOY

İzmir Demokrasi Üniversitesi / Yüksek Lisans Öğrencisi

Fethiyenuraksoy@gmail.com - 0009-0000-3367-6099

Dr. Öğr. Üyesi Aysun TURUPCU

Aysun.turupcu@idu.edu.tr - 0000-0002-3840-6802

ÖZET

Resimli çocuk kitabı, çocukların yaşlarına ve gelişim seviyelerine uygun olarak özenle hazırlanmış, değerli içerikler taşıyan ve çocukların duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimlerine olumlu katkıda bulunan çocuk edebiyatı ürünüdür. Kötü muamele kavramı ise sorumluluk, güven veya güç ilişkisi bağlamında çocuğun sağlığına, hayatta kalmasına, gelişimine veya onuruna fiili veya potansiyel zarar veren her türlü fiziksel, duygusal, cinsel ekonomik istismar ve/veya ihmal olarak ifade edilir. Bu araştırma, resimli çocuk kitaplarında ele alınan temaları genel ve özel olacak biçimde inceleyerek çocuk kitaplarında kötü muamele kavramının son 5 yılda nasıl ele alındığını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sorusu ‘Türkiye’de resimli çocuk kitaplarında kötü muamele kavramı nasıl ele alınıyor?’ şeklinde belirlenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi şeklinde yapılmıştır. Bu bağlamda son 5 yıl içerisinde yayımlanan ve Türkiye’de en çok şubesi olan 5 kitapevinde satışı olan kitaplar ele alınmıştır. Kitapevlerinin internet sitelerinde ve mağazalarına giderek 'kötü muamele- ihmal- fiziksel istismar- duygusal istismar- cinsel istismar' temaları aratılmıştır. Az sayıda kitaba ulaşılmasıyla her bir ana temanın alt anahtar kelimeleri (yabancılar, şiddet, izinsiz öpme/dokunma, özel bölge, hayır diyebilme, zorba) çıkartılmıştır. Belirlenen kriterler ve yapılan elemeler sonucunda, araştırmanın çalışma grubunu 19 resimli çocuk kitap oluşturmaktadır. Araştırmanın bulguları, tema-konu, kahraman ve karakter özellikleri, resimleme özellikleri olma bakımından 3 ayrı kategoride incelenmiştir. İnceleme sonucunda Tema-Konu kapsam yoğunluğunun kötü muamele üzerinde olduğu ve burada sınır/güvenlik/şiddet alt kategorilerine daha çok yer verildiği görülmüştür. Kahraman ve karakter özelliklerinin birinci ağız/insan anlatıcısı olan 17 kitap olduğu görülmüştür. Resimleme özelliklerinde ise insan tasvirinin en çok ‘Mutlu Kız’, ‘Mutlu Oğlan’ şeklinde olduğu, en az ‘Kırmızı Saçlı Kız’ ve ‘Üzgün Oğlan’ şeklinde olduğu görülmüştür. Olası Fail tasvirinde 22 tane karakterin erkek resmedildiği, 7 tane karakterin ise kadın olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: resimli çocuk kitabı, çocuk kitabı, kötü muamele

ABSTRACT

A children's picture book is a children's literature product that is carefully prepared in accordance with the age and developmental level of children, contains valuable content and contributes positively to the emotional, mental and social development of children. The concept of maltreatment is defined as any kind of physical, emotional, sexual economic abuse and/or neglect that causes actual or potential harm to the health, survival, development or honour of the child in the context of responsibility, trust or power relationship. This research was conducted to examine how the concept of maltreatment has been handled in children's books in the last 5 years by analysing the themes addressed in children's picture books in general and in particular. The research question was determined as 'How is the concept of maltreatment handled in illustrated children's books in Turkey? The research was conducted in the form of content analysis, which is a qualitative research method. In this context, books published in the last 5 years and sold in 5 bookstores with the most branches in Turkey were analysed. The themes of 'maltreatment - neglect - physical abuse - emotional abuse - sexual abuse' were searched on the websites and stores of bookstores. Sub-keywords of each main theme (strangers, violence, unauthorised kissing/touching, private area, being able to say no, bully) were extracted by reaching a small number of books. As a result of the criteria determined and the eliminations made, the study group of the research consisted of 19 illustrated children's books. The findings of the study were analysed in three different categories in terms of theme-subject, hero and character characteristics, and illustration characteristics. As a result of the analysis, it was observed that the intensity of the theme-subject scope was on ill-treatment and the sub-categories of border/safety/violence were more common. It was observed that there were 17 books with first-person narrators in terms of hero and character characteristics. In terms of illustration features, it was observed that the human depiction was mostly in the form of 'Happy Girl' and 'Happy Boy', and the least in the form of 'Red Haired Girl' and 'Sad Boy'. In the depiction of the possible perpetrator, it was seen that 22 characters were depicted as male and 7 characters were female.

Keywords : illustrated children's book, children's book, ill-treatment

YARATICI DRAMA İLE ÇOCUK KİTAPLARINA YOLCULUK: ZERDALİ DEDEMLE BİR YIL ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Serap UZUNER YURT

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

suzuneryurt@gmail.com – 0000-0002-9353-3468

Selim AĞGÜL

Yüksek Lisans Öğrencisi, ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

selimagl02@gmail.com – 0009-0006-0842-0941

Şura BARUTCU

Yüksek Lisans Öğrencisi, ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

thesurabarutcu@outlook.com – 0009-0004-7134-2523

Merve ATÇI

Yüksek Lisans Öğrencisi, ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

merveatci866@gmail.com – 0009-0003-5870-2443

Eda Nur ŞENGÜL

Yüksek Lisans Öğrencisi, ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

ednrsngl98@gmail.com – 0009-0009-3843-4537

ÖZET

Eğitim ve öğretimde yaratıcı yöntemler öğrencilerin hayal dünyalarını kullanarak öğrenme sürecine aktif katılımlarını sağlayabilmesi olarak tanımlanabilmektedir. Bu yöntemlerden biri de çocukların hayal dünyalarını, sanata yönelik farkındalıklarını, yaratıcılıklarının gelişimini geliştiren; duygu ve düşüncelerini daha düzgün ifade edebilme becerisi sağlayan, algılama ve yorumlama yeteneklerini geliştiren, iletişim becerileri kazandıran yaratıcı dramadır. Bu araştırmada çocuk kitaplarıyla kurgulanan yaratıcı drama atölyesinin 5.sınıf öğrencilerinde okuma merakı ve isteği oluşturmak amaçlanmıştır. Araştırma temel nitel araştırma desenindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Erzincan ilindeki 58 5.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında uzman görüşüne başvurularak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken teknik olarak içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonunda yaratıcı drama atölyesi öğrencilerin kitap okumaya dair ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Kitap, Drama, Yaratıcı Drama, Yaratıcı Drama Atölye

YARATICI DRAMA UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRMESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: ERZİNCAN ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Serap UZUNER YURT

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü
suzuneryurt@gmail.com – 0000-0002-9353-3468

Selim AĞGÜL

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD
selimagl02@gmail.com – 0009-0006-0842-0941

Nülüfer YÜKSEL

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD
n.b24@hotmail.com – 0009-0006-0027-2104

İshak ŞAHİN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD
ishaksahin75@gmail.com – 0009-0005-2548-2514

Tuğba TATLI

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD
tugbatatli079@gmail.com – 0009-0000-2011-5380

ÖZET

Günümüz eğitim yaklaşımlarında öğrencilerin öz becerilerini arttıran, kendilerine yeteneklerini keşfettiren ve öğrencilere kendi kararlarını almalarını sağlayan yeni öğrenme tekniklerine ihtiyaç vardır. Bu tekniklerden biri de yaratıcı dramadır. Yaratıcı drama öğretimde kullanılan etkili tekniklerdendir. Öğretmenler yaratıcı drama yöntemleriyle öğrencilerin hayal dünyalarına, algılarına, bilgi ve becerilerine olumlu katkılar sunabilmektedir. Genel anlamda öğrenciler yaratıcı drama teknikleriyle bir durumu, bir olayı, fikirleri, kavramları, davranışları kendi duygu ve düşünceleri ile birlikte deneyimlerini de katarak bir oyun süreci içinde canlandırabilmektedir. Bu araştırmanın amacı 5. sınıf öğrencilerinin drama atölyesine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma temel nitel araştırma desenindedir. Araştırmanın çalışma grubunu Erzincan ilindeki 58 kişiden oluşan 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında uzman görüşü alınarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İçerik analizi kullanılarak verileri çözümleme yoluna gidilmiştir. Çalışmanın sonunda öğrencilerin yaratıcı drama atölyesi etkinliklerine yönelik olumlu tutumlar geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Drama, Yaratıcı Drama, Drama atölyesi

ABSTRACT

In today's educational approaches, there is a need for new learning techniques that increase students' self-skills, enable them to discover their talents and enable students to make their own decisions. One of these techniques is creative drama. Creative drama is one of the effective techniques used in teaching. Teachers can make positive contributions to students' imaginations, perceptions, knowledge and skills through creative drama methods. In general terms, with creative drama techniques, students can portray a situation, an event, ideas, concepts, behaviors in a game process by adding their own feelings and thoughts, as well as their experiences. The purpose of this research is to reveal the opinions of 5th grade students about drama workshop. The research is in basic qualitative research design. The study group of the research consists of 58 5th grade students in Erzincan. The study group was determined by easily accessible sampling method. A structured interview form was used to collect research data by taking expert opinion. Data was analyzed using content analysis. At the end of the study, it was determined that the students developed positive attitudes towards creative drama workshop activities.

Key Words: Drama, Creative Drama, Drama workshop

BİR DERLEME ÇALIŞMASI: ÖĞRENEN OKULLAR

Dr. Öğr. Üyesi Uğur EPÇAÇAN

Siirt Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

ugur.epcacan@siirt.edu.tr - 0000-0003-0240-7093

ÖZET

Bu araştırmada “öğrenen okullar” kavramının, eğitim sürecindeki yerini ve gelişimini belirlemeye yönelik bir farkındalık ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma, derleme niteliğinde gerçekleştirilmiş olup derleme türlerinden literatür/doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın kuramsal boyutunda öğrenme, öğrenen okul fikri ve öğrenen okullarının özelliklerine değinilmiş daha sonra yaşayan bir sistem olarak okul düzleminde öğrenen okullar kavramı üzerinde tartışılmıştır.

Öğrenme, çağdaş psikolojideki önemli alanlardan biridir ve hala tanımlanması oldukça zor olan bir kavramdır. Öğrenme, günümüzde, soyut aynı zamanda dinamik bir süreçtir. Yaşadığı süre içerisinde öğrenen insan, evrene yeni bir anlam yüklemekte ve evrendeki konumunu da buna göre yeniden belirlemektedir. Kişinin hayatının önemli bir kısmı eğitim ortamlarında geçer. Dolayısıyla eğitim ortamları yani okullar, kişinin duygu, düşünce, davranış ve hayata bakış açısını belirlemede önemli bir role sahiptir. Öğreten okul anlayışından öğrenen okula doğru bir dönüşümün olması önemlidir. Bilgi çağında eğitim sistemimiz, öğrenmeyi öğrenen kişileri yetiştirmek görevini üstlenmelidir. Dolayısıyla eğitim yöneticileri okul ortamlarını öğrenen okullar formuna dönüştürmek çabası içinde olmalıdır. Okullar tepeden inme emirler, kurallar olmadan daha canlı ve yaratıcı hale getirilebilir. İnsanları sadece otoriteye boyun eğmek ve sorgulamadan kurallara uymak için eğiten kurumlar insanları gelece sağlıklı bir şekilde yetiştiremezler. Bunun için öğrenen okul fikri önem kazanmaktadır. Çünkü günümüzde insanların daha sorgulayıcı olmaları, beklentileri yöneten ve davranışları şekillendiren, liderlik yapabilen ve sorunlara çözüm odaklı yaklaşan bireyler olmaları istenmektedir. Bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesi de öğrenen okullar fikri ile mümkün olabilir. Kurumların geleneksel yapılarını güncelleyip, bilgiye ulaşma, bilgiyi işleme ve değerlendirme kanallarını yeniden yapılandırmaları gerekmektedir. Gelecekte en başarılı olacak birey ve kurumlar, en kolay ve en hızlı öğrenenler olacaktır. Bunun için eğitim sistemlerindeki okulların ‘öğrenen okul’ formunda olması önemlidir.

Öğrenen okullar etkili bir değişim ve gelişim kültürü içinde olmalıdır. Öğrenen okulun hedefinde öğrenme ortamı olduğu için, sürekli gelişim içinde olan dünyanın yenileşme vizyonunu dikkate almak önemlidir. Öğrenen okul demek yeniliklere açık ortam demektir. Bu yüzden okulda bir yenilik çemberi oluşturulmalıdır. Öğrenen okul, diğer okul ve kurumlarla işbirliği yapma ortamlarında gelişim ve yenilik hareketleri daima aktif olmak durumundadır. Öğrenen okullar; istenen öğrenmeyi tanımlama vizyonuna sahip, değişim ve gelişim kültürünü oluşturan, kurumdaki personeli geliştirme eğiliminde aynı zamanda personeli destekleyen, değişim süreci içerisinde doğru hizmeti yerine getirmek gayesinde olan, çeşitli gruplarla işbirliğini önemseyen ve üretim sürecinde gerekli geri bildirimleri alarak kendini her aşamada

yenilemeye ve düzeltmeye çalışan özelliklere sahip kurumlardır. Okullar makinelerden ziyade canlı sistem değerlerine saygı gösterilerek yeniden organize edilmiş bir anlayışa sahip olmalıdır. Öğrenilecek materyal, daha az ezberlenmesi gereken durağan bir gerçek ve değişken bir olgu olarak ele alınırsa öğrenme süreci daha canlı hale gelecektir. Öğrenen okullarda tüm kişilerin işbirliği halinde öğrenme sürecine katılması bu ortamı daha dinamik bir merkez haline getirmeye yardımcı olacaktır. Bilgi ve becerilerin paylaşılabileceği öğrenme platformlarının kurulması da ayrıca bu sürece katkı sağlayacaktır. Öğrenen okullarda hem yöneticinin hem öğretmenin hem de öğrenci ve diğer personellerin öncelikli görevi öğrenmeyi içselleştirmek ve diğer kişilerle de bu anlamda etkileşim içinde olmaktır. Bu sayede okulların canlı bir sistem gibi yaşayıp gelişmesi mümkün olacaktır.

Öğrenen okullara dönüşüm kısa sürede gerçekleşecek bir durum değildir. Okulların tüm yönleri ile farklı bir anlayış geliştirmesi, sürekli ve aktif öğrenme potansiyelini diri tutması ve yapısını bu doğrultuda geliştirmesi gerekmektedir. Bunun için okulların çevrelerine uyumunu ve öğrenme süreçlerini daima gelişime uygun bir yapıda tutmak faydalı olacaktır. Çağımızda bilgi, toplumun ve tüm yaşantıların odak noktasındadır. Bilgi ve iletişim teknolojisinin baş döndürücü gelişimi, toplumlar açısından küreselleşme sürecini de kaçınılmaz kılmaktadır. Böylesine hızlı ve büyük bir dönüşüm öğrenen merkezli okulların ön plana çıkmasında etkili olacaktır. 21. yy'da öğrenme kavramının daha hızlı ve daha aktif bir sürece girmiş olması öğrenen okulların gelişimi açısından avantaj olarak düşünülebilir. Ancak bu avantajın yaşama dönüştürülmesi ve uygulanabilir olması için okullardaki öğretmen ve yöneticilerin geniş bir vizyona sahip olmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğrenen okullar, yeniliklere açık ortam, öğrenmeyi öğrenme.

BİR DERLEME ÇALIŞMASI: FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM

Dr. Öğr. Üyesi Uğur EPÇAÇAN

Siirt Üniversitesi/Eğitim Fakültesi,

ugur.epcacan@siirt.edu.tr - 0000-0003-0240-7093

ÖZET

Bu araştırmada, bireysel farklılıkları dikkate alarak gerekli koşullar oluşturulduğunda tüm öğrencilerin öğrenebileceği gerçeğinden hareketle “farklılaştırılmış öğretim” kavramının, eğitim sürecindeki konumunu belirlemek ve bu konumu güçlendirmek adına neler yapılabileceğini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma, derleme niteliğinde gerçekleştirilmiş olup derleme türlerinden literatür/doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Farklı kültür ortamlarından gelen bireyler çeşitli ön bilgilere sahiptirler. Dolayısıyla bireylerin öğrenme stillerinde, yetilerinde, ilgi ve becerilerinde bireysel farklılıkların olabileceğini söylemek mümkündür. Farklılaştırılmış öğretim, kişinin öğrenmelerini gerçekleştirmek amacıyla öğretim süreçlerinin her yönüyle öğrencinin öğrenme düzeyine uygun olacak şekilde düzenlenmesi olarak tanımlanabilir. Eğitim ortamlarında bütün yönleriyle aynı özellikleri taşıyan kişilerin varlığından söz etmek çok mümkün değildir. Bu yüzden bireysel farklılıkların dikkate alındığı, bireyin kişisel ilgi ve yeteneklerinin göz önünde bulundurulduğu öğretim süreçlerine yani farklılaştırılmış öğretim ortamlarına ihtiyaç olduğunu belirtmekte fayda vardır. Farklılaştırılmış öğretim, değişik öğretim uygulamalarıyla öğrencilerin aktif katılımının sağlandığı, performanslarının artırıldığı bir yaklaşım olarak ifade edilebilir. Farklılaştırılmış öğretim ifadesi kuramsal olarak 1970’li yıllarda özel yetenekli öğrencilerin öğrenme durumları ile gündeme gelmiştir. 1980’li yıllarda öne çıkan öğrenme stilleri ve çoklu zekâ kuramına dayanmaktadır. Eğitimcilerin bütün öğrencilere ulaşması açısından önemli olan bu öğretim yaklaşımını iyi bir fırsat olarak değerlendirmek gerekir. Sınıflarda farklı becerileri olan öğrencilerin gereksinimlerini yerine getirmek üzere “içerik, süreç ve ürün”ün, öğrencilerin ilgilerine ve hazır bulunuşluk durumlarına göre uyarlanması gerekmektedir.

Farklılaştırılmış öğretim, üç temel özellik ile açıklanmıştır. Bunlar; bireyin hazırbulunuşluğu, bireyin ilgisi ve öğrenme profili şeklindedir. Hazırbulunuşluk, bireyin öğrenme-öğretme sürecinden önce sahip olduğu yeti ve becerilerdir. İlgi, bireyin eğitimde verilen görevlere karşı duyduğu meraktır. Öğrenme profili de bireyin, öğrenme şekline karşılık gelmektedir. Eğitimcilerin programlarını bu öğelere göre düzenlemesi ve geliştirmesi farklılaştırılmış bir öğretimi sunmak açısından önemlidir. Farklılaştırılmış öğretimde, bireylerin öğrenme biçimlerini tespit etmek nasıl bir öğretimin sunulacağı ile ilgili olduğu için öğrencileri yakından tanımak gerekir. Bunun için öğrenme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yanında katılımlarını, dönütlerini ve öğrenme biçimlerini kontrol edebilmek daha doğru bir tanıma ve değerlendirmeye katkı sağlayacaktır. Öğrencilere öğrenme süreleri içinde gerekli dönütler sağlanmadığında öğrencilerin öğrenmeleri daha da zorlaşabilmektedir. Farklılaştırılmış öğretimin, tüm öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olabileceği gibi onlara karar verme ve eleştirel düşünme gibi becerileri de kazandıracığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin farklılaştırılmış öğretimi daha sık kullanmaları, öğrenme ortamlarının planlı bir şekilde düzenlenmesi, öğrencinin yüksek düzeyde yararlanabileceği anlamına gelir. Farklılaştırılmış öğretimi benimseyen eğitimci, öğrenci odaklı bir öğrenme anlayışını yaygınlaştırır. Böylece öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirmelerine katkı sağlamış olur. Bu eğitimcinin öğrenciyi tanımasına fırsat vermekle birlikte onun farklılığını kabul ettiği ve onlara değer verdiği anlamına gelir. Farklılaştırılmış öğretim, öğrencilerin akademik başarıları, düşünme becerileri, öz yeterlik algıları, motivasyon ve tutumları öğrenme faktörleri üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Belirtilen bu durumların farkında olan ve bunları uygulayabilen aynı zamanda öğrenme programını doğru bir şekilde planlayabilen öğretmenler, farklılaştırılmış öğretimi etkili ve anlamlı bir biçimde yapabiliyorlar demektir.

Farklılaştırılmış öğretim uygulamaları, öğrenciler için uygun bir tasarım olsa da çok daha yaygın bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Türkiye’de bu konuyla ilgili yapılmış çalışmaların sayısı artmaya başlamış ancak bu konuda öğretmenlerin kendilerini ne derece geliştirdiği çok önemlidir. Farklılaştırılmış öğretimin, son yıllardaki gelişmelerle birlikte öğrenci merkezli anlayış açısından önemli bir boşluğu doldurma özelliğine sahip olduğu düşünülmektedir. Bu sayede gerekli koşullar oluşturulacak ve tüm öğrencilerin öğrenme fırsatı sağlanmış olacaktır. Farklılaştırılmış öğretim, sadece öğrencilere değil aynı zamanda öğretmenlere ve diğer çevreye de olumlu anlamda katkısı olan bir uygulama biçimi olduğu için etkileri öğrenme ortamlarının dışına taşacaktır. Dolayısıyla bu gibi olumlu etkilerin oluşmasında mesleki yeterlik anlamında nitelikli öğretmenlerin katkılarını unutmamak gerekir. Sonuç olarak farklılaştırılmış öğretim ve benzeri eğitim ortamlarının yaygınlaşması her anlamda yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Farklılaştırılmış öğretim, bireysel farklılık, aktif katılım.

MAARİF MODELİNE GÖRE HAZIRLANAN ORTAOKUL 5.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN SÜREÇ TEMELLİ YAZMA YAKLAŞIMINA GÖRE İNCELENMESİ

AN ANALYSIS OF THE WRITING ACTIVITIES IN THE 5TH GRADE MIDDLE SCHOOL TURKISH TEXTBOOK PREPARED ACCORDING TO THE MAARİF MODEL, ACCORDING TO THE PROCESS-BASED WRITING APPROACH

Dr. Uğur ÖZBİLEN

Bağımsız Araştırmacı

ozbilenugur@gmail.com – [ORCID: 0000-0003-4921-2568](https://orcid.org/0000-0003-4921-2568)

Özet

Ders kitapları ders sürecinde kullanılan en temel ders materyallerinden biridir. Bu sebeple de bu materyalin iyi bir şekilde hazırlanması, düzenlenmesi ve amacına hizmet etmesi önem arz eden bir konudur. Türkçe ders kitapları aracılığıyla öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu becerilere yönelik hazırlanan etkinliklerin de etkili ve verimli olması gerekmektedir. Bu gereklilikten hareketle bu araştırmada Maarif Modeline göre hazırlanmış 5. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan yazma etkinliklerinin süreç temelli yazma yaklaşımına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kitapta yer alan etkinlikler süreç temelli yazma yaklaşımının yazma öncesi hazırlık, taslak oluşturma, gözden geçirip düzenleyerek yazma, düzenleme (redaksiyon), yayınlama ve paylaşım aşamalarına göre incelenmişlerdir. Araştırma 5.sınıf Türkçe ders kitabı ve yazma etkinlikleri ile sınırlandırılmıştır. Nitel araştırma anlayışına göre yürütülen çalışmada doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İncelenmesi yapılan etkinlikler örneklendirilerek açıklanmıştır. Sonuç olarak incelenen etkinliklerin büyük çoğunluğunun süreç odaklı yazma yaklaşımının hazırlık aşaması ile ilgili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 5. Sınıf Türkçe ders kitabı, yazma etkinlikleri, içerik analizi.

Abstract

Textbooks are one of the most basic course materials used in the course process. For this reason, it is important that this material is well prepared, organized and serves its purpose. It is aimed to develop students' listening, speaking, reading and writing skills through Turkish textbooks. The activities prepared for these skills should also be effective and efficient. Based on this necessity, this study aims to examine the writing activities in the 5th grade Turkish textbook prepared according to the Maarif Model according to the process-based writing approach. For this purpose, the activities in the book were examined according to the pre-writing preparation, drafting, revising and editing, editing (redaction), publishing and sharing stages of the process-based writing approach. The research was limited to the 5th grade Turkish textbook and writing

activities. Document analysis method was utilized in the study conducted according to qualitative research approach. Content analysis was used to analyze the data. The activities analyzed were explained by giving examples. As a result, it was determined that the majority of the activities analyzed were related to the preparation stage of the process-oriented writing approach.

Keywords: 5th grade Turkish textbook, writing activities, content analysis.

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA OKUMA VE YAZMA BECERİLERİ KAPSAMINDA YAPILAN ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMALARININ TEMATİK BETİMSSEL ANALİZİ

THEMATIC DESCRIPTIVE ANALYSIS OF SCALE DEVELOPMENT STUDIES CONDUCTED IN THE FIELD OF TURKISH EDUCATION WITHIN THE SCALE OF READING AND WRITING SKILLS

Dr. Uğur ÖZBİLEN

Bağımsız Araştırmacı

ozbilenugur@gmail.com – [ORCID: 0000-0003-4921-2568](https://orcid.org/0000-0003-4921-2568)

Özet

Bu araştırmanın temel amacı Türkçe eğitimi alanının kapsamına giren okuma ve yazma becerileri ile ilgili yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının tematik betimsel analizini yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda “Google Akademik” veri tabanında “okuma ölçeği” ve “yazma ölçeği” kelime grupları ile son beş yılda yapılmış çalışmalar taranmış ve araştırmanın inceleme nesneleri bu şekilde belirlenmiştir. Araştırmaya uyarlama çalışmaları dâhil edilmemiş, araştırma sadece makaleler üzerinden yürütülmüştür. Diğer akademik yazma türleri araştırma kapsamına alınmamıştır. Ayrıca araştırmaya sadece Türkiye’de yapılan çalışmalarla yapılmıştır. Nitel temelli tasarlanan araştırmada doküman incelemesi tekniği ile veriler toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler ise betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bu çalışmalar, en çok hangi beceri alanında yapıldıkları, tematik konu alanlarının dağılımı, çalışmaları yapan araştırmacı sayıları, ne tür örneklem kullandıkları, hangi örneklem büyüklüğünü kullandıkları, yapılan çalışmaların amaçları ve son olarak da faktör ve madde sayılarının dağılım durumlarına göre incelenmiştir. Sonuç olarak belirlenen sınırlılıklar kapsamında okuma çalışmalarının daha çok olduğu, en çok okuma motivasyonu ve yazma tutumu ile ilgili çalışmalar yapıldığı, örneklem olarak da en çok ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, yazma, ölçek geliştirme, betimsel analiz.

Abstract

The main purpose of this research is to make a thematic descriptive analysis of the scale development studies on reading and writing skills within the scope of Turkish education. For this purpose, studies conducted in the last five years with the word groups “reading scale” and “writing scale” in the “Google Scholar” database were scanned and the objects of the research were determined in this way. Adaptation studies were not included in the research, the research was conducted only on articles and other types of academic writing were not included. In addition, only studies conducted in Turkey were included in the study. In the qualitatively designed research, data were collected through document analysis technique. The data obtained from the research were analyzed using descriptive analysis technique. These studies were analyzed according to the skill areas in which they were conducted the most, the distribution of thematic subject areas, the number of researchers conducting the studies, what kind of sample

they used, what sample size they used, the purposes of the studies, and finally the distribution of the number of factors and items. As a result, it was determined that there were more reading studies within the scope of the limitations determined, that most studies were conducted on reading motivation and writing attitude, and that primary and secondary school students were mostly preferred as the sample.

Keywords: Reading, writing, scale development, descriptive analysis.

SOSYAL MEDYANIN 5-6 YAŞ ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON 5–6 YEAR OLD CHILDREN

Öğr. Gör. Çiğdem KAYA BAĞDAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü

ORCID: 0000-0001-8307-3501

ÖZET

Son yıllarda dijital teknolojilerin hızla yayılmasıyla birlikte sosyal medya, çocukların hayatında önemli bir yere sahip olmuştur. 5-6 yaş aralığındaki çocuklar, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini hızla tamamladıkları bir dönemde bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal medyanın bu yaş grubundaki çocuklar üzerindeki etkilerini anlamak oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: *çocuk, sosyal medya, etki*

ABSTRACT

With the rapid spread of digital technologies in recent years, social media has become an important part of children's lives. Children between the ages of 5 and 6 are in a period where they are rapidly completing their cognitive, emotional, and social development. Therefore, it is very important to understand the effects of social media on children in this age group.

Keywords: *child, social media, impact*

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YAPAY ZEKÂ KULLANIMI

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE PRESCHOOL PERIOD

Öğr. Gör. Çiğdem KAYA BAĞDAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Çocuk Gelişimi
Bölümü

ORCID: 0000-0001-8307-3501

ÖZET

Yapay zekâ (YZ) teknolojisi, son yıllarda eğitim alanında çeşitli yeniliklere öncülük etmiştir. Bu yenilikler, özellikle okul öncesi eğitimde, çocukların erken dönemde olumlu rekabetçi beceriler kazanmalarını desteklemek ve öğrenme deneyimlerini bireyselleştirmek amacıyla önem kazanmıştır. Bu çalışmada, okul öncesi dönemde yapay zekanın kullanım alanları, faydaları ve bu konuda dikkate alınması gereken etik sorumluluklar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *çocuk, okul öncesi dönem, yapay zekâ*

Abstract

Artificial intelligence (AI) technology has pioneered various innovations in the field of education in recent years. These innovations have gained importance, especially in preschool education, in order to support children to acquire positive competitive skills at an early stage and to individualize their learning experiences. In this study, the areas of use of artificial intelligence in the preschool period, its benefits and the ethical responsibilities that should be taken into account in this regard were discussed.

Keywords: *child, preschool period, artificial intelligence*

